

ΜΕΛΕΤΗ:
**«ΤΟΠΙΚΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ (Τ.Π.Σ.)
ΔΗΜΟΥ ΙΑΣΜΟΥ»**

Α΄ ΦΑΣΗ
(ΑΝΑΛΥΣΗ – ΔΙΑΓΝΩΣΗ)

<p><u>Ανάδοχος:</u></p> <p>Alpha Kappa ΜΕΛΕΤΩΝ <small>Α. ΚΑΛΤΣΙΔΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.</small></p> <p>Α. ΚΑΛΤΣΙΔΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε. ΟΛΓΑ ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ – Α.Μ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΛΕΠΕΣΗΣ – Α.Τ.Μ. ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΗ – ΓΕΩΛΟΓΟΣ</p>		<p><u>Ομάδα μελέτης:</u></p> <p>Α. Καλτσίδης Α.Τ.Μ. Ο. Βαφειάδου Α.Μ. Α. Λέπησης Α.Τ.Μ. Ε. Αλεξανδρή Γεωλόγος Η. Κούκος Μ.Χ.Π.Π.Α. Γ. Δάνου Μ.Χ.Π.Π.Α. Μ. Αγγελίδου Α.Μ Ρ. Μακρινάκης Μ.Χ.Α. Μ. Λαμπριανίδου Α.Τ.Μ.</p>
--	--	--

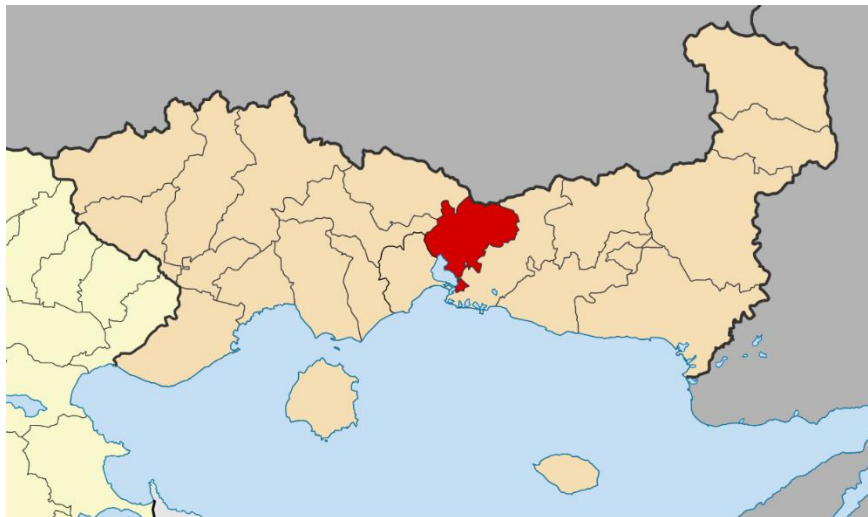
Επίβλεψη:
ΤΜΗΜΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Δ. ΙΑΣΜΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ

ΝΟΜΟΣ ΡΟΔΟΠΗΣ

ΜΕΛΕΤΗ:
**«ΤΟΠΙΚΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ (Τ.Π.Σ.)
ΔΗΜΟΥ ΙΑΣΜΟΥ»**

Α' ΦΑΣΗ (ΑΝΑΛΥΣΗ – ΔΙΑΓΝΩΣΗ)

Θεσσαλονίκη, 26-05-2023
Ο Νόμιμος Εκπρόσωπος & Συντονιστής
Της Ένωσης Οικονομικών Φορέων

"ALPHA-KAPPA MELETON BE"
Α. ΚΑΛΤΣΙΔΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΜΕΛΟΣ Τ.Ε.Ε. ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ 9616
Μ. ΜΠΟΤΣΑΡΗ 79 / Τ.Κ. 54644 - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ: 2310313214 / 2310325399 / 2310325390
ΑΦΜ: 998632380 - ΑΣΥ. Η' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αθανάσιος Καλτσίδης
Αγρ. Τοπογράφος Μηχανικός
Πολεοδόμος

Ίασμος, / /2023
Ο Επιβλέπων του Χωροταξικού,
Πολεοδομικού και Περιβαλλοντικού Σκέλους
της μελέτης

Δημήτριος Γεραγός
Πολιτικός Μηχανικός

Ίασμος, / /2023
Θεωρήθηκε
Η Προϊσταμένη
Τμήματος Τεχνικών Υπηρεσιών
Δ. Ιάσμου

Αναστασία Φραντζέσκου
Πολιτικός Μηχανικός

ΤΟΠΙΚΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ (Τ.Π.Σ.) ΔΗΜΟΥ ΙΑΣΜΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Μελέτη «Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Τ.Π.Σ.) Δήμου Ιάσμου» ανατέθηκε από το Δήμο Ιάσμου με την υπ' αριθμ. 43/2022 Απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του (με την οποία κατακυρώθηκε το αποτέλεσμα του σχετικού διαγωνισμού) και εκπονείται βάσει της υπ' αριθμ. 4723/2022 Σύμβασης μεταξύ του Δήμου Ιάσμου και σύμπραξης Αναδόχων Μελετητών.

Ο Δήμος Ιάσμου είναι παραμεθόριος ΟΤΑ της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Π-ΑΜΘ), στα σύνορα με τη γειτονική Χώρα της Βουλγαρίας και εντοπίζεται στη δυτική πλευρά του Νομού Ροδόπης. Έδρα του Δήμου είναι ο οικισμός του Ιάσμου.

Η μελέτη έχει ενταχθεί στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) 2014-2020 της Περιφέρειας ΑΜΘ, και αφορά στη Δράση με κωδικό 6ε.14.1 ("Τοπικά και ειδικά χωρικά σχέδια") του 2ου Άξονα Προτεραιότητας ("Βελτίωση της Ελκυστικότητας της Περιφέρειας ως Τόπου Εγκατάστασης Επιχειρήσεων και Ατόμων").

Σύμπραξη Αναδόχων της μελέτης

Α. ΚΑΛΤΣΙΔΗΣ & ΣΙΑ Ε.Ε. ("ΑΛΦΑ - ΚΑΠΠΑ ΜΕΛΕΤΩΝ ΕΕ"), εταιρία μελετών

ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ ΟΛΓΑ, αρχιτέκτων μηχανικός - πολεοδόμος - χωροτάκτης

ΛΕΠΕΣΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ τοπογράφος μηχανικός - msc πολεοδόμος-χωροτάκτης

ΑΛΕΞΑΝΔΡΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, γεωλόγος

Ομάδα μελέτης Α' φάσης:

Α. ΚΑΛΤΣΙΔΗΣ, αγρονόμος τοπογράφος μηχανικός

Ο. ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ, αρχιτέκτων μηχανικός

Α. ΛΕΠΕΣΗΣ, αγρονόμος τοπογράφος μηχανικός

Ε. ΑΛΕΞΑΝΔΡΗ, γεωλόγος

Η. ΚΟΥΚΟΣ μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας & περιφερειακής ανάπτυξης

Γ. ΔΑΝΟΥ μηχανικός χωροταξίας πολεοδομίας & περιφερειακής ανάπτυξης

Ρ. ΜΑΚΡΙΝΑΚΗΣ, μηχανικός χωροταξίας & ανάπτυξης

Μ. ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ, αρχιτέκτων μηχανικός

Μ. ΛΑΜΠΡΑΝΙΔΟΥ, αγρονόμος τοπογράφος μηχανικός

Επιβλέπουσα Υπηρεσία της μελέτης είναι η Δνση Τεχνικών Υπηρεσιών Δήμου Ιάσμου.

Κλιμάκιο Επιβλεπόντων

ΓΕΡΑΓΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, πολιτικός μηχανικός, της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών, του Δήμου Ιάσμου, υπεύθυνος για τις μελέτες Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδίου και Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ ΑΣΗΜΕΝΙΑ, γεωλόγος, υπάλληλος του τμήματος Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας, της ΠΕ Ξάνθης, υπεύθυνη για τη Μελέτη Γεωλογικής Καταλληλότητας.

Αντικείμενο της μελέτης

Η μελέτη αφορά στην εκπόνηση Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδίου (όπως μετονομάστηκαν τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια) για ολόκληρη την περιοχή του Δήμου και παράλληλα (με την ίδια σύμβαση), στην εκπόνηση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και μελέτης Γεωλογικής Καταλληλότητας. Η σύμβαση εκτελείται στο πλαίσιο:

- των διατάξεων του Ν.4447/2016 (ΦΕΚ 241Α/23-12-2016),
- των προδιαγραφών σύνταξης μελετών ΤΧΣ/ΤΠΣ, του Ν.4447/2016 που εγκρίθηκαν με την Απόφαση Υπ.ΠΕΝ 27016/6-6-2017 (ΦΕΚ 1975Β/7-6-2017).
- των πολεοδομικών σταθεροτύπων που εγκρίθηκαν με την υπ' αριθμ. 10788/5-3-2004 Απόφαση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ (ΦΕΚ 285 Δ/5-3-2004),
- των διαδικασιών που προβλέπονται για το σύστημα χωρικού σχεδιασμού του Ν.4447/2016 από το ΠΔ 90/26-7-2018 (ΦΕΚ 162Α/3-9-2018),
- των προδιαγραφών για τις ΣΜΠΕ που καθορίστηκαν με την υπ' αριθμ. Οικ./107017/2006 Απόφασης ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ (ΦΕΚ 1225/Β/5-9-2006),
- των προδιαγραφών μελετών Γεωλογικής Καταλληλότητας στα πλαίσια ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ, που καθορίστηκαν με την υπ' αριθμ. 37691/12-09-2007 (ΦΕΚ1902/Β/2007) Απόφαση Υφ. ΥΠΕΧΩΔΕ,

και με συνεκτίμηση των κατευθύνσεων της Διευθύνουσας Υπηρεσίας.

Το παρόν αποτελεί την **Α' φάση** της μελέτης στην οποία εξετάζονται αναλυτικά και παρατίθενται όλα τα στοιχεία στα οποία θα βασιστούν οι προτάσεις που θα ακολουθήσουν στις επόμενες φάσεις αυτής.

Περιεχόμενο παρόντος τεύχους

Το παρόν τεύχος περιλαμβάνει τα κάτωθι κεφάλαια της μελέτης:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α.1: Παρουσίαση και ένταξη στον ευρύτερο χώρο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α.2: Αναπτυξιακή φυσιογνωμία – Προγραμματικά μεγέθη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α.3: Χωροταξική οργάνωση – Προστασία περιβάλλοντος – Σχέσεις πόλης – Υπαίθρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α.4: Σχεδιασμός και ρυθμίσεις οικιστικών υποδοχέων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α.5: Πλαίσιο αξιολόγησης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α.6: Αξιολόγηση δεδομένων, δυνατοτήτων, προβλημάτων, προοπτικών

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Πίνακας Α - υπολογισμού χωρητικότητας οικιστικών υποδοχέων (κεφ.Α4)

Κάθε κεφάλαιο υποδιαιρείται στα ανάλογα υποκεφάλαια και ενότητες, σύμφωνα και με τον πίνακα περιεχομένων της μελέτης.

Με την ευκαιρία υποβολής της Α' φάσης της μελέτης ΤΠΣ εκφράζονται ευχαριστίες προς τον κ. Δήμαρχο και τους λοιπούς αιρετούς του Δήμου, τους αρμόδιους υπαλλήλους του Δήμου Ιάσμου (ιδίως την κ. Φραντζέσκου και τον κ. Γεραγά), που με άμεσο και συστηματικό τρόπο ανταποκρίθηκαν σε κάθε προκύπτουσα ανάγκη της Ομάδας Μελέτης και εν γένει σε όλους όσοι συνέβαλλαν στην εκπόνησή της, με παροχή στοιχείων, εκτιμήσεων και πληροφοριών.

Εικόνα εξωφύλλου:

Τοξωτή γέφυρα πλησίον του οικισμού
Πολύνθος

(ιδία λήψη, 2023)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A.1 – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟΝ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΧΩΡΟ.....	1
A.1.1 Διοικητική Ταυτότητα.....	1
A.1.1.1 Διοικητική φυσιογνωμία, δομή και πληθυσμιακά μεγέθη.....	1
A.1.1.2 Διοικητικές Υπηρεσίες, Διακυβέρνηση (Τοπικοί Φορείς κ.λπ.).....	5
A.1.2 Γεωγραφική Ταυτότητα	19
A.1.2.1 Γεωγραφική θέση / γειτονίες - Έκταση.....	19
A.1.2.2 Γεωμορφολογία – Δίοδοι και φραγμοί στο χώρο.....	21
A.1.2.3 Γεωγραφικές κατηγορίες χώρου / κατάταξη οικισμών	24
A.1.2.4 Παραγωγικοί πόροι	26
A.1.3 Θέση και ρόλος στον ευρύτερο χώρο – Δικτυώσεις	29
A.1.3.1 Θέση και ρόλος στο ευρύτερο χωρικό σύστημα (κέντρα - χωρικές ενότητες - παραγωγικό σύστημα).....	29
A.1.3.2 Θέση / επίπεδα και ρόλος των οικισμών	35
A.1.3.3 Συμμετοχή σε Δίκτυα ΟΤΑ ή Δίκτυα Πόλεων ή άλλα θεματικά Δίκτυα ...	37
A.2 – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ	39
A.2.1 Κάτοικοι, κατοίκηση και αστικοποίηση	39
A.2.1.1 Εξέλιξη μόνιμου πληθυσμού – Κατανομή, πυκνότητα κατοίκησης.....	39
A.2.1.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά μόνιμου πληθυσμού	50
A.2.1.3 Χαρακτηριστικά νοικοκυριών μόνιμου πληθυσμού	56
A.2.1.4 Μορφωτικό επίπεδο μόνιμου πληθυσμού.....	58
A.2.1.5 Μετανάστευση, μετακινήσεις πληθυσμών και εκτίμηση εποχιακού πληθυσμού	59
A.2.1.6 Συμπεράσματα: Αραιοκατοίκηση, Αστικοποίηση	60
A.2.2 Οικονομική ανάπτυξη	64
A.2.2.1 Διάρθρωση οικονομικής δραστηριότητας.....	64
A.2.2.2 Διάρθρωση και εξέλιξη απασχόλησης, ανεργίας.....	64
A.2.2.3 Επαγγέλματα και επιχειρηματικότητα.....	74
A.2.2.4 Τομεακή/κλαδική διάρθρωση – Ανάλυση προσφοράς – ζήτησης, μορφών τουρισμού ειδικά για τις τουριστικές περιοχές	77
A.2.2.5 Συμπεράσματα: Τοπικές εξειδικεύσεις, Υποαπασχόληση	87
A.2.3 Ποιότητα ζωής και ευημερίας	89
A.2.3.1 Στοιχεία εξέλιξης τοπικού εισοδήματος	89
A.2.3.2 Προσφορά και ζήτηση Α΄ και Β΄ κατοικίας και επίπεδο ποιότητας/ ανέσεων κατοικιών και νοικοκυριών	89
A.2.3.3 Επίπεδο αστικών εξυπηρετήσεων	93
A.2.3.4 Συμπεράσματα: Μειονεκτικές Περιοχές/Εδαφική συνοχή	95

A.3 – ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ – ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΟΛΗΣ – ΥΠΑΙΘΡΟΥ	96
A.3.1 Οργάνωση Οικιστικών Περιοχών – Σχέσεις πόλης – υπαίθρου	96
A.3.1.1 Καταγραφή οικιστικών υποδοχέων κάθε τύπου, θεσμοθετημένων, σε διαδικασία θεσμοθέτησης ή μη	96
A.3.1.2 Οργάνωση οικιστικού δικτύου: ιεραρχήσεις, διασυνδέσεις, εξυπηρετήσεις και τυπολογία αυτών ως προς την αστική τους συγκρότηση (αστικά συγκροτήματα, οικισμοί), ή την ανάπτυξη (π.χ. οικισμοί εγκαταλελειμμένοι, μικροί ή φθίνοντες).....	106
A.3.1.3 Εντοπισμός αυθαιρέτων και αστικής διάχυσης κατοίκησης στον εξωοικιστικό χώρο	107
A.3.1.4 Καταγραφή ειδικών χρήσεων	108
A.3.2 Οργάνωση παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων	110
A.3.2.1 Καταγραφή περιοχών ανάπτυξης παραγωγικών και επιχειρηματικών εγκαταστάσεων Δευτερογενή και Τριτογενή κάθε τύπου θεσμοθετημένων σε διαδικασία θεσμοθέτησης ή μη	110
A.3.2.2 Καταγραφή περιοχών ανάπτυξης τουριστικών καταλυμάτων και υποδομών κάθε τύπου θεσμοθετημένων σε διαδικασία θεσμοθέτησης ή μη....	115
A.3.2.3 Διασυνδέσεις με οικιστικές περιοχές (π.χ. μετακινήσεις εργασίας – κατοικίας και τουρισμού – οικιστικών περιοχών)	115
A.3.2.4 Εντοπισμός αυθαιρέτων στον εξωοικιστικό χώρο	116
A.3.2.5 Καταγραφή ιδιαίτερων παραγωγικών χρήσεων γης (Εξόρυξη – Λατόμευση κλπ.).....	116
A.3.3 Οργάνωση υπαίθρου – Αγροτικός Χώρος – Υπαίθρια Αναψυχή	117
A.3.3.1 Καταγραφή αγροτικών δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων κάθε τύπου (γεωργικές γαίες και εγκαταστάσεις, δασοκομία-κτηνοτροφία και εγκαταστάσεις) θεσμοθετημένων σε διαδικασία θεσμοθέτησης ή μη	117
A.3.3.2 Καταγραφή λοιπών υπαίθριων δραστηριοτήτων (αναψυχή, άθληση κλπ.) θεσμοθετημένων σε διαδικασία θεσμοθέτησης ή μη	123
A.3.3.3 Καταγραφή ειδικών παραγωγικών χρήσεων γης (εξόρυξη – λατόμευση κλπ.) θεσμοθετημένων σε διαδικασία θεσμοθέτησης ή μη	125
A.3.3.4 Διασυνδέσεις με οικιστικές περιοχές - μετακινήσεις	125
A.3.3.5 Εντοπισμός αυθαιρέτων στον εξωοικιστικό χώρο	125
A.3.4α Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος	126
A.3.4α.1 Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών Ν. 3937/2011	126
A.3.4α.2 Δάση και Δασικές εκτάσεις	146
A.3.4α.3 Γεωργική γη	148
A.3.4α.4 Αιγιαλός, παραλία, παράκτια, παραποτάμια, παραλίμνια ζώνη.....	149
A.3.4α.5 Άλλες περιοχές προστασίας φυσικών πόρων ή τοπίου	149
A.3.4β Προστασία Πολιτιστικής, Πολεοδομικής και Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς	151
<i>Ιστορική αναδρομή</i>	151
A.3.4β.1 Αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικοί τόποι.....	152

A.3.4β.2 Μεμονωμένα Μνημεία στον εξωοικιστικό χώρο	155
A.3.4β.3 Παραδοσιακοί οικισμοί	158
A.3.4β.4 Λοιπά αξιόλογα οικιστικά σύνολα, τοπία ή διαδρομές.....	158
A.3.5 Οργάνωση Υποδομών Επικοινωνίας και Μετακινήσεων	160
A.3.5.1 Οδικό Δίκτυο	160
A.3.5.2 Σιδηροδρομικό δίκτυο	165
A.3.5.3 Θαλάσσιες μεταφορές	165
A.3.5.4 Αεροπορικές μεταφορές	165
A.3.5.5 Δίκτυα / Διαδρομές εναλλακτικών μετακινήσεων	166
A.3.5.6 Τηλεπικοινωνίες - Διαδίκτυο.....	167
A.3.5.7 Ενέργεια	168
A.3.5.8 Υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης, άρδευσης.....	171
A.3.5.9 Διαχείριση απορριμμάτων	176
A.3.6 Εξέλιξη βασικών κατηγοριών χρήσεων γης.....	178
A.3.6.1 Καταγραφή λοιπού θεσμικού καθεστώτος χρήσεων γης και δόμησης..	178
A.3.6.2 Παρακολούθηση εξέλιξης χρήσεων με βάση τα πιο πρόσφατα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ.....	178
A.3.6.3 Εκτίμηση φέρουσας τουριστικής ικανότητας / Σχέσεις πόλης - υπαίθρου	179
A.3.7 Θεσμοθετημένος σχεδιασμός περιοχών του ΟΤΑ και της περιμέτρου του	183
A.3.7.1 Παρουσίαση θεσμοθετημένου σχεδιασμού δημοτικών ενοτήτων του ΟΤΑ μέσω ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ.....	183
A.3.7.2 Επίσκόπηση εφαρμογής σχεδιασμού δημοτικών ενοτήτων ΟΤΑ μέσω ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ.....	189
A.3.7.3 Παρουσίαση θεσμοθετημένου σχεδιασμού περιμετρικής ζώνης όμορων ΟΤΑ	190
A.4 – ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΟΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΧΕΩΝ.....	194
A.4.1 Οικιστική Δομή	194
A.4.1.1 Εγκεκριμένες και υπό έγκριση περιοχές για οικιστική χρήση (σχέδια πόλης, οριοθετήσεις, επεκτάσεις από ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ κλπ.)	194
A.4.1.1.1 Εισαγωγή.....	194
A.4.1.1.2 Δ.Ε. Ιάσμου.....	197
A.4.1.1.2.1 Οικισμοί με εγκεκριμένο σχέδιο πόλης ή διανομή (εξ ολοκλήρου ή σε τμήμα τους).....	197
A.4.1.1.2.2 Οικισμοί <2.000 κατοίκων, οριοθετημένοι βάσει του ΠΔ της 24-4-1985.....	203
A.4.1.1.2.3 Οικισμοί προϋφιστάμενοι του 1923	206
A.4.1.1.2.4 Θεσμοθετημένες επεκτάσεις για κατοικία από ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ	207
A.4.1.1.2.5 Θεσμοθετημένες περιοχές παραθεριστικής κατοικίας	208

A.4.1.1.2.6 Θεσμοθετημένες περιοχές α' ή β' κατοικίας με ΠΕΡΠΟ, ΠΠΑΙΠ κ.λπ.....	209
A.4.1.1.3 Δ.Ε. Σώστου και Αμαξάδων	209
A.4.1.1.3.1 Οικισμοί με εγκεκριμένο σχέδιο πόλης ή διανομή (εξ ολοκλήρου ή σε τμήμα τους).....	209
A.4.1.1.3.2 Οικισμοί <2.000 κατοίκων, οριοθετημένοι βάσει του ΠΔ της 24-4-1985.....	211
A.4.1.1.3.3 Οικισμοί προϋφιστάμενοι του 1923	212
A.4.1.1.3.4 Θεσμοθετημένες επεκτάσεις για κατοικία από ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ	212
A.4.1.1.3.5 Θεσμοθετημένες περιοχές παραθεριστικής κατοικίας	213
A.4.1.1.3.6 Θεσμοθετημένες περιοχές α' ή β' κατοικίας με ΠΕΡΠΟ, ΠΠΑΙΠ κ.λπ.....	213
A.4.1.2 Θεσμικές και άλλες ζώνες εντός οικιστικών υποδοχέων (ζώνες αναπλάσεων, αστικής αναγέννησης, ΕΧΣ, περιοχές ΖΥΣ κ.λ.π.).....	214
A.4.2 – Πολεοδομική οργάνωση και ποιότητα ζωής.....	216
A.4.2.1 Χωρητικότητα – Έλεγχος προσφοράς – επάρκειας οικιστικής γης	216
A4.2.2 Λειτουργική δομή, πολεοδομικές ενότητες, κέντρα-γειτονιές.....	222
A.4.2.3 Καταγραφή – ανάλυση χρήσεων γης	225
A.4.2.3.1. «Εκτατικές» Χρήσεις Δ.Ε. Ιάσμου	226
A.4.2.3.2. «Εκτατικές» Χρήσεις Δ.Ε. Αμαξάδων & Σώστου	229
A.4.2.4 Φυσιογνωμία οικιστικού χώρου / ρυμοτομία, πυκνότητα κατοίκησης ..	231
A.4.2.5 Κοινόχρηστοι χώροι και κοινωνική υποδομή, δίκτυα κινητικότητας - ποδηλατόδρομοι.....	235
A.4.2.5.1 Κοινόχρηστοι χώροι – Κοινωφελείς χώροι Δ.Ε. Ιάσμου.....	236
A.4.2.5.2 Κοινόχρηστοι χώροι – Κοινωφελείς χώροι Δ.Ε. Αμαξάδων	271
A.4.2.5.3 Κοινόχρηστοι χώροι – Κοινωφελείς χώροι Δ.Ε. Σώστη	274
A.4.2.5.4 Δίκτυα κινητικότητας – ποδηλατόδρομοι.....	287
A.4.2.6 Πολεοδομική, πολιτιστική και αρχιτεκτονική κληρονομιά.....	287
A.4.2.7 Σημαντικοί Φυσικοί χώροι, κήποι-καλλιέργειες, φυτεύσεις οδών, υδατορέματα.....	295
A.4.2.8 Θεσμικό πλαίσιο πολεοδομικού σχεδιασμού και δόμησης / Περιγραφή πλαισίου, τρόπου και βαθμού εφαρμογής.	298
A.4.3 Βασικές Τεχνικές Υποδομές.....	316
A.4.3.1 Βασικά τεχνικά δίκτυα επικοινωνίας και μεταφορών (οδικά, σιδηροδρομικά, λιμενικά, αερομεταφορών).....	316
A.4.3.1.1 Οδικό δίκτυο – Συγκοινωνία.....	316
A.4.3.1.2 Σιδηροδρομικό δίκτυο	323
A.4.3.1.3 Λιμενικές υποδομές	324
A.4.3.1.4 Υποδομές αερομεταφορών	324
A.4.3.1.5 Ηλεκτροδότηση	324
A.4.3.1.6 Τηλεπικοινωνίες.....	325

A.4.3.1.7 Σημεία φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων.....	325
A.4.3.2 Άλλες ειδικές τεχνικές υποδομές (ύδρευση, αποχέτευση, απορρίμματα εντός οικιστικών υποδοχέων).....	326
A.4.3.2.1 Ύδρευση.....	326
A.4.3.2.2 Αποχέτευση ακαθάρτων – ομβρίων.....	326
A.4.3.2.3 Απορρίμματα.....	327
A.4.3.3 Τεχνικές υποδομές ασφάλειας – προστασίας από φυσικούς κινδύνους.....	328
A.5 – ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	340
A.5.1 Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης.....	340
A.5.2 Κατευθύνσεις Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδιασμού	343
A.5.2.1 Γενικά.....	343
A.5.2.2 Δομή ισχύοντος Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου ΑΜΘ	344
A.5.2.3 Κατευθύνσεις ισχύοντος Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου ΑΜΘ	346
A.5.3 Επισκόπηση ΠΕΠ και Επιχειρησιακού ΟΤΑ	406
A.5.3.1 Επισκόπηση Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΠΕΠ)...	406
A.5.3.2 Επισκόπηση Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ιάσμου	424
A.5.4 Επίκαιρες πολιτικές βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης	436
A.5.4.1 Επισκόπηση Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης	436
A.5.4.2 Επίκαιρες ευρωπαϊκές πολιτικές	441
A.6 - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ,	452
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ, ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ	452
A.6.1 Αναπτυξιακές δυνατότητες και προοπτικές	452
A.6.1.1 Αξιολόγηση θέσης και ρόλου ΟΤΑ και αντίστοιχων κατευθύνσεων υπερκείμενου σχεδιασμού	452
A.6.1.2 Αξιολόγηση ενδογενούς ανάπτυξης: ανθρώπινο και παραγωγικό δυναμικό, απασχόληση	464
A.6.1.3 Αξιολόγηση κλαδικών εξειδικεύσεων και τουριστικού δυναμικού, για τουριστικά αναπτυγμένους ΟΤΑ.....	466
A.6.2 Χωροταξικά δεδομένα και διαχείριση του περιβάλλοντος	471
A.6.2.1 Αξιολόγηση οικιστικού συστήματος, χωρικής διακυβέρνησης.....	471
A.6.2.2 Προσφορά – ζήτηση κατοικίας και παραγωγικών υποδοχέων.....	474
A.6.2.3 Αξιολόγηση ενδοδημοτικών μετακινήσεων – δικτύων	475
A.6.2.4 Αξιολόγηση παραγόντων, καταλληλοτήτων ή περιορισμών οικιστικής ανάπτυξης και δόμησης.....	477
A.6.2.5 Αξιολόγηση διαχείρισης, προστασίας και ανάδειξης του περιβάλλοντος	478
A.6.3 Οργάνωση οικιστικών υποδοχέων και ποιότητα ζωής	480

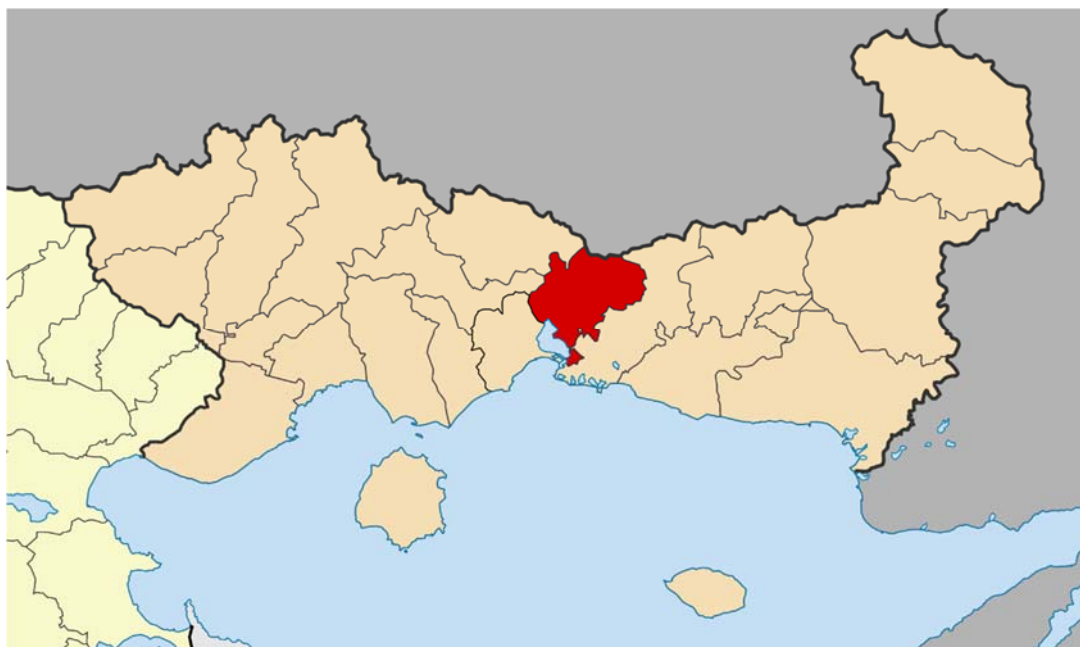
A.6.3.1. Αξιολόγηση δημόσιου χώρου, και κοινωφελών εξυπηρετήσεων	480
A6.3.2. Αξιολόγηση εικόνας και ποιότητας δομημένου περιβάλλοντος	484
A.6.3.3 Αξιολόγηση κοινωφελών τεχνικών υποδομών και δικτύων	485
A.6.3.4 Αξιολόγηση κινητικότητας, προσβασιμότητας και δικτύων μεταφορών	487
A.6.4. Αξιολόγηση θεσμοθετημένου χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού	490
A.6.4.1 Έλεγχος ανάγκης αναθεώρησης ή τροποποίησης για ομογενοποίηση / συντονισμό, και άμβλυση συγκρούσεων δομικού χωροταξικού χαρακτήρα ...	490
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	507

A.1 - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗ ΣΤΟΝ ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΧΩΡΟ

A.1.1 Διοικητική Ταυτότητα

A.1.1.1 Διοικητική φυσιογνωμία, δομή και πληθυσμιακά μεγέθη

Η περιοχή μελέτης ταυτίζεται με το **Δήμο Ιάσμου**, εντοπίζεται στο βορειοελλαδικό χώρο και συγκεκριμένα στο δυτικό τμήμα του Νομού Ροδόπης, εκτείνεται στην περιοχή βόρεια της λίμνης Βιστωνίδας περιλαμβάνοντας ένα τμήμα της και αγγίζει τη βόρεια παραμεθόρια ζώνη της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Π-ΑΜΘ).

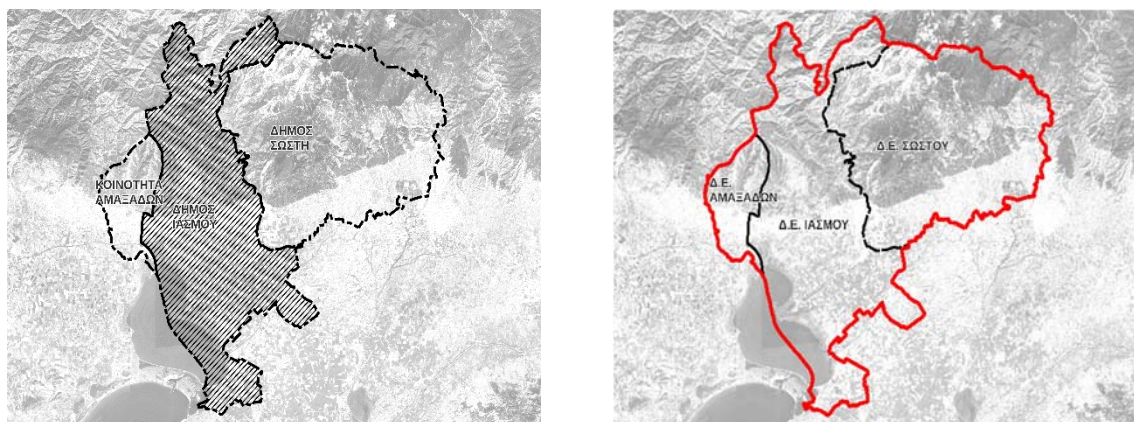

Εικόνα A.1.1: Διοικητική διαίρεση της Π-ΑΜΘ με σημειωμένη τη θέση του Δήμου Ιάσμου
(Από Pitichinaccio - CC BY-SA 3.0,
πηγή: <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=11704589> BF:2011_Dimos_Iasmou.svg)

Ο "καλλικρατικός" Δήμος Ιάσμου (ΟΤΑ 1ου βαθμού), συγκροτήθηκε με το Ν.3852/2010 "Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης" (ΦΕΚ 87Α/7-6-2010), με τη συνένωση του πρώην ("καποδιστριακού") Δήμου **Ιάσμου**, του Δήμου **Σώστη** και της Κοινότητας **Αμαξιάδων**, που μετονομάστηκαν σε Δημοτικές Ενότητες (ΔΕ) του νέου Δήμου (εικόνες A.1.2 και A.1.3). Διοικητικά υπάγεται στην Περιφερειακή Ενότητα Ροδόπης, της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΟΤΑ 2ου βαθμού) και κατ'

επέκταση στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης, του Ελληνικού Κράτους.

Έδρα του Δήμου είναι ο οικισμός του Ιάσμου.

Εικόνες Α.1.2 και Α.1.3: Διοικητική δομή Δήμου Ιάσμου κατά το σχέδιο Καποδίστριας (αριστερά - βλ. διαγραμμισμένη επιφάνεια) και το σχέδιο Καλλικράτης (δεξιά) (πηγή: Ιδία Επεξεργασία)

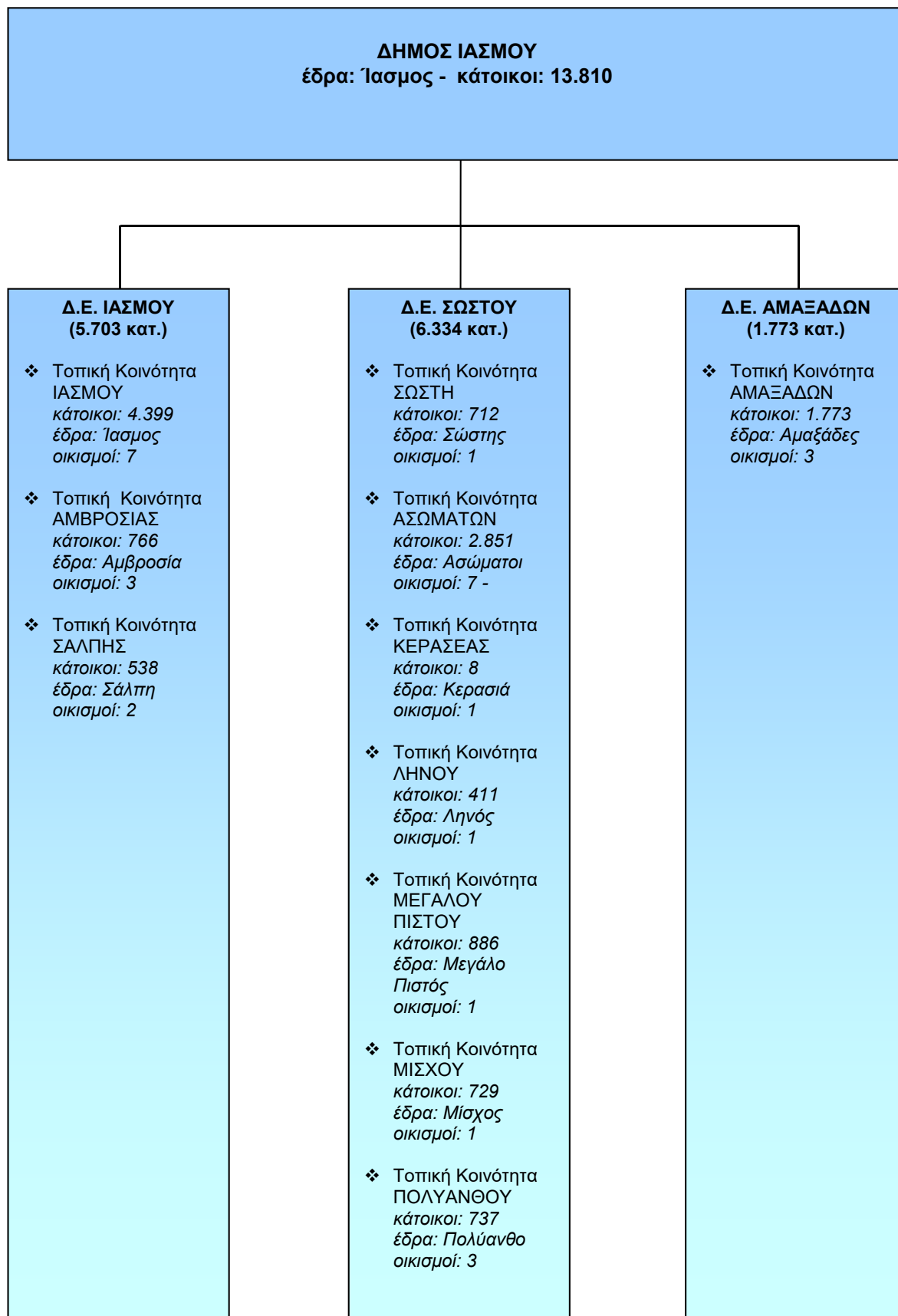
Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) ο Δήμος Ιάσμου έχει έκταση 485,285 τ.χλμ. (συμπεριλαμβάνοντας τμήμα της λίμνης Βιστωνίδας¹) αριθμεί δε συνολικά 30² οικισμούς / οικιστικές θέσεις εκ των οποίων ο ένας αφορά τις φοιτητικές εστίες του Δ.Π.Θ. και ο πληθυσμός του ανέρχεται συνολικά σε 13.810 κατοίκους (απογραφή μόνιμου πληθυσμού, 2011³).

¹ Η έκταση χωρίς εσωτερικά ύδατα ανέρχεται σε 465,935τ.χλμ.

² Όπως εκτίθεται αναλυτικότερα στις οικείες ενότητες των κεφαλαίων Α.3 και Α.4 στην ανωτέρω απογραφή δεν απογράφονται διακριτά (είτε επειδή είναι μηδενικοί, είτε επειδή δεν πληρούν τις προϋποθέσεις που θέτει η ΕΛΣΤΑΤ για τον ορισμό τους ως οικισμοί) ο οικισμός της Κατσίκας της Δ.Ε. Αμαξάδων και ο οικισμός της Διχάλας της ΔΕ Σώστη οι οποίοι είναι οριοθετημένοι σύμφωνα με το ΠΔ 1985 (ΦΕΚ 181Δ). Ομοίως δεν απογράφονται οι οικισμοί Πολύαρνο και Ταγγαίο της Δ.Ε. Ιάσμου οι οποίοι όμως έχουν μελετηθεί από την εγκεκριμένη μελέτη του Γ.Π.Σ. (ΦΕΚ 493ΑΑΠ/19-11-2010), καθώς απογράφονταν σε προηγούμενες απογραφές. Επιπρόσθετα στην ΔΕ Σώστη, δεν απογράφονται διακριτά οι «δορυφόροι» του παραδοσιακού οικισμού Μίσχου με όνομα Πετρωτό, Ορφανό και Χαμηλό, οι οποίοι απογράφονται από κοινού με το Μίσχο. Παράλληλα, ένας απογεγραμμένος "οικισμός" αφορά σε συλλογική οίκηση ειδικού τύπου (φοιτητικές εστίες ΔΠΘ). Με βάση τα ανωτέρω, για τις ανάγκες της παρούσας μελέτης θεωρείται ότι το οικιστικό δίκτυο της περιοχής μελέτης αποτελείται από 33 οικισμούς.

³ Κατά τη συγγραφή του παρόντος δεν είχαν ανακοινωθεί τα τελικά αποτελέσματα της Απογραφής 2021, ωστόσο σύμφωνα με τα οριστικά αποτελέσματά της ο πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται σε 12.247 άτομα.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί εικονίζεται σχηματικά η διάρθρωση του Δήμου σε επιμέρους Ενότητες και Κοινότητες.

Στον πίνακα Α.1.1 που ακολουθεί καταγράφονται οι πληθυσμοί των οικισμών του Δήμου, σύμφωνα με την τελευταία επίσημη Απογραφή (2011), κατά επιμέρους Δημοτική Ενότητα και Κοινότητα.

Πίνακας Α.1.1: Πληθυσμιακά μεγέθη - Απογραφή Μόνιμου Πληθυσμού 2011

Επίπεδο διοικητικής διαίρεσης	Γεωγραφικός κωδικός Καλλικράτη	Περιγραφή	Μόνιμος Πληθυσμός
0		ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.815.197
1		ΒΟΡΕΙΑ ΕΛΛΑΔΑ	3.108.785
2		ΑΠΟΚ. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ (Έδρα: Θεσ/νίκη)	2.488.240
3	11	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ (Έδρα: Κομοτηνή)	608.182
4	01	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΟΔΟΠΗΣ (Έδρα: Κομοτηνή, η)	112.039
5	0103	ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ (Έδρα: Ίασμος)	13.810
6	010301	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΑΣΜΟΥ	5.703
7	01030101	Δημοτική Κοινότητα Ίασμου	4.399
8	0103010101	Ίασμος, ο	2.586
8	0103010102	Γαλήνη, η	289
8	0103010103	Διαλαμπή, η	469
8	0103010104	Ιππικόν, το	37
8	0103010105	Κοππερό, το	810
8	0103010106	Μελίταινα, η	15
8	0103010107	Μωσαϊκόν, το	193
7	01030102	Τοπική Κοινότητα Αμβροσίας	766
8	0103010201	Αμβροσία, η	432
8	0103010202	Μικρόν Παλλάδιον, το	60
8	0103010203	Παλλάδιον, το	274
7	01030103	Τοπική Κοινότητα Σάλπης	538
8	0103010301	Σάλπη, η	470
8	0103010302	Γλυκονέριον, το	68
6	010302	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΜΑΞΑΔΩΝ	1.773
7	01030201	Τοπική Κοινότητα Αμαξάδων	1.773
8	0103020101	Αμαξάδες, οι	1195
8	0103020102	Άνω Αμαξάδες, οι	563
8	0103020103	Μοναχοί, οι	15
6	010303	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΩΣΤΟΥ	6334
7	01030301	Τοπική Κοινότητα Σώστη	712
8	0103030101	Σώστης, ο	712
7	01030302	Δημοτική Κοινότητα Ασώματων	2851
8	0103030201	Αγίασμα, το	326
8	0103030202	Ασώματοι, οι	712
8	0103030203	Δύμη, η	403
8	0103030204	Θάμνα, τα	513
8	0103030205	Φοιτητικές Εστίες Δ.Π.Θ.	346
8	0103030206	Ρίζωμα, το	287
8	0103030207	Φωλέα, η	264
7	01030303	Τοπική Κοινότητα Κερασέας	8
8	0103030301	Κερασέα, η	8
7	01030304	Τοπική Κοινότητα Ληνού	411

Επίπεδο διοικητικής διαίρεσης	Γεωγραφικός κωδικός Καλλικράτη	Περιγραφή	Μόνιμος Πληθυσμός
8	0103030401	Ληνός, ο	411
7	01030305	Τοπική Κοινότητα Μέγα Πιστού	886
8	0103030501	Μέγα Πιστό, το	886
7	01030306	Τοπική Κοινότητα Μίσχου	729
8	0103030601	Μίσχος, ο	729
7	01030307	Τοπική Κοινότητα Πολύανθου	737
8	0103030701	Πολύανθον, το	712
8	0103030702	Κρυστάλλη, η	9
8	0103030703	Τρίκορφον, το	16

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – Γενική απογραφή πληθυσμού 2011

Όπως προκύπτει από τον ανωτέρω πίνακα εντοπίζεται ένας (1) οικισμός (η έδρα του Δήμου: Ίασμος) με πληθυσμό μεταξύ 2.000-3.000 κατοίκων και ένας (1) οικισμός με πληθυσμό μεταξύ 1.000-2.000 κατοίκων (Αμαξάδες\Πελεκητή). Πέραν αυτών οκτώ (8) οικισμοί κυμαίνονται μεταξύ των 500 και 1.000 κατοίκων, έντεκα (11) οικισμοί μεταξύ 200 και 500 κατοίκων, ενώ οι υπόλοιποι εννέα (9) οικισμοί είναι πολύ αδύναμοι πληθυσμιακά (μέχρι 200 κατοίκους). Εξ αυτών, αξίζει να σημειωθεί ότι έξι (6) βρίσκονται στα όρια της πληθυσμιακής "κατάρρευσης" (κάτω από 50 κατοίκους)⁴.

Σε σχέση με τον πληθυσμό της Περιφερειακής Ενότητας Ροδόπης και της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ο Δήμος Ιάσμου καταγράφει χαμηλή πληθυσμιακή βαρύτητα, με ποσοστά 12,33% και 2,27% αντίστοιχα⁵, ενώ παράλληλα χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα (28 κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο) κατά πολύ χαμηλότερη του εθνικού μέσου όρου.

A.1.1.2 Διοικητικές Υπηρεσίες, Διακυβέρνηση (Τοπικοί Φορείς κ.λπ.)

Η λειτουργική δομή των Δήμων, ως βασικών μονάδων αποκεντρωμένης διοίκησης, καθορίζεται από την οικεία νομοθεσία. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του, άρθρου 3, του Ν.4804/2021 "Εκλογή Δημοτικών και Περιφερειακών Αρχών και λοιπές διατάξεις" (ΦΕΚ 90Α/2021): "Οι δήμοι διοικούνται από το δημοτικό συμβούλιο, την οικονομική επιτροπή, την επιτροπή ποιότητας ζωής, την εκτελεστική επιτροπή και τον δήμαρχο". Βάσει των Ν.3852/2010 "Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης" (ΦΕΚ 87Α/2010), όπως ισχύει σήμερα, και Ν.3463/2006 "Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων" (ΦΕΚ 114Α/2006) προβλέπονται

⁴ Αναλυτικότερα δεδομένα σε σχέση με το οικιστικό δίκτυο παρατίθενται στην ενότητα Α.1.3.2 και στο οικείο κεφάλαιο Α.4.

⁵ Αναλυτικά δημογραφικά κλπ. δεδομένα αναπτύσσονται στο κεφάλαιο Α.2.

συγκεκριμένες αρμοδιότητες και υποχρεώσεις για κάθε συστατικό στοιχείο και επίπεδο της τοπικής διακυβέρνησης του ΟΤΑ.

Ειδικότερα η διοικητική οργάνωση του Δήμου Ιάσμου προσδιορίζεται από τον οικείο Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (υπ' αριθμ. 146251/8-7-2021 Απόφαση του Συντονιστή ΑΔΜΘ, ΦΕΚ 3691Β/11-8-2021). Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ΟΕΥ, οι Κεντρικές Υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες στην έδρα του Δήμου και περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες, ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου:

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ

1. Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου, Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων
2. Νομική Υπηρεσία
3. Αυτοτελές Τμήμα Δημοτικής Αστυνομίας
4. Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου
5. Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού Οργάνωσης Πληροφορικής και Διαφάνειας
6. Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Προστασίας

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

1. Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Καθαριότητας και Ανάπτυξης που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:
 - A) Τμήμα Περιβάλλοντος, Καθαριότητας και Πρασίνου
 - B) Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης
2. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:
 - A) Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών
 - B) Τμήμα Υπηρεσίας Δόμησης
 - Γ) Τμήμα Ύδρευσης, Άρδευσης και Αποχέτευσης

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

1. Διεύθυνση Κοινωνικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:
 - A) Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας και Δημόσιας Υγείας
 - B) Τμήμα Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού
 - Γ) Τμήμα Ύδρευσης – Αποχέτευσης

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1. Διεύθυνση Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:

- A) Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών, Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων και Νομικών Προσώπων
- B) Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης και Ληξιαρχείου
- Γ) Τμήμα ΚΕΠ
- Δ) Τμήμα Λογιστηρίου – Προϋπολογισμού
- Ε) Τμήμα Ταμείου, Εσόδων και Περιουσίας
- ΣΤ) Τμήμα Προμηθειών, Υπηρεσιών και Αποθήκης

Πλέον των ανωτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ΟΕΥ υφίστανται και απόκεντρωμένες υπηρεσίες του Δήμου, οι οποίες είναι εγκατεστημένες στις έδρες δημοτικών ενοτήτων, εξυπηρετούν τις κοινότητες της ενότητας και περιλαμβάνουν υπηρεσίες οι οποίες υπάγονται διοικητικά σε αντίστοιχες Διευθύνσεις ή Τμήματα των Κεντρικών Υπηρεσιών του Δήμου. Συγκεκριμένα καταγράφονται οι εξής αποκεντρωμένες υπηρεσίες:

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟ ΣΩΣΤΗ

1. Γραφείο ΚΕΠ
2. Γραφείο Διοικητικών – Οικονομικών Θεμάτων και Ταμείου

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟΥΣ ΑΜΑΞΑΔΕΣ

1. Γραφείο ΚΕΠ
2. Γραφείο Διοικητικών – Οικονομικών Θεμάτων και Ταμείου

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΕΔΡΑ ΤΟΥΣ ΑΣΩΜΑΤΟΥΣ

1. Γραφείο ΚΕΠ
2. Γραφείο Διοικητικών – Οικονομικών Θεμάτων και Ταμείου

Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση & ΝΠΔΔ

Ο Δήμος Ιάσμου, συμμετέχει στο Πρόγραμμα «Διαύγεια», αναρτώντας από το 2011 τις αποφάσεις των οργάνων του που εμπίπτουν στις διατάξεις του σχετικού νόμου (ν. 3861/2010, ΦΕΚ 112Α/2010), ενώ παράλληλα έχει δημιουργήσει επίσημη ιστοσελίδα με την πρώτη ανάρτηση να φέρει ημερομηνία 17/03/2011.

Δημοτικές επιχειρήσεις

Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Ιάσμου

Εντός της περιοχής μελέτης λειτουργεί η "ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΙΑΣΜΟΥ" (ΔΗ.ΚΕ.Δ.Ι.) η οποία συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 45/2011/05-05-2011 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου Ιάσμου (ΦΕΚ 1254B/2011) , σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3463/2006. Η προαναφερθείσα Δημοτική Επιχείρηση αποτελεί συγχώνευση των κάτωθι κοινωφελών επιχειρήσεων Δήμου Ιάσμου:

1. «Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Ιάσμου» (ΔΗ.ΚΕ.Δ.Ι.), η οποία συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 1852/1995 απόφαση του ΓΓ της ΠΑΜΘ (ΦΕΚ 842B/1995, όπως τροποποιήθηκε με τις υπ. αριθμ. 2018/1999 (ΦΕΚ 1849B/1999), 8311/2001 (ΦΕΚ 1636B/2001), 73883/10951/2010 (ΦΕΚ 2232B/2010) αποφάσεις του ΓΓ της ΠΑΜΘ
2. «Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Σώστου» (ΔΗ.ΚΕ.Σ.), η οποία συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 4013/1999 απόφαση ΓΓ της ΠΑΜΘ (ΦΕΚ 1667B/1999), όπως τροποποιήθηκε με της υπ. αριθμ. 27945/3138/2009, 35241/4874 (ΦΕΚ 1470B/2009) αποφάσεις του ΓΓ της ΠΑΜΘ
3. «Κοινοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Αμαξάδων» (Κ.Κ.Ε.ΑΜ.), η οποία συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 7237/2009 απόφαση του ΓΓ της ΠΑΜΘ (ΦΕΚ 1973B/2009), όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 1094/1534/2010 (ΦΕΚ 382B/2010) απόφασης του ΓΓ της ΠΑΜΘ

Οι σκοποί της Δημοτικής Επιχείρησης, κατά τομέα έχουν ως εξής:

Α) ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ:

- ❖ Ανάπτυξη και λειτουργία Κέντρου Καλλιτεχνικής Παιδείας με τη δημιουργία τμημάτων διδασκαλίας μουσικής και Ωδείου, με έμφαση στην εκμάθηση παραδοσιακών οργάνων και τμημάτων χορού, εικαστικών, γλυπτικής, θεατρικών εργαστηρίων, κ.λπ.
- ❖ Προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών, σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία
- ❖ Διοργάνωση συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και άλλων πολιτιστικών εκδηλώσεων σε συνεργασία με τους πολιτιστικούς φορείς του Δήμου
- ❖ Οργάνωση μόνιμων και περιοδικών εκθέσεων σε όλους τους τομείς της τέχνης
- ❖ Προβολή πολιτιστικών έργων που παράγονται σε τοπικό επίπεδο

- ❖ Ολοκληρωμένη και ουσιαστική πολιτιστική ανάπτυξη του Δήμου και η ενεργοποίηση της συμμετοχής των πολιτών στην πολιτιστική ζωή
- ❖ Δημιουργία πινακοθήκης
- ❖ Επισκευή, συντήρηση και αξιοποίηση παραδοσιακών και ιστορικών κτιρίων, ιστορικών σχολικών κτιρίων και κτιρίων που παραχωρούνται από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς
- ❖ Λειτουργία μουσείων και προστασία μνημείων και ιστορικών χώρων της περιοχής που δεν ανήκουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Πολιτισμού
- ❖ Λειτουργία των εγκαταστάσεων (χώρων αναψυχής και περιπτόρων προβολής) που βρίσκονται εντός των πολιτιστικών υποδομών, θεάτρων, επισκέψιμων ιστορικών χώρων κ.λπ. που λειτουργεί η επιχείρηση
- ❖ Σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων συνολικής προβολής της περιοχής του Δήμου
- ❖ Λειτουργία Κέντρου προβολής της περιοχής, πληροφόρησης και ενημέρωσης των επισκεπτών
- ❖ Εφαρμογή πολιτικών για την ανάδειξη και προστασία του τοπικού πολιτισμού
- ❖ Έκδοση έντυπου υλικού και ανάπτυξη και διαχείριση ηλεκτρονικών δικτυακών τόπων και χώρων πληροφόρησης για την προβολή της περιοχής
- ❖ Οργάνωση, λειτουργία και διαχείριση δραστηριοτήτων και υπηρεσιών στον τομέα του πολιτιστικού τουρισμού που συνάδουν με τους καταστατικούς σκοπούς της επιχείρησης και δεν έχουν εμπορικό χαρακτήρα
- ❖ Ανάπτυξη σχέσεων σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο με αντίστοιχες επιχειρήσεις και φορείς της Αυτοδιοίκησης
- ❖ Μελέτη και εφαρμογή πολιτιστικών προγραμμάτων
- ❖ Έρευνα, συλλογή και διάσωση αρχείων για την τοπική παράδοση, ιστορία και πολιτισμό
- ❖ Συγκρότηση αρχείου δημιουργών που έχουν σχέση με την περιοχή και η προβολή του έργου τους
- ❖ Πραγματοποίηση εκδηλώσεων και εκδόσεων με κύριο άξονα την ανάδειξη της συμβολής της περιοχής στο ελληνικό και ευρωπαϊκό γίνεσθαι.

Β) ΠΑΙΔΕΙΑ:

- ❖ Ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών
- ❖ Ίδρυση και λειτουργία δημοτικής βιβλιοθήκης
- ❖ Ίδρυση και λειτουργία πάρκου κυκλοφοριακής αγωγής

- ❖ Ανάπτυξη επιμορφωτικών, εκπαιδευτικών προγραμμάτων για βιωματική γνώση της τοπικής ιστορίας και πολιτισμού μέσω των μουσειακών χώρων, των ιστορικών τόπων και λαογραφικών παραδόσεων της περιοχής
- ❖ Ανάπτυξης επιμορφωτικών προγραμμάτων και σεμιναρίων για την γλώσσα, την τέχνη, την ιστορία, τον πολιτισμό κ.α.
- ❖ Ανάπτυξη θεσμών καλλιτεχνικής παιδείας με εθνική και παγκόσμια εμβέλεια
- ❖ Υλοποίηση προγραμμάτων επιμορφωτικού-εκπαιδευτικού χαρακτήρα μέσω εθνικών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών

Γ) ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ:

- ❖ Κατασκευή, συντήρηση και διαχείριση αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως δημοτικών και κοινοτικών γυμναστηρίων, αθλητικών κέντρων και δημοτικών και κοινοτικών χώρων άθλησης
- ❖ Προώθηση και εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης μαζικού αθλητισμού και διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων
- ❖ Συντονισμός και στήριξη αθλητικών δραστηριοτήτων σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς
- ❖ Δημιουργία και λειτουργία σχολής και ακαδημιών διαφόρων αθλημάτων
- ❖ Ανάπτυξη προγραμμάτων άθλησης και άσκησης που έχουν σχέση με την φύση (ορειβατικός, περιπατητικός τουρισμός, χιονοδρομία)
- ❖ Αξιοποίηση οικονομικών πόρων από ευρωπαϊκά προγράμματα για την κατασκευή καινοτόμων οικολογικών αθλητικών – κατασκηνωτικών κέντρων

Δ) ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ:

- ❖ Εκπόνηση τοπικών προγραμμάτων για την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, στο πλαίσιο εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών
- ❖ Προστασία και διαχείριση των υδάτινων πόρων, προστασία του εδάφους και των εσωτερικών υδάτων και καταπολέμηση της ρύπανσης στην περιοχή
- ❖ Ίδρυση και λειτουργία δημοτικού εργαστηρίου χειροτεχνίας, ζωγραφική και μικρογλυπτικής με θέματα και υλικά από το τοπικό φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον
- ❖ Ανάπτυξη καινοτόμων δράσεων πολιτιστικού χαρακτήρα για την σύνδεση του πολιτισμού με την οικονομία, το φυσικό περιβάλλον και την κοινωνική οργάνωση

- ❖ Ανάπτυξη δράσεων για την προστασία της φύσης και την σύνδεση περιβάλλοντος και πολιτισμού
- ❖ Ανάδειξη και προστασία των τοπικών οικοσυστημάτων
- ❖ Ανάπτυξη δράσεων για την περιβαλλοντική και οικολογική ευαισθητοποίηση των πολιτών

Ενιαία Σχολική Επιτροπή Δημοσίων Σχολείων Α/θμιας Εκπαίδευσης

Εντός της περιοχής μελέτης έχει συσταθεί ενιαίο πρόσωπο δημοσίου δικαίου Σχολικής Επιτροπής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με την επωνυμία "ΕΝΙΑΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ Α/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ" η οποία συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 46/2011/05-05-2011 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου Ιάσμου (ΦΕΚ 1254Β/2011).

Η "ΕΝΙΑΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ Α/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ" αποτελεί συγχώνευση των παλαιότερων Σχολικών Επιτροπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου Α/θμιας Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 103 του Ν. 3852/2010, που είναι οι κάτωθι:

1. Σχολική Επιτροπή Δημοτικού Σχολείου – Νηπιαγωγείου Ιάσμου (ΦΕΚ 1251Β/2005)
2. Σχολική Επιτροπή Δημοτικού Σχολείου – Νηπιαγωγείου Διαλαμπής (ΦΕΚ 1251Β/2005)
3. Σχολική Επιτροπή Δημοτικού Σχολείου – Νηπιαγωγείου Σάλπης (ΦΕΚ 1251Β/2005)
4. Σχολική Επιτροπή Δημοτικού Σχολείου – Νηπιαγωγείου Κοπτερού (ΦΕΚ 1251Β/2005)
5. Σχολική Επιτροπή Δημοτικού Σχολείου – Νηπιαγωγείου Αμαξάδων (ΦΕΚ 1251Β/2005)
6. Σχολική Επιτροπή Δημοτικού Σχολείου – Νηπιαγωγείου Σώστου (ΦΕΚ 1251Β/2005)
7. Σχολική Επιτροπή Δημοτικού Σχολείου – Νηπιαγωγείου Ασωμάτων (ΦΕΚ 1251Β/2005)
8. Σχολική Επιτροπή Δημοτικού Σχολείου – Νηπιαγωγείου Μέγα Πιστού (ΦΕΚ 1251Β/2005)

Σκοπός της Σχολικής Επιτροπής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης είναι η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης,

αγοράς αναλώσιμων υλικών κ.λπ.), η αμοιβή καθαριστριών, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους, η εισήγηση προς την αντίστοιχη διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για τον εφοδιασμό από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων των αντίστοιχων σχολείων με έπιπλα και εξοπλιστικά είδη και από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων με βιβλία για τις αντίστοιχες σχολικές βιβλιοθήκες, η διαχείριση των εσόδων από την ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων, καθώς και η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων ή των αρμοδιοτήτων που δίνονται κάθε φορά από διάταξη νόμου.

Ενιαία Σχολική Επιτροπή Δημοσίων Σχολείων Β/θμιας Εκπαίδευσης

Εντός της περιοχής μελέτης έχει συσταθεί ενιαίο πρόσωπο δημοσίου δικαίου Σχολικής Επιτροπής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με την επωνυμία "ΕΝΙΑΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ" η οποία συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 46/2011/05-05-2011 Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου Ιάσμου (ΦΕΚ 1254B/2011).

Η "ΕΝΙΑΙΑ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ" αποτελεί συγχώνευση των παλαιότερων Σχολικών Επιτροπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου Β/θμιας Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 103 του Ν. 3852/2010, που είναι οι κάτωθι:

1. Σχολική Επιτροπή Λυκείου Ιάσμου (ΦΕΚ 1251B/2005)
2. Σχολική Επιτροπή Γυμνασίου Ιάσμου (ΦΕΚ 1251B/2005)

Σκοπός της Σχολικής Επιτροπής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κ.λπ.), η αμοιβή καθαριστριών, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους, η εισήγηση προς την αντίστοιχη διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τον εφοδιασμό από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων των αντίστοιχων σχολείων με έπιπλα και εξοπλιστικά είδη και από το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων με βιβλία για τις αντίστοιχες σχολικές βιβλιοθήκες, η διαχείριση των εσόδων από την ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων, καθώς και η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας

των σχολικών μονάδων, ή των αρμοδιοτήτων που δίνονται κάθε φορά από διάταξη νόμου.

Κέντρο Προσχολικής Αγωγής και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Ιάσμου (ΚΕΠΑΚΑΔΙ)⁶

Το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ) "ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΔΗΜΟΥ ΙΑΣΜΟΥ" (ΚΕ.Π.Α.Κ.Α.Δ.Ι.) συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 42/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Ιάσμου (ΦΕΚ 1281Β/2011) και προέκυψε από τη συγχώνευση, κατά τις διατάξεις του άρθρου 103 του Ν.3852/2010, των ΝΠΔΔ με την επωνυμία:

- ❖ Δημοτικός Παιδικός Σταθμός Δήμου Ιάσμου ο οποίος συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 3189/1999 του ΓΓ της ΠΑΜΘ (ΦΕΚ 1656Β/1999) όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 6290/2007 του ΓΓ της ΠΑΜΘ (ΦΕΚ 1636Β/2007)
- ❖ Κέντρο Ανοιχτής Προστασία Ηλικιωμένων Κ.Α.Π.Η. Δήμου Ιάσμου το οποίο συστάθηκε με την υπ' αριθμ 4521/2000 απόφαση του ΓΓ της ΠΑΜΘ (ΦΕΚ 1288Β/2000) όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 6288/2007 απόφαση του ΓΓ της ΠΑΜΘ (ΦΕΚ 1818Β/2007)
- ❖ Κέντρο Ανοιχτής Προστασία Ηλικιωμένων Κ.Α.Π.Η. Δήμου Σώστου το οποίο συστάθηκε με την υπ' αριθμ. 966/2002 απόφαση του ΓΓ της ΠΑΜΘ (ΦΕΚ 319Β/2002)

Το ΝΠΔΔ αναλαμβάνει ως ανάδοχος φορέας τα κοινωνικά προγράμματα των κοινωφελών επιχειρήσεων του Δήμου και συγκεκριμένα τα προγράμματα:

1. «Βοήθεια στο Σπίτι» της Δημοτικής Κοινωφελής Επιχείρησης Δήμου Ιάσμου.
2. «Βοήθεια στο Σπίτι» της Δημοτικής Κοινωφελής Επιχείρησης Δήμου Σώστου⁷.
3. «Βοήθεια στο Σπίτι» της Κοινότητας Αμαξάδων, το οποίο υλοποιούσε η Αναπτυξιακή Ροδόπης – Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρία ΟΤΑ βάσει της με αριθμού πρωτοκόλλου 6718/764/22-09-2003 απόφασης ένταξης στο Π.Ε.Π. ΑΜΘ μέχρι την 31-12-2010 και από την 01-01-2011 υλοποιείται από τη Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση Ιάσμου.

Το ΚΕ.Π.Α.Κ.Α.Δ.Ι. δραστηριοποιείται γύρω από την οργάνωση και λειτουργία της Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης με γνώμονα την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων στο οποίο περιλαμβάνονται, ιδίως:

- ❖ Η παροχή σύγχρονης Προσχολικής Αγωγής Εκπαίδευσης, Ψυχαγωγίας, Διατροφής και φύλαξης των νηπίων εργαζομένων γονέων με σκοπό την

⁶ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ιάσμου 2012-2014 – Συγχωνεύσεις Νομικών Προσώπων του Δήμου (σελ. 41)

⁷ Έχει συγχωνευθεί στη Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση Δήμου Ιάσμου (ΔΗ.ΚΕ.Δ.Ι.)

ισόρροπη και ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας τους, την εξυπηρέτηση της υγείας τους, την ανάπτυξη των νοητικών τους ικανοτήτων, την υποστήριξη της ανάπτυξης της γλωσσικής έκφρασης, της δημιουργικότητας και σκέψης τους και την απόκτηση όλων εκείνων των αναγκαίων υγιεινών και ηθικών συνηθειών ενός πολιτισμένου ανθρώπου και την προπαρασκευή τους για την φυσική μετάβασή τους από την οικογενειακή ζωή στο σχολικό περιβάλλον καθώς και την υποβοήθηση και συμπλήρωση της αγωγής που δίνει η οικογένεια με εφαρμογή εξειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

- ❖ Η διαχείριση πιστώσεων που διατίθενται για τις λειτουργικές δαπάνες, η εκτέλεση μικρών έργων για την επισκευή και συντήρηση του σταθμού, η αποκατάσταση φθορών και ζημιών του εξοπλισμού και γενικά ο εφοδιασμός με όλα τα μέσα που κρίνονται απαραίτητα για τη λειτουργία του.
- ❖ Η πρόληψη βιολογικών, ψυχολογικών και κοινωνικών προβλημάτων των ηλικιωμένων, ώστε να παραμείνουν αυτόνομα, ισότιμα και ενεργά μέλη του κοινωνικού συνόλου. Η διαφώτιση και συνεργασία του ευρύτερου κοινού και ειδικών φορέων, σχετικά με τα προβλήματα και τις ανάγκες των ηλικιωμένων.
- ❖ Η παροχή ιατροκοινωνικής προστασίας στους ηλικιωμένους ώστε τα άτομα αυτά να παραμείνουν στην οικογένεια.
- ❖ Η εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις:
 - Παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών
 - Βρεφοκομείων
 - Ορφανοτροφείων
 - Κέντρων ανοιχτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας
 - Ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων
 - Γηροκομείων
 - Βοήθεια στο Σπίτι
 - Μονάδων Κοινωνικής Μέριμνας
 - Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας
 - Κέντρων για ΑΜΕΑ
 - Αναψυχής ατόμων με αναπηρία
 - Κέντρων Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.)

ΜΟΥΣΙΚΟΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΙΑΣΜΟΥ⁸

Στην 42/2011 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου Ιάσμου αποφασίστηκε η διατήρηση ως αυτοτελούς νομικού προσώπου του Μουσικοφιλολογικού Συλλόγου (ΜΦΣ) Ιάσμου, λόγω μακράς ιστορικής και πολιτιστικής αξίας και προσφοράς στην περιοχή. Με τις υπ' αριθμ. 70/26-06-1970 και 87/02-09-1970 αποφάσεις του Κοινοτικού Συμβουλίου Ιάσμου (ΦΕΚ 255Α/1970) συστάθηκε στην πρώην Κοινότητα Ιάσμου το ΝΠΔΔ με την επωνυμία «Μουσικοφιλολογικός Σύλλογος Ιάσμου».

Σκοπός του ως άνω νομικού προσώπου είναι η συγκρότηση φιλαρμονικής, η διδασκαλία θεωρητικής μουσικής, η εκτέλεση μουσικών συνθέσεων, συναυλιών, η συγκρότηση χορωδίας και η δημιουργία τμήματος μαντολινάτας.

Ο Μουσικοφιλολογικός Σύλλογος Ιάσμου κατέχει πλούσια ιστορία στην περιοχή μελέτης για το πολιτιστικό του έργο. Λόγω της μακροχρόνιας λειτουργίας και του πολιτιστικού του έργου προτάθηκε για την διατήρηση του ως αυτοτελές ΝΠΔΔ όπως δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 1965Β/2011.

Αναπτυξιακές εταιρείες, Σύνδεσμοι κλπ. με μέτοχο ή συμμετοχο το Δήμο

❖ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΡΟΔΟΠΗΣ ΑΕ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ (ΑΝΡΟ ΑΕ)

Η Εταιρεία συστάθηκε το 1992, με έδρα στην Κομοτηνή και με σκοπό την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των Νομών Ροδόπης και Ξάνθης και της ευρύτερης περιοχής και ειδικότερο αντικείμενο τη δημιουργία, τη στήριξη, το συντονισμό την υλοποίησης και τη διαχείριση τοπικών πρωτοβουλιών ανάπτυξης που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων της περιοχής ευθύνης της μέσα από τα επιχειρησιακά προγράμματα των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης και των άλλων εθνικών και Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων. Ο Δήμος Ιάσμου μετέχει με ποσοστό 12,07% και μεταξύ των 18 μετόχων, πλέον των ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού, συγκαταλέγονται η ΠΕΔ ΑΜΘ, Επαγγελματικά Επιμελητήρια και Σύλλογοι.

❖ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ «Κ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ Α.Ε.»⁹

Η Ανώνυμη Αναπτυξιακή Εταιρία του Δήμου Κομοτηνής με το διακριτικό τίτλο «Κ. Καραθεοδωρή Α.Ε.», η οποία διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 252 του Ν.3463/2006, συστάθηκε από τον Δήμο Κομοτηνής και σκοπός της είναι η παροχή ευρύτατου φάσματος υπηρεσιών δια της υλοποίησης Ευρωπαϊκών και όχι μόνο

⁸ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ιάσμου 2012-2014 – Συγχώνευση Νομικών Προσώπων του Δήμου
⁹ Απόφ. 35/2010 Δημοτικού Συμβουλίου Ιάσμου

προγραμμάτων, με στόχο την ποιοτική αναβάθμιση όχι μόνο της περιοχής του Δήμου Κομοτηνής αλλά και των λοιπών Δήμων του Νομού.

Με την υπ' αριθμ. 35//2010 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Ιάσμου, εγκρίθηκε η συμμετοχή του Δήμου Ιάσμου, με την ιδιότητα του μετόχου, και ποσοστό 1% επί του μετοχικού κεφαλαίου.

❖ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ (ΔΙΑΜΑΘ ΑΑΕ) – ΦΟΔΣΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΜΘ

Η Εταιρεία συστάθηκε το 2003 με έδρα στην Κομοτηνή και με σκοπούς την ενιαία, ορθολογική και σύμφωνη με το εκάστοτε ισχύον θεσμικό πλαίσιο, διαχείριση των απορριμμάτων του συνόλου των ΟΤΑ της ΠΑΜΘ, το σχεδιασμό τοπικών και υπερτοπικών προγραμμάτων συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών, τη λειτουργία των Περιφερειακών συστημάτων μεταφόρτωσης και ανακύκλωσης, το σχεδιασμό της οργάνωσης και της συμμετοχής σε συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης και με γνώμονα την εξασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, καθώς και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της περιοχής ευθύνης της. Μέτοχοι της εταιρείας είναι οι πέντε Τοπικές Ενώσεις Δήμων και Κοινοτήτων (των ισάριθμων Νομών της ΠΑΜΘ) και το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης ΑΜΘ. Σήμερα λειτουργεί ως Περιφερειακός Φορέας Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦοΔΣΑ) των 22 ΟΤΑ της Περιφέρειας στα πλαίσια λειτουργίας του Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) και ως εκ τούτου διαχειρίζεται όλες τις σχετικές υποδομές (Κέντρα διαλογής, Σταθμοί μεταφόρτωσης κλπ.) και έχει την αρμοδιότητα να υλοποιεί νέες.

Τοπικοί φορείς (πολιτιστικοί - αθλητικοί – αναπτυξιακοί/συνεταιρισμοί)

Στην περιοχή μελέτης δραστηριοποιούνται αρκετοί τοπικοί σύλλογοι, οι οποίοι μέσα από πολιτιστικές / οικονομικές δράσεις και συμμετοχή σε αθλητικές διεργασίες επιδιώκουν να καλλιεργήσουν δεσμούς συνοχής στις τοπικές κοινωνίες και να διατηρήσουν την ιστορική μνήμη και τις παραδόσεις, παράλληλα με την υπεράσπιση της ιδιοπροσωπείας. Συγκεκριμένα¹⁰:

- ❖ Πολιτιστικός Σύλλογος Ιάσμου
- ❖ Σύλλογος Γυναικών Ιάσμου «ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ»
- ❖ Μειονοτικός Πολιτιστικός Σύλλογος Δ. Ιάσμου

¹⁰ Τα στοιχεία χορηγήθηκαν από τον εργοδότη Δήμο

- ❖ Σύλλογος Αιμοδοτών Ιάσμου «ΕΛΠΙΔΑ»
- ❖ Αθλητικός Σύλλογος Ιάσμου «Μέγας Αλέξανδρος»
- ❖ Πολιτιστικός – Λαογραφικός Σύλλογος Αμβροσίας «ΟΙ ΑΚΡΙΤΕΣ»
- ❖ Σύλλογος Αμβροσίας «Η ΔΥΝΑΜΗ»
- ❖ Εξωραϊστικός – Πολιτιστικός και Λαογραφικός Σύλλογος Γυναικών και Φίλων οικισμού Αμβροσίας
- ❖ Πολιτιστικός Σύλλογος Σάλπης-Γλυκονερίου
- ❖ Σύλλογος Γυναικών Γλυκονερίου
- ❖ Πολιτιστικός Λαογραφικός Σύλλογος Γυναικών Παλλαδίου
- ❖ Πολιτιστικός Σύλλογος Γυναικών Αμαξάδων
- ❖ Πολιτιστικός Σύλλογος Πελεκητής
- ❖ Σύλλογος Νεολαίας «HOPE»
- ❖ Μορφωτικός Πολιτιστικός και Λαογραφικός Σύλλογος Μέγα Πιστού
- ❖ Αθλητικός Σύλλογος Ασπροπόταμος Μέγα Πιστού
- ❖ Λαογραφικός και Πολιτιστικός Σύλλογος Ασωμάτων
- ❖ Αθλητικός Σύλλογος Ασωμάτων «Ένωση»
- ❖ Πολιτιστικός Σύλλογος Πολύανθου
- ❖ Αθλητικός Σύλλογος Πολύανθου «Κομψάτος»
- ❖ Πολιτιστικός Σύλλογος Διαλαμπής «ΤΟ ΑΝΤΑΜΩΜΑ»
- ❖ Αθλητικός Σύλλογος Διαλαμπής «Ηρακλής»
- ❖ Αθλητικός Σύλλογος Κοπτερού «Βιστωνίδα»
- ❖ Αθλητικός Σύλλογος Σώστη «Δόξα»
- ❖ Αθλητικός Σύλλογος Μίσχου «Αετός»

Ειδική Φορέας Διοίκησης

- ❖ Μουφτεία Κομοτηνής
Με το Ν.4964/2022 (ΦΕΚ 150Α/30-6-2022) – Μέρος Γ (άρθρα 137 ως 162) ανανεώθηκε το θεσμικό πλαίσιο που διέπει το καθεστώς των Μουφτειών της Θράκης (Διδυμοτείχου, Κομοτηνής και Ξάνθης) ως προς την οργάνωση, τη λειτουργία, τις αρμοδιότητες και τα λοιπά δεδομένα αυτών. Σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις η Μουφτεία Κομοτηνής:
 - αποτελεί αποκεντρωμένη δημόσια υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, επιπέδου γενικής διεύθυνσης, που εδρεύει στην Κομοτηνή και υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων,
 - εκπληρώνει την αποστολή της εντός των υφισταμένων γεωγραφικών ορίων της Περιφερειακής Ενότητας Ροδόπης,

- έχει ως αποστολή την οργανωμένη και συστηματική εξυπηρέτηση των θρησκευτικών αναγκών και την αποτελεσματική διαχείριση των θρησκευτικών υποθέσεων των Ελλήνων πολιτών μελών της μουσουλμανικής μειονότητας της περιοχής ευθύνης της.
- ❖ Συντονιστικό Γραφείο Μειονοτικής Εκπαίδευσης ¹¹
Για το συντονισμό, την οργάνωση και την εύρυθμη λειτουργία των μειονοτικών σχολείων Α/θμιας και Β/θμιας μειονοτικής εκπαίδευσης της Θράκης λειτουργεί το Συντονιστικό Γραφείο, το οποίο ιδρύθηκε με το άρθρο 32, παρ.1 του Ν. 2009/92 (ΦΕΚ 18Α/14-2-1992) αρχικά με έδρα την Καβάλα και στη συνέχεια με έδρα την Κομοτηνή [Ν2640/1998 (ΦΕΚ 206Α/3-9-1998)]. Στην αρμοδιότητα του Συντονιστικού Γραφείου Μειονοτικής Εκπαίδευσης ανήκουν όλα τα μειονοτικά σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, που λειτουργούν στην περιοχή της Θράκης και διοικούνται βάσει των διατάξεων του Ν.695/1977 και των περί Γενικής Εκπαιδεύσεως διατάξεων.

Ως προς λοιπές διοικητικές υπηρεσίες ξεχωρίζουν στον Ίασμο το Περιφερειακό Κέντρο Υγείας, ο Πυροσβεστικός Σταθμός, ο Αστυνομικός Σταθμός, το Δασονομείο, και το Κτηνιατρείο αλλά και τα Περιφερειακά Ιατρεία σε Αμβροσία, Ασώματους, Πολύανθο, και Σώστη.

¹¹ Έγγραφο, με αρ.πρωτ. Α.Σ.125/110828/Ζ1/09-08-2013/ΥΠΠΑΙΘ.

A.1.2 Γεωγραφική Ταυτότητα

A.1.2.1 Γεωγραφική θέση / γειτονίες - Έκταση

Η περιοχή μελέτης του Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδίου ταυτίζεται με το Δήμο Ιάσμου, ο οποίος εντοπίζεται στον βόρειο ελλαδικό χώρο και συγκεκριμένα στα δυτικά του Νομού Ροδόπης του γεωγραφικού διαμερίσματος Θράκης στον οποίο και υπάγεται.

Εικόνα Α.1.4: Γεωγραφικός εντοπισμός περιοχής μελέτης
(δημιουργός: Rarelibra - πηγή: wikipedia και ίδια επεξεργασία)

Ως προς τις γειτονίες ο **Δήμος Ιάσμου** συνορεύει βόρεια, σε ένα μήκος περί τα 12χλμ που δεν περιλαμβάνει οδική ή άλλη σύνδεση με το Κράτος της Βουλγαρίας και εν μέρει με το Δήμο Μύκης (του Νομού Ξάνθης) και το Δήμο Κομοτηνής, ανατολικά και νότια επίσης με το Δήμο Κομοτηνής και δυτικά με τους Δήμους Αβδήρων, Ξάνθης και Μύκης.

A.1.2.2 Γεωμορφολογία – Δίοδοι και φραγμοί στο χώρο

Γεωμορφολογία

Το βόρειο τμήμα της επικράτειας του Δήμου Ιάσμου που αποτελεί το 60% της συνολικής επιφάνειας του Δήμου εκτείνεται στο κέντρο της νότιας ζώνης της μεγάλης Οροσειράς της Ροδόπης¹³, η διάπλαση της οποίας χαρακτηρίζεται από επιμέρους ορεινά συμπλέγματα που διακόπτονται από έντονες χαραδρώσεις. Ειδικότερα χαρακτηρίζεται από το έντονο και πολυσχιδές ανάγλυφο, με μεγάλα ύψη, συνεχή εναλλαγή στην κλίση και μέγιστο ύψος που φθάνει στα 1510μ. (Παπίκιο όρος).

Εικόνα A.1.6: Οροσειρά της Ροδόπης.

(Πηγή: Rosario VanTulpe - based on the map Balkan_topo_de.jpg which bases on the map Balkan topo blank.jpg, CC BY-SA 3.0, https://en.wikipedia.org/wiki/Rhodope_Mountains#/media/File:Rhodopen_Balkan_topo_de.jpg)

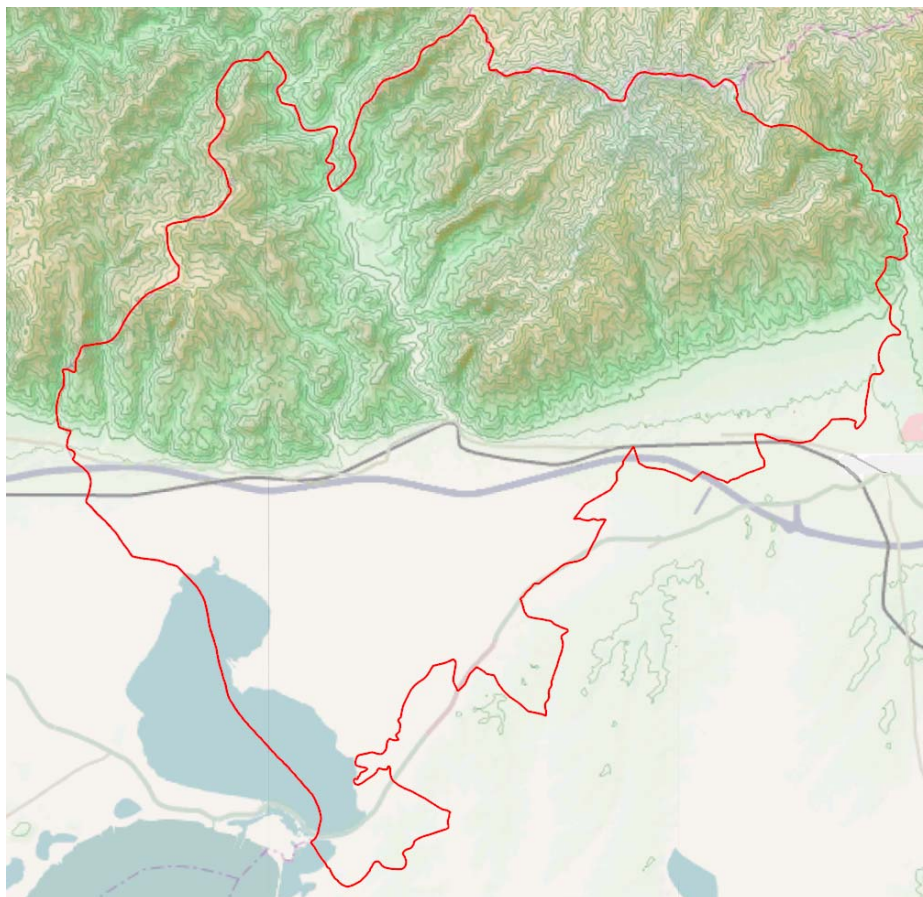
Αντίθετα το νότιο τμήμα του Δήμου είναι πεδινό, χαρακτηρίζεται από πολύ μικρά υψόμετρα που κυμαίνονται μεταξύ των 0μ. μέχρι 110μ (περιοχή Δύμης).

Τόσο το πεδινό όσο και το ορεινό μέρος του Δήμου διασχίζει ο ποταμός Κομφάτος στη διεύθυνση Β-Ν διαμοιράζοντας έτσι την έκταση του Δήμου σε δύο τμήματα.

¹³ Μικρό μέρος (16,3%) της όλης οροσειράς ανήκει στην Ελλάδα, ενώ το υπόλοιπο εκτείνεται στην όμορη Βουλγαρία.

Στην πεδινή περιοχή που έχουν ολοκληρωθεί από ετών αναδασμοί και πολλές εκτάσεις είναι αρδευόμενες, είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη η γεωργία.

Τέλος χαρακτηριστικό στοιχείο του Δήμου αποτελεί η λίμνη Βιστωνίδα στην οποία χύνεται ο π. Κομφάτος (ή Ξηροπόταμος) και η οποία κατά τμήμα της (περί τα 19 τ.χλμ) εμπίπτει στα όρια του Δήμου και αποτελεί νοτιοδυτικό όριο αυτού.

Εικόνα Α.1.7: Χάρτης ανάγλυφου περιοχής μελέτης
(πηγή: OpenStreetMap – OpenCycleMap - Geraki / <https://commons.wikimedia.org/>)

Από υδρολογική άποψη, το μεγαλύτερο μέρος του δήμου αποτελεί τη λεκάνη απορροής του Κομφάτου (ή Ξηροπόταμου). Μικρότερα τμήματα στα ανατολικά του δήμου εμπίπτουν στις λεκάνες απορροής του ασπροπόταμου που διέρχεται από την περιοχή του Μίσχου, και του ασπρορέματος που διέρχεται από το ανατολικό όριο του Δήμου, ενώ ακόμη μικρότερα τμήματα του δήμου στα δυτικά, πλησίον των Αμαξάδων, εμπίπτουν σε λεκάνες απορροής μικρότερων ρεμάτων. Όλες οι ανωτέρω λεκάνες απορροής εξαιρουμένου του ασπρορέματος που εκβάλλει στη λίμνη Μητρικού (Ισμαρίδα) έχουν γενική ροή προς την παράκτια θρακική πεδιάδα και εκβολή στο μυχό της (παράκτιας) λίμνης Βιστωνίδα.

Το έντονο ανάγλυφο και η παρουσία στο βόρειο τμήμα της περιοχής μελέτης πλούσιων υδατικών πόρων ευνόησαν τη δασοκάλυψη και ως εκ τούτου εμφανίζει σχεδόν αμιγώς δασικό χαρακτήρα. Παράλληλα, οι μεγάλες υψομετρικές διαφορές προκαλούν σημαντική ποικιλομορφία από μικροκλίματα, που εντάσσονται στο φάσμα μεταξύ του μεσογειακού και του μεσευρωπαϊκού και ακολουθούνται από ανάλογες ζώνες βλάστησης.

Δίοδοι και φραγμοί

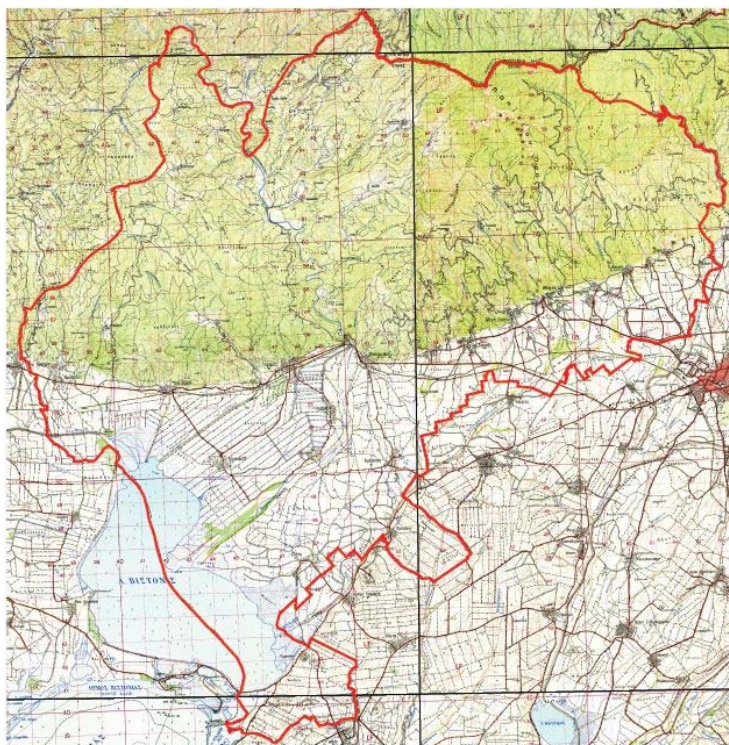
Στην ευρύτερη νότια βαλκανική, η έντονη γεωμορφολογία και το υδρογραφικό δίκτυο λειτούργησαν καθοριστικά, και ουσιαστικά μονοσήμαντα, στην παγίωση του γενικού ρόλου του πλέγματος διόδων και φραγμών και ανέδειξαν:

- Τον ορεινό όγκο της Ροδόπης σε κύριο φραγμό έναντι σημαντικών ροών στην κατεύθυνση βορρά/νότου.
- Την διάσπαση του ορεινού συγκροτήματος σε επιμέρους σχετικά απομονωμένες υποζώνες (ουσιαστικά υδρολογικές λεκάνες) με τελικές διεξόδους προς νότο και δυσχερέστερη έως αδύνατη την επικοινωνία στην κατεύθυνση ανατολής/δύσης.
- Την ανάγκη ανάπτυξης διόδων στην πεδινή κεντρική και νότια ζώνη του δήμου διαμέσου των στενών χερσαίων τμημάτων, βόρεια μεταξύ του ορεινού όγκου και της λίμνης Βιστωνίδας και νότια μεταξύ της λίμνης Βιστωνίδας και του Θρακικού πελάγους.

Κατά συνέπεια η κύρια δίοδος στην περιοχή μελέτης είναι η Εγνατία Οδός (Ε90) και η Ε.Ο. Ξάνθης - Κομοτηνής (Ε.Ο.2) οι οποίες διατρέχουν την πεδινή ζώνη του δήμου στον άξονα ανατολή – δύση διασφαλίζοντας την επικοινωνία και σύνδεση του Δήμου με την πόλη της Κομοτηνής αλλά και της Ξάνθης (και παραπέρα με το σύνολο των πάσης φύσεως δικτύων της Χώρας). Πέραν τούτου, το υπόλοιπο επαρχιακό (Επ. Ο. Κομοτηνής - Ξάνθης και Κομοτηνής – Πολύανθου) και δημοτικό δίκτυο, υπακούει στα δεδομένα των υφιστάμενων διόδων και φραγμών. Ωστόσο τα τμήματα που αφορούν στην ορεινή ζώνη του δήμου υπολείπονται σε σημαντικό βαθμό των σύγχρονων αναγκών, καθώς δε διασφαλίζουν επαρκή επικοινωνία των πεδινών οικισμών με τους οικισμούς που βρίσκονται επ' αυτής και χαρακτηρίζονται από πολύ χαμηλή ποιότητα γεωμετρικών χαρακτηριστικών η οποία σε συνάρτηση με την υποτυπώδη μορφή τους (χωματόδρομοι) καθιστούν το τοπικό δίκτυο κατά τόπους από εν δυνάμει δίοδο σε πρόσθετο παράγοντα “εσωτερικού” φραγμού.

A.1.2.3 Γεωγραφικές κατηγορίες χώρου / κατάταξη οικισμών

Ο Δήμος Ιάσμου, όπως αναπτύχθηκε και στην προηγούμενη ενότητα είναι μοιρασμένος σε δύο κύριες ζώνες, την ορεινή στα βόρεια και την πεδινή στα νότια, με περιορισμένες ημιορεινές ζώνες, οι οποίες συνίστανται κυρίως στις χαραδρώσεις και μικρές κοιλάδες μεταξύ των ορεινών όγκων.

Εικόνα Α.1.8: Απόσπασμα χάρτη ΓΥΣ 1:50.000 Δ. Ιάσμου με σημειωμένη την περιοχή μελέτης (πηγή: Γ.Υ.Σ.& ίδια επεξεργασία)

Ο ορεινός χώρος (δηλαδή η περιοχή με υψόμετρο μεγαλύτερο των 800μ.) δεν είναι ενιαίος, καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος στα βόρεια της περιοχής μελέτης και διακρίνεται σε δύο κύριες διαπλάσεις: τον εκτενή όγκο της ΔΕ Σώστη στα βορειοανατολικά με κορυφή το Παπίκιο (1.510μ.) και το χαμηλότερο στην περιοχή βόρεια του Κοπτερού στα βορειοδυτικά του δήμου (ύψωμα Αγγελικούλα 801μ).

Ο ημιορεινός χώρος (δηλαδή η περιοχή με υψόμετρο μεταξύ 200 και 800μ.) εκτείνεται κυρίως στις ζώνες μεταξύ των δύο ορεινών σχηματισμών (χαραδρώσεις). Μια πιο συνεκτική ημιορεινή περιοχή εντοπίζεται εκατέρωθεν του ποταμού Κομφάτου και των υδατορεμάτων που τον τροφοδοτούν (λεκάνη απορροής Κομφάτου). Ουσιαστικά πρόκειται για τα αντερίσματα και πρόποδες του ορεινού όγκου. Στην ημιορεινή ζώνη εντοπίζονται εννέα (9) οικισμοί (βλέπε πίνακα Α.1.2).

Ο Πεδινός χώρος (δηλαδή περιοχή με υψόμετρο χαμηλότερο των 200μ.) εκτείνεται μεταξύ της λίμνης Βιστωνίδας και της ημιορεινής ζώνης η οποία στο μεγαλύτερο μέρος αποτελεί ολόκληρη την κεντρική και νότια περιοχή της μελέτης.

Στην πεδινή ζώνη εντοπίζεται η πλειονότητα των οικισμών και οικιστικών θέσεων (βλέπε πίνακα Α.1.2), καθώς και των υποδομών.

Πίνακας Α.1.2: Κατάταξη οικισμών / οικιστικών θέσεων βάσει της ορεινότητας

Πεδινή ζώνη (0-200μ.)	Ημιορεινή ζώνη (200-800μ.)	Ορεινή ζώνη (800μ.+)
Ιάσμος (29μ) Άνω Αμαξάδες (60μ) Αμαξάδες (54μ) Κοπτερό (34μ) Διαλαμπή (6μ) Γλυκονέρι (15μ) Σάλπη (6μ) Παλλάδιο (16μ) Μικρό Παλλάδιο (12μ) Μωσαϊκό (12μ) Αμβροσία (11μ) Γαλήνη (17μ) Πολύανθος (30μ) Ληνός (60μ) Σώστης (66μ) Μέγα Πιστό (98μ) Μίσχος (100μ) Ασώματοι (βόρειο τμήμα 85μ) – (νότιο τμήμα - Μουσινοχώρι 72μ) Ρίζωμα (73μ) Θάμνα (103μ) Αγίασμα (106μ) Δύμη (130μ) Φωλέα (83μ) Τρίκορφος (162μ.)	Κατσικά (400μ.) Μοναχοί (341μ.) Ιππικό (366μ.) Πολύαρνο (541μ.) Ταγγαίο (233μ.) Μελίταινα (370μ.) Διχάλα (288μ.) Κρυστάλλη (482μ.) Κεράσια (580μ.)	--

Παράλληλα με τα ανωτέρω, πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τον Ν.3852/2010, άρθρο 209, παρ.1, σε συνδυασμό με την Οδηγία 85/148/ΕΟΚ (περί τροποποίησης της Οδηγίας 81/645/ΕΟΚ), και οι τρεις τέως Κοινότητες που απαρτίζουν το σημερινό Δήμο Ιάσμου (Ιάσμου, Σώστη, Αμαξάδων) περιλαμβάνουν οικισμούς που χαρακτηρίζονται Ορεινοί ή / και Μειονεκτικοί και παρέχονται σε αυτές ειδικές αρμοδιότητες και οφέλη.

Συγκεκριμένα ως Ορεινοί χαρακτηρίζονται οι οικισμοί Κατσικά και Μοναχοί της ΤΚ Αμαξάδων, Άνω Φωλέα της ΔΚ Ασωμάτων, Αστραία, Εύθυμος, Ιππικό, Μελίταινα, Πολύαρνο, Ταγγαίο και Τάλλη της ΔΚ Ιάσμου, Κρυστάλλη και Τρίκορφο της ΤΚ Πολυάνθου και Κερασέας και Πόας της τέως Κοινότητας Σώστη, ενώ ως Μειονεκτικοί (Ζώνη 2) οι οικισμοί Μεσσούνη, Μικρό Παλλάδιο και Μεγάλο Παλλάδιο της ΤΚ Αμβροσίας και Γλυκονέρι της ΤΚ Σάλπης.¹⁴

¹⁴ Επισημαίνεται ότι από τους αναφερόμενους οικισμούς στην εν λόγω Οδηγία ορισμένοι έχουν εν τω μεταξύ πάψει να εμφανίζονται σε νεότερες απογραφές πληθυσμού.

Τέλος, σχετικά με την κατάταξη των οικισμών της περιοχής μελέτης βάσει της ορεινότητας, επισημαίνεται ότι στο Μητρώο οικισμών της ΕΛΣΤΑΤ για το έτος 2011 (που κατατάσσει τις επιμέρους Δημοτικές / Τοπικές Κοινότητες των Δήμων της Χώρας σε Ορεινές, Ημιορεινές και Πεδινές) χαρακτηρίζονται ως Ορεινές οι Τοπικές Κοινότητες Σώστη και Κερασέας ως Ημιορεινές οι Ιάσμου, Πολυάνθου, Ασωμάτων και Αμαζάδων και ως Πεδινές οι Αμβροσίας, Σάλπτης, Ληνού, Μέγα Πιστού και Μίσχου.

A.1.2.4 Παραγωγικοί πόροι

Οι κυριότεροι παραγωγικοί πόροι της περιοχής μελέτης εντοπίζονται στον Πρωτογενή Τομέα, ο οποίος εύλογα συγκεντρώνει την πλειονότητα της οικονομικής δραστηριότητας στο Δήμο Ιάσμου, δεδομένου ότι σχεδόν το 60% των απασχολούμενων ασχολούνται με κάποιον από τους επιμέρους κλάδους του.

Στον κλάδο της Γεωργίας πλεονέκτημα αποτελεί το πεδινό ανάγλυφο στο νότιο τμήμα του Δήμου που συνοδεύεται από αρδευόμενες εκτάσεις καθώς και η χρόνια ειδίκευση των κατοίκων σε γεωργικές εργασίες. Οι κύριες καλλιέργειες είναι το βαμβάκι, το καλαμπόκι, το σιτάρι, τα καπνά και τα ζαχαρότευτλα, με το βαμβάκι να έχει αντικαταστήσει σε μεγάλο βαθμό τις υπόλοιπες καλλιέργειες και κυρίως αυτήν του καλαμποκιού. Στα κηπευτικά φυτά κυριαρχούσε η ντομάτα και στις δενδρώδεις οι αμυγδαλιές και οι φουντουκιές. Μέχρι το 2011 οι αρδευόμενες εκτάσεις ανέρχονταν σε ποσοστό 81% επί του συνόλου¹⁵. Τα τελευταία χρόνια γνωρίζει σημαντική ανάπτυξη η καλλιέργεια του κερασιού στο ανατολικό τμήμα του Δήμου.

Η Κτηνοτροφία ασκείται κυρίως στις ορεινές περιοχές αλλά δε λείπει κι από τις πεδινές. Η κύρια προτίμηση αφορά στην εκτροφή προβάτων και αιγών ενώ ακολουθεί σημαντικά πιο πίσω η βοοτροφία και τα χοιροειδή.

Το δάσος, ως παραγωγικός πόρος, προσφέρει σημαντικές δυνατότητες απασχόλησης και βελτίωσης του τοπικού εισοδήματος, τόσο άμεσα με την παραγωγή υλικών αγαθών (ξυλεία για τις ανάγκες της μεταποίησης, καύσιμη ύλη κλπ.), όσο και έμμεσα υπό τη μορφή της αναψυχής, του τουρισμού και της θηραματικής οικονομίας. Στο σύνολο της Π.Ε. Ροδόπης δραστηριοποιούνται συνολικά 6 Δασικοί Συνεταιρισμοί Εργασίας (ΔΑ.Σ.Ε.) με 153 εγγεγραμμένα μέλη, από τα οποία προέρχονται και οι εργαζόμενοι εντός της ορεινής περιοχής¹⁶.

¹⁵ Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης / Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Εταιρεία Διεθνικής Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης (2018), Κοινωνικο-Οικονομικά Χαρακτηριστικά του Πληθυσμού και Υπάρχουσες Υποδομές Υγείας. Θεσσαλονίκη.

¹⁶ Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 218603/27-6-2022 έγγραφο της Δ/σης Δασών Ροδόπης.

Ο Δευτερογενής Τομέας υπολείπεται σημαντικά του πρωτογενή αφού σ' αυτόν απασχολούνται μόλις το 15% των συνολικά απασχολούμενων.

Καταγράφονται περί τις 70 μεταποιητικές επιχειρήσεις (κυρίως αγροτικών προϊόντων), ένα ενεργό λατομείο αδρανών (εξορυκτική δραστηριότητα) αλλά και δραστηριότητα στον τομέα των κατασκευών με έκδοση περί των 245 οικοδομικών αδειών την τελευταία δεκαετία.

Σχετικά με τις Ορυκτές Πρώτες Ύλες (ΟΠΥ) η αναμενόμενη έκδοση του πρώτου σχετικού Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου (που τελεί υπό εκπόνηση) αναμένεται να οριοθετήσει τις πρώτες κατευθύνσεις ως προς την εκμεταλλευσιμότητα των γεωλογικών πόρων της περιοχής.

Στον Τριτογενή Τομέα υπάρχουν περιθώρια ανάπτυξης ιδίως στον κλάδο του Τουρισμού, καθώς η περιοχή διαθέτει πλούσιο φυσικό περιβάλλον (κοιλάδα ποταμού Κομψάτου, περιοχή Θρακικών Μετεώρων κλπ), μνημεία και οικισμούς με ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά, τοπικές ιδιαιτερότητες και επιβίωση στοιχείων παραδοσιακού πολιτισμού. Σήμερα η απασχόληση στον τομέα περιορίζεται κυρίως στις δραστηριότητες που ασκούνται στις κατά τόπους δημόσιες υπηρεσίες, στις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, στην εξυπηρέτηση των τοπικών αναγκών μέσω της εμπορικής δραστηριότητας και τις επισκευές οχημάτων και μηχανημάτων που υποστηρίζουν τις αγροτικές εργασίες, καθώς και στην εστίαση. Οι περιορισμένες τουριστικές δράσεις έχουν κύριο αντικείμενο τον ορεινό και πολιτισμικό τουρισμό.

Τέλος, ως προς τους παραγωγικούς πόρους που αφορούν σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) επισημαίνονται τα εξής:

- ❖ Γεωθερμικό δυναμικό Μητρικού¹⁷: Σύμφωνα με την έκθεση αποτελεσμάτων της Γεωθερμικής Έρευνας στην Περιοχή Ανατολικής Λεκάνης Ξάνθης – Κομοτηνής (Περιοχή Λ. Μητρικού), όπως εκπονήθηκε από το Ινστιτούτο Γεωλογικών & Μεταλλευτικών Ερευνών – Διεύθυνση Γεωθερμίας και Θερμομεταλλικών υδάτων, η περιοχή παρουσιάζει γεωθερμικό ενδιαφέρον για την άντληση γεωθερμικών ρευστών με θερμοκρασίες 35° – 40° C και ίσως υψηλότερες σε μεγαλύτερα βάθη, ενώ τα βάθη εκμετάλλευσης είναι προσιτά τόσο από τεχνικής όσο και από οικονομικής πλευράς. Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Δ9B/Φ166/12647/ΓΔΦΠ3557/193 απόφασης (ΦΕΚ 1012B/19-07-2005), έχει χαρακτηριστεί ως «Βεβαιωμένο Γεωθερμικό Πεδίο χαμηλής Θερμοκρασίας». Το γεωθερμικό πεδίο είναι έκτασης 7.000 στρεμμάτων εντοπίζεται δυτικά της λίμνης και φθάνει και περιλαμβάνει τους οικισμούς Παλλάδιο και Γλυκονέρι.

¹⁷ Πηγή : www.paratiritis-news.gr [<https://www.paratiritis-news.gr/news/teli-avgoustou-paradidetai-i-meleti-gia-to-geothermiko-pedio-tis-limnis-mitrikou/>]

Παρότι πρόκειται για πεδίο χαμηλής ενθαλπίας, η θερμοκρασία που αναπτύσσεται θεωρείται κατάλληλη για χρήση στη γεωργία.

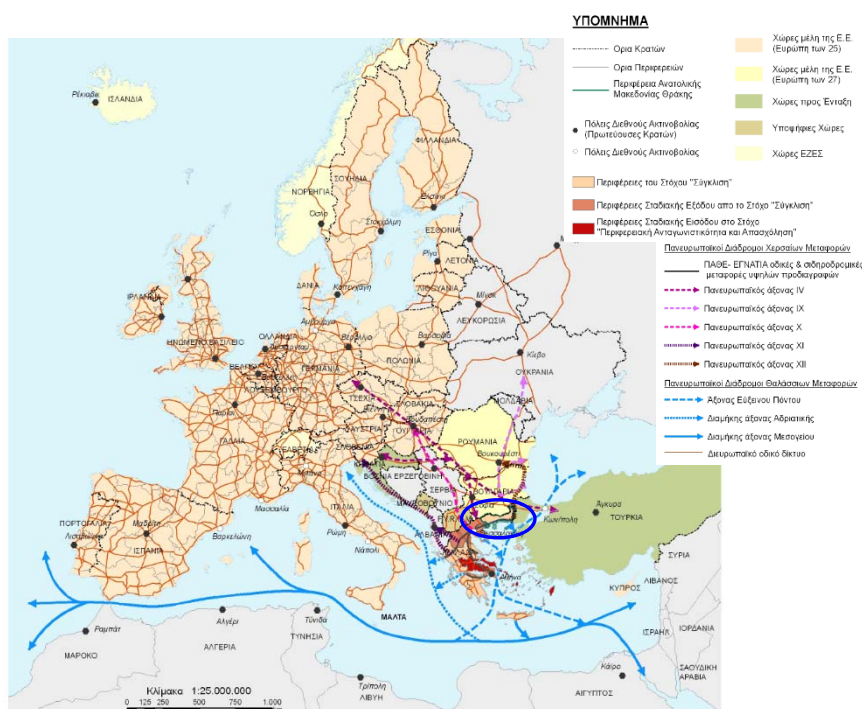
- ❖ Αιολικό δυναμικό: Η περιοχή κατά το ισχύον Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ δεν έχει κριθεί ως Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ) και ως εκ τούτου θεωρείται Αιολικής Καταλληλότητας (ΠΑΚ).
- ❖ Ηλιακό δυναμικό: Οι συνθήκες ηλιοφάνειας στην περιοχή μελέτης δε διαφέρουν σημαντικά από τον μέσο όρο της Χώρας. Εντοπίζεται σημαντικός αριθμός φωτοβολταϊκών πάρκων στην πεδινή ζώνη του δήμου και συγκεκριμένα στην περιοχή εκατέρωθεν της Εγνατίας οδού αλλά και νοτιότερα στην περιοχή του Παλλάδιου και του Γλυκονερίου, μαρτυρώντας τις πολύ καλές συνθήκες που επικρατούν για την ανάπτυξη τέτοιων εγκαταστάσεων, οι οποίες ωστόσο γίνονται εις βάρος κυρίως της μη αρδευόμενης γεωργικής γης, χωρίς να απουσιάζουν και εγκαταστάσεις σε γεωτεμάχια που έχουν προκύψει από αναδασμό.
- ❖ Υδροδυναμικό: Στην περιοχή υφίστανται αδειοδοτημένα Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα (ΜΗΥΕ).

A.1.3 Θέση και ρόλος στον ευρύτερο χώρο – Δικτυώσεις

A.1.3.1 Θέση και ρόλος στο ευρύτερο χωρικό σύστημα (κέντρα - χωρικές ενότητες - παραγωγικό σύστημα)

Για την παρουσίαση της θέσης και του ρόλου της περιοχής μελέτης στο ευρύτερο ευρωπαϊκό και εθνικό χωρικό σύστημα είναι αναγκαίο να γίνει αναγωγή στο περιφερειακό επίπεδο. Ο Δήμος Ιάσμου, όπως ήδη αναφέρθηκε, εμπίπτει στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Π-ΑΜΘ).

Στις εικόνες που ακολουθούν τοποθετείται η Π-ΑΜΘ στο ευρύτερο χωρικό σύστημα της Ευρώπης και της Χώρας.

Εικόνα Α.1.9 Διαγραμματική απεικόνιση της θέσης της Π-ΑΜΘ στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο (πηγή: Χάρτης Α.1 της μελέτης "Αξιολόγηση, αναθεώρηση και εξειδίκευση του ΠΠΧΣΑΑ Π-ΑΜΘ", Φάση Α' - Στάδιο Α2, Θ. Παπαγιάννης κλπ., Σύνοψη 2013, και ίδια επεξεργασία) (πρωτότυπη πηγή: Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ		Άξονες Ανάπτυξης	Πανευρωπαϊκοί Χερσαίοι Άξονες Ανάπτυξης
—	Όρια Κρατών	—	Κύριοι Άξονες Ανάπτυξης
—	Όρια Περιφερειών	⋯	Κύριοι Άξονες Ανάπτυξης (Αναδυόμενοι)
■	Χώρες μέλη της Ε.Ε. (Ευρώπη των 25)	—	Δευτερεύοντες Άξονες Ανάπτυξης
■	Χώρες μέλη της Ε.Ε. (Ευρώπη των 27)	⋯	Δευτερεύοντες Άξονες Ανάπτυξης (Αναδυόμενοι)
■	Χώρες προς Ένταξη	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
■	Υποψήφιες Χώρες	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
●	Πόλεις Διεθνούς Ακτινοβολίας	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
○	Αναπτυξιακοί Πόλοι Ευρύτερης Περιοχής	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
Επίπεδο Ανάπτυξης Ελληνικών Περιφερειών		⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
■	Α.Ε.Π. κατά κεφαλή μεγαλύτερο του μέσου εθνικού & Ποσοστό Ανεργίας μικρότερο του μέσου εθνικού	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
■	Α.Ε.Π. κατά κεφαλή μικρότερο του μέσου εθνικού & Ποσοστό Ανεργίας μικρότερο του μέσου εθνικού	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
■	Α.Ε.Π. κατά κεφαλή μεγαλύτερο του μέσου εθνικού & Ποσοστό Ανεργίας μεγαλύτερο του μέσου εθνικού	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
■	Α.Ε.Π. κατά κεφαλή μικρότερο του μέσου εθνικού & Ποσοστό Ανεργίας μεγαλύτερο του μέσου εθνικού	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
Εθνικοί και Περιφερειακοί Πόλοι		⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
⊙	Μητροπόλεις	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
⊙	Πρωτεύων Εθνικός Πόλος	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
⊙	Δευτερεύων Εθνικός Πόλος	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
⊙	Περιφερειακός Πόλος	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
Πανευρωπαϊκοί Θαλάσσιοι Άξονες Ανάπτυξης		⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
⋯	Πανευρωπαϊκός άξονας IV	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
⋯	Πανευρωπαϊκός άξονας IX	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
⋯	Πανευρωπαϊκός άξονας X	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
⋯	Πανευρωπαϊκός άξονας XI	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
⋯	Πανευρωπαϊκός άξονας XII	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
Πανευρωπαϊκοί Θαλάσσιοι Άξονες Σύνδεσης		⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
⋯	Άξονες Εύξεινου Πόντου	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο
⋯	Διαμήκης άξονας Αδριατικής	⋯	Άξονες Σύνδεσης της Περιφέρειας με το βαλκανικό χώρο

Πηγή: Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α., Έπεξεργασία Μελετητών

Εικόνα Α.1.10: Διαγραμματική απεικόνιση της θέσης της Π-ΑΜΘ στον ελληνικό χώρο (πηγή: Χάρτης Α.2 της μελέτης "Αξιολόγηση, αναθεώρηση και εξειδίκευση του ΠΠΧΣΑΑ Π-ΑΜΘ", Φάση Α' - Στάδιο Α2, Θ. Παπαγιάννης κλπ., Σύνοψη 2013) (πρωτότυπη πηγή: Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης)

Σύμφωνα με τη μελέτη αναθεώρησης¹⁸ του χωροταξικού πλαισίου της Περιφέρειας ΑΜΘ και την αντίστοιχη εγκριτική πράξη (ΦΕΚ 248ΑΑΠ/2018) η ενσωμάτωση της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην ΕΕ και η ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού, αποτέλεσαν συστατικά στοιχεία του μερικού μετασχηματισμού της Περιφέρειας ΑΜΘ από "ακριτική" περιφέρεια σε μια περιφέρεια "συνοριακή" στα εξωτερικά σύνορα της χώρας και στα εσωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο, η αναμονή ως προς την ένταξη και της Τουρκίας και η υστέρηση στην ολοκλήρωση της ανάπτυξης των λιμένων της Περιφέρειας και των συνδυασμένων μεταφορών, κατέδειξαν ότι η διαδικασία αυτή τελεί ακόμα υπό εξέλιξη. Παράλληλα, διαπιστώνεται ότι η Π-ΑΜΘ παραμένει μία από τις οκτώ ελληνικές Περιφέρειες του στόχου Σύγκλισης. Οι παράγοντες που φαίνεται να επηρεάζουν περισσότερο την οικονομία της εξαρτώνται από τη γενική θέση της χώρας (σε μεγαλύτερο βαθμό από την ιδιαίτερη θέση της Περιφέρειας στον ευρύτερο χώρο). Έτσι, οι εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο που αφορούν ιδιαίτερα στις πολιτικές της εδαφικής συνοχής και της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, επηρεάζουν την Περιφέρεια ΑΜΘ διαμέσου της διαμόρφωσης πολιτικών σε εθνικό επίπεδο.

Για την ανάδειξη της θέσης και του ρόλου της Περιφέρειας στο διεθνή χώρο, προβλέπεται η ενίσχυση της γεωπολιτικής και οικονομικής της θέσης στην ευρύτερη ενδοχώρα ανάμεσα στη ΝΑ Ευρώπη, τις Παρευξείνιες χώρες και την Τουρκία. Σε αυτή την κατεύθυνση κύριες αιχμές αποτελούν οι δραστηριότητες διαμετακομιστικού εμπορίου και τουρισμού και η τόνωση του εξαγωγικού προσανατολισμού της Περιφέρειας. Ως σημαντικό πλεονέκτημα αναδεικνύεται η κομβική θέση της Περιφέρειας σε συνδυασμό με τα δύο σημαντικά λιμενικά συστήματά της, τον αναπτυξιακό άξονα Ανατολής - Δύσης (Εγνατία Οδός) και τις κάθετες σε αυτόν συνδέσεις.

Σε εθνικό επίπεδο, η ολοκλήρωση του βόρειου άξονα της Εγνατίας Οδού και η συνεπακόλουθη δικτύωση και τόνωση των αστικών κέντρων της ΠΑΜΘ ενδυνάμωσε τη θέση της Περιφέρειας και προκάλεσε τάσεις αστικής συμπληρωματικότητας σε σχέση με τη Θεσσαλονίκη. Ωστόσο, η ενίσχυση της θέσης της (απόρροια της ενσωμάτωσής της στους αναπτυξιακούς πόλους και άξονες της χώρας και κατ' επέκταση στα ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα) δε φαίνεται να την έχει θέσει ακόμη σε σταθερή αναπτυξιακή τροχιά, ώστε να μπορεί να παίξει το ρόλο ενός σημαντικού κόμβου για τις μεταφορές, τις μετακινήσεις και τις οικονομικές ροές. Παράλληλα αναγνωρίζεται ότι η Περιφέρεια διαθέτει εκτεταμένο και ιεραρχημένο δίκτυο

¹⁸ "Αξιολόγηση, αναθεώρηση και εξειδίκευση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης" (Θ. Παπαγιάννης & Συνεργάτες ΑΕΜ, Δίκτυο ΑΕ, Ευρωτέκ ΑΕ, Κ. Χατζηγιάννης, 2012-2018).

προστατευόμενων περιοχών με διεθνή, ευρωπαϊκή και εθνική σημασία, σε σχέση με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, σημαντικό δυναμικό αξιόλογων τοπίων διεθνούς σημασίας, καθώς και πολιτιστικό απόθεμα με αρχαιολογικούς χώρους διεθνούς απήχησης, σε συνδυασμό με μνημεία και σύνολα που συνδέονται με τον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της περιοχής στη νεότερη ιστορία της.

Για την ενίσχυση της θέσης και του ρόλου της Περιφέρειας στον εθνικό χώρο, αναγνωρίζεται και προωθείται ως προνομιακός χώρος ανάπτυξης διαπεριφερειακών σχέσεων η όμορη Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (Π-ΚΜ) και γενικότερα η Βόρεια Ελλάδα, με βασικό στοιχείο αυτής της σχέσης τον μεταφορικό άξονα της Εγνατίας Οδού. Διεξόδους επικοινωνίας με τον υπόλοιπο εθνικό χώρο και την Αθήνα δίνουν τα αεροδρόμια της Περιφέρειας αλλά και η γενικότερη βελτίωση του οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου. Σε διαπεριφερειακό επίπεδο επιδιώκεται να ενισχυθεί ο εξαγωγικός προσανατολισμός της Περιφέρειας προς τον υπόλοιπο εθνικό χώρο και κυρίως προς τη Βόρεια Ελλάδα σε δύο βασικούς τομείς, στον πρωτογενή και στον τουρισμό.

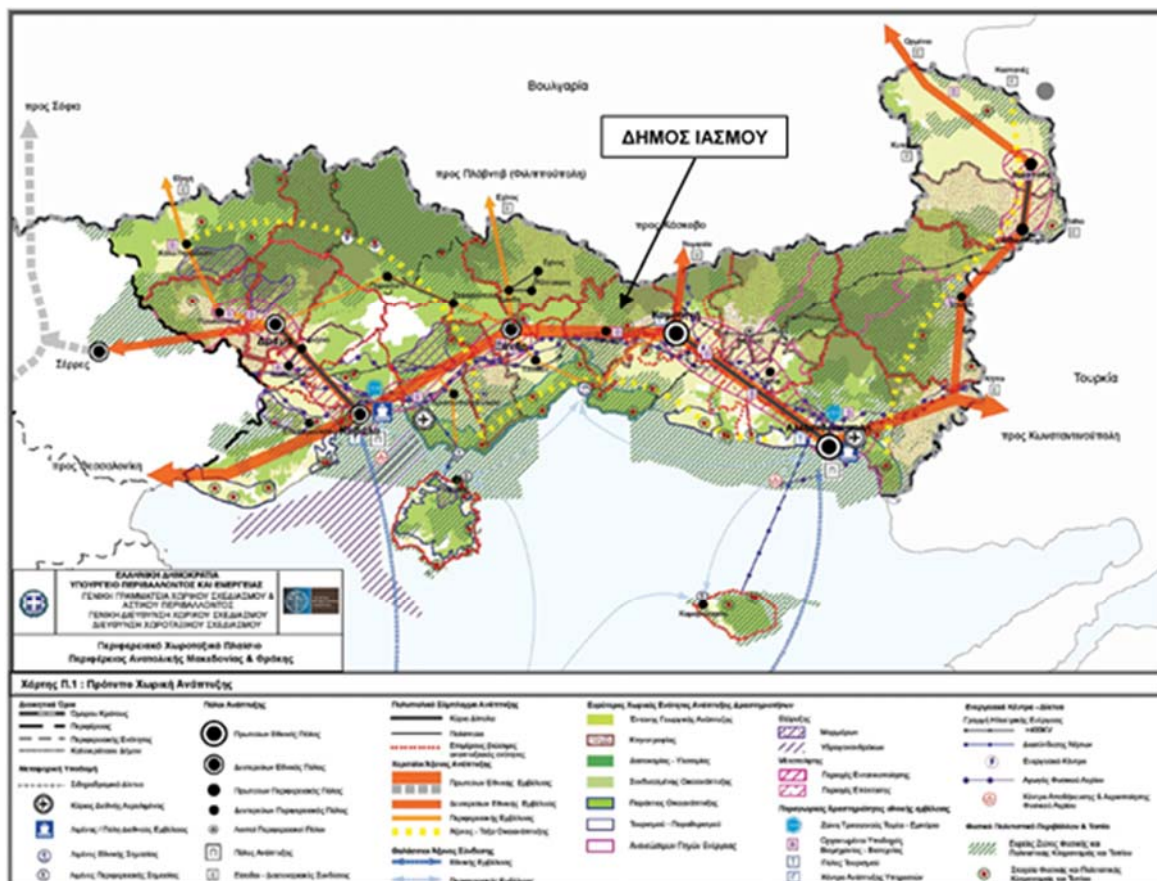
Στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης του πρωτογενή τομέα, ορισμένα από τα προϊόντα της Περιφέρειας δύνανται να ανοιχθούν περαιτέρω στην αγορά της Θεσσαλονίκης. Ως προς τον τουρισμό, η Περιφέρεια αποτελεί εν δυνάμει ενδοχώρα της Θεσσαλονίκης για τον αστικό τουρισμό, αλλά και τον παραθερισμό. Οι τουριστικές ροές ενισχύονται με τον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας, με την ένταξη τόσο των ορεινών περιοχών και των οικοτόπων, όσο και με την ανάδειξη ειδικών μορφών τουρισμού. Παράλληλα, η δικτύωση με σημαντικούς πολιτιστικούς πόρους της όμορης Π-ΚΜ (με βάση τον άξονα της Εγνατίας) εντάσσει τους πολιτιστικούς πόρους της Περιφέρειας σε ένα δίκτυο με διεθνή απήχηση.

Στο επίπεδο του διαμετακομιστικού εμπορίου, ο ρόλος των λιμένων της Περιφέρειας ορίζεται ως διαφοροποιημένος και/ή συμπληρωματικός σε σχέση με τον λιμένα της Θεσσαλονίκης, απευθυνόμενος σε διαφορετικό δίκτυο προέλευσης - προορισμού των εμπορευματικών ροών.

Ως προς τις διεθνείς διασυνδέσεις και τις συνδυασμένες μεταφορές, η ανάπτυξη της Περιφέρειας κατά τον άξονα Ανατολής - Δύσης της Εγνατίας Οδού θέτει ως φυσική απόληξη και κύρια σύνδεση αυτή με την Κωνσταντινούπολη. Προωθείται η ένταξη της Περιφέρειας στα ευρύτερα διεθνή δίκτυα μεταφορών, ως πύλη του βορειοανατολικού άξονα προσανατολισμού της χώρας, αλλά και ως διέξοδος των χωρών της ΝΑ Ευρώπης προς τη Μεσόγειο. Σε αυτό το πλαίσιο, οι άξονες Αλεξανδρούπολη - Ορμένιο και Καβάλα - Δράμα -Σέρρες αποτελούν το βασικό στοιχείο διασύνδεσης της Περιφέρειας με το δίκτυο των διεθνών μεταφορικών αξόνων, υποστηρίζοντας καθοριστικά την Αλεξανδρούπολη και την Καβάλα ως σημαντικούς

διαμετακομιστικούς κόμβους. Οι υπόλοιποι κάθετοι οδικοί άξονες σύνδεσης με τη Βουλγαρία αποκτούν διαφοροποιημένη σημασία ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και με τη λειτουργική ενδοχώρα στην οποία αναφέρονται.

Τα ανωτέρω αποτυπώνονται στο Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας ΑΜΘ, του ισχύοντος Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου, που εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/68605/1092/12-10-2018 Υπ. Απόφαση (ΦΕΚ 248 ΑΑΠ/2018).

Εικόνα Α.1.11: Πρότυπο χωρικής ανάπτυξης Περιφέρειας ΑΜΘ - χάρτης Π1 του ισχύοντος ΠΧΠ-ΑΜΘ (πηγή: ΦΕΚ 248 ΑΑΠ/2018)

Ειδικότερα για την περιοχή μελέτης, σύμφωνα με το Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας ορίζεται ότι¹⁹:

- Το Δήμο διασχίζει στη διεύθυνση Ανατολή-Δύση ο Πρωτεύον Εθνικής Εμβέλειας Χερσαίος άξονας (Εγνατία Οδός)
- Ο Ίασμος αναλαμβάνει ρόλο κέντρου αναπτυξιακής ενότητας με πολλαπλό χαρακτήρα (κτηνοτροφίας, έντονης γεωργικής ανάπτυξης, μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, παράκτιας και συνδυασμένης οικο-ανάπτυξης,

¹⁹ Πλήρης καταγραφή των προβλέψεων και κατευθύνσεων του ισχύοντος ΠΧΠ-ΑΜΘ 2018, περιλαμβάνονται στο υποκεφάλαιο Α.5.2.

εναλλακτικού τουρισμού) ενώ κατατάσσεται κατά τη διάρθρωση του οικιστικού δικτύου της ΠΑΜΘ στο 6^ο ενισχυμένο επίπεδο, ως Δευτερεύον Περιφερειακός Πόλος.

- Εμπίπτει σε πέντε Ευρύτερες χωρικές ενότητες Ανάπτυξης Δραστηριοτήτων²⁰:
 - Κτηνοτροφίας, στο σύνολό της.
 - Έντονης Γεωργικής Ανάπτυξης στις νότιες πεδινές εκτάσεις της.
 - Δασοκομίας - Υλοτομίας, στη ανατολική ζώνη της (περιοχή Παπίκιου Όρους).
 - Συνδυασμένης οικο-ανάπτυξης²¹ στις ημιορεινές περιοχές και κοιλάδες στα βόρειά της.
 - Παράκτιας οικο-ανάπτυξης σε μια μικρή ζώνη στα νότια (παραλίμνιες περιοχές και λίμνη Βιστωνίδα).

Ως προς τον ειδικότερο ρόλο της περιοχής μελέτης σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, όπως αυτός προκύπτει τόσο από το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο, όσο και από τα υπόλοιπα δεδομένα και χαρακτηριστικά της, επισημαίνονται ακόμα τα ακόλουθα:

- Αποτελεί πεδίο άσκησης πρωτογενούς παραγωγής με περιθώρια:
 - διεύρυνσης (π.χ. προώθηση πολυκαλλιέργειας, εισαγωγή προσαρμοσμένων περιβαλλοντικά μεθόδων διαχείρισης με τη χρήση ειδικών μεθόδων άρδευσης κλπ)
 - άσκησης εκτατικής κτηνοτροφίας με δυνατότητα καθετοποίησης της παραγωγής
 - άσκησης υλοτομίας – δασοκομίας συμπληρωματικά προς τις υπόλοιπες δραστηριότητες
- Αποτελεί εν δυνάμει πόλο διεκδίκησης μέρους του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας (και κατ' επέκτασης της Χώρας) στους τομείς του εναλλακτικού τουρισμού (φυσιολατρικού, περιπατητικού, πολιτιστικού, αγροτουριστικού κλπ.)

²⁰ "Οι Ευρύτερες Χωρικές Ενότητες είναι περιοχές με ομοιογενή χαρακτηριστικά ως προς την αναπτυξιακή τους φυσιογνωμία και προσδιορίζεται ο ρόλος τους στο συνολικό αναπτυξιακό / παραγωγικό πρότυπο της Περιφέρειας" (ΠΧΠ-ΑΜΘ 2018, άρθρο 6).

²¹ Η Συνδυασμένη Οικοανάπτυξη αφορά ένα πλέγμα λειτουργιών που σχετίζονται κατά κύριο λόγο με τον πρωτογενή τομέα, εμπλέκουν όμως και άλλους τομείς σε ένα κοινό πρότυπο, περιλαμβάνοντας την ήπια, εναλλακτική και οικολογικά προσανατολισμένη γεωργία, την κτηνοτροφία, την ήπια μεταποίηση, τη συσκευασία και πιστοποίηση της παραγωγής, τη διαχείριση και αειφορική εκμετάλλευση των δασών, τον αγροτουρισμό και λοιπές μορφές εναλλακτικού τουρισμού. Ο ρόλος των χωρικών ενότητων συνδυασμένης οικοανάπτυξης είναι συμπληρωματικός και αφορά στην ενίσχυση περιοχών με δυσμενή αναπτυξιακά χαρακτηριστικά με στόχο την εξισορρόπηση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων.

για τη στήριξη των οποίων διαθέτει ισχυρό δυναμικό όπως φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους Περιφερειακής, Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Σημασίας (πχ. Λίμνη Βιστωνίδα, Παπίκιο όρος, Παραδοσιακός οικισμός Μίσχος κλπ).

- Αποτελεί πεδίο άσκησης ανάπτυξης μεταποιητικής δραστηριότητας.
- Τελεί σε σχέση ισχυρής εξάρτησης με την (κοινή) έδρα της περιφερειακής ενότητας Ροδόπης αλλά και της Π-ΑΜΘ (Κομοτηνή) και λόγω άμεσης γειτνίασης, επωφελείται ή υφίσταται (κατά περίπτωση) το αποτέλεσμα των επιλογών για πολιτικές και κατευθύνσεις, που αφορούν την πόλη και την περιοχή της. Επίσης ως καλύπτουσα τμήμα της ευρύτερης περιοχής του ορεινού όγκου της Ροδόπης με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, ομοίως επωφελείται ή υφίσταται το αποτέλεσμα των επιλογών για αντίστοιχα στοχευμένες πολιτικές και κατευθύνσεις.
- Αποτελεί πεδίο συνάντησης αμοιβαίας γνωριμίας και αλληλοκατανόησης πολιτισμών.
- Από Γεωπολιτική άποψη μαζί με την όμορη προς τα δυτικά, ανάλογων χαρακτηριστικών, περιοχή του Νομού Ξάνθης, αποτελεί ισχυρή βάση του διαδρόμου σύνδεσης Ανατολής-Δύσης, που υλοποιεί η λωρίδα της παράκτιας Θρακικής πεδιάδας.

A.1.3.2 Θέση / επίπεδα και ρόλος των οικισμών

Επισημαίνεται ότι το παρόν υποκεφάλαιο, σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές, δεν αφορά στο σύνολο του οικιστικού δικτύου (που περιγράφεται αναλυτικά στο Κεφάλαιο Α.4), αλλά έχει ως επίπεδο αναφοράς "οικισμούς με πληθυσμό άνω των 2.000 κατοίκων ή με ειδικό ρόλο σε σχέση με Περιφέρεια ή σύνολο ΟΤΑ."

Το οικιστικό δίκτυο του Δήμου Ιάσμου αποτελείται από δέκα (10) οικισμούς που βρίσκονται στον ορεινό όγκο οι οποίοι τελούν «υπό κατάρρευση» καθώς διαθέτουν πολύ χαμηλούς πληθυσμούς (από 0 ως 37 κατοίκους) και άλλους είκοσι τρεις (23) πεδινούς οικισμούς στους οποίους συγκεντρώνεται όλος -κατ' ουσίαν- ο πληθυσμός του Δήμου.

Όπως αναφέρθηκε, το οικιστικό δίκτυο αριθμεί (κατά την ΕΛΣΤΑΤ) 30 οικισμούς, εκ των οποίων ο ένας αφορά το Δ.Π.Θ. ενώ δεν καταγράφονται τέσσερις οικισμοί από τους οποίους οι δύο είναι οριοθετημένοι. Επιπλέον εντοπίζονται και εννέα οικιστικές συγκεντρώσεις που παλαιότερα απογράφονταν ως οικισμοί (Αστραία, Τάλης, Σήμα, Πόα, Σήμα, Κερασιά Β ή Βροντή, Εύθυμο, Άσκυλο, Σύλλιο) αλλά σήμερα έχουν εγκαταληφθεί.

Η δομή του οικιστικού δικτύου εμπίπτει στις συνήθεις "μονοκεντρικές" δομές που απαντώνται στον ελλαδικό χώρο²², με τον οικισμό του Ιάσμου να αποτελεί διοικητικό και κοινωνικο-οικονομικό κέντρο και να αναγνωρίζεται από το ισχύον Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο ΑΜΘ (ΦΕΚ 248ΑΑΠ/2018) ως δευτερεύων περιφερειακός πόλος.

Πίνακας Α.1.3: Θέση, επίπεδο και ρόλος σημαντικότερων οικισμών

Οικισμός	Περιγραφή / Ρόλος σε επίπεδο ΟΤΑ	Ρόλος σε σχέση με Περιφέρεια
ΙΑΣΜΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> - Έδρα Καλλικρατικού Δήμου. - Οικισμός 2586 κατοίκων, πλησίον του κόμβου της Εγνατίας Οδού, σε απόσταση περί των 20χλμ από την Κομοτηνή - Διοικητικό, οικονομικό, αγροτικό και πνευματικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής. 	<ul style="list-style-type: none"> - Δευτερεύων Περιφερειακός Πόλος - Κέντρο αναπτυξιακής ενότητας με πολλαπλό χαρακτήρα (έντονης γεωργικής ανάπτυξης, μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, οικο-ανάπτυξης και εναλλακτικού τουρισμού) - Θέση στο (οκταβάθμιο) οικιστικό δίκτυο της ΠΑΜΘ: 6ο ενισχυμένο επίπεδο. -
ΑΜΑΞΑΔΕΣ	<ul style="list-style-type: none"> - Οικισμός 1195 κατοίκων - Έδρα Δημοτικής Ενότητας Αμαξάδων - Παρουσία κοινωνικών υποδομών (διοίκησης, περίθαλψης, πολιτισμού κ.λπ.) - Σημαντικό αγροτικό κέντρο. 	<ul style="list-style-type: none"> - Θέση στο (οκταβάθμιο) οικιστικό δίκτυο της ΠΑΜΘ: 7ο επίπεδο.
ΣΩΣΤΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> - Οικισμός 712 κατοίκων - Έδρα Δημοτικής Ενότητας Σώστου. - Παρουσία κοινωνικών υποδομών (διοίκησης, περίθαλψης, πολιτισμού κ.λπ.) 	<ul style="list-style-type: none"> - Θέση στο (οκταβάθμιο) οικιστικό δίκτυο της ΠΑΜΘ: 7ο επίπεδο.
ΜΙΣΧΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> - Οικισμός 729 κατοίκων - χαρακτηρισμένος ως παραδοσιακός 	<ul style="list-style-type: none"> - Σύνολο Εθνικής και Περιφερειακής Σημασίας
ΚΟΠΤΕΡΟ, ΠΟΛΥΑΝΘΟΣ, ΜΕΓΑ ΠΙΣΤΟ	<ul style="list-style-type: none"> - Υπόλοιποι οικισμοί μεταξύ των 700 και 900 κατοίκων, - Δευτερεύουσες κοινωνικές υποδομές (διοίκησης, περίθαλψης, πολιτισμού κ.λπ.) 	<ul style="list-style-type: none"> - Θέση στο (οκταβάθμιο) οικιστικό δίκτυο της ΠΑΜΘ: 8ο επίπεδο.

Πηγή: Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο ΑΜΘ (ΦΕΚ 248ΑΑΠ/ 2018) και ίδια επεξεργασία

Ως προς την 5βάθμια κλίμακα των Πολεοδομικών Προτύπων 2004²³ που κατατάσσουν τους οικισμούς της Χώρας, σύμφωνα με τα λειτουργικά χαρακτηριστικά, τον μέσο εξυπηρετούμενο πληθυσμό και τις διαθέσιμες εξυπηρετήσεις, ο οικισμός του

²² Δηλαδή δομές που συνίστανται από έναν εμφανώς "κυρίαρχο" οικισμό (συνήθως η έδρα), που συγκεντρώνει την πλειονότητα του πληθυσμού και των εξυπηρετήσεων, γύρω από τον οποίο οι υπόλοιποι οικισμοί λειτουργούν δορυφορικά, υποστηρικτικά ή ανταγωνιστικά.

²³ Υπ' αριθμ. 10788/5-3-2004 Απόφαση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ (ΦΕΚ 285Δ/5-3-2004). Σημειώνεται ότι για τα πολεοδομικά πρότυπα (γνωστά και ως "σταθερότυπα"), εκπονείται μελέτη αναθεώρησης και εκσυγχρονισμού τους.

ιάσμου κατατάσσεται στο 4ο επίπεδο²⁴ και μάλιστα με ορισμένες εξυπηρετήσεις οικισμού 3ου επιπέδου²⁵ (π.χ. κέντρο υγείας, δασονομείο κλπ.).

A.1.3.3 Συμμετοχή σε Δίκτυα ΟΤΑ ή Δίκτυα Πόλεων ή άλλα θεματικά Δίκτυα

Οι Δήμοι της Χώρας μπορούν να συνεργάζονται με ΟΤΑ και με λοιπούς φορείς της αλλοδαπής στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, για τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα πόλεων, αδελφοποιήσεις πόλεων, σε ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα, πρωτοβουλίες της ΕΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και σε πολιτιστικές, καλλιτεχνικές και αθλητικές εκδηλώσεις, σε ανταλλαγές αποστολών για θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων τους, συμφωνίες για την αντιμετώπιση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος, σε δράσεις διεθνούς αλληλεγγύης, ιδίως, σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών, με την παροχή αγαθών ή υπηρεσιών προς τις πληγείσες περιοχές, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 219-220 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006, ΦΕΚ 114Α/2006), όπως ισχύει.

Για τη διασφάλιση συμβατότητας των ανωτέρω δράσεων των δήμων με τις εθνικές πολιτικές, την εθνική και κοινοτική νομοθεσία, σε σχέση με το εύρος των αρμοδιοτήτων τους και με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας διυπουργικής Επιτροπής του άρθρου 4 παρ. 2β του Ν.3345/2005 (ΦΕΚ 138 Α/2005), όπως κάθε φορά ισχύει, που λειτουργεί στο Υπουργείο Εσωτερικών.²⁶

❖ Αδελφοποιήσεις

Οι "αδελφοποιήσεις" με Δήμους του εξωτερικού προβλέπονται από το άρθρο 220 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006, ΦΕΚ 114Α/8-6-2006), όπου στην παρ.1 αναφέρεται ότι *"Οι Δήμοι και οι Κοινότητες, στο πλαίσιο της ευρύτερης συνεργασίας τους με αντίστοιχους οργανισμούς ξένων χωρών, μπορούν να αναπτύσσουν τις κατά νόμο πρωτοβουλίες τους για θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές τους και να προβαίνουν σε πράξεις αδελφοποίησης των πόλεών τους, με στόχο τη μεταξύ τους προαγωγή των οικονομικών, πολιτιστικών, μορφωτικών και κοινωνικών σχέσεων"*. Οι αδελφοποιήσεις πόλεων γίνονται με απόφαση των οικείων συμβουλίων και ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη της προαναφερθείσας αρμόδιας

²⁴ "Κεφαλοχώρι", μέσου εξυπηρετούμενου πληθυσμού 5.000 κατοίκων (ενδεικτικά 2.000 - 8.000 κάτοικοι), που διαθέτουν (πλέον των εξυπηρετήσεων των μικρότερων οικισμών) Γυμνάσιο, Λύκειο, περιφερειακό ιατρείο, βιβλιοθήκη – κέντρο νεότητας αίθουσα πολλαπλών χρήσεων και ταχυδρομείο, ενώ εφόσον είναι και έδρα ΟΤΑ επιπλέον διοικητικές υπηρεσίες (δημοτικές υπηρεσίες, αστυνομικό τμήμα, πυροσβεστική υπηρεσία κλπ.)

²⁵ "Κωμόπολη", μέσου εξυπηρετούμενου πληθυσμού 20.000 κατοίκων.

²⁶ Εγκύκλιος 2, ΥΠΕΣ/4166/21-1-2020.

διυπουργικής Επιτροπής. Σύμφωνα με την κοινή εμπειρία και τη διεθνή πρακτική, οι αδελφοποιήσεις πόλεων αποτελούν το επιστέγασμα μακρόχρονων, στοχευμένων, εθνικά επωφελών συνεργασιών.

Από τα χορηγηθέντα στοιχεία του Εργοδότη Δήμου και από ίδια έρευνα προέκυψε ότι ο πρώην Δήμος Σώστη (πλέον Δημοτική Ενότητα Σώστη), έχει δραστηριοποιηθεί στον τομέα των ευρωπαϊκών και διεθνών σχέσεων μέσω προγραμμάτων "αδελφοποίησης", με στόχο την προβολή της περιοχής (σχέση που μεταγενέστερα κληροδότησε στον διευρυμένο Δήμο Ιάσμου). Συγκεκριμένα το 2007 σε συνέχεια της Απόφασης 125/2007 του τότε Δημοτικού Συμβουλίου Σώστη, εγκρίθηκε η αδελφοποίηση με το Δήμο Μομτσιλόγκραντ (Momchilgrad) της Βουλγαρίας, σύμφωνα με την 161/30-11-2007 απόφαση της αρμόδιας Επιτροπής του Ν.3345/2005²⁷.

❖ Δίκτυα Πόλεων – Λοιπά Προγράμματα και Πρωτοβουλίες

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 219 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006, ΦΕΚ 114Α/8-6-2006), όπως ισχύει, οι δήμοι της χώρας συνεργάζονται με αντίστοιχους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης της αλλοδαπής για τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα τοπικών και περιφερειακών αρχών με σκοπό την προαγωγή και διευκόλυνση της διακρατικής, διαπεριφερειακής, διασυνοριακής και εδαφικής συνεργασίας και τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά προγράμματα. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των σκοπών του δικτύου δύνανται να συμμετέχουν σε αυτό κοινωνικοί φορείς με σκοπούς αντίστοιχους αυτών του δικτύου, καθώς και πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα. Επίσης, οι δήμοι της χώρας δύνανται να συμμετέχουν και σε πρωτοβουλίες και προγράμματα της ΕΕ, του Συμβουλίου της Ευρώπης (π.χ. Intercultural Cities), αλλά και άλλων διεθνών οργανισμών.

Από τα χορηγηθέντα στοιχεία του Εργοδότη Δήμου, αλλά και από ίδια έρευνα δεν προέκυψε συμμετοχή του Δήμου Ιάσμου σε ευρωπαϊκά ή διεθνή δίκτυα πόλεων.

²⁷ <http://www.ypes.gr>.

A.2 - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ

Στο ακόλουθο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα δεδομένα αναφορικά με την αναπτυξιακή φυσιογνωμία του Δήμου Ιάσμου και ειδικότερα στοιχεία όπως τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, το μορφωτικό επίπεδο, η μετανάστευση, η απασχόληση, η ανεργία, η ποιότητα ζωής κλπ. καθώς και τα συναφή συμπεράσματα.

A.2.1 Κάτοικοι, κατοίκηση και αστικοποίηση

A.2.1.1 Εξέλιξη μόνιμου πληθυσμού – Κατανομή, πυκνότητα κατοίκησης

Ως μόνιμος πληθυσμός ορίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ ο αριθμός των ατόμων που έχουν τη συνήθη διαμονή τους σε έναν συγκεκριμένο οικισμό ή χωρική ενότητα. Η εξέλιξη του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Ιάσμου και των γειτονικών και ευρύτερων χωρικών ενοτήτων παρατίθεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας A.2.1 Μόνιμος πληθυσμός Π.Α.Μ.-Θ., Π.Ε. Ροδόπης και γειτονικών Δήμων 1991-2011 και πυκνότητα κατοίκησης

Χωρική Ενότητα	Έτη			Μεταβολές (%)			Έκταση (τ. χλμ.)	Πυκνότητα κατοίκησης (κάτ./τ. χλμ.) 2011
	1991	2001	2011	1991-2001	2001-2011	1991-2011		
1	2	3	4	5	6	7	8	9=(4÷8)
Περιφέρεια Α.Μ.-Θ.	570.442	607.162	608.182	6,4	0,2	6,6	14.179	43
Π.Ε. Ροδόπης	104.099	111.237	112.039	6,9	0,7	7,6	2.551	44
Δήμος Ιάσμου	14.991	14.851	13.810	-0,9	-7,0	-7,9	490	28
% Δήμου στην Περιφέρεια Α.Μ.-Θ.	2,6	2,4	2,3					
% Δήμου στην Π.Ε. Ροδόπης	14,4	13,4	12,3					
Δήμος Κομοτηνής	54.975	61.501	66.919	11,9	8,8	21,7	647	103
Δήμος Αρριανών	18.156	18.259	16.577	0,6	-9,2	-8,7	773	21
Δήμος Μαρώνας - Σαπών	15.977	16.626	14.733	4,1	-11,4	-7,8	644	23

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Ιάσμου φτάνει τους 13.810 κατοίκους το 2011, αποτελούμενος κατά τα 2/3 από μουσουλμάνους (κυρίως τουρκικής αλλά και πομακικής καταγωγής) και κατά το 1/3 από χριστιανούς (μέρος των οποίων είναι σαρακατσάνικης καταγωγής). Από τα στοιχεία που παρατίθενται προκύπτει πως ο αριθμός των κατοίκων του ακολουθεί πτωτική πορεία η οποία εκδηλώνεται κυρίως τη δεύτερη δεκαετία της περιόδου 1991-2011, ενώ παρατηρείται πως ο Δήμος είναι η μόνη χωρική ενότητα της Π.Ε. Ροδόπης που παρουσιάζει μείωση πληθυσμού σε αμφότερες τις δεκαετίες. Διατηρεί επίσης και το μικρότερο πληθυσμιακό μέγεθος μεταξύ των γειτονικών δήμων, γεγονός που συντελεί στην περιορισμένη ποσοστιαία συμμετοχή του στον πληθυσμό της Π.Ε. Ροδόπης αλλά και της Π.Α.Μ.Θ. Ταυτόχρονα, λόγω της μικρότερης εδαφικής έκτασής του, η πυκνότητα κατοίκησης του υπολείπεται μόνον αυτής του Δήμου Κομοτηνής, αν και παραμένει αρκετά χαμηλή, απόρροια έως έναν βαθμό του ορεινού ανάγλυφου του.

Υπογραμμίζεται ότι η τάση πληθυσμιακής απομείωσης που παρουσιάζει ο Δήμος διατηρείται λαμβάνοντας υπόψη τα πρώτα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού 2021 (εκδόθηκαν τον Μάρτιο του 2023 και αφορούν τον μόνιμο και νόμιμο πληθυσμό σε επίπεδο Χώρας και ΟΤΑ 2^{ου} βαθμού – Περιφέρειες και 1^{ου} βαθμού – Δήμοι). Βάσει αυτών, ο μόνιμος πληθυσμός ανέρχεται πλέον σε 12.247 κατοίκους, μειωμένος κατά 1.563 άτομα ή ποσοστό 11,3%. Πρόκειται για τη μικρότερη αριθμητικά αλλά δεύτερη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση πληθυσμού εντός της Π.Ε. Ροδόπης, μετά από την πτώση κατά 19,5% του Δήμου Μαρώνειας-Σαπών, ενώ και όλες οι λοιπές χωρικές ενότητες παρουσιάζουν απώλεια πληθυσμού τη δεκαετία 2011-2021. Συνέπεια της εξέλιξης αυτής είναι η περαιτέρω μείωση της πυκνότητας κατοίκησης, η οποία πλέον διαμορφώνεται από 28 σε 25 κατ./χλμ².

Στη συνέχεια παρατίθεται η εξέλιξη του μόνιμου πληθυσμού των οικισμών του Δήμου Ιάσμου την περίοδο 1991-2011²⁸.

²⁸ Επισημαίνεται ότι στο παρόν κεφάλαιο εξετάζονται οι οικισμοί που έχουν καταγραφεί από την ΕΛΣΤΑΤ στην εκάστοτε απογραφή. Στα πλαίσια, ωστόσο, της παρούσας μελέτης θα εξεταστούν επίσης (στο κεφάλαιο Α.4) και οι οικισμοί Πολύαρνο και Ταγγαίο της Δ.Ε. Ιάσμου, δεδομένου ότι αναφέρεται σε αυτούς και το υφιστάμενο Γ.Π.Σ., καθώς και οι οικισμοί Κατσίκα της Δ.Ε. Αμαξάδων και Διχάλα της Δ.Ε. Σώστη οι οποίοι είναι οριοθετημένοι, ενώ δε θα εξεταστεί περαιτέρω το καθεστώς των Φοιτητικών Εστιών του Δ.Π.Θ. καθώς αυτές βρίσκονται εντός της Πανεπιστημιούπολης Κομοτηνής.

Πίνακας Α.2.2 Μόνιμος πληθυσμός ανά οικισμό, 1991-2011

Οικισμός	Έτη			% επί του Δήμου (2011)	Μεταβολές (%)		
	1991	2001	2011		1991-2001	2001-2011	1991-2011
Ίασμος	2.620	2.739	2.586	18,7	4,5	-5,6	-1,3
Γαλήνη	352	327	289	2,1	-7,1	-11,6	-17,9
Διαλαμπή	666	584	469	3,4	-12,3	-19,7	-29,6
Ιππικό	68	85	37	0,3	25,0	-56,5	-45,6
Κοπτερό	787	840	810	5,9	6,7	-3,6	2,9
Μελίταινα	27	42	15	0,1	55,6	-64,3	-44,4
Μωσαϊκό	217	179	193	1,4	-17,5	7,8	-11,1
Αμβροσία	751	600	432	3,1	-20,1	-28,0	-42,5
Μικρό Παλλάδιο	43	52	60	0,4	20,9	15,4	39,5
Παλλάδιο	394	316	274	2,0	-19,8	-13,3	-30,5
Σάλπη	662	678	470	3,4	2,4	-30,7	-29,0
Γλυκονέρι	136	122	68	0,5	-10,3	-44,3	-50,0
Δ.Ε. Ιάσμου	6.723	6.564	5.703	41,3	-2,4	-13,1	-15,2
Αμαξάδες	1.039	1.060	1.195	8,7	2,0	12,7	15,0
Άνω Αμαξάδες	502	542	563	4,1	8,0	3,9	12,2
Μοναχοί	51	28	15	0,1	-45,1	-46,4	-70,6
Δ.Ε. Αμαξάδων	1.592	1.630	1.773	12,8	2,4	8,8	11,4
Σώστης	821	751	712	5,2	-8,5	-5,2	-13,3
Αγίασμα	394	363	326	2,4	-7,9	-10,2	-17,3
Ασώματοι	822	778	712	5,2	-5,4	-8,5	-13,4
Δύμη	479	430	403	2,9	-10,2	-6,3	-15,9
Θάμνα	580	553	513	3,7	-4,7	-7,2	-11,6
Φοιτητικές Εστίες Δ.Π.Θ.	-	370	346	2,5	-	-6,5	-
Ρίζωμα	310	263	287	2,1	-15,2	9,1	-7,4
Φωλιά	240	251	264	1,9	4,6	5,2	10,0
Κερασιά	17	13	8	0,1	-23,5	-38,5	-52,9
Ληγός	425	396	411	3,0	-6,8	3,8	-3,3
Μέγα Πιστό	891	938	886	6,4	5,3	-5,5	-0,6
Μίσχος	792	736	729	5,3	-7,1	-1,0	-8,0
Πολύανθο	890	798	712	5,2	-10,3	-10,8	-20,0
Κρυστάλλη	11	8	9	0,1	-27,3	12,5	-18,2
Τρίκορφο	4	9	16	0,1	125,0	77,8	300,0
Δ.Ε. Σώστη	6.676	6.657	6.334	45,9	-0,3	-4,9	-5,1
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ	14.991	14.851	13.810	100,0	-0,9	-7,0	-7,9

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Οι περισσότεροι οικισμοί του Δήμου εντοπίζονται στη Δ.Ε. Σώστη η οποία περιλαμβάνει συνολικά 15 και ακολουθεί τη Δ.Ε. Ιάσμου στην οποία ανήκουν 12, ενώ μόλις 3 βρίσκονται στη Δ.Ε. Αμαξιάδων. Η τελευταία αποτελεί και τη μόνη όπου σημειώνεται αύξηση πληθυσμού (11,4%) την περίοδο 1991-2011, με τις άλλες δύο Δημοτικές Ενότητες να καταγράφουν μείωση (15,2% και 5,1% αντίστοιχα). Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού το έτος 2011 κατοικεί στη Δ.Ε. Σώστη στην οποία καταγράφεται το 45,9% επί του συνόλου και ακολουθεί η Δ.Ε. Ιάσμου με 41,3% με τη Δ.Ε. Αμαξιάδων να περιορίζεται σε 12,8%.

Όλοι οι οικισμοί του Δήμου είναι μικρού πληθυσμιακού μεγέθους. Ο Ίασμος αποτελεί τον μεγαλύτερο εξ αυτών, όπου και η έδρα του Δήμου, και συγκεντρώνει το 2011 2.586 κατοίκους (ποσοστό 18,7% επί του συνόλου), ενώ ο μόνος άλλος οικισμός με τετραψήφιο αριθμό κατοίκων είναι αυτός των Αμαξιάδων με 1.195 κατοίκους. Από τους υπόλοιπους οικισμούς, οι 20 κατοικούνται από 100 έως 1.000 άτομα, σε 6 διαμένουν λιγότερα από 100 άτομα (οι 4 στη Δ.Ε. Ιάσμου) και σε 2 οικισμούς (Κερασιά και Κρυστάλλη στη Δ.Ε. Σώστη) λιγότερα από 10. Οι δύο αυτοί τελευταίοι οικισμοί, μαζί με τους ανάλογους της Μελίταινας στη Δ.Ε. Ιάσμου και των Μοναχών στη Δ.Ε. Αμαξιάδων (με 15 κατοίκους έκαστος και σταθερά πτωτική πορεία), βρίσκονται πλέον αντιμέτωποι με το φάσμα της εγκατάλειψης.

Από τους 30 συνολικά οικισμούς του Δήμου μόλις 6 σημειώνουν πληθυσμιακή αύξηση κατά την εξεταζόμενη 20ετία, από 2 σε έκαστη Δημοτική Ενότητα. Στους υπόλοιπους οι μειώσεις κυμαίνονται από ελάχιστες (μικρότερες της μιας ποσοστιαίας μονάδας) έως και 70% (στον οικισμό Μοναχοί στη Δ.Ε. Αμαξιάδων). Η πληθυσμιακή απομείωση εκδηλώνεται εντονότερα στη Δ.Ε. Ιάσμου σε σχέση με τη Δ.Ε. Σώστη, καθώς στην πρώτη οι 7 εκ των 11 οικισμών που συρρικνώνονται παρουσιάζουν απώλειες μεγαλύτερες του 20%, ενώ στη δεύτερη αυτό συμβαίνει σε μόλις 2 από τους 13 οικισμούς.

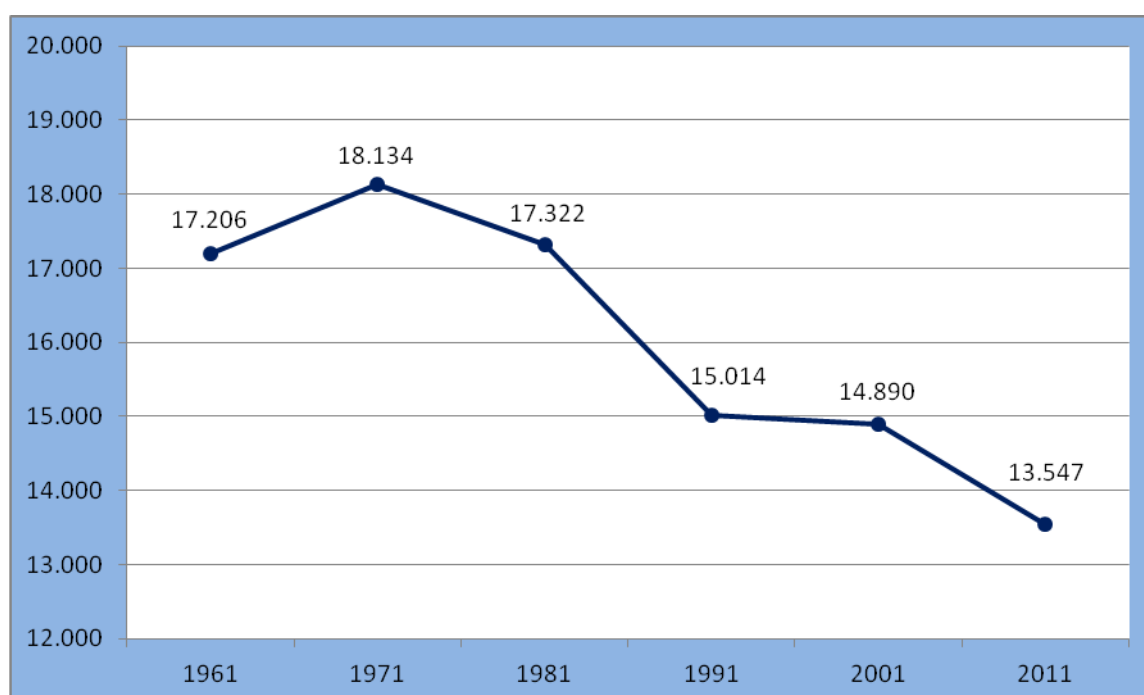
Εκτός του μόνιμου πληθυσμού, σε όλες τις έως σήμερα απογραφές καταγράφεται και ο πραγματικός πληθυσμός (ορίζεται ως το σύνολο των παρόντων ατόμων την ημέρα της απογραφής) και ο νόμιμος πληθυσμός (οι εγγεγραμμένοι δημότες κάθε Δήμου). Με τη χρήση του πραγματικού πληθυσμού δύναται να απεικονιστεί η πληθυσμιακή μεταβολή και σε χρονικό βάθος 50ετίας, όπως φαίνεται στη συνέχεια.

Πίνακας Α.2.3 Εξέλιξη πραγματικού πληθυσμού Δήμου Ιάσμου, 1961-2011

ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ	1961	1971	1981	1991	2001	2011
Κάτοικοι	17.206	18.134	17.322	15.014	14.890	13.547
Διαφορά	+928	-812	-2.308	-124	-1.343	
Μεταβολή	+5,4%	-4,5%	-13,3%	-0,8%	-9,0%	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα Α.2.1 Εξέλιξη πραγματικού πληθυσμού Δήμου Ιάσμου, 1961-2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Η αρχική δεκαετία της περιόδου 1961-2011 είναι η μοναδική στην οποία καταγράφεται αύξηση του πληθυσμού του Δήμου ο οποίος φτάνει στο απόγειό του το 1971 με 18.134 κατοίκους. Η αύξηση αυτή σχεδόν εκμηδενίζεται κατά τη επόμενη δεκαετία, για να ακολουθήσει η μεγαλύτερη πτώση την περίοδο 1981-1991 κατά την οποία ο πληθυσμός μειώνεται κατά 2.308 άτομα ή 13,3%. Η καθοδική πορεία περιορίζεται κατά πολύ έως το 2001 αλλά επανέρχεται το 2011 σε υψηλά επίπεδα, με ποσοστό 9% που αντιστοιχεί σε απώλεια 1.343 κατοίκων. Έτσι, η συνολική πληθυσμιακή μείωση της εξεταζόμενης περιόδου φτάνει τους 3.659 κατοίκους και σε ποσοστό το 21,3%.

Στη συνέχεια παρατίθεται η εξέλιξη του πραγματικού πληθυσμού του Δήμου ανά οικισμό για τα έτη 1961 έως 2011.

Πίνακας Α.2.4 Εξέλιξη πραγματικού πληθυσμού ανά οικισμό, 1961-2011

Οικισμός	1961	1971	1981	1991	2001	2011	Μεταβολή 1961-2011 (%)
Ίασμος	2.224	2.726	2.981	2.536	2.749	2.534	13,9
Αστράια	35	24	6	-	-	-	-
Γαλήνη	505	517	451	362	330	285	-43,6
Διαλαμπή	900	986	817	709	628	473	-47,4
Εύθυμο	36	14	0	-	-	-	-
Ιππικό	108	99	81	67	85	37	-65,7
Κοπτερό	331	682	797	793	837	789	138,4
Μελίταινα	264	90	65	27	42	15	-94,3
Μωσαϊκό	356	320	272	218	188	189	-46,9
Αμβροσία	1.045	1.084	977	804	592	428	-59,0
Μικρό Παλλάδιο	80	74	56	44	44	60	-25,0
Παλλάδιο	391	442	428	399	316	274	-29,9
Σάλπη	838	847	806	670	679	468	-44,2
Γλυκονέρι	112	105	161	145	124	68	-39,3
Πολύαρνο	87	75	14	-	-	-	-
Ταγγαίο	83	69	0	-	-	-	-
Τάλης	46	32	19	-	-	-	-
Δ.Ε. Ίασμου	7.441	8.186	7.931	6.774	6.614	5.620	-24,5
Αμαξάδες	341	360	1.000	1.047	1.030	1.120	228,4
Άνω Αμαξάδες	356	433	433	510	533	562	57,9
Κατσικά	92	53	11	-	-	-	-
Μοναχοί	70	66	61	51	28	14	-80,0
Πελεκητή	260	547	-	-	-	-	-
Δ.Ε. Αμαξάδων	1.119	1.459	1.505	1.608	1.591	1.696	51,6

Πίνακας Α.2.4 (...συνέχεια)

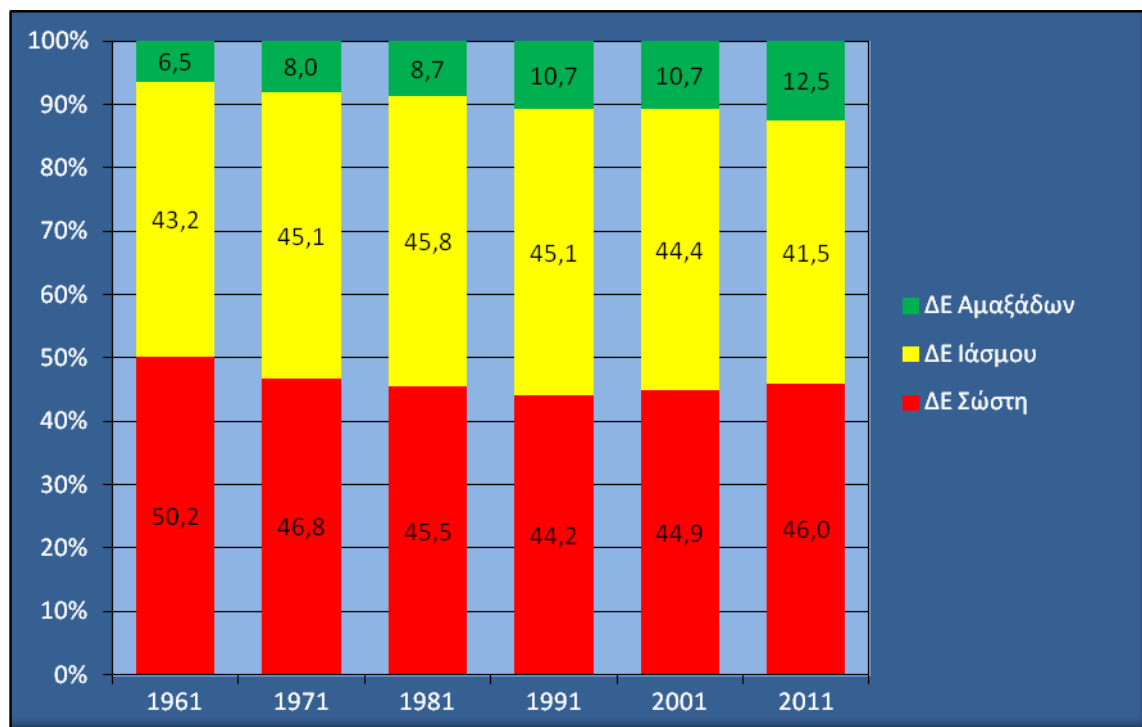
Οικισμός	1961	1971	1981	1991	2001	2011	Μεταβολή 1961-2011 (%)
Σώστης	1.110	1.176	1.218	830	750	705	-36,5
Αγίασμα	460	423	420	378	361	319	-30,7
Ασώματοι	1.014	1.014	985	818	786	707	-30,3
Δύμη	569	576	541	479	431	403	-29,2
Θάμνα	622	613	585	568	550	512	-17,7
Φοιτ. Εστίες. Δ.Π.Θ.	-	-	-	-	380	339	-
Ρίζωμα	284	331	319	309	265	273	-3,9
Φωλιά	159	200	219	238	251	263	65,4
Κερασιά	239	201	49	19	16	8	-96,7
Ληνός	371	443	474	423	408	398	7,3
Μέγα Πιστό	907	1.034	963	888	950	870	-4,1
Μίσχος	382	966	889	797	724	721	88,7
Μουσινοχώρι	73	-	-	-	-	-	-
Ορφανό	135	-	-	-	-	-	-
Πετρωτό	147	-	-	-	-	-	-
Χαμηλό	187	-	-	-	-	-	-
Πόα	167	0	-	-	-	-	-
Πολύανθο	1.250	1.238	1.165	870	794	688	-45,0
Άσκυλο	0	-	-	-	-	-	-
Διχάλα	82	52	10	-	-	-	-
Κάβος	21	21	7	-	-	-	-
Κρυστάλλη	250	39	8	11	10	9	-96,4
Σήμα	78	63	10	-	-	-	-
Σύλλιο	0	-	-	-	-	-	-
Τρίκορφο	139	99	24	4	9	16	-88,5
Δ.Ε. Σώστη	8.646	8.489	7.886	6.632	6.685	6.231	-27,9
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ	17.206	18.134	17.322	15.014	14.890	13.547	-21,3
Αριθμός οικισμών	46	40	38	29	30	30	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Όπως προκύπτει, την περίοδο 1961-2011 οι Δ.Ε. Ιάσμου και Σώστη παρουσιάζουν σημαντική απώλεια πληθυσμού η οποία φτάνει το 24,5% και 27,9% αντίστοιχα. Αντίθετα, η Δ.Ε. Αμαξάδων καταγράφει μεγάλη ποσοστιαία άνοδο η οποία φτάνει το 51,6%. Έτσι, διπλασιάζει το ποσοστό συμμετοχής της στο σύνολο του Δήμου σε σχέση με την αρχή της 50ετίας, με αντίστοιχη -μικρή- υποχώρηση των ποσοστών των άλλων δύο Δημοτικών Ενοτήτων.

Διάγραμμα Α.2.2 Εξέλιξη κατανομής πραγματικού πληθυσμού ανά Δημοτική Ενότητα, 1961-

2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Αναφορικά με τους οικισμούς, από τους συνολικά 30 που εντοπίζονται το 2011 οι 7 εμφανίζουν αύξηση του πληθυσμού τους την εξεταζόμενη περίοδο και οι υπόλοιποι 23 μείωση (συμπεριλαμβανομένων και των Φοιτητικών Εστιών του Δ.Π.Θ. οι οποίες κατασκευάστηκαν μετά το 1991). Σχετικά με τους πρώτους, ξεχωρίζει ο πολλαπλασιασμός των κατοίκων στον οικισμό των Αμαζάδων ο οποίος λαμβάνει χώρα το 1981 και οφείλεται κατά κύριο λόγο στη συνένωση με τον οικισμό της Πελεκητής. Μεγάλη αύξηση παρουσιάζει επίσης το 1971 ο οικισμός του Κοπτερού, η οποία πιθανώς ερμηνεύεται από την εισροή μουσουλμανικού πληθυσμού πομακικής καταγωγής που διαβιούσε στους ορεινούς οικισμούς του Δήμου οι οποίοι την ίδια περίοδο εγκαταλείπονται από τους περισσότερους κατοίκους τους. Σημαντική άνοδος του αριθμού των κατοίκων διαπιστώνεται και στους οικισμούς του Μίσχου (εξαιτίας της συνένωσής του το 1971 με τους οικισμούς Μουσινοχώρι²⁹, Ορφανό,

²⁹ Η αναφορά περί συνένωσης του Μουσινοχωρίου με τον Μίσχο προκαλεί εντύπωση (πηγή: <https://www.eetaa.gr>) καθώς ο εν λόγω οικισμός βρίσκεται σε ελάχιστη απόσταση με αυτόν των Ασωμάτων και σε απόσταση περί το 1,5χλμ. ανατολικά του Μίσχου, ενώ αξίζει να αναφερθεί και ότι με την υπ' αριθμ. οικ.4349/2-10-1992 (ΦΕΚ 1090/Δ/22-10-1992) Απόφαση του Νομάρχη Ροδόπης «Καθορισμός ορίων και όρων και περιορισμών δόμησης στον οικισμό Ασωμάτων της Κοινότητας

Πετρωτό και Χαμηλό), της Φωλιάς και των Άνω Αμαξάδων, και αρκετά μικρότερη στους οικισμούς Ίασμος και Ληνός.

Τα αντίστοιχα ποσοστά στους οικισμούς όπου καταγράφεται πληθυσμιακή απομείωση είναι κατά κανόνα επίσης πολύ υψηλά, ξεπερνώντας το 50% για όσους βρίσκονται στην ορεινή περιοχή του Δήμου και φτάνοντας έως και άνω του 90% (Μελίταινα, Κρυστάλλη). Και στις πεδινές περιοχές ωστόσο η πτώση διατηρείται συνήθως πάνω από το 30% και σε μερικές περιπτώσεις προσεγγίζει ή και υπερβαίνει το ήμισυ του προ 50ετίας πληθυσμού.

Ο αριθμός των οικισμών παρουσιάζει σημαντική μείωση από 46 το 1961 σε 30 το 2011, απόρροια τόσο των μεταξύ τους συνενώσεων όσο κυρίως της εγκατάλειψης των οικιστικών θέσεων στις ορεινές περιοχές. Στην πρώτη περίπτωση περιλαμβάνονται η προαναφερθείσα ενοποίηση των οικισμών περιμετρικά του Μίσχου (Μουσινοχώρι, Ορφανό, Πετρωτό, Χαμηλό) με τον κυρίως οικισμό και η αντίστοιχη της Πελεκητής με τους Αμαξάδες. Η δεύτερη περίπτωση λαμβάνει χώρα κυρίως μεταξύ 1981 και 1991 οπότε και εγκαταλείπονται 9 οικισμοί, 5 στη Δ.Ε. Ιάσμου, 1 στη Δ.Ε. Αμαξάδων και 3 στη Δ.Ε. Σώστη, κάποιοι εξ αυτών με ήδη μηδενικό παρόντα πληθυσμό. Παρόμοια τύχη αναμένεται να έχουν και οι εναπομείναντες οικισμοί του ορεινού χώρου Μελίταινα, Μοναχοί, Κερασιά, Κρυστάλλη και Τρίκορφο στους οποίους το 2011 καταγράφεται η παρουσία ελάχιστων κατοίκων. Η μοναδική νέα οικιστική θέση που δημιουργήθηκε μετά το 1961 είναι η ίδρυση των Φοιτητικών Εστιών του Δ.Π.Θ. στο ανατολικό άκρο του Δήμου κατά τη δεκαετία του 1990.

Εκτίμηση για τη μελλοντική εξέλιξη του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Ιάσμου μπορεί να πραγματοποιηθεί με τη χρήση του Μέσου Ετήσιου Ρυθμού Μεταβολής (ΜΕΡΜ), μέσω του οποίου προκύπτουν οι προβολές του αριθμού των κατοίκων για τα έτη 2023, 2028, 2033 και 2038.

Ασωμάτων Ν. Ροδόπης» η οριοθετημένη έκταση για τους Ασώματους περιλαμβάνει και αυτήν του Μουσινοχωρίου.

Πίνακας Α.2.5 Προβολές μόνιμου πληθυσμού ετών 2023, 2028, 2033, 2038

Χωρική Ενότητα	2011	2023	2028	2033	2038	Μεταβολή 2011-2038 (%)
Δ.Ε. Ιάσμου	5.703	4.519	4.092	3.699	3.340	-41,4
%	41,3	37,8	36,3	34,9	33,4	
Δ.Ε. Αμαξάδων	1.773	1.840	1.864	1.886	1.905	+7,4
%	12,8	15,4	16,6	17,8	19,1	
Δ.Ε. Σώστη	6.334	5.597	5.304	5.018	4.741	-25,2
%	45,9	46,8	47,1	47,3	47,5	
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ	13.810	12.072	11.415	10.793	10.204	-27,7

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Για τον υπολογισμό σε επίπεδο Δήμου έγινε χρήση του ΜΕΡΜ 2011-2021 (βάσει των πρόσφατα –Μάρτιος 2023– δημοσιευθέντων στοιχείων της Απογραφής Πληθυσμού 2021) ο οποίος προτιμήθηκε από τους ΜΕΡΜ 2001-2021 και ΜΕΡΜ 1991-2021 καθώς οδηγεί σε μικρότερο συνολικό πληθυσμό στο τέλος της εξεταζόμενης 15ετίας. Η επιλογή βασίστηκε στη μείωση του αριθμού των κατοίκων στις ηλικίες 0-14 ετών μεταξύ 2001 και 2011 η οποία καταδεικνύει πτώση του αριθμού των γεννήσεων, αλλά και στην πληθυσμιακή απομείωση λόγω μετανάστευσης ατόμων που βρίσκονται σε ηλικία εργασίας, ο αριθμός των οποίων ωστόσο παραμένει υψηλός στο σύνολο του πληθυσμού και συνεπώς το φαινόμενο κατά πάσα πιθανότητα θα συνεχίσει να υφίσταται και στο μέλλον (βλέπε και Ενότητα Α.2.1.2). Επισημαίνεται επίσης ότι οι πληθυσμοί των Δημοτικών Ενοτήτων έχουν υπολογιστεί με βάση την εξέλιξη της ποσοστιαίας συμμετοχής αυτών στο σύνολο του πληθυσμού κατά τη δεκαετία 2001-2011 (καθώς δεν υπάρχουν ακόμη διαθέσιμα στοιχεία για τις Δ.Ε. από την Απογραφή 2021). Έτσι, όπως προκύπτει από τα δεδομένα του ανωτέρω πίνακα, εκτιμάται πως ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου θα μειωθεί κατά 27,7% στο σύνολο της περιόδου 2011-2038. Οι μεγαλύτερες απώλειες θα αφορούν τη Δ.Ε. Ιάσμου όπου θα ξεπεράσουν το 40%, με ανάλογη πτώση στο ποσοστό συμμετοχής στο σύνολο του Δήμου, ενώ στη Δ.Ε. Σώστη η πληθυσμιακή μείωση θα υπερβεί το 25%. Η Δ.Ε. Αμαξάδων πιθανότατα θα συνεχίσει την αυξητική της πορεία με αύξηση της τάξης του 7% και θα συγκεντρώνει πλέον περίπου το 19% του συνολικού πληθυσμού.

Εκτίμηση για την πληθυσμιακή εξέλιξη του Δήμου μπορεί να γίνει και βάσει του αριθμού των μαθητών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Τα διαθέσιμα στοιχεία για το δυναμικό της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης περιλαμβάνουν το σύνολο των μαθητών στα Νηπιαγωγεία ενώ στα Δημοτικά τα δεδομένα αφορούν μόνον τους μαθητές των Δημοτικών Σχολείων Ιάσμου, Αμαξάδων και Σώστη, χωρίς

να περιλαμβάνονται στοιχεία για τα 10 λειτουργούντα μειονοτικά Δημοτικά σχολεία του Δήμου.

Πίνακας Α.2.6 Αριθμός μαθητών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, 2013-2021

Οικισμός	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Μαθητές Νηπιαγωγείων								
Αμαξάδες	46	25	22	39	42	38	31	32
Ασώματοι	-	-	-	11	12	18	12	13
Ίασμος	41	33	25	29	25	36	34	36
Κοπτερό	8	8	9	7	7	9	14	17
Μέγα Πιστό	10	10	24	12	9	11	9	16
Σώστης	18	13	15	13	8	8	10	10
Σύνολο	123	89	95	111	103	120	110	124
Μαθητές Δημοτικών (πλην Μειονοτικών)								
Αμαξάδες	15	16	9	9	6	5	6	6
Ίασμος	99	104	112	113	111	108	95	89
Σώστης	33	36	36	45	39	34	25	24
Σύνολο	147	156	157	167	156	147	126	119
Σύνολο Μαθητών Πρωτοβάθμιας								
	270	245	252	278	259	267	236	243

Πηγή: Δ/ση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Π.Ε. Ροδόπης, ίδια επεξεργασία

Ο αριθμός των μαθητών Νηπιαγωγείων εμφανίζει σταθερότητα κατά την αρχή και το τέλος της εξεταζόμενης δετίας, καθώς η σημαντική μείωσή του τη σχολική περίοδο 2014-2015 εξαλείφθηκε σταδιακά. Ο αριθμός των μαθητών στα 3 Δημοτικά σχολεία παρουσιάζει αυξητική τάση από το 2013 έως το 2017, οπότε και η πορεία μετατρέπεται σε πτωτική, για να καταλήξει στο σχολικό έτος 2020-2021 με τη χαμηλότερη επίδοση της περιόδου. Αξίζει να αναφερθεί πως, σύμφωνα με στοιχεία του Δήμου Ιάσμου, οι μαθητές Νηπιαγωγείων κατά τη σχολική χρονιά 2022-2023 ανέρχονται σε 103, γεγονός που καταδεικνύει νέα πτώση του αριθμού τους. Αντίστοιχα, ο αριθμός των μαθητών των 3 Δημοτικών σχολείων διατηρείται σχεδόν σταθερός (121). Σημειώνεται επίσης ότι οι μαθητές των 10 Μειονοτικών Δημοτικών σχολείων για το έτος 2022-2023 ανήλθαν σε 262.

Πίνακας Α.2.7 Αριθμός μαθητών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, 2012-2022

Σχολική μονάδα	ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΤΗ									
	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Γυμνάσιο Ιάσμου	187	177	171	164	173	176	178	177	184	168
Γενικό Λύκειο Ιάσμου	120	116	118	120	120	116	117	116	115	123
Σύνολο μαθητών	307	293	289	284	293	292	295	293	299	291

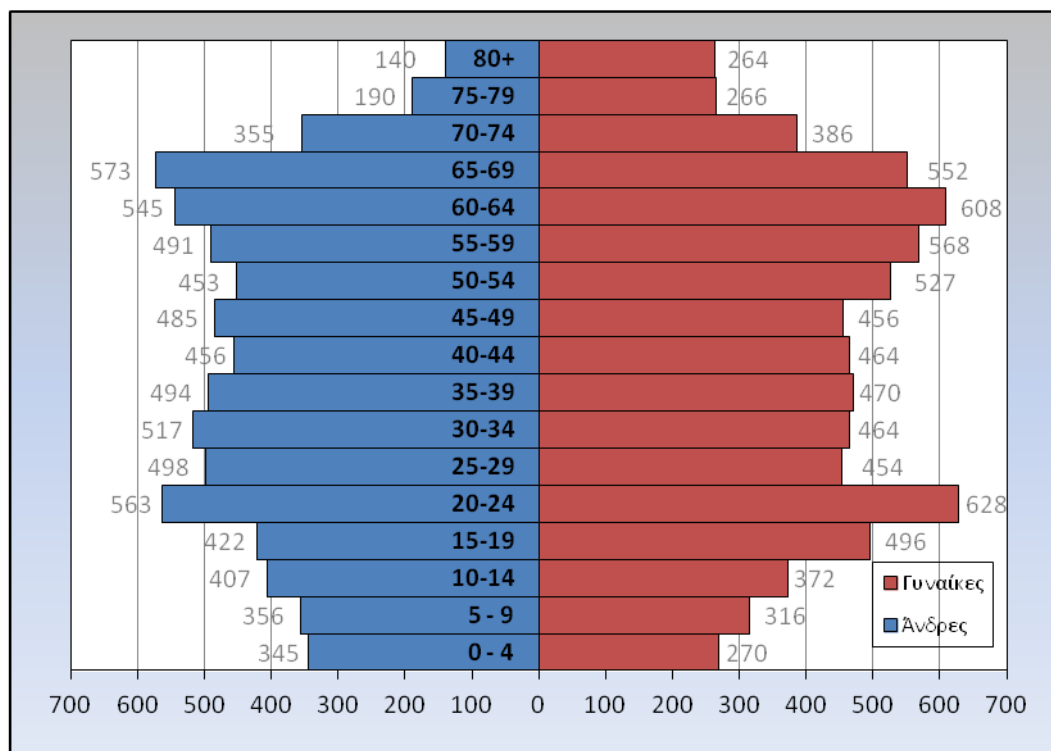
Πηγή: Δ/ση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Π.Ε. Ροδόπης, ίδια επεξεργασία

Ο συνολικός αριθμός των μαθητών Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δεν παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις διαχρονικά, κινούμενος σε ελαφρώς μικρότερα επίπεδα κατά το τελευταίο έτος σε σχέση με το πρώτο. Οι διαδοχικές αυξομειώσεις είναι πολύ μικρότερες στον αριθμό των μαθητών του Λυκείου ο οποίος σημειώνει τη μεγαλύτερη επίδοση της δεκαετίας στο έτος 2021-2022, ενώ ο αντίστοιχος για το Γυμνάσιο πλησιάζει την ίδια χρονιά το χαμηλότερο σημείο της περιόδου. Σημειώνεται πάντως ότι το 2011 το ποσοστό των μαθητών της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο σύνολο του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου ανερχόταν σε 2,1% ενώ το 2021 ανήλθε σε 2,4%. Τέλος, βάσει στοιχείων του Δήμου Ιάσμου προκύπτει πως ο αριθμός των μαθητών του Γυμνασίου και Λυκείου κατά τη σχολική περίοδο 2022-2023 δεν παρουσιάζει σημαντική μεταβολή, φτάνοντας τους 281 (160 και 121 αντίστοιχα).

A.2.1.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά μόνιμου πληθυσμού

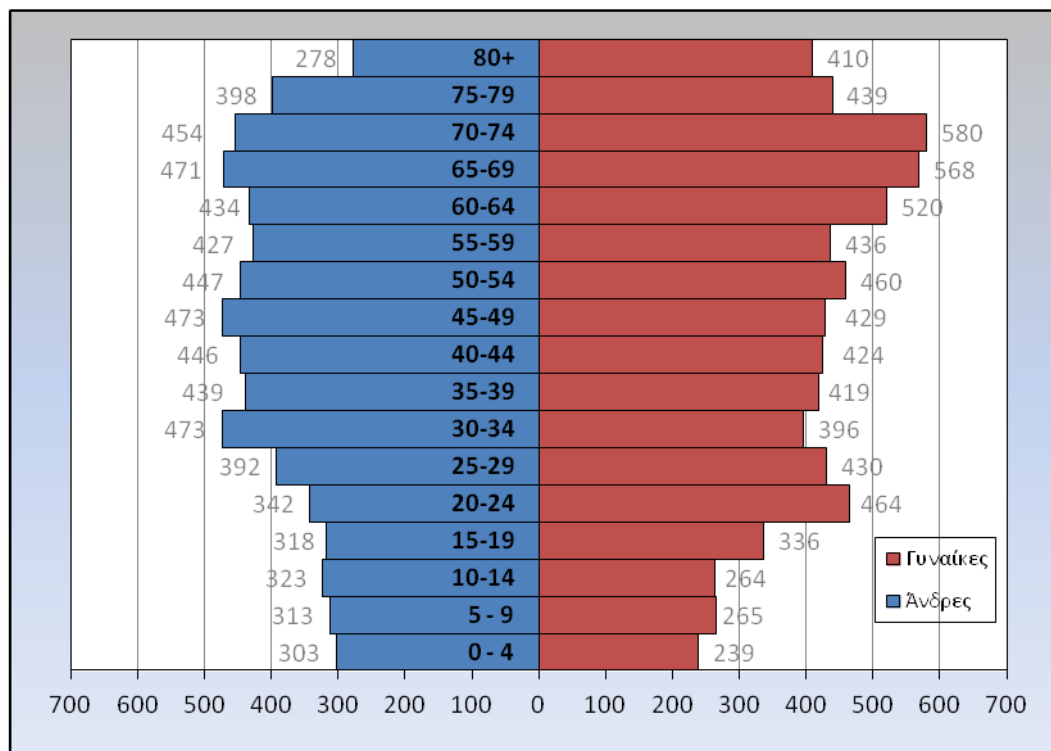
Για τη μελέτη των δημογραφικών χαρακτηριστικών του πληθυσμού του Δήμου μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι πυραμίδες ηλικιών, μέσω των οποίων αξιολογούνται παράμετροι όπως ηλικιακή κατανομή, η γονιμότητα, η θνησιμότητα, οι τάσεις γήρανσης κλπ. Στη συνέχεια παρατίθενται οι πυραμίδες ηλικιών για το σύνολο του Δήμου Ιάσμου κατά τα έτη 2001 και 2011.

Διάγραμμα Α.2.3 Πυραμίδα ηλικιών Δήμου Ιάσμου, 2001

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

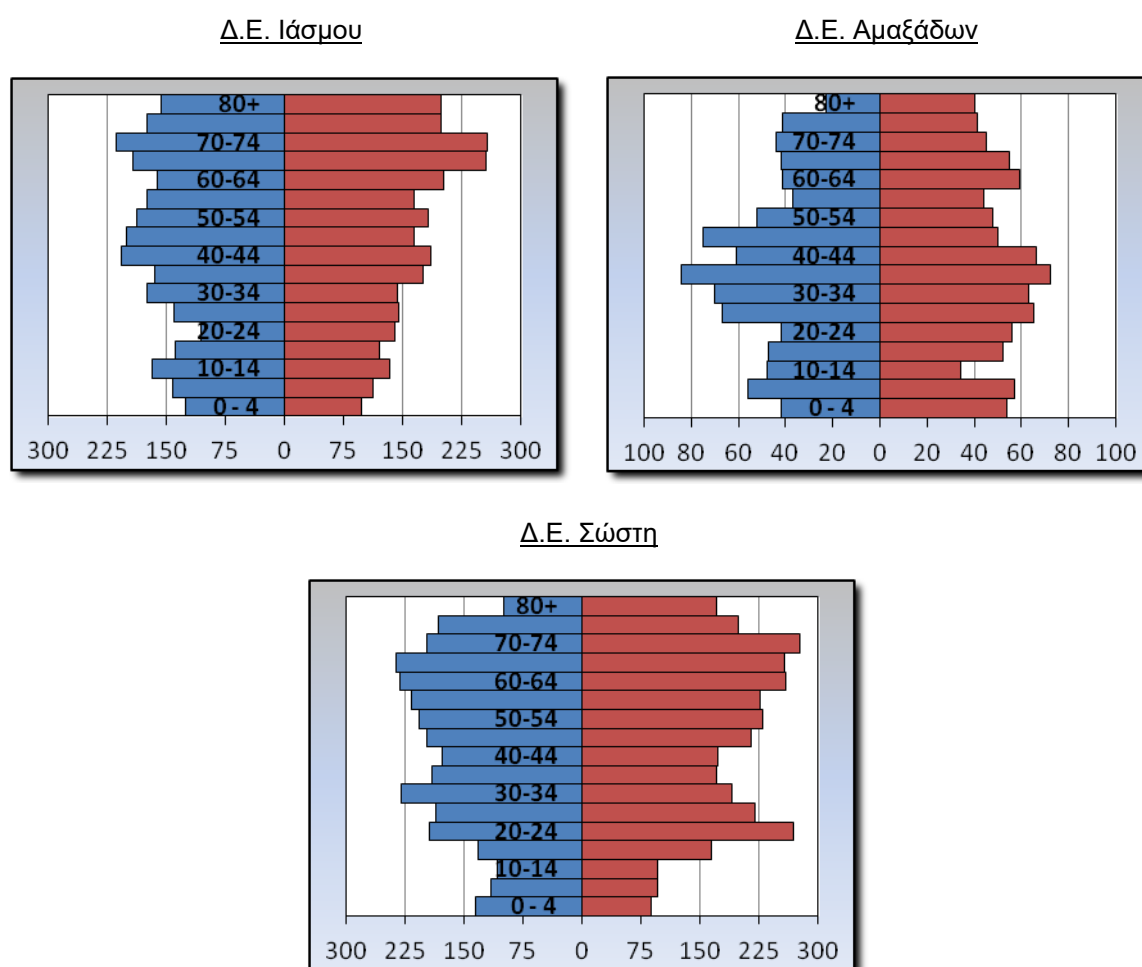
Διάγραμμα Α.2.4 Πυραμίδα ηλικιών Δήμου Ιάσμου, 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Από τα ανωτέρω διαγράμματα προκύπτει για το 2001 ένα ιδιόμορφο σχήμα στο οποίο επιδρά έντονα η παρουσία του φοιτητικού δυναμικού το οποίο διαμένει στις Φοιτητικές Εστίες του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Οι αριθμοί των ατόμων μικρότερων ηλικιών αυξάνονται σταδιακά και διογκώνονται, λόγω της παρουσίας των φοιτητών, στις ηλικίες 15-19 και κυρίως 20-24 ετών, με υπεροχή των γυναικών (οι οποίες υπερτερούν αριθμητικά σε κάποια από τα λειτουργούντα πανεπιστημιακά τμήματα σπουδών). Στις επόμενες ομάδες ηλικιών ο αριθμός ατόμων σταθεροποιείται σε χαμηλότερα επίπεδα για να ακολουθήσει εκ νέου συσσώρευση πληθυσμού στις ηλικίες 60-69 για τους άνδρες και 50-69 για τις γυναίκες και έπειτα μείωση στις μεγαλύτερες ηλικίες όπου το γυναικείο φύλο υπερτερεί αριθμητικά. Είναι φανερή η αναντιστοιχία στη σύγκριση των άρτι γεννηθέντων (0-4) και υπερηλίκων (80+) στους άνδρες σε σχέση με αυτή για τις γυναίκες, αλλά και η πολύ μεγαλύτερη θνησιμότητα του άρρενα πληθυσμού στις ηλικίες άνω των 75 ετών. Το γεγονός αυτό οφείλεται προφανώς στην απασχόληση μεγάλου αριθμού ανδρών στον πρωτογενή τομέα ο οποίος αποτελούσε ανέκαθεν τη βάση της τοπικής οικονομίας, με αποτέλεσμα αυτοί να εκτίθενται σε βαρύτερες μορφές εργασίας αλλά και στις καιρικές συνθήκες κατά την εκτέλεση εργασιών στην ύπαιθρο. Το 2011 παρατηρείται μείωση του αριθμού των ατόμων στις νεότερες ηλικίες και αυξημένη παρουσία στις ηλικίες 20-29 ετών μόνον των γυναικών. Καταγράφεται επίσης συσσώρευση πληθυσμού, κυρίως του γυναικείου φύλου, στις ηλικίες 60-74 ετών ακολουθώντας την αντίστοιχη κατανομή της προηγούμενης απογραφής με τη φυσιολογική δεκαετή χρονική διαδοχή. Η μείωση των γεννήσεων και η αύξηση του προσδόκιμου ζωής επιδρούν καθοριστικά στην εμφανή τάση γήρανσης του πληθυσμού καθώς τόσο στους άνδρες και ακόμη περισσότερο στις γυναίκες τα άτομα μεγαλύτερων ηλικιών (άνω των 65 ετών) υπερτερούν αριθμητικά κατά πολύ αυτών στις νεότερες.

Διάγραμμα Α.2.5 Πυραμίδες ηλικιών Δημοτικών Ενοτήτων Δ. Ιάσμου, 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Αναφορικά με τις επιμέρους χωρικές ενότητες, στη Δ.Ε. Ιάσμου παρουσιάζεται αυξημένος αριθμός ατόμων μεγάλων ηλικιών σε σχέση με τις μικρότερες (κυρίως στις γυναίκες), έντονη παρουσία ατόμων 65-74 ετών και έλλειμμα σε νεαρούς άνδρες 20-24 ετών. Στη Δ.Ε. Αμαζάδων (όπου το εύρος του οριζόντιου άξονα έχει μειωθεί από τις 300 στις 100 μονάδες για λόγους ευκρίνειας) το σχήμα της πυραμίδας είναι περισσότερο ακανόνιστο καθώς παρατηρείται αριθμητική υστέρηση σε μεμονωμένες κυρίως ομάδες του πληθυσμού που διαφοροποιούνται ανάλογα με το φύλο, συγκεκριμένα στις ηλικίες 20-24 και 40-44 για τους άνδρες και 10-14, 45-59 για τις γυναίκες. Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού ανήκει στις ηλικίες 25-50 ετών ενώ τα άτομα μικρότερων ηλικιών υπερτερούν οριακά αριθμητικά αυτών στις μεγαλύτερες. Το σχήμα της πυραμίδας της Δ.Ε. Σώστη αποκαλύπτει πολύ αυξημένο αριθμό ανδρών στις ηλικίες 30-34 και γυναικών στις ηλικίες 20-29 ετών (στη δεύτερη περίπτωση λόγω της παρουσίας των Φοιτητικών Εστιών του Δ.Π.Θ.), με το

μεγαλύτερο μέρος των ατόμων να ανήκει στις ηλικίες 45 έως 74 ετών, έχοντας ως αποτέλεσμα και εδώ να είναι έντονη η γήρανση του πληθυσμού.

Περαιτέρω συμπεράσματα μπορούν να εξαχθούν από τη σύμπτυξη των ομάδων ηλικιών σε πέντε ευρύτερες κατηγορίες, όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας Α.2.8 Ποσοστιαία κατανομή ομάδων ηλικιών ανά Δ.Ε., 2011

Χωρική Ενότητα	Ποσοστό ομάδας ηλικιών (%)				
	0-14	15-24	25-44	45-64	65+
ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ	12,4	10,6	24,8	26,3	26,1
Δ.Ε. Ιάσμου	13,6	8,9	23,4	25,2	28,9
Δ.Ε. Αμαξάδων	16,4	11,1	30,9	22,9	18,7
Δ.Ε. Σώστη	10,1	12,0	24,2	28,1	25,6
Π.Ε. ΡΟΔΟΠΗΣ	14,1	13,7	27,2	24,9	20,2
Π.Α.Μ.-Θ.	15,0	11,5	27,2	24,9	21,4

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Στο σύνολο του Δήμου το μεγαλύτερο ποσοστό ανήκει στην ομάδα 45-64 και ακολουθεί με ελάχιστη διαφορά η ομάδα 65+ ετών με αποτέλεσμα τα άτομα άνω των 45 να αποτελούν το 52,4% επί του συνόλου, με τη λιγότερο πολυπληθή ομάδα να είναι αυτή των 15-24 ετών. Στις επιμέρους χωρικές ενότητες η πλέον γερασμένη ηλικιακά είναι η Δ.Ε. Ιάσμου με το ποσοστό των 65+ να προσεγγίζει το 30% και το αντίστοιχο των 15-24 να είναι κάτω του 9%. Ελάχιστα καλύτερη είναι η εικόνα της Δ.Ε. Σώστη με τη Δ.Ε. Αμαξάδων να υπερτερεί σαφώς, ιδίως στις ηλικίες 0-14 και 25-44 ετών. Συνολικά, ο Δήμος Ιάσμου παρουσιάζει δυσμενέστερη εικόνα τόσο σε σχέση με την Π.Ε. Ροδόπης όσο και με την Περιφέρεια Α.Μ.-Θ.

Για την περαιτέρω εξέταση της δημογραφικής εξέλιξης του πληθυσμού του Δήμου υπολογίζονται οι ακόλουθοι δείκτες για τα έτη 2001 και 2011.

Πίνακας Α.2.9 Δημογραφικοί δείκτες 2001, 2011

Χωρική Ενότητα	Έτος απογραφής	Δείκτης γήρανσης	Δείκτης αντικατάστασης	Δείκτης εξάρτησης
ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ	2001	131,9	81,6	47,6
	2011	210,8	62,9	62,4
Δ.Ε. Ιάσμου	2001	129,6	65,8	53,9
	2011	212,2	57,8	73,9
Δ.Ε. Αμαξάδων	2001	70,9	117,7	47,2
	2011	113,7	102,1	54,0
Δ.Ε. Σώστη	2001	159,7	91,4	42,1
	2011	253,1	59,9	55,5
Π.Ε. ΡΟΔΟΠΗΣ	2001	104,1	127,5	44,9
	2011	143,5	117,5	52,0
Π.Α.Μ.-Θ.	2001	113,0	110,2	50,4
	2011	143,1	112,7	57,1

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Ο δείκτης γήρανσης³⁰ εξετάζει τη σχέση μεταξύ του πληθυσμού ηλικίας άνω των 65 ετών και του πληθυσμού 0-14 ετών. Ήδη από το 2001 η γηραιότερη ομάδα στο σύνολο του Δήμου ήταν πολυπληθέστερη από τη νεότερη και η σχέση αυτή έχει επιδεινωθεί κατά πολύ το 2011, καθώς τα άτομα άνω των 65 ετών είναι πλέον διπλάσια σε σχέση με αυτά κάτω των 14 ετών. Αντίστοιχη εικόνα επικρατεί και στις Δημοτικές Ενότητες εκτός της Δ.Ε. Αμαξάδων όπου η αναλογία είναι σαφώς χαμηλότερη. Συνολικά, ο δείκτης φανερώνει την πολύ δυσμενέστερη κατάσταση που επικρατεί στο Δήμο σε σύγκριση με την Π.Ε. Ροδόπης και την Περιφέρεια.

Ο δείκτης αντικατάστασης³¹ εξετάζει τη σχέση μεταξύ του πληθυσμού 15-19 ετών και του πληθυσμού 65-69 ετών και εκφράζει την αντικατάσταση των γενεών. Σε επίπεδο Δήμου η επιδείνωση προσεγγίζει τις 20 μονάδες ενώ στη Δ.Ε. Ιάσμου η ακόμη δυσμενέστερη τιμή του δείκτη μειώνεται περαιτέρω. Σαφής διαφοροποίηση υπάρχει στη Δ.Ε. Αμαξάδων όπου ο πληθυσμός της νεότερης ηλικιακής ομάδας παραμένει το 2011 υπέρτερος αριθμητικά παρά την καταγραφείσα επιδείνωση, με τη Δ.Ε. Σώστη να σημειώνει κατακόρυφη μείωση του δείκτη προσεγγίζοντας τη χαμηλότερη τιμή της Δ.Ε. Ιάσμου. Τόσο στη Δ.Ε. Ροδόπης όσο και στην Π.Α.Μ.-Θ. οι αντίστοιχοι δείκτες παραμένουν σε πολύ ευνοϊκότερο επίπεδο σε σχέση με τον Δήμο.

³⁰ Δείκτης γήρανσης=(αριθμός ατόμων 65+ ετών ÷ αριθμός ατόμων 0-14 ετών)×100.

³¹ Δείκτης αντικατάστασης=(αριθμός ατόμων 15-19 ετών ÷ αριθμός ατόμων 65-69 ετών)×100.

Ο δείκτης εξάρτησης³² εξετάζει τη σχέση μεταξύ των εξαρτημένων ομάδων του πληθυσμού, δηλαδή 0-14 ετών και άνω των 65 ετών (οι οποίες δε συμμετέχουν στην αγορά εργασίας) και του πληθυσμού που βρίσκεται σε παραγωγική ηλικία, δηλαδή 15-64 ετών. Και εδώ σημειώνεται σαφής επιδείνωση καθώς ο αριθμός των ατόμων που ανήκουν στις εξαρτημένες ομάδες αυξάνεται ταχύτερα σε σχέση με τον αντίστοιχο στις παραγωγικές. Η κατάσταση στη Δ.Ε. Ιάσμου είναι ακόμη δυσμενέστερη ενώ στις άλλες δύο Δημοτικές Ενότητες ο δείκτης, παρά την επιδείνωση, διατηρείται σε χαμηλότερα επίπεδα. Η μεταβολή σε επίπεδο Δήμου είναι ιδιαίτερα δυσμενής σε σύγκριση με την Π.Ε. Ροδόπης και την Π.Α.Μ.-Θ. καθώς η τιμή του δείκτη, αν και σε παρόμοια επίπεδα του 2001, παρουσιάζει το 2011 αρκετά μεγαλύτερη απόκλιση.

A.2.1.3 Χαρακτηριστικά νοικοκυριών μόνιμου πληθυσμού

Η διάρθρωση των νοικοκυριών ως προς τον αριθμό των μελών τους απεικονίζεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας A.2.10 Διάρθρωση νοικοκυριών και αριθμός μελών, 2001, 2011

Έτος	Νοικο- κυριά	Μέλη	Άτομα/ Νοικ.	Νοικοκυριά ως προς τον αριθμό μελών						Πληθ. Δήμου	Μέλη συλλ. συμβ. ³³
				1 μ.	2 μ.	3 μ.	4 μ.	5 μ.	6+ μ.		
1	2	3	4=3÷2	5	6	7	8	9	10	11	12=11-3
ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ											
2001	4.910	14.365	2,9	617	1.629	1.143	923	358	240	14.851	486
%				12,6	33,2	23,3	18,8	7,3	4,9		
2011	5.102	13.414	2,6	891	1.877	1.160	784	249	141	13.810	396
%				17,5	36,8	22,7	15,4	4,9	2,8		
Π.Ε. ΡΟΔΟΠΗΣ											
2001			2,9	18,0	29,3	21,4	18,7	7,3	5,3		
2011			2,5	27,4	31,2	19,7	14,2	4,7	2,9		
Π.Α.Μ.-Θ.											
2001			2,8	18,1	31,0	21,0	19,4	6,5	3,9		
2011			2,5	25,8	31,8	19,1	15,6	5,0	2,7		

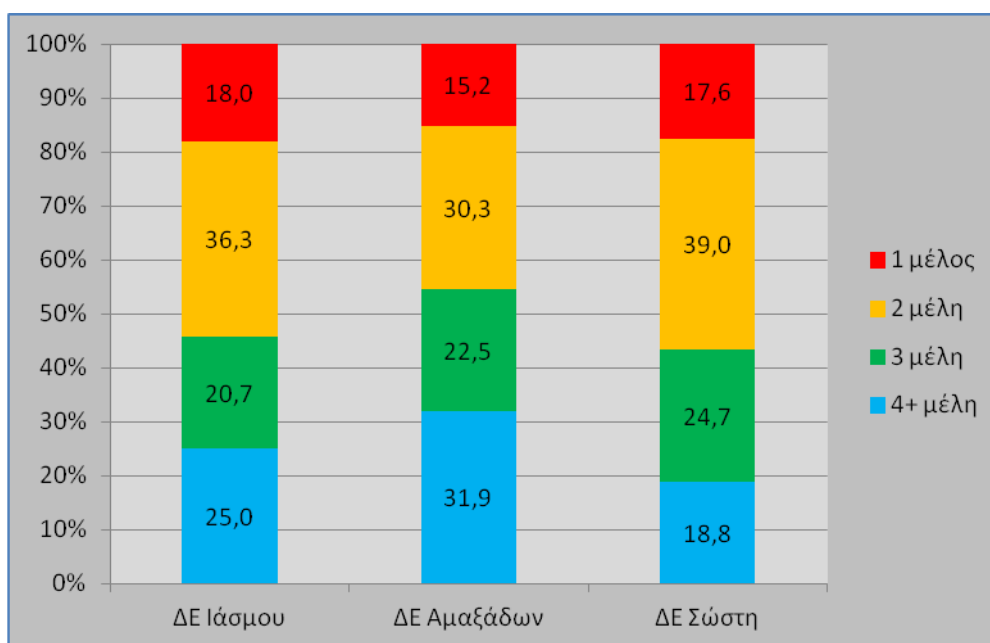
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

³² Δείκτης εξάρτησης=[(αριθμός ατόμων 0-14 ετών + αριθμός ατόμων 65+ ετών) ÷ αριθμός ατόμων 15-64 ετών]×100.

³³ Ως «συλλογικές συμβιώσεις» νοούνται δομές όπως οικοτροφεία, γηροκομεία, νοσοκομεία, φυλακές, αναμορφωτήρια, στρατόπεδα κλπ.

Είναι σαφές ότι μεταξύ 2001 και 2011 ο αριθμός των νοικοκυριών αυξήθηκε κατά 192 αλλά ο αριθμός των μελών τους μειώθηκε κατά 951 άτομα, με αποτέλεσμα την πτώση του μέσου μεγέθους του νοικοκυριού. Ο μεγαλύτερος αριθμός νοικοκυριών αποτελείται από δύο μέλη και έπονται τα τριμελή, ενώ στην τρίτη θέση έχουν περάσει το 2011 τα μονομελή. Η συγκεκριμένη κατηγορία σημειώνει και τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση ακολουθούμενη από αυτή των διμελών νοικοκυριών με τις υπόλοιπες να καταγράφουν μείωση. Ο μεγάλος αριθμός των μελών συλλογικών συμβιώσεων οφείλεται κυρίως στους φοιτητές που διαμένουν στις Φοιτητικές Εστίες του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Η σύγκριση με την κατανομή νοικοκυριών στην Π.Ε. Ροδόπης και την Π.Α.Μ.-Θ. αποκαλύπτει πως ο Δήμος εξακολουθεί να υπερτερεί στα ποσοστά των διμελών και τριμελών νοικοκυριών ενώ η αύξηση των μονομελών γίνεται με αρκετά βραδύτερους ρυθμούς.

Διάγραμμα Α.2.6 Ποσοστιαία κατανομή νοικοκυριών ως προς αριθμό μελών και Δ.Ε., 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Η κατανομή των νοικοκυριών ως προς τις επιμέρους χωρικές ενότητες του Δήμου αποκαλύπτει πως στη Δ.Ε. Ιάσμου η πολυπληθέστερη κατηγορία είναι τα διμελή νοικοκυριά και στη συνέχεια αυτά με τουλάχιστον 4 μέλη. Στη Δ.Ε. Αμαξιάδων τα πολυμελή νοικοκυριά κατέχουν τα πρωτεία και ακολουθούν τα διμελή, ενδεχομένως λόγω της παρουσίας της πληθυσμιακής ομάδας των Σαρακατσάνων οι οποίοι εκ παραδόσεως συγκροτούν πολυπληθείς οικογένειες. Η κατανομή στη Δ.Ε. Σώστη χαρακτηρίζεται από τα υψηλά ποσοστά διμελών και τριμελών νοικοκυριών και το πολύ χαμηλότερο των πολυμελών σε σχέση με τις λοιπές Δημοτικές Ενότητες.

A.2.1.4 Μορφωτικό επίπεδο μόνιμου πληθυσμού

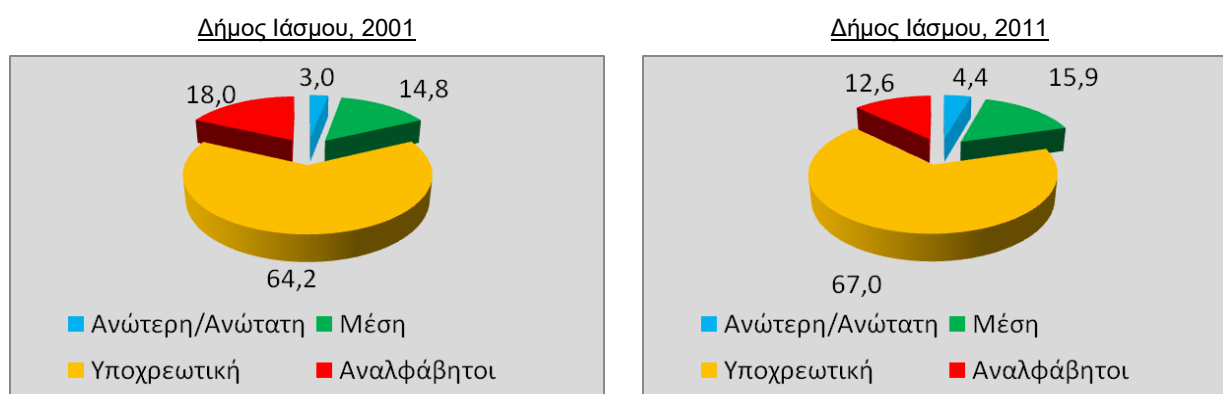
Η κατανομή του πληθυσμού του Δήμου ως προς το μορφωτικό επίπεδο και η εξέλιξη αυτής παρατίθεται στη συνέχεια.

Πίνακας A.2.11 Πληθυσμός άνω των 6 ετών κατά επίπεδο εκπαίδευσης, 2001, 2011

Χωρική Ενότητα	Έτος	Ανώτερη - Ανώτατη		Μέση		Υποχρεωτική		Αναλφάβητοι	
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ	2001	422	3,0	2.093	14,8	9.061	64,2	2.536	18,0
	2011	582	4,4	2.089	15,9	8.789	67,0	1.657	12,6
Δ.Ε. Ιάσμου	2001	262	4,2	1.046	16,9	3.659	59,3	1.208	19,6
	2011	256	4,7	836	15,4	3.438	63,5	886	16,4
Δ.Ε. Αμαξιάδων	2001	22	1,4	175	11,4	1.018	66,3	321	20,9
	2011	49	3,0	257	15,6	1.124	68,1	220	13,3
Δ.Ε. Σώστη	2001	138	2,2	872	13,6	4.384	68,5	1.007	15,7
	2011	277	4,6	996	16,5	4.227	69,9	551	9,1
Π.Ε. ΡΟΔΟΠΗΣ	2001	9.043	8,6	25.123	24,0	58.578	55,9	12.033	11,5
	2011	14.023	13,3	28.959	27,5	54.518	51,8	7.803	7,4
Π.Α.Μ.-Θ.	2001	63.200	11,1	169.356	29,7	301.115	52,8	36.415	6,4
	2011	92.382	16,2	187.920	33,0	263.467	46,3	25.743	4,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα A.2.7 Ποσοστιαία κατανομή πληθυσμού κατά επίπεδο εκπαίδευσης, 2001, 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Από τα ανωτέρω δεδομένα προκύπτει το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού παραμένει χαμηλό, καθώς τα 2/3 των κατοίκων άνω των 6 ετών έχουν τελειώσει μόνο την Υποχρεωτική εκπαίδευση. Το ποσοστό των αποφοίτων Μέσης εκπαίδευσης καταγράφει πολύ μικρή αύξηση μεταξύ 2001 και 2011 φτάνοντας σχεδόν το 16% ενώ το αντίστοιχο των Αναλφάβητων, παρά τη σημαντική μείωση, διατηρείται πάνω από το 12%. Οι απόφοιτοι Ανώτερης-Ανώτατης εκπαίδευσης

παραμένουν με πολύ μικρή ποσοστιαία συμμετοχή. Στη Δ.Ε. Ιάσμου η κατάσταση διαφοροποιείται κυρίως όσον αφορά το υψηλότερο ποσοστό των αναλφάβητων που ανέρχεται σε 16,4% αλλά και στη μικρή μείωση στους αποφοίτους Μέσης εκπαίδευσης. Η Δ.Ε. Αμαξάδων εμφανίζει υστέρηση στους αποφοίτους της ανώτερης εκπαιδευτικής βαθμίδας αλλά και σημαντική βελτίωση στο ποσοστό των αποφοίτων Μέσης εκπαίδευσης και μεγάλη αποκλιμάκωση στην κατηγορία των Αναλφάβητων. Αντίστοιχη εικόνα στις δύο αυτές κατηγορίες υπάρχει και στη Δ.Ε. Σώστη όπου όμως καταγράφεται και ποσοστό των αποφοίτων Ανώτερης-Ανώτατης εκπαίδευσης παρόμοιο με αυτό για το σύνολο του Δήμου. Συνολικά, το επίπεδο εκπαίδευσης συγκρινόμενο με αυτό στις Π.Ε. Ροδόπης και Π.Α.Μ.-Θ. υπολείπεται σε σημαντικό βαθμό, καθώς εκεί οι απόφοιτοι των δύο ανώτερων εκπαιδευτικών βαθμίδων καταγράφουν διπλάσια ποσοστά στη Μέση εκπαίδευση και τριπλάσια έως τετραπλάσια στη Ανώτερη-Ανώτατη σε σχέση με το Δήμο.

A.2.1.5 Μετανάστευση, μετακινήσεις πληθυσμών και εκτίμηση εποχιακού πληθυσμού

Η μεταναστευτική κίνηση του πληθυσμού του Δήμου προς τις μεγάλες πόλεις τις χώρες και το εξωτερικό ξεκίνησε περί το 1960. Σημειώνεται πως το μεγαλύτερο μέρος της σημερινής ορεινής περιοχής βρισκόταν τότε εντός της λεγόμενης Επιτηρούμενης Ζώνης, η οποία έθετε, μεταξύ άλλων, και περιορισμούς στις μετακινήσεις των κατοίκων που διαβιούσαν στις περιοχές πλησίον των συνόρων. Μια εικοσαετία αργότερα δημιουργήθηκε ρεύμα μετακίνησης κατοίκων προς το αστικό κέντρο της Κομοτηνής³⁴, ενώ οι προαναφερθέντες περιορισμοί καταργήθηκαν οριστικά το 1995. Μετά από μια περίοδο σταθερότητας ο αριθμός των κατοίκων που επέλεξαν να μεταναστεύσουν, κυρίως προς το εξωτερικό, αυξήθηκε από το έτος 2000 και εντεύθεν και ακόμη περισσότερο από το 2008 και εξής με την έλευση της τότε οικονομικής κρίσης, τάση που φαίνεται να διαρκεί έως σήμερα, όπως καταδεικνύουν τα δημογραφικά δεδομένα. Εκτιμάται πως μέρος αυτών επιστρέφει κατά τη θερινή περίοδο στον τόπο καταγωγής του. Παράλληλα, υπάρχουν και καθημερινές μετακινήσεις ατόμων προς το αστικό κέντρο της Κομοτηνής για λόγους εργασίας, ψυχαγωγίας, εκπαίδευσης, περίθαλψης κλπ.

Ο αριθμός του εποχιακού πληθυσμού αυξάνεται σημαντικά λόγω της έλευσης επισκεπτών οι οποίοι συμμετέχουν σε διάφορες εκδηλώσεις, με χαρακτηριστικό παράδειγμα το φεστιβάλ κερασιού με κέντρο τον οικισμό Ασώματα το οποίο προσελκύει χιλιάδες τουρίστες. Η παραμονή τους, ωστόσο, περιορίζεται συνήθως σε

μερικές ώρες καθώς δεν υφίστανται τουριστικά καταλύματα εντός του Δήμου (δες και ενότητα Α.2.2.4 – Τουριστική δραστηριότητα) αλλά και λόγω της εγγύτητας του αστικού κέντρου της Κομοτηνής με την πληθώρα των σχετικών υποδομών. Επιπλέον, λόγω της παρουσίας της Πανεπιστημιούπολης Κομοτηνής εντός των ορίων του Δήμου και των εγκαταστάσεων στέγασης που αυτή διαθέτει (Φοιτητική Εστία με δυναμικό 700 κλινών), υπάρχει ροή φοιτητών από και προς την πόλη είτε για παρακολούθηση μαθημάτων είτε για λόγους ψυχαγωγίας, ενώ πιθανολογείται πως αριθμός αυτών, τόσο για υγειονομικούς (κατά τη διάρκεια της πανδημίας του ιού COVID-19) όσο και για οικονομικούς λόγους δίνει το παρών στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου μόνο για περιορισμένο χρονικό διάστημα, ειδικά κατά τις εξεταστικές περιόδους.

Α.2.1.6 Συμπεράσματα: Αραιοκατοίκηση, Αστικοποίηση

Ο συνδυασμός έντονου ορεινού ανάγλυφου στο μεγαλύτερο μέρος του Δήμου αφενός και ο μικρός σχετικά πληθυσμός αφετέρου έχουν ως αποτέλεσμα χαμηλές πυκνότητες κατοίκησης οι οποίες, λόγω και της συνεχούς απώλειας πληθυσμού, βαίνουν συνεχώς μειούμενες. Η εξέλιξη αυτή για τα έτη 1991 έως 2021 παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα.

Πίνακας Α.2.12 Πυκνότητα κατοίκησης Π.Α.Μ.-Θ., Π.Ε. Ροδόπης και Δήμων, 1991-2021

Χωρική Ενότητα	Πυκνότητα κατοίκησης (κάτ./χλμ. ²)			
	1991	2001	2011	2021
Περιφέρεια Α.Μ.-Θ.	40	43	43	40
Π.Ε. Ροδόπης	41	44	44	41
Δήμος Ιάσμου	31	30	28	25
Δ.Ε. Ιάσμου	30	30	26	-
Δ.Ε. Αμαξάδων	46	47	51	-
Δ.Ε. Σώστη	29	29	28	-
Δήμος Κομοτηνής	85	95	103	101
Δήμος Αρριανών	23	24	21	19
Δήμος Μαρώνειας - Σαπών	25	26	23	18

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Η πυκνότητα κατοίκησης στον Δήμο Ιάσμου έχει μειωθεί, από 31 σε 25κατ./χλμ.² παραμένοντας λίγο υψηλότερη από τους Δήμους Κομοτηνής και Μαρώνειας Σαπών αλλά βεβαίως πολύ μακριά από τον πολυπληθή Δήμο

³⁴ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ιάσμου 2012-2014, σελ. 25.

Κομοτηνής. Η σχετική επίδοση είναι επίσης αρκετά χαμηλότερη τόσο σε σχέση με την Π.Ε. Ροδόπης όσο και με την Περιφέρεια Α.Μ.-Θ. Εντός του Δήμου, το έτος 2011 οι Δ.Ε. Ιάσμου και Σώστη εμφανίζουν παραπλήσια πυκνότητα κατοίκησης με τη συνολική, ενώ η Δ.Ε. Αμαξιάδων σχεδόν διπλάσια, γεγονός ωστόσο που οφείλεται αποκλειστικά στην πολύ μικρότερη εδαφική της έκταση.

Αναφορικά με την αστικοποίηση, δεν υφίστανται καθορισμένα κριτήρια τα οποία θα ορίσουν εάν ένας Δήμος ή χωρική ενότητα ή οικισμός είναι «αστικοποιημένος» ή όχι. Μια σχετική εκτίμηση, ωστόσο, δύναται να πραγματοποιηθεί λαμβάνοντας υπόψη την κατάταξη των οικιστικών κέντρων, αναλόγως του πληθυσμού και των υφιστάμενων λειτουργιών τους, σε πέντε επίπεδα βάσει της Κ.Υ.Α. 10788/5-3-2004 (ΦΕΚ 285/Δ/5-3-2004). Όπως αναφέρεται στο Παράρτημα της εν λόγω Κ.Υ.Α.:

Οικισμοί ή οικιστικά κέντρα 5^{ου} επιπέδου (απλά χωριά):

Είναι μικρού πληθυσμιακού μεγέθους οικισμοί ή συνοικισμοί όπου βασικά αναπτύσσεται κατοικία καθώς και οι οικισμοί πιο σύνθετοι που εξυπηρετούν μικρό αριθμό γειτονικών οικισμών λόγω μιας λειτουργίας (π.χ. βρεφικός σταθμός). Οι εξυπηρετήσεις που χωροθετούνται σε αυτούς (επιλεκτικά) είναι οι ακόλουθες: Νηπιαγωγείο, δημοτικό, βρεφικός σταθμός, ανοιχτοί χώροι άθλησης.

Οικιστικό κέντρο 4^{ου} επιπέδου (κεφαλοχώρι):

Εξυπηρετούμενος πληθυσμός 2.000-8.000 κάτοικοι περίπου (μέσος όρος 5.000 κάτοικοι).

Εξυπηρετήσεις που χωροθετούνται επί πλέον αυτών της προηγούμενης κατηγορίας: Γυμνάσιο, Λύκειο, περιφερειακό ιατρείο, βιβλιοθήκη – κέντρο νεότητας, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, ταχυδρομείο.

Εφ' όσον είναι έδρα ΟΤΑ χωροθετούνται διοικητικά (δημοτικές υπηρεσίες, αστυνομικό τμήμα, πυροσβεστική υπηρεσία, γραφεία ΕΥΔΑΠ, ΔΕΗ) και οικονομικές υπηρεσίες (δημοτικές επιχειρήσεις, υποκαταστήματα τράπεζας)

Οικιστικό κέντρο 3^{ου} επιπέδου (κωμόπολη):

Μέσος εξυπηρετούμενος πληθυσμός: 20.000 κάτοικοι περίπου

Εξυπηρετήσεις που χωροθετούνται επί πλέον αυτών του προηγούμενου επιπέδου: κέντρο υγείας (αντικαθιστά το περιφερειακό ιατρείο), συμβουλευτικοί σταθμοί επιτόκων – βρεφών, γεροντικές στέγες – ΚΑΠΗ, αθλητικός πυρήνας Α', πνευματικό κέντρο – κέντρο λαϊκής επιμόρφωσης, κινηματογράφος, οικονομική εφορία – δημόσιο ταμείο, ειρηνοδικείο, πταισματοδικείο, υποθηκοφυλακείο, αγρονομείο – δασονομείο.

Σύμφωνα με την ανωτέρω κατάταξη, οι οικισμοί 5^{ου} και 4^{ου} επιπέδου εντάσσονται στην ευρύτερη κατηγορία των «χωριών» («απλών» και «Κεφαλοχωριών» αντίστοιχα) και συνεπώς μπορούν να θεωρηθούν ως μη αστικοί, ενώ οι οικισμοί 3^{ου} επιπέδου («Κωμοπόλεις») αποτελούν ένα ενδιάμεσο στάδιο μεταξύ των «χωριών» και των μεγαλύτερων οικισμών 2^{ου} και 1^{ου} επιπέδου (Νομαρχιακό και Περιφερειακό Κέντρο αντίστοιχα) οι οποίοι αποτελούν τα κατεξοχήν αστικά κέντρα. Στην περίπτωση του Δήμου Ιάσμου, για τον ομώνυμο οικισμό ο οποίος αποτελεί τη διοικητική του έδρα μπορούν να επισημανθούν τα ακόλουθα:

- Το πληθυσμιακό μέγεθος του Ιάσμου είναι περιορισμένο, μόλις 2.586 μόνιμοι κάτοικοι το έτος 2011 και με τάσεις μείωσης.
- Ο εξυπηρετούμενος πληθυσμός (το σύνολο του πληθυσμού του Δήμου) ανέρχεται το 2011 σε 13.810 και το 2021 σε 12.247 μόνιμους κατοίκους.
- Οι εξυπηρετήσεις που διαθέτει ο οικισμός του Ιάσμου ανήκουν κατά κύριο λόγο σε οικιστικό κέντρο 4^{ου} επιπέδου – Κεφαλοχώρι και έδρα ΟΤΑ (Γυμνάσιο, Λύκειο, Περιφερειακό ιατρείο, γραφεία ΕΛΤΑ, Δημοτικές υπηρεσίες, Αστυνομικό Τμήμα, Πυροσβεστικό κλιμάκιο, υποκαταστήματα τραπεζών) με περιορισμένη παρουσία εξυπηρετήσεων που αντιστοιχούν σε οικιστικό κέντρο 3^{ου} επιπέδου (ΚΑΠΗ και Δασονομείο).

Από την άποψη συνεπώς του εξυπηρετούμενου πληθυσμού ο Ίασμος βρίσκεται πλησιέστερα στους οικισμούς 4^{ου} επιπέδου, κάτι που ισχύει ακόμη περισσότερο αναφορικά με τις υφιστάμενες εξυπηρετήσεις. Επιπλέον, ο αριθμός των κατοίκων είναι αρκετά μικρός και βαίνει μειούμενος, σε έναν Δήμο με σαφώς αγροτικό χαρακτήρα (όπως θα φανεί και στην ενότητα Α.2.2), και με τα περιθώρια για περαιτέρω εμπλουτισμό του οικισμού με εξυπηρετήσεις οικιστικού κέντρου 3^{ου} επιπέδου να είναι πολύ περιορισμένα λόγω της ύπαρξης σε μικρή απόσταση της πόλης Κομοτηνής (οικιστικό κέντρο 1^{ου} επιπέδου) η οποία καλύπτει όλες τις σχετικές

ανάγκες. Έτσι, ο οικισμός του Ιάσμου διατηρεί τον αγροτικό του χαρακτήρα, όπως άλλωστε και το σύνολο των υπόλοιπων οικισμών του Δήμου.

Συνολικά, η περιοχή μελέτης πλήττεται από απώλεια πληθυσμού τις τελευταίες δεκαετίες η οποία γίνεται πιο έντονη κατά την τελευταία 10ετία. Η συντριπτική πλειοψηφία των υφιστάμενων οικισμών είναι μικρού μεγέθους (κάτω των 1.000 κατοίκων) με μόλις έναν να ξεπερνά τα 1.000 (Αμαξάδες) και άλλον έναν τα 2.000 άτομα (Ίασμος). Ο μεγαλύτερος αριθμός των κατοίκων, σε ποσοστό 87%, μοιράζεται μεταξύ των Δ.Ε. Ιάσμου και Σώστη, αν και η πολύ μικρότερη Δ.Ε. Αμαξάδων είναι η μόνη που παρουσιάζει αύξηση πληθυσμού. Μόλις 6 από τους 30 οικισμούς μεγεθύνονται πληθυσμιακά με τον αριθμό τους να έχει μειωθεί λόγω της εγκατάλειψης των περισσότερων εξ αυτών στο βόρειο ορεινό τμήμα του Δήμου. Ο πληθυσμός εμφανίζει τάσεις γήρανσης με τους κατοίκους των μεγαλύτερων ηλικιών να ξεπερνούν σε αριθμό αυτούς των νεότερων κατά το 2011 ενώ ταυτόχρονα μειώνεται και το μέσο μέγεθος των νοικοκυριών. Το μορφωτικό επίπεδο εμφανίζει πολύ σημαντική υστέρηση καθώς τα 2/3 των κατοίκων έχουν περατώσει μόνο την υποχρεωτική εκπαίδευση και το ποσοστό των αναλφάβητων παραμένει μεγαλύτερο από 10%. Τέλος, συνεχίζεται η απώλεια πληθυσμού η οποία εκδηλώνεται με εξάρσεις και πιο πρόσφατη αυτήν μετά το 2010, είτε προς το εξωτερικό είτε προς την εγγύτατα ευρισκόμενη πόλη της Κομοτηνής ή άλλα αστικά κέντρα της χώρας.

A.2.2 Οικονομική ανάπτυξη

A.2.2.1 Διάρθρωση οικονομικής δραστηριότητας

Η οικονομική δραστηριότητα στο Δήμο Ιάσμου στηρίζεται κατά το μεγαλύτερο μέρος της στον πρωτογενή τομέα. Η κύρια ενασχόληση των κατοίκων είναι η γεωργική δραστηριότητα η οποία ευνοείται από την παρουσία εκτεταμένων πεδινών εκτάσεων στο νότιο τμήμα του Δήμου οι οποίες κατά το μεγαλύτερο μέρος τους είναι αρδευόμενες και αφιερώνονται κυρίως στις αροτραίες καλλιέργειες. Ακολουθεί η κτηνοτροφία η οποία αναπτύσσεται ως επί το πλείστον στο βόρειο ορεινό τμήμα του Δήμου και αφορά σε πολύ μεγάλο ποσοστό την εκτροφή αιγοπροβάτων. Η δασοκομική δραστηριότητα λαμβάνει χώρα επίσης στις βορειότερες περιοχές ενώ δεν υφίσταται επαγγελματικού τύπου αλιεία. Ο δευτερογενής τομέας είναι αρκετά περιορισμένος με κύριο αντικείμενό του τη μεταποίηση των προϊόντων της αγροτικής δραστηριότητας και δευτερευόντως τις κατασκευές, ενώ τοπική εξειδίκευση αποτελεί η παρουσία επιχειρήσεων με αντικείμενο την παραγωγή αδρανών υλικών από τα φερτά υλικά του ποταμού Κομφάτου. Ο τριτογενής τομέας εμφανίζει άνοδο με βασικές επιμέρους δραστηριότητες το εμπόριο, την επισκευή γεωργικών οχημάτων και μηχανημάτων και την εστίαση, προσανατολισμένων κατά βάση στην εξυπηρέτηση των τοπικών αναγκών, με την τουριστική δραστηριότητα να στηρίζεται σε δράσεις ορεινού τουρισμού, αγροτουρισμού και πολιτιστικού τουρισμού χωρίς ωστόσο να έχει αναπτυχθεί σημαντικά καθώς στερείται υποδομών τουριστικών καταλυμάτων για την παραμονή των επισκεπτών.

A.2.2.2 Διάρθρωση και εξέλιξη απασχόλησης, ανεργίας

Η κατανομή των κατοίκων του Δήμου ως προς το καθεστώς απασχόλησής τους παρατίθεται στη συνέχεια.

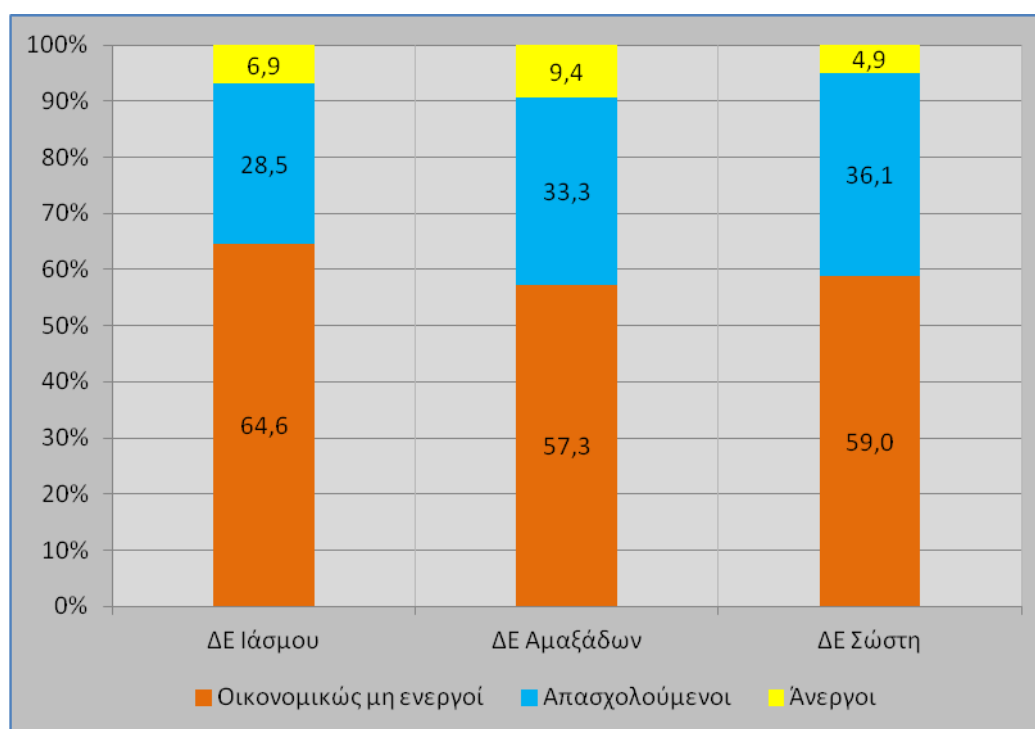
Πίνακας Α.2.13. Οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός ανά Δ.Ε., 2001, 2011

Χωρική Ενότητα	Έτος	Οικονομικώς ενεργοί						Οικονομικώς μη ενεργοί	
		Απασχολούμενοι		Άνεργοι		Σύνολο			
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ	2001	6.378	42,9	602	4,1	6.980	47,0	7.871	53,0
	2011	4.505	32,6	872	6,3	5.377	38,9	8.433	61,1
Δ.Ε. Ιάσμου	2001	2.439	37,2	403	6,1	2.842	43,3	3.722	56,7
	2011	1.626	28,5	394	6,9	2.020	35,4	3.683	64,6
Δ.Ε. Αμαξάδων	2001	648	39,8	83	5,1	731	44,8	899	55,2
	2011	591	33,3	166	9,4	757	42,7	1.016	57,3
Δ.Ε. Σώστη	2001	3.291	49,4	116	1,7	3.407	51,2	3.250	48,8
	2011	2.288	36,1	312	4,9	2.600	41,0	3.734	59,0
Π.Ε. ΡΟΔΟΠΗΣ	2001	44.497	40,0	4.192	3,8	48.689	43,8	62.548	56,2
	2011	35.798	32,0	7.215	6,4	43.013	38,4	69.026	61,6
Π.Α.Μ.-Θ.	2001	214.981	35,4	28.171	4,6	243.152	40,0	364.010	60,0
	2011	187.306	30,8	47.273	7,8	234.579	38,6	373.603	61,4

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Το 2011 το ποσοστό των απασχολούμενων στον πληθυσμό του Δήμου ανήλθε σε 32,6%, μειωμένο σχεδόν κατά 10 μονάδες σε σχέση με το 2001. Σημαντική αύξηση 8 ποσοστιαίων μονάδων καταγράφεται στους οικονομικά μη ενεργούς οι οποίοι φτάνουν το 61,1% και μικρότερη στους άνεργους με ποσοστό 6,3%. Στη Δ.Ε. Ιάσμου σημειώνεται επίσης πολύ σημαντική μείωση των απασχολούμενων και ταυτόχρονη αύξηση των μη ενεργών. Η Δ.Ε. Αμαξάδων φαίνεται πως πλήττεται σημαντικά από την ανεργία καθώς οι μη έχοντες απασχόληση σχεδόν διπλασιάζουν το ποσοστό τους το 2011 προσεγγίζοντας το 10% του πληθυσμού. Στη Δ.Ε. Σώστη σημειώνεται το υψηλότερο ποσοστό στην κατηγορία των απασχολούμενων αν και η μείωσή του σε σχέση με το 2001 ξεπερνά τις 13 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ έχει τριπλασιαστεί και η αρχικά χαμηλή επίδοση που αφορά τους άνεργους. Σε γενικές γραμμές δεν παρατηρείται σημαντική απόκλιση συγκριτικά με τις επιδόσεις της Π.Ε. Ροδόπης και της Π.Α.Μ.-Θ. εκτός από μια ελαφρώς καλύτερη επίδοση στο ποσοστό ανεργίας σε σχέση με την τελευταία.

Διάγραμμα Α.2.8. Ποσοστιαία κατανομή ανά καθεστώς απασχόλησης και Δ.Ε., 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Στη Δ.Ε. Ιάσμου το ποσοστό των οικονομικώς μη ενεργών υπερβαίνει το 64%, όντας το υψηλότερο μεταξύ των τριών Δημοτικών Ενοτήτων, ενώ το αντίστοιχο των απασχολούμενων είναι το χαμηλότερο. Η Δ.Ε. Αμαζιάδων καταγράφει το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας και το μικρότερο στους μη ενεργούς ενώ η Δ.Ε. Σώστη διατηρεί την υψηλότερη επίδοση στους απασχολούμενους και τη χαμηλότερη στους άνεργους.

Για την περαιτέρω εξέταση του καθεστώτος απασχόλησης γίνεται υπολογισμός τριών συναφών δεικτών, του δείκτη εργατικού δυναμικού, του δείκτη απασχόλησης και του δείκτη ανεργίας, οι τιμές των οποίων παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας Α.2.14. Παράγωγοι δείκτες, 2001, 2011

Χωρική Ενότητα	Έτος	Δείκτης Εργατικού δυναμικού	Δείκτης απασχόλησης	Δείκτης ανεργίας
ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ	2001	47,0	42,9	8,6
	2011	38,9	32,6	16,2
Δ.Ε. Ιάσμου	2001	43,3	37,2	14,2
	2011	35,4	28,5	19,5
Δ.Ε. Αμαξάδων	2001	44,8	39,8	11,4
	2011	42,7	33,3	21,9
Δ.Ε. Σώστη	2001	51,2	49,4	3,4
	2011	41,0	36,1	12,0
Π.Ε. ΡΟΔΟΠΗΣ	2001	43,8	40,0	8,6
	2011	38,4	32,0	16,8
Π.Α.Μ.-Θ.	2001	40,0	35,4	11,6
	2011	38,6	30,8	20,2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Ο δείκτης εργατικού δυναμικού³⁵ αφορά στη σχέση των οικονομικά ενεργών με το σύνολο του πληθυσμού. Σε επίπεδο Δήμου η τιμή του σημειώνει σημαντική πτώση η οποία υπερβαίνει τις 8 μονάδες, εξέλιξη που καταγράφεται και στη Δ.Ε. Ιάσμου η οποία σημειώνει ακόμη χαμηλότερη επίδοση. Πολύ μικρότερη μείωση παρατηρείται στη Δ.Ε. Αμαξάδων όπου σημειώνεται η υψηλότερη τιμή με 42,7%, ενώ στη Δ.Ε. Σώστη όπου το 2001 η τιμή ήταν η υψηλότερη μεταξύ των επιμέρους χωρικών ενότητων σημειώνεται η πιο εκτεταμένη μείωση, άνω των 10 μονάδων. Η τιμή του δείκτη για το Δήμο Ιάσμου, μετά τη σημαντική μείωσή της το 2011, φτάνει πλέον στο επίπεδο των αντίστοιχων της Π.Ε. Ροδόπης και της Π.Α.Μ.-Θ.

Ο δείκτης απασχόλησης³⁶ εξετάζει τη σχέση των απασχολούμενων με το σύνολο του πληθυσμού και στο σύνολο του Δήμου παρουσιάζει επίσης σαφή επιδείνωση η οποία ανέρχεται σε σχεδόν 10 μονάδες. Αντίστοιχη μεταβολή παρατηρείται και στη Δ.Ε. Ιάσμου όπου η τιμή του είναι ακόμη χαμηλότερη. Ανάλογη υποχώρηση, αν και σε μικρότερο βαθμό, υπάρχει και στη Δ.Ε. Αμαξάδων ενώ στη Δ.Ε. Σώστη η τιμή παραμένει η μεγαλύτερη αν και η αρνητική μεταβολή είναι ιδιαίτερα έντονη. Η σχετική επίδοση του Δήμου το 2011 κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα με την αντίστοιχη της Π.Ε. Ροδόπης και είναι ελαφρώς καλύτερη της Περιφέρειας.

³⁵ Δείκτης εργατικού δυναμικού=(Οικονομικώς ενεργοί ÷ συνολικό πληθυσμό)×100.

³⁶ Δείκτης απασχόλησης=(Απασχολούμενοι ÷ συνολικό πληθυσμό)×100.

Ο δείκτης ανεργίας³⁷ εκφράζει τη σχέση μεταξύ ανέργων και οικονομικά ενεργών. Και εδώ η μεταβολή είναι έντονα αρνητική, καθώς η τιμή του διπλασιάζεται στο σύνολο του Δήμου. Τα δεδομένα είναι ακόμη δυσμενέστερα στη Δ.Ε. Ιάσμου όπου η ήδη υψηλή τιμή του προσεγγίζει πλέον το 20%, με τη Δ.Ε. Αμαξιάδων να βρίσκεται στη χειρότερη θέση καθώς καταγράφεται διπλασιασμός που οδηγεί σε ποσοστό σχεδόν 22%. Σε αρκετά χαμηλότερο επίπεδο παραμένει ο δείκτης στη Δ.Ε. Σώστη, αν και εκεί η τελική τιμή είναι πολλαπλάσια της αρχικής. Η πορεία του δείκτη για το Δήμο Ιάσμου είναι ταυτόσημη αυτής για της Π.Ε. Ροδόπης και λίγο ευνοϊκότερη σε σύγκριση με την Π.Α.Μ.Θ.

Ακολουθεί η κατανομή των απασχολούμενων ατόμων του Δήμου στους τρεις τομείς απασχόλησης (πρωτογενή, δευτερογενή, τριτογενή) για τα έτη 2001 και 2011.

Πίνακας Α.2.15. Κατανομή απασχολούμενων ανά τομέα απασχόλησης, 2001, 2011

Χωρική Ενότητα	Έτος	Σύνολο	Πρωτογενής		Δευτερογενής		Τριτογενής		Νέοι άνεργοι	
			Αριθμός	%	Αριθμός	%	Αριθμός	%	Αριθμός	%
ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ	2001	6.378	4.482	70,3	766	12,0	1.005	15,8	125	2,0
	2011	4.505	2.695	59,8	661	14,7	1.149	25,5	-	-
Δ.Ε. Ιάσμου	2001	2.439	1.466	60,1	326	13,4	566	23,2	81	3,3
	2011	1.626	794	48,8	303	18,6	529	32,5	-	-
Δ.Ε. Αμαξιάδων	2001	648	415	64,0	136	21,0	85	13,1	12	1,9
	2011	591	335	56,7	130	22,0	126	21,3	-	-
Δ.Ε. Σώστη	2001	3.291	2.601	79,0	304	9,2	354	10,8	32	1,0
	2011	2.288	1.566	68,4	228	10,0	494	21,6	-	-
Π.Ε. ΡΟΔΟΠΗΣ	2001	44.497	22.076	49,6	6.832	15,4	14.113	31,7	1.476	3,3
	2011	35.798	13.180	36,8	4.890	13,7	17.728	49,5	-	-
Π.Α.Μ.-Θ.	2001	214.981	62.962	29,3	45.248	21,0	98.417	45,8	8.354	3,9
	2011	187.306	38.787	20,7	30.892	16,5	117.627	62,8	-	-

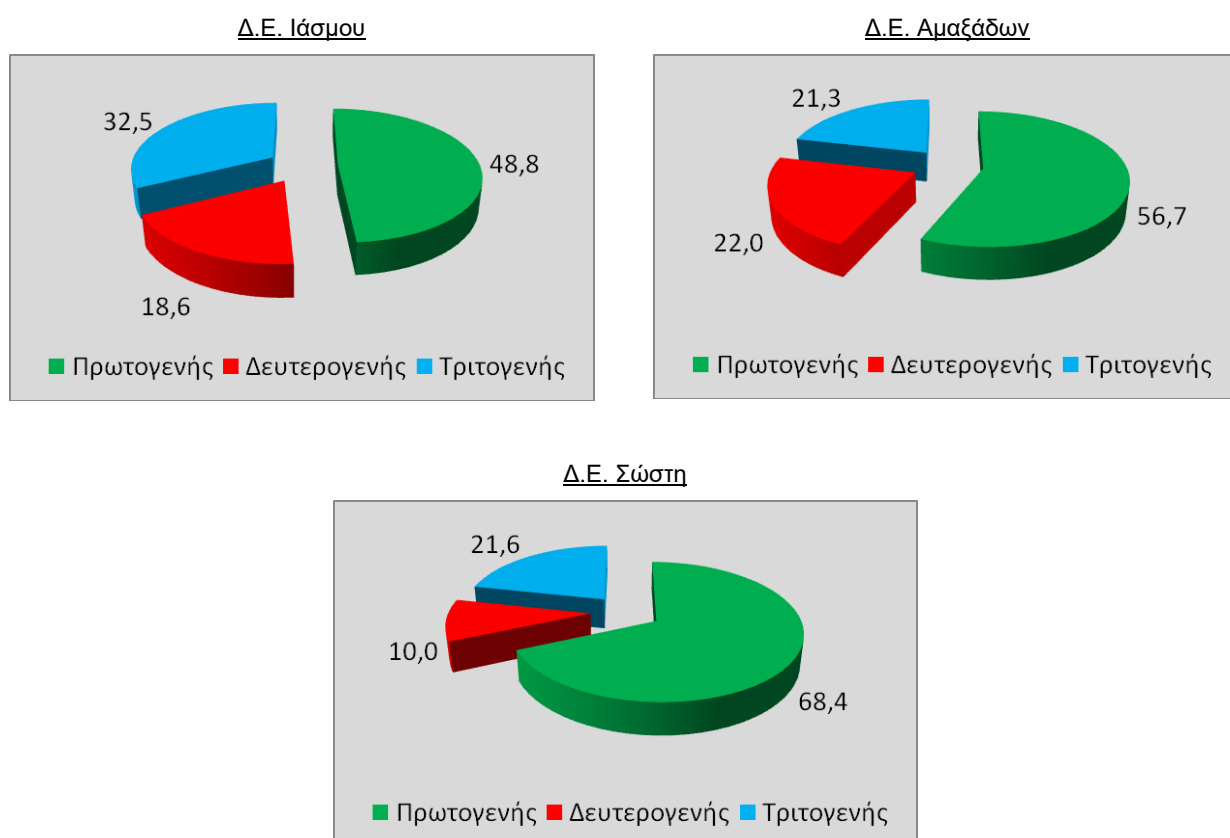
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Τα στοιχεία που παρατίθενται καταδεικνύουν πως ο πρωτογενής τομέας εξακολουθεί να είναι ο βασικός εργοδότης των απασχολούμενων στο Δήμο, καθώς, παρά τη μείωση κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ 2001 και 2011, εξακολουθεί να εμφανίζει επίδοση σχεδόν 60%. Ο δευτερογενής παρουσιάζει μικρή αύξηση κατά 2,7% ενώ ο ωφελούμενος είναι ο τριτογενής ο οποίος φτάνει το 25,5%. Η Δ.Ε. Ιάσμου σημειώνει ανάλογη πτώση στον πρωτογενή, ο οποίος διατηρείται σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με το σύνολο του Δήμου, με αυξήσεις τόσο στο δευτερογενή (+5,5%) όσο και στον τριτογενή τομέα (+9,3%).

³⁷ Δείκτης ανεργίας=(Ανεργοί ÷ Οικονομικώς ενεργοί)×100.

Στις λοιπές Δημοτικές Ενότητες, παρόμοια εικόνα με σχετικά μικρότερες μεταβολές διαμορφώνεται και στη Δ.Ε. Αμαξάδων, αν και σε σχέση με το Δήμο τα ποσοστά του δευτερογενούς τομέα παρουσιάζονται αρκετά υψηλότερα. Στη Δ.Ε. Σώπη καταγράφεται η εντονότερη παρουσία του πρωτογενούς τομέα ο οποίος, παρά τη μεγάλη υποχώρησή του, διατηρεί το 2011 ποσοστό άνω του 68%, με χαμηλό και στάσιμο ποσοστό στο δευτερογενή και διπλάσιο στον τριτογενή. Συνολικά, ο πρωτογενής τομέας στο Δήμο Ιάσμου εξακολουθεί να σημειώνει πολύ υψηλότερη επίδοση σε σχέση με αυτήν της Π.Ε. Ροδόπης και ακόμη περισσότερο της Π.Α.Μ.-Θ., με την κατάσταση στον δευτερογενή να τείνει προς σταδιακή σύγκλιση και στον τριτογενή να εμφανίζεται πολύ σημαντική υστέρηση.

Διάγραμμα Α.2.9. Κατανομή απασχολούμενων ανά τομέα απασχόλησης και Δ.Ε., 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Κατά το 2011 στη Δ.Ε. Ιάσμου το ποσοστό των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα βρίσκεται λίγο κάτω από το ήμισυ επί του συνόλου, με το αντίστοιχο του δευτερογενή να φτάνει το 18,6% και αυτό του τριτογενή το 32,5%, όντας η υψηλότερη επίδοση που οφείλεται στην παρουσία της έδρας του Δήμου και των συνοδών υπηρεσιών. Στη Δ.Ε. Αμαξάδων ο πρωτογενής φτάνει το 56,7% ενώ ο

δευτερογενής με ποσοστό 22% υπερβαίνει τον τριτογενή, έστω και οριακά. Στη Δ.Ε. Σώστη κυριαρχεί απόλυτα ο πρωτογενής με πολύ περιορισμένη παρουσία του δευτερογενούς και τον τριτογενή στο 21,6%.

Στη συνέχεια παρατίθεται η κατανομή των απασχολούμενων στον δευτερογενή και στον τριτογενή τομέα κατά κλάδο δραστηριότητας. Σημειώνεται ότι δεν υπάρχουν αντίστοιχα στοιχεία για τον πρωτογενή διότι η ΕΛΣΤΑΤ δεν καταγράφει διακριτά τους απασχολούμενους σε έκαστο κλάδο (γεωργία, κτηνοτροφία, δασοκομία, αλιεία) του εν λόγω τομέα.

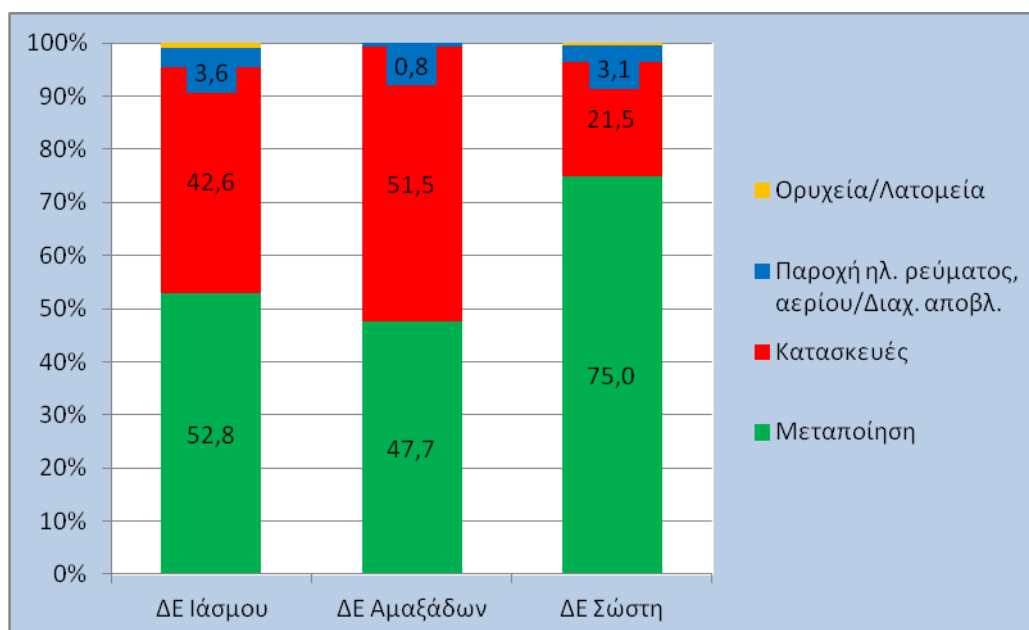
Πίνακας Α.2.16. Κατανομή απασχολούμενων δευτερογενούς τομέα κατά κλάδο δραστηριότητας Δ. Ιάσμου, 2001, 2011

Έτος	Ορυχεία, λατομεία	Μεταποίηση	Παροχή ηλ. ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης	Κατασκευές	Σύνολο
2001	10	454	9		293	766
%	1,3	59,3	1,2		38,3	100,0
2011	4	393	6	13	245	661
%	0,6	59,5	0,9	2,0	37,1	100,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Ο μεγαλύτερος αριθμός απασχολούμενων ανήκει στον κλάδο «Μεταποίηση» το ποσοστό του οποίου παραμένει σχεδόν σταθερό και ανέρχεται σε 59,5% επί του συνόλου. Ο έτερος βασικός κλάδος σε απασχόληση είναι οι «Κατασκευές» με ποσοστό 37,1% το 2011 και μικρή υποχώρηση σε σχέση με το 2001, ενώ οι υπόλοιποι τρεις κλάδοι έχουν ελάχιστη συμμετοχή.

Διάγραμμα Α.2.10. Ποσοστιαία κατανομή απασχολούμενων δευτερογενούς τομέα κατά κλάδο δραστηριότητας και Δ.Ε., 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Σε επίπεδο Δημοτικών Ενοτήτων, στη Δ.Ε. Ιάσμου υπερτερεί ο κλάδος «Μεταποίηση» με διαφορά σχεδόν 10 ποσοστιαίων μονάδων σε σχέση με τον κλάδο «Κατασκευές». Η κατάσταση αντιστρέφεται στη Δ.Ε. Αμαξιάδων, αν και η διαφορά είναι αρκετά μικρότερη. Στη Δ.Ε. Σώστη η υπεροχή της «Μεταποίησης» είναι πολύ μεγάλη καθώς απασχολεί τα 3/4 των εργαζομένων του δευτερογενούς τομέα, με τις «Κατασκευές» να περιορίζονται σε 21,5%. Πλην της Δ.Ε. Αμαξιάδων, στις άλλες δύο χωρικές ενότητες καταγράφεται και ποσοστό λίγο πάνω από το 3% στην ομάδα κλάδων «Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού / Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης».

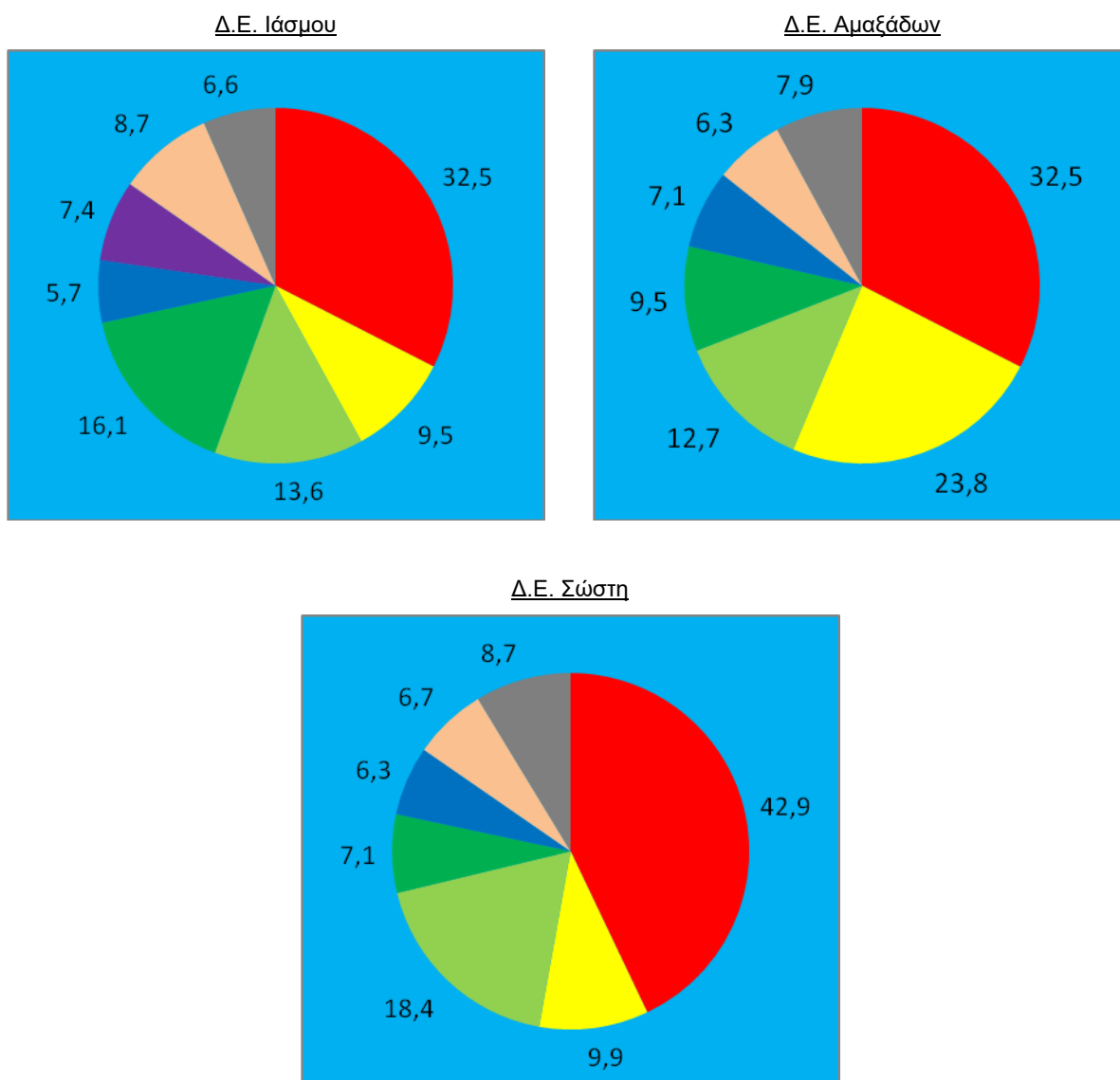
Πίνακας Α.2.17. Κατανομή απασχολούμενων τριτογενούς τομέα κατά κλάδο δραστηριότητας Δ. Ιάσμου, 2001, 2011

Έτος	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών	Μεταφορά και αποθήκευση / Ενημέρωση και επικοινωνία	Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης	Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	Εκπαίδευση	Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα	Διοικητικές δραστηριότητες / Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία / Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	λοιπές δραστηριότητες	Σύνολο
2001	284	196	118	171	83	46	54	53	1.005
%	28,3	19,5	11,7	17,0	8,3	4,6	5,4	5,3	100,0
2011	425	129	179	132	70	61	87	66	1.149
%	37,0	11,2	15,6	11,5	6,1	5,3	7,6	5,7	100,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Στον τριτογενή τομέα, το μεγαλύτερο ποσοστό απασχολούμενων εργάζεται στον κλάδο «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών» το οποίο μεταξύ 2001 και 2011 ενισχύεται σχεδόν κατά 7 μονάδες φτάνοντας το 37%. Ακολουθεί με διψήφιο ποσοστό απασχόλησης ο κλάδος «Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης» στον οποίο καταγράφεται άνοδος και έπονται η ομάδα κλάδων «Μεταφορά και αποθήκευση / Ενημέρωση και Επικοινωνία» και ο κλάδος «Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική και κοινωνική ασφάλιση» στους οποίους εμφανίζεται υποχώρηση. Οι εναπομείναντες κλάδοι σημειώνουν μονοψήφια ποσοστά και μικρές ανοδικές τάσεις πλην της «Εκπαίδευσης» που συρρικνώνεται.

Διάγραμμα Α.2.11. Ποσοστιαία κατανομή απασχολούμενων τριτογενούς τομέα κατά κλάδο δραστηριότητας και Δ.Ε., 2011

	Χονδρικό και Λιανικό εμπόριο, Επισκευή Μηχανοκίνητων Οχημάτων και Μοτοσυκλετών
	Μεταφορά και Αποθήκευση / Ενημέρωση και Επικοινωνία
	Δραστηριότητες Υπηρεσιών Παροχής Καταλύματος και Υπηρεσιών Εστίασης
	Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα, Υποχρεωτική και Κοινωνική Ασφάλιση
	Εκπαίδευση
	Δραστηριότητες σχετικές με την Ανθρώπινη Υγεία και Κοινωνική Μέριμνα
	Διοικητικές Δραστηριότητες / Τέχνες, Διασκέδαση και Ψυχαγωγία / Άλλες Δραστηριότητες Παροχής Υπηρεσιών
	Λοιπές Δραστηριότητες

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Αναφορικά με τις επιμέρους χωρικές ενότητες, στη Δ.Ε. Ιάσμου το 1/3 των απασχολούμενων του τριτογενή τομέα εργάζεται στον κλάδο «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών» και ακολουθούν οι κλάδοι «Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική και κοινωνική ασφάλιση» και «Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης» με διψήφια ποσοστά. Στη Δ.Ε. Αμαξιάδων προηγείται επίσης ο κλάδος «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών» και στη δεύτερη θέση βρίσκεται η ομάδα κλάδων «Μεταφορά και αποθήκευση / Ενημέρωση και Επικοινωνία» ακολουθούμενη από τον κλάδο «Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης». Η Δ.Ε. Σώστη καταγράφει ακόμη υψηλότερο ποσοστό στον κλάδο «Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών» αλλά και διψήφιο ποσοστό στον κλάδο «Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης». Οι λοιποί κλάδοι σημειώνουν σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες ποσοστά μικρότερα του 10%.

A.2.2.3 Επαγγέλματα και επιχειρηματικότητα

Η κατανομή των απασχολούμενων ως προς τη θέση που κατέχουν στο επάγγελμά τους παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας Α.2.18. Κατανομή απασχολούμενων κατά θέση στο επάγγελμα, 2001, 2011

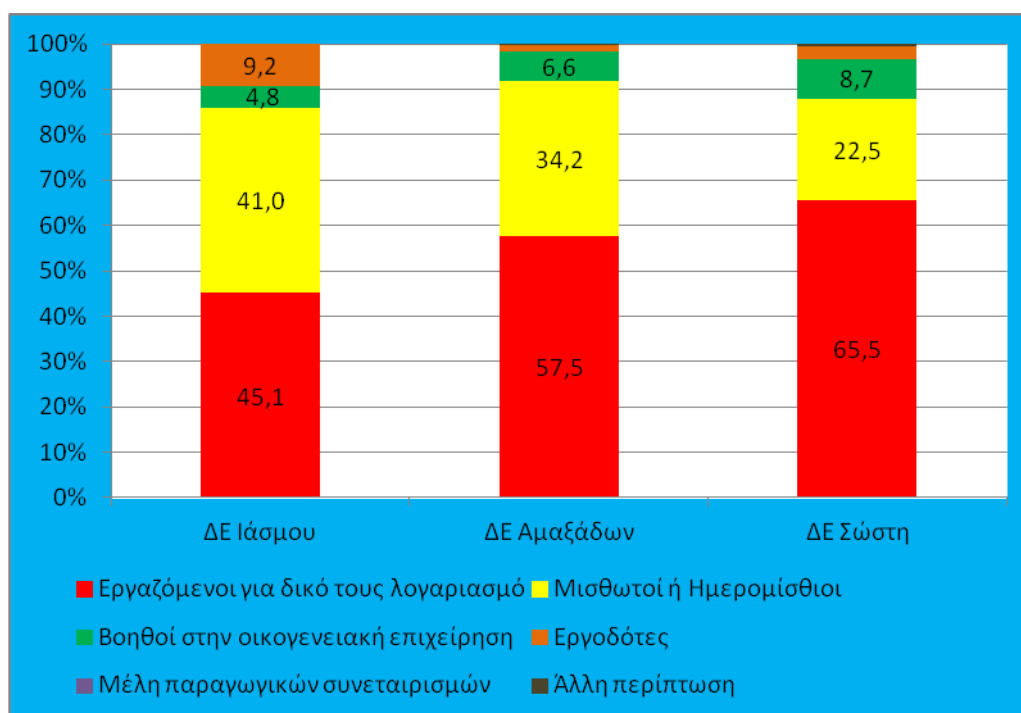
Έτος	Σύνολο	Εργοδοτές		Εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό		Μισθωτοί ή ημερομίσθιοι		Μέλη παραγωγικών συνεταιρισμών		Βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση		Άλλη περίπτωση	
		Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ													
2001	6.378	214	3,4	2.868	45,0	1.646	25,8	-	-	1.650	25,9	-	-
2011	4.505	221	4,9	2.571	57,1	1.383	30,7	2	<0,1	317	7,0	11	0,2
Δ.Ε. Ιάσμου													
2001	2.439	109	4,5	971	39,8	863	35,4	-	-	496	20,3	-	-
2011	1.626	149	9,2	733	45,1	666	41,0	0	0,0	78	4,8	0	0,0
Δ.Ε. Αμαξιάδων													
2001	648	23	3,5	296	45,7	202	31,2	-	-	127	19,6	-	-
2011	591	8	1,4	340	57,5	202	34,2	1	0,2	39	6,6	1	0,2
Δ.Ε. Σώστη													
2001	3.291	82	2,5	1.601	48,6	581	17,7	-	-	1.027	31,2	-	-
2011	2.288	64	2,8	1.498	65,5	515	22,5	1	<0,1	200	8,7	10	0,4
Π.Ε. ΡΟΔΟΠΗΣ													
2001	44.497	3.174	7,1	14.984	33,7	17.812	40,0	-	-	8.527	19,2	-	-
2011	35.798	1.852	5,2	14.626	40,9	17.302	48,3	55	0,2	1.855	5,2	108	0,3
Π.Α.Μ.-Θ.													
2001	214.981	22.610	10,5	52.971	24,6	116.998	54,4	-	-	22.402	10,4	-	-
2011	187.306	12.816	6,8	56.009	29,9	112.874	60,3	352	0,2	4.398	2,3	857	0,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Όπως προκύπτει, στο Δήμο Ιάσμου το ποσοστό των «Εργοδοτών» είναι αρκετά χαμηλό και παρουσιάζει μικρή θετική μεταβολή μεταξύ 2001 και 2011. Η πλειοψηφία των απασχολούμενων ανήκει στους «Εργαζόμενους για δικό τους λογαριασμό» οι οποίοι αυξάνουν σημαντικά τη συμμετοχή τους που πλέον ανέρχεται σε 57% επί του συνόλου. Μικρότερη αύξηση σημειώνεται στους «Μισθωτούς ή ημερομίσθιους» οι οποίοι με 30,7% αποτελούν τη δεύτερη πολυπληθέστερη κατηγορία. Κατακόρυφη πτώση παρουσιάζεται στο ποσοστό των «Βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση» το οποίο μειώνεται σχεδόν κατά 4 φορές και περιορίζεται σε 7%. Στη Δ.Ε. Ιάσμου η κατανομή είναι παρόμοια αν και υπάρχει αυξημένη παρουσία των «Εργοδοτών» και των «Μισθωτών ή ημερομίσθιων» καθώς στον ομώνυμο οικισμό εδρεύουν οι δημοτικές υπηρεσίες καθώς και αριθμός ιδιωτικών επιχειρήσεων που απασχολούν προσωπικό.

Η Δ.Ε. Αμαξιάδων διαφοροποιείται ως προς τη μείωση του ήδη χαμηλού ποσοστού στους «Εργοδότες» και στην υψηλότερη συμμετοχή των «Εργαζόμενων για δικό τους λογαριασμό», η οποία είναι ακόμη εντονότερη στη Δ.Ε. Σώστη όπου το ποσοστό των «Μισθωτών ή ημερομίσθινων» βρίσκεται σε ακόμη χαμηλότερα επίπεδα. Συνολικά, ο Δήμος Ιάσμου εμφανίζει υστέρηση στην κατηγορία των «Εργοδοτών» σε σχέση με την Π.Ε. Ροδόπης και την Π.Α.Μ.-Θ., αν και η απόσταση από αυτές έχει συρρικνωθεί σημαντικά λόγω της πτώσης των σχετικών ποσοστών τους, και στους «Μισθωτούς ή ημερομίσθιους» όπου η απόκλιση, κυρίως σε σχέση με την Περιφέρεια, είναι πολύ μεγάλη. Αντίστοιχα, τα ποσοστά στις άλλες δύο κύριες κατηγορίες των «Εργαζόμενων για δικό τους λογαριασμό» και των «Βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση» είναι αρκετά υψηλότερα, και πάλι ιδίως έναντι της Π.Α.Μ.-Θ.

Διάγραμμα Α.2.12. Ποσοστιαία κατανομή απασχολούμενων κατά θέση στο επάγγελμα και Δ.Ε., 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Στις επιμέρους χωρικές ενότητες, η Δ.Ε. Ιάσμου είναι η μόνη που το 2011 παρουσιάζει αξιόλογο ποσοστό στην κατηγορία των «Εργοδοτών» το οποίο προσεγγίζει το 10%, με την επίδοση των «Εργαζόμενων για δικό τους λογαριασμό» με 45,1% να προηγείται ελαφρώς έναντι αυτής των «Μισθωτών ή ημερομίσθιων» και το ποσοστό των «Βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση» να βρίσκεται κάτω από το 5%. Στη Δ.Ε. Αμαξιάδων οι «Εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό» αυξάνουν τη συμμετοχή τους έναντι των «Μισθωτών ή ημερομίσθιων» με μικρή αύξηση των «Βοηθών στην οικογενειακή επιχείρηση». Στη Δ.Ε. Σώστη η κυριαρχία της πολυπληθέστερης κατηγορίας επεκτείνεται περαιτέρω απασχολώντας τα 2/3 των εργαζομένων και περιορίζοντας τους «Μισθωτούς ή ημερομίσθιους» ενώ αυξάνονται λίγο περισσότερο και οι «Βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση».

A.2.2.4 Τομεακή/κλαδική διάρθρωση – Ανάλυση προσφοράς – ζήτησης, μορφών τουρισμού ειδικά για τις τουριστικές περιοχές

Πρωτογενής τομέας

Ο πρωτογενής τομέας αποτελεί τον κύριο εκφραστή της οικονομικής δραστηριότητας στο Δήμο Ιάσμου. Ο κύριος κλάδος είναι η γεωργική δραστηριότητα η οποία ασκείται στο νότιο πεδινό τμήμα του και ακολουθεί η κτηνοτροφία με έντονη παρουσία τόσο στις νότιες όσο και, κυρίως, στις βόρειες ορεινές περιοχές, όπου καταγράφεται και σημαντική δασοκομική δραστηριότητα. Η αλιευτική δραστηριότητα είναι πολύ περιορισμένη και αφορά μόνο ερασιτέχνες αλιείς εντός της λίμνης Βιστωνίδας.

Γεωργία

Η συνολική καλλιεργούμενη έκταση στο Δήμο ανήλθε το 2011 σε 110.000 στρέμματα περίπου. Οι κύριες καλλιέργειες ήταν το βαμβάκι, το καλαμπόκι, το σιτάρι, τα καπνά και τα ζαχαρότευτλα, με το βαμβάκι να έχει αντικαταστήσει σε μεγάλο βαθμό τις υπόλοιπες καλλιέργειες και κυρίως αυτήν του καλαμποκιού. Στα κηπευτικά φυτά κυριαρχούσε ιδίως η ντομάτα και στις δενδρώδεις οι αμυγδαλιές και οι φουντουκίες, αν και σε μειούμενο αριθμό εκτάσεων. Προ του 2011 οι αρδευόμενες εκτάσεις ανέρχονταν σε ποσοστό 81% επί του συνόλου³⁸. Σημειώνεται πως την τελευταία δεκαετία γνωρίζει σημαντική ανάπτυξη η καλλιέργεια του κερασιού η οποία

³⁸ Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης / Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Εταιρεία Διεθνικής Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης (2018), Κοινωνικο-Οικονομικά Χαρακτηριστικά του Πληθυσμού και Υπάρχουσες Υποδομές Υγείας, Θεσσαλονίκη.

καταλαμβάνει εκτάσεις αρκετών χιλιάδων στρεμμάτων (τουλάχιστον 5.000στρ.) στο ανατολικό τμήμα του Δήμου με κέντρο τον οικισμό Θάμνα όπου εδρεύει από το 2009 ο τοπικός αγροτικός συνεταιρισμός³⁹, ενώ το 2021 ξεκίνησαν προσπάθειες για την προώθηση νέων καλλιεργειών όπως το μύρτιλλο⁴⁰.

Κτηνοτροφία

Ο κλάδος της κτηνοτροφίας έχει ως πεδίο δραστηριοποίησης κατά κύριο λόγο τις ορεινές περιοχές του Δήμου και σε πιο περιορισμένο βαθμό και τις πεδινές περιλαμβάνοντας ως επί το πλείστον εκτροφή αιγοπροβάτων και σε πολύ μικρότερη κλίμακα βοοειδών. Ο μεγάλος αριθμός του ζωικού κεφαλαίου (61.349 μονάδες το έτος 2022) σε συνδυασμό με την ανεξέλεγκτη βόσκηση εκτιμάται ότι έχει συμβάλλει σημαντικά στην υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης⁴¹.

Πίνακας Α.2.19. Ζωικό κεφάλαιο, 2022

Εκτρεφόμενο είδος	Αριθμός εκμεταλλεύσεων	Αριθμός ζώων	%
Αίγες	365	25.907	42,2
Πρόβατα		30.049	49,0
Βοοειδή	257	5.372	8,8
Χοιροειδή	7	21	<0,1
Σύνολο	629	61.349	100,0

Πηγή: Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. Ροδόπης, ίδια επεξεργασία

Η εκτροφή προβάτων αντιπροσωπεύει ποσοστό 49% επί του συνόλου του ζωικού κεφαλαίου και η αντίστοιχη των αιγών το 42,2%, για ένα σύνολο 91,2%. Τα βοοειδή καταλαμβάνουν το υπόλοιπο 8,8% με τη συμμετοχή των χοιροειδών να είναι ελάχιστη.

Δασοκομία

Η δασοκομική δραστηριότητα ασκείται στις εκτεταμένες δασικές εκτάσεις οι οποίες καλύπτουν περί το 60% της εδαφικής έκτασης του Δήμου. Εντός αυτών αναπτύσσονται τα δημόσια δάση Ασωμάτων – Ιάσμου και Πολυάνθου – Σώστη – Ασωμάτων, μέρος των οποίων έχει χαρακτηριστεί ως «Απολύτως προστατευτικό»

³⁹ Στοιχεία από την ιστοσελίδα του Αγροτικού Συνεταιρισμού Ιάσμου, www.rodopicherry.gr

⁴⁰ <https://xronos.gr/oikonomia/o-dimos-iasmoy-proothei-tin-kalliergeia-myrtilyo> (δημοσιεύτηκε στις 23-6-2021, ανακτήθηκε στις 18-1-2023)

⁴¹ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ιάσμου 2012-2014, σελ. 64.

δημόσιο δάσος με έκταση 40.862στρ. βάσει της υπ' αριθμ. 1842/15-3-2006 Απόφασης Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Α.Μ.-Θ. (ΦΕΚ 253/Δ/3-4-2006). Το μέσο ετήσιο λήμμα για την περίοδο 2013-2022 υπολογίζεται σε 8.830,76μ³ ξυλείας. Επισημαίνεται ότι στο σύνολο της Π.Ε. Ροδόπης δραστηριοποιούνται συνολικά 6 Δασικοί Συνεταιρισμοί Εργασίας (ΔΑ.Σ.Ε.) με 153 εγγεγραμμένα μέλη, από τα οποία προέρχονται και οι εργαζόμενοι εντός της ορεινής περιοχής⁴².

Αλιεία

Δεν υπάρχει αλιευτική δραστηριότητα εντός του Δήμου παρά μόνον σε ερασιτεχνική βάση στις παραλίμιες περιοχές της λίμνης Βιστωνίδας, καθώς η οργανωμένη άσκησή της επιτρέπεται μόνον στον Αλιευτικό Συνεταιρισμό Πόρτο Λάγους⁴³.

Δευτερογενής τομέας

Ο δευτερογενής τομέας στο Δήμο Ιάσμου περιλαμβάνει τη μεταποιητική δραστηριότητα, την εξορυκτική δραστηριότητα και τη νόμιμη οικοδομική δραστηριότητα.

Μεταποίηση

Στοιχεία για τις μεταποιητικές μονάδες που εδρεύουν στο Δήμο Ιάσμου παρέχονται από τη Δ/ση Ανάπτυξης της Π.Ε. Ροδόπης, στην οποία τηρούνται αρχεία αναφορικά με τις επιχειρήσεις που έχουν άδεια λειτουργίας. Η κατανομή αυτών ανά είδος δραστηριότητας και χωρική ενότητα παρατίθεται στη συνέχεια.

⁴² Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 218603/27-6-2022 έγγραφο της Δ/σης Δασών Ροδόπης.

⁴³ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ιάσμου 2012-2014, σελ. 36.

Πίνακας Α.2.20. Μεταποιητικές μονάδες με άδεια λειτουργίας, 2022

Είδος δραστηριότητας	Χωρική Ενότητα			Σύνολο
	Δ.Ε. Ιάσμου	Δ.Ε. Αμαξιάδων	Δ.Ε. Σώστη	
Εργαστήρια				
Παραγωγή τροφίμων - ποτών	7	1	6	14
Παραγωγή προϊόντων ξύλου - χαρτιού	3	1	2	6
Παραγωγή μεταλλικών προϊόντων	1	1	4	6
Συνεργεία	3	-	3	6
Παραγωγή δομικών προϊόντων	-	1	1	2
Λοιπά	-	1	-	1
Σύνολο	14	5	16	35
Βιοτεχνίες				
Παραγωγή τροφίμων - ποτών	6	-	5	11
Παραγωγή προϊόντων ξύλου - χαρτιού	2	-	3	5
Παραγωγή μεταλλικών προϊόντων	1	-	4	5
Παραγωγή αδρανών υλικών	-	-	3	3
Παραγωγή έτοιμου σκυροδέματος	-	-	2	2
Παραγωγή δομικών προϊόντων	2	-	-	2
Λοιπά	1	-	2	3
Σύνολο	12	-	19	31
Εγκαταστάσεις αποθήκευσης				
Αποθήκευση τροφίμων - ποτών	1	-	2	3
ΣΥΝΟΛΟ	27	5	37	69

Πηγή: Δ/ση Ανάπτυξης ΠΕ Ροδόπης, ίδια επεξεργασία

Συνολικά καταγράφονται 69 μεταποιητικές επιχειρήσεις εκ των οποίων 35 εργαστήρια, 31 βιοτεχνίες και 3 εγκαταστάσεις αποθήκευσης. Η πλειοψηφία των μονάδων δραστηριοποιείται στην παραγωγή-αποθήκευση τροφίμων και ποτών με 28 επιχειρήσεις και ακολουθούν αυτές με αντικείμενο την παραγωγή προϊόντων ξύλου-χαρτιού και μεταλλικών προϊόντων με 11 μονάδες έκαστη. Σημαντική είναι και η παρουσία 9 συνολικά μονάδων παραγωγής αδρανών, σκυροδέματος και δομικών προϊόντων που σχετίζονται κυρίως με την εκμετάλλευση των φερτών υλικών που προέρχονται από τον ποταμό Κομφάτο και τα οποία αποτελούν άριστη πρώτη ύλη για κατασκευαστικές και οικοδομικές εργασίες. Καταγράφονται επίσης 6 συνεργεία γεωργικών οχημάτων που υποστηρίζουν την αγροτική δραστηριότητα. Οι περισσότερες επιχειρήσεις εδρεύουν στη Δ.Ε. Σώστη και ακολουθεί η Δ.Ε. Ιάσμου με τη Δ.Ε. Αμαξιάδων να έχει μικρή συμμετοχή. Επισημαίνεται ότι οι 18 εκ των 69 μεταποιητικών μονάδων ιδρύθηκαν μετά το 2010 και οι περισσότερες εξ αυτών (11) ασχολούνται με την παραγωγή τροφίμων και ποτών.

Πηγή στοιχείων αναφορικά με τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με τη μεταποιητική δραστηριότητα αποτελούν και τα δύο υφιστάμενα Επιμελητήρια στην Π.Ε. Ροδόπης, το Εμπορικό - Βιομηχανικό Επιμελητήριο και το Επαγγελματικό - Βιοτεχνικό Επιμελητήριο, τα οποία τηρούν αρχείο με τα εγγεγραμμένα μέλη τους, όπως φαίνεται στη συνέχεια.

Πίνακας Α.2.21. Μεταποιητικές μονάδες εγγεγραμμένες στα Επιμελητήρια Ροδόπης, 2022

Είδος δραστηριότητας	Χωρική Ενότητα			Σύνολο
	Δ.Ε. Ιάσμου	Δ.Ε. Αμαζιάδων	Δ.Ε. Σώστη	
Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβ.	13	-	2	15
Παραγωγή τροφίμων - ποτών	6	-	6	12
Παραγωγή μεταλλικών προϊόντων	7	2	2	11
Παραγωγή προϊόντων ξύλου	5	1	2	8
Κατασκευή ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων	4	1	1	6
Παραγωγή δομικών προϊόντων	4	-	-	4
Κατασκευή υδραυλικών εγκαταστάσεων	-	3	-	3
Λοιπά	7	2	2	11
Σύνολο	46	9	15	70

Πηγή: Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Ροδόπης, Επαγγελματικό και Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Ροδόπης, ίδια επεξεργασία

Σε σύνολο 70 επιχειρήσεων, ο μεγαλύτερος αριθμός εξ αυτών (15) έχει ως αντικείμενο την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά συστήματα και ακολουθούν αυτές που ασχολούνται με την παραγωγή τροφίμων – ποτών (12) και μεταλλικών προϊόντων (11). Έπονται με μικρότερα νούμερα οι επιχειρήσεις που ασχολούνται με την παραγωγή προϊόντων από ξύλο, την κατασκευή ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων, την παραγωγή δομικών προϊόντων και την κατασκευή υδραυλικών εγκαταστάσεων. Περισσότερες από τις μισές επιχειρήσεις έχουν έδρα τη Δ.Ε. Ιάσμου (όπου βρίσκονται και σχεδόν όλες όσες ασχολούνται με την παραγωγή ενέργειας) και ακολουθεί η Δ.Ε. Σώστη με τελευταία τη Δ.Ε. Αμαζιάδων.

Εξορυκτική δραστηριότητα

Η υφιστάμενη εξορυκτική δραστηριότητα στο Δήμο Ιάσμου περιλαμβάνει ένα ενεργό λατομείο αδρανών υλικών και δύο μη ενεργά, καθώς και επιχειρήσεις παραγωγής αδρανών με πρώτη ύλη φερτά υλικά από την κοίτη του ποταμού Κομπάτου.

Το ενεργό λατομείο αδρανών υλικών βρίσκεται βορειοανατολικά του οικισμού της Δύμης στη Δ.Ε. Σώστη, στις παρυφές του ορεινού όγκου της οροσειράς

Ροδόπης. Το σύνολο της έκτασης αποτελεί την καθορισμένη Λατομική Περιοχή Δύμης βάσει των υπ' αριθμ. 2039/14-3-1986 (ΦΕΚ 207/Β/1986) και ΔΙΕΣ/12525/13-12-1989 (ΦΕΚ 1/Β/1990) Αποφάσεων του Νομάρχη Ροδόπης με εμβαδό 159.425μ². Το λατομείο κατέστη ανενεργό το έτος 2000, οπότε και περατώθηκε το έργο «Παράκαμψη Κομοτηνής» για την κατασκευή του οποίου είχε δημιουργηθεί. Το 2018 ενεργοποιήθηκε εκ νέου στο ανατολικό τμήμα πλέον της αρχικής έκτασης, εμβαδού 73.331,97μ², βάσει της υπ' αριθμ. 2741/18/Φ.26.06/24-05-2018 Απόφασης του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης με την οποία τροποποιήθηκε η αρχική Απόφαση υπ' αριθμ. 7040/16/Φ.26.6/23-5-2017 του Γενικού Γραμματέα Α.Δ.Μ.Θ. περί έγκρισης μίσθωσης του λατομικού χώρου.

Ανατολικότερα του ενεργού λατομείου Δύμης και βόρεια του οικισμού της Φωλιάς υφίσταται η Λατομική Περιοχή Φωλιάς η οποία καθορίστηκε επίσης με τις υπ' αριθμ. 2039/14-3-1986 (ΦΕΚ 207/Β/1986) και ΔΙΕΣ/12525/13-12-1989 (ΦΕΚ 1/Β/1990) Αποφάσεις του Νομάρχη Ροδόπης. Στο σύνολο αυτής, εμβαδού 22.217μ² αλλά και σε επιπλέον όμορη έκταση 43.831,08μ² (με συνολική επιφάνεια εκμετάλλευσης 60.044,31μ²) λειτούργησε στο παρελθόν λατομείο αδρανών υλικών το οποίο είναι πλέον ανενεργό. Για την αποκατάστασή του, η οποία έχει ολοκληρωθεί, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 4468/Φ26.05/20-12-2017 Απόφαση του Συντονιστή Α.Δ.Μ.Θ. με την οποία παρατάθηκε η αρχική υπ' αριθμ. 4092/1407/7-11-2013 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Α.Δ.Μ.Θ. Η δεύτερη ανενεργή περιοχή είναι η Λατομική Περιοχή Αμαξάδων, η οποία εντοπίζεται ανατολικά του ομώνυμου οικισμού, σε ορεινή έκταση εμβαδού 1.246.000μ². Σημειώνεται επίσης πως ίχνη παλαιότερης λατομικής δραστηριότητας εντοπίζονται και σε περιοχή περί τα 700μ. ανατολικά του Ιάσμου, χωρίς ωστόσο διαθέσιμα περαιτέρω στοιχεία.

Η πλέον πρόσφατη εξέλιξη αφορά στην έκδοση, το 2019, της υπ' αριθμ. 22449/18-11-2019 (ΦΕΚ 726/Δ/2019) Απόφασης του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας Θράκης «Έγκριση καθορισμού νέων λατομικών περιοχών αδρανών υλικών στην Περιφερειακή Ενότητα Ροδόπης της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης», χωρίς ωστόσο να έχουν υλοποιηθεί έκτοτε οι απαιτούμενες διαδικασίες για τον ορισμό των λατομικών περιοχών⁴⁴.

Τέλος, εκατέρωθεν της κοίτης του ποταμού Κομπάτου και νότια των οικισμών Ιάσμου και Πολύανθου εδρεύουν ιδιωτικές επιχειρήσεις παραγωγής αδρανών υλικών οι οποίες χρησιμοποιούν ως πρώτη ύλη τις μεγάλες ποσότητες φερτών υλών που

⁴⁴ Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. 216541/21-9-2022 έγγραφο της Δ/σης Τεχνικού Ελέγχου / Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης και Φυσικών Πόρων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας Θράκης.

αποτίθενται στην κοίτη του ποταμού, με μια εξ αυτών (Κονιάματα Ιάσμου Α.Ε.) να έχει αποτελέσει στο παρελθόν εν μέρει δημοτική επιχείρηση.

Νόμιμη οικοδομική δραστηριότητα

Η νόμιμη οικοδομική δραστηριότητα καταγράφεται από την ΕΛΣΤΑΤ βάσει των οικοδομικών αδειών που εκδίδονται ετησίως. Οι οικοδομικές άδειες που εκδόθηκαν και οι κατοικίες που κατασκευάστηκαν στο Δήμο Ιάσμου την περίοδο 2012-2021 παρατίθενται στη συνέχεια.

Πίνακας Α.2.22. Οικοδομική δραστηριότητα Δ. Ιάσμου, 2012-2021

Έτος	Σύνολο αδειών	Νέες οικοδομές	Προσθήκες	Κατεδαφίσεις	Λοιπές άδειες	Αριθμός κατοικιών		
						Σύνολο	Με 1 ή 2 δωμάτια	Με 3 και άνω δωμάτια
2012	47	23	10	6	8	31	9	22
2013	17	10	2	1	4	14	2	12
2014	17	8	2	2	5	11	1	10
2015	8	4	2	0	2	6	1	5
2016	25	9	4	5	7	14	1	13
2017	9	6	0	0	3	7	2	5
2018	12	5	2	2	3	6	2	4
2019	54	18	16	6	14	35	15	20
2020	31	7	10	3	11	15	4	11
2021	24	6	6	6	6	10	1	9
Σύνολο	244	96	54	31	63	149	38	111
%	100	39,3	22,1	12,7	25,8	100	25,5	74,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Από το έτος 2012 και για την επόμενη τριετία ο αριθμός των οικοδομικών αδειών που εκδόθηκαν σημειώνει πτώση για να ακολουθήσει σημαντική άνοδος το 2016 και εκ νέου υποχώρηση σε χαμηλές τιμές τα δύο ακόλουθα έτη. Το 2019 καταγράφεται η υψηλότερη επίδοση της δεκαετίας με 54 άδειες αλλά στη συνέχεια παρατηρείται νέα μείωση με αποτέλεσμα ο αριθμός των αδειών το 2021 να φτάνει στο μέσο όρο της εξεταζόμενης περιόδου (24 άδειες ετησίως). Αξίζει να επισημανθεί πως το 2011 εκδόθηκαν 67 άδειες και το 2010 ο αριθμός έφτασε τις 107, συνεπώς η υστέρηση των ετών 2012-2021 παραμένει σημαντική.

Σχεδόν το 40% των νέων αδειών αφορούσε την κατασκευή νέων οικοδομών και ακολούθησαν με 22,1% οι προσθήκες σε υφιστάμενα κτίσματα και με 12,7% οι κατεδαφίσεις. Η οικοδομική δραστηριότητα είχε ως συνέπεια την κατασκευή 149

κατοικιών συνολικά, εκ των οποίων σχεδόν το 75% έχει τουλάχιστον τρία δωμάτια. Σημειώνεται πως στη Δημοτική Κοινότητα Ιάσμου⁴⁵ έχει εκδοθεί την τελευταία δεκαετία το 37,3% των οικοδομικών αδειών και κατασκευαστεί το 39% των κατοικιών.

Τριτογενής τομέας

Ο τριτογενής τομέας στο Δήμο Ιάσμου περιλαμβάνει τις εμπορικές επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών ενώ δεν υπάρχει καμία επιχείρηση του τουριστικού κλάδου με αντικείμενο την παροχή καταλύματος.

Εμπόριο

Ο αριθμός των εμπορικών επιχειρήσεων στο Δήμο Ιάσμου οι οποίες είναι εγγεγραμμένες στα Επιμελητήρια Ροδόπης (Εμπορικό και Βιομηχανικό / Επαγγελματικό και Βιοτεχνικό) είναι 131, με την επιμέρους κατανομή τους ως προς το εμπορεύσιμο είδος και την έδρα τους να παρατίθεται στη συνέχεια.

Πίνακας Α.2.23. Εμπορικές επιχειρήσεις εγγεγραμμένες στα Επιμελητήρια Ροδόπης, 2022

Εμπορεύσιμο είδος	Χωρική Ενότητα			Σύνολο
	Δ.Ε. Ιάσμου	Δ.Ε. Αμαζιάδων	Δ.Ε. Σώστη	
Τρόφιμα – ποτά	18	2	10	30
Είδη παντοπωλείου	9	8	10	27
Γεωργικά εφόδια	9	-	3	12
Καύσιμα	3	1	5	9
Ηλεκτρικά είδη	6	1	-	7
Είδη ιματισμού	6	-	1	7
Υλικά οικοδομών	2	2	2	6
Είδη υγιεινής - οικιακής χρήσης	4	1	-	5
Καυσόξυλα	2	1	2	5
Οχήματα - μηχανήματα	4	-	-	4
Ανταλλακτικά - ελαστικά οχημάτων	2	2	-	4
Λοιπές	7	3	5	15
Σύνολο	72	21	38	131

Πηγή: Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Ροδόπης, Επαγγελματικό και Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Ροδόπης, ίδια επεξεργασία

Ο μεγαλύτερος αριθμός μονάδων εντοπίζεται στη Δ.Ε. Ιάσμου όπου εδρεύουν 72 επιχειρήσεις και ακολουθεί η Δ.Ε. Σώστη με 38 και η Δ.Ε. Αμαζιάδων με 21.

⁴⁵ Περιλαμβάνει τους οικισμούς Γαλήνη, Διαλαμπή, Ίασμος, Ιππικό, Κοπτερό, Μελίταινα και Μωσαϊκό.

Χονδρεμπορική δραστηριότητα ασκούν οι 30 εξ αυτών με τις υπόλοιπες 101 να ασχολούνται με το λιανικό εμπόριο. Ο πιο πολυάριθμος κλάδος είναι αυτός του εμπορίου τροφίμων – ποτών με 30 επιχειρήσεις και ακολουθεί αυτός των ειδών παντοπωλείου με 27. Σημαντική παρουσία έχει και η εμπορία γεωργικών εφοδίων για την υποστήριξη της εκτεταμένης αγροτικής δραστηριότητας με 12 επιχειρήσεις, αλλά και η εμπορία καυσίμων με 9, καθώς εντός του Δήμου διέρχονται η Εθνική Οδός 2 Κομοτηνή - Ξάνθη μέσω Πόρτο Λάγους αλλά και η Επαρχιακή (πρώην Εθνική) Οδός Κομοτηνή – Ξάνθη μέσω Ιάσμου.

Ιδιωτικές επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών

Οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών που εδρεύουν στο Δήμο Ιάσμου και είναι εγγεγραμμένες στα 2 Επιμελητήρια Ροδόπης ανέρχονται σε 127. Η κατανομή τους κατά είδος και χωρική ενότητα φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας Α.2.24. Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εγγεγραμμένες στα Επιμελητήρια Ροδόπης, 2022

Είδος δραστηριότητας	Χωρική Ενότητα			Σύνολο
	Δ.Ε. Ιάσμου	Δ.Ε. Αμαξιάδων	Δ.Ε. Σώστη	
Εστίαση	41	10	28	79
Επισκευές οχημάτων	3	3	3	9
Ενοικίαση αγροτικών μηχανημάτων	8	-	-	8
Κομμωτήρια	5	1	2	8
Υπηρεσίες καθαριότητας	3	1	-	4
Λογιστικές υπηρεσίες	2	-	1	3
Συμβουλευτικές υπηρεσίες	2	-	1	3
Ιδιωτική εκπαίδευση	1	1	-	2
Ιδιωτική ασφάλιση	2	-	-	2
Λοιπά	6	2	1	9
Σύνολο	73	18	36	127

Πηγή: Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Ροδόπης, Επαγγελματικό και Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Ροδόπης, ίδια επεξεργασία

Ο μεγαλύτερος αριθμός επιχειρήσεων έχει ως έδρα τη Δ.Ε. Ιάσμου και ακολουθούν η Δ.Ε. Σώστη και η Δ.Ε. Αμαξιάδων. Ο κλάδος της εστίασης κυριαρχεί, δεδομένου ότι αποτελεί πεδίο δραστηριότητας για 79 επιχειρήσεις (62% επί του συνόλου). Η έντονη αγροτική δραστηριότητα έχει οδηγήσει στην παρουσία 9 επιχειρήσεων με αντικείμενο την επισκευή οχημάτων και 8 επιχειρήσεων ενοικίασης

αγροτικών μηχανημάτων, ενώ καταγράφονται και 8 κομμωτήρια, με τα υπόλοιπα είδη να εμφανίζουν περιορισμένη παρουσία.

Τουριστική δραστηριότητα

Στο Δήμο Ιάσμου δεν καταγράφονται επιχειρήσεις με αντικείμενο την παροχή τουριστικών καταλυμάτων, κυρίως λόγω της εγγύτητας με το αστικό κέντρο της Κομοτηνής και την πληθώρα των αντίστοιχων υποδομών που διαθέτει. Σημειώνεται μόνον η ύπαρξη μιας ξενοδοχειακής μονάδας (σε θέση νότια του οικισμού Ρίζωμα και σε επαφή με την Πανεπιστημιούπολη του Δ.Π.Θ.) η οποία βρίσκεται εκτός λειτουργίας. Η υφιστάμενη τουριστική κίνηση περιλαμβάνει δράσεις ορειβατικού τουρισμού στο Παπίκιο όρος, όπου έχουν σημανθεί τρία ορειβατικά μονοπάτια: Ίασμος – Αστραία μήκους 5,5χλμ., Τσαλαπετεινός (Δήμου Μύκης Π.Ε. Ξάνθης) – Εύθυμο – Αστραία μήκους 11χλμ. και Κορφοβούνι (Δήμου Μύκης Π.Ε. Ξάνθης) – Εύθυμο μήκους 6χλμ. Επίσης, ο Δήμος Ιάσμου έχει σηματοδοτήσει πεζοπορικά μονοπάτια και έχει παραχωρήσει στον Πολιτιστικό Σύλλογο του Δήμου τη χρήση ενός ορεινού καταφυγίου στον εγκαταλελειμμένο οικισμό Πολύαρνο, ενώ από την περιοχή διέρχεται και το ευρωπαϊκό μονοπάτι E6⁴⁶. Άλλες δράσεις τουριστικού ενδιαφέροντος περιλαμβάνουν εκδηλώσεις με αφορμή θρησκευτικές εορτές των χριστιανών και μουσουλμάνων κατοίκων (γιορτή Προφήτη Ηλία, Καθαρά Δευτέρα, Ραμαζάν μπαϊράμ, Κουρμπάν μπαϊράμ). Ξεχωριστή θέση κατέχει το Φεστιβάλ Κερασιού το οποίο καθιερώθηκε προ 20ετίας και πραγματοποιείται στον οικισμό Ανώματοι περιλαμβάνοντας πολιτιστικές εκδηλώσεις, ενημερωτικές και αθλητικές δράσεις, συναυλίες κλπ. και συγκεντρώνοντας κατά την διοργάνωση του 2022 (4 και 5 Ιουνίου) άνω των 24.000 επισκεπτών⁴⁷. Σημειώνεται επίσης η ύπαρξη του Μουσείου Αγροτικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς στον Ίασμο το οποίο στεγάζεται σε παλιά παραδοσιακή οικία με εκθέματα που αφορούν στην καθημερινή ζωή των κατοίκων κατά τα παλαιότερα χρόνια.

Η περαιτέρω ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας στο Δήμο μπορεί να στηριχτεί αφενός στην περιοχή του ορεινού όγκου, με πόλο έλξης το πλούσιο φυσικό περιβάλλον, την κοιλάδα του ποταμού Κομψάτου, την περιοχή των Θρακικών Μετεώρων (βραχώδης περιοχή φυσικού κάλλους στα όρια με την Π.Ε. Ξάνθης), αξιοθέατα όπως η γέφυρα του Κομψάτου κ.α. που επιτρέπουν δράσεις ορειβατικού τουρισμού, πεζοπορίας, οικοτουρισμού κλπ. Αφετέρου, εντός του Εθνικού Πάρκου

⁴⁶ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ιάσμου 2012-2014, σελ. 29.

⁴⁷ <https://www.myota.gr/2022/06/11/φεστιβαλ-κερασιου-στον-δημο-ιασμου/> (δημοσιεύτηκε στις 11-6-2022, ανακτήθηκε στις 30-1-2023)

Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Ε.Π.Α.Μ.Θ.) μπορούν να αναπτυχθούν ποικίλες δράσεις οικότουρισμού, πάντοτε βεβαίως βάσει των επιτρεπόμενων χρήσεων και υφιστάμενων περιορισμών από την κείμενη νομοθεσία. Επιπλέον, πέραν του πολιτιστικού τουρισμού που παρουσιάζει δυναμική τις περιόδους των θρησκευτικών εορτών, ο εκτεταμένος πρωτογενής τομέας μπορεί να υποστηρίξει αγροτουριστικές δράσεις ανάλογες με το επιτυχημένο Φεστιβάλ Κερασιού, ενώ με την ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων όπως αυτός της βυζαντινής Αναστασιούπολης – Περιθεώριον νοτιοανατολικά του οικισμού των Αμαξάδων θα προωθηθεί και ο αρχαιολογικός τουρισμός.

A.2.2.5 Συμπεράσματα: Τοπικές εξειδικεύσεις, Υποαπασχόληση

Όπως προκύπτει από τις προηγούμενες ενότητες, ο κύριος εργοδότης του εργατικού δυναμικού του Δήμου Ιάσμου είναι ο πρωτογενής τομέας με κυρίαρχη την παρουσία της γεωργίας και κτηνοτροφίας. Αν και στη γεωργία οι περισσότερες εκτάσεις αφιερώνονται στην κατηγορία των αροτραίων, υπάρχει μακροχρόνια ενασχόληση με δενδρώδεις καλλιέργειες κυρίως στη Δ.Ε. Σώστη (όπως η καλλιέργεια κερασιού) η οποία σχεδιάζεται να επεκταθεί και με νέα είδη. Τόσο η γεωργική, όσο και η κτηνοτροφική δραστηριότητα –με σχεδόν αποκλειστικό αντικείμενο την εκτροφή αιγοπροβάτων στον ορεινό όγκο του Παπίκιου όρους- συνδέονται με τον δευτερογενή τομέα μέσω της τροφοδοσίας των υφιστάμενων μεταποιητικών μονάδων με τις πρώτες ύλες της αγροτικής παραγωγής, γεγονός που συμβαίνει σε κάποιο βαθμό και με την παραγωγή ξυλείας από τις δασικές εκτάσεις. Ταυτόχρονα, η διαρκής απόθεση φερτών στην κοίτη του ποταμού Κομφάτου έχει συμβάλλει στην παρουσία επιχειρήσεων με αντικείμενο την παραγωγή αδρανών υλικών, δομικών προϊόντων και σκυροδέματος για χρήση στην κατασκευαστική και οικοδομική δραστηριότητα. Ο τριτογενής τομέας είναι προσανατολισμένος κυρίως στην εξυπηρέτηση των τοπικών αναγκών μέσω της εμπορικής δραστηριότητας και τις επισκευές οχημάτων και μηχανημάτων που υποστηρίζουν τις αγροτικές εργασίες, καθώς και στην εστίαση. Οι περιορισμένες τουριστικές δράσεις έχουν κύριο αντικείμενο τον ορεινό και πολιτισμικό τουρισμό καθώς και τον αγροτουρισμό.

Αναφορικά με την υποαπασχόληση, αν και δεν υπάρχουν διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία, εκτιμάται ότι επηρεάζεται λόγω της μείωσης του πληθυσμού του Δήμου, της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης και της πτώσης της απασχόλησης κυρίως στον πρωτογενή τομέα. Κατά συνέχεια πλήττονται οι εργαζόμενοι κυρίως του ιδιωτικού τομέα στις επιχειρήσεις εμπορίου και εστίασης που εξυπηρετούν τοπικές ανάγκες αλλά και σε όσες υποστηρίζουν την αγροτική δραστηριότητα όπως τα

συνεργεία οχημάτων και μηχανημάτων, ενώ το ίδιο εκτιμάται ότι συμβαίνει και σε επιχειρήσεις που σχετίζονται με τη μειωμένη οικοδομική και κατασκευαστική δραστηριότητα.

A.2.3 Ποιότητα ζωής και ευημερίας

A.2.3.1 Στοιχεία εξέλιξης τοπικού εισοδήματος

Σύμφωνα με στοιχεία του έτους 2012, το μέσο φορολογητέο εισόδημα στο Δήμο Ιάσμου ήταν λίγο πάνω από τις 10.000€, ένα από τα χαμηλότερα σε επίπεδο χώρας⁴⁸. Οι μεταγενέστερες εξελίξεις όπως η παρατεινόμενη οικονομική κρίση, η πληθυσμιακή απομείωση η οποία εντείνεται διαρκώς μετά το 2001, η γήρανση του ανθρώπινου δυναμικού και η πτώση στον αριθμό των απασχολούμενων με αντίστοιχη αύξηση αυτού των ανέργων οδηγούν στην εκτίμηση πως το τοπικό εισόδημα έχει υποστεί περαιτέρω συρρίκνωση, με το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού, παρά τη σταδιακή άνοδό του, να αποτελεί επίσης παράγοντα που συμβάλλει αρνητικά. Η διάρθρωση της οικονομικής δραστηριότητας στον Δήμο Ιάσμου καταδεικνύει πως κύρια πηγή εσόδων αποτελεί ο πρωτογενής τομέας και κυρίως η γεωργία και η κτηνοτροφία, καθώς εκεί απασχολείται το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού, με το δευτερογενή τομέα να είναι αρκετά περιορισμένος και τον τριτογενή, αν και αναπτυσσόμενο, να μην έχει ακόμη σημαντική συμμετοχή στην παραγωγική διαδικασία. Αναμένεται πως η συρρίκνωση του πρωτογενούς τομέα και κατά συνέπεια η συμμετοχή του στη διαμόρφωση του τοπικού εισοδήματος θα διατηρηθεί, αν και η συνεχιζόμενη μετανάστευση εργατικού δυναμικού εκτός του Δήμου θα καταστήσει δύσκολη την ανάπτυξη άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων. Χωρικά, και λόγω της μεγαλύτερης εξάρτησης από τον πρωτογενή τομέα, περισσότερο αναμένεται να πληγεί η Δ.Ε. Σώστη, με τη Δ.Ε. Ιάσμου να επηρεάζεται ενδεχομένως σε μικρότερο βαθμό καθώς αποτελεί την έδρα των περισσότερων υπηρεσιών και επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα.

A.2.3.2 Προσφορά και ζήτηση Α΄ και Β΄ κατοικίας και επίπεδο ποιότητας/ ανέσεων κατοικιών και νοικοκυριών

Για την εκτίμηση της προσφοράς Α΄ και Β΄ κατοικίας στο Δήμο Ιάσμου μπορούν να ληφθούν υπόψη, αφενός οι Απογραφές Κατοικιών 2001 και 2011 σε συνδυασμό με την οικοδομική δραστηριότητα των προηγούμενων ετών, αφετέρου ο αριθμός των κατοικούμενων και κενών κατοικιών οι οποίες επίσης καταγράφονται από την ΕΛΣΤΑΤ κατά τις απογραφές. Αναφορικά με τις καταγεγραμμένες κανονικές κατοικίες, αυτές ανήλθαν σε 6.063 το έτος 2001 και σε 7.103 το 2011, ήτοι αύξηση

⁴⁸ Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη και την Καταπολέμηση της Φτώχειας - Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης / Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή, Ιανουάριος 2015, σελ. 65.

κατά 1.040 κατοικίες ή 17,7%, ενώ από τα στοιχεία της οικοδομικής δραστηριότητας των ετών 2012-2021 (βλ. και ενότητα Α.2.2.4) προκύπτει ότι έως το τέλος της περιόδου αυτής κατασκευάστηκαν άλλες 149 κατοικίες, συνεπώς η αύξηση της δεκαετίας 2011-2021 περιορίστηκε σε μόλις 2,1%. Η κατά πολύ μειωμένη οικοδομική δραστηριότητα της πιο πρόσφατης περιόδου καταδεικνύει σαφώς μειωμένη ζήτηση για κατοικία εντός του Δήμου.

Πίνακας Α.2.25. Κανονικές κατοικίες Δ. Ιάσμου κατά κατάσταση κατοικίας, 2001, 2011

Έτος	Σύνολο κανονικών κατοικιών	Κανονικές κατοικίες					
		Κατοικού-μενες	Κενές				
			Σύνολο κενών κατοικιών	Εξοχικές	Δευτερεύουσες	Για ενοικίαση ή πώληση	Για άλλο λόγο
2001	6.063	4.908	1.155	345		810	
%		81,0	19,0	5,7		13,4	
2011	7.103	5.088	2.015	86	89	1.190	650
%		71,6	28,4	1,2	1,3	16,8	9,2
Μεταβολή 2001-2021	+1.040	+180	+860	-170		+1.030	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Ταυτόχρονα, από τις Απογραφές Κατοικιών 2001 και 2011 προκύπτει πως η αύξηση των κατοικούμενων κανονικών κατοικιών είναι πολύ μικρή συγκριτικά με αυτήν των κενών κατοικιών (180 έναντι 860 αντίστοιχα), υποδεικνύοντας έλλειψη ζήτησης για Α' κατοικία. Επιπλέον, στις κενές κατοικίες παρατηρείται σημαντική μείωση των εξοχικών/δευτερευουσών κατά 170 μονάδες με ταυτόχρονα μεγάλη άνοδο του αριθμού κενών λόγω ενοικίασης/πώλησης/άλλου λόγου. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει πως μέρος των κατοικιών των δύο πρώτων κατηγοριών έχει μεταπέσει στις δύο επόμενες, χάνοντας το χαρακτήρα της Β' κατοικίας που είχε το 2001, και φανερώνοντας πως η ζήτηση για κατοικίες αυτού του είδους είναι επίσης ελάχιστη.

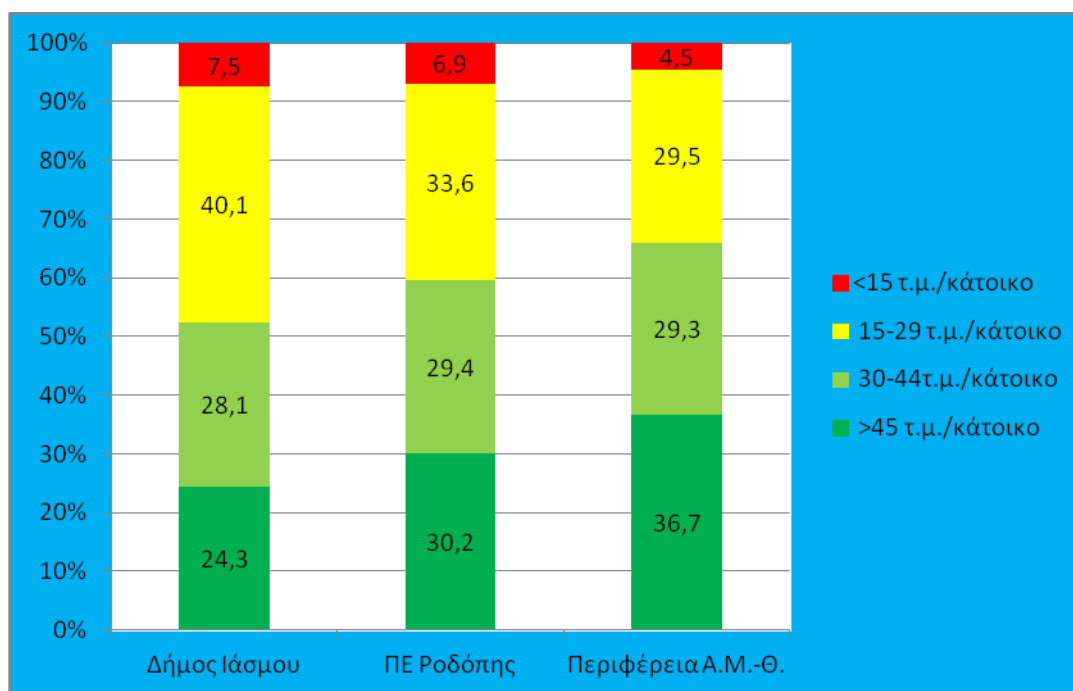
Αναφορικά με τις ανέσεις των κατοικιών και των νοικοκυριών, η ΕΛΣΤΑΤ κατά τις απογραφές συλλέγει στοιχεία τα οποία για τις κανονικές κατοικίες περιλαμβάνουν την πυκνότητα κατοίκησης (μ²/κάτοικο), την επιφάνεια, τον αριθμό δωματίων, την ηλικία και τη διαθεσιμότητα κουζίνας/λουτρού/θέρμανσης. Αντίστοιχα, για τα νοικοκυριά καταγράφονται το μέσο ενέργειας για μαγείρεμα/ζεστό νερό/θέρμανση, η ύπαρξη αυτοκινήτου και θέσης στάθμευσης, το ποσοστό ιδιοκατοίκησης και η πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Τα σχετικά δεδομένα που αφορούν στο Δήμο Ιάσμου παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Πίνακας Α.2.26. Κατοικούμενες κανονικές κατοικίες ως προς την πυκνότητα κατοίκησης Δ. Ιάσμου, Π.Ε. Ροδόπης και Π.Α.Μ.-Θ., 2011

Χωρική ενότητα		Πυκνότητα κατοίκησης				Σύνολο
		<15 μ ² /κάτ.	15-29 μ ² /κάτ.	30-44 μ ² /κάτ.	>45 μ ² /κάτ.	
Δήμος Ιάσμου	Αρ.	381	2.041	1.428	1.238	5.088
	%	7,5	40,1	28,1	24,3	100,0
Π.Ε. Ροδόπης	Αρ.	3.010	14.691	12.855	13.200	43.756
	%	6,9	33,6	29,4	30,2	100,0
Π.Α.Μ.-Θ.	Αρ.	10.509	69.238	68.758	86.247	234.752
	%	4,5	29,5	29,3	36,7	100,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Διάγραμμα Α.2.13. Ποσοστιαία κατανομή κατοικούμενων κανονικών κατοικιών ως προς την πυκνότητα κατοίκησης, 2011

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Οι κατοικούμενες κανονικές κατοικίες του Δήμου με πυκνότητα κατοίκησης 15-29μ²/κάτοικο καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό, 40,1% επί του συνόλου. Ακολουθούν με επίδοση 28,3% οι κατοικίες που παρουσιάζουν πυκνότητα κατοίκησης 30-44μ²/κάτοικο και έπονται με ποσοστό 24,3% αυτές με πυκνότητα μεγαλύτερη των 45μ²/κάτοικο, ενώ το ποσοστό της πιο «στενόχωρης» κατηγορίας ανέρχεται σε 7,5%. Η υστέρηση είναι σημαντική σε σύγκριση με την Π.Ε. Ροδόπης, όπου καταγράφεται αρκετά μικρότερο ποσοστό στη 2^η κατηγορία (15-29μ²/κάτοικο) και αντίστοιχα μεγαλύτερο στην 4^η. Ακόμη μεγαλύτερη απόκλιση υπάρχει σε σχέση

με τις επιδόσεις της Π.Α.Μ.-Θ., όπου περισσότερο από το 1/3 των κατοικιών ανήκουν στις πλέον ευρύχωρες ως προς την πυκνότητα κατοίκησης τους.

Από τα υπόλοιπα στοιχεία που συλλέχθηκαν από την ΕΛΣΤΑΤ κατά την Απογραφή του 2011 και αφορούν στις ανέσεις των κανονικών κατοικιών του Δήμου Ιάσμου μπορούν να επισημανθούν τα ακόλουθα:

- Το 73,7% των κατοικιών έχει κατασκευαστεί πριν το 1980 ενώ το ποσοστό των νεότερων σε ηλικία (κάτω των 20 ετών) περιορίζεται σε 10,4%.
- Ποσοστό 53,7% των κατοικιών έχουν επιφάνεια από 60 έως 99μ², ενώ οι μικρότερες των 60μ² φτάνουν το 25% και οι μεγαλύτερες των 100μ² το 21,3%.
- Το 72,3% των κατοικιών έχει έως τρία δωμάτια και μόλις το 7,6% έχει 5 και άνω.
- Κουζίνα μεγαλύτερη των 4μ² διαθέτει το 64% των κατοικιών, μικρότερη το 29,4% και το 6,6% τη στερείται.
- Ποσοστό 86,8% των κατοικιών έχει λουτρό και 61,8% τουαλέτα ή WC εντός της οικίας.
- Το 24,2% των κατοικιών έχουν κεντρική θέρμανση, το 65,3% διαθέτει άλλου είδους θέρμανση και το 10,5% δε διαθέτει καθόλου.
- Μια στις δύο κατοικίες (51,3%) δε διαθέτουν κανενός είδους μόνωση, ενώ μόλις το 7,7% αυτών έχουν δύο ή περισσότερα είδη μόνωσης.

Συνολικά, η εικόνα που παρουσιάζει μια τυπική κατοικία εντός του Δήμου Ιάσμου είναι πως κατά κανόνα είναι μεγάλης ηλικίας (άνω των 40 ετών), μεσαίου μεγέθους (60-90μ²) και διαθέτει ως επί το πλείστον μέχρι 3 δωμάτια. Στις περισσότερες περιπτώσεις υπάρχει κουζίνα, αν και ενίοτε μικρότερη από 4μ², και ακόμη συχνότερα λουτρό ενώ άνω του 1/3 των κατοικιών στερούνται τουαλέτας/WC. Μόνο 1 στις 4 κατοικίες διαθέτει κεντρική θέρμανση και 2 στις 3 άλλου είδους (κυρίως καυσόξυλα), ενώ οι μισές δε διαθέτουν καθόλου μόνωση.

Αναφορικά με τις ανέσεις των νοικοκυριών, από τα στοιχεία της Απογραφής του 2011 προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- Το ποσοστό των νοικοκυριών που χρησιμοποιούν ηλεκτρική ενέργεια για μαγείρεμα ανέρχεται σε 32,7%, με το υπόλοιπο να καλύπτεται από άλλη ή και καμία πηγή.

- Λιγότερο από το ήμισυ των νοικοκυριών (47,5%) χρησιμοποιεί την ηλεκτρική ενέργεια για παροχή ζεστού νερού.
- Το πετρέλαιο ως πηγή ενέργειας για θέρμανση χρησιμοποιείται από το 33,4% των νοικοκυριών ενώ το 63,7% αυτών αξιοποιεί άλλη πηγή.
- Ποσοστό 40,7% των νοικοκυριών δε διαθέτει αυτοκίνητο και το 81,7% δε διαθέτει θέση στάθμευσης.
- Πρόσβαση στο διαδίκτυο διαθέτει μόνο το 14,2% των νοικοκυριών.
- Το ποσοστό ιδιοκατοίκησης των νοικοκυριών ανέρχεται σε 90,3% και το ποσοστό συνεταιριστικής ιδιοκτησίας/άλλου τύπου κυριότητας σε 8,3%.

Η γενική εικόνα που σχηματίζεται για τα νοικοκυριά του Δήμου είναι πως η διείσδυση του ηλεκτρικού ρεύματος ως μέσου ενέργειας για την προετοιμασία φαγητού και την παροχή ζεστού νερού γίνεται από το 1/3 και λιγότερο από το ήμισυ αυτών αντίστοιχα, με το ποσοστό όσων χρησιμοποιούν πετρέλαιο για θέρμανση να περιορίζεται επίσης στο 33% περίπου. Τα ανωτέρω καταδεικνύουν πως τα περισσότερα νοικοκυριά βασίζονται σε άλλες πηγές ενέργειας, με κυριότερη τη χρήση καυσόξυλων, για την κάλυψη των σχετικών αναγκών. Το ποσοστό των μη κατεχόντων αυτοκίνητο νοικοκυριών είναι αρκετά υψηλό και πολύ λίγα εξ αυτών διαθέτουν θέση στάθμευσης. Παράλληλα, η διείσδυση του Διαδικτύου περιορίζεται σε ποσοστό νοικοκυριών μικρότερο του 15%, ενώ το ποσοστό ιδιοκατοίκησης βρίσκεται σε πολύ υψηλά επίπεδα.

A.2.3.3 Επίπεδο αστικών εξυπηρετήσεων

Ως αστικές εξυπηρετήσεις νοούνται οι υπηρεσίες διαφόρων μορφών που παρέχονται στους κατοίκους μιας χωρικής ενότητας, οι οποίες περιλαμβάνουν φορείς κυρίως του στενού αλλά και του ευρύτερου δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Περιλαμβάνονται οι Δημόσιες Υπηρεσίες τοπικής ή υπερτοπικής εμβέλειας, οι Δημόσιες Επιχειρήσεις Κοινής Ωφέλειας (Δ.Ε.Κ.Ο.), Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ. – Ν.Π.Ι.Δ.) και άλλοι φορείς λειτουργίας υποδομών κοινής ωφέλειας, οι υπηρεσίες υγείας, τα Σώματα Ασφαλείας, οι Τράπεζες κλπ.

Οι Δημόσιες Υπηρεσίες που λειτουργούν ανήκουν στο σύνολό τους στο Δήμο Ιάσμου περιλαμβάνοντας λειτουργίες σχετικές με τη διοίκηση, την πρόνοια, την καθαριότητα κλπ. Στην έδρα του Δήμου καταγράφεται επίσης η παρουσία Αστυνομικού Τμήματος, Τμήματος Συνοριακής Φύλαξης, Πυροσβεστικού Κλιμακίου, γραφείου των ΕΛΤΑ, 2 υποκαταστημάτων τραπεζών (Εθνικής και Πειραιώς) και Κέντρου Υγείας, ενώ Περιφερειακά Ιατρεία λειτουργούν στους οικισμούς Αμβροσίας,

Πολύανθου, Σώστη και Ασωμάτων. Η οδική επικοινωνία γίνεται μέσω δρομολογίων του ΚΤΕΛ Κομοτηνής ενώ στον Ίασμο υπάρχει σταθμός του ΟΣΕ ο οποίος δε λειτουργεί. Στον τομέα της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης την περίοδο 2022-2023 καταγράφονται 8 Νηπιαγωγεία (με άλλα 2 εκτός λειτουργίας) και ανάγκη ανέγερσης ενός καινούργιου κτιρίου για το Νηπιαγωγείο στον οικισμό των Ασωμάτων⁴⁹ καθώς και 13 Δημοτικά εκ των οποίων τα 10 Μειονοτικά (με τις σχολικές υποδομές να περιλαμβάνουν και άλλα 17 Δημοτικά εκτός λειτουργίας), ενώ οι μονάδες της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης περιορίζονται σε Γυμνάσιο και Γενικό Λύκειο στον Ίασμο. Σημαντική είναι η παρουσία της Πανεπιστημιούπολης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης (Δ.Π.Θ.) σε εκτεταμένη εδαφική έκταση στο ανατολικό άκρο του Δήμου, για την οποία γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στη συνέχεια.

Αστυνομία – Πυροσβεστική

Οι υποδομές των Σωμάτων Ασφαλείας εντός του Δήμου περιλαμβάνουν Αστυνομικό Τμήμα, Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης και Πυροσβεστικό Κλιμάκιο, όλα εδρεύοντα στον Ίασμο. Οι δύο πρώτες υπηρεσίες στεγάζονται από κοινού σε διώροφο κτίριο με χώρους συνολικής επιφάνειας 302,65μ² το οποίο έχει παραχωρηθεί από τον Δήμο. Το Πυροσβεστικό Κλιμάκιο στεγάζεται σε οικόπεδο επιφάνειας 640μ² περίπου και εξυπηρετείται από κτίρια εμβαδού 300μ². Την περίοδο 2014-2021 καταγράφηκαν συνολικά 440 δασικές πυρκαγιές με τις καμένες εκτάσεις να ανέρχονται σε 3.608,5στρ., στην πλειοψηφία τους χορτολιβαδικές εκτάσεις (σε ποσοστό 38,8%), καλαμώνες/βάλτοι (34,4%) και δασικές εκτάσεις (20,5%). Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα σημειώθηκαν επιπλέον και 353 περιστατικά στα οποία απαιτήθηκε ενεργοποίηση του Πυροσβεστικού Κλιμακίου Ίασμου, εκ των οποίων τα 137 αφορούσαν αστικές πυρκαγιές και τα 216 παροχή βοήθειας όπως αντλήσεις υδάτων, επεμβάσεις σε τροχαία ατυχήματα, διασώσεις ανθρώπων κλπ.⁵⁰

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Στο ανατολικό όριο του Δήμου με τον όμορο Δήμο Κομοτηνής και νοτιοανατολικά του οικισμού Ρίζωμα βρίσκεται η Πανεπιστημιούπολη Κομοτηνής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης (Δ.Π.Θ.). Η έκταση που καταλαμβάνει ανέρχεται σε 2.985στρ. εκ των οποίων τα 77 έχουν δομηθεί⁵¹. Εκεί στεγάζονται τα

⁴⁹ Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. Φ.3.1/3678/22-6-2022 έγγραφο της Δ/σης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ροδόπης.

⁵⁰ Στοιχεία από την ιστοσελίδα του Πυροσβεστικού Σώματος, www.fireservice.gr.

⁵¹ Στοιχεία από την ιστοσελίδα του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, www.duth.gr

Τμήματα α) Νομικής, β) Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, γ) Ελληνικής Φιλολογίας, δ) Πολιτικής Επιστήμης και ε) Οικονομικών Επιστημών, καθώς και το Κτίριο Διοίκησης, το Κεντρικό Αμφιθέατρο, το Εστιατόριο, οι Φοιτητικές Κατοικίες με δυναμικότητα 700 κλινών (και ανάγκη για περισσότερες), το Κολυμβητήριο και το Κλειστό Γυμναστήριο. Ο συνολικός αριθμός του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού ανέρχεται σε 142 άτομα και των εγγεγραμμένων φοιτητών σε 11.890 άτομα⁵².

A.2.3.4 Συμπεράσματα: Μειονεκτικές Περιοχές/Εδαφική συνοχή

Όπως φάνηκε από τα δεδομένα που παρουσιάστηκαν στις προηγούμενες ενότητες, ο Δήμος Ιάσμου αποτελεί αγροτική περιοχή με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, εκ των οποίων ξεχωρίζουν η συνεχής πληθυσμιακή συρρίκνωση λόγω μείωσης των γεννήσεων και μετανάστευσης του ανθρώπινου δυναμικού, το αρκετά χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων, ο δεισιμός του γεωγραφικού χώρου που καταλαμβάνει (ορεινός στο βόρειο τμήμα, πεδινός στο νότιο), η κυριαρχία του πρωτογενούς τομέα (κυρίως γεωργία και κτηνοτροφία) στην παραγωγική διαδικασία. Οι παράγοντες αυτοί θέτουν την περιοχή σε μειονεκτική θέση καθώς η μείωση και ταυτόχρονα γήρανση του πληθυσμού και το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης προκαλούν δυσχέρειες στην προώθηση νέων αναπτυξιακών επιλογών που θα αμβλύνουν τις συνέπειες της φθίνουσας πορείας του πρωτογενούς τομέα. Η γεινίαση με το μεγάλο αστικό κέντρο της Κομοτηνής παρέχει πρόσβαση σε ποικίλες εξυπηρετήσεις αν και ταυτόχρονα αποτελεί πόλο έλξης για μετακίνηση εκεί των κατοίκων του Δήμου. Πλεονέκτημα αποτελεί η εύκολη πρόσβαση μέσω του υφιστάμενου οδικού δικτύου (Εγνατία Οδός, Παλαιά Ε.Ο. Κομοτηνής – Ξάνθης), η οποία όμως περιορίζεται στις πεδινές εκτάσεις όπου κατοικεί η συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού. Έτσι, το βόρειο τμήμα όπου κυριαρχεί το ορεινό ανάγλυφο και η προσβασιμότητα είναι ελάχιστη έχει πρακτικά εγκαταλειφθεί από τους κατοίκους του, επιδεινώνοντας περαιτέρω την ήδη περιορισμένη εδαφική συνοχή μεταξύ βόρειας και νότιας περιοχής του Δήμου.

⁵² Σύμφωνα με το υπ' αριθμ. ΔΠΘ/ΔΑΘ/56601/3196/28-6-2022 έγγραφο της Δ/σης Ακαδημαϊκών Θεμάτων του Δ.Π.Θ.

A.3 – ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ – ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΟΛΗΣ – ΥΠΑΙΘΡΟΥ

A.3.1 Οργάνωση Οικιστικών Περιοχών – Σχέσεις πόλης – υπαίθρου

A.3.1.1 Καταγραφή οικιστικών υποδοχέων κάθε τύπου, θεσμοθετημένων, σε διαδικασία θεσμοθέτησης ή μη

Οι υφιστάμενοι οικιστικοί υποδοχείς του Δήμου Ιάσμου περιλαμβάνουν τους θεσμοθετημένους οικισμούς και τις παλαιές οικιστικές συγκεντρώσεις. Στους θεσμοθετημένους οικισμούς ανήκουν όσοι έχουν οριοθέτηση, όσοι είναι προϋφιστάμενοι του 1923 χωρίς όριο, απογράφονται όμως διακριτά μέχρι και σήμερα, καθώς και δύο οικισμοί της ΔΕ Ιάσμου (Πολύαρνο και Ταγγαίο) οι οποίοι, αν και δεν είναι οριοθετημένοι και καταγεγραμμένοι, αναφέρονται στο ισχύον ΓΠΣ της εν λόγω Δημοτικής Ενότητας. Από τους 33 συνολικά οικισμούς οι 23 έχουν οριοθετηθεί. Στην πλειοψηφία τους εντοπίζονται στους πρόποδες του ορεινού όγκου όπου βρίσκονται 15 οικισμοί, στους οποίους διαβιεί το 80% του συνολικού πληθυσμού. Άλλοι 8 οικισμοί βρίσκονται στο νότιο πεδινό τμήμα και οι υπόλοιποι 10 στο ορεινό (οι οποίοι συγκεντρώνουν λιγότερο από το 1% του πληθυσμού του Δήμου). Οι παλαιές οικιστικές συγκεντρώσεις αφορούν την παρουσία σε διάφορα σημεία της ορεινής περιοχής του Δήμου μικρών συγκεντρώσεων κατοικιών ή/και κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων που στις περισσότερες περιπτώσεις αποτελούν υπολείμματα οικισμών οι οποίοι έχουν εγκαταλειφθεί.

Θεσμοθετημένοι Οικισμοί

Οικισμοί ΔΕ Ιάσμου

Η ΔΕ Ιάσμου περιλαμβάνει 14 οικισμούς εκ των οποίων οι 2 βρίσκονται στους πρόποδες του ορεινού όγκου (Ίασμος και Κοππερό), οι 8 αναπτύσσονται στην πεδινή περιοχή (Γαλήνη, Μωσαϊκό, Διαλαμπή, Αμβροσία, Σάλπη, Μικρό Παλλάδιο, Παλλάδιο και Γλυκονέρι) και 4 εντοπίζονται σε ορεινές εκτάσεις (Ιππικό, Μελίταινα, Πολύαρνο, Ταγγαίο).

Ο Ίασμος αποτελεί τον πολυπληθέστερο οικισμό (2.586 άτομα μόνιμος πληθυσμός το 2011), την έδρα του Δήμου και το διοικητικό του κέντρο. Βρίσκεται στους πρόποδες του ορεινού όγκου, σε ήπια κεκλιμένο έδαφος με μέσο υψόμετρο 29μ. Είναι ο μόνος οικισμός που συγκεντρώνει ικανό αριθμό δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα, δημόσιων και ιδιωτικών, στις οποίες απασχολείται η πλειονότητα

των κατοίκων του. Σημαντικής αξίας θεωρείται ο παλιός παραδοσιακός πυρήνας του (Άνω πόλη) με τα στενά δρομάκια και αξιόλογα παλαιά κτίρια. Ο οικισμός κατέχει κεντρική θέση εντός της περιοχής μελέτης, σε μικρή απόσταση από την Εγνατία Οδό με την οποία συνδέεται με ανισόπεδο κόμβο, ενώ διασχίζεται από την Επαρχιακή Οδό Νο 14 (πρώην Εθνική Οδό) Κομοτηνή – Ξάνθη και από τη σιδηροδρομική γραμμή Αλεξανδρούπολη – Θεσσαλονίκη. Ταυτόχρονα, αποτελεί κομβικό σημείο για την πρόσβαση τόσο προς την νότια πεδινή όσο και προς την ορεινή περιοχή του Δήμου. Στα βόρεια βρίσκεται σε άμεση επαφή με δασικές εκτάσεις ενώ στα ανατολικά, νότια και δυτικά αναπτύσσονται γεωργικές καλλιέργειες αλλά και αριθμός άλλων δραστηριοτήτων όπως κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, αγροτικές αποθήκες, βιοτεχνίες, φωτοβολταϊκά πάρκα, υποσταθμός ΔΕΗ, εμπορικές επιχειρήσεις και επιχείρηση εστίασης. Το νότιο όριο του οικισμού βρίσκεται σε επαφή με τη Ζώνη Γ1 (Περιοχή Οικοανάπτυξης) του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΕΠΑΜΘ) (βλ. και Ενότητα Α.3.4α).

Το Κοππερό αποτελεί τον 2^ο πολυπληθέστερο οικισμό της ΔΕ Ιάσμου με 810 κατοίκους το 2011. Εντοπίζεται στους πρόποδες του ορεινού όγκου, σε απόσταση 4,5χλμ.⁵³ δυτικά του Ιάσμου, σε ήπια κεκλιμένο έδαφος μέσου υψόμετρου 34μ. Εντός του οικισμού διέρχεται η Επαρχιακή Οδός Νο 14 Κομοτηνή – Ξάνθη και σε μικρή απόσταση η σιδηροδρομική γραμμή Αλεξανδρούπολη – Θεσσαλονίκη, ενώ στο ανατολικό τμήμα του ρέει υδατόρεμα. Ο οικισμός έχει αγροτικό χαρακτήρα όντας σε επαφή με δασικές εκτάσεις προς βορρά και γεωργική γη προς ανατολικά και δυτικά, ενώ στα νότια εντοπίζεται μεγάλη συγκέντρωση κτηνοτροφικών μονάδων και στη συνέχεια ο οδικός άξονας της Εγνατίας Οδού.

Η Γαλήνη βρίσκεται εντός της πεδινής περιοχής του Δήμου και εντός της Ζώνης Γ1 του ΕΠΑΜΘ, 2χλμ. νοτιοανατολικά του Ιάσμου, σε υψόμετρο 17μ. Ο πληθυσμός ανερχόταν σε 289 κατοίκους το 2011. Βόρεια του οικισμού διέρχεται η Εγνατία Οδός, στα δυτικά αναπτύσσονται γεωργικές καλλιέργειες και στα νοτιοανατολικά εντοπίζονται κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις. Η παρουσία του ποταμού Κομφάτου σε μικρή απόσταση στα ανατολικά έχει ως συνέπεια να προκαλούνται ζημιές σε οικίες και υποδομές λόγω υπερχείλισης της κοίτης σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων.

Το Μωσαϊκό εντοπίζεται περί το 1χλμ. νότια της Γαλήνης και 3χλμ. νότια του Ιάσμου, εντός πεδινών εκτάσεων και της Ζώνης Γ1 του ΕΠΑΜΘ, σε υψόμετρο 12μ. Ο αριθμός των κατοίκων του έφτανε τους 189 το 2011. Η οικιστική δομή έχει την

⁵³ Οι αναφερόμενες αποστάσεις μετρώνται σε ευθεία γραμμή από το κέντρο των οικισμών και δεν αποτελούν μήκη οδικών διαδρομών.

ιδιαιτερότητα να αποτελείται από τρία διακριτά τμήματα (βόρειο, ανατολικό, νοτιοδυτικό). Προς βορρά και δύση υπάρχουν γεωργικές εκτάσεις με αριθμό κτηνοτροφικών μονάδων στα βορειοδυτικά, ενώ στα ανατολικά και νότια ρέει ο ποταμός Κομψάτος ο οποίος προκαλεί κατά καιρούς ζημιές σε οικίες και υποδομές λόγω υπερχείλισης της κοίτης του. Νοτιοανατολικά του οικισμού βρίσκεται ιρλανδική διάβαση δια της οποίας εξασφαλίζεται η οδική σύνδεση των περιοχών βορείως και νοτίως του Κομψάτου, η οποία όμως καθίσταται αδιάβατη σε περίπτωση ροής μεγάλου όγκου νερού επιβάλλοντας την κίνηση των οχημάτων μέσω Ιάσμου και Πολύανθου.

Η Διαλαμπή βρίσκεται περί τα 4,5χλμ. νοτιοδυτικά του Ιάσμου και 3,5χλμ. νοτιοανατολικά του Κοπτερού, περιβαλλόμενη από γεωργικές εκτάσεις και σε υψόμετρο μόλις 6μ. (το χαμηλότερο μεταξύ των οικισμών του Δήμου μαζί με τη Σάλπη), με πληθυσμό 473 ατόμων το 2011. Βόρεια του οικισμού εντοπίζονται γεωργικές αποθήκες και δυτικά κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις. Βρίσκεται εντός της Ζώνης Γ1 του ΕΠΑΜΘ.

Η Αμβροσία εντοπίζεται περί τα 3χλμ. ανατολικά του Μωσαϊκού και 5,5χλμ. νοτιοανατολικά του Ιάσμου, σε πεδινό έδαφος με γεωργικές καλλιέργειες και υψόμετρο 11μ. Ο οικισμός είχε πληθυσμό 428 ατόμων το 2011 και αναπτύσσεται ακτινωτά κατά μήκος του υφιστάμενου οδικού δικτύου, διαθέτοντας ρυμοτομικό σχέδιο στο μεγαλύτερο μέρος του. Βρίσκεται σε μικρή απόσταση από την Εθνική Οδό 2 «Θεσσαλονίκη – Γέφυρα Κήπων» η οποία διέρχεται περί το 1χλμ. νοτιοανατολικά αυτού, παράλληλα με τον ποταμό Ασπροπόταμο, ενώ το δυτικό του όριο βρίσκεται σε επαφή με τη Ζώνη Γ1 του ΕΠΑΜΘ. Σε μικρή απόσταση περιμετρικά του οικισμού καταγράφεται αριθμός κτηνοτροφικών μονάδων.

Η Σάλπη αποτελεί οικισμό στο νότιο τμήμα του Δήμου με πληθυσμό 468 κατοίκων το 2011. Εντοπίζεται 8χλμ. νότια του Ιάσμου, εντός πεδινών εκτάσεων σε υψόμετρο μόλις 6μ. (το χαμηλότερο μαζί με τη Διαλαμπή) και εντός της Ζώνης Γ1 του ΕΠΑΜΘ. Η δόμηση του οικισμού, ο οποίος διαθέτει ρυμοτομικό σχέδιο σε μικρό μόνο τμήμα του, αναπτύσσεται κατά μήκος του υφιστάμενου οδικού δικτύου. Σε επαφή με το νότιο όριό του υφίσταται καταυλισμός αιτιγγάνων με μικρό αριθμό κατοικιών εκτός σχεδίου. Νοτιοανατολικά και σε απόσταση 1,5χλμ. διέρχονται η Εθνική Οδός Νο 2 και ο ποταμός Ασπροπόταμος ενώ δυτικά και νότια βρίσκονται κτηνοτροφικές μονάδες σε μικρή απόσταση από τις κατοικίες.

Το Μικρό Παλλάδιο είναι ο μικρότερος πληθυσμιακά πεδινός οικισμός της ΔΕ Ιάσμου με 60 κατοίκους το 2011. Εντοπίζεται στο νοτιοανατολικό άκρο του Δήμου, απέχοντας 7,5χλμ. από τον Ιασμο και λιγότερο από 300μ. από τον νοτιότερα ευρισκόμενο οικισμό του Παλλαδίου και είναι μη οριοθετημένος. Βρίσκεται σε ήπια

λοφώδες έδαφος σε υψόμετρο 12μ., σε μικρή απόσταση από την Εθνική Οδό Νο2 και τον ποταμό Ασπροπόταμο.

Το Παλλάδιο αναπτύσσεται σε ήπια λοφώδες έδαφος (υψόμετρο 16μ.) στο νοτιοανατολικό άκρο του Δήμου, σε απόσταση 7,5χλμ. από τον Ίασμο και σε μικρή απόσταση από τον βορειότερα εκτεινόμενο οικισμό του Μικρού Παλλαδίου. Ο πληθυσμός του ανήλθε σε 274 κατοίκους το 2011. Ο οικισμός βρίσκεται σε μικρή απόσταση από την Εθνική Οδό Νο2 και τον ποταμό Ασπροπόταμο και είναι μη οριοθετημένος, διαθέτοντας ωστόσο ρυμοτομικό σχέδιο στο σύνολό του. Περιβάλλεται από γεωργικές εκτάσεις ενώ το νοτιοδυτικό τμήμα του βρίσκεται σε επαφή με τον όμορο Δήμο Κομοτηνής και το δυτικό με τη Ζώνη Γ1 του ΕΠΑΜΘ. Στα δυτικά και ανατολικά εντοπίζονται κτηνοτροφικές μονάδες, βορειοδυτικά μονάδα ανακύκλωσης και βόρεια εμπορική επιχείρηση. Στον εδαφικό θύλακα που δημιουργεί το όριο του Δήμου ανατολικά του οικισμού έχουν εγκατασταθεί οκτώ φωτοβολταϊκά πάρκα.

Το Γλυκονέρι αποτελεί τον νοτιότερο οικισμό του Δήμου με πληθυσμό 68 κατοίκων το 2011. Απέχει 12χλμ. από τον Ίασμο και αναπτύσσεται σε ήπια λοφώδες έδαφος με υψόμετρο 15μ., εντός της Ζώνης Γ1 και σε άμεση επαφή με τη Ζώνη Α1 (Περιοχή Προστασίας της Φύσης) του ΕΠΑΜΘ. Ο οικισμός διαθέτει ρυμοτομικό σχέδιο στο σύνολό του και βρίσκεται σε πολύ μικρή απόσταση από την Εθνική Οδό Νο 2. Στα νότια καταγράφεται μεγάλη συγκέντρωση κτηνοτροφικών μονάδων και στον εδαφικό θύλακα που δημιουργεί το όριο του Δήμου στα νοτιοανατολικά έχουν εγκατασταθεί επτά φωτοβολταϊκά πάρκα.

Το Ιππικό βρίσκεται στον ορεινό χώρο του Δήμου, 3χλμ. βόρεια του Ιάσμου και σε υψόμετρο 366μ. Αποτελεί μη οριοθετημένο οικισμό με πληθυσμό 37 κατοίκων το 2011 και μικρό αριθμό κατοικιών (μικρότερο των 15) οι οποίες βρίσκονται σε άμεση επαφή με κτηνοτροφικές μονάδες και μικρής επιφάνειας γεωργικές εκτάσεις. Ακόμη περισσότερες κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις εντοπίζονται δυτικά και νότια του οικισμού, ενώ σε μεγαλύτερη απόσταση περιμετρικά έχουν αδειοδοτηθεί 3 αιολικά πάρκα.

Η Μελίταινα αποτελεί τον βορειότερο οικισμό του Δήμου, σε απόσταση 12χλμ. από τον Ίασμο και 2,5χλμ. από τα ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Βρίσκεται σε ορεινό έδαφος υψομέτρου 370μ. και είχε πληθυσμό 15 κατοίκους το 2011. Πρόκειται ουσιαστικά για συγκέντρωση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων (περί των δέκα) με ελάχιστη έως μηδαμινή παρουσία κατοικιών, χωρίς οριοθέτηση.

Το Πολύαρνο βρίσκεται στο βορειοδυτικό ορεινό τμήμα του Δήμου, σε απόσταση 10χλμ. από τον Ίασμο και σε υψόμετρο 541μ. Ο οικισμός παύει να κατοικείται μετά το 1981, οπότε και απογράφεται για τελευταία φορά με (πραγματικό)

πληθυσμό 14 κατοίκων. Αναφέρεται ωστόσο στο ισχύον ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου όπου χαρακτηρίζεται ως ορεινός οικισμός προτεινόμενος για οριοθέτηση, η οποία δεν έχει πραγματοποιηθεί. Αποτελείται από πολύ μικρό αριθμό κατοικιών και κτηνοτροφικών μονάδων (λιγότερες από δέκα συνολικά). Δυτικά του οικισμού εντοπίζεται αιολικό πάρκο υπό αδειοδότηση.

Το Ταγγαίο εντοπίζεται σε απόσταση 8χλμ. από τον Ίασμο, στο βορειοδυτικό ορεινό τμήμα του Δήμου, σε υψόμετρο 233μ. Ο οικισμός παύει να κατοικείται πριν το 1981, οπότε και απογράφεται για τελευταία φορά με μηδενικό (πραγματικό) πληθυσμό. Αναφέρεται στο ισχύον ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου όπου χαρακτηρίζεται ως ορεινός οικισμός προτεινόμενος για οριοθέτηση, η οποία δεν έχει πραγματοποιηθεί. Τα υφιστάμενα κτίσματα περιορίζονται σε πολύ μικρό αριθμό κτηνοτροφικών μονάδων και λίγες ερειπωμένες κατοικίες.

Οικισμοί ΔΕ Αμαξιάδων

Η ΔΕ Αμαξιάδων περιλαμβάνει 4 οικισμούς, εκ των οποίων οι Αμαξιάδες και Άνω Αμαξιάδες βρίσκονται στις παρυφές του ορεινού χώρου και σε πολύ μικρή απόσταση μεταξύ τους ενώ οι οικισμοί Μοναχοί και Κατσικά στην ορεινή περιοχή.

Οι Αμαξιάδες βρίσκονται στο δυτικό άκρο του Δήμου, σε απόσταση 9χλμ. από τον Ίασμο. Ο οικισμός είναι χτισμένος στις παρυφές του ορεινού όγκου, σε υψόμετρο 54μ. και το 2011 ο πληθυσμός του ανερχόταν σε 1.195 κατοίκους. Αποτελεί την έδρα της ομώνυμης Δημοτικής Ενότητας και υπήρξε έδρα Κοινότητας πριν το 2010 και την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης». Διαθέτει ρυμοτομικό σχέδιο στο νότιο τμήμα του και συγκεντρώνει μικρό αριθμό αστικών εξυπηρετήσεων (Κοινότητα, ΚΕΠ, χώρο για το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι») και ιδιωτικών επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών (κυρίως εμπορίου και εστίασης). Βόρεια του οικισμού υπάρχουν δασικές εκτάσεις ενώ ανατολικά και δυτικά του ισάριθμα υδατορέματα, το δεύτερο εκ των οποίων τον διαχωρίζει από τον οικισμό των Άνω Αμαξιάδων. Από το νότιο τμήμα του οικισμού διέρχεται η Επαρχιακή Οδός Νο 14 (Κομοτηνή – Ξάνθη) και ακόμη νοτιότερα η Εγνατία Οδός, ενώ στα ανατολικά και βόρεια παρατηρείται συγκέντρωση κτηνοτροφικών μονάδων, συχνά σε πολύ μικρή απόσταση από τις κατοικίες. Περί το 1χλμ. ανατολικά του οικισμού έχει καθοριστεί λατομική περιοχή η οποία ωστόσο παραμένει ανενεργή.

Οι Άνω Αμαξιάδες εντοπίζονται σε πολύ μικρή απόσταση δυτικά των Αμαξιάδων από τους οποίους διαχωρίζονται από υδατόρεμα. Ο οικισμός αναπτύσσεται στις παρυφές του ορεινού όγκου σε υψόμετρο 60μ. και διέθετε 563 κατοίκους το 2011. Στις δασικές εκτάσεις βόρεια του οικισμού υπάρχουν

κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις ενώ επί της νοτιότερα διερχόμενης Επαρχιακής Οδού Νο 14 εδρεύει μικρός αριθμός εμπορικών επιχειρήσεων. Στα νότια και στα δυτικά, εκατέρωθεν της οδού σύνδεσης με τον οικισμό Σούνιο του όμορου Δήμου Αβδήρων, εντοπίζεται μικρός αριθμός κατοικιών εκτός σχεδίου.

Οι Μοναχοί βρίσκονται στον ορεινό χώρο της ΔΕ Αμαξιάδων, σε απόσταση 2,5χλμ. βορειοανατολικά του ομώνυμου οικισμού και σε υψόμετρο 341μ. Ο πληθυσμός ανερχόταν σε 15 κατοίκους το 2011. Ο οικισμός περιλαμβάνει μικρό αριθμό κατοικιών (λιγότερες των δέκα) οι οποίες συνυπάρχουν με κτηνοτροφικές μονάδες, ενώ συγκέντρωση κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων εντοπίζεται και στα βορειοανατολικά. Στις ορεινές περιοχές βόρεια του οικισμού έχουν αδειοδοτηθεί 6 συνολικά αιολικά πάρκα, εκτεινόμενα και στην όμορη ΠΕ Ξάνθης.

Η Κατσικά εντοπίζεται στον ορεινό χώρο, σε απόσταση 3χλμ. βόρεια των Αμαξιάδων και σε υψόμετρο 400μ. Αποτελείται από πολύ μικρό αριθμό (4-5) διάσπαρτων κατοικιών. Ο οικισμός παύει να κατοικείται μετά το 1981 οπότε και διέθετε (πραγματικό) πληθυσμό 11 ατόμων, αν και ακολούθησε οριοθέτησή του το 1992. Βόρεια του οικισμού εντοπίζεται αιολικό πάρκο υπό αδειοδότηση, εκτεινόμενο ως επί το πλείστον εντός της ΠΕ Ξάνθης.

Οικισμοί ΔΕ Σώστη

Οι οικισμοί της ΔΕ Σώστη ανέρχονται σε 15, εκ των οποίων οι 11 αναπτύσσονται στους πρόποδες του Παγγαίου όρους (Σώστης, Ληνός, Πολύανθο, Μέγα Πιστό, Μίσχος, Ασώματοι, Ρίζωμα, Θάμνα, Αγίασμα, Δύμη, Φωλέα), και οι 4 στον ορεινό χώρο (Κερασιά, Τρίκορφο, Κρυστάλλη, Διχάλα).

Ο Σώστης βρίσκεται 7χλμ. ανατολικά του Ιάσμου, στις παρυφές του ορεινού όγκου και σε υψόμετρο 66μ. Ο πληθυσμός του το 2011 ανερχόταν σε 712 άτομα. Αποτελεί έδρα της ΔΕ Σώστη και υπήρξε έδρα του ομώνυμου Καποδιστριακού Δήμου, γεγονός που συνέβαλλε στην παρουσία αριθμού υπηρεσιών και δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα (Κοινότητα, 2 ΚΕΠ, ΚΑΠΗ, Περιφερειακό Ιατρείο, επιχειρήσεις εμπορίου και εστίασης). Ο οικισμός διαθέτει ρυμοτομικό σχέδιο στο νότιο τμήμα του και διασχίζεται από δύο υδατορέματα. Βόρεια βρίσκονται δασικές εκτάσεις, ενώ δυτικά και νότια εντός της γεωργικής γης εντοπίζεται μικρός αριθμός δραστηριοτήτων όπως κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, αποθήκες και πρατήριο καυσίμων.

Ο Ληνός εντοπίζεται δυτικά του Σώστη, σε απόσταση μικρότερη του 1χλμ. και σε υψόμετρο 60μ. Είναι χτισμένος στους πρόποδες του ορεινού όγκου και το 2011 ο πληθυσμός ανερχόταν σε 411 άτομα. Εντός του οικισμού ρέει υδατόρεμα, ενώ

δεύτερο βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του. Βόρεια υπάρχουν δασικές εκτάσεις και νότια γεωργικές καλλιέργειες και μικρός αριθμός δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων (κτηνοτροφική μονάδα, συνεργείο αυτοκινήτων, αποθήκη, φωτοβολταϊκό πάρκο, γήπεδο ποδοσφαίρου) εκατέρωθεν της οδού που συνδέει τον οικισμό με την Επαρχιακή Οδό Νο 14.

Το Πολύανθο βρίσκεται 3,5χλμ. ανατολικά του Ιάσμου και 4,5χλμ. δυτικά του Σώστη, σε υψόμετρο 30μ. και στις παρυφές του ορεινού όγκου. Ο οικισμός, με πληθυσμό 712 κατοίκων το 2011, διασχίζεται από την Επαρχιακή Οδό Νο 14 και από τη σιδηροδρομική γραμμή Αλεξανδρούπολη – Θεσσαλονίκη, ενώ μέσω Επαρχιακών και Δασικών οδών συνδέεται με τους οικισμούς στις νότιες πεδινές και βόρειες ορεινές περιοχές. Το τμήμα του οικισμού νοτίως της Επαρχιακής Οδού διαθέτει ρυμοτομικό σχέδιο. Σε απόσταση 2χλμ. βορειοανατολικά βρίσκεται η Μεσαιωνική γέφυρα Κομψάτου η οποία αποτελεί κηρυγμένο Μνημείο καθώς και αρχαιολογικοί χώροι (υπολείμματα εκκλησίας, κοιμητηρίου και φρουρίου της Βυζαντινής περιόδου). Βόρεια του οικισμού υπάρχουν δασικές εκτάσεις, δυτικά και νοτιοανατολικά κτηνοτροφικές μονάδες και στα νότια επιχειρήσεις παραγωγής αδρανών υλικών μέσω αμμοληπιών από την κοίτη του Κομψάτου. Το δυτικό όριό του εφάπτεται των Ζωνών Β2 (Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου) και Γ1 (Περιοχή οικοανάπτυξης) του ΕΠΑΜΘ, ενώ το βόρειο άκρο του οικισμού εφάπτεται του Καταφυγίου Άγριας Ζωής Πόας – Διχάλας.

Το Μέγα Πιστό εντοπίζεται 2χλμ. βορειοανατολικά του Σώστη, στους πρόποδες του ορεινού όγκου και σε υψόμετρο 98μ., έχοντας 886 κατοίκους το 2011 και αποτελώντας έτσι τον μεγαλύτερο πληθυσμιακά οικισμό της Δημοτικής Ενότητας. Βρίσκεται σε επαφή με δασικές εκτάσεις στα βόρεια και δυτικά, ενώ περιβάλλεται από βορρά και νότο από γεωργικές καλλιέργειες και κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις. Νοτίως του οικισμού και πλησίον της διερχόμενης Επαρχιακής Οδού Νο 14 εντοπίζεται μικρός αριθμός εμπορικών επιχειρήσεων.

Ο Μίσχος βρίσκεται 2χλμ. βορειοανατολικά του Μεγάλου Πιστού, στις παρυφές της ορεινής περιοχής και σε υψόμετρο 100μ. Το 2011 διέθετε 729 κατοίκους. Ο οικισμός είναι μη οριοθετημένος και αποτελείται από διακριτούς οικιστικούς πυρήνες καθώς προέρχεται από τη συνένωση του αρχικού ομώνυμου οικισμού (ο οποίος είναι χαρακτηρισμένος ως παραδοσιακός) με τους εγγύτατα ευρισκόμενους Πετρωτό, Ορφανό και Χαμηλό. Εντός και ενδιάμεσα των επιμέρους περιοχών κατοικίας διέρχεται ο ποταμός Ασπροπόταμος και δύο υδατορέματα. Η παραποτάμια περιοχή ανάντι του οικισμού είναι ιδιαίτερου φυσικού κάλλους προσφερόμενη για δραστηριότητες αναψυχής καθώς περιλαμβάνει πυκνή δασική βλάστηση, έναν τεχνητό καταρράκτη και το κτίριο ενός παλιού νερόμυλου.

Βορειοανατολικά και βορειοδυτικά εντοπίζονται κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις ενώ νοτιοδυτικά και σε μικρή απόσταση βρίσκονται υπό αδειοδότηση 4 μεγάλης επιφάνειας φωτοβολταϊκά πάρκα.

Οι Ασώματα βρίσκονται σε απόσταση 2χλμ. ανατολικά του Μίσχου, στις παρυφές του ορεινού όγκου και σε υψόμετρο 85μ., με πληθυσμό 712 κατοίκων το 2011. Ο οικισμός αποτελείται από δύο διακριτούς οικιστικούς πυρήνες που διαχωρίζονται από υδατόρεμα, εκ των οποίων ο νοτιότερος υπήρξε στο παρελθόν ξεχωριστός οικισμός με το όνομα Μουσινοχώρι. Στα βόρεια βρίσκονται δασικές εκτάσεις και στα ανατολικά μικρός αριθμός κτηνοτροφικών μονάδων.

Το Ρίζωμα εντοπίζεται σε απόσταση μερικών εκατοντάδων μέτρων νοτιοανατολικά των Ασωμάτων, σε υψόμετρο 73μ. και με πληθυσμό 287 κατοίκων το 2011. Ο οικισμός διασχίζεται από υδατόρεμα και περιβάλλεται από γεωργικές εκτάσεις. Σε απόσταση περί το 1χλμ. νοτιοανατολικά βρίσκονται η Πανεπιστημιούπολη Κομοτηνής και μεγάλη ξενοδοχειακή μονάδα, η μοναδική εντός του Δήμου, η οποία είναι εκτός λειτουργίας.

Τα Θάμνα είναι οικισμός στις παρυφές του ορεινού χώρου, 1,5χλμ. βορειοανατολικά των Ασωμάτων. Αναπτύσσονται σε υψόμετρο 103μ. και το 2011 ο πληθυσμός τους ανερχόταν σε 513 άτομα. Βόρεια του οικισμού υπάρχουν δασικές εκτάσεις και ανατολικά ρέει υδατόρεμα, ενώ νότια λειτουργεί μονάδα επεξεργασίας και αποθήκευσης των προϊόντων της τοπικής παραγωγής κερασιών.

Το Αγίασμα εντοπίζεται σε απόσταση μικρότερη του 1χλμ. ανατολικά των Θάμνων, σε υψόμετρο 106μ. και με 326 κατοίκους το 2011, στους πρόποδες του Παπίκιου όρους. Βόρεια συνορεύει με δασικές εκτάσεις και δυτικά με υδατόρεμα, ενώ περιμετρικά αναπτύσσεται μικρός αριθμός δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων (γήπεδο ποδοσφαίρου, κτηνοτροφικές μονάδες, 2 πρατήρια βενζίνης και συνεργείο αυτοκινήτων).

Η Δύμη βρίσκεται σε απόσταση 800μ. βορειοανατολικά του Αγιάσματος, σε υψόμετρο 130μ. και με πληθυσμό 403 ατόμων το 2011. Αναπτύσσεται στις παρυφές του ορεινού όγκου και διασχίζεται από υδατόρεμα. Στα βορειοανατολικά του οικισμού βρίσκεται η ενεργή λατομική περιοχή Δύμης και σε μεγαλύτερη απόσταση προς την ίδια κατεύθυνση η ανενεργή λατομική περιοχή Φωλέας. Στα δυτικά και επί της οδού σύνδεσης με το Αγίασμα λειτουργούν δύο επιχειρήσεις εστίασης ενώ στα νότια, επί των υφιστάμενων αγροτικών οδών εντοπίζεται μια κτηνοτροφική μονάδα.

Η Φωλέα (ή Φωλιά) αποτελεί τον ανατολικότερο οικισμό του Δήμου Ιάσμου. Βρίσκεται σε απόσταση 1,5χλμ. νοτιοανατολικά της Δύμης, σε υψόμετρο 83μ. και με πληθυσμό 264 κατοίκων το 2011. Διασχίζεται από υδατόρεμα, ενώ άλλα δύο τον περιβάλλουν από δυτικά και νοτιοανατολικά. Βόρεια εντοπίζεται η ανενεργή λατομική

περιοχή Φωλέας, εντός της οποίας γίνεται η επεξεργασία των λατομικών προϊόντων της ενεργού λατομικής περιοχής Δύμης. Περιμετρικά του οικισμού έχει εγκατασταθεί μικρός αριθμός κτηνοτροφικών μονάδων.

Η Κερασιά βρίσκεται 5χλμ. βόρεια του Σώστη, στον ορεινό όγκο του Παπίκιου όρους. Αποτελεί τον οικισμό με το μεγαλύτερο υψόμετρο (580μ.) και τον μικρότερο πληθυσμό το 2011 (8 κάτοικοι) στο σύνολο του Δήμου. Αναπτύσσεται σε δασοσκεπή έκταση με έντονο ανάγλυφο περιλαμβάνοντας μικρό αριθμό διάσπαρτων κατοικιών, χωρίς οριοθέτηση.

Το Τρίκορφο εντοπίζεται στο κέντρο της ορεινής περιοχής του Δήμου, σε υψόμετρο 162μ. και απόσταση 7χλμ. βόρεια του Ιάσμου. Ο αριθμός των κατοίκων ανέρχεται το 2011 σε 16. Ο οικισμός είναι μη οριοθετημένος και τα υπάρχοντα κτίσματα περιορίζονται σε λίγες κατοικίες και κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις σε ελάχιστη απόσταση μεταξύ τους. Βορειοανατολικά και νοτιοδυτικά εντοπίζονται μικρές συγκεντρώσεις κτηνοτροφικών μονάδων.

Η Κρυστάλλη βρίσκεται στον ορεινό όγκο του Παπίκιου όρους, σε υψόμετρο 482μ. Απέχει 9,5χλμ. από τον οικισμό του Σώστη και λιγότερα από 3χλμ. από τα ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Ο μη οριοθετημένος οικισμός είχε το 2011 πληθυσμό 9 ατόμων (ο δεύτερος μικρότερος του Δήμου μετά την Κερασιά) και αποτελείται από ελάχιστα κτίσματα κατοικιών και κτηνοτροφικών μονάδων.

Η Διχάλα εντοπίζεται εντός της ορεινής περιοχής, σε απόσταση 3χλμ. νοτιοδυτικά της Κρυστάλλης και 7,5χλμ. βόρεια του Πολύανθου. Βρίσκεται σε υψόμετρο 288μ., εντός του Καταφυγίου Άγριας Ζωής «Πόας – Διχάλας» (βλ. Ενότητα Α.3.4α) και τελευταία φορά απογράφηκε το 1981, οπότε και ο (πραγματικός) πληθυσμός της ανήλθε σε 10 άτομα. Παρόλα αυτά, απέκτησε οριοθέτηση το 1992. Δεν υφίστανται πλέον κτίσματα εντός του οικισμού.

Παλαιές Οικιστικές Συγκεντρώσεις

Οι παλαιές οικιστικές συγκεντρώσεις περιλαμβάνουν θέσεις στις οποίες εντοπίζεται η παρουσία κατοικιών, συνήθως μαζί με κτηνοτροφικές μονάδες, αποτελώντας κατά κανόνα κατάλοιπα παλιών οικισμών οι οποίοι έχουν εγκαταλειφθεί. Βρίσκονται όλες στον ορεινό χώρο του Δήμου.

Τάλης: Βρίσκεται στη ΔΕ Ιάσμου, 2χλμ. δυτικά του Τρίκορφου. Περιλαμβάνει ελάχιστα κτίσματα κυρίως για κτηνοτροφική χρήση και καταγράφεται για τελευταία φορά στην Απογραφή του 1981 με 19 κατοίκους (χωρίς όμως να οριοθετηθεί). Σε μικρή απόσταση ρέει ο ποταμός Κομψάτος επί του οποίου έχει κατασκευαστεί γέφυρα.

Πλά: Ανήκει στη ΔΕ Σώστη και βρίσκεται 1,5χλμ. νοτιοανατολικά της Κρυστάλλης και σε απόσταση 2,5χλμ. από τα ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Περιλαμβάνει ελάχιστα κτίσματα κυρίως για κτηνοτροφική χρήση. Καταγράφεται για τελευταία φορά στην Απογραφή του 1971 με μηδενικό πληθυσμό.

Σήμα: Ανήκει στη ΔΕ Σώστη και εντοπίζεται 1,5χλμ. βορειοανατολικά του Τρίκορφου. Περιλαμβάνει ελάχιστα κτίσματα κυρίως για κτηνοτροφική χρήση. Καταγράφεται για τελευταία φορά στην Απογραφή του 1981 με 10 κατοίκους (χωρίς όμως να οριοθετηθεί).

Κερασιά Β' (ή Βροντή): Βρίσκεται στη ΔΕ Σώστη, 1,5χλμ. βορειοανατολικά της Κερασιάς. Περιλαμβάνει μικρό αριθμό κτισμάτων περιορισμένης επιφάνειας και δεν εμφανίζεται σε καμία Απογραφή.

Πέραν των ανωτέρω, από τα στοιχεία των παλαιότερων απογραφών προκύπτουν άλλα 5 σημεία όπου είχαν αναπτυχθεί οικισμοί στο παρελθόν και στα οποία δεν υφίστανται πλέον ίχνη κτισμάτων. Τα σημεία αυτά είναι το Εύθυμο (στο βορειοδυτικό άκρο του Δήμου, μηδενικός πληθυσμός το 1981), η Αστραία (νοτιοανατολικά του Εύθυμου και πλησίον της περιοχής των Θρακικών Μετεώρων, 6 κάτοικοι το 1981, χωρίς όμως να οριοθετηθεί), το Άσκυλο (νοτιοανατολικά του Τρίκορφου, μηδενικός πληθυσμός το 1961), ο Κάβος (νοτιοανατολικά του Άσκυλου, 7 κάτοικοι το 1981, χωρίς όμως να οριοθετηθεί) και το Σύλλιο (βορειοανατολικά του Ιάσμου, μηδενικός πληθυσμός το 1961).

Λοιπές οικιστικές συγκεντρώσεις / Συλλογικές οικήσεις ειδικού τύπου

Στις οικιστικές συγκεντρώσεις της περιοχής μελέτης οι οποίες δεν έχουν καθεστώς οικισμού περιλαμβάνονται:

- α) Η Ιερά Μονή του Οσίου Μαξίμου του Καυσοκαλύβη. Βρίσκεται στο Παπίκιο όρος, 1χλμ. βόρεια του οικισμού Μέγα Πιστό, σε σημείο με δασική βλάστηση και εξαιρετική θέα προς την πεδινή περιοχή, συνεχίζοντας την παράδοση της ύπαρξης μοναστηριακών χώρων στον ορεινό χώρο του Δήμου που άκμασαν κατά τη Βυζαντινή περίοδο,
- β) Οι φοιτητικές εστίες της Πανεπιστημιούπολης Κομοτηνής (Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης – ΔΠΘ), η οποία αναπτύσσεται σε πεδινές εκτάσεις στο ανατολικό άκρο του Δήμου (βλέπε ενότητα Α.3.2.1) και απογράφηκε διακριτά το 2011 με 346 άτομα «μόνιμο» πληθυσμό.

A.3.1.2 Οργάνωση οικιστικού δικτύου: ιεραρχήσεις, διασυνδέσεις, εξυπηρετήσεις και τυπολογία αυτών ως προς την αστική τους συγκρότηση (αστικά συγκροτήματα, οικισμοί), ή την ανάπτυξη (π.χ. οικισμοί εγκαταλελειμμένοι, μικροί ή φθίνοντες)

Το οικιστικό δίκτυο της περιοχής μελέτης αποτελείται από 33 συνολικά οικισμούς, εκ των οποίων μόνον ο Ίασμος και οι Αμαξάδες διατηρούν πληθυσμό άνω των 1.000 κατοίκων (2.586 και 1.195 κάτοικοι αντίστοιχα το 2011). Υπάρχουν συνολικά 19 οικισμοί με πληθυσμό 100-1.000 κατοίκους, 8 μικροί οικισμοί με λιγότερους από 100 κατοίκους και 4 που έχουν εγκαταλειφθεί. Η συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού συγκεντρώνεται στους οικισμούς που βρίσκονται στους πρόποδες του ορεινού όγκου οι οποίοι σχηματίζουν μια γραμμική διάταξη από ανατολικά προς δυτικά και η οποία εμφανίζεται πιο πυκνή στη ΔΕ Σώστη. Οι οικισμοί της πεδινής περιοχής στο νοτιοδυτικό τμήμα εμφανίζουν μεγαλύτερη χωρική διασπορά, ενώ οι αντίστοιχοι στον ορεινό χώρο απέχουν συνήθως μεγάλες αποστάσεις από το υπόλοιπο οικιστικό δίκτυο και παρουσιάζουν προβληματική προσβασιμότητα.

Η δομή του οικιστικού δικτύου της περιοχής μελέτης είναι μονοκεντρική, με τον Ίασμο να αποτελεί το διοικητικό κέντρο του Δήμου συγκεντρώνοντας αριθμό αστικών εξυπηρετήσεων που καλύπτουν όλους τους υπόλοιπους οικισμούς (Δημοτικές υπηρεσίες, Κέντρο Υγείας, Αστυνομικό Τμήμα, Πυροσβεστικό Κλιμάκιο, γραφείο ΕΛΤΑ, δύο υποκαταστήματα Τραπεζών, Γυμνάσιο, Λύκειο) καθώς επίσης και ιδιωτικές επιχειρήσεις του τριτογενούς τομέα (κυρίως εμπόριο και εστίαση). Η πληθυσμιακή του πορεία υπήρξε σταθερά αυξητική έως το 2001, καθώς υποδεχόταν πληθυσμό από τους υπόλοιπους οικισμούς, για να επακολουθήσει μικρή μείωση το 2011. Ρόλο τοπικών κέντρων διαδραματίζουν οι Αμαξάδες και ο Σώστης, καθώς αποτελούν έδρες των ομώνυμων Δημοτικών Ενοτήτων και συγκεντρώνουν μικρής κλίμακας αστικές εξυπηρετήσεις και εμπορικές δραστηριότητες. Στους οικισμούς Κοπτερό, Αμβροσία, Πολύανθο, Μέγα Πιστό, Μίσχος και Ανώματοι (όλοι -πλην Αμβροσίας- με πληθυσμό μεταξύ 700-900 κατοίκων) καταγράφεται περιορισμένη παρουσία υποδομών πρόνοιας, εκπαίδευσης, υγείας και αθλητισμού, οι οποίες εξυπηρετούν και τους υπόλοιπους οικισμούς της εγγύτερης περιοχής τους. Η μικρή απόσταση, ωστόσο, από την Κομοτηνή με την πληθώρα των αστικών λειτουργιών της ευνοεί τη συχνή μετάβαση στην πόλη, ειδικά για τους κατοίκους των οικισμών της ΔΕ Σώστη, δημιουργώντας ροές και διασυνδέσεις ισχυρότερες από τις αντίστοιχες με την έδρα του Δήμου. Επιπλέον, η εγγύτητα μεταξύ Αμαξάδων – Άνω Αμαξάδων και

Παλλάδιου – Μικρού Παλλάδιου έχει οδηγήσει εκ των πραγμάτων στη μετατροπή των μικρότερων οικισμών σε «γειτονιές» των μεγαλύτερων.

Η οικιστική ανάπτυξη παρουσιάζει μικρές διαφοροποιήσεις καθώς οι περισσότεροι οικισμοί βρίσκονται σε διαδικασία πληθυσμιακής συρρίκνωσης. Ειδικά οι οικισμοί στον ορεινό χώρο, είτε έχουν εγκαταλειφθεί ήδη (Πολύαρνο, Ταγγαίο, Κατσικά, Διχάλα) είτε αναμένεται να έχουν την ίδια τύχη μεσοπρόθεσμα (Μελίταινα, Ιππικό, Μοναχοί, Κερασιά), καθώς διαθέτουν ελάχιστο και διαρκώς μειούμενο πληθυσμό, ο οποίος κατά κανόνα διαμένει σε αυτούς εποχιακά απασχολούμενος στην κτηνοτροφική ή δασοκομική δραστηριότητα (αν και οι οικισμοί Κρυστάλλη και Τρίκορφο διατήρησαν ή και αύξησαν τον πληθυσμό τους μετά το 1991, ο οποίος πάντως παραμένει κοντά σε μονοψήφια νούμερα). Εξαιρεση αποτελούν οι Αμαξάδες και οι Άνω Αμαξάδες οι οποίοι ενισχύουν αργά αλλά σταθερά τον αριθμό των κατοίκων τους, ενώ μετά το 2001 πληθυσμιακή αύξηση περιορισμένης έκτασης σημειώθηκε και σε Μωσαϊκό, Μικρό Παλλάδιο της ΔΕ Ιάσμου και Ρίζωμα, Φωλιά και Ληνό της ΔΕ Σώστη. Οι υπόλοιποι οικισμοί του Δήμου εμφανίζουν φθίνουσα πληθυσμιακή πορεία, η οποία φαίνεται να εκδηλώνεται με μεγαλύτερη ένταση κυρίως σε αυτούς της πεδινής περιοχής της ΔΕ Ιάσμου (Γαλήνη, Διαλαμπή, Αμβροσία, Παλλάδιο, Σάλπη και Γλυκονέρι).

A.3.1.3 Εντοπισμός αυθαιρέτων και αστικής διάχυσης κατοίκησης στον εξωοικιστικό χώρο

Η διάχυση των κατοικιών εκτός των ορίων των οικισμών της περιοχής μελέτης είναι περιορισμένης έκτασης και εντοπίζεται σε θέσεις περιμετρικά του Ιάσμου, του Κοπτερού, των Άνω Αμαξάδων, της Αμβροσίας και της Σάλπης, καθώς και στο ανατολικό όριο του Δήμου με τον όμορο Δήμο Κομοτηνής.

Στον οικισμό του Ιάσμου καταγράφεται η σημαντικότερη συγκέντρωση κατοικιών στον εξωοικιστικό χώρο (15 έως 20) οι οποίες βρίσκονται νότια της οδού Κων/νου Καρυωτάκη και δυτικά των εγκαταστάσεων του Πυροσβεστικού Κλιμακίου. Πρόκειται για ισόγειες κατοικίες κατά κανόνα μεγάλης ηλικίας με κάποιες εξ αυτών να περιλαμβάνουν και αγροτικές αποθήκες, έχοντας δομηθεί σε επαφή με το νότιο όριο του οικισμού. Σύμφωνα με το ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου οι περισσότερες προβλέπεται να ενταχθούν στην επέκταση σχεδίου του οικισμού ενώ μικρός αριθμός θα βρεθεί εντός του προτεινόμενου από το ΓΠΣ ΒΙΟΠΑ. Μικρότερος αριθμός κατοικιών (5-6), πολύ νεότερης κατασκευής, εντοπίζεται ανατολικά, εκατέρωθεν της Επαρχιακής Οδού Νο 14 που οδηγεί στον οικισμό του Πολύανθου, ενώ ακόμη λιγότερες (2-3), ισόγειες και μεγαλύτερης ηλικίας έχουν δομηθεί ανατολικά του Σιδηροδρομικού Σταθμού, για τις

οποίες επίσης προβλέπεται η ένταξή τους στην επέκταση σχεδίου του οικισμού. Το ίδιο ισχύει και για άλλες 3 ισόγειες κατοικίες οι οποίες βρίσκονται δυτικά του χριστιανικού κοιμητηρίου.

Στο Κοπτερό, μικρός αριθμός ισόγειων κατοικιών (5-6) εκτός ορίων εντοπίζεται μεταξύ του νοτιοανατολικού του ορίου και της σιδηροδρομικής γραμμής, για τις οποίες το ΓΠΣ προβλέπει την ένταξη στο σχέδιο του οικισμού. Στους Άνω Αμαξάδες, μονοψήφιος αριθμός κατοικιών καταγράφεται εκατέρωθεν της οδού που συνδέει τον οικισμό με τον αντίστοιχο του Σουνίου του όμορου Δήμου Ξάνθης αλλά και αμφίπλευρα του υφιστάμενου υδατορέματος που ρέει προς νότο. Οι περισσότερες από αυτές είναι σχετικά πρόσφατης κατασκευής (ενδεχομένως μικρότερης της 15ετίας) με κάποιες να είναι ισόγειες και άλλες να διαθέτουν και όροφο. Στην Αμβροσία καταγράφεται αριθμός (περί τις 10) ισόγειων και μεγάλης ηλικίας κατοικιών σε επαφή με το νότιο άκρο του οικισμού. Στη Σάλπη εντοπίζεται μικρός αριθμός κατοικιών (5-6) σε επαφή με το νοτιοανατολικό τμήμα στις οποίες διαβιούν αθίγγανοι, για τη στεγαστική αποκατάσταση των οποίων το ΓΠΣ προβλέπει την εκπόνηση ειδικού προγράμματος με ταυτόχρονη επέκταση των ορίων του οικισμού.

Τέλος, περιορισμένη παρουσία κατοικιών στο εξωοικιστικό χώρο παρατηρείται στο ανατολικό άκρο του Δήμου και συγκεκριμένα νότια του οικισμού Δύμης και δυτικά και νότια του οικισμού της Φωλιάς. Ο αριθμός τους είναι μικρός και είναι διάσπαρτες έχοντας χαρακτηριστικά αγροικίας, ήτοι μικρό εμβαδό και δόμηση εντός ιδιοκτησιών με δενδρώδεις συνήθως καλλιέργειες.

A.3.1.4 Καταγραφή ειδικών χρήσεων

Ως ειδικές χρήσεις θεωρούνται οι χρήσεις γης που βρίσκονται εκτός των ορίων των οικιστικών υποδοχέων αλλά συνδέονται κατά κάποιον τρόπο με την οικιστική χρήση. Στην περίπτωση του Δήμου Ιάσμου οι χρήσεις αυτές είναι τα κοιμητήρια των οικισμών.

Όλοι σχεδόν οι οικισμοί του Δήμου που βρίσκονται στους πρόποδες του ορεινού όγκου και στις πεδινές περιοχές διαθέτουν κοιμητήρια, πολλές φορές σε δύο ή και τρεις ξεχωριστούς χώρους δεδομένου ότι συχνά έχουν μεικτό πληθυσμό χριστιανών και μουσουλμάνων. Εξαιρούνται το Μικρό Παλλάδιο και το Ρίζωμα όπου δεν εντοπίζονται αντίστοιχες χρήσεις και συνεπώς εκτιμάται ότι εξυπηρετούνται από τα κοιμητήρια των γειτονικών οικισμών (Παλλαδίου και Ασωμάτων αντίστοιχα). Στις περισσότερες περιπτώσεις βρίσκονται εκτός των ορίων των οικισμών αλλά συνήθως είτε σε επαφή είτε σε μικρή απόσταση από τις κατοικίες. Αντίθετα, δεν έχουν

εντοπιστεί χώροι κοιμητηρίων σε κανέναν από τους οικισμούς που βρίσκονται στην ορεινή περιοχή του Δήμου.

A.3.2 Οργάνωση παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων

A.3.2.1 Καταγραφή περιοχών ανάπτυξης παραγωγικών και επιχειρηματικών εγκαταστάσεων Δευτερογενή και Τριτογενή κάθε τύπου θεσμοθετημένων σε διαδικασία θεσμοθέτησης ή μη

Οι παραγωγικές δραστηριότητες του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα εντοπίζονται κυρίως κατά μήκος των υφιστάμενων οδικών αξόνων και με μικρές συγκεντρώσεις πλησίον των κυριότερων οικισμών και στο ανατολικό άκρο του Δήμου, ενώ παράλληλα, βάσει του ισχύοντος ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου, υφίστανται και ανάλογες θεσμοθετημένες ζώνες για την εγκατάσταση των εν λόγω δραστηριοτήτων.

Δραστηριότητες Δευτερογενούς τομέα

Βάσει του υφιστάμενου ΓΠΣ, καθορίζεται ως θεσμοθετημένη περιοχή ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων του δευτερογενούς τομέα η Ζώνη Βιοτεχνίας (ΒΙΟΠΑ). Χωροθετείται στα νότια όρια του οικισμού του Ιάσμου, σε έκταση 50,16στρ. όπου λειτουργεί εμπορική επιχείρηση ενώ στο βόρειο τμήμα της υπάρχει αριθμός κατοικιών. Οι επιτρεπόμενες χρήσεις είναι οι οριζόμενες από το άρθρο 5 του ΠΔ της 23.2.1987 (ΦΕΚ 166/Δ/1987) και περιλαμβάνουν:

- Βιομηχανικές εγκαταστάσεις χαμηλής όχλησης.
- Βιοτεχνικές εγκαταστάσεις χαμηλής όχλησης.
- Επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης.
- Κτίρια – γήπεδα αποθήκευσης.
- Κτίρια – γήπεδα στάθμευσης.
- Πρατήρια βενζίνης, υγραερίου.
- Κατοικία, μόνο για προσωπικό ασφαλείας.
- Γραφεία.
- Εστιατόρια.
- Αναψυκτήρια.
- Χώροι συνάθροισης κοινού.
- Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας.
- Αθλητικές εγκαταστάσεις.
- Εγκαταστάσεις εμπορικών εκθέσεων.
- Εγκαταστάσεις μέσων μαζικών μεταφορών.

Επιπλέον, βάσει του ισχύοντος ΓΠΣ, επιτρέπεται η χωροθέτηση χρήσεων βιομηχανίας – βιοτεχνίας, εφόσον αυτές συνδέονται με την επιτόπια γεωργική παραγωγή,

μόνον εντός της καθορισμένης Περιοχής Ελέγχου και Περιορισμών Δόμησης (ΠΕΠΔ) 2, η οποία περιλαμβάνει τα τμήματα της πεδινής περιοχής της ΔΕ Ιάσμου βόρεια της Εγνατίας Οδού και της σιδηροδρομικής γραμμής και ανατολικά των οικισμών Αμβροσίας, Μικρού Παλλαδίου και Παλλαδίου.

Οι υφιστάμενες δραστηριότητες του δευτερογενούς τομέα αναπτύσσονται ως επί το πλείστον κατά μήκος της οδού Κομοτηνή – Ίασμος – Ξάνθη (Επαρχιακή Οδός Νο 14) και επί των οδών σύνδεσης της Κομοτηνής με τους οικισμούς στο ανατολικό τμήμα του Δήμου. Οι περισσότερες έχουν ως αντικείμενο την επεξεργασία των προϊόντων της τοπικής αγροτικής παραγωγής ενώ έντονη παρουσία έχουν και οι επιχειρήσεις παραγωγής αδρανών υλικών. Ειδικότερα:

- Επί της οδού σύνδεσης της Κομοτηνής με τον οικισμό της Φωλέας και κατά μήκος του ανατολικού ορίου του Δήμου εντοπίζονται τρεις επιχειρήσεις, δύο εκ των οποίων έχουν ως αντικείμενο την παραγωγή αδρανών υλικών.
- Επί της οδού σύνδεσης της Κομοτηνής με τον οικισμό των Ασωμάτων εντοπίζονται πέντε επιχειρήσεις με αντικείμενο την παραγωγή οικοδομικών υλικών, επίπλων και ειδών διατροφής.
- Νότια του οικισμού Μέγα Πιστό βρίσκεται βιοτεχνία επίπλων-κουφωμάτων και ακόμη νοτιότερα, επί της οδού Κομοτηνή – Ίασμος, μια βιοτεχνία επίπλων.
- Μεταξύ των οικισμών Ληνός και Πολύανθο εντοπίζονται τρεις επιχειρήσεις.
- Νότια του Πολύανθου καταγράφονται πέντε συνολικά επιχειρήσεις παραγωγής αδρανών υλικών μέσω αμμοληπιών από τον ποταμό Κομφάτο, με μια ακόμη να βρίσκεται στην απέναντι όχθη, πλησίον της γέφυρας της Εγνατίας Οδού.
- Νότια του Ιάσμου καταγράφεται μια βιοτεχνία ενώ άλλη μια εντοπίζεται νότια του κόμβου της Εγνατίας Οδού.
- Ανατολικά του Κοπτερού βρίσκεται ένα ελαιοτριβείο.
- Δυτικά του Παλλαδίου εντοπίζεται μια μονάδα ανακύκλωσης μη μεταλλικών απορριμμάτων.

Ως ειδική κατηγορία παραγωγικών εγκαταστάσεων μπορούν να θεωρηθούν οι εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Στον Δήμο Ιάσμου οι εγκαταστάσεις αυτές εντοπίζονται:

- Στον ορεινό χώρο με τη μορφή αιολικών πάρκων υπό αδειοδότηση, τα οποία ανέρχονται σε 17 συνολικά, εκ των οποίων τα 16 στο δυτικό τμήμα του (δυτικά της κοίτης του ποταμού Κομφάτου), καθώς και σε έναν αδειοδοτημένο υδροηλεκτρικό σταθμό σε υδατόρεμα βόρεια του οικισμού της Δύμης στο ανατολικό όριο του Δήμου.

- Στον πεδινό χώρο, με τη μορφή 39 υφιστάμενων ή υπό αδειοδότηση φωτοβολταϊκών πάρκων, με συγκέντρωση στις ακόλουθες περιοχές:
 - Νότια του Μίσχου, με 4 φ/β πάρκα μεγάλης επιφάνειας υπό αδειοδότηση.
 - Περιμετρικά του Ιάσμου και έως την Εγνατία Οδό με 5 φ/β πάρκα, υφιστάμενα (3) ή με άδεια λειτουργίας (2).
 - Δυτικά του Κοπτερού με 4 φ/β πάρκα, υφιστάμενα (1) ή με άδεια λειτουργίας (3).
 - Δυτικά και νότια των οικισμών Παλλαδίου και Μικρού Παλλαδίου με 8 υφιστάμενα φ/β πάρκα.
 - Δυτικά και νότια του Γλυκονερίου με 7 υφιστάμενα φ/β πάρκα.
 - Στην πεδινή περιοχή της ΔΕ Ιάσμου νότια της Εγνατίας Οδού και έως το ύψος των οικισμών Μωσαϊκού και Διαλαμπής με 4 φ/β πάρκα.
 - Επί ή σε μικρή απόσταση από την οδό Κομοτηνή – Ίασμος και από το ύψος του οικισμού Μέγα Πιστό έως τον οικισμό Πολύανθο με 5 φ/β πάρκα.
 - Νότια του Ριζώματος και στο ανατολικό άκρο του Δήμου, νότια της Φωλέας, με ένα φ/β πάρκο σε κάθε περίπτωση.

Δραστηριότητες Τριτογενούς τομέα

Οι θεσμοθετημένες ζώνες ανάπτυξης των δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα στον Δήμο Ιάσμου οι οποίες ορίζονται από το ισχύον ΓΠΣ της ομώνυμης Δημοτικής Ενότητας περιλαμβάνουν: α) το Κέντρο Ενημέρωσης Πειραματικής Εφαρμογής και Προώθησης βιολογικών καλλιεργειών και Κτηνοτροφίας (ΚΕΠΕΠ), β) τη Ζώνη Εμπορευματικού Σταθμού Αυτοκινήτων (ΖΕΣ) και γ) το Εμπορικό Κέντρο, χωρίς ωστόσο να έχουν πραγματοποιηθεί ενέργειες για τη δημιουργία τους.

Το Κέντρο Ενημέρωσης Πειραματικής Εφαρμογής και Προώθησης βιολογικών καλλιεργειών και Κτηνοτροφίας (ΚΕΠΕΠ) χωροθετείται εντός έκτασης που ορίζεται ως Περιοχή Ελέγχου και Περιορισμών Δόμησης (ΠΕΠΔ) 3. Η θέση του εντοπίζεται 2,5χλμ. δυτικά από τον κόμβο του Ιάσμου, σε γήπεδο εμβαδού 30στρ. μεταξύ της Εγνατίας Οδού και της σιδηροδρομικής γραμμής. Το ΚΕΠΕΠ προβλέπεται να εστιάσει τις δράσεις του στα εξής αντικείμενα:

- Ενημέρωση και εκπαίδευση αγροτών ώστε να πεισθούν για τη βιωσιμότητα της μεθόδου / ενημέρωση του κοινού για την ποιότητα των προϊόντων.
- Οργάνωση των απαραίτητων για την άσκηση της βιολογικής γεωργίας εφοδίων, ιδιαίτερα όσον αφορά τους σπόρους και τα εφόδια φυτοπροστασίας.
- Υποστήριξη των καλλιεργητών για την εξασφάλιση των σχετικών πιστοποιήσεων και την προβολή των προϊόντων τους.

Ως επιτρεπόμενες χρήσεις προβλέπονται Κατοικία για το προσωπικό του Κέντρου, Διοίκηση, Εστιατόρια, Κτίρια εκπαίδευσης, Κτίρια κοινωνικής πρόνοιας, Γήπεδα στάθμευσης, Αθλητικές εγκαταστάσεις, Εμπορικά καταστήματα, Εγκαταστάσεις εμπορικών εκθέσεων, Γεωργικές χρήσεις, Κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις και σταβλισμός για πειραματική χρήση.

Η Ζώνη Εμπορευματικού Σταθμού Αυτοκινήτων (ΖΕΣ) χωροθετείται εντός έκτασης που ορίζεται ως ΠΕΠΔ 4. Προβλέπεται να κατασκευαστεί σε δημοτική έκταση δυτικά του Ιάσμου, μεταξύ της Εγνατίας Οδού και της σιδηροδρομικής γραμμής. Οι επιτρεπόμενες κτιριακές και λοιπές εγκαταστάσεις ορίζονται στο ΠΔ 79/2004 (ΦΕΚ 62/Α/2004) και περιλαμβάνουν (σύμφωνα με τον προτεινόμενο τύπο Β): Γραφεία – Διοίκηση του Φορέα του Σταθμού, Γραφείο Υπεύθυνου Λειτουργίας Σταθμού, Γραφείο Πληροφοριών, Γραφείο Παράδοσης Εμπορευμάτων, Χώρους Υγιεινής, Αποθήκες Εμπορευμάτων, Καφετέρια, Εστιατόριο, Θυρίδες Τράπεζας, Ιατρείο Πρώτων Βοηθειών και λοιπό εξοπλισμό. Δύνανται επίσης να λειτουργήσουν πρατήριο υγρών καυσίμων, διανομέας υγραερίου, πλυντήριο-λιπαντήριο-κεκλιμένα επίπεδα επιθεώρησης φορτηγών οχημάτων, συνεργεία και εγκαταστάσεις διανυκτέρευσης οδηγών.

Το Εμπορικό Κέντρο χωροθετείται εντός περιοχής που ορίζεται ως ΠΕΠΔ 5. Βρίσκεται σε δημοτική έκταση περί το 1χλμ. δυτικά του κόμβου του Ιάσμου, δίπλα στην Εγνατία Οδό και νότια αυτής. Οι επιτρεπόμενες χρήσεις περιλαμβάνουν Υπεραγορές, Εμπορικά Κέντρα, Εγκαταστάσεις Χονδρικού Εμπορίου έως και υποκατηγορίας 2, πρώτης κατηγορίας, ομάδας 6 της ΚΥΑ 15393/2332/2002 (ΦΕΚ 1022/Β/2002) όπως ισχύει.

Επισημαίνεται ότι δραστηριότητες εστίασης (εστιατόρια, ταβέρνες) δύνανται να χωροθετούνται στη ΔΕ Ιάσμου, βάσει του ισχύοντος ΓΠΣ, μόνον εντός των καθορισμένων πολεοδομικών κέντρων των οικισμών και της καθορισμένης Περιοχής Ελέγχου και Περιορισμών Δόμησης (ΠΕΠΔ) 2, η οποία περιλαμβάνει τα τμήματα της πεδινής περιοχής της Δημοτικής Ενότητας βόρεια της Εγνατίας Οδού και της σιδηροδρομικής γραμμής και ανατολικά των οικισμών Αμβροσίας, Μικρού Παλλαδίου και Παλλαδίου, ενώ τα πρατήρια καυσίμων επιτρέπονται μόνον εντός οικισμών με υπόδειξη να χωροθετούνται στα όρια αυτών.

Οι υφιστάμενες δραστηριότητες του τριτογενούς τομέα εντοπίζονται, όπως και οι αντίστοιχες του δευτερογενούς, κυρίως επί της οδού Κομοτηνή – Ιάσμος – Ξάνθη και των λοιπών οδικών αξόνων αλλά και πλησίον των οικισμών του Δήμου. Ειδικότερα:

- Επί της οδού σύνδεσης της Κομοτηνής με τον οικισμό της Φωλέας εντοπίζονται 3 εμπορικές επιχειρήσεις και 3 συνεργεία, ενώ άλλη μια εμπορική επιχείρηση βρίσκεται ανατολικά του οικισμού.

- Μεταξύ των οικισμών Δύμη και Αγίασμα λειτουργούν 2 επιχειρήσεις εστίασης, ένα πρατήριο καυσίμων και ένα συνεργείο, μεταξύ Αγιάσματος και Θάμνων ένα πρατήριο καυσίμων και μεταξύ Θάμνων και Ριζώματος ένα συνεργείο.
- Επί της οδού Κομοτηνή – Μίσχος (δυτικά της διασταύρωσης προς Ασώματος) εντοπίζονται δύο πρατήρια καυσίμων και ένα συνεργείο.
- Μεταξύ Μεγάλου Πιστού και Σώστη βρίσκονται δύο εμπορικές επιχειρήσεις και ένα πρατήριο καυσίμων.
- Επί της οδού Κομοτηνή – Πολύανθο και των οδών σύνδεσης αυτής με τον Σώστη και τον Ληνό εντοπίζονται συνολικά δύο εμπορικές επιχειρήσεις, δύο πρατήρια καυσίμων, τρία συνεργεία και μια επιχείρηση εστίασης με αίθουσα εκδηλώσεων.
- Μεταξύ Πολύανθου και Αμβροσίας βρίσκεται ένα πρατήριο καυσίμων.
- Ανατολικά του Ιάσμου και επί της οδού σύνδεσης με το Πολύανθο λειτουργούν τέσσερις εμπορικές επιχειρήσεις και ένα συνεργείο.
- Νότια του Ιάσμου και σε επαφή σχεδόν με το όριο του οικισμού βρίσκονται το Πυροσβεστικό Κλιμάκιο, το Αγροτικό Κτηνιατρείο και ο χώρος στάθμευσης των οχημάτων του Δήμου, ενώ νοτιότερα εντοπίζονται τρεις εμπορικές επιχειρήσεις στην οδό σύνδεσης με τον οικισμό της Γαλήνης, δύο εμπορικές επιχειρήσεις και ένα πρατήριο καυσίμων στην οδό σύνδεσης με το Μωσαϊκό και άλλες δύο επιχειρήσεις δυτικότερα του κόμβου της Εγνατίας Οδού (η μια εκ των οποίων -η υπεραγορά JUMBO- εντός της έκτασης του Εμπορικού Κέντρου). Δυτικά του Ιάσμου λειτουργεί Δασονομείο.
- Στο Κοππερό λειτουργεί μια εμπορική επιχείρηση ανατολικά του οικισμού.
- Νότια των Αμαξάδων και Άνω Αμαξάδων και επί της οδού Ιάσμος – Ξάνθη εντοπίζονται ένα πρατήριο καυσίμων, δύο εμπορικές επιχειρήσεις και δύο συνεργεία.
- Ανατολικά της Αμβροσίας λειτουργεί ένα συνεργείο και οι εγκαταστάσεις του Δασικού Φυτωρίου της Διεύθυνσης Αναδασώσεων Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης.
- Δυτικά του Παλλαδίου βρίσκονται μια εμπορική επιχείρηση και ένα πρατήριο καυσίμων.
- Ανατολικά της Διαλαμπής λειτουργεί ένα συνεργείο.

Σημαντική δραστηριότητα του τριτογενούς τομέα αποτελεί η Πανεπιστημιούπολη Κομοτηνής η οποία βρίσκεται στο ανατολικό άκρο του Δήμου. Αναπτύσσεται εντός πεδινών εκτάσεων καταλαμβάνοντας επιφάνεια 2.985στρ. εκ των οποίων έχουν δομηθεί τα 77, περιλαμβάνοντας κτιριακές εγκαταστάσεις για τα Τμήματα α) Νομικής, β) Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, γ) Ελληνικής Φιλολογίας, δ) Πολιτικής

Επιστήμης και ε) Οικονομικών Επιστημών, καθώς και το Κτίριο Διοίκησης, το Κεντρικό Αμφιθέατρο, το Εστιατόριο, τις Φοιτητικές Κατοικίες, το Κολυμβητήριο και το Κλειστό Γυμναστήριο.

A.3.2.2 Καταγραφή περιοχών ανάπτυξης τουριστικών καταλυμάτων και υποδομών κάθε τύπου θεσμοθετημένων σε διαδικασία θεσμοθέτησης ή μη

Στον Δήμο Ιάσμου δεν υπάρχει ανεπτυγμένη τουριστική δραστηριότητα. Οι σχετικές υποδομές περιορίζονται σε μια εκτός λειτουργίας ξενοδοχειακή μονάδα στο ανατολικό άκρο του Δήμου (επί του δυτικού ορίου της έκτασης που καταλαμβάνει η Πανεπιστημιούπολη Κομοτηνής) και στο ορεινό καταφύγιο (με δυνατότητα φιλοξενίας 25 ατόμων) στον εγκαταλελειμμένο οικισμό Πολύαρνο, χωρίς να υφίστανται λοιπές συναφείς υποδομές όπως ενοικιαζόμενα δωμάτια ή διαμερίσματα. Σημειώνεται ότι τουριστικές εγκαταστάσεις και υποδομές (κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα, μη κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα μέγιστης δυναμικότητας έως 200 κλίνες, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής π.χ. Συνεδριακά κέντρα, Ξενώνες / Κατασκηνώσεις μέγιστης δυναμικότητας έως 100 ατόμων) δύνανται, βάσει του ισχύοντος ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου, να χωροθετούνται μόνον εντός της καθορισμένης Περιοχής Ελέγχου και Περιορισμών Δόμησης (ΠΕΠΔ) 2 η οποία περιλαμβάνει τα τμήματα της πεδινής περιοχής της Δημοτικής Ενότητας βόρεια της Εγνατίας Οδού και της σιδηροδρομικής γραμμής και ανατολικά των οικισμών Αμβροσίας, Μικρού Παλλαδίου και Παλλαδίου.

A.3.2.3 Διασυνδέσεις με οικιστικές περιοχές (π.χ. μετακινήσεις εργασίας – κατοικίας και τουρισμού – οικιστικών περιοχών)

Όπως αναφέρθηκε, ο μεγαλύτερος αριθμός των παραγωγικών δραστηριοτήτων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα εντοπίζεται επί του οδικού άξονα Κομοτηνή – Ιάσμος – Ξάνθη, ο οποίος διατρέχει ή βρίσκεται σε μικρή απόσταση από την γραμμική οικιστική ανάπτυξη στους πρόποδες του ορεινού όγκου με τον μεγαλύτερο αριθμό οικισμών και τη συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων (80% επί του συνολικού πληθυσμού). Ως εκ τούτου οι μετακινήσεις είναι περιορισμένες ως προς τις διανυόμενες αποστάσεις, δεδομένης και της συγκέντρωσης των δραστηριοτήτων σε μικρή κατά κανόνα απόσταση από τους οικισμούς. Οι παρατηρούμενες τοπικές συσσωρεύσεις αφορούν κυρίως τον Ιάσμο, καθώς αποτελεί το διοικητικό κέντρο του Δήμου, τον πολυπληθέστερο οικισμό και έχει άμεση σύνδεση με την Εγνατία Οδό, και το Πολύανθο όπου καταγράφεται αριθμός επιχειρήσεων παραγωγής αδρανών υλικών από την κοίτη του ποταμού Κομψάτου. Οι μετακινήσεις διαφοροποιούνται ποιοτικά στο ανατολικό τμήμα του Δήμου

και αφορούν την έλευση εργαζομένων σε μεγάλο βαθμό από την Κομοτηνή, η οποία βρίσκεται σε πολύ μικρή απόσταση από τις εκεί εγκατεστημένες επιχειρήσεις. Σε ακόμη μεγαλύτερο βαθμό το ίδιο ισχύει και με την Πανεπιστημιούπολη, όπου το προσωπικό και οι περισσότεροι φοιτητές διαμένουν στην πόλη και μετακινούνται επί καθημερινής βάσεως για λόγους εργασίας και παρακολούθησης των μαθημάτων.

A.3.2.4 Εντοπισμός αυθαίρετων στον εξωοικιστικό χώρο

Δεν υπάρχουν στοιχεία αναφορικά με την ύπαρξη αυθαίρετων κατασκευών του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα στον εξωοικιστικό χώρο της περιοχής μελέτης.

A.3.2.5 Καταγραφή ιδιαίτερων παραγωγικών χρήσεων γης (Εξόρυξη – Λατόμευση κλπ.)

Στον Δήμο Ιάσμου υφίσταται η ενεργή λατομική περιοχή Δύμης η οποία εντοπίζεται σε έκταση 73.331,97μ², στο ανατολικό άκρο της περιοχής μελέτης και σε απόσταση μικρότερη των 500μ. βορειοανατολικά του ομώνυμου οικισμού, εντός δασικών εκτάσεων. Η δραστηριότητα ασκείται σε μέρος παλαιότερης και μεγαλύτερης λατομικής έκτασης με εμβαδό 159.425μ². Ανατολικότερα αυτής βρίσκεται η ανενεργή λατομική περιοχή Φωλέας, εντός έκτασης εμβαδού 60.044,31μ². Υπό το ίδιο καθεστώς μη ενεργοποίησης βρίσκεται και λατομική περιοχή ανατολικά του οικισμού Αμαξάδων, επιφάνειας 1.246.000μ², η οποία εντοπίζεται σχεδόν εξολοκλήρου εντός του Προστατευτικού Δάσους Δυτικής Ροδόπης (βλ. και Ενότητα A.3.4α).

A.3.3 Οργάνωση υπαίθρου – Αγροτικός Χώρος – Υπαίθρια Αναψυχή

A.3.3.1 Καταγραφή αγροτικών δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων κάθε τύπου (γεωργικές γαίες και εγκαταστάσεις, δασοκομία-κτηνοτροφία και εγκαταστάσεις) θεσμοθετημένων σε διαδικασία θεσμοθέτησης ή μη

Η αγροτική δραστηριότητα είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη στον Δήμο Ιάσμου έχοντας σαφή χωρική διαφοροποίηση, καθώς στις νότιες και ανατολικές πεδινές εκτάσεις ασκείται εντατικά η γεωργία με παράλληλα παρουσία μεγάλου αριθμού κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων πλησίον των υφιστάμενων οικισμών. Αντίστοιχα, στο βόρειο ορεινό τμήμα η κτηνοτροφική δραστηριότητα παρουσιάζει μεγαλύτερη διασπορά ενώ η υφιστάμενη δασική βλάστηση επιτρέπει την ανάπτυξη δράσεων δασοκομίας.

Επισημαίνεται ότι από τα διαθέσιμα στοιχεία δε διαπιστώθηκε ο καθορισμός ευρέων περιοχών με χαρακτηρισμό Γεωργική Γη Υψηλής Παραγωγικότητας (ΓΓΥΠ), κατά τις διατάξεις του άρθρου 56, του Ν.2637/1998, όπως ισχύει. Ωστόσο, οι εκτάσεις όπου έχει πραγματοποιηθεί αναδάσμος θεωρείται πως ανήκουν σε αυτή την κατηγορία. Στις λοιπές γεωργικές περιοχές του Δήμου (εκτάσεις βορείως της Εγνατίας Οδού πλησίον των Αμαξάδων και οι υπόλοιπες εκτάσεις της ΔΕ Σώστη) ο ενδεχόμενος χαρακτηρισμός της γεωργικής γης ως υψηλής παραγωγικότητας γίνεται, σύμφωνα με την αρμόδια υπηρεσία, μόνο για μεμονωμένα αγροτεμάχια⁵⁴.

Οι θεσμοθετημένες ζώνες εντός των οποίων επιτρέπεται η άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας περιλαμβάνουν τις καθορισμένες από το ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου Περιοχές Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ) και Περιοχές Ελέγχου και Περιορισμών Δόμησης (ΠΕΠΔ), με επιμέρους όρους για κάθε ζώνη όπως περιγράφεται στη συνέχεια.

- Στις ΠΕΠ 1.α «Περιοχή προστασίας λίμνης Βιστωνίδας και περιλίμνιας ζώνης (Περιοχή προστασίας της Φύσης)» και ΠΕΠ 1.β «Περιοχή ειδικής προστασίας – Τμήμα και εκβολές ποταμού Κομψάτου και παραποτάμιων διαπλάσεων (Περιοχή προστασίας της φύσης)» επιτρέπονται:

Η γεωργία στις νομίμως υφιστάμενες καλλιεργούμενες εκτάσεις, τα αναγκαία έργα υποδομής της (π.χ. αναδιάρθρωση, αναδάσμος, άρδευση, οδοποιία κ.λ.π.) και ο εκσυγχρονισμός της υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Η φυτοπροστασία να γίνεται με υποχρεωτική τήρηση του Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (Κ.Ο.Γ.Π.) και με μεθόδους που επιτρέπονται στα πλαίσια των εκάστοτε σχετικών κανονισμών της Ε.Ε. που αφορούν στην εφαρμογή αγροπεριβαλλοντικών μέτρων.

β. Διατήρηση των φυτοφραχτών, όπου υφίστανται, στα όρια των αγροτεμαχίων.

⁵⁴ Υπ' αριθμ. 8918/264/6-2-2023 έγγραφο της Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας Ροδόπης.

γ. Προώθηση και ενίσχυση της αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών και εφαρμογή βελτιωμένων καλλιεργητικών πρακτικών.

- Στις ΠΕΠ 1.γ «Περιοχή ειδικής προστασίας – Τμήμα ποταμού Κομφάτου και παραποτάμιων διαπλάσεων (Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου)» και ΠΕΠ 2 «Περιοχή ειδικής προστασίας υπόλοιπης χερσαίας έκτασης και ζώνης γύρω από τη λίμνη Βιστωνίδα (Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου)» επιτρέπονται:

Η γεωργία στις νομίμως υφιστάμενες καλλιεργούμενες εκτάσεις, καθώς και τα αναγκαία έργα υποδομής της (π.χ. αναδιάρθρωση, αναδασμός, άρδευση, οδοποιία κ.λ.π.) και ο εκσυγχρονισμός της σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο Ι.1.5 του άρθρου 3 της Κ.Υ.Α. με αριθμ. 44549/2008 (ΦΕΚ 497/Δ/17-10-2008).

- Στην ΠΕΠ 3 «Ζώνη προστασίας του εξωαστικού πρασίνου και δασώδους βλάστησης» επιτρέπεται στα αγροτεμάχια μη δασικού χαρακτήρα η άσκηση παραδοσιακών καλλιεργειών και η δημιουργία θερμοκηπίων.
- Στις ΠΕΠΔ 1 «Ζώνη Γεωργικών χρήσεων (πρώτη προτεραιότητα)» και ΠΕΠΔ 2 «Ζώνη γεωργικών – κτηνοτροφικών χρήσεων»⁵⁵ επιτρέπονται:

Η γεωργία στις νομίμως υφιστάμενες καλλιεργούμενες εκτάσεις, τα αναγκαία έργα υποδομής της (π.χ. αναδιάρθρωση, αναδασμός, άρδευση, οδοποιία κ.λ.π.) και ο εκσυγχρονισμός της υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Η φυτοπροστασία να γίνεται με υποχρεωτική τήρηση του Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής (Κ.Ο.Γ.Π.) και με μεθόδους που επιτρέπονται στα πλαίσια των εκάστοτε σχετικών κανονισμών της Ε.Ε. που αφορούν στην εφαρμογή αγροπεριβαλλοντικών μέτρων.

β. Διατήρηση των φυτοφραχτών, όπου υφίστανται, στα όρια των αγροτεμαχίων.

γ. Προώθηση και ενίσχυση της αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών και εφαρμογή βελτιωμένων καλλιεργητικών πρακτικών.

Η υφιστάμενη γεωργική δραστηριότητα ασκείται στις πεδινές περιοχές καταλαμβάνοντας το νότιο και ανατολικό τμήμα του Δήμου, με ελάχιστες εκτάσεις εντός του ορεινού όγκου. Ο γεωργικός χώρος διακρίνεται σε επιμέρους ενότητες με διαφοροποιημένα χαρακτηριστικά, εκ των οποίων η πλέον εκτεταμένη περιλαμβάνει τις εκτάσεις των ΔΕ Ιάσμου και Αμαζάδων και μέρος αυτών της δυτικής ΔΕ Σώστη οι οποίες βρίσκονται νότια της Εγνατίας Οδού και της σιδηροδρομικής γραμμής. Το μεγαλύτερο

⁵⁵ Αν και στο κείμενο του ΦΕΚ έγκρισης του ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου δεν αναφέρεται ρητά ως επιτρεπόμενη χρήση εντός της ΠΕΠΔ 2 η γεωργία, εκτιμάται πως αυτό συνέβη εκ παραδρομής καθώς τόσο οι υφιστάμενες χρήσεις γης της ζώνης όσο και ο αναφερόμενος επιθυμητός χαρακτήρας (γεωργικός – κτηνοτροφικός) αλλά και η ονομασία της (Ζώνη γεωργικών – κτηνοτροφικών χρήσεων) υποδηλώνουν σαφώς πως επιτρέπεται η γεωργική δραστηριότητα.

μέρος της περιοχής αυτής διαθέτει αναδασμό με συνέπεια την αυξημένη επιφάνεια των αγροτεμαχίων, ενώ εμφανίζει υψηλό βαθμό ομοιομορφίας καθώς, πέραν των υφιστάμενων οικισμών και θυλάκων κτηνοτροφικών μονάδων, υφίσταται πολύ περιορισμένος αριθμός χρήσεων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα. Τις γεωργικές εκτάσεις διασχίζουν οι ποταμοί Κόσυνθος, Κομφάτος και Ασπροπόταμος καθώς και αριθμός υδατορεμάτων και δίκτυο καναλιών για την άρδευση των καλλιεργειών οι οποίες είναι σχεδόν εξολοκλήρου αροτραίες, με κυριότερες το βαμβάκι, το σιτάρι, το καλαμπόκι και τα ζαχαρότευτλα.

Νότια των εκτεταμένων γεωργικών εκτάσεων υφίστανται δύο θύλακες γεωργικής γης, δυτικά των οικισμών Παλλάδιο και Μικρό Παλλάδιο και νότια του Γλυκονερίου, όπου δεν έχει πραγματοποιηθεί αναδασμός. Οι καλλιέργειες αναπτύσσονται σε ήπια λοφώδες έδαφος και σε αμφότερες τις περιοχές εντοπίζεται αριθμός φωτοβολταϊκών πάρκων.

Βόρεια των μεταφορικών αξόνων και έως τους πρόποδες της ορεινής περιοχής ο γεωργικός χώρος στις ΔΕ Ιάσμου και Αμαξάδων παρουσιάζει μικρό εύρος και αυξημένη παρουσία δενδρωδών καλλιεργειών, κυρίως ελαιώνων, με ταυτόχρονη μικρή παρουσία χρήσεων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα επί του οδικού άξονα εκατέρωθεν του Ιάσμου.

Ανατολικά του Πολύανθου και με προοδευτικά αυξανόμενο εύρος έως το όριο με τον Δήμο Κομοτηνής, ο υφιστάμενος γεωργικός χώρος στερείται αναδασμού κατά το μεγαλύτερο μέρος του και καταλαμβάνεται σε σημαντικό βαθμό από δενδρώδεις καλλιέργειες με κυριότερες τις αμυγδαλιές, τις φουντουκιές, τις ελιές και τις κερασιές, ενώ στα υφιστάμενα είδη αροτραίων καλλιεργειών εντοπίζεται και καπνοκαλλιέργεια. Η περιοχή διασχίζεται από τον Ασπροπόταμο και σημαντικό αριθμό υδατορεμάτων ενώ καταγράφεται περιορισμένη παρουσία χρήσεων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα επί των υφιστάμενων οδικών αξόνων η οποία εντείνεται στο ανατολικό άκρο της, περιλαμβάνοντας μεταξύ άλλων και την Πανεπιστημιούπολη Κομοτηνής.

Στον ορεινό χώρο του Δήμου υφίστανται ελάχιστες γεωργικές εκτάσεις οι οποίες εντοπίζονται πλησίον ή περιμετρικά των οικισμών (Ιππικό, Μοναχοί, Κατσικά, Πολύαρνο, Ταγγαίο, Τρίκορφο, Διχάλα, Μελίταινα, Κρυστάλλη, Κερασιά), παλαιών οικιστικών συγκεντρώσεων (Τάλης, Σήμα) και κατά μήκος της κοίτης του ποταμού Κομφάτου δυτικά του οικισμού Τρίκορφο, ενίοτε με χρήση αναβαθμών για τη συγκράτηση του εδάφους. Στις περισσότερες περιπτώσεις ωστόσο η μείωση του πληθυσμού ή και η εγκατάλειψη των οικιστικών θέσεων έχει οδηγήσει και στην παύση της καλλιέργειας της γεωργικής γης.

Οι θεσμοθετημένες ζώνες εντός των οποίων επιτρέπεται η άσκηση της κτηνοτροφικής δραστηριότητας περιλαμβάνουν τις καθορισμένες από το ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου Περιοχές Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ) και Περιοχές Ελέγχου και Περιορισμών Δόμησης (ΠΕΠΔ), με επιμέρους όρους για κάθε ζώνη όπως περιγράφεται στη συνέχεια.

- Στις ΠΕΠ 1.α «Περιοχή προστασίας λίμνης Βιστωνίδας και περιλίμνιας ζώνης (Περιοχή προστασίας της Φύσης)» και ΠΕΠ 1.β «Περιοχή ειδικής προστασίας – Τμήμα και εκβολές ποταμού Κομφάτου και παραποτάμιων διαπλάσεων (Περιοχή προστασίας της φύσης)» επιτρέπονται:

Η βόσκηση με τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α. Η βοσκοϊκανότητα κατά είδος, ο χρόνος, η διάρκεια και οι χρόνοι βόσκησης, ο αριθμός και το είδος ζώων που θα επιτρέπεται εκάστοτε, καθώς και οι χώροι και οι υποδομές εσταβλισμού, θα καθορίζονται από ειδική διαχειριστική μελέτη που θα λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες οικολογικές απαιτήσεις.

β. Η ειδική διαχειριστική μελέτη θα εκπονείται με μέριμνα του Φορέα Διαχείρισης και θα θεωρείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της οικείας Περιφέρειας εντός δύο ετών από την έκδοση του άρθρου 3 της Κ.Υ.Α. με αριθμ. 44549/2008 (ΦΕΚ 497/Δ/17-10-2008).

γ. Μέχρι την οριστική θεώρηση της ειδικής διαχειριστικής μελέτης η δραστηριότητα θα ασκείται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

- Στην ΠΕΠ 1.γ «Περιοχή ειδικής προστασίας – Τμήμα ποταμού Κομφάτου και παραποτάμιων διαπλάσεων (Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου)» επιτρέπονται:

Η βόσκηση σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο Ι.1.6. του άρθρου 3 της Κ.Υ.Α. με αριθμ. 44549/2008 (ΦΕΚ 497/Δ/17-10-2008).

Η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός νόμιμα υφιστάμενων κτηνοτροφικών μονάδων σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο ΙΙ.1.6. του άρθρου 3 της Κ.Υ.Α. με αριθμ. 44549/2008 (ΦΕΚ 497/Δ/17-10-2008).

- Στην ΠΕΠ 2 «Περιοχή ειδικής προστασίας υπόλοιπης χερσαίας έκτασης και ζώνης γύρω από τη λίμνη Βιστωνίδα (Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου)» επιτρέπονται:

Η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός νόμιμα υφιστάμενων κτηνοτροφικών μονάδων σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο ΙΙ.1.6. του άρθρου 3 της Κ.Υ.Α. με αριθμ. 44549/2008 (ΦΕΚ 497/Δ/17-10-2008).

Η βόσκηση σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο Ι.1.6. του άρθρου 3 της Κ.Υ.Α. με αριθμ. 44549/2008 (ΦΕΚ 497/Δ/17-10-2008).

Οι εσταυλισμοί αιγοπροβάτων, ίππων και βοοειδών, έως και υποκατηγορίας 3, κατηγορίας δεύτερης της ΚΥΑ 15393/2332/2002 (Β' 1022), σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, μετά από γνώμη του Φορέα Διαχείρισης και Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, σύμφωνα με τα άρθρα 6&7 της ΚΥΑ 11014/703/Φ104/2003 (Β' 332).

- Στην ΠΕΠ 3 «Ζώνη προστασίας του εξωαστικού πρασίνου και δασώδους βλάστησης» επιτρέπονται:

Ι. Στις εκτάσεις δασικού ή αναδασωτέου χαρακτήρα επιτρέπονται, μετά από έγκριση της δασικής αρχής:

Η βόσκηση μόνο στις περιοχές που προσδιορίζονται στο χάρτη Π2 ως Φυσικοί Βοσκότοποι.

ΙΙ. Στα αγροτεμάχια μη δασικού χαρακτήρα επιτρέπονται επιπλέον οι παρακάτω χρήσεις:

Νομαδική Κτηνοτροφία (σε περιοχές θαμνολίβαδων).

Εγκαταστάσεις σταβλισμού μεγάλων ζώων σε θαμνολίβαδα.

- Στην ΠΕΠΔ 1 «Ζώνη Γεωργικών χρήσεων (πρώτη προτεραιότητα)» επιτρέπονται:

Νόμιμα υφιστάμενες κτηνοτροφικές μονάδες δύνανται να βελτιώνονται και να εκσυγχρονίζονται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο ΙΙ.1.6. του άρθρου 3 της Κ.Υ.Α. του Ε.Π.Α.Μ.Θ. Η βόσκηση, σύμφωνα με τα οριζόμενα της παραγράφου Ι.1.6 του άρθρου 3 της ΚΥΑ του Ε.Π.Α.Μ.Θ., μόνο στις περιοχές που προσδιορίζονται στο χάρτη Π2 ως Φυσικοί Βοσκότοποι. Η εγκατάσταση καθετοποιημένων πτηνο-κτηνοτροφικών μονάδων έως 200 ισοδύναμων ζώων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και με την προϋπόθεση ότι, το γήπεδο της δραστηριότητας, να απέχει κατ' ελάχιστο 1 χλμ. από τα όρια των ζωνών ΠΕΠ 1 (α, β και γ) και ΠΕΠ 2.

- Στην ΠΕΠΔ 2 «Ζώνη γεωργικών – κτηνοτροφικών χρήσεων» επιτρέπονται:

Γεωργοκτηνοτροφικά κτίρια – Silos

Η βόσκηση, μόνο στις περιοχές που προσδιορίζονται στο χάρτη Π2 ως Φυσικοί Βοσκότοποι.

Οι απεικονισθέντες στον Χάρτη Π2 του ισχύοντος ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου «Φυσικοί Βοσκότοποι» αποτελούν περιοχές εντός των ζωνών ΠΕΠ 3, ΠΕΠΔ 1 και ΠΕΠΔ 2 οι οποίες προορίζονται για τη βόσκηση του ζωικού κεφαλαίου. Στον πεδινό χώρο ανάλογες εκτάσεις υφίστανται ανατολικά της Αμβροσίας, δυτικά του Μωσαϊκού και ανατολικά (εντός της κοίτης του ποταμού Κομψάτου) και δυτικά του Ιάσμου (βόρεια και νότια της Εγνατίας Οδού και περιμετρικά του υποσταθμού της ΔΕΗ). Στον ορεινό χώρο της ΔΕ Ιάσμου οι αντίστοιχες εκτάσεις είναι πιο εκτεταμένες και εντοπίζονται κυρίως περιμετρικά, βόρεια και νοτιοδυτικά των εγκαταλελειμμένων οικισμών Πολύαρνο και Ταγγαίο και νότια της Μελίταινας.

Η υφιστάμενη κτηνοτροφική δραστηριότητα ασκείται τόσο στον πεδινό όσο και στον ορεινό χώρο. Στις πεδινές περιοχές οι κτηνοτροφικές μονάδες βρίσκονται συνήθως σε μικρή απόσταση από τους οικισμούς, με μεγάλες συγκεντρώσεις να εντοπίζονται περιμετρικά των Αμαξάδων – Άνω Αμαξάδων (άνω των 30 εγκαταστάσεων), νότια του Κοπτερού (άνω των 25) και δυτικά του κόμβου Ιάσμου της Εγνατίας Οδού (άνω των 15). Έντονη παρουσία καταγράφεται επίσης δυτικά και νότια του Πολύανθου (άνω των 10 εγκαταστάσεων), περιμετρικά του Σώστη, του Μεγάλου Πιστού και του Μίσχου (6-10 εγκαταστάσεις), δυτικά της Διαλαμπής, του Μωσαϊκού και της Σάλπης, νοτιοανατολικά της Γαλήνης, περιμετρικά της Αμβροσίας (τουλάχιστον 5 εγκαταστάσεις σε κάθε οικισμό) και νότια του Γλυκονερίου (περί τις 10, κάποιες εντός ορίων του οικισμού). Μικρός αριθμός εγκαταστάσεων εντοπίζεται διάσπαρτα στην υπόλοιπη πεδινή έκταση, κυρίως στη ΔΕ Σώστη. Πλην μεμονωμένων περιπτώσεων κτηνοτροφικών μονάδων με μόνιμα κτίσματα, η συντριπτική πλειοψηφία των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων είναι πρόχειρης κατασκευής.

Στον ορεινό χώρο η διασπορά των κτηνοτροφικών μονάδων είναι μεγαλύτερη και ο συνολικός αριθμός τους αρκετά μικρότερος, με τοπικές συγκεντρώσεις περιμετρικά του οικισμού Ιππικό (περί τις 15 εγκαταστάσεις) και βόρεια – βορειοδυτικά του οικισμού Μοναχοί (περί τις 10). Μικρός αριθμός εγκαταστάσεων εντοπίζεται σε κοντινή απόσταση από τις οδούς που συνδέουν τον Ίασμο και το Πολύανθο με τον οικισμό Πολύαρνο, καθώς και στην ευρύτερη περιοχή των οικισμών Τρίκορφο και Μελίταινα. Ο χαρακτήρας της κτηνοτροφικής δραστηριότητας στις ορεινές περιοχές, η οποία ασκείται εν πολλοίς ανεξέλεγκτα και χωρίς περιορισμούς, έχει ως αποτέλεσμα φαινόμενα υπερβόσκησης και κατά συνέπεια υποβάθμισης του περιβάλλοντος⁵⁶.

Συνδεδεμένοι με τη γεωργική και κτηνοτροφική δραστηριότητα είναι οι υφιστάμενοι γεωργικοί αποθηκευτικοί χώροι που εξυπηρετούν τη διατήρηση των παραγόμενων προϊόντων αλλά και ζωοτροφών, αγροτικών μηχανημάτων και εξοπλισμού. Στην πλειοψηφία τους είναι μικρού μεγέθους και βρίσκονται περιμετρικά και σε μικρή απόσταση από τους οικισμούς της πεδινής περιοχής και κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις. Ειδική περίπτωση αποτελούν οι χώροι κατακόρυφης αποθήκευσης (σιλό) οι οποίοι έχουν πολύ μεγαλύτερη χωρητικότητα και εξυπηρετούν αποκλειστικά την αποθήκευση και ενίοτε την περιορισμένη επεξεργασία της γεωργικής παραγωγής, με ανάλογες εγκαταστάσεις να εντοπίζονται νοτιοδυτικά του Ιάσμου, ανατολικά της Αμβροσίας και νότια της σιδηροδρομικής γραμμής (δύο χώροι) στο ύψος του οικισμού Ασώματοι.

Η θεσμοθετημένη ζώνη για την άσκηση της δασοκομικής δραστηριότητας είναι η, καθορισμένη από το ισχύον ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου, Περιοχή Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ) 3 «Ζώνη προστασίας του εξωαστικού πρασίνου και δασώδους βλάστησης» η οποία καταλαμβάνει τον ορεινό χώρο και εντός της οποίας αναπτύσσονται τα δάση και οι δασικές εκτάσεις. Συμπληρωματικά, συναφείς δράσεις δύνανται να πραγματοποιηθούν και στις ακόλουθες ζώνες:

- Στις ΠΕΠ 1.α «Περιοχή προστασίας λίμνης Βιστωνίδας και περιλίμνιας ζώνης (Περιοχή προστασίας της Φύσης)» και ΠΕΠ 2 «Περιοχή ειδικής προστασίας υπόλοιπης χερσαίας έκτασης και ζώνης γύρω από τη λίμνη Βιστωνίδα (Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου)» επιτρέπονται:

Η άσκηση της δασοπονίας, μετά από εκπόνηση Δασοπονικών μελετών και εκθέσεων ή πινάκων υλοτομίας και έγκρισής τους σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, καθώς και οι ενέργειες – δράσεις – προγράμματα αποκατάστασης της φυσικής παραποτάμιας βλάστησης με τοπικά είδη φυτών και τις γηγενείς ποικιλίες τους, με σκοπό η προσδοκώμενη αποκατάσταση να γίνει με φυτά ομοειδούς γεννητικού υλικού και μετά από γνώμη του Φορέα Διαχείρισης.

⁵⁶ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ιάσμου 2012-2014, σελ. 64.

- Στις ΠΕΠ 1.β «Περιοχή Ειδικής Προστασίας – Τμήμα και εκβολές ποταμού Κομφάτου και παραποτάμιων διαπλάσεων (Περιοχή προστασίας της Φύσης)» και ΠΕΠ 1.γ «Περιοχή Ειδικής Προστασίας – Τμήμα ποταμού Κομφάτου και παραποτάμιων διαπλάσεων (Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου)» επιτρέπονται:

Η άσκηση της δασοπονίας, μετά από εκπόνηση Δασοπονικών μελετών και εκθέσεων ή πινάκων υλοτομίας και έγκρισής τους σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, καθώς και οι ενέργειες – δράσεις – προγράμματα αποκατάστασης της φυσικής παραποτάμιας βλάστησης με τοπικά είδη φυτών και τις γηγενείς ποικιλίες τους, με σκοπό η προσδοκώμενη αποκατάσταση να γίνει με φυτά ομοειδούς γεννητικού υλικού και μετά από γνώμη του Φορέα Διαχείρισης.

Η διατήρηση και η ξύλευση των υφιστάμενων καλλιεργειών λεύκας, απαγορευομένης της επέκτασης ή αλλαγής καλλιεργούμενου είδους στις καλλιεργούμενες εκτάσεις.

Η υφιστάμενη δασοκομική δραστηριότητα ασκείται στον ορεινό χώρο του Δήμου με αντικείμενο την υλοτομία για εμπορικούς σκοπούς ή κάλυψη των αναγκών του τοπικού πληθυσμού και τις εργασίες διαχείρισης του δασικού κεφαλαίου με σκοπό τη διατήρηση και αναγέννησή του. Η υλοτομία διενεργείται από τους έξι τοπικούς Δασικούς Συνεταιρισμούς Εργασίας (ΔΑ.Σ.Ε.) υπό την εποπτεία του αρμόδιου Δασονομείου το οποίο βρίσκεται δυτικά του Ιάσμου. Οι εκτεταμένες δασικές εκτάσεις σε συνδυασμό με την υποστελέχωση των αρμόδιων δασικών υπηρεσιών και τον δυσπρόσιτο και συνοριακό χαρακτήρα της περιοχής ευνοούν την παράνομη υλοτομία με αποτέλεσμα τη σταδιακή αποψίλωση των υφιστάμενων δασών και την επιδείνωση προβλημάτων όπως οι πλημμύρες και η μεταφορά φερτών υλικών προς τις πεδινές περιοχές.

A.3.3.2 Καταγραφή λοιπών υπαίθριων δραστηριοτήτων (αναψυχή, άθληση κλπ.) θεσμοθετημένων σε διαδικασία θεσμοθέτησης ή μη

Βάσει του ισχύοντος ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου, οι θεσμοθετημένες υποδομές άθλησης στον εξωοικιστικό χώρο περιορίζονται σε ένα γήπεδο ποδοσφαίρου νότια του Κοπτερού. Αναφορικά με τις υφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις στο σύνολο του Δήμου, αυτές περιλαμβάνουν γήπεδα ποδοσφαίρου και μπάσκετ, η πλειοψηφία των οποίων βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τους οικισμούς. Ειδικότερα, καταγράφονται οι ακόλουθοι χώροι:

- Γήπεδο ποδοσφαίρου βορειοδυτικά της Φωλέας.
- Γήπεδο μπάσκετ δυτικά του Αγιάσματος.
- Γήπεδο μπάσκετ δυτικά του Ριζώματος.
- Γήπεδο ποδοσφαίρου δυτικά και γήπεδο μπάσκετ νότια των Ασωμάτων.
- Γήπεδο ποδοσφαίρου νότια και γήπεδο μπάσκετ νοτιοανατολικά του Μεγάλου Πιστού.

- Γήπεδο ποδοσφαίρου (Δημοτικό γήπεδο «Ευάγγελος Αρβανιτίδης») νοτιοανατολικά του Σώστη και επί της οδού Κομοτηνή – Ίασμος.
- Γήπεδο μπάσκετ νότια του Ληνού.
- Γήπεδα ποδοσφαίρου και μπάσκετ νότια του Κοπτερού.
- Γήπεδο ποδοσφαίρου βόρεια της Γαλήνης.
- Γήπεδο ποδοσφαίρου νότια της Αμβροσίας.
- Γήπεδο ποδοσφαίρου δυτικά της Σάλπης.

Τα περισσότερα γήπεδα ποδοσφαίρου διαθέτουν βοηθητικό κτίριο, κερκίδα και ηλεκτροφωτισμό, εκτός από αυτά των οικισμών της νότιας πεδινής περιοχής (Γαλήνη, Αμβροσία και Σάλπη) τα οποία έχουν εγκαταλειφθεί⁵⁷.

Οι θεσμοθετημένοι χώροι αναψυχής βάσει του ΓΠΣ της ΔΕ Ίασμου εντοπίζονται στον ορεινό όγκο και συγκεκριμένα σε δύο θέσεις κατά μήκος της οδού που συνδέει την έδρα του Δήμου με το Πολύαρνο και σε μια ακόμη θέση βορειότερα επί της κοίτης του ποταμού Κομφάτου. Επιπλέον, στον οικισμό του Πολύαρνου προβλέπεται η δημιουργία Χώρου Κατασκήνωσης και Ορεινού Καταφυγίου (το οποίο έχει κατασκευαστεί) ενώ βορειότερα, στη θέση «Αστραία» ορίζεται Περιοχή Φυσικού Κάλλους (τα λεγόμενα «Θρακικά Μετέωρα»). Προτείνεται επίσης η δημιουργία μονοπατιών προς σημεία περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος και θέας α) βόρεια του Κοπτερού, β) πλησίον του προαναφερθέντος χώρου αναψυχής επί της κοίτης του Κομφάτου, γ) πλησίον του Πολύαρνου και για τη σύνδεσή του με την Περιοχή Φυσικού Κάλλους και δ) πλησίον της Μελίταινας. Τέλος, στην περιοχή της Βιστωνίδας ορίζεται η κατασκευή παρατηρητηρίου πουλιών νότια του Κοπτερού και η σύνδεσή του με τις εκβολές του ποταμού Κομφάτου μέσω της δημιουργίας μονοπατιού επί της όχθης της λίμνης, καθώς και η κατασκευή μικρής «σκάλας» για τη διευκόλυνση της επιβίβασης σε κωπήλατες βάρκες με σκοπό την περιήγηση στην ευρύτερη λιμναία περιοχή.

Οι υφιστάμενοι χώροι αναψυχής περιλαμβάνουν έναν χώρο δασικής αναψυχής (σε διαφορετική θέση από τους προβλεπόμενους στο ΓΠΣ) ο οποίος περιλαμβάνει ελαφρές υποδομές (ξύλινα κιόσκια, παγκάκια κλπ.) και το Ορεινό Καταφύγιο στο Πολύαρνο το οποίο χρησιμοποιείται για την προσωρινή διαμονή επισκεπτών. Παράλληλα, στον ορεινό όγκο της ΔΕ Ίασμου πραγματοποιούνται ορειβατικές δραστηριότητες στο Ευρωπαϊκό Μονοπάτι Ε6 που διέρχεται από την περιοχή και σε τρία ορειβατικά μονοπάτια που έχουν σημανθεί από το Δήμο: Ίασμος – Αστραία μήκους 5,5χλμ., Τσαλαπετεινός (Δήμου Μύκης Π.Ε. Ξάνθης) – Εύθυμο – Αστραία μήκους 11χλμ. και Κορφοβούνι (Δήμου Μύκης Π.Ε.

⁵⁷ Είναι χαρακτηριστικό ότι τα τρία αυτά γήπεδα δεν ορίζονται ως υφιστάμενοι αθλητικοί χώροι στο ισχύον ΓΠΣ της ΔΕ Ίασμου.

Ξάνθης) – Εύθυμο μήκους 6χλμ. Στον ορεινό χώρο της ΔΕ Σώστη λαμβάνουν επίσης χώρα δράσεις ορεινής πεζοπορίας σε πλήθος διαδρομών εντός του Παπίκιου Όρους.

A.3.3.3 Καταγραφή ειδικών παραγωγικών χρήσεων γης (εξόρυξη – λατόμευση κλπ.) θεσμοθετημένων σε διαδικασία θεσμοθέτησης ή μη

Τα στοιχεία που αφορούν σε θεσμοθετημένες και υφιστάμενες παραγωγικές χρήσεις γης σχετικές με την εξόρυξη – λατόμευση έχουν ήδη αναφερθεί στην Ενότητα A.3.2.5 με τίτλο «Καταγραφή ιδιαίτερων παραγωγικών χρήσεων γης (Εξόρυξη – Λατόμευσης κλπ.)».

A.3.3.4 Διασυνδέσεις με οικιστικές περιοχές - μετακινήσεις

Οι μετακινήσεις μεταξύ οικισμών και υπαίθρου αφορούν κατά κύριο λόγο το ανθρώπινο δυναμικό που απασχολείται στον πρωτογενή τομέα. Οι αποστάσεις είναι μικρότερες στο πεδινό τμήμα του Δήμου όπου και το οδικό δίκτυο είναι πιο ανεπτυγμένο και οι συναφείς δραστηριότητες συναντώνται κοντά στους υφιστάμενους οικισμούς. Οι μετακινήσεις στην ορεινή περιοχή περιλαμβάνουν τους κτηνοτρόφους και τους ασχολούμενους με τη δασοκομία οι οποίοι μεταβαίνουν εκεί από τους πεδινούς οικισμούς, με την παραμονή τους να έχει συχνά εποχιακό χαρακτήρα λόγω και των μεγαλύτερων αποστάσεων και των δυσχερειών πρόσβασης. Μικρής διάρκειας είναι και οι μετακινήσεις προς τους αθλητικούς χώρους οι οποίοι βρίσκονται συνήθως κοντά στους οικισμούς, ενώ ο ορεινός χώρος που αποτελεί πεδίο για δραστηριότητες αναψυχής, πεζοπορίας κλπ. προσελκύει επισκέπτες και από το αστικό κέντρο της Κομοτηνής.

A.3.3.5 Εντοπισμός αυθαιρέτων στον εξωοικιστικό χώρο

Δεν υπάρχουν στοιχεία αναφορικά με την ύπαρξη αυθαιρέτων κατασκευών σχετικών με την αγροτική δραστηριότητα, αν και η παρουσία μεγάλου αριθμού κτηνοτροφικών μονάδων πρόχειρης κατασκευής τόσο στον πεδινό όσο και στον ορεινό χώρο και σε ελάχιστη απόσταση από οικισμούς ενδέχεται να εγείρει ζητήματα νομιμότητας ως προς τη χωροθέτησή τους.

A.3.4α Προστασία Φυσικού Περιβάλλοντος

A.3.4α.1 Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών Ν. 3937/2011

Με τον Ν. 3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 60/Α/31-3-2011) θεσπίστηκε το Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών, το οποίο αποτελείται από όλες τις περιοχές που υπάγονται σε μια ή περισσότερες από τις κατηγορίες του άρθρου 19 του Ν. 1650/1986 (ΦΕΚ 160/Α/16-10-1986), με στόχο την αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας και των λοιπών οικολογικών αξιών τους. Στον ίδιο στόχο αποβλέπει και ο Ν. 998/1979 (όπως εκάστοτε ισχύει) «Περί προστασίας των δασών και των εν γένει δασικών εκτάσεων της χώρας» (ΦΕΚ 289/Α/29-12-1979).

Ο Δήμος Ιάσμου καλύπτεται σε μεγάλο ποσοστό από περιοχές που εντάσσονται σε κάποιο καθεστώς προστασίας του περιβάλλοντος. Οι όροι προστασίας κάθε περιοχής ποικίλουν ανάλογα με τη σπουδαιότητα της βιοποικιλότητας που περιέχει, τους λόγους προστασίας της και των προβλέψεων του αντίστοιχου θεσμικού πλαισίου. Συγκεκριμένα, εντός των ορίων του Δήμου εντοπίζονται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει οι ακόλουθες Προστατευόμενες Περιοχές:

- Το Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΕΠΑΜΘ), μέρος του οποίου καλύπτει το νοτιοδυτικό χερσαίο και υδάτινο τμήμα του Δήμου.
- Τέσσερις (4) περιοχές του Δικτύου Natura 2000, εκ των οποίων η μια βρίσκεται εξ ολοκλήρου εντός του Δήμου και οι υπόλοιπες τρεις εν μέρει.
- Δύο (2) Καταφύγια Άγριας Ζωής, εκ των οποίων το ένα εξ ολοκλήρου εντός του Δήμου και το δεύτερο εν μέρει.

I. Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΕΠΑΜΘ)

Σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν. 1650/1986 (όπως ισχύει μετά το άρθρο 46, του Ν.4685/2020) ως Εθνικά Πάρκα (National Parks) χερσαία, θαλάσσια ή μικτού χαρακτήρα «...χαρακτηρίζονται οι μεγάλες σε έκταση φυσικές ή ημιφυσικές περιοχές στις οποίες λαμβάνουν χώρα οικολογικές λειτουργίες ευρείας κλίμακας με χαρακτηριστικά είδη και τύπους φυσικών οικοτόπων ενωσιακής σημασίας ή/και ελληνικού ενδιαφέροντος, τα οποία χρήζουν προστασίας και διατήρησης». Περαιτέρω: «Τα εθνικά πάρκα δύνανται να ονοματοδοτούνται βάσει φυσικογεωγραφικών χαρακτηριστικών τους ή/και βάσει της ιστορικής, χωρικής ή/ και διοικητικής τους ταυτότητας. Τα Εθνικά Πάρκα μπορούν να περιλαμβάνουν δύο ή περισσότερες περιοχές Natura 2000 ή/και Περιοχές Προστασίας της Βιοποικιλότητας, ειδικά όταν αυτές χαρακτηρίζονται από ευρύ φάσμα οικοσυστημικών λειτουργιών με κοινά χωρικά, φυσικογεωγραφικά ή/και αβιοτικά χαρακτηριστικά».

Το Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΕΠΑΜΘ) θεσμοθετήθηκε αρχικά με την ΚΥΑ υπ' αριθμ. 5796/29-3-1996 (ΦΕΚ 854/Β/16-9-1996), η οποία αντικαταστάθηκε από την ΚΥΑ υπ' αριθμ. 44549/17-10-2008 (ΦΕΚ 497/Δ/17-10-2008) «Χαρακτηρισμός των υδροβιοτόπων Δέλτα Νέστου, Λίμνης Βιστωνίδας με λιμνοθαλάσσια και λιμναία χαρακτηριστικά, Λίμνης Ισμαρίδας και της ευρύτερης περιοχής τους ως Εθνικό Πάρκο με Περιφερειακή Ζώνη». Η ανάγκη προστασίας του εκπορεύθηκε από την ένταξη του στον κατάλογο των Διεθνούς ενδιαφέροντος υδροτόπων της Σύμβασης Ραμσάρ το 1971. Αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα υδροτοπικά πάρκα της χώρας με συνολική έκταση 930.000 στρεμμάτων η οποία μοιράζεται μεταξύ των ΠΕ Ροδόπης, Ξάνθης και Καβάλας και περιλαμβάνει τις προστατευόμενες περιοχές των υδροτόπων Δέλτα Νέστου, Λίμνης Βιστωνίδας, Λίμνης Ισμαρίδας και της ευρύτερης περιοχής τους. Χαρακτηρίζεται από τη μεγάλη βιολογική, αισθητική, επιστημονική, γεωμορφολογική και παιδαγωγική του αξία. Ειδικά η περιοχή της λίμνης Βιστωνίδας εμφανίζει το μοναδικό φαινόμενο το βόρειο τμήμα της να έχει γλυκό νερό, καθώς δέχεται τις εισροές των ποταμών Κόσυνθου, Κομψάτου και Ασπροπόταμου, ενώ το νότιο τμήμα της είναι υφάλμυρο καθώς δέχεται θαλασσινό νερό από τα στόμια επικοινωνίας με τη λιμνοθάλασσα του Πόρτο Λάγος. Η βλάστηση της λίμνης αποτελείται από αμμόφιλες και αλόφιλες φυτοκοινωνίες, λιβάδια, καλαμώνες και θαμνώνες, ενώ η σημασία της ως τόπου διαβίωσης της πανίδας είναι ιδιαίτερα μεγάλη δεδομένου ότι εκεί διαβιούν 21 είδη ψαριών, 264 είδη πουλιών εκ των οποίων φωλιάζουν τα 141, 11 είδη αμφιβίων, 19 είδη ερπετών και 20 τουλάχιστον είδη θηλαστικών⁵⁸.

Βάσει της ΚΥΑ 44549/2008, εντός του ΕΠΑΜΘ καθορίζονται Ζώνες προστασίας Α (Α1, Α2, Α3, Α4, Α5), Β (Β1, Β2, Β3, Β4, Β5) και Γ (Γ1, Γ2) καθώς και Περιφερειακή Ζώνη Δ1 εκτός του Εθνικού Πάρκου. Συγκεκριμένα:

- Ζώνη Α1 (Ποταμός Νέστος – παραποτάμιες διαπλάσεις, Λίμνη Βιστωνίδα, περιλίμνια ζώνη, Λίμνη Ισπαρίδα – περιλίμνια ζώνη). Περιοχή προστασίας της Φύσης.
- Ζώνη Α2 (Περιοχή λιμνοθαλασσών, ελωδών εκτάσεων μόνιμων ή εποχιακών). Περιοχή προστασίας της Φύσης.
- Ζώνη Α3 (Τμήματα και εκβολές λοιπών ποταμών και παραποτάμιων διαπλάσεων). Περιοχή προστασίας της Φύσης.
- Ζώνη Α4 (Άλσος φωλιάσματος ορνιθοπανίδας περιοχής Πόρτο Λάγος). Περιοχή προστασίας της Φύσης.
- Ζώνη Α5 (Θαλάσσια ζώνη). Περιοχή προστασίας της Φύσης.

⁵⁸ <https://fd-nestosvistonis.gr>

- Ζώνη Β1 (Η περιβάλλουσα την κοίτη του ποταμού Νέστου -Ζώνη Α1- έκταση). Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου.
- Ζώνη Β2 (τμήματα ποταμών και παραποτάμιων διαπλάσεων). Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου.
- Ζώνη Β3 (Υπόλοιπη χερσαία έκταση). Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου.
- Ζώνη Β4 (Θαλάσσια έκταση). Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου.
- Ζώνη Β5 (Περιοχή γηπέδων πρώην «Φωνή Αμερικής»). Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου.
- Ζώνη Γ1 (Χερσαία και Θαλάσσια έκταση). Περιοχή οικοανάπτυξης.
- Ζώνη Γ2 (Χερσαία περιοχή). Περιοχή οικοανάπτυξης.
- Ζώνη Δ1 – Περιφερειακή Ζώνη (Χερσαία περιοχή).

Εντός του Δήμου Ιάσμου βρίσκονται τμήματα των Ζωνών Α1, Α2, Α3, Β2, Β3 και Γ1 (βλ. και Χάρτη Α.3). Για κάθε επιμέρους Ζώνη καθορίζονται επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες οι οποίες εμπλουτίζονται σταδιακά κατά τη μετάβαση από τη Ζώνη Α1 προς τη Ζώνη Δ1. Οι επιτρεπόμενες χρήσεις για τις Ζώνες Α, Β, Γ και Δ1 έχουν ως εξής⁵⁹:

Επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες, για το σύνολο της Ζώνης Α.

Γενικοί όροι:

1. Η επιστημονική έρευνα που σχετίζεται με την παρακολούθηση, προστασία και διαχείριση των προστατευόμενων οικοσυστημάτων και ενδιαιτημάτων της περιοχής, καθώς και των στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς και εφόσον εξασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας για τα επιμέρους στοιχεία και οικότοπους της περιοχής, μετά από σύμφωνη γνώμη του Φορέα Διαχείρισης.
2. Οι διαχειριστικές δράσεις που περιλαμβάνουν τα απαραίτητα έργα – ενέργειες – λειτουργίες – που προβλέπονται από πενταετές σχέδιο Διαχείρισης του Φορέα Διαχείρισης και αποσκοπούν στη αναβάθμιση, διατήρηση ή και αποκατάσταση των χαρακτηριστικών στοιχείων του οικοσυστήματος και των προστατευόμενων ενδιαιτημάτων της περιοχής, μετά από σύμφωνη γνώμη του Φορέα Διαχείρισης και Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, για κάθε έργο σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
3. Η ημερήσια επίσκεψη με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης, την αναψυχή και τα θαλάσσια λουτρά, καθώς επίσης τη δημιουργία σε συγκεκριμένους χώρους των απαραίτητων μη μόνιμων υποδομών, εφόσον εξασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας

⁵⁹ Δε γίνεται αναλυτικότερη παράθεση των επιτρεπόμενων χρήσεων σε κάθε επιμέρους Ζώνη (Α1 έως Α5, Β1 έως Β5, Γ1 και Γ2) καθώς λόγω του μεγάλου αριθμού τους θα καταλάμβαναν σημαντική έκταση εντός του κειμένου διακόπτοντας τη συνέχειά του.

για τα επιμέρους στοιχεία και οικοτόπους της περιοχής. Τα έργα συντήρησης και βελτίωσης των αναγκαίων υποδομών ή η κατασκευή νέων ελαφριάς υποδομής (μη μόνιμων) για την υλοποίηση των προαναφερθέντων δραστηριοτήτων και την υποδοχή, ξεκούραση και διήμευση επισκεπτών (όπως βελτίωση μονοπατιών, στέγαστρα – παρατηρητήρια, πινακίδες πληροφόρησης, υπαίθριοι χώροι περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, υποδομές εστίασης σε συγκεκριμένα σημεία, ποδηλατοδρόμοι, μικροί ελεγχόμενοι χώροι στάθμευσης, κ.λ.π.), υλοποιούνται με τις εξής προϋποθέσεις: i) να εξασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας και να επιτυγχάνεται η αναβάθμιση των περιβαλλοντικών – οικολογικών παραμέτρων της προστατευόμενης περιοχής. ii) στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης να εξειδικεύονται οι όροι και περιορισμοί για την άσκηση της δραστηριότητας. iii) να προβλέπονται στο εκάστοτε εγκεκριμένο Σχέδιο Διαχείρισης. Μέχρι την εκπόνηση και έγκριση του εκάστοτε Σχεδίου Διαχείρισης, οι προαναφερθείσες δραστηριότητες και υποδομές υλοποιούνται, κατόπιν εκπόνησης Ειδικής Τεχνικής Μελέτης Εφαρμογής και θεώρησής της από την Δ/ση ΠΕΧΩ της οικείας Περιφέρειας μετά από γνώμη του Φορέα Διαχείρισης. iv) να είναι δυνατή η άμεση εναρμόνισή τους, με τα προβλεπόμενα στα εκάστοτε εκπονούμενα και εγκρινόμενα Σχέδια Διαχείρισης για την περιοχή. v) την Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων μετά από γνώμη του Φορέα Διαχείρισης για κάθε έργο όπου απαιτείται σύμφωνα με την εκάστοτε κείμενη νομοθεσία.

4. Στις θαλάσσιες ζώνες, στις λίμνες, με λιμνοθαλάσσια και λιμνιαία χαρακτηριστικά της Λίμνης στις κοίτες των ποταμών και φυσικών – τεχνικών καναλιών, η συντήρηση, ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση των υφιστάμενων δικτύων και υποδομών, εφόσον εξασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας, καθώς και η κίνηση σκαφών, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

5. Η συντήρηση, επισκευή και ανασύλωση ιστορικών, θρησκευτικών και πολιτιστικών μνημείων και χώρων και οι αρχαιολογικές ανασκαφές – έρευνες, εφόσον εκδοθεί η απαραίτητη άδεια, από τους κατά περίπτωση αρμόδιους για το φυσικό αντικείμενο φορείς και Υπηρεσίες και εφόσον εξασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας για τα επιμέρους στοιχεία και οικοτόπους της περιοχής.

6. Η διοργάνωση εναλλακτικών τουριστικών προγραμμάτων, ύστερα από άδεια του Φορέα Διαχείρισης.

7. Ο εμπλουτισμός και η επανεισαγωγή τοπικού και όμοιου γενετικά υλικού της άγριας πανίδας και της αυτοφυούς χλωρίδας, σύμφωνα με την κοινή υπουργική απόφαση 294283/1997 (Β' 688) «Καθορισμός μέτρων διαχείρισης της άγριας ορνιθοπανίδας» και το ν. 2719/1999 (Α' 106) «Κύρωση Διεθνούς Σύμβασης Βόννης για τη διατήρηση των αποδημητικών ειδών άγριας πανίδας», μετά από ειδική για το σκοπό αυτό διαχειριστική μελέτη και θεώρησή της από το Φορέα Διαχείρισης και έγκρισή της από τις καθ' ύλη αρμόδιες υπηρεσίες και εφόσον το έργο αυτό αποδεδειγμένα μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά στην αποκατάσταση των ειδών αυτών σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης και με την προϋπόθεση ότι δεν προκαλούνται αρνητικές συνέπειες σε υπάρχοντες φυσικούς οικοτόπους ή άλλα είδη και δεν θίγεται ο ν. 2204/1994 (Α' 59) «Κύρωση Σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα».

Ζώνη Β – Περιοχή Προστατευόμενων Φυσικών Σχηματισμών, Προστατευόμενων Τοπίων και Στοιχείων Τοπίου Προστασίας της Φύσης

Επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες, για το σύνολο της Ζώνης Β.

Γενικοί όροι, ισχύουν τα αναφερόμενα των γενικών όρων της ζώνης Α και επιπλέον:

Επιτρέπονται:

1. Η εκτέλεση έργων διαχείρισης υδατικών πόρων (αντιπλημμυρικά, υδρομαστεύσεις, υδροδότησης κ.λ.π.), καθώς και τα έργα βελτίωσης της παροχευτικότητας, με την προϋπόθεση ότι δεν αλλοιώνονται βασικές οικολογικές διεργασίες και η απαιτούμενη οικολογική παροχή στο υδάτινο οικοσύστημα.

Γενικοί όροι για το σύνολο της ζώνης Γ (Περιοχή οικοανάπτυξης)

Επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες, για το σύνολο της Ζώνης Γ.

Γενικοί όροι, ισχύουν όλα τα αναφερόμενα των γενικών όρων της ζώνης Β και επιπλέον:

Επιτρέπονται:

1. Η γεωργία στις νομίμως υφιστάμενες καλλιεργούμενες εκτάσεις, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο Ι.1.5. του παρόντος άρθρου.
2. Η χρήση και συντήρηση των υφιστάμενων γεωργικών αποθηκών και η ανέγερση νέων ισογείων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, μετά από γνώμη του Φορέα Διαχείρισης.
3. Οι εργασίες καθαρισμού και συντήρησης των υφιστάμενων στραγγιστικών τάφρων και λοιπών εγγειοβελτιωτικών έργων, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο Ι.1.9. του παρόντος άρθρου.
4. Νόμιμα υφιστάμενες κτηνοτροφικές μονάδες δύνανται να βελτιώνονται και να εκσυγχρονίζονται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο ΙΙ.1.6. του παρόντος άρθρου.
5. Νόμιμα υφιστάμενες εγκαταστάσεις συλλογής, συσκευασίας και επεξεργασίας γεωργικών προϊόντων δύνανται να βελτιώνονται, να εκσυγχρονίζονται, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο ΙΙ.1.7. του παρόντος άρθρου.
6. Η βόσκηση, σύμφωνα με τα οριζόμενα της παραγράφου Ι.1.6 του παρόντος άρθρου.
7. Η θήρα, όπως ορίζεται από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.
8. Η ελεύθερη χρήση των παραλιών και οι οργανωμένες πλαζ για κολύμβηση, σύμφωνα με τα οριζόμενα της παραγράφου Ι.1.16 του παρόντος άρθρου.
9. Η συντήρηση, βελτίωση και επέκταση των υφιστάμενων έργων και δικτύων υποδομής και δημιουργία νέων, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο Ι.1.8. του παρόντος άρθρου.
10. Τουριστικές εγκαταστάσεις μη κύριων (τάξης Α και Β) έως και υποκατηγορίας 2, πρώτης κατηγορίας, ομάδας 6 [κοινή υπουργική απόφαση 15393/2332/2002 (Β'1022) ως ισχύει] μέγιστης δυναμικότητας 500 ατόμων και μεσαίων (έως και 300 κλίνες), κύριων (άνω των δύο αστέρων **) ξενοδοχειακών καταλυμάτων και Ειδικής Τουριστικής Υποδομής (π.χ. Συνεδριακά Κέντρα, κ.λ.π.) έως και υποκατηγορίας 2, πρώτης κατηγορίας, ομάδας 6 [κοινή υπουργική απόφαση 15393/2332/2002 (Β' 1022) ως ισχύει, μέγιστης δυναμικότητας 501 ατόμων], με κατώτατο όριο αρτιότητας γηπέδου τα οκτώ (8) στρέμματα, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, και Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 7 της κοινής υπουργικής απόφασης 11014/703/Φ104/2003 (Β' 332), μετά από γνώμη του Φορέα Διαχείρισης. Θεωρούνται άρτια τα γήπεδα που κατά την ημερομηνία έκδοσης της υπ. αρ. 5796/96 κοινής υπουργικής απόφασης (Β'854) έχουν ελάχιστο εμβαδόν τα τέσσερα (4) στρέμματα.
11. Ξενώνες και Κατασκηνώσεις έως και υποκατηγορίας 2, πρώτης κατηγορίας, ομάδας 6 [κοινή υπουργική απόφαση 15393/2332/2002 (Β'1022) όπως ισχύει] μέγιστης δυναμικότητας 500 ατόμων, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, και Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 7 της κοινής υπουργικής απόφασης 11014/703/Φ104/2003 (Β' 332) μετά από γνώμη του Φορέα Διαχείρισης. Θεωρούνται άρτια τα γήπεδα που κατά την

ημερομηνία έκδοσης δημοσίευσης της παρούσας απόφασης έχουν ελάχιστο εμβαδόν τα τέσσερα (4) στρέμματα.

12. Νοσοκομειακές εγκαταστάσεις Κλινικές κ.λ.π. έως και υποκατηγορίας 2, πρώτης κατηγορίας, ομάδας 6 [κοινή υπουργική απόφαση 15393/2332/2002 (Β' 1022) όπως ισχύει, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, και Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 7 της κοινής υπουργικής απόφασης 11014/703/Φ104/2003 (Β' 332), μετά από γνώμη του Φορέα Διαχείρισης.

13. Εγκαταστάσεις επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων, καθώς και τα συνοδά αυτών έργα (κεντρικοί αποχετευτικοί αγωγοί, αγωγοί διάθεσης επεξεργασμένων λυμάτων κ.τ.λ.), σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο II.3.15. του παρόντος άρθρου.

14. Οι εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας, με χρήση, Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και υψηλής θερμότητας (π.χ. αιολική, γεωθερμική, ηλιακή κ.λ.π.), σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο II.1.13. του παρόντος άρθρου και με την προϋπόθεση ότι:

- η συνολική ανώτερη εγκαθιστάμενη ισχύς των φωτοβολταϊκών Σταθμών στη Ζώνη Γ να μην υπερβαίνει το 30% της εκάστοτε καθοριζόμενης ισχύος από το Υπ. Ανάπτυξης για την Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας και Θράκης.

15. Η απόληψη φερτών υλικών (π.χ. άμμος, άργιλος κ.λ.π.), σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο II.1.9. του παρόντος άρθρου.

16. Η δημιουργία νέων έργων ή εκσυγχρονισμό – επέκταση υφιστάμενων, που αφορούν στην εκμετάλλευση του υπόγειου υδροφορέα ή των επιφανειακών νερών (π.χ. υδατοδεξαμενές, φρεάτια, αντλιοστάσια, γεωτρήσεις), με την προϋπόθεση ότι, θα καταρτιστεί σχέδιο διαχείρισης των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων της περιοχής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Μέχρι την έγκριση του σχεδίου διαχείρισης, για την χρήση του νερού απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας Περιφερειακής Υπηρεσίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

17. Σταθμοί ανεφοδιασμού οχημάτων με καύσιμα σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από την εκάστοτε ισχύουσα Νομοθεσία.

18. Εγκαταστάσεις αναψυχής (εστιατόρια, ταβέρνες, αναψυκτήρια), σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

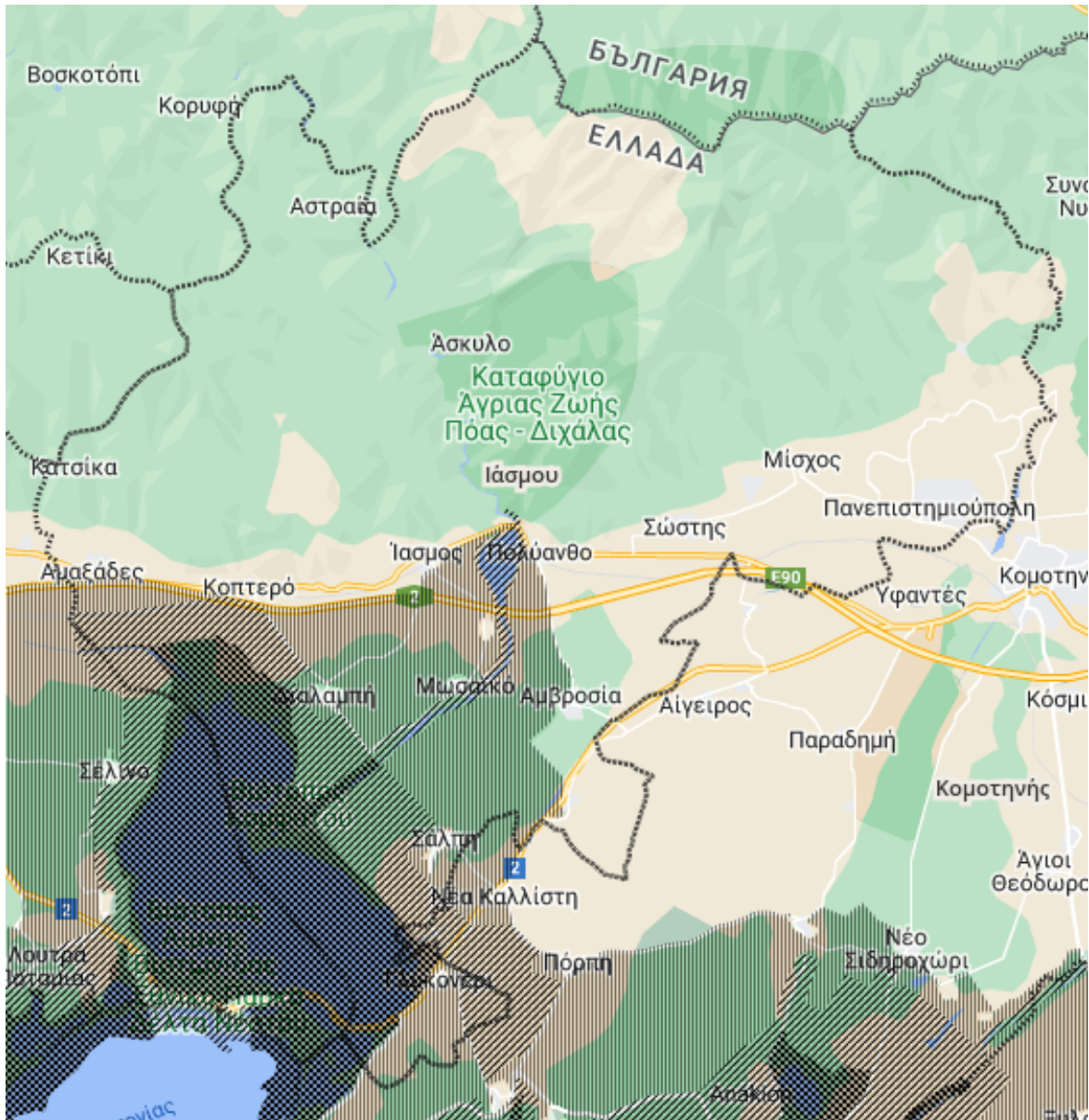
19. Αθλητικές εγκαταστάσεις, Αίθουσες Θεάτρου, Κινηματογράφων, Συναυλιών ή συνδυασμός αυτών, Κέντρα Πολιτισμού, Θεματικά Πάρκα, Εκθεσιακά Κέντρα, υποκατηγορίας 3 και 4, δεύτερης κατηγορίας ομάδας 9 της κοινής υπουργικής απόφασης 15393/2332/2002 (Β' 1022), σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, μετά από γνώμη του Φορέα Διαχείρισης και Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 7 της κοινής υπουργικής απόφασης 11014/703/Φ104/2003 (Β' 332).

20. Υπεραγορές, Εμπορικά Κέντρα, Εγκαταστάσεις Χονδρικού Εμπορίου, έως και υποκατηγορίας 2, πρώτης κατηγορίας, ομάδας 6 [κοινή υπουργική απόφαση 15393/2332/2002 (Β' 1022) όπως ισχύει, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, μετά από γνώμη του Φορέα Διαχείρισης και Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων, σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 7 της κοινής υπουργικής απόφασης 11014/703/Φ104/2003 (Β' 332).

21. Η δόμηση και οικιστική επέκταση σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία.

22. Η κατασκευή των κτιρίων ακολουθεί τα παραδοσιακά πρότυπα της περιοχής και προσαρμόζονται στην ιδιαίτερη αισθητική του περιβάλλοντος χώρου και μετά από έγκριση της πρωτοβάθμιας ΕΠΑΕ.

Οι ανωτέρω Ζώνες του ΕΠΑΜΘ καταλαμβάνουν τις υδάτινες εκτάσεις της λίμνης Βιστωνίδας και τη μεγάλη πλειοψηφία των πεδινών εκτάσεων στις ΔΕ Ιάσμου και Αμαζάδων καθώς και περιορισμένη πεδινή έκταση της ΔΕ Σώστη. Επιπλέον, σημαντικό μέρος της έκτασης του Εθνικού Πάρκου που εμπίπτει στον Δήμο Ιάσμου ανήκει ταυτόχρονα και σε δύο περιοχές του Δικτύου Natura 2000 καθώς και σε ένα Καταφύγιο Άγριας Ζωής (βλ. παρακάτω).

Εικόνα Α.3.1. Η θέση του ΕΠΑΜΘ εντός των ορίων του Δήμου Ιάσμου (πηγή: <http://www.oikoskopio.gr>, ίδια επεξεργασία)

Η διαχείριση του ΕΠΑΜΘ γίνεται από ειδικό φορέα ο οποίος ιδρύθηκε το 2003 με τίτλο «Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου – Βιστωνίδας – Ισμαρίδας». Το 2008 με τον Ν. 4519/2008 (ΦΕΚ 25/Α/2018) οι αρμοδιότητές του επεκτάθηκαν και μετονομάστηκε σε «Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Νέστου – Βιστωνίδας – Ισμαρίδας και Θάσου». Τελικά, το

2022 συγχωνεύθηκε με τον Φορέα Διαχείρισης Οροσειράς Ροδόπης για να αποτελέσει τη «Μονάδα Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων Νέστου – Βιστωνίδας και Ροδόπης» η οποία εδρεύει στο Πόρτο Λάγος της ΠΕ Ξάνθης και έχει ενσωματωθεί στον Οργανισμό Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.).

II. Περιοχές του Δικτύου Natura 2000

Το Ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο Natura 2000 είναι ένα δίκτυο ζωνών προστασίας της φύσης που εκτείνεται σε ολόκληρη την Κοινότητα και έχει ως στόχο να διασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη διατήρηση των πιο πολύτιμων και των πλέον απειλούμενων ειδών και ενδιαιτημάτων της σε ικανοποιητικό επίπεδο. Αποτελείται από δύο κατηγορίες περιοχών:

- τις «Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)» (Special Protection Areas – SPA) για την Ορνιθοπανίδα, όπως ορίζονται στην Οδηγία 79/409/ΕΚ «για τη διατήρηση των άγριων πτηνών»
- τους «Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ)» (Sites of Community Importance – SCI) όπως ορίζονται στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Για τον προσδιορισμό των ΤΚΣ λαμβάνονται υπόψη οι τύποι οικοτόπων και τα είδη των Παραρτημάτων I και II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ καθώς και τα κριτήρια του Παραρτήματος III αυτής.

Οι ΖΕΠ, μετά το χαρακτηρισμό τους από τα Κράτη Μέλη, εντάσσονται αυτόματα στο Δίκτυο Natura 2000 και η διαχείρισή τους ακολουθεί τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2, 3, 4 της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και τις διατάξεις του άρθρου 4 της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ. Αντίθετα, για την ένταξη των ΤΚΣ πραγματοποιείται επιστημονική αξιολόγηση και διαπραγμάτευση μεταξύ των Κρατών Μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των κατά οικολογική ενότητα Βιογεωγραφικών Σεμιναρίων. Οι ΤΚΣ υπόκεινται στις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2, 3, 4 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

Μετά την οριστικοποίηση του καταλόγου των ΤΚΣ, τα Κράτη Μέλη υποχρεούνται να κηρύξουν τις περιοχές αυτές ως «Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ)» (Special Areas of Conservation – SAC)» το αργότερο μέσα σε μια εξαετία και να καθορίσουν τις προτεραιότητες για την διατήρηση σε ικανοποιητική κατάσταση των τύπων οικοτόπων και ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος εντός αυτών. Οι ΕΖΔ υπόκεινται στις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1, 2, 3, 4 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

Η Ελλάδα έχει χαρακτηρίσει σήμερα 202 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και 241 Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ). Οι δύο κατάλογοι περιοχών παρουσιάζουν μεταξύ τους επικαλύψεις όσον αφορά τις εκτάσεις τους. Με τον Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-3-

2011) 239 Ελληνικοί Τόποι Κοινοτικής Σημασίας χαρακτηρίστηκαν ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης⁶⁰.

Εντός του Δήμου Ιάσμου καταγράφονται οι ακόλουθες τέσσερις περιοχές που ανήκουν στο Δίκτυο Natura 2000:

Πίνακας Α.3.1. Περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στον Δήμο Ιάσμου

α/α	Κωδικός	Κατηγορία	Όνομασία	Έκταση (ha)
1	GR1130007	ΕΖΔ	ΠΟΤΑΜΟΣ ΚΟΜΨΑΤΟΣ (ΝΕΑ ΚΟΙΤΗ)	423,65
2	GR1130009	ΕΖΔ	ΛΙΜΝΕΣ ΚΑΙ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ – ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	29.455,98
3	GR1130010	ΖΕΠ	ΛΙΜΝΕΣ ΒΙΣΤΩΝΙΣ, ΙΣΜΑΡΙΣ – ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΠΟΡΤΟ ΛΑΓΟΣ, ΑΛΥΚΗ ΠΤΕΛΕΑ, ΞΗΡΟΛΙΜΝΗ, ΚΑΡΑΤΖΑ	18.217,14
4	GR1130012	ΖΕΠ	ΚΟΙΛΑΔΑ ΚΟΜΨΑΤΟΥ	16.600,86

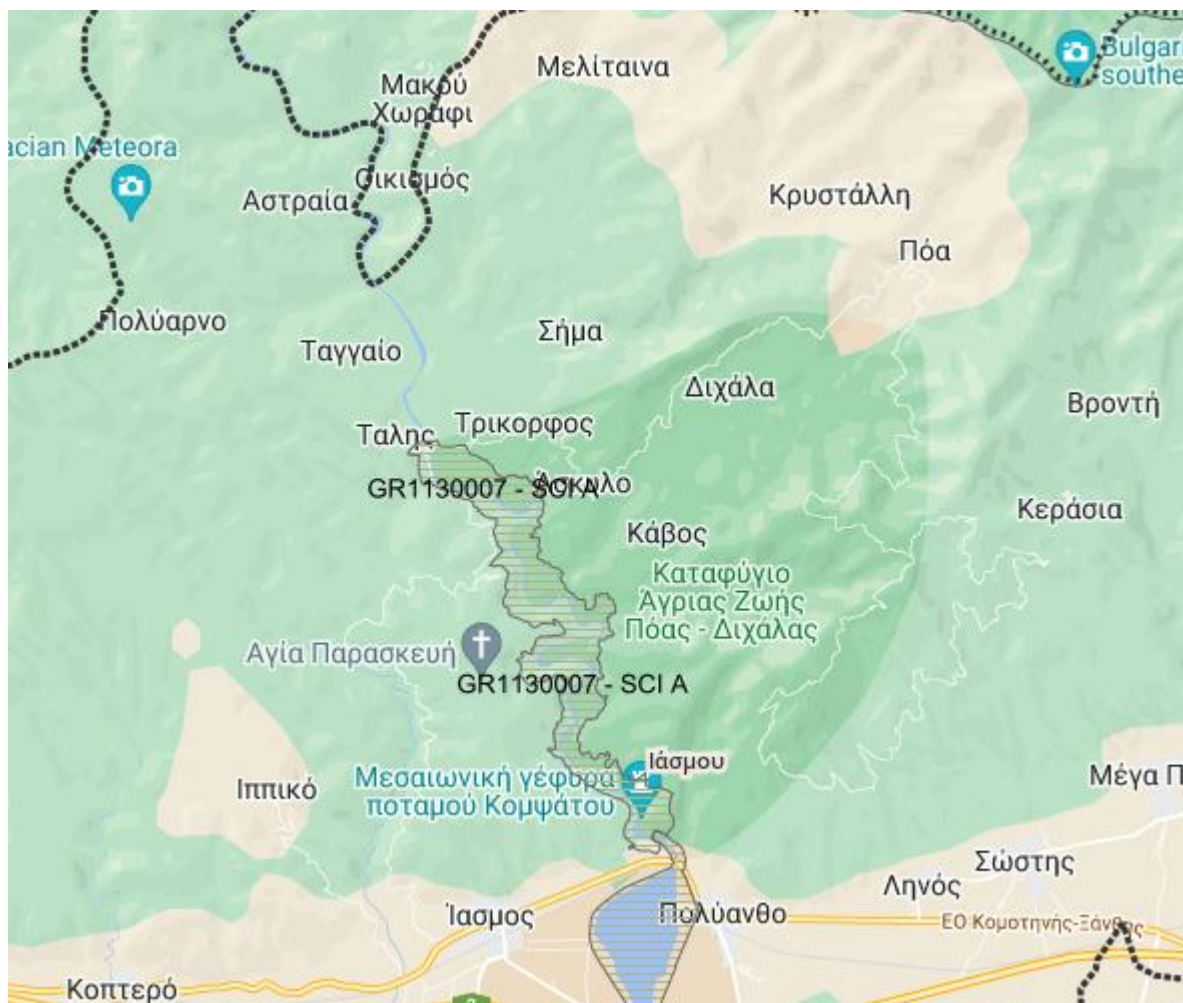
Πηγή: Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-3-2011)

Από τις εν λόγω περιοχές, οι 2 έχουν καθεστώς Ειδικών Ζωνών Διατήρησης και οι άλλες 2 καθεστώς Ζωνών Ειδικής Προστασίας. Η ΕΖΔ «Ποταμός Κομψάτος (Νέα κοίτη)» επικαλύπτεται στο σύνολό της από τη ΖΕΠ «Κοιλάδα Κομψάτου», ενώ η ΖΕΠ «Λίμνες Βιστωνίς, Ισμαρίς – Λιμνοθάλασσες Πόρτο Λάγος, Αλυκή Πτελέα, Ξηρολίμνη, Καρατζά» επικαλύπτεται επίσης στο σύνολό της από την ΕΖΔ «Λίμνες και Λιμνοθάλασσες της Θράκης – Ευρύτερη περιοχή και παράκτια ζώνη».

ΕΖΔ Ποταμός Κομψάτος (Νέα Κοίτη) (Κωδικός GR1130007)

Πρόκειται για Ειδική Ζώνη Διατήρησης έκτασης 468,26 εκταρίων η οποία βρίσκεται εξολοκλήρου εντός του Δήμου Ιάσμου και συγκεκριμένα στο κεντρικό τμήμα του. Καταλαμβάνει την κοίτη του ποταμού Κομψάτου και την εγγύς παραποτάμια περιοχή ανάντι του οικισμού Πολύανθος σε μήκος περίπου 7χλμ. (σε ευθεία γραμμή).

⁶⁰ <https://ypen.gov.gr>

Εικόνα Α.3.2. Η θέση της ΕΖΔ GR1130007 στον Δήμο Ιάσμου (πηγή: <http://www.oikoskopio.gr>, ίδια επεξεργασία)

Οι σημαντικοί τύποι Οικοτόπων που συναντώνται εντός της ΕΖΔ είναι:

Πίνακας Α.3.2. Τύποι Οικοτόπων εντός της ΕΖΔ GR1130007

α/α	Κωδικός	Ονομασία	Έκταση (ha)
1	3130	Στάσιμα, ολιγοτροφικά έως μεσοτροφικά ύδατα με βλάστηση <i>Littorelletea uniflorae</i> και/ή <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	0
2	3280	Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή του <i>Paspalo-Agrostidion</i> και πυκνή βλάστηση με μορφή παραπετάσματος από <i>Salix</i> και <i>Populus alba</i> στις όχθες τους	63,71
3	5210	Δενδροειδή <i>Juniperus</i> spp.	0,35
4	8220	Πυρρικά βραχύδη πρηνή με χασμοφυτική βλάστηση	1,75
5	91M0	Παννωνικά-βαλκανικά δάση τουρκικής δρυός – κοινής δρυός	231,23

α/α	Κωδικός	Ονομασία	Έκταση (ha)
6	92C0	Δάση Platanus orientalis και Liquidambar orientalis (Platanion orientalis)	16,04

Πηγή: Μελέτη «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Τελικό Προσχέδιο ΕΠΜ 2^{ης} Ομάδας Περιοχών)

Ο ποταμός Κομψάτος αποτελεί μεγάλη πηγή γλυκού νερού και τροφοδοτεί τη λίμνη Βιστωνίδα. Στην περιοχή κυριαρχούν τα Παννονικά – Βαλκανικά δάση Βελανιδιάς ενώ εντοπίζεται ένα σημαντικό είδος χλωρίδας (*Salix xanthicola*). Τα είδη πανίδας που εμφανίζονται περιλαμβάνουν 4 είδη ψαριών, 3 είδη αμφίβιων, 3 είδη θηλαστικών και 3 είδη ερπετών. Η οικολογική σημασία της εν λόγω ΕΖΔ έγκειται στο ότι αποτελεί μέρος μιας από τις τρεις σημαντικές περιοχές για τα αρπακτικά πτηνά στην Ελλάδα και η ποικιλία των πτηνών εμπλουτίζεται από την εγγύτητα των υγροτόπων της Βιστωνίδας λίμνης. Η περιοχή, είτε ως μεμονωμένη οικολογική μονάδα είτε σε συνδυασμό με τη Βιστωνίδα, διατηρεί μεγάλη οικολογική αξία η οποία εμπλουτίζεται από τις παραδοσιακές χρήσεις γης (κτηνοτροφία, δασοκομία).

ΕΖΔ Λίμνες και Λιμνοθάλασσες της Θράκης – Ευρύτερη περιοχή και Παράκτια Ζώνη (Κωδικός GR1130009)

Πρόκειται για Ειδική Ζώνη Διατήρησης έκτασης 28.605,99 εκταρίων η οποία εκτείνεται σε τέσσερις Δήμους (Μαρώνειας – Σαπών, Κομοτηνής, Ιάσμου, Αβδήρων). Η επιφάνεια που καταλαμβάνει στον Δήμο Ιάσμου φτάνει τα 6.370 εκτάρια και εντοπίζεται στο νοτιοδυτικό τμήμα του περιλαμβάνοντας την υδάτινη επιφάνεια της λίμνης Βιστωνίδας και μεγάλο τμήμα της πεδινής παραλίμνιας περιοχής σε ικανό βάθος από την ακτή, καθώς και την κοίτη και παρόχθια ζώνη του ποταμού Κομψάτου από τον οικισμό Πολύανθο έως τις εκβολές του.

Εικόνα Α.3.3. Η θέση της ΕΖΔ GR1130009 στον Δήμο Ιάσμου (πηγή: <http://www.oikoskopio.gr>, ίδια επεξεργασία)

Οι τύποι Οικοτόπων που συναντώνται εντός της ΕΖΔ είναι:

Πίνακας Α.3.3. Τύποι Οικοτόπων εντός της ΕΖΔ GR1130009

α/α	Κωδικός	Ονομασία	Έκταση (ha)
1	1110	Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους	3.151,79
2	1120	Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonium oceanicae)	41,24
3	1130	Εκβολές ποταμών	31,58
4	1140	Λασπώδεις και αμμώδεις επίπεδες εκτάσεις που αποκαλύπτονται κατά την άμπωτη	430,06
5	1150	Παράκτιες λιμνοθάλασσες	6.437,18
6	1170	Ύφαλοι	-
7	1210	Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης	15,59

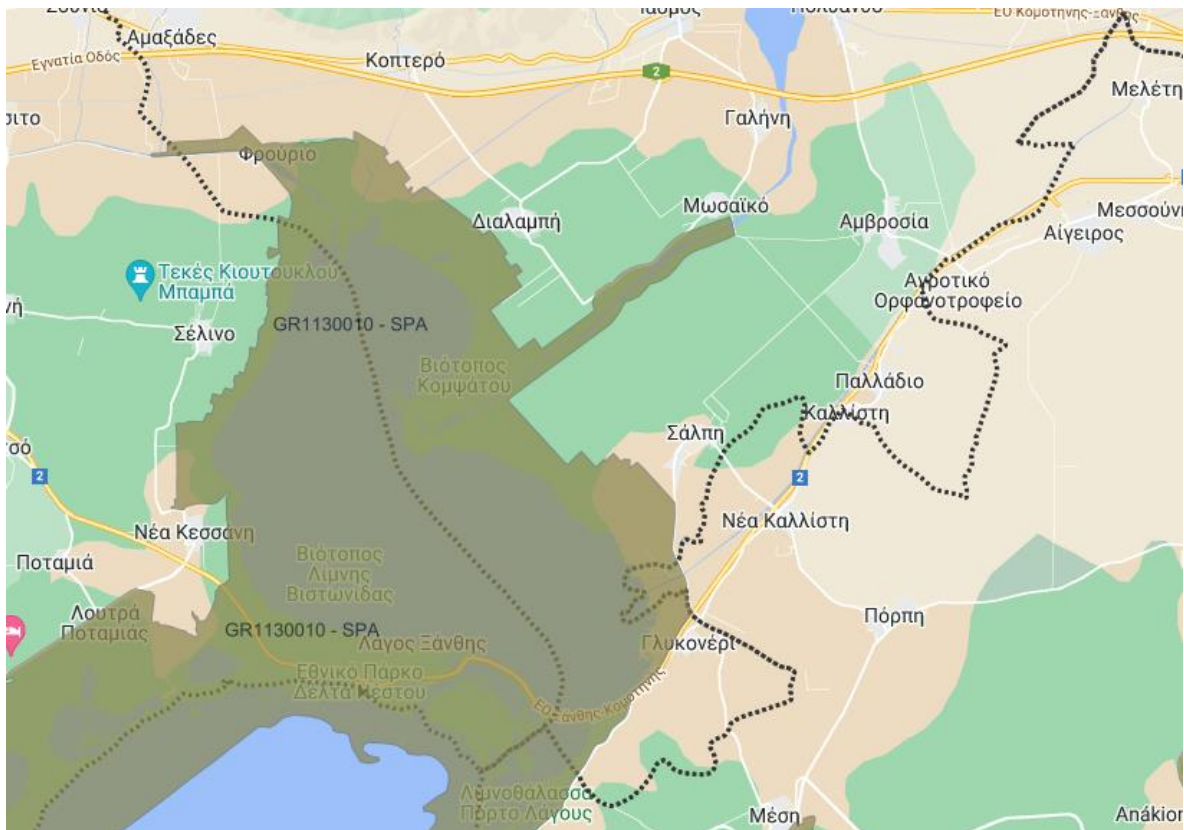
α/α	Κωδικός	Όνομασία	Έκταση (ha)
8	1310	Πρωτογενής βλάστηση με <i>Salicornia</i> και άλλα μονοετή είδη των λασπωδών και αμμωδών ζωνών	17,50
9	1410	Μεσογειακά αλίπεδα (<i>Juncetalia maritimi</i>)	1.225,42
10	1420	Μεσογειακές και θερμοατλαντικές αλόφιλες λόχμες (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>)	1.521,06
11	2110	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες	17,63
12	2120	Κινούμενες θίνες της ακτογραμμής με <i>Ammophila arenaria</i> («λευκές θίνες»)	45,08
13	2190	Υγρές κοιλότητες μεταξύ των θινών	5,61
14	2220	Θίνες με <i>Euphorbia terracina</i>	35,50
15	3130	Στάσιμα, ολιγοτροφικά έως μεσοτροφικά ύδατα με βλάστηση <i>Littorelletea uniflorae</i> και/ή <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	0,59
16	3150	Ευτροφικές φυσικές λίμνες με βλάστηση τύπου <i>Magnopotamion</i> ή <i>Hydrocharition</i>	70,89
17	3280	Ποταμοί της Μεσογείου με μόνιμη ροή του <i>Paspalo-Agrostidion</i> και πυκνή βλάστηση με μορφή παραπετάσματος από <i>Salix</i> και <i>Populus alba</i> στις όχθες τους	253,72
18	6420	Υγροί μεσογειακοί λειμώνες με υψηλές πύες από <i>Molinio-Holoschoenion</i>	685,86
19	91M0	Παννωνικά-βαλκανικά δάση τουρκικής δρυός – κοινής δρυός	136,66
20	92A0	Δάση-στοές με <i>Salix alba</i> και <i>Populus alba</i>	179,37
21	92D0	Νότια παρόχθια δάση-στοές και λόχμες (<i>Nerio-Tamaricetea</i> και <i>Securinegion tinctoriae</i>)	1.942,63

Πηγή: Μελέτη «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» (Τελικό Προσχέδιο ΕΠΜ 2^{ης} Ομάδας Περιοχών)

Η πλειοψηφία των εκτάσεων καταλαμβάνεται από παράκτιες λιμνοθάλασσες και αμμοσύρσεις. Εμφανίζονται δύο σημαντικά είδη χλωρίδας (*Amsonia orientalis*, *Salix xanthicola*) και 28 είδη πανίδας, εκ των οποίων 8 είδη θηλαστικών, 7 είδη ερπετών, 8 είδη ψαριών 3 είδη αμφίβιων και 2 είδη ασπόνδυλων. Η συγκεκριμένη ΕΖΔ παρουσιάζει σημαντική ποικιλομορφία σε βιότοπους και είδη άγριας ζωής καθώς και πολλά είδη πουλιών που φωλιάζουν σε αυτήν, με τη σημασία της να είναι μεγάλη για την αναπαραγωγή διαφόρων ειδών της ελληνικής και ευρωπαϊκής πανίδας.

ΖΕΠ Λίμνες Βιστωνίς, Ισμαρίς – Λιμνοθάλασσες Πόρτο Λάγος, Αλυκή Πτελέα, Ξηρολίμνη, Καρατζά (Κωδικός GR1130010)

Πρόκειται για Ζώνη Ειδικής Προστασίας συνολικής έκτασης 17.697,92 εκταρίων η οποία εκτείνεται σε τέσσερις Δήμους (Μαρώνειας – Σαπών, Κομοτηνής, Ιάσμου, Αβδήρων). Εντός του Δήμου Ιάσμου καταλαμβάνει επιφάνεια 3.920 εκταρίων και εντοπίζεται στο νοτιοδυτικό τμήμα του περιλαμβάνοντας τη λίμνη Βιστωνίδα και μεγάλο τμήμα της εγγύς παραλίμνιας περιοχής, καθώς και την κοίτη και παρόχθια ζώνη του ποταμού Κομφάτου από τον οικισμό Μωσαϊκό έως τις εκβολές του.

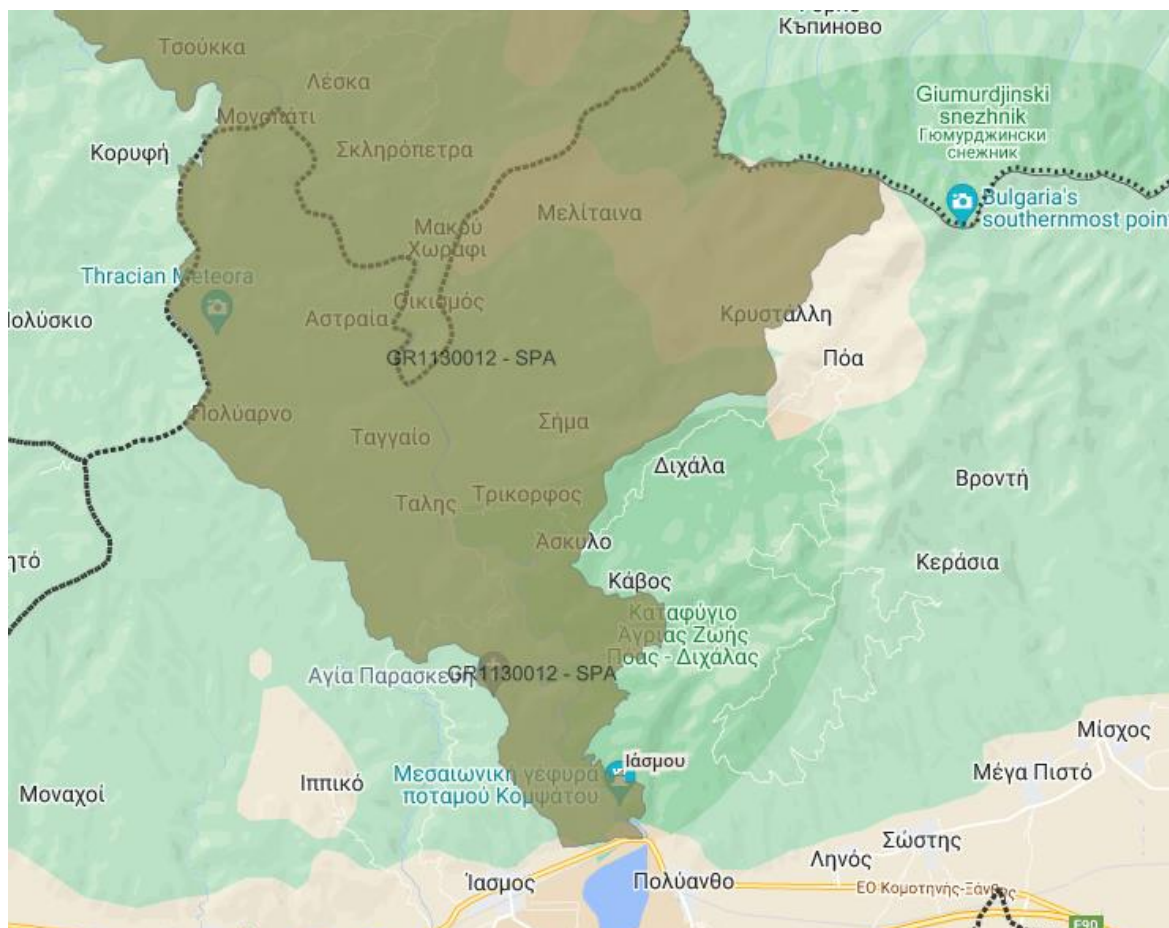

Εικόνα Α.3.4. Η θέση της ΖΕΠ GR1130010 στον Δήμο Ιάσμου (πηγή: <http://www.oikoskopio.gr>, ιδία επεξεργασία)

Τα σημαντικά είδη ορνιθοπανίδας που εμφανίζονται ανέρχονται σε 188. Η οικολογική αξία της συγκεκριμένης ΖΕΠ έγκειται στην πληθώρα των ειδών που διαβιούν εντός αυτής αλλά και στο ότι είναι σημαντική για την αναπαραγωγή, διέλευση και διαχείμαση υδροβίων πτηνών και αρπακτικών καθώς και για την αναπαραγωγή ειδών που σχετίζονται με καλαμιώνες. Αξίζει να σημειωθεί ότι η λίμνη Βιστωνίδα αποτελεί πολύ σημαντικό υγρότοπο στην Ευρώπη για τη διαχείμαση του Κεφαλουδιού (*Oxyura leucoccephala*).

ΖΕΠ Κοιλάδα Κομφάτου (Κωδικός GR1130012)

Πρόκειται για Ζώνη Ειδικής Προστασίας έκτασης 16.492,95 εκταρίων η οποία εκτείνεται στους Δήμους Ιάσμου και Μύκης. Εντός της περιοχής μελέτης καταλαμβάνει έκταση 8.330 εκταρίων και εντοπίζεται στο κεντρικό και βόρειο τμήμα αυτής περιλαμβάνοντας την κοιλάδα του ποταμού Κομφάτου και ορεινές εκτάσεις ως τα όρια με τον όμορο Δήμο Μύκης και τα ελληνοβουλγαρικά σύνορα.

Εικόνα Α.3.5. Η θέση της ΖΕΠ GR1130012 στον Δήμο Ιάσμου (πηγή: <http://www.oikoskopio.gr>, ίδια επεξεργασία)

Εντός της συγκεκριμένης Ζώνης κυριαρχούν τα φυλλοβόλα δάση (κυρίως ώριμο δάσος βελανιδιάς), οι θάμνοι και τα λιβάδια με κύρια ανθρώπινη δραστηριότητα την κτηνοτροφία. Τα σημαντικά είδη της ορνιθοπανίδας ανέρχονται σε 45. Η μεγάλη οικολογική σημασία της εν λόγω ΖΕΠ έγκειται στο ότι αποτελεί τοποθεσία για την αναπαραγωγή και διέλευση αρπακτικών και δασικών πτηνών, θεωρούμενη (ως προς την παρουσία αρπακτικών ειδών) από τις σημαντικότερες σε εθνικό επίπεδο.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν. 3937/2011, στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 ισχύουν οι εξής περιορισμοί:

- α) Απαγορεύεται η εγκατάσταση ιδιαίτερος οχλουσών και επικίνδυνων βιομηχανικών εγκαταστάσεων που εμπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας 96/82/ΕΚ (L 10).
- β) Απαγορεύεται η εγκατάσταση βιομηχανικών εγκαταστάσεων υψηλής όχλησης, όπως αυτές ορίζονται στο Παράρτημα της Κοινής Υπουργικής Απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων 13727/724/2003 (ΦΕΚ 1087/Β/2003).
- γ) Απαγορεύεται η αλιεία με δίχτυα τράτας, δράγες, πεζότρατες ή παρόμοια δίχτυα και με στατικά δίχτυα πάνω από κοραλλιογενή ενδιαιτήματα και ασβεστοφυκικούς βυθούς.
- δ) Απαγορεύεται η εγκατάσταση και λειτουργία ιχθυοκαλλιεργειών σε λιβάδια ποσειδωνίας.
- ε) Απαγορεύεται η τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων, πλην εκείνων που ενημερώνουν τον επισκέπτη για την περιοχή ή προωθούν τις ήπιες φυσιολατρικές δραστηριότητες.

Επιπλέον, στις περιοχές που βρίσκονται εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεως ή εκτός ορίων οικισμών νομίμως προϋφιστάμενων του 1923 ή εκτός ορίων οικισμών με πληθυσμό μέχρι 2.000 κατοίκους και εμπίπτουν σε ΕΖΔ ή ΖΕΠ, το ελάχιστο όριο αρτιότητας και κατάμησης των γηπέδων ορίζεται σε 10.000μ², εφαρμοζομένης κατά τα λοιπά, όπως ισχύει της παρ. 1 του άρθρου 1 του Π.Δ. της 24-31.5.1985 (ΦΕΚ 270/Δ/1985). Κατ' εξαίρεση, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα κατά παρέκκλιση, γήπεδα έκτασης τουλάχιστον 4.000μ², τα οποία, κατά τη δημοσίευση του Ν. 3937/2011, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα, σύμφωνα με τις οικείες πολεοδομικές διατάξεις. Το καθοριζόμενο ελάχιστο εμβαδόν γηπέδων δεν ισχύει για την ανόρυξη φρεάτων, την κατασκευή αντλητικών εγκαταστάσεων, μικρών γεωργικών αποθηκών και υδατοδεξαμενών και την εγκατάσταση συνοδών έργων σταθμών ηλεκτροπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Για τον ακριβή καθορισμό των επιτρεπόμενων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο σύνολο των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 της χώρας το Υπουργείο Ενέργειας, Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής ανέθεσε έως το έτος 2019 την εκπόνηση 23 συνολικά Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ) και Σχεδίων Διαχείρισης (ΣΔ). Η μελέτη με τίτλο «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης», στην οποία περιλαμβάνονται οι τέσσερις περιοχές του Δικτύου που καταγράφονται στον Δήμο Ιάσμου, τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση τον Ιανουάριο του 2022. Βάσει αυτής, προτείνεται η δημιουργία επιμέρους ζωνών εντός κάθε περιοχής του Δικτύου Natura 2000 στις οποίες καθορίζονται οι επιτρεπόμενες

ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Για κάθε προστατευόμενη περιοχή θα ακολουθήσει η εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης και η έκδοση του αντίστοιχου Προεδρικού Διατάγματος. Σύμφωνα επίσης με την εν λόγω μελέτη, η έκταση της ΕΖΔ «Λίμνες και Λιμνοθάλασσες της Θράκης – Ευρύτερη περιοχή και Παράκτια Ζώνη» (Κωδικός GR1130009) που βρίσκεται εντός του Δήμου Ιάσμου προβλέπεται να αυξηθεί και να συμπίσει με την αντίστοιχη του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΕΠΑΜΘ). Επιπλέον, για την υποβοήθηση της κατάρτισης των προαναφερθέντων Σχεδίων Διαχείρισης έχουν εκδοθεί:

- Η Υ.Α. υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/24776/985/7-3-2023 (ΦΕΚ 1807/Β/22-3-2023) «Καθορισμός στόχων διατήρησης φυσικών τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι και ειδών του Παραρτήματος ΙΙ της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ σε Ειδικές Ζώνες Διατήρησης και Τόπους Κοινοτικής Σημασίας του εθνικού οικολογικού δικτύου NATURA 2000», η οποία περιλαμβάνει τον καθορισμό στόχων διατήρησης σε αριθμό ΕΖΔ και ΤΚΣ, μεταξύ των οποίων και οι δύο προαναφερθείσες ΕΖΔ εντός του Δήμου Ιάσμου.
- Η Υ.Α. υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786/5-5-2023 (ΦΕΚ 3118/Β/10-5-2023) «Καθορισμός και έγκριση στόχων διατήρησης για είδη ορνιθοπανίδας των παρ. 1 και 2 του άρθρου 4, της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) του εθνικού οικολογικού δικτύου NATURA 2000» η οποία περιλαμβάνει τον καθορισμό στόχων διατήρησης σε αριθμό ΖΕΠ, μεταξύ των οποίων και οι δύο προαναφερθείσες ΖΕΠ εντός του Δήμου Ιάσμου.

III. Καταφύγια Άγριας Ζωής

Σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν.1650/1986 (όπως ισχύει μετά το άρθρο 46, του Ν.4685/2020 ως Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) «...χαρακτηρίζονται περιοχές (χερσαίες, υγροτοπικές, θαλάσσιες ή μικτού χαρακτήρα) που αξιολογούνται ως κατάλληλες για την ανάπτυξη πληθυσμών της άγριας πανίδας και χλωρίδας ή ως βιότοποι αναπαραγωγής, διατροφής, διαχείμασης ειδών της άγριας πανίδας, ή ως περιοχές αναπαραγωγής ψαριών και συγκέντρωσης γόνου. Δύνανται να ονοματοδοτούνται βάσει της χωρικής ή/και διοικητικής τους ταυτότητας. Ως Καταφύγια Άγριας Ζωής μπορούν να χαρακτηρίζονται και οι οικολογικοί διάδρομοι μεταξύ προστατευόμενων περιοχών».

Στον Δήμο Ιάσμου εντοπίζονται δύο Καταφύγια Άγριας Ζωής, το πρώτο στην περιοχή «Πόας – Διχάλας» και το δεύτερο στην περιοχή «Κομφάτου». Αμφότερα βρίσκονται εξολοκλήρου εντός της περιοχής μελέτης.

Καταφύγιο Άγριας Ζωής περιοχής «Πόας – Διχάλας»

Ιδρύθηκε με την υπ' αριθμ. 2696/15-6-2001 (ΦΕΚ 842/Β/3-7-2001) Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας ΑΜ-Θ. Περιλαμβάνει έκταση 27.800 στρεμμάτων (2.780 εκταρίων) στην κεντρική ορεινή περιοχή του Δήμου, βόρεια του οικισμού Πολύανθος.

Εικόνα Α.3.6. Η θέση του Καταφυγίου Άγριας Ζωής «Πόας – Διχάλας» στον Δήμο Ιάσμου (πηγή: <http://geodata.gov.gr>, ίδια επεξεργασία)

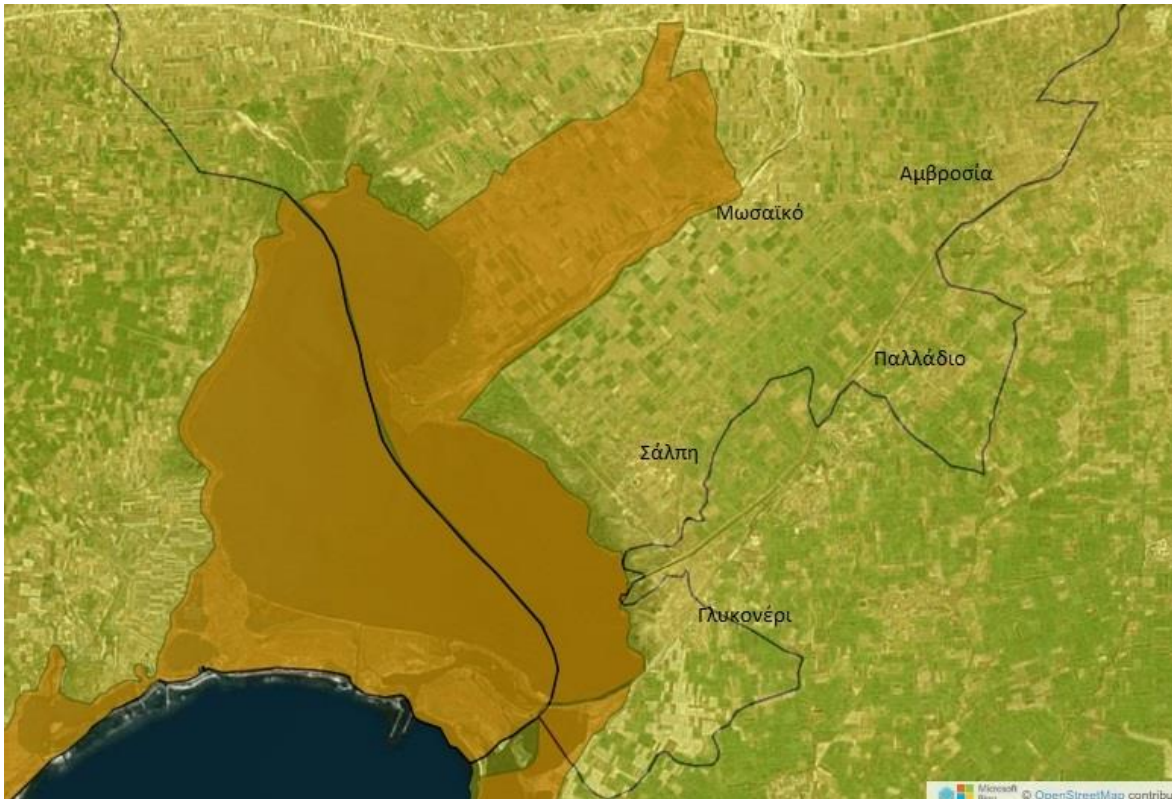
Η έκταση του Καταφυγίου καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 «Ποταμός Κομφάτος (Νέα Κοίτη)» (ΕΖΔ με Κωδικό GR1130007) και μικρό τμήμα της περιοχής «Κοιλάδα Κομφάτου» (ΖΕΠ με Κωδικό GR1130012), ενώ προς νότον βρίσκεται σε επαφή (και με οριακή επικάλυψη) με το ΕΠΑΜΘ και την περιοχή «Λίμνες και Λιμνοθάλασσες της Θράκης – Ευρύτερη περιοχή και Παράκτια Ζώνη» (ΕΖΔ, Κωδικός GR1130009). Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 2696/15-6-2001 (ΦΕΚ 842/Β/3-7-2001) Απόφαση, εντός του Καταφυγίου:

- Απαγορεύονται επ' αόριστον η θήρα κάθε θηράματος και κάθε είδους άγριας πανίδας, η σύλληψη κάθε είδους της άγριας πανίδας για μη ερευνητικούς σκοπούς, η καταστροφή κάθε είδους ζώνης με φυσική βλάστηση, η καταστροφή των ζωντανών φυτοφρακτών, η αμμοληψία, η αποστράγγιση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών πόρων και η ένταξη έκτασης καταφυγίου άγριας ζωής σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό.

- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων ή εργασιών και ιδίως, αλιευτικά έργα, έργα αναδασμού, τουριστικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, κατασκηνώσεις, λατομεία, μεταλλεία και δρόμοι, αφού προηγουμένως έχει υποβληθεί Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και χορηγηθεί Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων.
- Επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η σύλληψη ειδών της άγριας πανίδας και η μεταφορά τους προς εμπλουτισμό άλλων κατάλληλων περιοχών μόνον από τη Δασική Υπηρεσία.
- Μπορεί να απαγορευθεί ή να τεθούν όροι ή περιορισμοί στην άσκηση της αλιείας, γεωργίας, βοσκής, υλοτομίας, χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και της συλλογής και κοπής αρωματικών, βαφικών, μελισσοκομικών και ανθοκομικών – διακοσμητικών φυτών για εμπορικούς σκοπούς.

Καταφύγιο Άγριας Ζωής περιοχής «Κομψάτου»

Ιδρύθηκε με την υπ' αριθμ. 30337/1574/19-4-1976 (ΦΕΚ 601/Β/30-4-1976) Απόφαση Υπουργού Γεωργίας «Περί ιδρύσεως μονίμων καταφυγίων θηραμάτων εις περιοχήν Νομοδασαρχείου Ροδόπης», με την ονομασία «Κουρού Τσάι» σε έκταση 24.500 στρεμμάτων. Ακολούθησε η τροποποίηση του ανατολικού ορίου του και η μείωση της έκτασής του σε 22.000 στρέμματα με την υπ' αριθμ. 160459/6-9-1982 (ΦΕΚ 708/Β/27-9-1982) Απόφαση Υπουργού Γεωργίας «Τροποποίηση ανατολικών ορίων καταφυγίου θηραμάτων στην θέση ΚΟΥΡΟΥ ΤΣΑΪ περιοχής Κοινοτήτων Αμβροσίας, Σάλπης και Ιάσμου Νομού Ροδόπης». Το έτος 2001 έλαβε χώρα μια ακόμη τροποποίηση του Καταφυγίου (καλούμενου πλέον 'Περιοχής «Κομψάτου»'), αυξάνοντας την έκτασή του σε 30.600 στρέμματα (3.060 εκτάρια), βάσει της υπ' αριθμ. 2701/15-6-2001 (ΦΕΚ 842/Β/3-7-2001) Απόφασης του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας ΑΜ-Θ «Τροποποίηση ορίων μονίμου καταφυγίου άγριας ζωής στην περιοχή Κομψάτου Δήμου Ιάσμου Ν. Ροδόπης Περιφέρειας Ανατ. Μακεδ.-Θράκης». Το Καταφύγιο εντοπίζεται στη νοτιοδυτική περιοχή του Δήμου περιλαμβάνοντας τμήμα της λίμνης Βιστωνίδας και πεδινές εκτάσεις της παραλίμνιας περιοχής, εκτεινόμενο βορειοανατολικά έως τον οικισμό του Μωσαϊκού.

Εικόνα Α.3.7. Η θέση του Καταφυγίου Άγριας Ζωής «Κομπάτου» στον Δήμο Ιάσμου (πηγή: <http://geodata.gov.gr>, ίδια επεξεργασία)

Η έκταση του Καταφυγίου βρίσκεται στο σύνολό της εντός του ΕΠΑΜΘ και κατά το μεγαλύτερο μέρος της εντός των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 «Λίμνες και Λιμνοθάλασσες της Θράκης – Ευρύτερη περιοχή και Παράκτια Ζώνη» (ΕΖΔ, Κωδικός GR1130009) και «Λίμνες Βιστωνίς, Ισμαρίς – Λιμνοθάλασσες Πόρτο Λάγος, Αλυκή Πτελέα, Ξηρολίμνη, Καρατζά» (ΖΕΠ, Κωδικός GR1130010). Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 2701/15-6-2001 (ΦΕΚ 842/Β/3-7-2001) Απόφαση, εντός του Καταφυγίου:

- Απαγορεύονται επ' αόριστον η θήρα κάθε θηράματος και κάθε είδους άγριας πανίδας, η σύλληψη κάθε είδους της άγριας πανίδας για μη ερευνητικούς σκοπούς, η καταστροφή κάθε είδους ζώνης με φυσική βλάστηση, η καταστροφή των ζωντανών φυτοφρακτών, η αμμοληψία, η αποστράγγιση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών πόρων και η ένταξη έκτασης καταφυγίου άγριας ζωής σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων ή εργασιών και ιδίως, αλιευτικά έργα, έργα αναδασμού, τουριστικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, κατασκηνώσεις, λατομεία, μεταλλεία και δρόμοι, αφού προηγουμένως έχει υποβληθεί Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και χορηγηθεί Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων.

- Επιτρέπεται κατ' εξαίρεση η σύλληψη ειδών της άγριας πανίδας και η μεταφορά τους προς εμπλουτισμό άλλων κατάλληλων περιοχών μόνον από τη Δασική Υπηρεσία.
- Μπορεί να απαγορευθεί ή να τεθούν όροι ή περιορισμοί στην άσκηση της αλιείας, γεωργίας, βοσκής, υλοτομίας, χρήσης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και της συλλογής και κοπής αρωματικών, βαφικών, μελισσοκομικών και ανθοκομικών – διακοσμητικών φυτών για εμπορικούς σκοπούς.

A.3.4α.2 Δάση και Δασικές εκτάσεις

Σύμφωνα με την κατανομή των βασικών κατηγοριών χρήσης/κάλυψης (βάσει στοιχείων της ΕΣΥΕ – νυν ΕΛΣΤΑΤ για την περίοδο 1999-2000) για τον Δήμο Ιάσμου, οι δασικές περιοχές καλύπτουν το 56,8% της συνολικής έκτασής του. Από αυτές, τα δάση και οι δασικές εκτάσεις ανέρχονται σε ποσοστό 50,8% και οι βοσκότοποι καταλαμβάνουν το υπόλοιπο 6%. Σύμφωνα με στοιχεία της αρμόδιας υπηρεσίας⁶¹, βάσει της διαχειριστικής μελέτης της περιόδου 2013-2022, το σύνολο των δασικών περιοχών διαιρείται σε δύο επιμέρους τμήματα, με το πρώτο να περιλαμβάνει τα δάση Πολύανθου – Σώστη – Ασωμάτων και το δεύτερο τα δάση Ιάσμου – Αμαξάδων (με διαχωριστικό όριο τον ποταμό Κομφάτο). Το συνολικό εμβαδόν των δασικών περιοχών ανέρχεται σε 29.991,32 εκτάρια, εκ των οποίων η δασοσκεπής έκταση καταλαμβάνει το 65,6%, η μερικώς δασοσκεπής το 23,2%, ενώ οι γυμνές εκτάσεις, οι γεωργικές γαίες και οι άγονες εκτάσεις περιορίζονται σε ποσοστά 7%, 2,7% και 1,5% αντίστοιχα. Η κάλυψη των δασοσκεπών εκτάσεων περιλαμβάνει κατά το ήμισυ δάση δρυός, εκτεινόμενα κατά κύριο λόγο στις βορειότερες περιοχές του ορεινού όγκου, με τα δάση κωνοφόρων να ακολουθούν και τα δάση αείφυλλων-πλατύφυλλων να έπονται (κυρίως στα χαμηλότερα υψόμετρα των ΔΕ Ιάσμου και Αμαξάδων). Εκτεταμένες περιοχές έχουν κηρυχθεί αναδασωτέες, κυρίως βορείως των οικισμών της ΔΕ Σώστη καθώς και βόρεια του οικισμού του Ιάσμου, προκειμένου να επιτευχθεί η δασική αναγέννηση η οποία επλήγη στο παρελθόν από την υπερβόσκηση, την παράνομη υλοτομία και τις πυρκαγιές.

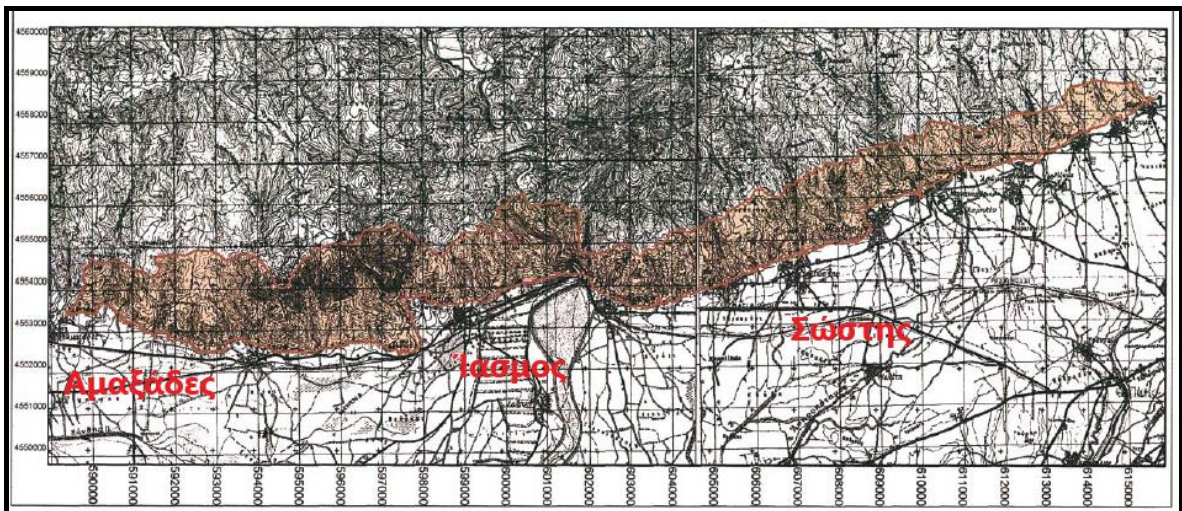
Προστατευτικά Δάση

Τα Προστατευτικά Δάση αποτελούν ιδιαίτερης σημασίας δασικό πόρο, καθώς *«...ασκούν ιδιαίτεραν προστατευτικήν επίδρασιν επί των εδαφών και των υπογείων υδάτων, ως αι κείμεναι εντός λεκανών απορροής χειμάρρων, αι υπερκείμεναι πόλεων, χωρίων ή οικισμών, αι ασκούσαι προστασίαν επί παρακειμένων φυσικών ή πολιτιστικών*

⁶¹ Υπ' αριθμ. 218603/27-6-2022 έγγραφο της Δ/νσης Δασών Ροδόπης της Περιφέρειας ΑΜ-Θ.

μνημείων ή σημαντικών τεχνικών έργων (προστατευτικά δάση και δασικά εκτάσεις)» (άρθρο 4, παρ. 1β του Ν. 998/1979) και έχουν αυστηρότερους όρους προστασίας από τα υπόλοιπα δάση (π.χ. μικρότερο επιτρεπόμενο ποσοστό διαχειριστικής επέμβασης). Στις περιπτώσεις που αναπτύσσονται σε λοφώδεις περιοχές γειτνιάζουσες οικισμών, το όφελος προς το εγγύς ανθρωπογενές περιβάλλον έγκειται όχι μόνο στη λειτουργία τους ως τόπων αναψυχής και επαφής με τη φύση, αλλά κυρίως στην προστασία του δομημένου περιβάλλοντος από τη διάβρωση του εδάφους. Λόγω της θέσης τους αποτελούν συνήθως σημεία αναφοράς για κατοίκους και επισκέπτες.

Στον Δήμο Ιάσμου καταγράφεται η παρουσία ενός εκτεταμένου Προστατευτικού Δάσους (αναφερόμενου ως «Δυτικής Ροδόπης») το οποίο βρίσκεται εξ ολοκλήρου εντός της περιοχής μελέτης, έχοντας έκταση 40.862 στρεμμάτων (4.086,2 εκταρίων). Έχει χαρακτηριστεί, βάσει της υπ' αριθμ. 1842/15-3-2006 (ΦΕΚ 253/Δ/3-4-2006) Απόφασης Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας ΑΜ-Θ, ως Απολύτως Προστατευτικό Δάσος της παρ. 2 του άρθρου 69 του Ν.Δ. 86/1969.

Εικόνα Α.3.8. Η θέση του Προστατευτικού Δάσους Δυτικής Ροδόπης στον Δήμο Ιάσμου (πηγή: ΦΕΚ 253/Δ/2006, ίδια επεξεργασία)

Η έκταση που καταλαμβάνει εκτείνεται σε μήκος άνω των 26χλμ., με μέσο εύρος περί τα 1.000μ., εκκινώντας από το ανατολικό άκρο του Δήμου και τον οικισμό της Δύμης και φτάνοντας έως το δυτικό άκρο και τον οικισμό των Αμαξάδων. Σχηματίζεται έτσι μια ζώνη δασικής βλάστησης η οποία διατρέχει την περιοχή μελέτης από ανατολάς προς δυσμάς και η οποία βρίσκεται αμέσως βορειότερα της νοητής γραμμής που σχηματίζουν οι οικισμοί στις παρυφές του ορεινού όγκου. Το εν λόγω Προστατευτικό Δάσος δικαιολογεί απολύτως τον χαρακτηρισμό του καθώς διαδραματίζει καίριο ρόλο στην αντιπλημμυρική

και αντιδιαβρωτική προστασία των ορεινών εδαφών που βρίσκονται σε άμεση επαφή με τους οικισμούς του Δήμου.

Στον όμορο Δήμο Κομοτηνής έχει επίσης θεσμοθετηθεί Προστατευτικό δάσος συνολικής έκτασης 7.766 στρ., ένα πολύ μικρό μέρος της οποίας βρίσκεται εντός της περιοχής μελέτης, βόρεια του οικισμού της Φωλέας (βλ. Χάρτη Α3).

A.3.4α.3 Γεωργική γη

Σύμφωνα με την κατανομή των βασικών κατηγοριών χρήσης/κάλυψης (βάσει στοιχείων της ΕΣΥΕ – νυν ΕΛΣΤΑΤ για την περίοδο 1999-2000) για τον Δήμο Ιάσμου, η γεωργική γη καταλαμβάνει ποσοστό 29,1% της έκτασης της περιοχής μελέτης, στην συντριπτική της πλειοψηφία καλυπτόμενη από αρόσιμες εκτάσεις (26,35%). Οι μόνιμες καλλιέργειες περιορίζονται σε 1,0%, ενώ ποσοστό 1,8% αφορά ετερογενείς γεωργικές περιοχές, ήτοι ζώνες όπου υπάρχει ανάμιξη της γεωργικής χρήσης με δασικές εκτάσεις και βοσκότοπους.

Η γεωργική γη καταλαμβάνει το νότιο και νοτιοανατολικό τμήμα του Δήμου, όπου και οι πεδινές εκτάσεις, και αρδεύεται σε πολύ μεγάλο ποσοστό (άνω του 80% προ του 2011), ενώ στον ορεινό χώρο υπάρχουν μόνον λίγα διάσπαρτα τμήματα γεωργικών εδαφών. Οι καλλιέργειες στις ΔΕ Ιάσμου και Αμαξάδων αρδεύονται κυρίως από τη λίμνη Βιστωνίδα και τους ποταμούς Κομφάτο, Κόσυνθο και Ασπροπόταμο μέσω καναλιών και τάφρων, ενώ οι αντίστοιχες περιοχές στη ΔΕ Σώστη κυρίως από αρδευτικές γεωτρήσεις (βλ και ενότητα A.3.5.5.8). Το μεγαλύτερο μέρος της γεωργικής γης στις δύο πρώτες Δημοτικές Ενότητες βρίσκεται εντός του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΕΠΑΜΘ) και συγκεκριμένα στις Ζώνες Β3 (Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου) και Γ1 (Περιοχή οικοανάπτυξης), με μικρό τμήμα της γεωργικής γης της ΔΕ Σώστη να εντοπίζεται επίσης εντός της Ζώνης Γ1 του ΕΠΑΜΘ. Στις εν λόγω περιοχές η ΚΥΑ υπ' αριθμ. 44549/17-10-2008 (ΦΕΚ 497/Δ/17-10-2008) καθορίζει λεπτομερώς τις επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες, οι οποίες υιοθετούνται αυτούσιες ή και με αυστηρότερους περιορισμούς και στο ισχύον ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου, στο οποίο οι εκτάσεις εντός της Ζώνης Β3 εντάσσονται στην Περιοχή Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ) 2 και αυτές της Ζώνης Γ1 στην Περιοχή Ελέγχου και Περιορισμών Δόμησης (ΠΕΠΔ) 1 (Ζώνη γεωργικών χρήσεων Α' προτεραιότητας). Η λοιπή γεωργική γη της ΔΕ Ιάσμου εντάσσεται στην ΠΕΠΔ 2 (Ζώνη γεωργικών – κτηνοτροφικών χρήσεων). Επιπλέον, σε εκτενείς γεωργικές εκτάσεις έχει πραγματοποιηθεί αναδασμός, μεταξύ των οποίων καταγράφονται και περιοχές της ΔΕ Σώστη (νοτίως της σιδηροδρομικής γραμμής και της Επαρχιακής Οδού 13β η οποία

διέρχεται νοτίως της Πανεπιστημιούπολης). Οι περιοχές αυτές θεωρείται πως ανήκουν στη γη υψηλής παραγωγικότητας.

Στις λοιπές γεωργικές περιοχές του Δήμου (εκτάσεις βορείως της Εγνατίας Οδού πλησίον των Αμαξάδων και οι υπόλοιπες εκτάσεις της ΔΕ Σώστη) ο ενδεχόμενος χαρακτηρισμός της γεωργικής γης ως υψηλής παραγωγικότητας γίνεται, σύμφωνα με την αρμόδια υπηρεσία, μόνο για μεμονωμένα αγροτεμάχια⁶².

A.3.4α.4 Αιγιαλός, παραλία, παράκτια, παραποτάμια, παραλίμνια ζώνη

Η παραλίμνια ζώνη του Δήμου Ιάσμου εμπίπτει στο σύνολό της εντός του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και, ειδικότερα, εντάσσεται στις Ζώνες Α1, Α2, Α3 (Περιοχές Προστασίας της Φύσης) και Β3 (Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου). Στις Ζώνες Α3 και Β2 (Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου) του ΕΠΑΜΘ ανήκει επίσης η παραποτάμια περιοχή του ποταμού Κομφάτου, από τις εκβολές του έως τον οικισμό Πολύανθο. Επιπλέον, βάσει του ισχύοντος ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου, στην ΠΕΠ 3 (Ζώνη Προστασίας του εξωαστικού πρασίνου και δασώδους βλάστησης) ισχύει ότι *«Μέχρι να γίνουν οι μελέτες οριοθέτησης τυχόν διερχόμενων ρεμάτων και η έκδοση των σχετικών πράξεων, απαγορεύεται η δόμηση και οι ρυπαίνουσες δραστηριότητες σε ζώνη 50 τουλάχιστον μέτρων εκατέρωθεν των ορίων της φυσικής κοίτης του ρέματος και των εκβολών του»*. Αντίστοιχος περιορισμός ισχύει και για τα υδατορέματα που δεν έχουν περιληφθεί εντός των ζωνών ΠΕΠ και ΠΕΠΔ του ΓΠΣ. Οι υφιστάμενες οριοθετήσεις ρεμάτων περιορίζονται σε τέσσερις, οι οποίες αφορούν σε δύο ρέματα στον Ίασμο (το ένα εντός ορίων του οικισμού και το δεύτερο πλησίον του βόρειου άκρου του), ένα ρέμα δυτικά των Αμαξάδων (εκτός ορίου του οικισμού) και το ρέμα που διαρρέει τον οικισμό του Μεγάλου Πιστού.

A.3.4α.5 Άλλες περιοχές προστασίας φυσικών πόρων ή τοπίου

Βάσει του ισχύοντος ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου η περιοχή των Θρακικών Μετεώρων (στο βορειοδυτικό ορεινό τμήμα του Δήμου, πλησίον του εγκαταλελειμμένου οικισμού της Αστραίας) έχει καθοριστεί ως Περιοχή Φυσικού Κάλλους. Η αξία της έγκειται στην ύπαρξη τεράστιων φυσικών μονολιθικών μνημείων από ψαμμίτη (ίδιο πέτρωμα με το αντίστοιχο των βραχωδών σχηματισμών των Μετεώρων στη Θεσσαλία, εξ ου και η ονομασία) τα οποία, σε συνδυασμό με την πλούσια χλωρίδα και πανίδα που καταγράφεται

⁶² Υπ' αριθμ. 8918/264/6-2-2023 έγγραφο της Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας Ροδόπης.

(περιλαμβάνοντας μεταξύ άλλων και άγρια άλογα), συνθέτουν ένα σύνολο σπάνιας φυσικής ομορφιάς. Στην περιοχή αυτή ισχύει (από το ισχύον ΓΠΣ) απαγόρευση κατάτμησης και δόμησης.

A.3.4β Προστασία Πολιτιστικής, Πολεοδομικής και Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς

Ιστορική αναδρομή

Η πρώτη αναφορά στην ευρύτερη περιοχή γίνεται στην ελληνική μυθολογία, σύμφωνα με την οποία οι κάτοικοί της ήταν οι Βίστωνες, αρχαίο θρακικό πολεμικό φύλο, από τους οποίους λέγεται ότι πήρε και το όνομά της η ομώνυμη λίμνη. Ο βασιλιάς τους Διομήδης ήταν κάτοχος τεσσάρων άγριων αλόγων τα οποία ανέλαβε να αποκτήσει ο Ηρακλής στα πλαίσια του όγδοου άθλου του. Νικώντας τους Βίστωνες και το βασιλιά τους ο Ηρακλής απέκτησε τα άλογα τα οποία όμως σκότωσαν το φίλο του Άβδηρο, προς τιμήν του οποίου ίδρυσε τα Άβδηρα. Ο γνωστότερος οικισμός κατά τα αρχαία χρόνια ήταν ο Κόσσουνθος, ο οποίος τη ρωμαϊκή εποχή μετονομάστηκε σε Διομήδου Σταύλος (Stabulum Diomedis) και κατά τους βυζαντινούς χρόνους σε Αναστασιούπολη, ξακουστή πολιτεία επί της Εγνατίας Οδού η οποία αποτελούσε σημαντικό οικιστικό και εμπορικό κέντρο προστατευμένο από ισχυρό τείχος. Παράλληλα, διέθετε οχυρωμένο λιμάνι αλλά και υδραγωγείο για την υδροδότησή της τα οποία κατασκευάστηκε από τον βυζαντινό αυτοκράτορα Ιουστινιανό Α'. Το έτος 562 η πόλη κυριεύτηκε από τους Ούνους αλλά στη συνέχεια άκμασε εκ νέου έως την επόμενη καταστροφή της το 1205 από τους Βούλγαρους. Το 1341 ο αυτοκράτορας Ανδρόνικος Γ' Παλαιολόγος πραγματοποίησε μερική ανοικοδόμησή της και τη μετονόμασε σε Περιθεώριον. Μετά την κατάληψη της περιοχής από τους Οθωμανούς η πόλη καταστράφηκε και εγκαταλείφθηκε, με τους κατοίκους της να ιδρύουν έναν νέο οικισμό, τον Ίασμο. Ο οικισμός αυτός αναφέρεται για πρώτη φορά από τον Τούρκο περιηγητή Εβλιγιά Τσελεμπή περί το 1600, αποτελώντας πλέον το κέντρο της αγροτικής και εμπορικής δραστηριότητας της ευρύτερης περιοχής. Η κυριαρχία του Οθωμανικού κράτους διαρκεί μέχρι το τέλος του Α' Βαλκανικού πολέμου, το έτος 1913, οπότε και το σύνολο της Θράκης παραχωρείται στη Βουλγαρία η οποία ασκεί διωγμούς εναντίον των κατοίκων με αποτέλεσμα έντονο μεταναστευτικό ρεύμα προς τα ελληνικά εδάφη. Το 1918 η κατοχή επιστρέφει στους Οθωμανούς για να αποδοθεί εν τέλει η περιοχή στην Ελλάδα το 1919. Κατά τον 2^ο Παγκόσμιο Πόλεμο η Βουλγαρική κατοχή επαναλαμβάνεται, όπως και οι διώξεις του τοπικού πληθυσμού, έως την οριστική απελευθέρωση το 1944. Το δεύτερο ήμισυ του 20^{ου} αιώνα χαρακτηρίζεται από μεταναστευτικά κύματα των κατοίκων κατά το 1960, κυρίως προς το εξωτερικό, και μετά το 1980, τόσο προς άλλες χώρες όσο και προς το αστικό κέντρο της Κομοτηνής, φαινόμενο που έχε ενταθεί εκ νέου μετά το 2010 και την έλευση της οικονομικής κρίσης.

A.3.4β.1 Αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικοί τόποι

Στον Δήμο Ιάσμου καταγράφονται αρχαιολογικοί χώροι οι οποίοι ανήκουν κυρίως στη ρωμαϊκή και βυζαντινή περίοδο. Αξίζει να αναφερθεί πως το 1986 και 1987 ολόκληρη η περιοχή του Παπίκιου Όρους χαρακτηρίστηκε ως Αρχαιολογικός χώρος «...προκειμένου να προστατευθούν τα λείψανα των Βυζαντινών μονών, ναών και άλλων κτισμάτων που υπάρχουν στην περιοχή αυτή και που ανήκουν σ' ένα ιστορικό Κέντρο μοναχισμού βυζαντινών χρόνων» (ΦΕΚ 284/Β/9-6-1987). Οι κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας A.3.5. Κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι στον Δήμο Ιάσμου, 2023

α/α	Θέση	Περιγραφή	Συντεταγμένες ΕΓΣΑ	ΦΕΚ Κήρυξης	Ιδιοκτησιακό καθεστώς
1	Αμαξάδες (Τούμπα Μαλ Τεπέ)	Προϊστορική τούμπα στη θέση Καρτερά (Μαλ Τεπέ)	Χ: 589387 Ψ: 4551215	731/Β/30-08-1979, Αρ. 11	Εξαίρεση από Αναδασμό
2	Σώστης (Τούμπα)	Προϊστορική θέση	Χ: 606149 Ψ: 4552302	731/Β/30-08-1979, Αρ. 25	Εξαίρεση από Αναδασμό
3	Ασώματος-Δύμη (Φρουριακός Περίβολος, <i>Ασαρτζίκ</i>)	Φρουριακός περίβολος μήκους 370μ. μεταξύ των ανωτέρω οικισμών	Χ: 616240 Ψ: 4559126	468/Β/10-08-1981, Αρ. 6	Ελληνικό Δημόσιο
4	Κοπτερό-Ίασμος (Φρουριακός Περίβολος, <i>Σουκίστρα</i>)	Μικρό φρούριο του 4ου αι. π.Χ. με διαστάσεις 100x80μ.	Χ: 595657 Ψ: 4551856	731/Β/30-08-1979, Αρ. 17	Ελληνικό Δημόσιο
5	Παπίκιο όρος	Βυζαντινό μοναστηριακό κέντρο	ΣΥΝΟΡΑ ΚΗΡΥΞΗΣ: Βόρεια: ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Νότια: επαρχιακή οδός Κομοτηνής-Ιάσμου. Δυτικά: Ποταμός Κομψάτος Ανατολικά: δρόμος Κομοτηνής-Καρυδιάς-Νυμφαίας	364/Β/02-06-1986 και 284/Β/09-06-1987	Ελληνικό Δημόσιο και δασική έκταση και ιδιοκτησία
6	Γέφυρα Κομψάτου	Τοξωτή γέφυρα ποταμού Κομψάτου στον Πολύανθο	Χ: 601456 Ψ: 4554839	731/Β/30.08.1979 και 1107/Β/19.12.1978	Ελληνικό Δημόσιο

α/α	Θέση	Περιγραφή	Συντεταγμένες ΕΓΣΑ	ΦΕΚ Κήρυξης	Ιδιοκτησιακό καθεστώς
7	Μαξιμανούπολη-Μοσυνούπολη	Καστροπολιτεία	Χ: 611114 Ψ: 4553597	239/Β/30-6-1964	Ελληνικό Δημόσιο και Ιδιοκτησία
8	Αναστασιούπολις - Περιθεώριον	Καστροπολιτεία	Χ: 591484 Ψ: 4550388	239/Β/30-6-1964	Ελληνικό Δημόσιο
9	Ιουστινιάνειο Διατείχισμα	Οχυρωματικό έργο, πιθανόν συνδεδεμένο με ύδρευση	Χ: 591484 Ψ: 4550388	239/Β/30-6-1964	Ελληνικό Δημόσιο
10	Παλαιοχριστιανική Βασιλική στον Πολύανθο	Ναός	Χ: 602115 Ψ: 4554306	364/Β/02.06.1986 και 284/Β/09.06.1987	Ελληνικό Δημόσιο

Πηγή: Εφορεία Αρχαιοτήτων Ροδόπης

Πέραν της εκτεταμένης περιοχής που καταλαμβάνει το Παπίκιο Όρος και των κρηυγμένων αρχαιολογικών χώρων έχουν πραγματοποιηθεί έρευνες και σε άλλες περιοχές και σημεία αρχαιολογικού ενδιαφέροντος χωρίς ωστόσο να έχει πραγματοποιηθεί σχετική κήρυξη. Οι χώροι αυτοί φαίνονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας Α.3.6. Μη Κρηυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι στον Δήμο Ιάσμου, 2023

α/α	Θέση	Περιγραφή	Συντεταγμένες ΕΓΣΑ	ΦΕΚ	Ιδιοκτησιακό καθεστώς
1	Γλυκονέρι (Νεκροταφείο Υστερορωμαϊκών Χρόνων)	Ανεσκάφησαν τάφοι ΥΡ χρόνων	Χ: 599693 Ψ: 4540876	-	Κοινόχρηστο
2	Παλλάδιο [Οικισμός (:)]	Επιφανειακή κεραμική και κεραμίδια στέγης. Διακρίνονται αρχιτεκτονικά λείψανα	2χλμ. ΝΑ του χωριού	-	Ιδιοκτησία
3	Γαλήνη (Νεκροταφείο Ρωμαϊκών Χρόνων)	Ανεσκάφησαν τάφοι Ρωμαϊκών χρόνων στο πλαίσιο κατασκευής του αγωγού ΤΑΡ	Χ: 600501 Ψ: 4550599	-	Ιδιοκτησία
4	Αμαξάδες (Προϊστορικός οικισμός)	Εκτεταμένη θέση γύρω από την τούμπα Μαλ Τεπέ	Χ: 589182 Ψ: 5551655	-	Εξαίρεση από Αναδασμό
5	Κοπτερό (Τούμπα)	Προϊστορική θέση	Χ: 594084 Ψ: 4550765	-	Εξαίρεση από Αναδασμό
6	Κοπτερό (Τούμπα)	Προϊστορική θέση	Χ: 594245 Ψ: 4550838	-	Εξαίρεση από Αναδασμό

α/α	Θέση	Περιγραφή	Συντεταγμένες ΕΓΣΑ	ΦΕΚ	Ιδιοκτησιακό καθεστώς
7	Κοππερό (Ταφικός τύμβος)	Άγνωστης περιόδου	Χ: 593653 Ψ: 4552102	-	Κοινόχρηστο
8	Ίασμος (Τμήματα αρχαίας Εγνατίας οδού)	Τμήματα αρχαίας Εγνατίας οδού. Ανασκαφική έρευνα έγινε στο 2 και 4	1.600383/4553747 2.600508/4553776 3.600615/4553795 4.600738/4553825	-	Ιδιοκτησία Κοινόχρηστα
9	Πολύανθος (νεκροταφείο)		Χ: 602098 Ψ: 4554359	Εντός κήρυξης Παπικίου Όρους	Δασική έκταση
10	Πολύανθος (Ελληνιστικό φρούριο)		Χ: 601845 Ψ: 4554810	Εντός κήρυξης Παπικίου Όρους	Δασική έκταση
11	Ληγός (Ιερό Ελληνιστικών Χρόνων)	Ιερό Αθηνάς (:)	Χ: 605483 Ψ: 4554249	Εντός κήρυξης Παπικίου Όρους	Δασική έκταση
12	Ληγός (Οικίες)	Τμήματα οικιών ελληνιστικών χρόνων	Χ: 605496 Ψ: 4554139	Εντός κήρυξης Παπικίου Όρους	Δασική έκταση
13	Μίσχος (Ύψωμα Κόμαρος)	Ιερό ήρωα Ιππέα (:) με ευρήματα Ρωμαϊκών Χρόνων	Χ: 611423 Ψ: 4557638	Εντός κήρυξης Παπικίου Όρους	Δασική έκταση
14	Υπώρειες Ροδόπης	Κατά μήκος των υπωρειών της Ροδόπης, βόρεια των οικισμών του Αγίασμα, Θάμνα, Ασώματοι, Μίσχος, Σώστης, Πολύνθος εντοπίζεται επιφανειακή κεραμική Ρωμαϊκών Χρόνων και έχουν περισυλλεχθεί ευρήματα όπως αρχιτεκτονικά μέλη, ανάγλυφα, λυχνάρια κ.ά.		Εντός κήρυξης Παπικίου Όρους	-

Πηγή: Εφορεία Αρχαιοτήτων Ροδόπης

Όπως προκύπτει, οι εντοπισθέντες αρχαιολογικοί χώροι (κηρυγμένοι και μη) περιλαμβάνουν σε σημαντικό βαθμό οχυρωμένους οικισμούς και φρούρια, χώρους λατρείας και ταφικές θέσεις, απόρροια της ανθρώπινης παρουσίας από τους προϊστορικούς χρόνους η οποία εντατικοποιήθηκε στους ρωμαϊκούς και βυζαντινούς. Κύρια αιτία απετέλεσε η κατασκευή της αρχαίας Εγνατίας Οδού, η οποία κατέστησε την περιοχή μελέτης σημαντικό πέρασμα ανθρώπων και εμπορευμάτων, αλλά και πρόσφορη επιλογή για κατοίκηση εξαιτίας των δυνατοτήτων ανάπτυξης γεωργικής, κτηνοτροφικής και εμπορικής δραστηριότητας.

A.3.4β.2 Μεμονωμένα Μνημεία στον εξωοικιστικό χώρο

Εκτός από τους Αρχαιολογικούς χώρους, στον εξωοικιστικό χώρο του Δήμου Ιάσμου καταγράφονται τα ακόλουθα μεμονωμένα μνημεία (όπως αυτά απεικονίζονται στην ιστοσελίδα του Αρχαιολογικού Κτηματολογίου⁶³):

Πίνακας A.3.7. Μεμονωμένα μνημεία στον Δήμο Ιάσμου, 2023

α/α	Θέση	Ονομασία	Περιγραφή	ΦΕΚ
1	1χλμ. βορειοδυτικά του οικισμού Πολύανθος	Γέφυρα Κομψάτου	Τοξωτή γέφυρα ποταμού Κομψάτου στον Πολύανθο	731/B/ 30.08.1979
2	Σιδηροδρομικός Σταθμός Πολύανθου	Υδαταποθήκη Σιδηροδρομικού Σταθμού	Κέλυφος σιδηράς υδαταποθήκης του Σ.Σ. Πολύανθου το οποίο διατηρεί τα αυθεντικά μορφολογικά και κατασκευαστικά του στοιχεία (τέλος 19 ^{ου} – αρχές 20 ^{ου} αιώνα)	9/ΑΑΠ/ 19-1-2015
3	2χλμ. βόρεια οικισμού Μίσχου	Βυζαντινό Λουτρό	Συγκρότημα λουτρών του 12 ^{ου} – 13 ^{ου} αιώνα με 6 χώρους	Εντός κήρυξης Παπικίου Όρους
4	2χλμ. βόρεια οικισμού Σώστη	Μονή Σώστη	Μεγάλο μοναστηριακό συγκρότημα του 11 ^{ου} αιώνα	Εντός κήρυξης Παπικίου Όρους
5	3,5χλμ. βόρεια οικισμού Σώστη	Βυζαντινός ναός Α Κερασιάς	Βυζαντινός μονόχωρος τρουλαίος ναός του 11 ^{ου} αιώνα	Εντός κήρυξης Παπικίου Όρους
6	3χλμ. βόρεια οικισμού Σώστη	Βυζαντινός ναός Β Κερασιάς	Μονόχωρος τρουλαίος ναός του 11 ^{ου} αιώνα	Εντός κήρυξης Παπικίου Όρους
7	2χλμ. βόρεια οικισμού Ληνού	Μονή Ληνού	Μεγάλο μοναστηριακό συγκρότημα του 11 ^{ου} αιώνα	Εντός κήρυξης Παπικίου Όρους
8	2,2χλμ. βόρεια οικισμού Ληνού	Υδρόμυλος Κιλισί Ντερέ	Βυζαντινός υδρόμυλος με 3 χώρους	Εντός κήρυξης Παπικίου Όρους

⁶³ <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr>

α/α	Θέση	Ονομασία	Περιγραφή	ΦΕΚ
9	2,2χλμ. βόρεια οικισμού Ληνού	Κινστέρνα Κιλισί Ντερέ	Ορθογώνια βυζαντινή κινστέρνα (δεξαμενή) διαστάσεων 12,55x2,60μ.	Εντός κήρυξης Παπικίου Όρους

Πηγή: <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr>

Τα περισσότερα εκ των μνημείων εντοπίζονται στον ορεινό όγκο του Παπικίου Όρους με εκτιμώμενες χρονολογίες κατασκευής κατά τη βυζαντινή περίοδο (11^{ος} έως 13^{ος} αιώνας). Κυρίαρχη χρήση είναι η θρησκευτική με δύο μονές και ισάριθμους ναούς ενώ καταγράφονται και υπολείμματα μιας λουτρικής εγκατάστασης, ενός υδρόμυλου και μιας δεξαμενής. Κηρυγμένα μνημεία αποτελούν επίσης η Μεσαιωνική τοξωτή γέφυρα στον ποταμό Κομψάτο καθώς και το πολύ πιο πρόσφατο χρονολογικά κτίριο της Υδαταποθήκης στον Σιδηροδρομικό Σταθμό Πολύανθου.

Αν και δεν αναφέρεται ως αρχαιολογικός χώρος από τις αρμόδιες υπηρεσίες, αξίζει να επισημανθεί (ως χώρος γενικότερου αρχαιολογικού ενδιαφέροντος) η παρουσία μιας πέτρινης γέφυρας, πιθανώς κατασκευής της βυζαντινής περιόδου, στο βορειοδυτικό άκρο του Δήμου επί του ποταμού Κομψάτου, ο οποίος στο σημείο εκείνο αποτελεί το όριο με τον όμορο Δήμο Μύκης.

Μνημεία και διατηρητέα κτίρια εντός οικισμών

Πέραν των κηρυγμένων και μη αρχαιολογικών χώρων και των μεμονωμένων μνημείων του εξωαστικού χώρου, στον Δήμο Ιάσμου υπάρχουν εντός οικισμών 3 Μνημεία και 2 Διατηρητέα κτίρια.

Πίνακας Α.3.8. Μνημεία και Διατηρητέα κτίρια εντός οικισμών Δήμου Ιάσμου, 2023

α/α	Θέση	Ονομασία	Περιγραφή	ΦΕΚ
ΜΝΗΜΕΙΑ				
1	Αγίασμα	Κτίριο παλαιού Κοινοτικού Καταστήματος	Κυβόμορφο κτίσμα του 1920 με όροφο και ημιυπόγειο το οποίο φέρει τα αρχιτεκτονικά στοιχεία και την τυπολογία των νεοκλασικών κτιρίων	1250/Β/13-10-2000
2	Πολύανθος	Κτίριο επιβατικού Σιδηροδρομικού Σταθμού	Κέλυφος κτιρίου επιβατών του Σ.Σ. Πολύανθου το οποίο διατηρεί τα αυθεντικά μορφολογικά και κατασκευαστικά του στοιχεία (τέλος 19 ^{ου} – αρχές 20 ^{ου} αιώνα)	9/ΑΑΠ/19-1-2015
3	Πολύανθος	Κτίριο οικήματος ομάδος και Υπ/του Σιδηροδρομικού Σταθμού	Κέλυφος οικήματος ομάδος και Υπαρχιεργάτου του Σ.Σ. Πολύανθου το οποίο διατηρεί τα αυθεντικά μορφολογικά και κατασκευαστικά του στοιχεία (τέλος 19 ^{ου} – αρχές 20 ^{ου} αιώνα)	9/ΑΑΠ/19-1-2015

α/α	Θέση	Ονομασία	Περιγραφή	ΦΕΚ
ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΑ ΚΤΙΡΙΑ				
1	Ίασμος	Αρχοντικό Παπαβασιλείου	Τριώροφο κτίσμα που αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα της λαϊκής αρχιτεκτονικής του 19 ^{ου} αιώνα στα Βαλκάνια	838/Β/5-10-1995
2	Ίασμος	Κτίριο φερόμενης ιδιοκτησίας Αν. Λειβαδά	Κτίσμα νεοκλασικού τύπου με δύο ορόφους και ημιυπόγειο και χρήση εμπορίου και κατοικίας (τέλος 19 ^{ου} αιώνα)	838/Β/5-10-1995

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών - Δ/νση Περι/ντος και Πολ/σμού, Πολιτ. Κληρονομιάς και Αθλητισμού / <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr>

Στα Μνημεία περιλαμβάνεται το πρώην Κοινοτικό Κατάστημα στον οικισμό Αγίασμα και δύο κτίρια στον Σιδηροδρομικό Σταθμό Πολύανθου ιδιοκτησίας ΓΑΙΑΟΣΕ Α.Ε., ενώ τα διατηρητέα κτίρια είναι δύο ιδιωτικά κτίσματα στον Ίασμο. Σημειώνεται επίσης πως υφίστανται άλλα 12 κτίρια (όλα στον οικισμό του Ίασμου) τα οποία είναι προτεινόμενα για διατήρηση⁶⁴.

Σπήλαια

Στον Δήμο Ίασμου έχουν εντοπιστεί τα ακόλουθα σπήλαια⁶⁵:

- Ανώνυμο σπήλαιο στη θέση Καλόγηρος (συντεταγμένες ΕΓΣΑ Χ: 591695, Ψ: 4553597). Βρίσκεται στο Παπίκιο όρος (εντός των ορίων προστασίας του προαναφερθέντος ΦΕΚ 284/Β/1987) και πρόκειται για μικρό μονόχωρο σπήλαιο με τοξωτή είσοδο στο οποίο έχει συλλεχθεί κεραμική της ύστερης αρχαιότητας.
- Σπήλαιο Πολυάνθου στη θέση με τοπωνύμιο «Κρεμαστό Ρέμα» (συντεταγμένες ΕΓΣΑ Χ: 601968, Ψ: 4555661). Έχει επιμήκη μορφή και είσοδο με σχεδόν κυκλικό σχήμα, μπροστά από την οποία διαμορφώνεται η κεντρική αίθουσα και εκατέρωθεν αυτής δύο επιμήκεις κλάδοι. Δεν έχει γίνει κήρυξή του ως αρχαιολογικού χώρου.
- Σπήλαιο Φωλέας (συντεταγμένες ΕΓΣΑ Χ: 616956, Ψ: 4559150). Έχει τοξωτή είσοδο και από την πρώτη αίθουσα μικρός κατηφορικός διάδρομος οδηγεί σε δύο σχεδόν παράλληλους επιμήκεις διαδρόμους. Έχει συλλεχθεί κεραμική ΠΕΧ (Πρώιμης Εποχής του Χαλκού) και ρωμαϊκών χρόνων. Δεν έχει γίνει κήρυξή του ως αρχαιολογικού χώρου.

⁶⁴ Υπ' αριθμ. 3563/10-8-2022 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών / Δ/νση Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Αθλητισμού / Τμήμα Παραδοσιακών Οικισμών και Διατηρητέων Κτιρίων.

⁶⁵ Υπ' αριθμ. 342519/22-7-2022 έγγραφο της Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας και Σπηλαιολογίας / Γραφείο Βορείου Ελλάδος.

A.3.4β.3 Παραδοσιακοί οικισμοί

Με το Π.Δ. της 19-10-1978 (ΦΕΚ 594/Δ/13-11-1978) κηρύχθηκε ως παραδοσιακός ο οικισμός του Μίσχου της Δ.Ε. Σώστη. Σύμφωνα με το ανωτέρω Π.Δ., καθορίζονται οι όροι δόμησης, η σύνθεση και διάταξη των κτιρίων και τα μορφολογικά στοιχεία τους, οι επιτρεπόμενες χρήσεις αυτών και οι παρεκκλίσεις σχετικές με την επισκευή και αποκατάσταση των υφιστάμενων κτιρίων και την αναστήλωση ερειπωμένων κτισμάτων. Επισημαίνεται επίσης ότι ο οικισμός της Σάλπης έχει καταγραφεί ως έχων αξιόλογη αρχιτεκτονική φυσιογνωμία, χωρίς ωστόσο να έχει εξεταστεί ακόμη ο χαρακτηρισμός του ως παραδοσιακού⁶⁶.

A.3.4β.4 Λοιπά αξιόλογα οικιστικά σύνολα, τοπία ή διαδρομές

Το έντονο ορεινό ανάγλυφο στο βόρειο τμήμα του Δήμου αφενός, και το αντίστοιχο πεδινό στο νότιο τμήμα του αφετέρου, δημιουργούν δύο διαφορετικές ζώνες τοπίου οι οποίες έχουν επισημανθεί και στο ισχύον Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης (ΠΧΠ ΠΑΜΘ). Ειδικότερα, βάσει του ΠΧΠ, η ορεινή περιοχή του Δήμου Ιάσμου αποτελεί μέρος της Ζώνης Τοπίου με ονομασία «Ζώνη Ορεινού Όγκου Ροδόπης». Εντός αυτής βρίσκεται το Παπίκιο Όρος στο οποίο συνυπάρχουν το πλούσιο φυσικό περιβάλλον με το θρησκευτικό – μοναστηριακό παρελθόν των βυζαντινών χρόνων. Στο δυτικό ορεινό τμήμα του Δήμου έχουν σημανθεί 3 ορειβατικά μονοπάτια: Αστραία – Ίασμος μήκους 5,5χλμ., Τσαλαπετεινός (Δ. Μύκης) – Εύθυμο – Αστραία μήκους 11χλμ. και Κορφοβούνι (Δ. Μύκης) – Εύθυμο μήκους 6χλμ. ενώ από την περιοχή διέρχεται και το Ευρωπαϊκό Μονοπάτι Ε6. Επιπλέον, ο Δήμος Ιάσμου έχει δημιουργήσει ορεινό καταφύγιο στο Πολύαρνο (ανήκει στον Πολιτιστικό Σύλλογο Ιάσμου) και έχει σηματοδοτήσει πεζοπορικά μονοπάτια, ενώ λίγο βορειότερα βρίσκονται τα Θρακικά Μετέωρα, βραχώδης περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους⁶⁷.

Η πεδινή περιοχή του Δήμου Ιάσμου εντάσσεται, σύμφωνα με το ΠΧΠ ΠΑΜΘ, στη Ζώνη Τοπίου με ονομασία «Κάμπος Ξάνθης – Κομοτηνής», εντός της οποίας υφίσταται το Τοπίο Ιδιαίτερης – Περιφερειακής Αξίας με ονομασία «Πόρτο Λάγος, Λίμνη Βιστωνίδα, λίμνες και λιμνοθάλασσες και παραλίμνιοι οικισμοί». Η περιοχή εντός των ορίων του Δήμου, πέραν του εκτενούς τμήματος της λίμνης Βιστωνίδας, περιλαμβάνει παραλίμνιες εκτάσεις με πλήθος ειδών χλωρίδας και πανίδας, τις εκβολές των ποταμών Κομφάτου, Κόσυνθου και Ασπροτόταμου, τον αρχαιολογικό χώρο του οχυρωμένου οικισμού Αναστασιούπολη – Περιθεώριον, τον μουσειακό παραδοσιακό οικισμό των

⁶⁶ Υπ' αριθμ. 3563/10-8-2022 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών / Δ/ση Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Αθλητισμού / Τμήμα Παραδοσιακών Οικισμών και Διατηρητέων Κτιρίων.

⁶⁷ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ιάσμου 2012-2014, σελ. 28-29.

Σαρακατσάνων⁶⁸, εκτεταμένες γεωργικές εκτάσεις και τους αγροτικούς οικισμούς Γλυκονερίου, Σάλπης και Διαλαμπής της Δ.Ε. Ιάσμου, συνθέτοντας μια εδαφική ενότητα όπου συνδυάζονται πολλά μοναδικά επιμέρους χαρακτηριστικά. Σημαντικής αξίας είναι και το τοπίο που διαμορφώνεται κατά μήκος της κοίτης του ποταμού Κομψάτου, το οποίο περιλαμβάνει διαδοχικά δυσπρόσιτες ορεινές και βραχώδεις περιοχές κατά μήκος της κοιλάδας του ποταμού, τη μεσαιωνική τοξωτή γέφυρα ανάντι του οικισμού Πολύανθο, τη ζώνη διαπλάτυνσης της κοίτης κατά τη μετάβαση από την ορεινή στην πεδινή περιοχή, εκτεταμένες γεωργικές εκτάσεις και τις εκβολές του στη λίμνη Βιστωνίδα.

⁶⁸ Οι Σαρακατσάνοι είναι ελληνική πληθυσμιακή ομάδα η οποία έλκει την καταγωγή της, σύμφωνα με την άποψη αρκετών ιστορικών, από τους αρχαίους χρόνους. Κοιτίδα τους απετέλεσε η οροσειρά της Πίνδου και κύριο αντικείμενο απασχόλησής τους η νομαδική κτηνοτροφία. Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας και κυρίως τον 18^ο αιώνα διασκορπίστηκαν σε ολόκληρη την Ελλάδα αλλά και σε γειτονικά κράτη. Σήμερα πλέον ζουν κυρίως σε πόλεις και χωριά έχοντας εν πολλοίς εγκαταλείψει την κτηνοτροφική δραστηριότητα. Στον Δήμο Ιάσμου σημαντική παρουσία έχουν στους οικισμούς των Αμαξιάδων, της Διαλαμπής, του Παλλαδίου και του Γλυκονερίου. Νοτιοδυτικά του τελευταίου έχει κατασκευαστεί αναπαράσταση παλαιού σαρακατσάνικου οικισμού στην οποία ξεχωρίζουν τα παραδοσιακά «κονάκια» (καλύβες) κατασκευασμένα από ξύλο και λοιπά υλικά της εκάστοτε περιοχής. Στον χώρο αυτόν πραγματοποιούνται συχνά πολιτιστικές εκδηλώσεις βασισμένες στην σαρακατσάνικη παράδοση με αντικείμενο ήθη και έθιμα, τη γαστρονομία, τη μουσική κλπ. (πηγή: <https://el.wikipedia.org/>)

A.3.5 Οργάνωση Υποδομών Επικοινωνίας και Μετακινήσεων

A.3.5.1 Οδικό Δίκτυο

Το οδικό δίκτυο του Δήμου Ιάσμου αποτελείται από τις εθνικές, επαρχιακές, δημοτικές, αγροτικές και δασικές οδούς οι οποίες διατρέχουν την περιοχή μελέτης. Ειδικότερα:

Το **Εθνικό οδικό δίκτυο** (Πρωτεύον και Δευτερεύον) περιλαμβάνει την Εγνατία Οδό με τις παράπλευρες αυτής οδούς, την Εθνική Οδό 2 και τμήμα της παλαιάς χάραξης αυτής. Η Εγνατία Οδός αποτελεί τον κύριο άξονα που διατρέχει τη βόρεια Ελλάδα από την Αλεξανδρούπολη έως την Ηγουμενίτσα. Ανήκει στο Βασικό (Πρωτεύον) Εθνικό Οδικό Δίκτυο⁶⁹ και είναι χαρακτηρισμένη στο σύνολό της ως Αυτοκινητόδρομος με αρίθμηση Α2⁷⁰. Έχει τετράιχνη διατομή πλάτους 24,5μ. (22μ. στα δυσχερή ορεινά τμήματα) με δύο λωρίδες κυκλοφορίας και Λωρίδα Έκτακτης Ανάγκης (ΛΕΑ) ανά κατεύθυνση και διαχωρισμό των δύο κλάδων με κεντρική νησίδα⁷¹. Το μήκος της οδού εντός της Περιφέρειας ΑΜΘ φτάνει τα 246χλμ., στην ΠΕ Ροδόπης τα 55χλμ. και στον Δήμο Ιάσμου τα 23χλμ. Στην περιοχή μελέτης ακολουθεί γενική κατεύθυνση από Ανατολικά προς Δυτικά κατά μήκος πεδινών εκτάσεων και η σύνδεσή της με τις αστικές και αγροτικές περιοχές εξασφαλίζεται από ανισόπεδο κόμβο που βρίσκεται νότια του οικισμού του Ιάσμου. Σταθμοί διοδίων λειτουργούν τόσο επί του εν λόγω κόμβου (κατά την είσοδο και έξοδο από τον αυτοκινητόδρομο) όσο και επί της ίδιας της Εγνατίας στο ύψος του οικισμού των Αμαξάδων. Επιπλέον, νότια του οικισμού του Σώστη έχουν πραγματοποιηθεί εργασίες και στις δύο πλευρές της οδού (κατασκευή λωρίδων επιβράδυνσης και συνδετηρίων οδών, διαμόρφωση χώρων στάθμευσης, νησίδων κλπ.) για τη δημιουργία Σταθμού Εξυπηρέτησης Αυτοκινητιστών (ΣΕΑ), χωρίς ωστόσο να έχει προχωρήσει η ανέγερση των απαιτούμενων εγκαταστάσεων. Μετά την κατάρρευση της οδικής γέφυρας του ποταμού Κομψάτου επί της οδού Κομοτηνή – Ίασμος – Ξάνθη (βλ. παρακάτω) και για την εξυπηρέτηση των οικισμών της ΔΕ Σώστη έχουν δημιουργηθεί, με χρήση των διαμορφωμένων οδών εξυπηρέτησης του ΣΕΑ, μια είσοδος στην Εγνατία Οδό στο ρεύμα κυκλοφορίας προς Ξάνθη και μια έξοδος από την Εγνατία Οδό στο ρεύμα κυκλοφορίας προς Κομοτηνή.

⁶⁹ Υ.Α. υπ' αριθμ. ΔΜΕΟ/ε/Ο/1308/1995 (ΦΕΚ 30/Β/1996) «Κατάταξη Εθνικών Οδών περιφερειακών Αττικής, Στερεάς Ελλάδας, Θεσσαλίας, Ηπείρου, Μακεδονίας και Θράκης σε Βασικό (Πρωτεύον), Δευτερεύον και Τριτεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο».

⁷⁰ Υ.Α. υπ' αριθμ. ΔΥΟ/οικ/5776/4-12-2015 Υ.Α. (ΦΕΚ 253/ΑΑΠ/21-12-2015) «Χαρακτηρισμός και Αρίθμηση Αυτοκινητοδρόμων».

⁷¹ <https://egnatia.eu>

Σημειώνεται ότι στο σύνολο σχεδόν του μήκους της Εγνατίας Οδού εντός της περιοχής μελέτης έχει κατασκευαστεί εκατέρωθεν αυτής οδικό δίκτυο για τη σύνδεση των τμημάτων της αγροτικής οδοποιίας που αποκόπηκαν κατά την κατασκευή της, το οποίο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία⁷², κατατάσσεται στο Δευτερεύον Εθνικό οδικό δίκτυο.

Η Εθνική Οδός 2 «Θεσσαλονίκη – Δερβένι – Γέφυρα Στρυμώνα – Νέα Πέραμος – Καβάλα – Ξάνθη – Κομοτηνή – Μέστη – Μάκρη (νέο τμήμα) – Αλεξανδρούπολη – Γέφυρα Κήπων» ανήκει στο Βασικό (Πρωτεύον) Εθνικό Οδικό Δίκτυο⁷³ αποτελώντας, πριν την κατασκευή της Εγνατίας, τον μοναδικό οδικό άξονα μεταφοράς ανθρώπων και αγαθών κατά μήκος της Περιφέρειας ΑΜΘ και σύνδεσης της Θεσσαλονίκης με τα ελληνοτουρκικά σύνορα. Ακολουθεί το νότιο όριο του Δήμου με κατεύθυνση από βορειοανατολικά προς νοτιοδυτικά εισερχόμενη εντός αυτού σε δύο τμήματα συνολικού μήκους 7χλμ. περίπου, το πρώτο από τον οικισμό του Μικρού Παλλαδίου έως τον οικισμό Καλλίστης του Δήμου Κομοτηνής και το δεύτερο από τον οικισμό Γλυκονερίου έως το όριο μεταξύ των Π.Ε. Ροδόπης και Ξάνθης. Διαθέτει μια λωρίδα κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση, χωρίς ΛΕΑ, και διέρχεται σε μικρή απόσταση από τους οικισμούς της περιοχής, συνδεδεμένη συχνά απευθείας με το επαρχιακό, δημοτικό και αγροτικό οδικό δίκτυο. Μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής των τμημάτων της Εγνατίας Οδού μεταξύ Κομοτηνής και Ξάνθης ο κυκλοφοριακός φόρτος της οδού έχει μειωθεί κατά πολύ, αν και κατά τη θερινή περίοδο εξακολουθεί να εξυπηρετεί σημαντικό μέρος της τουριστικής κίνησης προς τις δυτικές παραλιακές περιοχές της Π.Ε. Ροδόπης.

Η υφιστάμενη οδός «Σημείο συνάντησης με Ε.Ο. 2 – Γλυκονέρι – Νέα Καλλίστη – Παλαιά Καλλίστη – Παλλάδιο – Αίγειρος – Μεσσούνη – Σημείο συνάντησης με Ε.Ο. 2 διά του ανισόπεδου κόμβου Μεσσούνης» αποτελεί μέρος της παλαιάς χάραξης της Ε.Ο. 2 και κατατάσσεται στο Δευτερεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο⁷⁴. Αποτελείται από δύο επιμέρους τμήματα με συνολικό μήκος περίπου 4χλμ. και διέρχεται εντός των οικισμών Παλλαδίου και Γλυκονερίου. Η χάραξή της είναι παράλληλη με την Ε.Ο. 2, διαθέτει μια λωρίδα κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση, χωρίς ΛΕΑ, και καταγράφει ελάχιστη κίνηση καθώς εξυπηρετεί αποκλειστικά τις τοπικές μετακινήσεις μεταξύ των οικισμών της περιοχής.

⁷² Υ.Α. υπ' αριθμ. ΔΜΕΟ/ε/Ο/1308/1995 (ΦΕΚ 30/Β/1996).

⁷³ Υ.Α. υπ' αριθμ. ΔΜΕΟ/ε/Ο/1308/1995 (ΦΕΚ 30/Β/1996) «Κατάταξη Εθνικών Οδών περιφερειακών Αττικής, Στερεάς Ελλάδας, Θεσσαλίας, Ηπείρου, Μακεδονίας και Θράκης σε Βασικό (Πρωτεύον), Δευτερεύον και Τριτεύον Εθνικό Οδικό Δίκτυο».

⁷⁴ Υ.Α. υπ' αριθμ. ΔΜΕΟ/ε/Ο/87/31-1-2002 (ΦΕΚ 120/Δ/19-2-2002) «Ανακατάταξη οδικών τμημάτων της υπ' αριθμό (2) υφιστάμενης Εθνικής οδού του Πρωτεύοντος Δικτύου: 'Ξάνθη – Πόρτο Λάγος – Κομοτηνή (μέσω παράκαμψης δια των Ανισόπεδων Κόμβων Εισόδου και Εξόδου Κομοτηνής) – Ροδίτης – Άρατος – Σάππες – Μέστη – Μάκρη – Αλεξανδρούπολη – Φέρες – Αρδάνιο – Γέφυρα Κήπων' από την περιοχή του οικισμού Γλυκονερίου Νομού Ροδόπης μέχρι και τη γέφυρα Κήπων Νομού Έβρου».

Το **Επαρχιακό οδικό δίκτυο** (Πρωτεύον και Δευτερεύον) στον Δήμο Ιάσμου έχει συνολικό μήκος 32χλμ.⁷⁵ και περιλαμβάνει τις ακόλουθες οδούς:⁷⁶

Πρωτεύον Επαρχιακό δίκτυο

Οδός Νο 14: Κομοτηνή – Ίασμος προς Ξάνθη από το 5^οχλμ. της οδού Κομοτηνής – Λάγους και μέσω Πολύανθου

Οδός Νο 14α: Ίασμος – Γαλήνη – Μωσαϊκό – Αμβροσία

Οδός Νο 14β: Πολύανθος – Αμβροσία – Εθνική Οδός 2

Δευτερεύον Επαρχιακό δίκτυο

Οδός Νο 13: Κομοτηνή – Ασώματοι – Κερασιά

Οδός Νο 15: Κομοτηνή – Σύμβολα – Πολύανθος μέσω Δύμης, Θάμνων – Ασωμάτων και Σώστη

Οδός Νο 16: Πολύανθος – Τρίκορφο προς Σάτρες (αδιάνοιχτη μεταξύ Πολύανθου και Τρικόρφου)

Οδός Νο 17: Αστραία – Τσαλαπετεινός – Μέδουσα (αδιάνοιχτη)

Οδός Νο 4α: Πανεπιστημιούπολη (από Επαρχιακή Οδό Νο 13) – Κάλχας – Επαρχιακή Οδός Νο 4 (παλαιός σκουπιδότοπος Κομοτηνής)

Οδός Νο 13α: Σώστης – Κερασιά

Οδός Νο 13β: Επαρχιακή Οδός 13 (διασταύρωση Ασωμάτων) – Μίσχος

Οδός Νο 16α: Ίασμος - Τρίκορφο

Οδός Νο 16β: 8^ο χλμ. Επαρχιακής Οδού 16α (Ιάσμου – Τρικόρφου) – Πολύαρνο – Εύθυμο

Η Επαρχιακή οδός Νο 14 (Κομοτηνή – Πολύανθος – Ίασμος – Ξάνθη) συνδέει τους οικισμούς του Δήμου που βρίσκονται στις παρυφές του ορεινού όγκου ενώ χρησιμοποιείται και εναλλακτικά της Εγνατίας για τις μετακινήσεις μεταξύ Κομοτηνής, Ξάνθης και ενδιάμεσων οικισμών. Οι Επαρχιακές οδοί Νο 14α και 14β με κατεύθυνση από βορρά προς νότο διευκολύνουν την άμεση πρόσβαση στις εκτεταμένες πεδινές περιοχές και στους οικισμούς που βρίσκονται στο νότιο τμήμα του Δήμου, ενώ ταυτόχρονα λειτουργούν ως συνδετήριες της Επαρχιακής οδού Νο 14 με την Εθνική Οδό Νο 2 και

⁷⁵ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ιάσμου 2012-2014, σελ. 51.

⁷⁶ Οι οδοί του Πρωτεύοντος και Δευτερεύοντος Επαρχιακού δικτύου στον Δήμο Ιάσμου καθορίστηκαν από:

1. Το Β.Δ. της 6.2.1956 (ΦΕΚ 47/Α/8-2-1956) «Περί καθορισμού των επαρχιακών οδών των Νομών του Κράτους κατά τας διατάξεις του Νόμου 3155/1955 περί κατασκευής και συντηρήσεως οδών»,
2. Την υπ' αριθμ. ΔΜΕΟ/ε/0/266/95 Υ.Α. (ΦΕΚ 293/Β/17-4-1995) «Ανακατάταξη Επαρχιακού Οδικού Δικτύου των Νομών της Χώρας» και
3. Την υπ' αριθμ. ΔΜΕΟ/6805/ε/919π.ε./2008 Υ.Α. (ΦΕΚ 50/ΑΑΠ/8-2-2008) «Χαρακτηρισμός νέων οδικών χαράξεων εντός των ορίων του Νομού Ροδόπης ως τμημάτων του Επαρχιακού Οδικού Δικτύου».

μέσω αυτής και με τη δυτική παράκτια ζώνη της Π.Ε. Ροδόπης. Οι άξονες του Δευτερεύοντος Επαρχιακού οδικού δικτύου Νο 13, 15 και 13β συμπληρώνουν τις συνδέσεις μεταξύ των οικισμών της Δ.Ε. Σώστη αλλά και μεταξύ αυτών και της Κομοτηνής, ενώ η Οδός Νο 4^α χρησιμοποιείται και ως βόρεια παράκαμψη της πόλης διευκολύνοντας παράλληλα την κίνηση των απορριμματοφόρων οχημάτων προς τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας και ταφής στερεών αποβλήτων που λειτουργούν στην περιοχή του οικισμού του Κάλχα. Η πρόσβαση στον ορεινό όγκο της Ροδόπης γίνεται μέσω των Επαρχιακών οδών Νο 13 και 13^α που καταλήγουν στον οικισμό της Κερασιάς και των οδών Νο 16α και 16β που φτάνουν έως το βορειοδυτικό άκρο του Δήμου. Αδιάνοιχτη παραμένει η Επαρχιακή οδός Νο 16 μεταξύ Πολύανθου και Τρικόρφου και η Επαρχιακή οδός Νο 17 μέσω της οποίας θα εξασφαλιζόταν η σύνδεση της ορεινής περιοχής του Δήμου Ιάσμου με την αντίστοιχη του όμορου Δήμου Μύκης.

Το **Δημοτικό οδικό δίκτυο** περιλαμβάνει τις λοιπές οδούς που συνδέουν τους οικισμούς μεταξύ τους αλλά και με τις οδούς του Επαρχιακού οδικού δικτύου και την Εθνική οδό 2. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι οδοί Κοπτερό – Διαλαμπή – Μωσαϊκό, Διαλαμπή – Σάλπη, Ίασμος – Διαλαμπή, Αμβροσία – Σάλπη – Γλυκονέρι, Μωσαϊκό – Παλλάδιο – Γλυκονέρι και οι κάθετες οδικές συνδέσεις των οικισμών Μέγα Πιστό και Σώστης με την Επαρχιακή οδό Νο 14.

Το **Αγροτικό οδικό δίκτυο**, μήκους περί των 300χλμ.,⁷⁷ είναι ιδιαίτερα εκτεταμένο με κατά κανόνα πολύ πυκνή κάλυψη της πεδινής περιοχής, απόρροια τόσο των διανομών του Υπουργείου Γεωργίας όσο και εφαρμογής αναδασμού σε πολλές περιοχές (στο μεγαλύτερο μέρος των γεωργικών εκτάσεων των Δ.Ε. Ιάσμου και Αμαζιάδων και στο ήμισυ σχεδόν των αντίστοιχων της Δ.Ε. Σώστη). Η σημασία του είναι προφανής για την εξυπηρέτηση των εκτεταμένων γεωργικών καλλιεργειών και των κτηνοτροφικών μονάδων και δευτερευόντως και εγκαταστάσεων του δευτερογενούς κυρίως τομέα όπως βιοτεχνίες και φωτοβολταϊκά πάρκα που εντοπίζονται στον πεδινό χώρο.

Το **Δασικό οδικό δίκτυο** της περιοχής μελέτης, μήκους 320χλμ.,⁷⁸ είναι επίσης πολύ ανεπτυγμένο ως αποτέλεσμα της ύπαρξης κατά το παρελθόν σημαντικού αριθμού ορεινών οικισμών και έντονης κτηνοτροφικής δραστηριότητας. Η πυκνότητά του είναι μεγαλύτερη στο νότιο τμήμα του ορεινού όγκου όπου βρίσκονται οι περισσότεροι απομένοντες κατοικημένοι οικισμοί και σημαντικός αριθμός κτηνοτροφικών μονάδων. Ταυτόχρονα, ο ρόλος του είναι καίριος για τη διαχείριση των δασών και δασικών εκτάσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες ενώ εξυπηρετεί και δράσεις τουρισμού και αναψυχής. Ωστόσο, τα κατασκευαστικά χαρακτηριστικά του (στενότητα, κλίσεις, απότομες αλλαγές

⁷⁷ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ιάσμου 2012-2014, σελ. 51.

⁷⁸ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ιάσμου 2012-2014, σελ. 51.

κατεύθυνσης) και οι φθορές από τις καιρικές συνθήκες περιορίζουν συχνά την προσβασιμότητα των απομακρυσμένων ορεινών περιοχών.

Σε γενικές γραμμές, η κατάσταση του Εθνικού και Επαρχιακού οδικού δικτύου χαρακτηρίζεται ως καλή⁷⁹. Επισημαίνεται πάντως ότι το τμήμα Ασώματοι – Κερασιά της Επαρχιακής Οδού Νο 13 και το μεγαλύτερο τμήμα της Επαρχιακής Οδού Νο 13α Σώστης – Κερασιά (αμφότερα εντός της ορεινής περιοχής του Δήμου) δεν είναι ασφαλτοστρωμένα και συνεπώς καθίστανται πολύ περισσότερο εκτεθειμένα σε φθορές λόγω καιρικών συνθηκών. Το Δημοτικό οδικό δίκτυο είναι στο σύνολό του ασφαλτοστρωμένο ενώ το αντίστοιχο Αγροτικό και Δασικό έχει χωμάτινο ή χαλικοστρωμένο κατάστρωμα. Ωστόσο, η εκδήλωση κατά καιρούς έντονων πλημμυρικών φαινομένων που παρασύρουν σημαντικό όγκο φερτών υλικών προκαλεί φθορές σε τμήματα του Επαρχιακού και Δημοτικού οδικού δικτύου που βρίσκονται στις παρυφές του ορεινού όγκου.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα πρόκλησης σημαντικής ζημιάς στις οδικές υποδομές αποτελεί η κατάρρευση το έτος 2017 τμήματος της (τότε άρτι κατασκευασθείσας) οδικής γέφυρας του ποταμού Κομψάτου επί της Επαρχιακής Οδού Νο14 (Κομοτηνή – Ίασμος – Ξάνθη) στο ύψος του Πολύανθου. Έκτοτε, η κυκλοφορία των οχημάτων διεξάγεται μέσω της παλαιάς γέφυρας η οποία βρίσκεται σε μικρή απόσταση ανάντι του ποταμού. Η κατάσταση αυτή αναμένεται να διατηρηθεί έως τις αρχές του 2024 οπότε και εκτιμάται ότι θα περατωθεί το έργο «Αποκατάσταση γέφυρας στον ποταμό Κομψάτο» το οποίο περιλαμβάνει την καθαίρεση του εναπομείναντος τμήματος της γέφυρας και την κατασκευή νέας. Επιπλέον, για τη βελτίωση των κυκλοφοριακών συνθηκών στην Επαρχιακή Οδό Νο 14 (Κομοτηνή – Ίασμος προς Ξάνθη μέσω Πολύανθου) προωθείται η διαδικασία για τη δημοπράτηση του έργου «Ανακατασκευή επαρχιακής οδού Ν. Ροδόπης, τμήμα από Κοππερό έως Ίασμο (Χ.Θ. 6+500 έως 11+000)», το οποίο έχει ως αντικείμενο την εκτέλεση εργασιών διαπλάτυνσης στο συγκεκριμένο τμήμα της οδού⁸⁰. Συναφή έργα που έχουν ενταχθεί στο Τεχνικό Πρόγραμμα του Δήμου για το έτος 2022 περιλαμβάνουν την αποκατάσταση φθορών στο Δημοτικό οδικό δίκτυο των ΔΕ Ίασμου και Αμαξάδων, εργασίες συντήρησης αγροτικών δρόμων στο σύνολο του Δήμου και εργασίες συντήρησης του οδικού δικτύου στον ορεινό όγκο.

⁷⁹ Υπ' αριθμ. 179268/1805/22-6-2022 έγγραφο της Δ/σης Τεχνικών Έργων Π.Ε. Ροδόπης της Περιφέρειας ΑΜΘ.

⁸⁰ Υπ' αριθμ. 179268/1805/22-6-2022 έγγραφο της Δ/σης Τεχνικών Έργων Π.Ε. Ροδόπης της Περιφέρειας ΑΜΘ.

A.3.5.2 Σιδηροδρομικό δίκτυο

Το σιδηροδρομικό δίκτυο που διέρχεται εντός του Δήμου αποτελεί τμήμα του άξονα Θεσσαλονίκη – Αλεξανδρούπολη - Ορμένιο. Το μήκος του ανέρχεται σε 27χλμ. και ακολουθεί πορεία εντός πεδινών εκτάσεων από ανατολικά προς δυτικά με μικρές μόνο αλλαγές κατεύθυνσης, εκτός του τμήματος Πολύανθος – Ίασμος όπου η χάραξη πραγματοποιεί καμπύλη προς βορρά για να διέλθει εντός των δύο οικισμών και άνωθεν του ποταμού Κομψάτου δια σιδηροδρομικής γέφυρας. Στους εν λόγω οικισμούς βρίσκονται και οι δύο μοναδικοί σιδηροδρομικοί σταθμοί εντός του Δήμου, αμφότεροι εκτός λειτουργίας, απόρροια της κατακόρυφης μείωσης των επιβατικών δρομολογίων κατά την τελευταία δεκαετία. Το έτος 2009, με επιδίωξη την ομαλοποίηση της χάραξης, τη συντόμευση του χρόνου ταξιδιού και την απομάκρυνση της σιδηροδρομικής γραμμής από κατοικημένες περιοχές εκπονήθηκε συγκοινωνιακή μελέτη με τίτλο «Μελέτη παραλλαγής της χάραξης της σιδηροδρομικής γραμμής μεταξύ Ίασμου – Πολύανθου και Γέφυρας Κομψάτου».

Βάσει της συγκεκριμένης μελέτης προβλέπεται νέα χάραξη με διέλευση νοτιότερα της υφιστάμενης, εκκινώντας ανατολικότερα του Πολύανθου και καταλήγοντας δυτικότερα του Ίασμου. Περιλαμβάνεται επίσης η κατασκευή νέας σιδηροδρομικής γέφυρας επί του ποταμού Κομψάτου, η ανέγερση σιδηροδρομικού σταθμού νοτίως του οικισμού Ίασμου και σιδηροδρομικής στάσης νοτίως του οικισμού Πολύανθου. Η πλέον πρόσφατη εξέλιξη αφορά στη δημοσίευση Προκήρυξης στις 3 Μαΐου 2023 με αντικείμενο την ολοκλήρωση των τεχνικών μελετών και τη σύνταξη τευχών δημοπράτησης προκειμένου το έργο να εισέλθει σε φάση διαγωνισμού για την επιλογή αναδόχου.

A.3.5.3 Θαλάσσιες μεταφορές

Εντός του Δήμου Ίασμου δεν υφίστανται υποδομές θαλάσσιων μεταφορών. Ο κοντινότερος λιμένας είναι αυτός του Πόρτο Λάγους στην ΠΕ Ξάνθης ο οποίος εξυπηρετεί αποκλειστικά διακίνηση εμπορευμάτων σε περιορισμένο βαθμό καθώς και την τοπική αλιευτική δραστηριότητα. Για τη μετάβαση σε περιοχές του νησιωτικού χώρου απαιτείται η μετακίνηση είτε προς τον λιμένα της Αλεξανδρούπολης στην ΠΕ Έβρου είτε προς αυτόν της Καβάλας στην ομώνυμη Περιφερειακή Ενότητα.

A.3.5.4 Αεροπορικές μεταφορές

Εντός του Δήμου Ίασμου δεν υφίστανται υποδομές αεροπορικών μεταφορών. Τα πλησιέστερα αεροδρόμια για την εξυπηρέτηση της επιβατικής και εμπορευματικής κίνησης είναι αυτά της Αλεξανδρούπολης (αερολιμένας «Δημόκριτος») και της Χρυσούπολης

(αερολιμένας «Μέγας Αλέξανδρος»). Σε μικρή απόσταση από το ανατολικό – νοτιοανατολικό όριο του Δήμου και εντός του όμορου Δήμου Κομοτηνής βρίσκεται διάδρομος προσγείωσης, ο οποίος χρησιμοποιείται για στρατιωτικούς σκοπούς και από την τοπική αερολέσχη.

A.3.5.5 Δίκτυα / Διαδρομές εναλλακτικών μετακινήσεων

Τα δίκτυα εναλλακτικών μετακινήσεων στοχεύουν στην παροχή τρόπων μετακίνησης διαφορετικών από τη χρήση Ι.Χ. αυτοκινήτων με απώτερο σκοπό τη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης, του χρόνου μετακίνησης, της κατανάλωσης καυσίμων, των εκπομπών καυσαερίων κλπ. Οι πιο διαδεδομένες μέθοδοι είναι η χρήση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (Μ.Μ.Μ.), του ποδηλάτου, της πεζής μετακίνησης και του διαμοιρασμού του χρόνου χρήσης του ιδιωτικού αυτοκινήτου (car sharing / car pooling). Όσον αφορά τα Μ.Μ.Μ., ο Δήμος Ιάσμου εξυπηρετείται μέσω της εκτέλεσης αστικών και υπεραστικών δρομολογίων από το ΚΤΕΛ Ροδόπης. Τα υπεραστικά δρομολόγια από Κομοτηνή προς Ξάνθη και αντιστρόφως εκτελούνται με συχνότητα 16 ημερησίως τις καθημερινές (Δευτέρα έως Παρασκευή), 12 τα Σάββατα και 8 τις Κυριακές. Η συντριπτική πλειοψηφία τους διέρχεται από τον Ίασμο και μόνο 2 δρομολόγια (τις καθημερινές) εκτελούνται μέσω Πόρτο Λάγους παρέχοντας συγκοινωνιακή υπηρεσία στους οικισμούς Μικρού Παλλαδίου, Παλλαδίου και Γλυκονερίου. Οι οικισμοί αυτοί, ωστόσο, εξυπηρετούνται 3 φορές ημερησίως και μέσω έτερου δρομολογίου από Κομοτηνή προς Φανάρι. Τέλος, τις καθημερινές εκτελούνται και 2 δρομολόγια ημερησίως από Κομοτηνή προς Αμβροσία και Σάλπη⁸¹.

Η παύση λειτουργίας του Σιδηροδρομικού Σταθμού Ιάσμου κατά την προηγούμενη δεκαετία (καθώς ο αντίστοιχος στον Πολύανθο εγκαταλείφθηκε πολύ νωρίτερα) δεν επιτρέπει τη χρήση του σιδηροδρόμου ως εναλλακτικού μέσου μετακίνησης, προτιμητέου συνήθως για υπεραστικές διαδρομές. Η μετάβαση επισκεπτών στον ορεινό χώρο για δραστηριότητες τουρισμού και αναψυχής γίνεται σε μεγάλο βαθμό μέσω της πεζοπορίας, εν μέρει και λόγω των κατασκευαστικών χαρακτηριστικών του Δασικού οδικού δικτύου (μεγάλη στενότητα, έντονες κλίσεις, χωμάτινο κατάστρωμα) που αποθαρρύνουν τη μαζική χρήση αυτοκινήτου. Επιπλέον, στο πεδινό τμήμα του Δήμου ευνοείται η χρήση ποδηλάτου για μετακινήσεις μεταξύ οικισμών που βρίσκονται σε μικρή απόσταση (ιδίως στη Δ.Ε. Σώστη), αλλά και για επίσκεψη σε περιοχές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος ή φυσικού κάλλους. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί η πρόβλεψη για κατασκευή ποδηλατοδρόμου μεταξύ Ιάσμου και μεσαιωνικής γέφυρας Κομψάτου από το ισχύον ΓΠΣ της Δ.Ε. Ιάσμου, χωρίς ωστόσο αυτή να έχει προωθηθεί.

⁸¹ <https://ktelrodopis.gr>

A.3.5.6 Τηλεπικοινωνίες - Διαδίκτυο

Δεν έχουν παρασχεθεί στοιχεία από τον ΟΤΕ σχετικά με τις υποδομές και το δίκτυο σταθερής τηλεφωνίας και παροχής Διαδικτύου. Αναφορικά με τις κεραιές κινητής τηλεφωνίας, σύμφωνα με την ιστοσελίδα της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ)⁸², εντός του Δήμου Ιάσμου έχουν αδειοδοτηθεί συνολικά 7 σταθμοί κεραιών κινητής τηλεφωνίας ενώ έχουν κατατεθεί άλλες 5 δηλώσεις ΕΚΚΧΟ (Εγκατάσταση Κατασκευής Κεραίας Χαμηλής Ηλεκτρομαγνητικής Περιβαλλοντικής Όχλησης), όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας Α.3.9. Σταθμοί κινητής τηλεφωνίας στον Δήμο Ιάσμου, 2023

α/α	Κατηγορία	Εταιρεία	Διεύθυνση
1	Αδειοδοτημένη	NOVA M.A.E.	Πλησίον Μίσχου, Κόμορο
2	Αδειοδοτημένη	NOVA M.A.E.	Πλησίον Κοππερού
3	Αδειοδοτημένη	VODAFONE	Ύψωμα «Μνήματα», Δ.Δ. Πολύανθου
4	Αδειοδοτημένη	VODAFONE	Θέση «Ισώματα», Δ.Δ. Ασωμάτων
5	Αδειοδοτημένη	VODAFONE	Θέση «Στερέο», Μίσχος
6	Αδειοδοτημένη	COSMOTE	Πλησίον Μέσης
7	Αδειοδοτημένη	COSMOTE	Πολύανθο – Ίασμος
8	Δήλωση ΕΚΚΧΟ	COSMOTE	Εταιρεία ΕΝΕΛ Αμαξάδες
9	Δήλωση ΕΚΚΧΟ	NOVA M.A.E.	Επαρχιακή Οδός 3 ^ο χλμ. Αγιάσματος – Κομοτηνής
10	Δήλωση ΕΚΚΧΟ	ΟΤΕ	Οικισμός Αμβροσία
11	Δήλωση ΕΚΚΧΟ	VODAFONE	Φωτοβολταϊκός σταθμός Ίασμος
12	Δήλωση ΕΚΚΧΟ	VODAFONE	3 ^ο χλμ. Κομοτηνής – Ξάνθης, Αγίασμα Ροδόπης

Πηγή: ΕΕΤΤ, ίδια επεξεργασία

Από τις δώδεκα συνολικά θέσεις οι πέντε εντοπίζονται στην πεδινή ζώνη της Δ.Ε. Ιάσμου με τρεις πλησίον του Κοππερού, μια πλησίον του Γλυκονερίου και μια εντός της Αμβροσίας. Οι υπόλοιπες επτά καταγράφονται στη Δ.Ε. Σώστη και συγκεκριμένα από δύο στην ορεινή περιοχή βορείως του Πολύανθου και του Μίσχου, δύο σε πεδινές εκτάσεις επί της οδού Αγίασμα – Κομοτηνή και μια σε πεδινή έκταση πλησίον των Ασωμάτων.

⁸² <https://keraies.eett.gr/getData.php>

A.3.5.7 Ενέργεια

Οι ενεργειακές υποδομές στον Δήμο Ιάσμου έχουν αξιόλογη παρουσία καθώς αυτός αποτελεί περιοχή διέλευσης ενεργειακών δικτύων αλλά και προορισμό εγκατάστασης υποδομών παραγωγής ενέργειας.

Δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας

Το υφιστάμενο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας περιλαμβάνει μια εναέρια γραμμή υψηλής τάσης των 400kV, έξι εναέρια γραμμές υψηλής τάσης των 150kV, επιμέρους εναέρια γραμμές μέσης τάσης των 20kV και έναν Υποσταθμό μεταφοράς. Ειδικότερα, εντός του Δήμου υφίσταται το τμήμα της Γραμμής Μεταφοράς 400kV ΦΙΛΙΠΠΟΙ – ΝΕΑ ΣΑΝΤΑ του Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ) μεταξύ των Φορέων Στήριξης ΦΣ 209 (Χ: 589351.62, Υ: 4550864.39) έως ΦΣ 294 (Χ: 617522.13, Υ: 4557836.50). Η εν λόγω γραμμή εισέρχεται στην περιοχή μελέτης νοτίως των Αμαξάδων και ακολουθεί ανατολική πορεία διερχόμενη βορείως του Κοππερού και νοτίως του Ιάσμου, οπότε και στρέφει βορειοανατολικά κινούμενη νότια των οικισμών της Δ.Ε. Σώστη για να εξέλθει ανατολικά της Φωλιάς.

Σε χρονικό ορίζοντα δεκαετίας προγραμματίζεται η κατασκευή και δεύτερης εναέριας γραμμής υψηλής τάσης (400kV) διπλού κυκλώματος μεταξύ των Κέντρων Υψηλής Τάσης (ΚΥΤ) Φιλίππων και Νέας Σάντας, η όδευση της οποίας σχεδιάζεται να είναι γενικά παράλληλη και σε απόσταση 40μ. της υφιστάμενης, για τη μείωση της δουλείας εναέριας διέλευσης (40μ. εκατέρωθεν της χάραξης) και τον περιορισμό των περιβαλλοντικών και αισθητικών επιπτώσεων στις περιοχές διέλευσης⁸³. Επιπλέον, εντός του Δήμου βρίσκονται τμήματα των κάτωθι γραμμών υψηλής τάσης 150kV⁸⁴:

Πίνακας Α.3.10. Τμήματα γραμμών μεταφοράς υψηλής τάσης εντός Δήμου Ιάσμου, 2023

Γραμμή μεταφοράς 150kV (πλήθος Φ.Σ.)	Από Φ.Σ.	Συντεταγμένες Φορέα Στήριξης		Έως Φ.Σ.	Συντεταγμένες Φορέα Στήριξης	
		Χ	Υ		Χ	Υ
ΟΡΕΣΤΙΑΔΑ – ΙΑΣΜΟΣ (60 Φ.Σ.)	ΟΙ 280	617525.50	4557803.26	ΟΙ 339 (Υ/Σ/ΙΑΣΜΟΣ)	598353.65	4552418.86

⁸³ Υπ' αριθμ. ΔΝΕΜ/22812/12-10-2022 έγγραφο του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ).

⁸⁴ Υπ' αριθμ. ΔΔΠ/20227/26-7-2022 έγγραφο του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ).

ΙΑΣΜΟΣ – ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟ (ΔΙΠΛΟ) (25 Φ.Σ.)	ΙΔΔ 1 (Υ/Σ ΙΑΣΜΟΣ)	598356.00	4552392.00	ΙΔΔ 25	606164.73	4549344.44
ΙΑΣΜΟΣ – ΚΟΜΟΤΗΝΗ (27 Φ.Σ.)	ΙΚ 1 (Υ/Σ ΙΑΣΜΟΣ)	598348.06	4552351.67	ΙΚ 27	606148.31	4549316.37
ΣΕΡΡΕΣ – ΙΑΣΜΟΣ (30 Φ.Σ.)	ΣΙ 418	587953.03	4553794.66	ΣΙ 447 (Υ/Σ/ ΙΑΣΜΟΣ)	598135.03	4552416.55
ΚΑΒΑΛΑ – ΙΑΣΜΟΣ (25 Φ.Σ.)	ΚΙ 909	589315.19	4550620.58	ΚΙ 933 (Υ/Σ ΙΑΣΜΟΣ)	598138.46	4552388.64
ΚΕΡΑΜΩΤΗ – ΙΑΣΜΟΣ (24 Φ.Σ.)	ΚΕΙ 146	589702.98	4550650.96	ΚΕΙ 169 (Υ/Σ ΙΑΣΜΟΣ)	598168.84	4552358.07

Πηγή: ΑΔΜΗΕ

Οι ανωτέρω γραμμές υψηλής τάσης εισέρχονται στον Δήμο από την περιοχή του οικισμού των Αμαξάδων (η μία βόρεια και οι δύο νότια αυτού), της Αμβροσίας (δύο γραμμές βορείως αυτής) και της Φωλέας. Η πορεία τους συγκλίνει σταδιακά για να καταλήξει στον Υποσταθμό 150/20kV ΙΑΣΜΟΣ ο οποίος βρίσκεται 700μ. νοτιοδυτικά του ομώνυμου οικισμού, μέσω του οποίου γίνεται ο υποβιβασμός από την υψηλή τάση των 150kV του δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος στη μέση τάση 20kV του δικτύου διανομής. Το εν λόγω δίκτυο αναπτύσσεται ακτινωτά με κέντρο τον υφιστάμενο υποσταθμό και επιμέρους γραμμές μεταφοράς που κινούνται ανατολικά, νότια και δυτικά για να συνδεθούν με τους οικισμούς προσφέροντας πρόσβαση σε οικιακούς και επαγγελματικούς καταναλωτές.

Αιολική ενέργεια

Ο Δήμος Ιάσμου ανήκει, σύμφωνα με το ισχύον Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464/Β/3-12-2008), στις Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας (Π.Α.Κ.). Σε αυτές εντάσσονται οι Πρωτοβάθμιοι ΟΤΑ της χώρας που δεν έχουν οριστεί ως Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (Π.Α.Π.) και στους οποίους χωρικές ενότητες ή μεμονωμένες θέσεις κρίνονται από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (Ρ.Α.Ε.) ως προς την τυχόν ενεργειακή αποδοτικότητά τους. Στην περίπτωση του Δήμου βρίσκονται σε διάφορα στάδια αδειοδότησης 17 Αιολικά Πάρκα (κάποια εξ αυτών εκτείνονται και στον όμορο Δήμο Μύκης) με 45 ανεμογεννήτριες εντός των ορίων του, όλες εντός του ορεινού ανάγλυφου. Η συντριπτική πλειοψηφία χωροθετείται στη Δ.Ε. Ιάσμου όπου προβλέπεται να εγκατασταθούν 37 εξ αυτών, με τη Δ.Ε. Αμαξάδων να ακολουθεί με 6 και τη Δ.Ε. Σώστη με μόλις 2.

Ηλιακή ενέργεια

Ο αριθμός των υφιστάμενων ή προγραμματιζόμενων φωτοβολταϊκών πάρκων εντός των ορίων του Δήμου ανέρχεται σε 39, εκ των οποίων τα 28 είναι υφιστάμενα, τα 7 έχουν λάβει άδεια λειτουργίας (έχουν κατασκευαστεί αλλά δεν έχουν συνδεθεί με το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας) και τα 4 είναι υπό αδειοδότηση. Η πλειοψηφία τους εντοπίζεται στη ΔΕ Ιάσμου όπου βρίσκονται 22 υφιστάμενα και 6 με άδεια λειτουργίας, ενώ τα υπόλοιπα 11 στη ΔΕ Σώστη.

Υδροηλεκτρικά έργα

Παρά την ύπαρξη μεγάλου αριθμού υδατορεμάτων στον ορεινό χώρο του Δήμου δεν έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον η κατασκευή μικρών μονάδων υδροηλεκτρικής ενέργειας οι οποίες θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στη συγκράτηση των φερτών υλών αλλά και στην αποτροπή της αποψίλωσης των εδαφών. Η μόνη ανάλογη δραστηριότητα αφορά έναν αδειοδοτημένο μικρό υδροηλεκτρικό σταθμό ο οποίος θα κατασκευαστεί περί τα 4χλμ. βόρεια του οικισμού Δύμης στη Δ.Ε. Σώστη, εντός της κοίτης υδατορέματος που αποτελεί φυσικό σύνορο με τον γειτονικό Δήμο Κομοτηνής.

Αγωγοί φυσικού αερίου

Εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου διέρχονται δύο αγωγοί φυσικού αερίου. Ο πρώτος εξ αυτών αποτελεί μέρος του Εθνικού Συστήματος Μεταφοράς Φυσικού Αερίου και συγκεκριμένα του κλάδου που συνδέει τη Θεσσαλονίκη με την Κομοτηνή. Πρόκειται για υπόγειο αγωγό υψηλής πίεσης, διαμέτρου 24 ιντσών (0,6μ.) και μήκους περίπου 23χλμ. εντός της περιοχής μελέτης, η όδευση του οποίου κινείται γενικά παράλληλα με αυτήν της Εγνατίας Οδού. Ο δεύτερος αγωγός είναι ο Διαδριατικός Αγωγός Φυσικού Αερίου (Trans Adriatic Pipeline - TAP) ο οποίος εισέρχεται στην Ελλάδα από την περιοχή των Κήπων Έβρου, διασχίζει το βόρειο τμήμα της χώρας, εισέρχεται στην Αλβανία και καταλήγει στην Αδριατική θάλασσα. Εντός του Δήμου Ιάσμου ακολουθεί πορεία γενικά παράλληλη και σε μικρή απόσταση νότια από τον αγωγό Θεσσαλονίκη – Κομοτηνή. Ο αγωγός TAP είναι επίσης υπόγειος, υψηλής πίεσης και διαμέτρου 48 ιντσών (1,2μ.) και τοποθετημένος σε βάθος τουλάχιστον 1 μέτρου από την επιφάνεια του εδάφους. Η εμπορική του λειτουργία ξεκίνησε στις 15 Νοεμβρίου του 2020⁸⁵. Εκατέρωθεν των δύο αγωγών και σε ζώνη πλάτους 20μ. υφίστανται, βάσει της κείμενης νομοθεσίας⁸⁶, περιορισμοί αναφορικά με την ανέγερση κτιρίων, την εκτέλεση έργων και τη φύτευση, ενώ

⁸⁵ <https://www.tap-ag.gr>

⁸⁶ Άρθρο 14 του Ν. 2289/1995 (ΦΕΚ 27/Α/8-2-1995) «Αναζήτηση, έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων και άλλες διατάξεις»

κρίνεται σκόπιμο να λαμβάνονται υπόψη οι πιθανές επιπτώσεις από τη μεταβολή των πληθυσμιακών και οικιστικών δεδομένων σε απόσταση έως 200μ. αμφίπλευρα από τη χάραξή τους⁸⁷.

Γεωθερμία

Στην ευρύτερη περιοχή του κάμπου της Κομοτηνής έχει εντοπιστεί γεωθερμικό πεδίο εμβαδού 7.000στρ. βόρεια της Λίμνης Μητρικού. Μικρό τμήμα του εν λόγω πεδίου βρίσκεται εντός των ορίων του Δήμου Ιάσμου, περιλαμβάνοντας τις πεδινές εκτάσεις νοτιοανατολικά των οικισμών Παλλάδιο και Γλυκονέρι. Η θερμοκρασία του φτάνει έως τους 40° C κατατάσσοντάς το ως χαμηλής ενθαλπίας και θεωρείται δυνητικά κατάλληλο για χρήση σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες, χωρίς πάντως να έχει προχωρήσει προς το παρόν η εκμετάλλευσή του.

A.3.5.8 Υποδομές ύδρευσης, αποχέτευσης, άρδευσης

Η υδροδότηση των οικισμών του Δήμου Ιάσμου γίνεται από 38 συνολικά γεωτρήσεις, εκ των οποίων οι περισσότερες βρίσκονται εντός αντλιοστασίων, όπως φαίνεται στον επόμενο πίνακα.

Πίνακας A.3.11. Αντλιοστάσια / γεωτρήσεις ύδρευσης στον Δήμο Ιάσμου, 2023

α/α	Όνομασία	Συντεταγμένες ΕΓΣΑ 87		Διάμετρος γεώτρησης (ίντσες)	Βάθος (μ.)	Παροχή (μ ³ /ώρα)
		Χ	Υ			
1	Αντλιοστάσιο Ιάσμου 1	600679	4553624	8	60	54
2	Αντλιοστάσιο Ιάσμου 2	600723	4553631	8	60	50
3	Αντλιοστάσιο Ιάσμου 3	599636	4552964	8	60	35
4	Αντλιοστάσιο Γαλήνης	601122	4550793	8	60	28
5	Αντλιοστάσιο Διαλαμπής	596347	4549381	8	50	40
6	Γεώτρηση Διαλαμπής	596385	4549367	8	136	40
7	Αντλιοστάσιο Ιππικού	596113	4555042	6	200	18
8	Αντλιοστάσιο Κοπτερού	593742	4551632	8	110	48
9	Γεώτρηση Κοπτερού	594642	4551436	8	140	50
10	Αντλιοστάσιο Μωσαϊκού	600989	4550282	8	70	35
11	Αντλιοστάσιο Αμβροσίας	604080	4549445	8	70	41
12	Γεώτρηση Αμβροσίας	604083	4549467	8	54	50
13	Αντλιοστάσιο Παλλαδίου 1	602834	4546264	8	70	35
14	Αντλιοστάσιο Παλλαδίου 2	602864	4546297	8	70	35

⁸⁷ Υπ' αριθμ. 141667/23-6-2022 έγγραφο του Διαχειριστή Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΔΕΣΦΑ).

α/α	Όνομασία	Συντεταγμένες ΕΓΣΑ 87		Διάμετρος γεώτρησης (ίντσες)	Βάθος (μ.)	Παροχή (μ ³ /ώρα)
		Χ	Υ			
15	Αντλιοστάσιο Σάλπης 1	600525	4546277	8	50	37
16	Αντλιοστάσιο Σάλπης 2	600175	4543680	8	55	32
17	Αντλιοστάσιο Σάλπης 3	600177	4543659	8	35	35
18	Γεώτρηση Σάλπης	600495	4546235	8	66	50
19	Αντλιοστάσιο Αμαξάδων 1	589278	4550440	8	50	35
20	Αντλιοστάσιο Αμαξάδων 2	589590	4550592	8	50	35
21	Αντλιοστάσιο Μοναχών	591732	4553781	8	200	18
22	Αντλιοστάσιο Ασωμάτων 1	612654	4554346	8	100	25
23	Αντλιοστάσιο Ασωμάτων 2	612206	4554161	8	110	25
24	Αντλιοστάσιο Ασωμάτων 3	612781	4553917	8	100	25
25	Αντλιοστάσιο Ασωμάτων 4	612583	4553947	8	95	20
26	Αντλιοστάσιο Δύμης 1	616458	4554770	8	120	25
27	Αντλιοστάσιο Δύμης 2	612562	4554774	8	100	30
28	Γεώτρηση Δύμης	616594	4555493	8	200	35
29	Αντλιοστάσιο Ληνού 1	605061	4552970	8	85	35
30	Αντλιοστάσιο Ληνού 2	604976	4552970	8	90	40
31	Αντλιοστάσιο Μέγα Πιστού 1	610445	4553725	8	100	35
32	Αντλιοστάσιο Μέγα Πιστού 2	610000	4553769	8	100	40
33	Αντλιοστάσιο Μέγα Πιστού 3	610490	4554015	8	60	40
34	Αντλιοστάσιο Μέγα Πιστού 4	610479	4554452	8	60	50
35	Αντλιοστάσιο Μέγα Πιστού 5	610022	4553748	8	80	40
36	Γεώτρηση Μίσχου	610494	4554005	8	84	25
37	Αντλιοστάσιο Πολύανθου	602176	4553635	8	50	45
38	Γεώτρηση Πολύανθου	601899	4552403	8	65	45

Πηγή: Δήμος Ιάσμου, ίδια επεξεργασία

Στη Δ.Ε. Ιάσμου εντοπίζονται 18 γεωτρήσεις, στη Δ.Ε. Αμαξάδων 3 και στη Δ.Ε. Σώστη οι υπόλοιπες 17. Η αποθήκευση του συλλεγόμενου ύδατος γίνεται είτε σε επίγειες δεξαμενές είτε σε υπέργειες (υδατόπυργους).

Πίνακας Α.3.12. Υδρευτικές υποδομές αποθήκευσης ύδατος στον Δήμο Ιάσμου, 2023

α/α	Είδος υποδομής	Εξυπηρετούμενοι οικισμοί
1	Δεξαμενή	Ίασμος
2	Υδατόπυργος	Γαλήνη
3	Υδατόπυργος	Διαλαμπή
4	Δεξαμενή	Κοππερό
5	Δεξαμενή	Μωσαϊκό

6	Υδατόπυργος	Αμβροσία
7	Δεξαμενή Νέας Καλλίστης (εκτός περιοχής μελέτης)	Παλλάδιο, Μικρό Παλλάδιο
8	Υδατόπυργος	Σάλπη
9	Υδατόπυργος	Γλυκονέρι
10	Δεξαμενή	Αμαξάδες
11	Δεξαμενή	Σώστης
12	Δεξαμενή	Αγίασμα
13	Δεξαμενή	Ασώματοι, Ρίζωμα
14	Δεξαμενή	Δύμη, Φωλιά
15	Δεξαμενή	Θάμνα
16	Δεξαμενή	Ληνός
17	Δεξαμενή	Μέγα Πιστό, Μίσχος
18	Δεξαμενή	Πολύανθος

Πηγή: Δήμος Ιάσμου, ίδια επεξεργασία

Οι περισσότεροι οικισμοί του Δήμου εξυπηρετούνται από επίγειες δεξαμενές οι οποίες βρίσκονται κατά κανόνα στις υπώρειες του ορεινού όγκου για να διασφαλιστεί η δια της βαρύτητας ροή του αποθηκευμένου ύδατος. Αντίθετα, στο πεδινό τμήμα της Δ.Ε. Ιάσμου το ιδιαίτερα χαμηλό υψόμετρο επιβάλλει την υδροδότηση των οικισμών Γαλήνης, Διαλαμπής, Αμβροσίας, Σάλπης και Γλυκονερίου από υδατόπυργους. Η τροφοδοσία σε νερό του Παλλαδίου και του Μικρού Παλλαδίου γίνεται μέσω δεξαμενής που βρίσκεται εκτός των ορίων του Δήμου (νότια του οικισμού Νέα Καλλίστη του Δ. Κομοτηνής). Η μεταφορά του συλλεγόμενου ύδατος από τις γεωτρήσεις στις δεξαμενές γίνεται με εξωτερικά δίκτυα τα οποία είναι κατά κανόνα μεγάλης ηλικίας. Εξαιρούνται αυτά των οικισμών Αμαξάδες, Κοπτερό, Ίασμος, Μέγα Πιστό (κατασκευασθέντα μετά το 2005), Δύμη (επίσης μεταγενέστερο του 2005 αλλά ελλιπούς διατομής), Θάμνα και Ασώματοι (κατασκευής 2022). Σημαντικό πρόβλημα αποτελεί η γενικότερη ανεπάρκεια των υδάτινων πόρων η οποία εντείνεται κατά τη θερινή περίοδο, όταν και αυξάνονται οι ανάγκες για άρδευση των εκτεταμένων (και σε μεγάλο ποσοστό απαιτητικών σε νερό, όπως το βαμβάκι) καλλιεργειών, καθώς και η υπαλμύρυνση του υδροφόρου ορίζοντα λόγω του μεγάλου αριθμού γεωτρήσεων, αλλά και οι απώλειες λόγω διαρροών. Για την άμβλυση των ανωτέρω προβλημάτων το Τεχνικό Πρόγραμμα του Δήμου Ιάσμου για το έτος 2022 προέβλεπε την εγκατάσταση συστήματος τηλεμετρίας και ελέγχου διαρροών στις εγκαταστάσεις ύδρευσης (γεωτρήσεις, αντλιοστάσια, δεξαμενές, υδατόπυργοι), ενώ περιλαμβάνονταν και εργασίες επισκευής/συντήρησης αντλιοστασίων και γεωτρήσεων καθώς και ανόρυξη υδρευτικής γεώτρησης για την υδροδότηση των οικισμών Ασωμάτων – Ριζώματος – Θάμνων – Αγιάσματος προς αντικατάσταση υφιστάμενης.

Αναφορικά με τις υποδομές αποχέτευσης λυμάτων, το σύνολο των οικισμών του Δήμου εξυπηρετείται από σηπτικούς βόθρους. Η κατασκευή της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων (Ε.Ε.Λ.) Ιάσμου σε θέση 1,5χλμ. νοτιοανατολικά του οικισμού και πλησίον του ποταμού Κομφάτου έχει ολοκληρωθεί και βρίσκονται σε εξέλιξη οι συνδέσεις των κατοικιών με το δίκτυο ακαθάρτων. Η Ε.Ε.Λ. Ιάσμου διαθέτει τέσσερις γραμμές επεξεργασίας υγρών αποβλήτων και θα εξυπηρετεί τους οικισμούς Ιάσμου, Κοππερού και Διαλαμπής με χρονικό ορίζοντα 40ετίας. Η διαδικασία της επεξεργασίας θα περιλαμβάνει την οξειδωση του οργανικού φορτίου και της αμμωνίας στις δεξαμενές αερισμού, την απονιτροποίηση του αζώτου στις ανοδικές δεξαμενές και το διαχωρισμό της ιλύος από τα επεξεργασμένα λύματα με τη μέθοδο της διύλισης με μεμβράνες (MRB).

Η διάθεση των επεξεργασμένων λυμάτων θα γίνεται μέσω καταθλιπτικού αγωγού μήκους 1.990μ. στο ρέμα που διέρχεται από τον οικισμό του Ιάσμου, το οποίο καταλήγει στη λίμνη Βιστωνίδα σε απόσταση 6.247μ. από το σημείο εκβολής του αγωγού και έχει οριστεί ως αποδέκτης βάσει της υπ' αριθμ. οικ.2559/3-9-2009 Απόφασης του Νομάρχη Ροδόπης. Τέλος, οι περισσότεροι οικισμοί του Δήμου (πλην Ιάσμου) στερούνται δικτύου αποχέτευσης ομβρίων υδάτων.

Οι αρδευτικές υποδομές στην περιοχή μελέτης είναι αρκετά ανεπτυγμένες προκειμένου να ικανοποιήσουν την αυξημένη ζήτηση νερού στις εκτεταμένες γεωργικές εκτάσεις. Συνολικά λειτουργούν 34 αντλιοστάσια για την άρδευση καλλιεργειών, όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας Α.3.13. Αντλιοστάσια άρδευσης στον Δήμο Ιάσμου, 2023

α/α	Όνομασία	Συντεταγμένες ΕΓΣΑ 87		Διάμετρος γεώτρησης (ίντσες)	Βάθος (μ.)	Παροχή (μ ³ /ώρα)
		Χ	Υ			
1	Αντλιοστάσιο Ιάσμου 1	600798	4553472	8	54	80
2	Αντλιοστάσιο Ιάσμου 2	598562	4552886	8	60	20
3	Αντλιοστάσιο Ιάσμου 3	601032	4553682	8	102	70
4	Αντλιοστάσιο Ιάσμου 4	600935	4553591	8	65	80
5	Αντλιοστάσιο Κοππερού 1	594702	4551426	8	120	30
6	Αντλιοστάσιο Κοππερού 2	594654	4551386	8	168	50
7	Αντλιοστάσιο Αμαξάδων 1	589183	4552961	6	102	35
8	Αντλιοστάσιο Αμαξάδων 2	590283	4552083	6	96	35
9	Αντλιοστάσιο Αμαξάδων 3	590745	4549648	6	90	18
10	Αντλιοστάσιο Αμαξάδων 4	590052	4550605	6	90	25
11	Αντλιοστάσιο Σώστου	607577	4553482	6	120	30
12	Αντλιοστάσιο Αγιάσματος 1	615300	4556476	8	120	30
13	Αντλιοστάσιο Αγιάσματος 2	616152	4554998	8	246	40

α/α	Όνομασία	Συντεταγμένες ΕΓΣΑ 87		Διάμετρος γεώτρησης (ίντσες)	Βάθος (μ.)	Παροχή (μ ³ /ώρα)
		Χ	Υ			
14	Αντλιοστάσιο Αγιάσματος 3	615848	4555463	8	132	35
15	Αντλιοστάσιο Ασωμάτων 1	612735	4556077	6	72	30
16	Αντλιοστάσιο Ασωμάτων 2	612181	4556672	6	96	20
17	Αντλιοστάσιο Δύμης 1	616216	4556571	8	252	30
18	Αντλιοστάσιο Δύμης 2	616630	4558865	8	250	40
19	Αντλιοστάσιο Θαμνών 1	614679	4555851	6	96	40
20	Αντλιοστάσιο Θαμνών 2	614475	4556274	6	102	30
21	Αντλιοστάσιο Θαμνών 3	614467	4556286	6	120	40
22	Αντλιοστάσιο Ριζώματος 1	613642	4556220	8	96	30
23	Αντλιοστάσιο Ριζώματος 2	613996	4555935	8	102	30
24	Αντλιοστάσιο Ληνού 1	604841	4552865	8	120	30
25	Αντλιοστάσιο Ληνού 2	605407	4553087	6	72	25
26	Αντλιοστάσιο Ληνού 3	606194	4552882	6	60	25
27	Αντλιοστάσιο Ληνού 4	605153	4551544	8	123	35
28	Αντλιοστάσιο Ληνού 5	605127	4552056	8	114	40
29	Αντλιοστάσιο Μέγα Πιστού	609883	4553803	8	120	35
30	Αντλιοστάσιο Μίσχου 1	610499	4554151	8	120	35
31	Αντλιοστάσιο Μίσχου 2	611534	4553905	6	102	45
32	Αντλιοστάσιο Μίσχου 3	611664	4556087	6	96	35
33	Αντλιοστάσιο Μίσχου 4	611215	4555929	8	90	40
34	Αντλιοστάσιο Πολύανθου	603890	4552802	6	54	40

Πηγή: Δήμος Ιάσμου, ίδια επεξεργασία

Η μεγάλη πλειοψηφία των αντλιοστασίων εντοπίζεται στη Δ.Ε. Σώστη με 24, ενώ οι Δ.Ε. Ιάσμου και Αμαξάδων καταγράφουν μόλις 6 και 4 αντίστοιχα. Η ανισοκατανομή αυτή οφείλεται στην ευχερή πρόσβαση που έχουν οι δύο τελευταίες χωρικές ενότητες στα ύδατα της λίμνης Βιστωνίδας αλλά και των ποταμών Κομφάτου, Κόσυνθου και Ασπροπόταμου οι οποίοι διέρχονται εντός ή πλησίον αυτών. Έτσι, η ανάγκη για άρδευση μέσω υπόγειων υδροφορέων είναι σαφώς μικρότερη σε σχέση με τη Δ.Ε. Σώστη η οποία διαρρέεται σε σημαντικό τμήμα της μόνον από τον Ασπροπόταμο (ο οποίος παρουσιάζει μειωμένη υδάτινη παροχή σε σχέση με τους άλλους δύο ποταμούς). Η άρδευση των αγροτικών εδαφών διευκολύνεται επίσης σημαντικά μέσω του υφιστάμενου δικτύου καναλιών και αγωγών αλλά και των υδατορεμάτων που πηγάζουν από τον ορεινό όγκο και κινούνται προς νότον για να τροφοδοτήσουν τους μεγαλύτερους ποταμούς ή και απευθείας τη λίμνη Βιστωνίδα. Οι αυξημένες ανάγκες, ωστόσο, σε νερό των υφιστάμενων καλλιεργειών έχουν οδηγήσει στην πτώση της στάθμης του υδροφόρου ορίζοντα και στην είσοδο σε αυτόν αλμυρού νερού σε αρκετό βάθος από την ακτή με αποτέλεσμα ποσοτική

ανεπάρκεια και ποιοτική υποβάθμιση των υδάτινων πόρων της περιοχής. Το φαινόμενο της υφαλμύρυνσης είναι ιδιαίτερα έντονο στις γεωργικές εκτάσεις που περιβάλλουν τους οικισμούς Σάλπης και Γλυκονερίου⁸⁸.

Σχετικά έργα που είναι ενταγμένα στο Τεχνικό Πρόγραμμα του έτους 2022 περιλαμβάνουν την προμήθεια αγωγών άρδευσης, την εκτέλεση εργασιών καθαρισμού τάφρων και καναλιών σε όλη την έκταση του Δήμου και την ανόρυξη αρδευτικής γεώτρησης στη ΔΕ Σώστη. Περαιτέρω, μακροχρόνια επιδίωξη αποτελεί η κατασκευή φράγματος στον ποταμό Κομπάτο για τη συλλογή υδάτων που θα διατίθενται για άρδευση, έργο το οποίο βρίσκεται στη φάση της εκπόνησης / επικαιροποίησης των σχετικών μελετών.

A.3.5.9 Διαχείριση απορριμμάτων

Στον Δήμο Ιάσμου δεν υπάρχουν υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων αρμοδιότητας της Δι.Α.Α.ΜΑ.Θ Α.Α.Ε. (Διαχείριση Απορριμμάτων Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία) η οποία αποτελεί τον Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων της Περιφέρειας ΑΜΘ. Οι παλαιοί Χώροι Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ) Αμαξάδων, Ιάσμου, Σάλπης, Παλλαδίου, Πολύανθου και Φωλιάς έχουν πλέον αποκατασταθεί και η μεταφορά των συλλεγόμενων στερεών αποβλήτων γίνεται, βάσει του επικαιροποιημένου Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) της Περιφέρειας ΑΜ-Θ, στον Σταθμό Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) Κομοτηνής⁸⁹. Σύμφωνα επίσης με τον ΠΕΣΔΑ προβλέπεται η δημιουργία ενός Πράσινου Σημείου εντός του Δήμου Ιάσμου προκειμένου να γίνεται η συλλογή των πράσινων και ογκωδών αποβλήτων⁹⁰, χωρίς όμως αυτό να έχει δρομολογηθεί. Παράλληλα, εξακολουθούν να σημειώνονται περιστατικά απόρριψης στο περιβάλλον των συσκευασιών από τα χρησιμοποιούμενα φυτοφάρμακα, κατάσταση η οποία στο παρελθόν αντιμετωπίστηκε με τη συλλογή και μεταφορά τους για ανακύκλωση

⁸⁸ Πεταλάς Χ. και Γαλαζούλας Ε. (2013), Έκθεση Καταγραφής του Προβλήματος Υφαλμύρυνσης Υπόγειων Παράκτιων Υδροφορέων του Ε.Π.Α.ΜΑ.Θ. και Διατύπωση Μέτρων Αντιμετώπισης.

⁸⁹ Αξίζει να επισημανθεί ότι στο ισχύον Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης προβλέπεται (ενδεικτική) θέση για Σταθμό Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) βορειοδυτικά του οικισμού του Ιάσμου, ενώ ταυτόχρονα αναφέρεται (άρ. 13, παρ. Ε) ότι «Για το σύνολο της διαδικασίας διαχείρισης και διάθεσης των στερεών αποβλήτων υιοθετείται το ολοκληρωμένο σχέδιο του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ), όπως ισχύει», το οποίο ωστόσο δεν περιλαμβάνει τέτοιου είδους υποδομή εντός των ορίων του Δήμου.

⁹⁰ Σύμφωνα με τη «Μελέτη Επικαιροποίησης του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» η οποία κυρώθηκε με την ΚΥΑ οικ.61076/5267/15-12-2016 (ΦΕΚ 4123/Β/21-12-2016).

από ιδιωτικές εταιρείες, ενώ κατά καιρούς επισημαίνεται η ρίψη απορριμμάτων και αποβλήτων εκσκαφών και κατεδαφίσεων σε κοίτες ρεμάτων τα οποία καταλήγουν στη λίμνη Βιστωνίδα, αλλά και σε περιοχές όπως νότια του υποσταθμού της ΔΕΗ και επί της οδού Κοπτερό – Διαλαμπή.

Επιπλέον, σύμφωνα με στοιχεία του αρμόδιου φορέα διαχείρισης του ΕΠΑΜΘ⁹¹, από το 2012 και εξής έχουν καταγραφεί, εντός της έκτασης του Εθνικού Πάρκου που εμπίπτει στον Δήμο Ιάσμου, 54 περιστατικά απόρριψης στερεών αποβλήτων τα οποία περιλάμβαναν κυρίως αστικά απορρίμματα, πλαστικές συσκευασίες, συσκευασίες φυτοφαρμάκων, απόβλητα εκσκαφών και υπολείμματα κλαδέυσεων. Τα περισσότερα εξ αυτών καταγράφηκαν στην παραποτάμια ζώνη του Κομφάτου από τον οικισμό του Μωσαϊκού έως τις εκβολές του, στις πεδινές εκτάσεις νότια και δυτικά της Σάλπης, εκατέρωθεν της οδού Κοπτερό – Διαλαμπή και στην παραλίμνια ζώνη δυτικά της Διαλαμπής. Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αφορούν στη διαχείριση των στερεών αποβλήτων, στο Τεχνικό Πρόγραμμα του Δήμου Ιάσμου για το έτος 2022 προβλεπόταν η προμήθεια απορριματοφόρων και οχημάτων μεταφοράς ανακυκλώσιμων υλικών καθώς και η εκτέλεση εργασιών για τη διαχείριση Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ), ογκωδών αποβλήτων και κενών συσκευασιών φυτοφαρμάκων. Τέλος, τον Οκτώβριο του 2022 ο Δήμος παρέλαβε 28 ημιυπόγειους κάδους συλλογής απορριμμάτων οι οποίοι θα τοποθετηθούν σε 10 οικισμούς⁹².

⁹¹ Υπ' αριθμ. 11321/28-6-2022 έγγραφο του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. / Μονάδα Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων Νέστου, Βιστωνίδας και Ροδόπης.

⁹² <https://fonirodopis.gr/press/128338/imiypogeious-kadous-aporrimmaton-parelave-o-dimos-iasmou>
(δημοσίευση στις 12-10-2022, ανακτήθηκε στις 27-3-2023)

A.3.6 Εξέλιξη βασικών κατηγοριών χρήσεων γης

A.3.6.1 Καταγραφή λοιπού θεσμικού καθεστώτος χρήσεων γης και δόμησης

Δεν υφίστανται άλλες κατηγορίες θεσμικού καθορισμού χρήσεων γης και δόμησης πέραν αυτών που έχουν αναφερθεί σε προηγούμενες ενότητες του κεφαλαίου αυτού.

A.3.6.2 Παρακολούθηση εξέλιξης χρήσεων με βάση τα πιο πρόσφατα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ

Δεν έχουν χορηγηθεί από την ΕΛΣΤΑΤ πρόσφατα στοιχεία αναφορικά με την εξέλιξη των χρήσεων γης στην περιοχή μελέτης. Τα μοναδικά διαθέσιμα δεδομένα αναφέρονται στο έτος 2000, βάσει των οποίων προκύπτει η ακόλουθη κατανομή των χρήσεων γης.

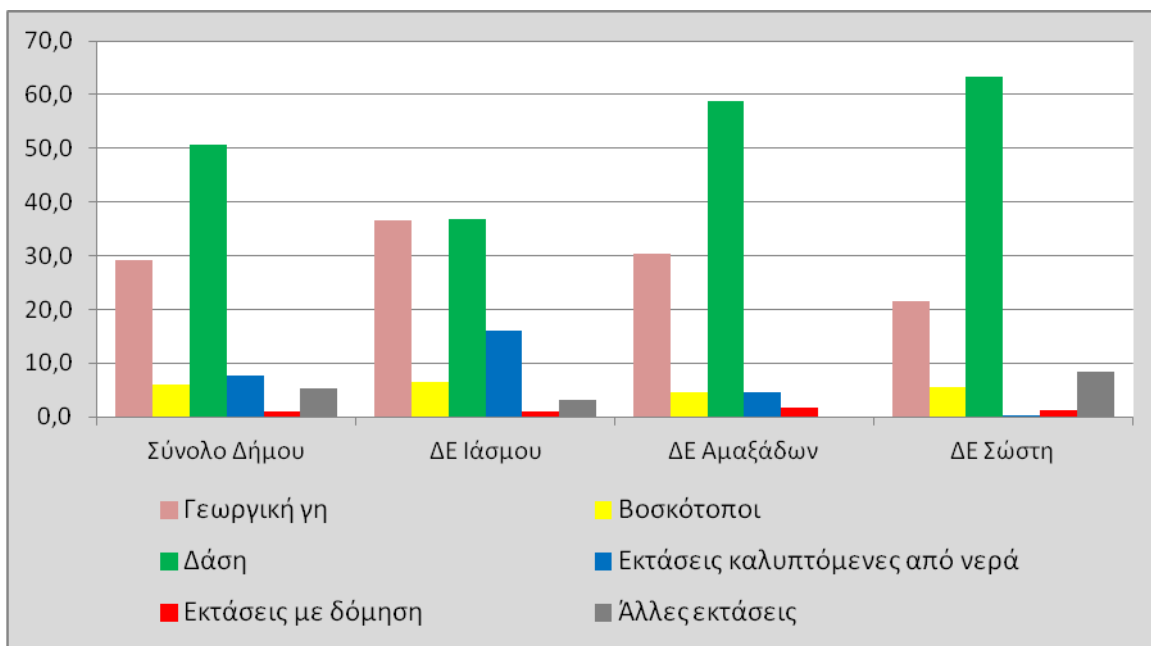
Πίνακας A.3.14. Χρήσεις γης κατά είδος κάλυψης στον Δήμο Ιάσμου, 2000

Είδος χρήσης	Σύνολο Δήμου		ΔΕ Ιάσμου		ΔΕ Αμαξιάδων		ΔΕ Σώστη	
	χλμ. ²	%	χλμ. ²	%	χλμ. ²	%	χλμ. ²	%
Γεωργική γη	139,0	29,1	80,4	36,7	10,5	30,3	48,1	21,5
Βοσκότοποι	28,4	6,0	14,3	6,5	1,6	4,6	12,5	5,6
Δάση	242,4	50,8	80,5	36,7	20,4	58,8	141,5	63,4
Εκτάσεις καλυπτόμενες από νερά	37,1	7,8	35,4	16,1	1,6	4,6	0,1	0,0
Εκτάσεις με δόμηση	5,1	1,1	2,0	0,9	0,6	1,7	2,5	1,1
Άλλες εκτάσεις	25,3	5,3	6,7	3,1	0,0	0,0	18,6	8,3
Σύνολο	477,3	100,0	219,3	100,0	34,7	100,0	223,3	100,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Το μεγαλύτερο ποσοστό κάλυψης καταλαμβάνουν τα Δάση, τα οποία στο σύνολο του Δήμου ξεπερνούν το 50%. Ακολουθεί η Γεωργική γη με 29,1% και έπονται οι Εκτάσεις καλυπτόμενες από νερά με 7,8% λόγω της παρουσίας της λίμνης Βιστωνίδας. Οι Βοσκότοποι φτάνουν το 6% και οι Άλλες εκτάσεις (ουσιαστικά εδάφη χωρίς βλάστηση) το 5,3%, ενώ οι Εκτάσεις με δόμηση (αστική, βιομηχανική κλπ.) καταγράφουν μόλις 1,1%.

Διάγραμμα Α.3.1. Ποσοστιαία κάλυψη χρήσεων γης στον Δήμο Ιάσμου, 2000

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Αναφορικά με τις επιμέρους Δημοτικές Ενότητες, στη Δ.Ε. Ιάσμου περίπου το 1/3 της επιφάνειάς της καλύπτεται από Γεωργική γη και άλλο τόσο από Δάση, με την κάλυψη από νερά να έχει επίσης σημαντικό ποσοστό. Η Δ.Ε. Αμαζάδων παρουσιάζει αυξημένη δασοκάλυψη και κάπως μικρότερη κάλυψη από καλλιέργειες, ενώ τα Δάση κυριαρχούν στη Δ.Ε. Σώστη όπου το ποσοστό των Γεωργικών γαιών είναι το μικρότερο μεταξύ των τριών Δ.Ε. Συνολικά, το 57,8% της Γεωργικής γης του Δήμου εντοπίζεται στη Δ.Ε. Ιάσμου και το 58,4% των Δασών στη Δ.Ε. Σώστη.

Α.3.6.3 Εκτίμηση φέρουσας τουριστικής ικανότητας / Σχέσεις πόλης - υπαίθρου

Φέρουσα τουριστική ικανότητα

Η φέρουσα τουριστική ικανότητα μιας περιοχής, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού, ορίζεται ως: «Ο μέγιστος αριθμός ανθρώπων που μπορούν να επισκεφτούν ταυτόχρονα έναν τουριστικό προορισμό, χωρίς να προκαλέσουν φθορά του φυσικού, οικονομικού, κοινωνικού, πολιτισμικού περιβάλλοντος και μη αποδεκτή πτώση στην ποιότητα της ικανοποίησης των επισκεπτών». Στην ελληνική νομοθεσία η έννοια της φέρουσας ικανότητας (στη γενικότερη μορφή της) περιγράφεται στο άρθρο 64 του Ν. 4964/30-6-2022 (ΦΕΚ 150/Α/30-6-2022) όπου αναφέρεται ότι: «Ως Φέρουσα Ικανότητα (ΦΙ) ενός χωρικού συστήματος, νοούνται τα μέγιστα ανεκτά όρια επιβαρύνσεων ή και μεταβολών των συνθηκών που επικρατούν σε αυτό, πέραν των οποίων παύει να υπάρχει ισορροπία ανάμεσα στο φυσικό περιβάλλον, την οικονομία και την κοινωνία που διαβιεί σε

αυτό, με αποτέλεσμα να προκαλούνται υπέρμετρες ή μη αναστρέψιμες φθορές στο φυσικό περιβάλλον και να ασκούνται αρνητικές πιέσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον και στην κοινωνία». Ειδικά για την τουριστική φέρουσα ικανότητα μιας χωρικής ενότητας, η σχετική εκτίμηση δύναται να βασιστεί σε ποικίλες παραμέτρους, όπως η κατανάλωση των φυσικών πόρων, ο αριθμός των επισκεπτών και η πληρότητα των καταλυμάτων, ο βαθμός ανταπόκρισης των τοπικών υποδομών και υπηρεσιών στις αυξημένες ανάγκες της τουριστικής περιόδου, η ύπαρξη περιοχών υπό καθεστώς προστασίας κλπ. Οι παράγοντες συνεπώς που μπορούν να ληφθούν υπ' όψιν είναι οι ακόλουθοι:

- Η τουριστική δραστηριότητα στον Δήμο Ιάσμου κινείται σε αρκετά χαμηλά επίπεδα και έχει εποχιακό χαρακτήρα, ελκύνοντας επισκέπτες κατά τη θερινή περίοδο ή σε θρησκευτικές εορτές και πολιτιστικές ή αγροτουριστικές εκδηλώσεις.
- Δεν υφίστανται ενεργά τουριστικά καταλύματα εντός του Δήμου και το σύνολο των επισκεπτών είτε πραγματοποιούν ημερήσια παραμονή είτε διαμένουν στα τουριστικά καταλύματα της πόλης της Κομοτηνής.
- Οι αριθμοί των επισκεπτών ενίοτε φτάνουν σε πολύ υψηλά επίπεδα (π.χ. φεστιβάλ Κερασιού στον οικισμό των Ασωμάτων με προσέλευση χιλιάδων ατόμων ημερησίως).
- Οι προσβάσεις στον ορεινό όγκο, βασικό πυλώνα για την ανάπτυξη της τουριστικής δραστηριότητας, είναι αρκετά περιορισμένες καθώς το οδικό δίκτυο αποτελείται σχεδόν αποκλειστικά από δασικές οδούς με χωμάτινο κατάστρωμα, περιορισμένο πλάτος, μεγάλες κλίσεις και απότομες αλλαγές κατεύθυνσης ενώ οι λοιπές υποδομές για ολιγόωρη έστω παραμονή είναι πενιχρές.
- Ο έτερος πυλώνας τουριστικού ενδιαφέροντος, η περιοχή της λίμνης Βιστωνίδας, βρίσκεται εντός του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης και συνεπώς υφίστανται σημαντικοί περιορισμοί αναφορικά με τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες που μπορούν να πραγματοποιηθούν εντός αυτού.
- Η ποιοτική και ποσοτική επάρκεια των υδάτινων πόρων αποτελεί μείζον ζήτημα, ενώ σημαντικά βήματα πρέπει να γίνουν και στον τομέα της διαχείρισης των στερεών και υγρών αποβλήτων καθώς και της αντιπλημμυρικής προστασίας.

Βάσει των ανωτέρω, εκτιμάται ότι η φέρουσα τουριστική ικανότητα της περιοχής μελέτης δεν υφίσταται σημαντικές πιέσεις, αφενός λόγω της μικρής τουριστικής κίνησης, αφετέρου λόγω της πολύ σύντομης παραμονής των επισκεπτών ακόμη και σε εκδηλώσεις με μαζική συμμετοχή. Επισημαίνεται, ωστόσο, πως η ανάγκη για προστασία της ορεινής χλωρίδας και πανίδας, τα προβλήματα επάρκειας και διαχείρισης των υδάτινων πόρων και των αποβλήτων αλλά και οι υφιστάμενοι περιορισμοί στην άσκηση δραστηριοτήτων και την κατασκευή υποδομών στην περιοχή της λίμνης Βιστωνίδας ενδέχεται να

καθλώνουν τη φέρουσα ικανότητα σε αρκετά χαμηλά επίπεδα. Καθίσταται συνεπώς σημαντικός ο προσεκτικός σχεδιασμός της τουριστικής ανάπτυξης και των συναφών απαιτούμενων υποδομών προκειμένου αυτά να μην υπερκεραστούν.

Σχέσεις οικισμών - υπαίθρου

Στον Δήμο Ιάσμου δεν υφίσταται οικιστικό κέντρο με χαρακτηριστικά πόλης καθώς τα σχετικά πληθυσμιακά μεγέθη είναι περιορισμένα και η έδρα του Δήμου, με ποσοστό του συνολικού πληθυσμού που δεν υπερβαίνει το 20%, διατηρεί τον αγροτικό της χαρακτήρα διαθέτοντας εξυπηρετήσεις που αντιστοιχούν κατά βάση σε οικισμό 4^{ου} επιπέδου – Κεφαλοχώρι (βλ. και ενότητα Α2.1.6). Όσον αφορά τη σχέση των υφιστάμενων οικισμών με τον υπαίθρο χώρο, καθορίζεται από παράγοντες όπως οι ροές ανθρώπων και αγαθών, ο βαθμός ενσωμάτωσης των οικισμών στο φυσικό τους περιβάλλον, η επίδραση της υπαίθρου στη μορφή τους ή στην επισκεψιμότητά τους κλπ. Για τους οικισμούς του Δήμου μπορούν να επισημανθούν τα ακόλουθα:

Οικισμοί στον ορεινό χώρο (Μοναχοί, Ιππικό, Μελίταινα, Τρίκορφο, Κρυστάλλη, Κερασιά): Αναπτύσσονται σε έντονο ορεινό ανάγλυφο και αποτελούνται από μικρό έως ελάχιστο αριθμό κατοικιών. Οι δύο πρώτοι (Μοναχοί και Ιππικό) έχουν πιο συμπαγή μορφή σε σχέση με τους υπόλοιπους στους οποίους οι κατοικίες παρουσιάζουν μεγάλη διασπορά στην περιβάλλουσα υπαίθρο. Όλοι, πλην Κερασιάς, χαρακτηρίζονται από την έντονη παρουσία κτηνοτροφικών μονάδων η οποία φτάνει έως και τη συνύπαρξη με τους χώρους κατοικίας. Η κτηνοτροφική δραστηριότητα αποτελεί την κυρίαρχη ασχολία των κατοίκων οι οποίοι ενίοτε μετακινούνται σημαντικές αποστάσεις προκειμένου να μεταβούν στις πιο απομακρυσμένες θέσεις σταβλισμού του ζωικού κεφαλαίου.

Οικισμοί στα όρια μεταξύ ορεινού και πεδινού χώρου (Αμαξάδες, Άνω Αμαξάδες, Κοππερό, Ίασμος, Πολύανθο, Ληνός, Σώστης, Μέγα Πιστό, Μίσχος, Αώματοι, Ρίζωμα, Θάμνα, Αγίασμα, Δύμη, Φωλιά): Βρίσκονται σε εδάφη με ήπια κλίση και σε άμεση επαφή με τον ορεινό όγκο και δασικές εκτάσεις, έχοντας απεριόριστη θέα προς νότο και την πεδινή περιοχή του Δήμου. Οι περισσότεροι διασχίζονται ή βρίσκονται πλησίον χείμαρρων και υδατορεμάτων με αποτέλεσμα τη διάσπαση της συνέχειας του δομημένου περιβάλλοντος και τη συχνή πρόκληση ζημιών σε κατοικίες και υποδομές κατά την περίοδο έντονων βροχοπτώσεων. Στις περισσότερες περιπτώσεις η δόμηση είναι αρκετά συμπαγής ή εκτείνεται κατά μήκος του Επαρχιακού ή Δημοτικού οδικού δικτύου ενώ είναι πολύ περιορισμένη στις εκτός ορίων περιμετρικές περιοχές τους. Οι μετακινήσεις στον υπαίθρο χώρο αφορούν την ενασχόληση με τη γεωργία στις πεδινές εκτάσεις, την κτηνοτροφία τόσο στα πεδινά όσο και στα ορεινά, τη μετακίνηση προς τις διάσπαρτες

μονάδες του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα καθώς και περιστασιακές δραστηριότητες αναψυχής στον ορεινό όγκο.

Οικισμοί στην πεδινή ζώνη (Διαλαμπή, Μωσαϊκό, Γαλήνη, Αμβροσία, Σάλπη, Μικρό Παλλάδιο, Παλλάδιο, Γλυκονέρι): Αναπτύσσονται σε ήπιο ανάγλυφο, είτε ελάχιστου υψομέτρου (οι πέντε πρώτοι οικισμοί) είτε χαμηλών λόφων (οι τρεις τελευταίοι). Περιβάλλονται από γεωργικές καλλιέργειες αλλά και κτηνοτροφικές μονάδες οι οποίες αποτελούν τη βασική επαγγελματική ενασχόληση των κατοίκων. Στους οικισμούς Μωσαϊκό, Αμβροσία και Σάλπη η συνοχή του δομημένου περιβάλλοντος διασπάται από την ύπαρξη γεωργικών εκτάσεων εντός των ορίων τους.

A.3.7 Θεσμοθετημένος σχεδιασμός περιοχών του ΟΤΑ και της περιμέτρου του

A.3.7.1 Παρουσίαση θεσμοθετημένου σχεδιασμού δημοτικών ενοτήτων του ΟΤΑ μέσω ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ

Ο θεσμοθετημένος σχεδιασμός του Δήμου Ιάσμου περιλαμβάνει το θεσμοθετηθέν το έτος 2010 Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) του τότε Δήμου και πλέον ΔΕ Ιάσμου, το οποίο εκπονήθηκε βάσει των διατάξεων του Ν. 2508/1997 και εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 54893/5733/27-9-2010 (ΦΕΚ 493/ΑΑΠ/19-11-2010) Απόφαση της Γενικής Γραμματέα της Περιφέρειας ΑΜΘ. Βάσει των επιμέρους διατάξεων του Γ.Π.Σ. καθορίζονται α) το Δομικό Σχέδιο Χωρικής Οργάνωσης, β) η Οργάνωση των Χρήσεων Γης και Προστασία Περιβάλλοντος, γ) η Γενική Πολεοδομική Οργάνωση και Ρύθμιση των Οικιστικών Υποδοχέων του Δήμου, δ) οι Υποδομές – Δίκτυα και ε) το Πρόγραμμα Ενεργοποίησης του Γ.Π.Σ. Ειδικότερα:

- A. Το Δομικό Σχέδιο Χωρικής Οργάνωσης προβλέπει τη χωροθέτηση των απαιτούμενων οικιστικών υποδοχέων για πρώτη κατοικία με χρονικό ορίζοντα το 2020 και για πληθυσμιακό μέγεθος 8.750 μόνιμους και 1.138 εποχιακούς κατοίκους. Καθορίζονται επίσης χρήσεις γης και κανονιστικές ρυθμίσεις στις εκτός οικισμών περιοχές, με στόχο τη συγκέντρωση ομοειδών χρήσεων με παράλληλη προστασία του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος. Οι στόχοι του Γ.Π.Σ. είναι:
1. Η αξιοποίηση των νέων προοπτικών που ανοίγονται για τη βιώσιμη ανάπτυξη και οικονομική ανασυγκρότηση του Δήμου Ιάσμου, με ανάδειξη της κεντροβαρικής του θέσης παρά το βόρειο αναπτυξιακό άξονα της χώρας /Εγνατία Οδός και προστασία – ανάδειξη των διεθνούς αξίας φυσικών τοπίων /NATURA 2000 και της βιοποικιλότητας της περιοχής του.
 2. Η ανάδειξη του ρόλου της πόλης του Ιάσμου, από παραδοσιακό αγροτικό κέντρο σε ολοκληρωμένο τοπικό αναπτυξιακό κέντρο.
 3. Η προστασία, ανάδειξη, αξιοποίηση των πλούσιων φυσικών και πολιτιστικών πόρων /Λίμνη Βιστωνίδα, Ποταμός Κομπάτος, δασικά οικοσυστήματα ορεινού όγκου Ροδόπης, γεωλογικά μονολιθικά μνημεία της φύσης / μετέωρα περιοχής Αστραίας, αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία.
 4. Η δικτύωση και «ομαδοποίηση» /λειτουργική ολοκλήρωση των οικισμών του Δήμου σ' ένα ιεραρχημένο οικιστικό πλέγμα.

5. Η αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και του κοινωνικού εξοπλισμού, κατά κύριο λόγο του οικισμού του Ιάσμου αύξηση δε της προσφοράς πολεοδομημένης γης για κύρια κατοικία και βιομηχανία – βιοτεχνία.
6. Η προστασία και διαφύλαξη της γεωργικής γης ως σημαντικού παραγωγικού πόρου και μετεξέλιξη της παραδοσιακής/εκτατικής γεωργίας και της κτηνοτροφίας προς την κατεύθυνση των ολοκληρωμένων – βιολογικών καλλιεργειών και της βιολογικής κτηνοτροφίας.

Σύμφωνα με το επιλεγέν Σενάριο Ανάπτυξης η περιοχή του Δήμου Ιάσμου, αξιοποιώντας τα νέα πλεονεκτήματα κεντρικότητας που αποκτά, λόγω της άμεσης σχέσης της με το βόρειο αναπτυξιακό άξονα της χώρας, μετεξελίσσεται σταδιακά από κυρίως αγροτική περιοχή, σε περιοχή με συμπληρωματικές αστικές λειτουργίες προς την Κομοτηνή, αλλά και την Ξάνθη, με έμφαση στο εμπόριο – διακίνηση – αποθήκευση υπερτοπικής σημασίας, αλλά και σε περιοχή με ανάπτυξη ήπιων και εξειδικευμένων μορφών οικολογικού τουρισμού – πολιτισμού – αναψυχής, στο πλαίσιο των πιο κάτω ειδικότερων κατευθύνσεων:

- Ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα κατά τέτοιο τρόπο ώστε η γεωργική γη να λειτουργήσει ως στοιχείο οικολογικής ισορροπίας και ταυτόχρονα ως σημαντικός αναπτυξιακός πόρος, εφόσον με την τεχνολογία και τη σωστή γεωργική πολιτική γίνει υποδοχέας μιας εκσυγχρονισμένης παραγωγικής αντίληψης όσον αφορά τη γεωργία. Περαιτέρω ανάπτυξη της κτηνοτροφίας με την οργάνωση των υποδομών και της τεχνολογίας.
- Ανάπτυξη του εμπορίου και δημιουργία εμπορευματικού σταθμού αυτοκινήτων υπερτοπικής σημασίας.
- Δημιουργία εμπορικού κέντρου.
- Δημιουργία και οργάνωση ΒΙΟΠΑ με εγκατάσταση βιοτεχνικών μονάδων.
- Δημιουργία αιολικού πάρκου.
- Δημιουργία κέντρου ενημέρωσης πειραματικής εφαρμογής και προώθησης βιολογικών καλλιεργειών και κτηνοτροφίας.
- Επέκταση των περιοχών κατοικίας τόσο στον Ίασμο όσο και στο Κοπτερό και των συναφών υπηρεσιών.
- Αναπλάσεις στο οικιστικό δίκτυο, με έμφαση στην ανάπτυξη του παραδοσιακού πυρήνα του οικισμού του Ιάσμου.

Β. Στα πλαίσια της Οργάνωσης των Χρήσεων Γης και Προστασίας Περιβάλλοντος καθορίζονται:

- Η οικιστική οργάνωση για Α΄ κατοικία, με τους υφιστάμενους (Ίασμος, Γαλήνη, Διαλαμπή, Ιππικό, Κοπτερό, Μελίταινα, Μωσαϊκό, Πολύαρνο, Ταγγαίο, Αμβροσία, Μικρό Παλλάδιο, Παλλάδιο, Σάλπη) και νέους οικιστικούς υποδοχείς (επεκτάσεις οικισμών Ίασμου, Κοπτερού, Σάλπης και οριοθετήσεις οικισμών Μικρού Παλλαδίου, Ιππικού, Μελίταινας, Πολύαρνου, Ταγγαίου). Ορίζεται επίσης Ζώνη Βιοτεχνίας (ΒΙΟΠΑ) στα νότια του οικισμού του Ίασμου και σε έκταση 50,16στρ. όπου εντοπίζονται διάσπαρτες βιοτεχνίες, με επιτρεπόμενες ειδικές χρήσεις τις οριζόμενες από το Άρθρο 5 του ΠΔ ΦΕΚ 166/1987 για τις Κατηγορίες και το Περιεχόμενο Χρήσεων Γης που αφορά τη μη οχλούσα Βιοτεχνία/ΒΙΟΠΑ.
- Περιοχές Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ), ως εξής:
 - ΠΕΠ.1.α: Περιοχές προστασίας Λίμνης Βιστωνίδας και περιλίμνιας Ζώνης (Περιοχή Προστασίας της Φύσης).
 - ΠΕΠ.1.β: Περιοχή Ειδικής Προστασίας – Τμήμα και εκβολές ποταμού Κομφάτου και παραποτάμιων διαπλάσεων (Περιοχή Προστασίας της Φύσης).
 - ΠΕΠ.1.γ: Περιοχή Ειδικής Προστασίας - Τμήμα ποταμού Κομφάτου και παραποτάμιων διαπλάσεων (Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου).
 - ΠΕΠ 2: Περιοχή Ειδικής Προστασίας υπόλοιπης χερσαίας έκτασης και ζώνης γύρω από τη λίμνη Βιστωνίδα (Περιοχή προστατευόμενων φυσικών σχηματισμών, προστατευόμενων τοπίων και στοιχείων τοπίου).
 - ΠΕΠ 3: Ζώνη προστασίας του εξωαστικού πρασίνου και θαμνώδους βλάστησης.
- Περιοχές Ελέγχου και Περιορισμού της Δόμησης (ΠΕΠΔ), ως εξής:
 - ΠΕΠΔ 1: Ζώνη Γεωργικών Χρήσεων (πρώτη προτεραιότητα).
 - ΠΕΠΔ 2: Ζώνη Γεωργικών – Κτηνοτροφικών Χρήσεων.
 - ΠΕΠΔ 3: Κέντρο Ενημέρωσης Πειραματικής Εφαρμογής και Προώθησης βιολογικών καλλιεργειών και κτηνοτροφίας (ΚΕΠΕΠ).
 - ΠΕΠΔ 4: Ζώνη Εμπορευματικού Σταθμού Αυτοκινήτων (ΖΕΣ).
 - ΠΕΠΔ 5: Εμπορικό Κέντρο.

Γ. Βάσει της Γενικής Πολεοδομικής Οργάνωσης και Ρύθμισης των Οικιστικών Υποδοχέων:

- Το σύνολο των οικισμών χωρίζεται σε τρεις χωρικές λειτουργικές ενότητες οικισμών (Χ.Ε.Ο.). Η Χωρική ενότητα Α περιλαμβάνει τους οικισμούς Ίασμο και Κοπτερό, η Χωρική ενότητα Β περιλαμβάνει α) την υποενότητα Βα με τους οικισμούς Γαλήνη, Διαλαμπή, Μωσαϊκό, β) την υποενότητα Ββ με τους οικισμούς Αμβροσία, Παλλάδιο – Μικρό Παλλάδιο, γ) την υποενότητα Βγ με τους οικισμούς Σάλπη και Γλυκονέρι, και η Χωρική ενότητα Γ περιλαμβάνει τους οικισμούς Ιππικό, Μελίταινα, Πολύαρνο Ταγγαίο.
- Προτείνονται οι ακόλουθες ενέργειες για την αναβάθμιση – αναζωογόνηση οικιστικών υποδοχέων:
 - Εκπόνηση πολεοδομικών μελετών στους οικισμούς Ίασμος, Κοπτερό, Αμβροσία, Μικρό Παλλάδιο (μετά την οριοθέτηση και συνένωσή του με το Παλλάδιο) και Σάλπη.
 - Εκπόνηση πολεοδομικών μελετών στον κεντρικό πυρήνα των οικισμών Γαλήνη, Διαλαμπή, Μωσαϊκό και Γλυκονέρι.
 - Εκπόνηση στεγαστικού προγράμματος με τοπικό ρυμοτομικό στον οικισμό Σάλπης για τους αθίγγανους της περιοχής.
 - Χωροθέτηση των κεντρικών λειτουργιών κεντροβαρικά, γύρω από το συνεκτικό τμήμα του, στους ήδη ανεπτυγμένους κεντρικούς πυρήνες των οικισμών Ίασμος, Κοπτερό, Γαλήνη, Διαλαμπή, Μωσαϊκό, Αμβροσία, Παλλάδιο – Μικρό Παλλάδιο, Σάλπη και Γλυκονέρι.
 - Εκπόνηση και έγκριση μελέτης ανάπτυξης προστασίας και ανάδειξης του παλιού παραδοσιακού πυρήνα του οικισμού του Ίασμου (άνω πόλη).
 - Αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και του κοινωνικού εξοπλισμού και του δημόσιου χώρου των κεντρικών πλατειών – πυρήνα των οικισμών Κοπτερό, Γαλήνη, Διαλαμπή, Αμβροσία, Σάλπη και Γλυκονέρι.
 - Δημιουργία κατασκήνωσης περιβαλλοντικής εκπαίδευσης παιδιών στον οικισμό Πολύαρνο.
 - Δημιουργία αναβαθμισμένων μονοπατιών πρόσβασης σε σημεία περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος στην ορεινή περιοχή.
 - Κατάρτιση, έγκριση, υλοποίηση προγράμματος οργανωμένων παρεμβάσεων για την αναβίωση του εγκαταλελειμμένου οικισμού της Αστραίας.

- Καθορίζονται σύμφωνα με το Π.Δ. 23.2.1987 (ΦΕΚ 166/Δ/6.3.1987) οι χρήσεις γης εντός των οικισμών οι οποίες περιλαμβάνουν α) Γενική κατοικία (με περιορισμούς) και β) Κεντρικές λειτουργίες και τοπικό κέντρο οικισμού (με περιορισμούς), οι οποίες εξειδικεύονται σε Πολεοδομικό Κέντρο Πόλης για τον οικισμό του Ιάσμου και Τοπικό Πολεοδομικό Κέντρο για τους οικισμούς Γαλήνη, Διαλαμπή, Κοπτερό, Μωσαϊκό, Αμβροσία, Μικρό Παλλάδιο – Παλλάδιο, Σάλπη και Γλυκονέρι. Ορίζονται επίσης χρήσεις, μέσος Συντελεστής Δόμησης, πυκνότητα και χωρητικότητα σε υφιστάμενους και νέους οικιστικούς υποδοχείς, καθώς και οι νέες ανάγκες σε κοινωνικό εξοπλισμό για το έτος 2020.

Δ. Αναφορικά με Υποδομές και Δίκτυα, προτείνεται η υλοποίηση των ακόλουθων έργων:

- Μεταφορικό δίκτυο
 - Ανισοπεδοποίηση κόμβου Ν.Ε.Ο. Κομοτηνής – Ξάνθης με συνδετήρια οδό προς Αμβροσία – Μωσαϊκό και Παλλάδιο.
 - Παράκαμψη Π.Ε.Ο. Ξάνθης – Κομοτηνής από τον οικισμό του Ιάσμου.
 - Παράκαμψη Π.Ε.Ο. Ξάνθης – Κομοτηνής από τον οικισμό του Κοπτερού.
 - Βελτίωση – ασφαλτόστρωση ορεινής οδού Ίασμος – Ιππικό.
 - Κατασκευή νέας ορεινής οδού προς Πολύαρνο (δυτική χάραξη).
 - Ολοκλήρωση προγραμματισμένων οδικών συνδέσεων Διαλαμπή – Σάλπη και Μωσαϊκό – Παλλάδιο.
 - Βελτίωση – ασφαλτόστρωση ορεινής οδοποιίας προς Πολύαρνο και Ταγγαίο – Μελίταινα.
 - Κατασκευή οδού ήπιας κυκλοφορίας πρόσβασης στη λίμνη Βιστωνίδα μέσω διακλάδωσης από τη δημοτική οδό Κοπτερού – Διαλαμπής και παράλληλα προς το Διαβολόρεμα.
 - Υλοποίηση προγράμματος συντήρησης των δημοτικών οδών διασύνδεσης του Ιάσμου, του Κοπτερού και των πεδινών οικισμών.
 - Οργάνωση και ιεράρχηση κυκλοφορίας και στάθμευσης των οικισμών Ιάσμου και Κοπτερού.
 - Προώθηση σημειακών παρεμβάσεων και ρυθμίσεων στο οδικό δίκτυο με έμφαση στον κεντρικό πυρήνα των οικισμών Γαλήνης, Μωσαϊκού, Αμβροσίας, Παλλαδίου – Μικρού Παλλαδίου, Σάλπης και Γλυκονερίου.
 - Συντήρηση οδοστρωμάτων και κατασκευή πεζοδρομίων.
 - Οργάνωση βασικού δικτύου πεζοδρόμων στους οικισμούς Ιάσμου και Κοπτερού.

- Διαμόρφωση δρόμου περιπάτου και δικτύου ποδηλατοδρόμου που θα συνδέει το παραδοσιακό τμήμα του οικισμού του Ιάσμου με τη Ρωμαϊκή γέφυρα στον ποταμό Κομφάτο.
- Ύδρευση
 - Αντικατάσταση των αγωγών από αμίαντο με πλαστικούς σωλήνες στους οικισμούς Κοπτερό και Διαλαμπή.
 - Εκπόνηση μελέτης εξωτερικού δικτύου ύδρευσης τροφοδοτούμενου από τον ποταμό Κομφάτο μέσω φράγματος βόρεια των οικισμών Ιάσμου και Πολύανθου.
- Αποχέτευση – όμβρια
 - Εκπόνηση μελέτης αποχέτευσης ομβρίων για τους οικισμούς Ιάσμου και Κοπτερού.
 - Καθαρισμοί των τεχνικών κατά μήκος της σιδηροδρομικής γραμμής.
 - Περαιτέρω ανάπτυξη και βελτίωση του συστήματος αποστραγγιστικών καναλιών – διωρύγων της πεδινής περιοχής.
 - Κατασκευή δικτύου αποχέτευσης ομβρίων για τον οικισμό του Κοπτερού.
 - Οριοθέτηση/διευθέτηση του ρέματος του Κοπτερού εντός του οικισμού και ανάδειξή του ως χώρου πρασίνου - αναψυχής.
 - Καθαρισμός περιμετρικής τάφρου του οικισμού της Σάπλης.
 - Κατασκευή δικτύου αποχέτευσης ακαθάρτων και Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων (Ε.Ε.Λ.) για την εξυπηρέτηση των οικισμών Ιάσμου και Κοπτερού.
 - Αντικατάσταση απορροφητικών βόθρων με στεγανούς σε όλους τους οικισμούς.
- Ενέργεια
 - Λήψη μέριμνας για την μελλοντική κάλυψη των αναγκών ηλεκτροδότησης από τον αρμόδιο φορέα.
 - Ορισμός ζωνών δουλείας από τις γραμμές υψηλής τάσης της ΔΕΗ και των υφιστάμενων – προγραμματισμένων αγωγών φυσικού αερίου.
- Τηλεπικοινωνίες
 - Τηλεφωνοδότηση των οικισμών Μελίταινας, Πολύαρνου και Ταγγαίου και λήψη μέριμνας για τη μελλοντική κάλυψη των επεκτάσεων των οικισμών και των παραγωγικών ζωνών (ΒΙΟΠΑ, ΖΕΣ, Εμπορικό Κέντρο, ΚΕΠΕΠ) από τον αρμόδιο φορέα.
- Απορρίμματα – Διαχείριση στερεών αποβλήτων
 - Αποκατάσταση του υφιστάμενου Χώρου Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (Χ.Α.Δ.Α.).

- Ε. Στα πλαίσια του Προγράμματος Ενεργοποίησης του Γ.Π.Σ. προτείνεται η σύσταση επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 του Ν. 2508/1997 για την παρακολούθηση εφαρμογής όλων των ΓΠΣ /ΣΧΟΟΑΠ του Νομού Ροδόπης. Παράλληλα, κατατάσσονται ως πρώτη ή δεύτερη προτεραιότητα τα προαναφερθέντα προτεινόμενα έργα και μελέτες.

A.3.7.2 Επισκόπηση εφαρμογής σχεδιασμού δημοτικών ενοτήτων ΟΤΑ μέσω ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ

Από τη θεσμοθέτηση του ΓΠΣ του (πρώην) Δήμου Ιάσμου έχει παρέλθει περίοδος άνω των 10 ετών, με αποτέλεσμα να έχει καταστεί σε μεγάλο βαθμό ανεπίκαιρο. Επιπλέον, το ΓΠΣ καθόριζε συγκεκριμένους στόχους και προέβλεπε πληθώρα έργων και δράσεων για την επίτευξή τους, τα οποία ωστόσο υλοποιήθηκε σε πολύ περιορισμένο βαθμό. Σε γενικές γραμμές μπορούν να επισημανθούν τα ακόλουθα σημεία:

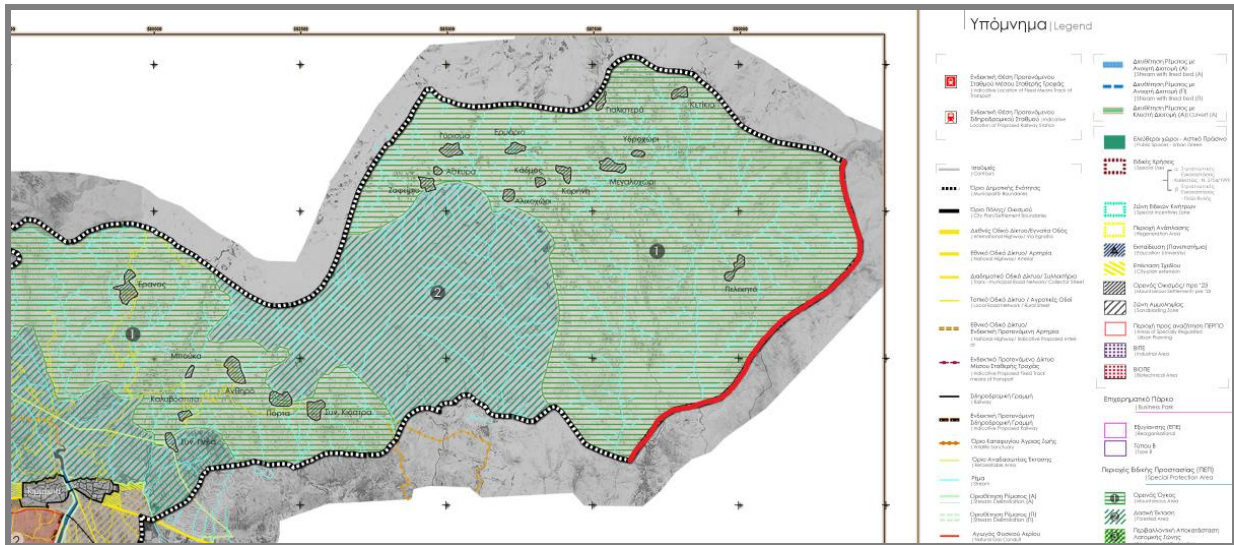
- Το ΓΠΣ έθετε ως στόχο για το έτος 2020 το πληθυσμιακό μέγεθος των 8.750 μόνιμων και 1.138 εποχιακών κατοίκων. Είναι δεδομένο ότι ο στόχος αυτός δεν έχει επιτευχθεί, καθώς τόσο ο πληθυσμός της ΔΕ Ιάσμου (ήτοι του τότε Δήμου) όσο και ο αντίστοιχος του σύγχρονου Δήμου παρουσιάζουν σταθερή πτώση μεταξύ 1991 και 2011, ενώ τα αποτελέσματα της πρόσφατης Απογραφής καταδεικνύουν περαιτέρω μείωση σε επίπεδο Δήμου της τάξης του 11,3% κατά την τελευταία δεκαετία, με συνολικό μόνιμο πληθυσμό 12.247 κατοίκων το 2021 (βλ. και κεφάλαιο Α.2).
- Στα πλαίσια των προβλεπόμενων ενεργειών για την αναζωογόνηση των οικιστικών υποδοχέων έχουν πραγματοποιηθεί έργα αναπλάσεων και αναβάθμισης του δημόσιου χώρου στους οικισμούς της ΔΕ Ιάσμου (πλατείες, παιδικές χαρές), χωρίς ωστόσο να έχουν δρομολογηθεί ενέργειες όπως η εκπόνηση πολεοδομικών μελετών ή οριοθετήσεις οικισμών.
- Δεν έχουν υλοποιηθεί οι προβλεπόμενες Ζώνες Βιοτεχνίας (ΒΙΟΠΑ) και Εμπορευματικού Σταθμού Αυτοκινήτων (ΖΕΣ), το Κέντρο Ενημέρωσης Πειραματικής Εφαρμογής και Προώθησης βιολογικών καλλιεργειών και κτηνοτροφίας (ΚΕΠΕΠ) και το Εμπορικό Κέντρο.
- Στο οδικό δίκτυο, οι μόνες παρεμβάσεις αφορούν στην ολοκλήρωση της σύνδεσης των οικισμών Μωσαϊκό – Παλλάδιο και σε εργασίες συντήρησης των δημοτικών οδών.
- Στις υδρευτικές υποδομές έχει ολοκληρωθεί η αντικατάσταση των αγωγών αμιάντου στους οικισμούς Κοπτερού και Διαλαμπής.

- Στις υποδομές αποχέτευσης και ομβρίων βρίσκεται σε διαδικασία ολοκλήρωσης η κατασκευή ΕΕΛ (σε διαφορετική θέση σε σχέση με την προβλεπόμενη στο ΓΠΣ) με τα συνοδά δίκτυα ακαθάρτων για την εξυπηρέτηση των οικισμών Ιάσμου και Κοπτερού.
- Στον τομέα της διαχείρισης των απορριμμάτων έχει ολοκληρωθεί η αποκατάσταση του ΧΑΔΑ και πλέον ακολουθούνται οι προβλέψεις του ισχύοντος Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) της Περιφέρειας ΑΜΘ.

Κύρια αιτία για τη μη προώθηση των προβλεπόμενων δράσεων αποτελεί η διαρκής πληθυσμιακή απομείωση που καταγράφεται στον Δήμο Ιάσμου, με μετακίνηση των κατοίκων είτε στην πόλη της Κομοτηνής είτε σε άλλες περιοχές. Σημαντική επίδραση άσκησε και η οικονομική κρίση που ενέσκηψε το 2010 και η οποία περιόρισε σημαντικά τη διαθέσιμη χρηματοδότηση. Επιπλέον, η κατάσταση επιδεινώνεται λόγω των έκτακτων αναγκών χρηματοδότησης για έργα αποκατάστασης ζημιών από πλημμυρικά φαινόμενα, ενώ τακτική αφιέρωση κονδυλίων απαιτείται και για τη συντήρηση/επέκταση των υποδομών του αρδευτικού δικτύου. Εκτιμάται ότι δράσεις όπως οι προβλεπόμενες επεκτάσεις των οικισμών και η κατασκευή οδικών έργων υψηλού κόστους θα πρέπει να επανεξεταστούν, ενώ εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές ανάγκες σε τομείς όπως τα δίκτυα ύδρευσης και διαχείρισης υγρών αποβλήτων αλλά και η κατασκευή υποδομών που θα υποστηρίξουν την τουριστική ανάπτυξη του Δήμου.

A.3.7.3 Παρουσίαση θεσμοθετημένου σχεδιασμού περιμετρικής ζώνης όμορων ΟΤΑ

Οι όμοροι ΟΤΑ του Δήμου Ιάσμου είναι ο Δήμος Κομοτηνής προς ανατολάς και οι Δήμοι Μύκης, Ξάνθης και Αβδήρων προς Δυσμάς. Ο θεσμοθετημένος σχεδιασμός περιλαμβάνει το ΓΠΣ του Δήμου Ξάνθης, το οποίο εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 126098/27-4-2022 Απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας-Θράκης (ΦΕΚ 404/Δ/17-6-2022) «Έγκριση μελέτης με τίτλο 'Δημιουργία Χαρτογραφικών Υποβάθρων και Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του Δήμου Ξάνθης'». Το εν λόγω ΓΠΣ θεσμοθετήθηκε βάσει των διατάξεων του Ν. 2508/1997 και τα όριά του ταυτίζονται με τα διοικητικά όρια της ΔΕ Ξάνθης χωρίς να περιλαμβάνει τη ΔΕ Σταυρούπολης.

Εικόνα Α.3.9. Απόσπασμα Χάρτη Χρήσεων Γης και Προστασίας Περιβάλλοντος ΓΠΣ ΔΕ Ξάνθης (Με κόκκινο χρώμα απεικονίζεται το όριο του ΓΠΣ με τον Δήμο Ιάσμου) (πηγή: Μελέτη «Δημιουργία Χαρτογραφικών Υποβάθρων και Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του Δήμου Ξάνθης, ίδια επεξεργασία)

Οι όμορες με τον Δήμο Ιάσμου περιοχές του ΓΠΣ εντάσσονται στην Περιοχή Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ) 1 με ονομασία «Περιοχή Προστασίας Ορεινού Όγκου», για την οποία οι ισχύουσες ρυθμίσεις έχουν ως εξής:

2.1. ΠΕΠ -1/Περιοχή Προστασίας του Ορεινού Όγκου.

Πρόκειται για περιοχές ημιορεινές ή ορεινές, με δασικές ή όχι εκτάσεις, με περιοχές προστασίας ή/και τοπία φυσικού κάλλους και με φτωχή ή/και εγκαταλελειμμένη γεωργική γη. Ο χαρακτήρας των περιοχών αυτών είναι κυρίως κτηνοτροφικός, χωρίς ιδιαίτερη αγροτική δραστηριότητα, με εγκαταλελειμμένους ή/και μη οριοθετημένους παραδοσιακούς οικισμούς, τοπία μεγάλης αισθητικής αξίας και δυνατότητα για διάφορες δραστηριότητες τουρισμού - αναψυχής.

Στη Δημοτική Ενότητα Ξάνθης η Περιοχή Προστασίας του Ορεινού Όγκου περιλαμβάνει δύο τμήματα: ένα τμήμα στο ανατολικότερο άκρο και ένα τμήμα στη βόρεια - κεντρική περιοχή. Η οριοθέτηση των ζωνών αυτών παράλληλα με την προστασία των οικοτόπων τους έχει ως σκοπό την ενίσχυση των αναπτυξιακών τους δραστηριοτήτων.

Στην περιοχή αυτή, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του θεσμικού πλαισίου, για τις κατηγορίες στις οποίες υπάγεται κάθε επιμέρους τμήμα της, επιτρέπονται (όπως προκύπτει από το π.δ. 24/1985/Δ' 270):

- Γεωργοκτηνοτροφικά και γεωργοπτηνοτροφικά κτίρια, στέγαστρα σφαγής, γεωργικές αποθήκες, δεξαμενές και θερμοκήπια (άρθρο 2), δηλαδή:
 - i. Κτίρια για γεωργοκτηνοτροφικές ή γεωργοπτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, για αποθήκευση λιπασμάτων, φαρμάκων, γεωργικών εφοδίων ή γεωργικών προϊόντων, στέγαστρα σαγής ζώων, δεξαμενές.
 - ii. Θερμοκήπια για την καλλιέργεια ανθέων και κηπευτικών προϊόντων.
 - iii. Κτίρια για ιχθυοκαλλιέργεια.

iv. Φυλάκια για πυροπροστασία δασικών κ.λπ. εκτάσεων.

v. Κτίρια εκτός δασών και δασικών εκτάσεων για στέγαση του προσωπικού που ασχολείται με την εκμετάλλευση και προστασία των δασών καθώς και για την αποθήκευση υλικών και μηχανημάτων.

vi. Κτίρια αποθηκών οριζόντιου ή κατακόρυφου τύπου (SILOS) καθώς και δεξαμενές αποθήκευσης γεωργικών προϊόντων, λιπασμάτων, φαρμάκων και άλλων γεωργικών εφοδίων.

- Αντλητικές εγκαταστάσεις - υδατοδεξαμενές – φρέατα (άρθρο 3).

- Εγκαταστάσεις οργανισμών κοινής ωφελείας, τηλεπικοινωνιών, διαχείρισης απορριμμάτων κ.λπ. (δηλαδή όλες οι χρήσεις που περιλαμβάνονται στο άρθρο 7 του π.δ. 24/1985/Δ' 270).

- Βιομηχανικές - βιοτεχνικές εγκαταστάσεις και επαγγελματικά εργαστήρια, χαμηλής και μέσης όχλησης, επεξεργασίας - τυποποίησης αγροτικών προϊόντων και επεξεργασίας μαρμάρου.

- Εγκαταστάσεις Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας με συνοδευτικές μελέτες επιπτώσεων των εγκαταστάσεων στο φυσικό περιβάλλον και τοπίο και μελέτες και εφαρμογές αποκατάστασης του περιβάλλοντος από τις εργασίες κατασκευής των εγκαταστάσεων (έργα οδικού δικτύου κ.λπ.).

- Κατοικία.

- Αγροτικές εκμεταλλεύσεις - εγκαταστάσεις (μόνο η υποκατηγορία 24.5. Πολυλειτουργικό αγρόκτημα).

Επιπλέον, στην Περιοχή Προστασίας του Ορεινού Όγκου εντοπίζονται αρκετοί εγκαταλελειμμένοι οικισμοί ή οικισμοί με φθίνοντα πληθυσμό. Σύμφωνα με το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης οι ορεινές ζώνες και ιδιαίτερως εκείνα τα τμήματα των ορεινών ζωνών που χαρακτηρίζονται από φθίνοντα πληθυσμό αναγνωρίζονται ως προβληματικές περιοχές και χρήζουν ιδιαίτερου σχεδιασμού και ρυθμίσεων. Πιο συγκεκριμένα, προτείνεται η οριοθέτηση των εγκαταλελειμμένων οικισμών έστω και σε χρόνο μεταγενέστερο του παρόντος ΓΠΣ και η προστασία, αναβάθμιση και επανακατοίκησή τους. Επομένως, για τους μεμονωμένους οικισμούς ή τις ομάδες οικισμών των οποίων το παραδοσιακό περιβάλλον διασώζεται, κρίνεται απαραίτητη η εκπόνηση μελέτης για την εφικτότητα ένταξής τους σε Ειδικά Σχέδια Περιβαλλοντικής Αναβάθμισης και Ανάπτυξης (ΕΣΠΕΡΑΑ) σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 4280/2014 (Μέρος Α3 Βιώσιμη Ανάπτυξη, Εγκαταλελειμμένοι Οικισμοί - Ειδικά Σχέδια Περιβαλλοντικής Αναβάθμισης και Ανάπτυξης). Συμπληρωματικά αναφέρεται ότι οι κατευθύνσεις παρέμβασης για την προστασία και ανάπτυξη της ορεινής περιοχής αφορούν την αναθέρμανση της ορεινής οικονομίας με στόχο τη συγκράτηση του πληθυσμού. Με σκοπό την απόδοση των παρεμβάσεων αυτών επιβάλλεται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση με έμφαση στους εξής άξονες:

- Δημιουργία ορεινών κέντρων ανάπτυξης.

- Βελτίωση των δυνατοτήτων πρόσβασης στα ορεινά κέντρα.

- Ανάπτυξη της οικοτεχνίας και της βιοτεχνίας μικρής κλίμακας εντός και εκτός των οικισμών με ανάλογες επιτρεπόμενες χρήσεις.

- Ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού (αθλητικού, περιπατητικού κ.λπ. τουρισμού) με δημιουργία εξειδικευμένων ζωνών.
- Μετασχηματισμός της αγροτικής δραστηριότητας με έμφαση στα προϊόντα παραδοσιακής τεχνογνωσίας.

Παράλληλα, στον Δήμο Μύκης εκπονείται η μελέτη με τίτλο «Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Τ.Π.Σ.) Δήμου Μύκης». Επιπλέον, στον Δήμο Κομοτηνής βρίσκονται σε εξέλιξη, αφενός η μελέτη «Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοιχτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) Δήμου Αιγείρου», η οποία καλύπτει την έκταση της σημερινής ομώνυμης Δημοτικής Ενότητας και βρίσκεται στην Β1 Φάση, αφετέρου η μελέτη «Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Τ.Π.Σ.) Δήμου Κομοτηνής» η οποία καλύπτει το σύνολο του Δήμου (περιλαμβανομένης και της ΔΕ Αιγείρου). Κατά τη φάση του καθορισμού των προτεινόμενων χρήσεων γης στα πλαίσια της παρούσας μελέτης θα ληφθεί μέριμνα προκειμένου να επιτευχθεί συμβατότητα με τις ήδη θεσμοθετημένες χρήσεις του ΓΠΣ ΔΕ Ξάνθης καθώς επίσης και με τις αντίστοιχες προτεινόμενες στις υπό εκπόνηση μελέτες των όμορων Δήμων.

A.4 – ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΟΙΚΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΧΕΩΝ

A.4.1 Οικιστική Δομή

A.4.1.1 Εγκεκριμένες και υπό έγκριση περιοχές για οικιστική χρήση (σχέδια πόλης, οριοθετήσεις, επεκτάσεις από ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ κλπ.)

A.4.1.1.1 Εισαγωγή

Η χωρική ανάπτυξη του οικιστικού δικτύου της περιοχής μελέτης έχει ως εξής: Μεγάλο μέρος των οικισμών (15) του Δήμου αναπτύσσεται γραμμικά, σε μικρή απόσταση μεταξύ τους, στη διεύθυνση ανατολή – δύση, πλησίον των οδικών αξόνων της Εγνατίας οδού και κυρίως της Παλιάς Εθνική Οδού (Π.Ε.Ο. - ήδη εμπίπτουσα στο Πρωτεύον Επαρχιακό δίκτυο⁹³) Κομοτηνής – Ξάνθης μέσω Ιάσμου. Περιλαμβάνονται οι οικισμοί Αμαξάδες, Άνω Αμαξάδες, Κοπτερό, Ίασμος, Πολύανθο, Ληνός, Σώστης, Μέγα Πιστό, Μίσχος, Ασώματοι, Ρίζωμα, Θάμνα, Αγίασμα, Δύμη και Φωλέα.

Οκτώ (8) οικισμοί διασπείρονται εντός του κάμπου του Δήμου: Γαλήνη, Μωσαϊκό, Διαλαμπή, Αμβροσία, Παλλάδιο, Μικρό Παλλάδιο, Σάλπη και Γλυκονέρι.

Τέλος, δέκα (10) οικισμοί με πολύ μικρά πληθυσμιακά μεγέθη κάποιοι εκ των οποίων ήδη μηδενικοί/εγκαταλελειμμένοι, εντάσσονται εντός του ορεινού και παράλληλα δασικού όγκου της οροσειράς της Ροδόπης: Κατσίκα, Μοναχοί, Ιππικό, Πολύαρνο, Ταγγαίο, Μελίταινα, Διχάλα, Κερασιά, Κρυστάλλη, Τρίκορφο.

Η έννοια του οικισμού, ιδίως στο παρόν κεφάλαιο, λαμβάνει θεσμική διάσταση, οπότε είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθεί διάκριση μεταξύ των εννοιών "οικισμός" και "οικιστική θέση" / "οικιστική συγκέντρωση", ως εξής:

- ❖ **Οικισμός:** Παρουσία συνόλου κατοικιών και λοιπών χρήσεων που είτε περιβάλλονται από θεσμικό όριο (προϊόν εγκεκριμένης διοικητικής πράξης), ανεξαρτήτως εάν απογράφεται διακριτά κατά τις απογραφές της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΛΣΤΑΤ) και κατ' επέκταση αν έχει λάβει Γεωγραφικό Κωδικό Καλλικράτη (ΓΓΚ), είτε είναι προϋφιστάμενος του 1923 απογράφεται διακριτά μέχρι και σήμερα κατά τις απογραφές της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΛΣΤΑΤ) και κατ' επέκταση έχει λάβει Γεωγραφικό Κωδικό Καλλικράτη (ΓΓΚ).

⁹³ Βλέπε ενότητα A.3.5.1, κεφαλαίου A.3.

Ειδική περίπτωση της κατηγορίας αυτής, στην παρούσα μελέτη, είναι οι προϋφιστάμενοι οικισμοί που δεν απογράφονται πλέον από την ΕΛΣΤΑΤ, δεν διαθέτουν όριο αλλά είχαν μελετηθεί με το ισχύον ΓΠΣ (Πολύαρνο, Ταγγαίο).

- ❖ Οικιστική θέση / συγκέντρωση: Συγκέντρωση -εκτός σχεδίου- κατοικιών και συναφών δραστηριοτήτων, που είτε έχουν προκύψει από αυθόρμητη οικιστική ανάπτυξη, είτε βρίσκονται εντός ειδικών δομών συλλογικής οίκησης (π.χ., Ιερές Μονές, Καταστήματα Κράτησης), είτε αποτελούσαν προϋφιστάμενους οικισμούς που έχουν επί σειρά ετών καταστεί εγκαταλελειμμένοι, οι οποίοι είχαν απογραφεί διακριτά από την ΕΛΣΤΑΤ και ονοματίζονται βάσει του τοπωνυμίου της θέσης τους (στην πρώτη περίπτωση), της ιδιότητάς τους (στη δεύτερη) ή με το όνομά τους ως προϋφιστάμενοι οικισμοί (στην τρίτη περίπτωση).

Επειδή στην περιοχή μελέτης απαντώνται αμφότερες οι ανωτέρω περιπτώσεις, διευκρινίζεται ότι στη συνέχεια το παρόν κεφάλαιο αναφέρεται μόνο στους οικισμούς, όπως ορίστηκαν παραπάνω.

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται τα θεσμικά χαρακτηριστικά του οικιστικού δικτύου της περιοχής μελέτης τα οποία αναλύονται στις επόμενες ενότητες.

Πίνακας Α.4.1: Συγκεντρωτική καταγραφή βασικών θεσμικών χαρακτηριστικών οικιστικού δικτύου

Οικισμός	ΓΠΣ ν. 2508/97	Εγκεκριμένο Σχέδιο	Διανομή οικοπέδων	Οριοθέτηση βάσει ΠΔ/85	Οριοθέτηση ως προ του 1923	Μόνιμος πληθυσμός 2011
Δ.Ε. Ιάσμου						
Ίασμος	✓	✓ σε τμήμα του οικισμού	✓ σε τμήμα του οικισμού	-	✓	2586
Αμβροσία	✓	-	✓ σε τμήμα του οικισμού	✓	-	432
Γαλήνη	✓	-	-	✓	-	289
Γλυκονέρι	✓	✓	✓	✓	-	68
Διαλαμπή	✓	-	-	✓	-	469
Ιππικό	✓	-	-	-	-	37
Κοπτερό	✓	-	-	✓	-	810
Μελίταινα	✓	-	-	-	-	15
Μικρό Παλλάδιο	✓	-	-	-	-	60
Μωσαϊκό	✓	-	-	✓	-	193
Παλλάδιο	✓	✓	-	-	-	274
Πολύαρνο	✓	-	-	-	-	--

Οικισμός	ΓΠΣ ν. 2508/97	Εγκεκριμένο Σχέδιο	Διανομή οικοπέδων	Οριοθέτηση βάσει ΠΔ/85	Οριοθέτηση ως προ του 1923	Μόνιμος πληθυσμός 2011
Σάλπη	✓	✓	-	✓	✓	470
Ταγγαίο	✓	-	-	-	-	--
Δ.Ε. Σώστου						
Αγίασμα	-	-	-	✓	-	326
Ασώματοι	-	-	-	✓	-	712
Διχάλα	-	-	-	✓	-	--
Δύμη	-	-	-	✓	-	403
Θάμνα	-	-	-	✓	-	513
Κερασιά	-	-	-	-	-	8
Κρυστάλλη	-	-	-	-	-	9
Ληνός	-	-	-	✓	-	411
Μέγα Πιστό	-	-	-	✓	-	886
Μίσχος	-	-	-	-	-	729
Πολύανθο	-	✓ σε τμήμα του οικισμού	✓ σε τμήμα του οικισμού	✓	-	712
Ρίζωμα	-	-	-	✓	-	287
Σώστης	-	-	✓ σε τμήμα του οικισμού	✓	-	712
Τρίκορφο	-	-	-	-	-	16
Φωλέα	-	-	-	✓	-	264
Δ.Ε. Αμαξάδων						
Αμαξάδες	-	-	✓ σε τμήμα του οικισμού	✓	-	1195
Άνω Αμαξάδες	-	-	-	✓	-	563
Κατσικά	-	-	-	✓	-	--
Μοναχοί	-	-	-	✓	-	15

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Επισημάνσεις:

1. Οι οικισμοί Πολύαρνο, Ταγγαίο, Διχάλα και Κατσικά δεν περιλαμβάνονται στην τελευταία Απογραφή του 2011 της ΕΛΣΤΑΤ.
2. Συντομεύσεις:

ΓΠΣ: Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο

ΠΔ/85: Προεδρικό Διάταγμα της 24-4-1985 (ΦΕΚ 181Δ/1985).

Τέλος πρέπει να αναφερθεί ότι στην επεξεργασία του παρόντος κεφαλαίου, πλέον της πρωτογενούς επιτόπιας έρευνας που πραγματοποιήθηκε (κατά την περίοδο 2022-2023) και της ανάλογης έρευνας σε υπηρεσίες, για το παρόν κεφάλαιο αξιοποιούνται πληροφορίες και δεδομένα από:

1. Το "Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ιάσμου 2012-2014".

2. Τη μελέτη και το ΦΕΚ του ισχύοντος Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) τέως Δ. Ιάσμου, ήδη ΔΕ Ιάσμου.

A.4.1.1.2 Δ.Ε. Ιάσμου

Το 2010, με την απόφαση ΓΓ Π-ΑΜΘ 54893/5733 (ΦΕΚ 493ΑΑΠΘ/19-11-2010) εγκρίθηκε το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) του Δήμου Ιάσμου⁹⁴, σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν.2508. Το ΓΠΣ περιελάμβανε όλους τους οικισμούς της σημερινής Δ.Ε. Ιάσμου παραθέτοντας στοιχεία για την πολεοδομική οργάνωση των υφιστάμενων και νέων οικιστικών υποδοχέων. Στόχος του ήταν η αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και του κοινωνικού εξοπλισμού κυρίως των οικισμών του Ιάσμου και του Κοππερού και στη συνέχεια των υπόλοιπων οικισμών. Για το σκοπό αυτό, περιλαμβάνονται προτάσεις αναβάθμισης – αναζωογόνησης των οικιστικών υποδοχέων μέσω επεκτάσεων υφιστάμενων οικισμών, πολεοδομικών μελετών και οριοθετήσεων οικισμών όπου απαιτείται.

Στη Δ.Ε. Ιάσμου μελετήθηκαν συνολικά δεκατέσσερις (14) οικισμοί. Από αυτούς –πριν την έγκριση του προαναφερθέντος ΓΠΣ- οι πέντε (5) οικισμοί διέθεταν, τουλάχιστον σε ένα τμήμα τους, εγκεκριμένο σχέδιο ή διανομή του υπουργείου γεωργίας με τους περισσότερους εξ αυτών να διαθέτουν και οριοθέτηση με βάση τις διατάξεις του ΠΔ της 24-4-1985. Ένας (1) οικισμός διαθέτει οριοθέτηση με βάση τις διατάξεις του ΠΔ της 2-3-1981 και ένας (1) με βάση τις διατάξεις της υπ' αριθ. Ε 35400/6-12-1975 απόφασης του Υπουργείου Δημοσίων Έργων (ΦΕΚ 10Δ/12-1-1976). Τέσσερις (4) οικισμοί διαθέτουν μόνο οριοθέτηση με βάση το ΠΔ της 24-4-1985, ενώ για τους υπόλοιπους πέντε (5) δεν υφίσταται (εκτός του ΓΠΣ) κανενός άλλου είδους σχεδιασμός.

A.4.1.1.2.1 Οικισμοί με εγκεκριμένο σχέδιο πόλης ή διανομή (εξ ολοκλήρου ή σε τμήμα τους)

Ίασμος

Ο Ίασμος βρίσκεται επί της επαρχιακής οδού Κομοτηνής – Ξάνθης και αποτελεί τον μεγαλύτερο οικισμό και την έδρα του Δήμου. Πρόκειται για έναν οριοθετημένο, ως προϋφιστάμενο, οικισμό, σε τμήματα του οποίου υφίσταται εγκεκριμένο ρυμοτομικό

⁹⁴ Πρόκειται για τον Καποδιστριακό Δήμο Ιάσμου, τα όρια του οποίου ταυτίζονται με την σημερινή Δ.Ε. Ιάσμου.

σχέδιο και θύλακες διανομής. Το πολεοδομικό ιστορικό του οικισμού παρατίθεται στη συνέχεια.

1949 Έγκριση του πολεοδομικού σχεδίου του οικισμού και καθορισμός των όρων και περιορισμών δόμησης με το ΒΔ της 30-12-1948 (ΦΕΚ 6Α/10-1-1949).

1954 Κατάργηση, σε σημαντικό βαθμό, του προαναφερθέντος πολεοδομικού σχεδίου του οικισμού με το ΒΔ της 18-2-1954 (ΦΕΚ 37Α/4-3-1954), διατηρούμενου μόνο των τμημάτων αυτού επί της επαρχιακής οδού (άλλοτε εθνικής) και των σιδηροδρομικών γραμμών.

1956 Τροποποίηση του τμήματος του ρυμοτομικού σχεδίου στην περιοχή του Σιδηροδρομικού Σταθμού με το ΒΔ της 20-1-1956 (ΦΕΚ 34Α/26-1-1965).

1977 Διανομή οικοπέδων του Υπουργείου Γεωργίας σε δύο θύλακες του συνοικισμού. Ο πρώτος, αφορά εννέα οικοδομικά τετράγωνα (ή τμήματα ΟΤ) και βρίσκεται στο δυτικό μέρος του οικισμού επί της Επαρχιακής Οδού, ενώ ο δεύτερος, περιλαμβάνει έξι οικοδομικά τετράγωνα (τρία εκ των οποίων είναι ημιτελή\ "ημίκλειστα"⁹⁵) και εντοπίζεται στο κεντρικό τμήμα του οικισμού απέναντι από το παλιό Δημοτικό Σχολείο, νότια της Επαρχιακής Οδού.

1979 Τροποποίηση τμήματος του ρυμοτομικού σχεδίου σχεδόν σε όλο το μήκος της Παλαιάς Εθνικής Οδού (ήδη εντασσόμενη στο πρωτεύον επαρχιακό δίκτυο⁹⁶) με την υπ' αριθ. 40888/4-6-1979 (ΦΕΚ 455Δ/4-9-1979) Απόφαση Νομάρχη Ροδόπης (ΑΝΡ).

1984 Καθορισμός χώρου και όρων και περιορισμών δόμησης, για την ανέγερση του Κέντρου Υγείας Ιάσμου στην εκτός σχεδίου περιοχή, με το ΠΔ της 16-4-1984 (ΦΕΚ 333Δ/24-5-1984).

1996 Καθορισμός των ορίων του οικισμού ως προϋφιστάμενου του έτους 1923 με βάση τις διατάξεις του ΠΔ της 2-3-1981 «περί των ληπτέων υπ' όψιν στοιχείων και του

⁹⁵ Όπως είναι γνωστό, σε πλήθος διαγραμμάτων διανομής οικοπέδων για την αποκατάσταση προσφύγων (είτε του Υπουργείου Γεωργίας, είτε του Υπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας), καταγράφεται η παρουσία Οικοδομικών Τετραγώνων, που κάποια πλευρά τους αντί να ορίζεται από ρυμοτομική / οικοδομική γραμμή, ορίζεται είτε από πραγματικό και απτό στοιχείο του φυσικού χώρου (π.χ. φρύδι πρανούς, περίφραξη δημόσιας έκτασης κλπ.), είτε -εν γένει- από ένδειξη ορίου διανομής. Παρόλο που για αυτά τα ΟΤ έχουν επικρατήσει (ανεπίσημα) οι χαρακτηρισμοί "ημίκλειστα" ή "ανοιχτά", έχει γίνει ήδη δεκτό ότι τα υπόψη ΟΤ είναι κανονικά στοιχεία του πολεοδομικού σχεδιασμού (π.χ. άρθρο 8, παρ. 1 εδαφ. α, του Ν.4067/ 2012 "Νέος Οικοδομικός Κανονισμός", ΦΕΚ 79 Α της 9-4-2012).

⁹⁶ Οδός Κωνσταντινουπόλεως

τρόπου καθορισμού των ορίων των προ της 16-8-1923 υφιστάμενων οικισμών των στερούμενων εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, ως και καθορισμού των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων αυτών» με την υπ' αριθ. ΔΠΠ & Τ 4279/8-4-1996 ANP (ΦΕΚ 417Δ/25-4-1996).

1998 Επαναπροσδιορισμός (συμπλήρωση) των ορίων του οικισμού με την υπ' αριθ. ΔΠΠ&Τ 1746/16-4-1998 ANP (ΦΕΚ 322Δ/19-5-1998) ώστε να περιληφθεί τμήμα στα νότια όρια του οικισμού.

2009 Τροποποίηση (συμπλήρωση) των ορίων του οικισμού με την ANP ΔΠΠ 60/5-2-2009 (ΦΕΚ 82ΑΑΠΘ/26-2-2009), ώστε να περιληφθεί εντός του ορίου η περιοχή του σταδίου στα δυτικά του οικισμού η οποία αποτελεί κοινωφελή εγκατάσταση.

2010 Έγκριση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) με το οποίο προτείνεται επέκταση του οικισμού δυτικά νότια και ανατολικά και εκπόνηση συνολικής πολεοδομικής μελέτης.

Γλυκονέρι

Στο σύνολο του οικισμού Γλυκονερίου υφίσταται εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο. Το πολεοδομικό ιστορικό του οικισμού έχει ως εξής:

1967 Διανομή οικοπέδων του Υπουργείου Γεωργίας στο κεντρικό τμήμα του συνοικισμού Γλυκονερίου.

1969 Συμπληρωματική Διανομή οικοπέδων του Υπουργείου Γεωργίας σε δύο τμήματα του συνοικισμού. Το πρώτο εξ αυτών βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα του οικισμού και περιλαμβάνει τα οικοδομικά τετράγωνα 19 έως 24 ενώ το δεύτερο βρίσκεται στο νοτιοανατολικό τμήμα και περιλαμβάνει τα οικοδομικά τετράγωνα 25 και 26

1971 Συμπληρωματική Διανομή οικοπέδων του Υπουργείου Γεωργίας σε δύο θύλακες του συνοικισμού. Ο πρώτος τοποθετείται στο ανατολικό τμήμα του οικισμού στο οποίο προστίθεται το οικοδομικό τετράγωνο 27, ενώ ο δεύτερος βρίσκεται στο νοτιοδυτικό τμήμα στο οποίο προστίθενται τα οικοδομικά τετράγωνα 28,29 και 30

1974 Συμπληρωματική Διανομή του Υπουργείου Γεωργίας για την προσθήκη του οικοδομικού τετραγώνου 31 στο ανατολικό τμήμα του οικισμού.

1986 Καθορισμός, με τη υπ' αριθ. ΤΠΠΕ 1894/22-4-1986 απόφαση Νομάρχη Ροδόπης (ΦΕΚ 617Δ/25-7-1986), των ορίων και των όρων και περιορισμών δόμησης του οικισμού Γλυκονερίου με βάση τις διατάξεις του ΠΔ της 24-4-1985. Ταυτόχρονα, γίνεται κατηγοριοποίηση του οικισμού όπως προβλέπεται στο άρθρο 2 του προαναφερθέντος ΠΔ ο οποίος εντάσσεται στις κατηγορίες: μη περιαστικός, μη παραλιακός, μη τουριστικός, αδιάφορος, δυναμικός, συνεκτικός, μικρού μεγέθους.

1989 Έγκριση του πολεοδομικού σχεδίου, με την υπ' αριθ. 2006/8-5-1989 (ΦΕΚ 332Δ/1-6-1989) απόφαση Νομάρχη Ροδόπης, στην οριοθετημένη περιοχή, με την προηγούμενη υπ' αριθ. ΤΠΠΕ 1894/22-4-1986 απόφαση και σε περιοχές εκτός του ορίου του οικισμού. Γίνεται καθορισμός οικοδομήσιμων χώρων, οδών, πεζοδρόμων, κοινόχρηστων χώρων, παιδικών χαρών, παιδικού σταθμού, χώρων εκπαίδευσης, εκκλησίας, ιατρείου, κτηνιατρείου, κοινωνικού – πολιτιστικού κέντρου, αθλητικών εγκαταστάσεων, εμπορίου και διοίκησης. Επιπλέον γίνεται διαίρεση του οικισμού σε τρεις τομείς (I, II και III) κατά τους οποίους ορίζονται οι όροι και περιορισμοί δόμησης.

2010 Έγκριση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ), στο οποίο δεν φαίνεται να έχει ληφθεί υπόψη η προγενέστερη πολεοδομική μελέτη καθώς τα απεικονιζόμενα όρια του οικισμού αντιστοιχούν στην οριοθέτηση του οικισμού (και πάλι όχι στο σύνολό αυτής), ενώ προκύπτει και το παράδοξο να προτείνεται η εκπόνηση πολεοδομικής μελέτης σε τμήμα του οικισμού, στο οποίο υφίσταται ήδη διανομή οικοπέδων του Υπ. Γεωργίας (που επέχει ισχύ ρυμοτομικού σχεδίου).

Παλλάδιο

Στο σύνολο του οικισμού του Παλλαδίου υφίσταται εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο. Το πολεοδομικό ιστορικό του οικισμού έχει ως εξής:

1971 Έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου του οικισμού Παλλαδίου και καθορισμός των όρων δόμησης με την ANP 4224/16-2-1971 (ΦΕΚ 53Δ/6-3-1971).

1979 Μερική τροποποίηση του προγενέστερου ρυμοτομικού σχεδίου σε πέντε οικοδομικά τετράγωνα στο νοτιοδυτικό τμήμα του οικισμού με την υπ' αριθ. 38909/23-3-1979 ANP (ΦΕΚ 339Δ/21-6-1979).

2010 Έγκριση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ), το οποίο προτείνει επέκταση του οικισμού και συνένωσή του με τον οικισμό του Μικρού Παλλάδιου.

Σάλπη

Η Σάλπη είναι οριοθετημένος οικισμός, στο νότιο τμήμα του οποίου και σε ένα τμήμα αυτού υφίσταται εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο. Το πολεοδομικό ιστορικό του οικισμού έχει ως εξής:

1977 Καθορισμός των ορίων του προϋφιστάμενου του 1923 οικισμού σε εφαρμογή της απόφασης του Υπουργού Δημοσίων Έργων Ε 35400/6-12-1976 (ΦΕΚ 121Δ/1977) με την ΑΝΠ 37427/18-21977 (ΦΕΚ 121Δ/20-4-1977). Το οριοθετημένο ως προϋφιστάμενο τμήμα βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του σημερινού οικισμού.

1977 Έγκριση της «επέκτασης»⁹⁷ του ρυμοτομικού σχεδίου στα νότια του προαναφερθέντος οριοθετημένου οικισμού και καθορισμός των όρων δόμησης για τα οικόπεδα που περιλαμβάνει, με την υπ' αριθ. 40409/13-6-1977 ΑΝΠ (ΦΕΚ 235Δ/12-7-1977).

1978 Καθορισμός χώρου για την ανέγερση διδακτηρίου με την ΑΝΠ 38214/28-2-1978 (ΦΕΚ 230Δ/16-5-1978).

1986 Χαρακτηρισμός έκτασης εκτός του ορίου του οικισμού ως χώρου γηπέδου με την ΑΝΠ ΤΠΠΕ 462/10-6-1986 (ΦΕΚ 855Δ/18-9-1986).

1994 Καθορισμός εκ νέου των ορίων του οικισμού, με βάση τις διατάξεις του ΠΔ της 24-4-1985, με την υπ' αριθ. ΤΠΠΕ οικ. 2469/8-6-1994 απόφαση Νομάρχη Ροδόπης (ΦΕΚ 725Δ/19-7-1994). Ταυτόχρονα, καθορίζονται οι όροι και περιορισμοί δόμησης για το συνεκτικό τμήμα του οικισμού και τη μη πυκνοδομημένη περιοχή, ενώ παράλληλα γίνεται η κατηγοριοποίηση του οικισμού ο οποίος εντάσσεται στις κατηγορίες: συνεκτικός, ενδιαφέρων, μη περιαστικός, μη παραλιακός – τουριστικός, μετρίου μεγέθους.

⁹⁷ Ο όρος "επέκταση" στον τίτλο της εγκριτικής απόφασης φαίνεται να χρησιμοποιείται μάλλον καταχρηστικά δεδομένου ότι δεν εντοπίστηκε προγενέστερο διάταγμα ρυμοτομίας / σχέδιο πόλης και πιθανώς εννοεί τη διεύρυνση του οικισμού σε σχέση με το προγενέστερο όριο οικισμού "προ του 1923".

2010 Έγκριση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) στο οποίο προτείνεται επέκταση με σκοπό την εφαρμογή στεγαστικού προγράμματος για αθίγγανους με τη χρήση του άρθρου 26 του Ν. 1337/83 και εκπόνηση πολεοδομικής μελέτης στο σύνολο του οικισμού.

Στον οικισμό βάση πρόχειρου διαγράμματος το οποίο⁹⁸ δεν έλαβε θεσμική ισχύ και καλείται⁹⁹ ως «Τοπικό Ρυμοτομικό» παραχωρήθηκαν, μάλλον άτυπα, οικόπεδα σε αθίγγανους.

Κατόπιν αυτοψίας, περιοχή συγκέντρωσης αθίγγανων εντοπίζεται στα νότια του οικισμού εντός της οριοθέτησης.

Εκτιμούμε ότι η ανωτέρω περιοχή επέκτασης υποδεικνύεται εσφαλμένα, στους χάρτες και το λεκτικό της απόφασης του ΓΠΣ, στα νοτιοανατολικά της οριοθέτησης του οικισμού, εντός καλλιεργήσιμης γεωργικής γης, καθώς είναι πιο λογικό να αφορά είτε αυτή που βρίσκεται ήδη υλοποιημένη νότια εντός των ορίων του οικισμού, είτε στη δυτική πλευρά αυτής, επί της οποίας εντοπίζονται δύο θέσεις σημειακής συγκέντρωσης αθίγγανων.

Αμβροσία

Η Αμβροσία είναι οριοθετημένος οικισμός, σε τμήματα του οποίου υφίσταται διανομή του υπουργείου Γεωργίας. Το πολεοδομικό ιστορικό του οικισμού έχει ως εξής:

1966 Διανομή οικοπέδων του Υπουργείου Γεωργίας σε δύο τμήματα του συνοικισμού. Το μεγαλύτερο εκ των δύο βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα του οικισμού, επί της συλλεκτήριας οδού και περιλαμβάνει τα οικοδομικά τετράγωνα 1-39, ενώ το μικρότερο βρίσκεται στο νότιο τμήμα και περιλαμβάνει τα οικοδομικά τετράγωνα 40 και 41.

1970 Συμπληρωματική Διανομή οικοπέδων του Υπουργείου Γεωργίας κατά την οποία προστίθενται τα οικοδομικά τετράγωνα 42-48 στο νότιο τμήμα της προαναφερθείσας Διανομής του οικισμού.

1990 Καθορισμός των ορίων και των όρων και περιορισμών δόμησης του οικισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΠΔ της 24-4-1985, με την υπ' αριθ. ΤΠΠΕ 2976/2-10-1990 ΑΝΠ (ΦΕΚ 599Δ/23-10-1990). Τα όρια του οικισμού περιλαμβάνουν: α) τα

⁹⁸ Δεν μας χορηγήθηκε

⁹⁹ Η πληροφορία προέρχεται από τον Εργοδότη

τμήματα των Διανομών, β) τη μεταξύ των διανομών δομημένη περιοχή που αποτελεί τον αρχικό πυρήνα του οικισμού, γ) νέες περιοχές εκατέρωθεν των διανομών.

Οι όροι δόμησης διαφοροποιούνται για το εντός και το εκτός εγκεκριμένου σχεδίου τμήμα του οικισμού (χωρίς ωστόσο να λαμβάνεται υπόψη η παρουσία του προϋφιστάμενου πυρήνα ο οποίος -ως προς τους όρους δόμησης- εξομοιώνεται με τις αδόμητες και αραιοδομημένες, περιμετρικές περιοχές που περικλείονται στο όριο).

Επιπλέον, γίνεται κατηγοριοποίηση του οικισμού ο οποίος κρίνεται ως: συνεκτικός, ενδιαφέρων, μη περιαστικός, μη παραλιακός – τουριστικός, μεσαίου μεγέθους

2010 Έγκριση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) με το οποίο προτείνεται η εκπόνηση πολεοδομικής μελέτης του οικισμού.

A.4.1.1.2.2 Οικισμοί <2.000 κατοίκων, οριοθετημένοι βάσει του ΠΔ της 24-4-1985

Οι οριοθετήσεις των οικισμών κάτω των 2.000 κατοίκων σε εφαρμογή του ΠΔ της 24-4-1985 (ΦΕΚ 181Δ/1985), ως μηχανισμός παρέμβασης στην οργάνωση του χώρου ήταν βασικός πυλώνας της “Επιχείρησης Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης” (ΕΠΑ) της δεκαετίας του '80 και “απάντηση” σε μια σειρά πιεστικών -τότε- ζητημάτων όπως:

- Η αντιμετώπιση της έλλειψης νομιμότητας των δημιουργηθεισών μετά το 1923 αυθόρμητων οικιστικών πυκνώσεων, αλλά και η ανάγκη θέσπισης ορίου στην ανεξέλεγκτη διεύρυνση τους.
- Η αντιμετώπιση της ανάγκης, γρήγορης διασφάλισης δυνατότητας νόμιμης δόμησης, ως μέσου εκτόνωσης αντίστοιχων πιεστικών αιτημάτων και συμβολής στην άμβλυνση προβλημάτων πληθυσμιακής συρρίκνωσης πολλών μικρών οικισμών (βασική συνέπεια της οριοθέτησης είναι ότι οι ιδιοκτησίες που εμπίπτουν εντός του ορίου χαρακτηρίζονται -από τη νομοθεσία- ως οικόπεδα).
- Η επίτευξη της διεύρυνσης των ορίων της “νόμιμης” πόλης με απλές, σύντομες και μη κοστοβόρες διαδικασίες.

Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι σύμφωνα με τους σχεδιασμούς της ΕΠΑ, η εν λόγω αντιμετώπιση είχε υιοθετηθεί ως μέρος μιας ευρύτερης διαδικασίας, μέχρι την πλήρη ένταξη των οριοθετημένων οικισμών σε σχέδιο (και μάλιστα με πρόβλεψη απλούστερων διαδικασιών εκπόνησης/έγκρισης πολεοδομικής μελέτης, σε σχέση με τις επεκτάσεις των οικισμών άνω των 2.000 κατοίκων). Αποτελούσε δηλαδή μέρος

ενός προσδοκώμενου σχήματος “Κατηγοριοποίηση-Οριοθέτηση-Πολεοδότηση”¹⁰⁰. Από τους επτά (7) οριοθετημένους οικισμούς της περιοχής μελέτης (με το ΠΔ του 1985), μόλις σε έναν έγινε χρήση αυτής της δυνατότητας (Γλυκονέρι).

Το 2008, η Απόφαση 1828/2008 του Ε' τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣΤΕ) έκρινε μη επιτρεπτή, ως μη συμβατή με το Σύνταγμα, την υπό όρους δυνατότητα σημειακής δημιουργίας κοινοχρήστων που παρείχε το άρθρο 6 του ΠΔ της 24-4-1985. Για την αντιμετώπιση των αρρυθμιών που επέφερε η απόφαση αυτή στις δυνατότητες δόμησης στους οριοθετημένους οικισμούς (στη φάση προ της πολεοδόμησης), ψηφίστηκε το άρθρο 35, του Ν.3937/2011 (ΦΕΚ 60Α/2011), σχετικά με την “*κύρωση δικτύου κοινοχρήστων χώρων οικισμών στερούμενων εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου*”¹⁰¹ και εκδόθηκε η ΥΑ 39608/14-09-2011 (ΦΕΚ 2200Β/ 30-9-2011), σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές εφαρμογής αυτού. Χρήση αυτής της δυνατότητας στην περιοχή μελέτης δεν έχει γίνει για κανένα οικισμό.

Το 2019, εξεδόθη η υπ' αριθ. 1268/2019 Απόφαση του ΣΤΕ, με την οποία κρίθηκε ότι οι οικισμοί του Πηλίου, μη νομίμως οριοθετήθηκαν με αποφάσεις του Νομάρχη Μαγνησίας. Οι γενικού χαρακτήρα τοποθετήσεις σε επιμέρους σκέψεις της Απόφασης του ΣΤΕ εγείρουν ανησυχίες ότι το θέμα αφορά ευρύτερα τις οριοθετήσεις οικισμών, χωρίς όμως αυτό να έχει οδηγήσει σε καθιέρωση νέου καθεστώτος.

Στην περιοχή της Δ.Ε. Ιάσμου, οι οριοθετημένοι οικισμοί, χωρίς επακόλουθη ένταξη σε σχέδιο πόλης, είναι έξι (6): Γαλήνη, Διαλαμπή, Κοπτερό, Μωσαϊκό, Αμβροσία, Σάλπη. Η οριοθέτηση των οικισμών αυτών έγινε με βάση το ΠΔ της 24-4-1985 «Τρόπος καθορισμού ορίων οικισμών της χώρας μέχρι 2000 κατοίκους, κατηγορίες αυτών και καθορισμός ορών και περιορισμών δόμησης», όπως αυτό εκάστοτε ίσχυε.

Οι καθορισμοί των ορίων των παραπάνω οικισμών θεσπίστηκαν με τις αντίστοιχες Αποφάσεις Νομάρχη Ροδόπης. Ταυτόχρονα με την οριοθέτησή τους, έγινε και η ταξινόμηση τους στις κατηγορίες που διακρίνονται στο άρθρο 2 του ΠΔ 24-4-1985.

Από τους ανωτέρω οικισμούς, για την Αμβροσία και τη Σάλπη οι οποίοι έχουν μιας μορφής ρυμοτομικά σχέδια, έγινε ήδη αναλυτική αναφορά στο πολεοδομικό τους ιστορικό στην προηγούμενη ενότητα.

Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται οι αποφάσεις οριοθέτησης των τεσσάρων υπόλοιπων οικισμών (μαζί με τα αντίστοιχα ΦΕΚ) και την κατηγοριοποίησή τους.

¹⁰⁰ Σε αρκετές περιπτώσεις εφαρμογής του ΠΔ της 24-4-1985, η κατηγοριοποίηση γίνονταν μαζί με την οριοθέτηση ή μεταγενέστερα αυτής.

¹⁰¹ Όπως ισχύει μετά από την παρ.16, του α.42, του Ν.4030/2011, το α.10, του Ν.4164/2013, το α.36, του Ν.4258/2014, την παρ.18α, του Ν.4315/2014 και το α.70, του Ν.4342/2015.

Πίνακας Α.4.2: Αποφάσεις οριοθέτησης οικισμών της Δ.Ε. Ιάσμου

Οικισμός	Απόφαση Οριοθέτησης	ΦΕΚ Οριοθέτησης	Κατηγοριοποίηση
Γαλήνη	ΤΠΠΕ 604/ 17-6-1993	943Δ/12-8-1993	συνεκτικός, αδιάφορος, μη περιαστικός, μη παραλιακός - τουριστικός, μετρίου μεγέθους
Διαλαμπή	ΤΠΠΕ/οικ. 334/24-1-1986	212Δ/18-3-1986	μη περιαστικός, μη τουριστικός, μη παραλιακός, αδιάφορος, φθίνων, συνεκτικός, μεσαίος
Κοπτερό	ΤΠΠΕ 605/15-6-1993	943Δ/12-8-1993	συνεκτικός, αδιάφορος, μη περιαστικός, μη παραλιακός - τουριστικός, μετρίου μεγέθους
Μωσαϊκό	ΤΠΠΕ 603/17-6-1993	943Δ/12-8-1993	συνεκτικός, αδιάφορος, μη περιαστικός, μη παραλιακός - τουριστικός, μετρίου μεγέθους

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Στον οικισμό της Γαλήνης ακολούθησε η επέκταση του ορίου του, με την ενσωμάτωση μικρής περιοχής στο βορειοδυτικό τμήμα του, με την υπ' αριθ. ΔΠΠ & Τ 5377/27-10-1998 απόφαση του Νομάρχη (ΦΕΚ 200Δ/26-3-1999).

Μεταγενέστερα, το 2010, από το ΓΠΣ προτάθηκε η εκπόνηση πολεοδομικής μελέτης στον οικισμό του Κοπτερού καθώς και στους κεντρικούς πυρήνες των οικισμών Γαλήνη, Διαλαμπή, Μωσαϊκό (που δεν προωθήθηκαν έως και σήμερα).

Χαρτογραφική απόδοση των ορίων από την παρούσα μελέτη

Οι οριοθετήσεις των οικισμών σε εφαρμογή του ΠΔ της 24-4-1985 (ΦΕΚ 181Δ/1985), έχουν γίνει στην πλειονότητα τους σε διαγράμματα 1:5.000 της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού (δηλαδή σε διαγράμματα με περιορισμένη ακρίβεια για θέσπιση πολεοδομικών ρυθμίσεων) και αποτελούσαν έκτακτη και “ταχύρρυθμη” διαδικασία. Ως εκ τούτου η λεπτομερής απεικόνιση των επιθυμητών ορίων, αλλά και η ακριβής χαρτογραφική τους απόδοση δεν φέρεται να ήταν από τα κύρια ζητούμενα της διαδικασίας, καθώς προβλεπόταν ότι για όλους τους οριοθετημένους οικισμούς θα ακολουθούσε πολεοδομική μελέτη ένταξης στο σχέδιο, με εξειδικευμένες προδιαγραφές, που θα αντιμετώπιζε, σε μεγαλύτερη κλίμακα και σε ακριβέστερα υπόβαθρα, τέτοια ζητήματα.

Για την πλήρη άρση τυχόν αποκλίσεων και των ενδεχόμενων αστοχιών και την αποκατάσταση της πραγματικής εικόνας των ορίων, όπου κι αν κρίνεται ότι υπάρχει, απαιτείται εξειδικευμένη έρευνα και επεξεργασία των δεδομένων που ίσχυαν τότε (ίσως και με τη συνδρομή των στοιχείων του Κτηματολογίου), η οποία εκφεύγει του τακτικού αντικειμένου της Α' φάσης της παρούσας μελέτης, όπως αυτό περιγράφεται στις ισχύουσες προδιαγραφές (ΦΕΚ 1975Β/2017).

Με βάση τα ανωτέρω, η απόδοση των ορίων των οικισμών στην παρούσα μελέτη -στις περιπτώσεις που δεν υπήρξε επακόλουθη έγκριση Πολεοδομικής Μελέτης- αποτελεί σύνθεση των διαγραμμάτων των οριοθετήσεων, με περιορισμένες και απολύτως αναγκαίες προσαρμογές, των λεκτικών των σχετικών αποφάσεων και του ισχύοντος ΓΠΣ (τουλάχιστον για τη ΔΕ Ιάσμου) για τους οικισμούς όμως που αυτό δεν είχε σοβαρές αστοχίες¹⁰².

A.4.1.1.2.3 Οικισμοί προϋφιστάμενοι του 1923

Για το σύνολο των οικισμών του Δήμου Ιάσμου υπάρχουν τεκμήρια παρουσίας τους κατά την περίοδο προ του 1923. Συγκεκριμένα, στην πρώτη επίσημη απογραφή πληθυσμού του Ελληνικού Κράτους του 1920 (δηλαδή προ του 1923) απογράφονται όλοι οι οικισμοί του Δήμου στο Νομό Ροδόπης¹⁰³. Επιπλέον, τεκμήριο παρουσίας των οικισμών αποτελεί και η αναφορά τους στην απόφαση περί συστάσεως δήμων και κοινοτήτων στους νομούς Έβρου και Ροδόπης του 1924 (ΦΕΚ 194Α/14-7-1924).

Οικισμοί οριοθετημένοι ως προϋφιστάμενοι του 1923

Ο Ίασμος και η Σάλπη, στους οποίους έγινε αναφορά παραπάνω, είναι οι μοναδικοί οικισμοί, στην περιοχή μελέτης, οι οποίοι έχουν οριοθετηθεί ως προϋφιστάμενοι του 1923. Μετά από σχετική έρευνα που διενεργήθηκε, δεν προκύπτει να υφίστανται άλλοι οικισμοί των οποίων η οριοθέτηση να έχει γίνει μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1980 με την εφαρμογή κάποιας εκ των προβλεπόμενων διαδικασιών όπως είναι το ΠΔ της 2-3-1981 (ΦΕΚ 138Δ/1981) "*Περί των ληπτέων υπ' όψιν στοιχείων και του τρόπου καθορισμού των ορίων των προ της 16.8.1923 υφισταμένων οικισμών των στερουμένων εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, ως και καθορισμός των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων αυτών*" ή από τα ανάλογου περιεχομένου προϊσχύσαντα ΠΔ της 15-6-1977 (ΦΕΚ 225Δ/1977) και ΠΔ της 21-11-1979 (ΦΕΚ 693Δ/1979) κ.ο.κ.

Προϋφιστάμενοι του 1923 οικισμοί χωρίς οριοθέτηση

¹⁰² Αστοχίες εντοπίσθηκαν στο όριο των οικισμών Γαλήνης, Μωσαϊκού και Αμβροσίας (βλ. περισσότερα στην ενότητα Α.6.4.2)

¹⁰³ Οι οικισμοί του Μικρού Παλλάδιου και των Άνω Αμαξάδων, απογράφονται μαζί με το Παλλάδιο και τους Αμαξάδες αντίστοιχα.

Στην Δ.Ε. Ιάσμου υπάρχουν πέντε (5) προϋφιστάμενοι οικισμοί για τους οποίους δεν υπάρχει κανενός είδους οριοθέτηση: το Ιππικό, η Μελίταινα, το Μικρό Παλλάδιο, το Πολύαρνο και το Ταγγαίο.

A.4.1.1.2.4 Θεσμοθετημένες επεκτάσεις για κατοικία από ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ

Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) του (τέως) Δήμου Ιάσμου προβλέπει τέσσερις θεσμοθετημένες επεκτάσεις για κατοικία στους οικισμούς Ίασμος, Κοπτερό, Παλλάδιο - Μικρό Παλλάδιο και Σάλπη για τις οποίες προτείνει Συντελεστές Δόμησης.

Για τους οικισμούς του Ιάσμου και του Κοπτερού το ΓΠΣ προβλέπει ότι θα υπάρξει πληθυσμιακή αύξηση και συνεπώς προτείνει την αύξηση των θεσμοθετημένων εκτάσεων τους κατά 371 και 121 περίπου στρέμματα αντίστοιχα. Στον Ίασμο προτείνονται για επέκταση περιοχές στα ανατολικά, νότια, δυτικά, και βορειοδυτικά του υφιστάμενου οικισμού, ενώ στο Κοπτερό προτείνονται περιοχές στα νότια, δυτικά και βορειοδυτικά. Στη Σάλπη προτείνεται επέκταση 81 στεμμάτων στο νοτιοανατολικό τμήμα του οικισμού για τη στέγαση αθιγγάνων¹⁰⁴. Τέλος, προτείνεται η επέκταση του Παλλαδίου και η συνένωση του με τον οικισμό Μικρό Παλλάδιο. Αναλυτικότερα από την εγκριτική απόφαση του ισχύοντος ΓΠΣ (λεκτικό, χάρτες και πίνακες) προκύπτουν τα εξής κατά οικισμό:

- Ίασμος
 - Οι επεκτάσεις αφορούν σε πέντε τμήματα ποικίλων μεγεθών (δυτικά, νότια και ανατολικά του οικισμού), με εμφανή την πρόθεση εξομάλυνσης του ορίου του, παράλληλα με την ενσωμάτωση στο σχέδιο περιοχών όπου έχει ήδη αναπτυχθεί κατοικία και την οικιστική αξιοποίηση θυλάκων που δεν προσκρούουν σε περιοριστικούς παράγοντες οικιστικής ανάπτυξης.
 - Η συνολική έκταση των επεκτάσεων ανέρχεται σε 371 στρ. περίπου.
 - Ο ΜΣΔ στις επεκτάσεις ορίζεται σε 0,50.
 - Ως επιτρεπόμενη χρήση γης ορίζεται η Γενική Κατοικία με περιορισμούς.
 - Προβλέπεται η εκπόνηση των κατάλληλων μελετών για τη δυνατότητα μείωσης των κατά κανόνα αποστάσεων ορισμένων τμημάτων (ανατολικά και νότια) από τα υφιστάμενα κοιμητήρια.
- Κοπτερό

¹⁰⁴ Από συζητήσεις που έγιναν με τον επιβλέποντα της μελέτης προέκυψε ότι η περιοχή που θα στέγαζε αθιγγανούς είναι η ήδη υπάρχουσα στο νότιο τμήμα του οριοθετημένου οικισμού στην οποία πράγματι διαβιούν.

- Οι επεκτάσεις αφορούν σε τρία τμήματα, ποικίλων μεγεθών, περιμετρικά του οικισμού, με εμφανή την πρόθεση εξομάλυνσης του ορίου του, παράλληλα με την ενσωμάτωση στο σχέδιο περιοχών όπου έχει ήδη αναπτυχθεί κατοικία και την οικιστική αξιοποίηση θυλάκων που δεν προσκρούουν σε περιοριστικούς παράγοντες οικιστικής ανάπτυξης.
- Η συνολική έκταση των επεκτάσεων ανέρχεται σε 121 στρ. περίπου.
- Ο ΜΣΔ στις επεκτάσεις ορίζεται σε 0,74.
- Ως επιτρεπόμενη χρήση γης ορίζεται η Γενική Κατοικία με περιορισμούς.
- Προβλέπεται η εκπόνηση των κατάλληλων μελετών για τη δυνατότητα μείωσης των κατά κανόνα αποστάσεων ορισμένων τμημάτων (ανατολικά) από τα υφιστάμενα κοιμητήρια.
- Παλλάδιο – Μικρό Παλλάδιο
 - Η επέκταση αφορά σε τμήμα βόρεια του εγκεκριμένου σχεδίου του Παλλαδίου και συνδυάζεται με την ένταξη στο σχέδιο της οικιστικής συγκέντρωσης στο Μικρό Παλλάδιο (για την οποία προτείνεται και διαδικασία οριοθέτησης), για τη λειτουργική και οργανική εννοποίησή τους σε ενιαίο σχεδιασμό.
 - Η συνολική έκταση ανέρχεται σε 98 στρ. περίπου.
 - Ο ΜΣΔ ορίζεται σε 0,40.
 - Ως επιτρεπόμενη χρήση γης ορίζεται η Γενική Κατοικία με περιορισμούς.
- Σάλπη
 - Η επέκταση αφορά σε τμήμα νοτιοανατολικά του ορίου, εμβαδού 81 στρ. περίπου, με σκοπό την ανάπτυξη στεγαστικού προγράμματος για τη στέγαση αθίγγανων.
 - Λόγω του ειδικού σκοπού της πολεοδόμησης, η ένταξη σε σχέδιο πόλης προτείνεται να μην ακολουθήσει τις πάγιες διαδικασίες, αλλά να πραγματοποιηθεί με Τοπικό Ρυμοτομικό Σχέδιο (ΤΡΣ), του άρθρου 26, του Ν.1337/1983^{105,106}.
 - Ο ΜΣΔ στο ΤΡΣ ορίζεται σε 0,70.

A.4.1.1.2.5 Θεσμοθετημένες περιοχές παραθεριστικής κατοικίας

Στην περιοχή δεν υφίστανται θεσμοθετημένες περιοχές παραθεριστικής κατοικίας (με κανονιστικούς ή άλλους όρους)

¹⁰⁵ Επισημαίνεται ότι το υπόψη άρθρο, εξακολουθεί να βρίσκεται σε ισχύ και μετά τις πρόσφατες μεταρρυθμίσεις της πολεοδομικής νομοθεσίας (Ν.4447/2016, Ν. 4759/2020 κλπ.).

¹⁰⁶ Προκαλεί εντύπωση η επιλογή ανάπτυξης στεγαστικού προγράμματος σε έκταση που είναι εμφανώς καλλιεργούμενη αγροτική γη και -σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία- ιδιωτική, γεγονός που απαιτεί την προγενέστερη απαλλοτρίωση της έκτασης και ως εκ τούτου συνεπάγεται επιπλέον κόσθη και διαδικασίες.

A.4.1.1.2.6 Θεσμοθετημένες περιοχές α' ή β' κατοικίας με ΠΕΡΠΟ, ΠΠΑΙΠ κ.λπ.

Στα ανατολικά όρια της περιοχής μελέτης είχαν καθοριστεί ζώνες ΠΕΡΠΟ με την υπ' αριθ. οικ. 2005/17-7-2002 απόφαση της Υφυπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΦΕΚ 686Δ/8-8-2002). Οι ζώνες αυτές δεν εμπίπτουν εντός της ΔΕ Ιάσμου.

Κατά συνέπεια, στην περιοχή της ΔΕ Ιάσμου δεν υφίστανται θεσμοθετημένες περιοχές α' ή β' κατοικίας μέσω του μηχανισμού των Περιοχών Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδόμησης (ΠΕΡΠΟ) του ν.2508/1997 ή μέσω του μηχανισμού των Περιοχών Περιβαλλοντικής Αναβάθμισης και Ιδιωτικής Πολεοδόμησης (ΠΠΑΙΠ), του ν. 4280/2014.

A.4.1.1.3 Δ.Ε. Σώστου και Αμαξάδων

Στη Δ.Ε. Σώστου μελετήθηκαν συνολικά δεκαπέντε (15) οικισμοί. Από αυτούς, οι δύο (2) είναι οριοθετημένοι και διαθέτουν, τουλάχιστον σε ένα τμήμα τους, εγκεκριμένο σχέδιο διανομή, οι εννέα (9) διαθέτουν μόνο οριοθέτηση με βάση το ΠΔ της 24-4-1985, ενώ οι υπόλοιποι δεν διαθέτουν κανενός είδους σχεδιασμό.

Αντίστοιχα στη Δ.Ε. Αμαξάδων μελετήθηκαν συνολικά τέσσερις (4) οικισμοί, εκ των οποίων ο ένας (1) διαθέτει οριοθέτηση με βάση το ΠΔ της 24-4-1985 και διανομή σε τμήμα του, ενώ οι υπόλοιποι τρεις (3) διαθέτουν μόνο οριοθέτηση με βάση το ΠΔ της 24-4-1985.

A.4.1.1.3.1 Οικισμοί με εγκεκριμένο σχέδιο πόλης ή διανομή (εξ ολοκλήρου ή σε τμήμα τους)

Πολύανθο

Το Πολύανθο είναι οριοθετημένος οικισμός της Δ.Ε Σώστου, σε τμήματα του οποίου υφίσταται εγκεκριμένο σχέδιο και διανομή. Το πολεοδομικό ιστορικό του οικισμού παρατίθεται στη συνέχεια.

1968 Διανομή οικοπέδων του Υπουργείου Γεωργίας στο νότιο τμήμα του οικισμού.

1978 Έγκριση επέκτασης του ρυμοτομικού σχεδίου στο ανατολικό τμήμα του οικισμού με την ANP 44575/77/30-1-1978 (ΦΕΚ 102Δ/8-3-1978) και καθορισμός των

όρων δόμησης του συστήματος των πτερύγων, όπως ορίζονται στο κεφάλαιο Ζ του ΓΟΚ/73.

1984 Συμπληρωματική Διανομή του Υπουργείου Γεωργίας τριών οικοπέδων στο δυτικό τμήμα του οικισμού.

1999 Καθορισμός, με τη υπ' αριθ. ΔΠΠ & Τ 276/26-1-1999 ΑΝΡ (ΦΕΚ 158Δ/11-3-1998), των ορίων και των όρων και περιορισμών δόμησης του οικισμού με βάση τις διατάξεις του ΠΔ της 24-4-1985. Ταυτόχρονα γίνεται κατηγοριοποίηση του οικισμού ο οποίος κρίνεται ως: αδιάφορος, φθίνων, συνεκτικός, μη περιαστικός, μη παραλιακός – τουριστικός, μεγάλου μεγέθους.

Σώστης

Ο Σώστης είναι οριοθετημένος οικισμός της ομώνυμης Δ.Ε, σε τμήματα του οποίου υφίσταται διανομή. Το πολεοδομικό ιστορικό του οικισμού έχει ως εξής:

1971 Διανομή οικοπέδων του Υπουργείου Γεωργίας σε τέσσερις θύλακες του οικισμού. Ο μεγαλύτερος εξ αυτών βρίσκεται στο νότιο τμήμα του οικισμού και περιλαμβάνει τα οικοδομικά τετράγωνα 4-11. Οι υπόλοιποι τρεις αφορούν τα οικοδομικά τετράγωνα 1,2 και 3 και βρίσκονται στο κεντρικό τμήμα του οικισμού.

1996 Καθορισμός των ορίων και των όρων και περιορισμών δόμησης με την ΑΝΡ ΔΠΠ & Τ 2791/10-7-1996 (ΦΕΚ 790Δ/30-7-1996) με βάση τις διατάξεις του ΠΔ της 24-4-1985. Επιπλέον, γίνεται κατηγοριοποίηση του οικισμού ο οποίος εντάσσεται στις κατηγορίες: μη περιαστικός, μη παραλιακός, μη τουριστικός, αδιάφορος, συνεκτικός, στάσιμος και μεγάλος.

2002 Τροποποίηση των ορίων του οικισμού με την ένταξη νέων τμημάτων κυρίως στα δυτικά όρια με την υπ' αριθ. 2509/27-12-2001 απόφαση του Νομάρχη (ΦΕΚ 82Δ/12-2-2002).

Αμαξάδες

Ο οικισμός των Αμαξάδων/Πελεκητή είναι οριοθετημένος οικισμός της ομώνυμης Δ.Ε, στο νοτιοδυτικό τμήμα του οποίου υφίσταται διανομή. Το πολεοδομικό ιστορικό του οικισμού έχει ως εξής:

1959 Διανομή οικοπέδων σε 19 οικοδομικά τετράγωνα στο νοτιοδυτικό τμήμα του οικισμού.

1992 Καθορισμός των ορίων και των όρων και περιορισμών δόμησης με την υπ' αριθ. ΤΠΠΕ/16-4-1992 (ΦΕΚ 449Δ/18-5-1992) ΑΝΡ με βάση τις διατάξεις του ΠΔ της 24-4-1985 και κατηγοριοποίηση του οικισμού ως: μη περιαστικός, μη παραλιακός, μη τουριστικός, αδιάφορος, συνεκτικός, στάσιμος και μεσαίος.

A.4.1.1.3.2 Οικισμοί <2.000 κατοίκων, οριοθετημένοι βάσει του ΠΔ της 24-4-1985

Στην περιοχή της Δ.Ε. Σώστου, οι οριοθετημένοι οικισμοί, χωρίς επακόλουθη ή προηγούμενη ένταξη σε σχέδιο πόλης ή διανομή, είναι εννέα (9): το Αγίασμα, οι Ανώματοι, η Διχάλα, η Δύμη, τα Θάμνα, ο Ληνός, το Μέγα Πιστό, το Ρίζωμα και η Φωλέα. Οι αντίστοιχοι οικισμοί στη Δ.Ε. Αμαξάδων είναι τρεις (3): οι Άνω Αμαξάδες, η Κατσικά και οι Μοναχοί. Οι οριοθετήσεις και οι κατηγοριοποιήσεις των οικισμών αυτών έγιναν με βάση το ΠΔ της 24-4-1985 και θεσπίστηκαν με αντίστοιχες Αποφάσεις Νομάρχη Ροδόπης.

Στον παρακάτω πίνακα φαίνονται οι αποφάσεις οριοθέτησης των οικισμών (μαζί με τα αντίστοιχα ΦΕΚ) και την κατηγοριοποίησή τους.

Πίνακας Α. 4.3: Αποφάσεις οριοθέτησης οικισμών των Δ.Ε. Σώστου και Αμαξάδων

Οικισμός	Απόφαση Οριοθέτησης	ΦΕΚ Οριοθέτησης	Κατηγοριοποίηση
Δ.Ε. Σώστου			
Αγίασμα	ΤΠΠΕ 4350/8-12-1992	1365Δ/31-12-1992	συνεκτικός, ενδιαφέρων, μη περιαστικός, μη παραλιακός - τουριστικός, μεσαίου μεγέθους, φθίνων
Ανώματοι	οικ. 4349/2-10-1992	1090Δ/22-10-1992	συνεκτικός, αδιάφορος, μη περιαστικός, μη παραλιακός - τουριστικός, μεσαίου μεγέθους, φθίνων
Διχάλα	ΤΠΠΕ 4316/8-12-1992	1366Δ/31-12-1992	ορεινός, μικρός, φθίνων, αδιάφορος, μη περιαστικός, μη παραλιακός – τουριστικός, συνεκτικός, μικρού μεγέθους
Δύμη	οικ. 4348/2-10-1992	1090Δ/22-10-1992	συνεκτικός, ενδιαφέρων, μη περιαστικός, μη παραλιακός - τουριστικός, μεσαίου μεγέθους
Θάμνα	ΤΠΠΕ οικ. 2338/5-6-1995	453Δ/28-6-1995	συνεκτικός, αδιάφορος, μη περιαστικός, μη παραλιακός - τουριστικός, μεσαίου μεγέθους
Ληνός	ΔΠΠ&Τ 1483/14-4-1997	394Δ/20-5-1997	συνεκτικός, ενδιαφέρων, μη περιαστικός, μη παραλιακός - τουριστικός, μεσαίου μεγέθους, στάσιμος
Μέγα Πιστό	ΤΠΠΕ 1268/27-3-1995	276Δ/3-5-1995	συνεκτικός, αδιάφορος, φθίνων, μη περιαστικός, μη παραλιακός - τουριστικός, μεσαίου μεγέθους
Ρίζωμα	ΤΠΠΕ οικ. 2339/5-6-1995	453Δ/28-6-1995	συνεκτικός, αδιάφορος, μη περιαστικός, μη παραλιακός - τουριστικός, μεσαίου μεγέθους

Φωλέα	ΤΠΠΕ 5489/ 8-12-1992	1366Δ/31-12-1992	συνεκτικός, αδιάφορος, φθίνων, μη περιαστικός, μη παραλιακός - τουριστικός, μεσαίου μεγέθους
Δ.Ε. Αμαξάδων			
Άνω Αμαξάδες	ΤΠΠΕ/16-4-1992	449Δ/18-5-1992	μη περιαστικός, μη παραλιακός, μη τουριστικός, αδιάφορος, συνεκτικός, στάσιμος, μεσαίος
Κατσίκα	ΤΠΠΕ/16-4-1992	499Δ/18-5-1992	μη περιαστικός, μη παραλιακός, μη τουριστικός, αδιάφορος, φθίνων, μικρός
Μοναχοί	ΤΠΠΕ/16-4-1992	499Δ/18-5-1992	μη περιαστικός, μη παραλιακός, μη τουριστικός, αδιάφορος, φθίνων, μικρός

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

A.4.1.1.3.3 Οικισμοί προϋφιστάμενοι του 1923

Οικισμοί οριοθετημένοι ως προϋφιστάμενοι του 1923

Μετά από τη σχετική έρευνα που διενεργήθηκε, δεν προκύπτει να υφίστανται οικισμοί των οποίων η οριοθέτηση να έχει γίνει μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1980 με την εφαρμογή κάποιας εκ των προβλεπόμενων διαδικασιών όπως είναι το ΠΔ της 2-3-1981 (ΦΕΚ 138Δ/1981) ή από τα ανάλογου περιεχομένου προϊσχύσαντα ΠΔ της 15-6-1977 (ΦΕΚ 225Δ/1977) και ΠΔ της 21-11-1979 (ΦΕΚ 693Δ/1979) κοκ. Επομένως, στις Δ.Ε. Αμαξάδων και Σώστη δεν υφίστανται οικισμοί αυτής της κατηγορίας.

Προϋφιστάμενοι του 1923 οικισμοί χωρίς οριοθέτηση

Στην Δ.Ε. Σώστου υπάρχουν τέσσερις (4) ορεινοί οικισμοί (Κερασιά, Κρυστάλλη, Μίσχος, Τρίκορφο) για τους οποίους δεν υπάρχει κανενός είδους οριοθέτηση. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, για τους συγκεκριμένους οικισμούς, παρόλο που δεν έχουν οριοθετηθεί ως προϋφιστάμενοι του 1923, έχουν προκύψει, από έρευνα, τεκμήρια παρουσίας τους σε αυτή την περίοδο.

Επιπλέον, ο οικισμός του Μίσχου έχει χαρακτηριστεί με το ΠΔ της 19-10-1978 (ΦΕΚ 594Δ/13-11-1978) ως παραδοσιακός οικισμός, χωρίς όμως να έχει θεσμοθετηθεί κανενός είδους σχέδιο ή όριο.

A.4.1.1.3.4 Θεσμοθετημένες επεκτάσεις για κατοικία από ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ

Στις Δ.Ε. Αμαξάδων και Σώστου δεν υφίσταται κανένα Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) ή Σχέδιο Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης

(ΣΧΟΟΑΠ). Συνεπώς, δεν υφίσταται καμία θεσμοθετημένη επέκταση για κατοικία (με κανονιστικούς ή άλλους όρους).

A.4.1.1.3.5 Θεσμοθετημένες περιοχές παραθεριστικής κατοικίας

Στην περιοχή δεν υφίστανται θεσμοθετημένες περιοχές παραθεριστικής κατοικίας (με κανονιστικούς ή άλλους όρους).

A.4.1.1.3.6 Θεσμοθετημένες περιοχές α' ή β' κατοικίας με ΠΕΡΠΟ, ΠΠΑΙΠ κ.λπ.

Στα ανατολικά όρια της περιοχής μελέτης έχουν καθοριστεί ζώνες ΠΕΡΠΟ με την υπ' αριθ. οικ. 2005/17-7-2002 απόφαση της Υφυπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΦΕΚ 686Δ/8-8-2002).

Τμήμα της ΔΕ Σώστη στα ανατολικά (από το οικισμό του Μίσχου και ανατολικότερα) εντάσσεται στην Ζώνη 1 (της Κομοτηνής) ως ΠΕΡΠΟ α' κατοικίας. Για την ζώνη ορίστηκε συνολική επιφάνεια πολεοδομούμενης έκτασης στα 628στρ. ενώ καθορίστηκαν ελάχιστες αποστάσεις των επιμέρους πολεοδομούμενων εκτάσεων τα 200μ. από το άξονα της Εγνατίας οδού, 120μ. από τον άξονα της Ε.Ο. 2, 50μ. από τον άξονα της σιδηροδρομικής γραμμής και 500μ. από τα όρια του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Ωστόσο με βάση το ορισθέν χρονοδιάγραμμα που κάλυπτε δέκα έτη φαίνεται να εξαντλήθηκε (προ πολλού) η δυνατότητα αυτή.

Οπότε, συνολικά στην περιοχή μελέτης αν και εκτιμάται ότι δεν υφίστανται πλέον, καταρχάς, θεσμοθετημένες περιοχές α' ή β' κατοικίας μέσω του μηχανισμού των Περιοχών Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδόμησης (ΠΕΡΠΟ) του ν.2508/1997 ή μέσω του μηχανισμού των Περιοχών Περιβαλλοντικής Αναβάθμισης και Ιδιωτικής Πολεοδόμησης (ΠΠΑΙΠ), του ν. 4280/2014, οι προτάσεις της ανωτέρω απόφασης ΥΠΕΧΩΔΕ/2002 θα συνεκτιμηθούν κατά τη διαμόρφωση των προτάσεων της παρούσας μελέτης, στο βαθμό που κριθεί ότι εξακολουθούν να είναι επί της ουσίας επίκαιρες και συμβατές με τους νεώτερους σχεδιασμούς, αλλά και τους τυχόν υφιστάμενους περιοριστικούς παράγοντες.

A.4.1.2 Θεσμικές και άλλες ζώνες εντός οικιστικών υποδοχέων (ζώνες αναπλάσεων, αστικής αναγέννησης, ΕΧΣ, περιοχές ΖΥΣ κ.λ.π.)

Οι θεσμικές ζώνες εντός οικιστικών υποδοχέων, γνωστές και ως ζώνες κινήτρων και πολεοδομικών μηχανισμών, αποτελούν εργαλεία, που καθορίζουν χωρικά προσδιορισμένα τμήματα του υφιστάμενου ή του προβλεπόμενου οικιστικού ιστού, για τα οποία θα ισχύουν ειδικές ρυθμίσεις για τον τρόπο και το περιεχόμενο στοχευμένων παρεμβάσεων, ώστε ο συνολικός πολεοδομικός σχεδιασμός να κατευθυνθεί στην επίτευξη συγκεκριμένου, επιθυμητού μοντέλου πολεοδομικής ανάπτυξης κλπ. Οι ζώνες αυτές, σύμφωνα με το ιδιαίτερο θεσμικό πλαίσιο που διέπει την καθεμία δύνανται να ορίζονται είτε από Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, είτε από Πολεοδομικές Μελέτες, είτε αυτοτελώς από ειδικές διαδικασίες.

Σε γενικές γραμμές ο Δήμος Ιάσμου υπολείπεται σε ζώνες πολεοδομικών μηχανισμών, πλην του Ιάσμου όπου τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του βόρειου τμήματος του οικισμού έχουν υπαγορεύσει επιβολή και σχετικών ρυθμίσεων. Πέραν αυτού, από τους υπόλοιπους οικισμούς του Δήμου μόνο το Παλλάδιο και το Γλυκονέρι, ως οικισμοί με σχέδιο, έχουν υπαχθεί σε Ζώνη Κανονιστικών Όρων (ΖΚΟ), ακόμα και αν δεν αναφέρεται ρητά στην εγκριτικές τους πράξεις. Συγκεκριμένα:

❖ Ζώνη ανάπτυξης – Ιάσμος¹⁰⁷

Ως θεσμός έλαβε συγκεκριμένο περιεχόμενο με το κεφ. Β (άρθρα 8-15) του Νόμου 2508/1997 για την αναζωογόνηση ή την ανασυγκρότηση προβληματικών αστικών περιοχών, όπου διαπιστώνονται προβλήματα υποβάθμισης ή αλλοίωσης του οικιστικού περιβάλλοντος, τα οποία δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο με τις συνήθεις διαδικασίες παρέμβασης στο πολεοδομικό καθεστώς. Το σχετικό θεσμικό πλαίσιο παραμένει μη ολοκληρωμένο, διότι εκκρεμεί η έκδοση Π.Δ/τος, που θα προσδιορίζει τις λεπτομέρειες και τις διαδικασίες εφαρμογής, οπότε ο θεσμός εξακολουθεί να παραμένει ανενεργός. Ήδη μετά τον Ν.4447/2016 (άρθρο 12, παρ.1β) προβλέπεται η έκδοση Π.Δ/τος για την τυχόν συμπλήρωση και εν τέλει προσαρμογή (και) των διατάξεων αυτών προς την ορολογία, τα επίπεδα, τα μέσα και τις διαδικασίες

¹⁰⁷ Στην ενότητα «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΠΣ» του ΦΕΚ της έγκρισης, γίνεται αναφορά για αναπλάσεις και στους υπόλοιπους οικισμούς του δήμου. Ωστόσο η απουσία παραπομπής στο κεφάλαιο Β του Ν.2508/1997, η απουσία αναφοράς ανάλογης του Ιάσμου και η απουσία αντίστοιχης απεικόνισης στους χάρτες, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι αυτές οι "αναπλάσεις" αφορούν μάλλον εξωραϊσμούς του οικιστικού χώρου, παρά παρεμβάσεις πολεοδομικού χαρακτήρα (όπως στην περίπτωση του Ιάσμου). Επισημαίνεται ότι η παράλληλη χρήση του όρου "Ανάπλαση" τόσο με την "πολεοδομική" έννοια του Κεφαλαίου Β, του Ν.2508/1997, όσο και με τη "δημοσιογραφική" έννοια του όρου (παρεμβάσεις επιπέδου αστικού σχεδιασμού) στην ίδια εγκριτική απόφαση, είναι πιθανό να προκαλέσει σύγχυση κατά την εφαρμογή και πρέπει να αποφεύγεται.

χωρικού σχεδιασμού που καθορίζονται με τον Νόμο αυτόν (το οποίο -μέχρι στιγμής- επίσης δεν έχει εκδοθεί). Στην περιοχή μελέτης και δη στον Ίασμο το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο προέβλεπε τη μελέτη ανάπλασης, προστασίας και ανάδειξης του παλιού «παραδοσιακού¹⁰⁸» πυρήνα του οικισμού με την αναβάθμιση του δημοσίου χώρου, ιδιαιτέρως στην περιοχή του ιστορικού πυρήνα του, την κήρυξη διατηρητέων κτιρίων και συνόλων με την αποκατάσταση ορισμένων εξ αυτών, την αποκατάσταση των όψεων των κτιρίων σε δρόμους με ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον και την ανάπλαση – φύτευση – εξωραϊσμό του κέντρου και των εισόδων του οικισμού. Δεδομένης ωστόσο της μη ένταξης σε αντίστοιχο αποτελεσματικό πρόγραμμα, δεν υπάρχουν απτά αποτελέσματα ωφελειών της περιοχής από την ένταξη της σε ζώνη ανάπλασης.

❖ Ζώνη Κανονιστικών Όρων (ΖΚΟ) – Παλλάδιο και Γλυκονέρι

Ως μηχανισμός αναφέρεται σε ζώνη όπου μετά την ένταξη στο σχέδιο η οικιστική ανάπτυξη γίνεται με τον καθιερωμένο από το παρελθόν τρόπο, στο πλαίσιο του σχεδίου πόλης και των θεσμοθετημένων ή θεσμοθετούμενων όρων και περιορισμών δόμησης κλπ., χωρίς άλλες καταναγκαστικές παρεμβάσεις ή επιδίωξη οργανωμένης (κρατικής) δόμησης. Στην περιοχή μελέτης και συγκεκριμένα στο Παλλάδιο και το Γλυκονέρι νοείται ότι έχει καθοριστεί (παρόλο που δεν αναφέρεται ρητά στην οικεία εγκριτική πράξη) για το σύνολο του οικισμού που εντάχθηκε σε σχέδιο πόλης.

¹⁰⁸ Ο όρος διατυπώνεται στο ΓΠΣ ωστόσο δεν χρησιμοποιείται με την θεσμική του έννοια, καθώς δεν υφίσταται ανάλογη, επίσημη κήρυξη.

A.4.2 – Πολεοδομική οργάνωση και ποιότητα ζωής

A.4.2.1 Χωρητικότητα – Έλεγχος προσφοράς – επάρκειας οικιστικής γης

Η χωρητικότητα αποτελεί θεωρητικό μέγεθος και αφορά στον πληθυσμό αναφοράς στον οποίο εκτιμώνται οι ανάγκες σε κοινωνική και τεχνική υποδομή των οικισμών, μετά τη διατύπωση της Πρότασης¹⁰⁹. Παραταύτα, οι ισχύουσες προδιαγραφές απαιτούν τον υπολογισμό της και στη φάση της Ανάλυσης για τον έλεγχο της προσφοράς του θεσμοθετημένου οικιστικού χώρου και κατ' επέκταση τον έλεγχο επάρκειάς του και την αρχική εκτίμηση για ανάγκες επεκτάσεων¹¹⁰. Η χωρητικότητα υπολογίζεται ανά πολεοδομική ενότητα οικισμού και αφού συνεκτιμηθούν και οι τυχόν περιοχές ΠΕΡΠΟ, ΠΠΑΙΠ κλπ. προκύπτει η χωρητικότητα για το σύνολο του Δήμου.

Ο υπολογισμός της χωρητικότητας κάθε επιμέρους περιοχής προκύπτει από συνεκτίμηση των χωρικών, θεσμικών και ποιοτικών δεδομένων αυτής, μέσω του υπολογισμού της θεωρητικής πυκνότητας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα ισχύοντα πολεοδομικά πρότυπα (Απόφ. Υπ.ΠΕΧΩΔΕ 10788/5.3.2004 - ΦΕΚ285Δ/5.3.2004).

Επισημάνση: Σύμφωνα με τις προδιαγραφές, ο υπολογισμός της χωρητικότητας θα επαναληφθεί στη φάση της πρότασης και είναι πιθανό τότε να τεθούν διαφορετικές τιμές στις επιμέρους παραμέτρους υπολογισμού, δεδομένου ότι τότε θα αναφέρεται στα δεδομένα της πρότασης και στις συνθήκες που θα διαμορφωθούν στο μέλλον, βάσει των προβλέψεων της μελέτης.

Οι παράμετροι που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της θεωρητικής πυκνότητας "d" και στη συνέχεια της χωρητικότητας "c", είναι η έκταση της περιοχής άνευ του ποσοστού εκτιμώμενων κοινόχρηστων χώρων "ε", ο (μέσος) συντελεστής δόμησης που προορίζεται για την κατοικία "σ"¹¹¹, το σταθερότυπο ωφέλιμης επιφάνειας κατοικίας "κ", το σταθερότυπο επιφάνειας κτιρίων για τεχνική και κοινωνική υποδομή "υ" και ο βαθμός κορεσμού "λ", σύμφωνα με τους τύπους που ακολουθούν.

¹⁰⁹ Σημειώνεται ότι πολλές φορές και κυρίως σε οικισμούς που φθίνουν, είναι προτιμότερο να χρησιμοποιείται, μετά από κατάλληλη τεκμηρίωση, ο προγραμματικός πληθυσμός του έτους στόχου από το πληθυσμό αναφοράς, καθώς είναι πιο ρεαλιστικός και δεν οδηγεί σε υπερ-σχεδιασμό.

¹¹⁰ Επισημαίνεται ωστόσο, ότι στην στήλη "3" του πίνακα ζητείται να καταγραφεί ο "Μέσος ΣΔ (βάσει πρότασης)".

¹¹¹ Εκτιμάται ότι στην παρούσα φάση αφορά τον ισχύοντα σήμερα ΜΣΔ ο οποίος προκύπτει από τον υπολογισμό ή την μακροσκοπική εκτίμηση των ισχυόντων σήμερα, τυχόν επιμέρους, ΣΔ στον κάθε οικισμό.

$$d = \frac{\sigma}{\kappa + \nu * \sigma} * 10^4 \qquad c = d * \varepsilon * \lambda$$

Αναλυτικότερα κατά παράμετρο επισημαίνονται (γενικά) τα ακόλουθα:

- **"ε"**: Πρόκειται για την έκταση της κάθε Πολεοδομικής Ενότητας από την οποία έχει αφαιρεθεί το εκτιμώμενο ποσοστό κοινοχρήστων (ρέματα, ελεύθεροι χώροι, οδικό δίκτυο κλπ).
- **"σ"**: Αντιστοιχεί στο συντελεστή δόμησης που εκτιμάται ότι προορίζεται για την κατοικία. Το ύψος του σε σχέση με το ανώτατο επιτρεπόμενο ΣΔ εξαρτάται από παράγοντες όπως η ισχύουσα (θεσμοθετημένη) χρήση γης στην περιοχή, τα πραγματικά δεδομένα καταγραφής χρήσεων γης, τα γενικότερα κοινωνικοοικονομικά δεδομένα της περιοχής μελέτης κλπ. Επισημαίνεται ότι όταν είναι έντονο το φαινόμενο συνεκτιμάται και η τυχόν αυθαίρετη υπέρβαση του συντελεστή δόμησης για κατοικία, που μπορεί να αντισταθμίσει την ανάλωση του ΣΔ σε άλλες χρήσεις.
- **"κ"**: Πρόκειται για το σταθερότυπο κατοικίας (ανάλογα με το υπάρχον ή το αποδεκτό/επιθυμητό επίπεδο ποιότητας οίκησης), το οποίο εξαρτάται άμεσα από τον χαρακτήρα της περιοχής μελέτης (αστική / αγροτική) και τα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά των (παρόντων και προβλεπόμενων) οικιστών. Στο ύψος του σταθεροτύπου συνεκτιμάται η τυχόν συστηματική παρουσία βοηθητικών χώρων, που συνυπάρχουν με τις κατοικίες (όπως συμβαίνει στους αγροτικούς οικισμούς). Η τιμή μπορεί να κυμαίνεται από 28 έως 45 τ.μ./κατ.
- **"υ"**: Πρόκειται για το σταθερότυπο για την τεχνική και κοινωνική υποδομή, το οποίο εξαρτάται από την υφιστάμενη και την προβλεπόμενη υποδομή κάθε Πολεοδομικής Ενότητας ή οικισμού.
- **"λ"**: Πρόκειται για τον εκτιμώμενο βαθμό κορεσμού που καταγράφεται σήμερα για τις ενεργές οικιστικές περιοχές ή που αναμένεται να υπάρξει χωρίς περαιτέρω παρεμβάσεις (για τις μη ενεργοποιημένες οικιστικές περιοχές). Εκφράζει το ποσοστό οικοδομικής πλήρωσης μιας περιοχής και εξαρτάται τόσο από ποσοτικά (εκτιμώμενο ποσοστό αδόμητων οικοπέδων, οικοπέδων όπου δεν εξαντλείται ο επιτρεπόμενος ΣΔ κλπ.), όσο και από ποιοτικά χαρακτηριστικά (οικοπέδων που είναι δύσκολο να αξιοποιηθούν λόγω ασαφών ή πολύπλοκων κληρονομικών, εγκαταλελειμμένων χώρων κλπ.). Ανάλογα με το επίπεδο του οικισμού (στην 5βάθμια κλίμακα), τα πρότυπα θέτουν όρια επιτρεπόμενων τιμών.

Η απουσία θεσμοθετημένων ορίων κάπποιων οικισμών (κυρίως ορεινοί οικισμοί και Μικρό Παλλάδιο), επιτρεπόμενων χρήσεων γης και στοιχείων κοινωνικής και τεχνικής υποδομής καθιστούν δυσχερή τον υπολογισμό χωρητικότητας στην παρούσα φάση. Ως εκ τούτου, η επιχειρούμενη εκτίμηση (που πραγματοποιείται για λόγους τυπικής προσαρμογής στις απαιτήσεις των ισχυουσών προδιαγραφών), φέρει εκ των πραγμάτων επισφάλειες και δεν πρέπει να θεωρείται ως δεδομένο ότι μπορεί να οδηγήσει σε ασφαλή συμπεράσματα.

Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται οι επιφάνειες όλων των οικισμών του Δήμου. Ειδικά για την ΔΕ Ιάσμου τίθενται σε αντιδιαστολή και οι αντίστοιχες επιφάνειες που υπολόγισε το ΓΠΣ.

Πίνακας Α.4.4: Εμβαδά οικισμών με την παρούσα μελέτη και κατά ΓΠΣ

(για την ΔΕ Ιάσμου)

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΟΙΚΙΣΜΩΝ (Ha) ⁽¹⁾	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΚΑΤΑ ΓΠΣ (Ha)	
		ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ
Δ.Ε. ΙΑΣΜΟΥ			
ΑΜΒΡΟΣΙΑ	55.97	58.9	
ΓΑΛΗΝΗ	31.36	29.3	
ΓΛΥΚΟΝΕΡΙ	31.79	14.35	
ΔΙΑΛΑΜΠΗ	44.11	47.4	
ΙΑΣΜΟΣ	72.725	70.6	37.07
ΚΟΠΤΕΡΟ	24.47	21.31	12.13
ΜΩΣΑΪΚΟ	25.08	24.5	
ΠΑΛΛΑΔΙΟ	37.24	38.1	9.8
ΜΙΚΡΟ ΠΑΛΛΑΔΙΟ ⁽²⁾	3.47	0	
ΣΑΛΠΗ	56.48	56.2	8.1 ⁽³⁾
ΙΠΠΙΚΟ ⁽²⁾	2.73	0	3.25 ⁽⁴⁾
ΤΑΓΓΑΙΟ ⁽²⁾	1.01	0	2.18 ⁽⁴⁾
ΜΕΛΙΤΑΙΝΑ ⁽²⁾	2.69	0	2.12 ⁽⁴⁾
ΠΟΛΥΑΡΝΟ ⁽²⁾	2.44	0	0.85 ⁽⁴⁾
Δ.Ε. ΣΩΣΤΗ			
ΑΓΙΑΣΜΑ	9.49		
ΑΣΩΜΑΤΟΙ	29.05		
ΔΙΧΑΛΑ	4.39		

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΟΙΚΙΣΜΩΝ (Ha) <i>(1)</i>	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΟΙΚΙΣΜΩΝ ΚΑΤΑ ΓΠΣ (Ha)	
		ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ
ΔΥΜΗ	10.19		
ΘΑΜΝΑ	17.33		
ΚΕΡΑΣΙΑ <i>(2)</i>	6.38		
ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ <i>(2)</i>	2.87		
ΛΗΝΟΣ	18.27		
ΜΕΓΑ ΠΙΣΤΟ	31.47		
ΜΙΣΧΟΣ	26.59		
ΟΡΦΑΝΟ	4.16		
ΠΕΤΡΩΤΟ	4.14		
ΧΑΜΗΛΟ	8.93		
ΠΟΛΥΑΝΘΟ	43		
ΡΙΖΩΜΑ	13.49		
ΣΩΣΤΗΣ	57.75		
ΤΡΙΚΟΡΦΟ <i>(2)</i>	1.02		
ΦΩΛΕΑ	7.15		
Δ.Ε. ΑΜΑΞΑΔΩΝ			
ΑΜΑΞΑΔΕΣ	42.75		
ΑΝΩ ΑΜΑΞΑΔΕΣ	11.38		
ΚΑΤΣΙΚΑ	6.32		
ΜΟΝΑΧΟΙ	5.01		
<p><i>(1)</i> Οι συνολικές επιφάνειες οικισμών αφορούν το σύνολο των εκτάσεων του οικισμού σύμφωνα με την απόφαση νομάρχη (όπου αυτή υπάρχει) καθώς και τις εκτάσεις εντός εγκεκριμένου σχεδίου των οικισμών στις περιπτώσεις που αυτή "ξεπερνά" την οριοθέτηση του οικισμού.</p> <p><i>(2)</i> Για τους μη οριοθετημένους οικισμούς το όριο που επιλέχθηκε είναι αυτό που περιγράφει εκτάσεις που έχει υλοποιηθεί δόμηση.</p> <p><i>(3)</i> Η προτεινόμενη επέκταση στον οικισμό της Σάλπης αφορά στεγαστικές ανάγκες αθίγγανων.</p> <p><i>(4)</i> Τα κατά ΓΠΣ μεγέθη των μη οριοθετημένων οικισμών δεν επιβεβαιώνονται από απεικόνιση στους αντίστοιχους χάρτες, αλλά προκύπτουν μόνο από το λεκτικό της εγκριτικής απόφασης</p>			

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Για τις διαφορές που εντοπίζονται γίνονται σχετικές αναφορές στην ενότητα της αξιολόγησης Α.6.4.2.

Σύμφωνα με τα παραπάνω συντάχθηκε ο Πίνακας υπολογισμού Πυκνοτήτων και Χωρητικότητας, ο οποίος παρατίθεται (στην πλήρη του μορφή) στο τέλος του κειμένου. Στον Πίνακα Α.4.2.1.2 που ακολουθεί εκτίθενται τα κυριότερα στοιχεία του, οργανωμένα κατά Πολεοδομικές Ενότητες που αντιστοιχούν στους επιμέρους οικισμούς του Δήμου Ιάσμου. Όπως αναφέρθηκε στις ενότητες Α.4.1.1.2.6, και Α.4.1.1.3.6 στην περιοχή μελέτης δεν υφίστανται θεσμοθετημένες περιοχές α' ή β' κατοικίας με ΠΕΡΠΟ, ΠΠΑΙΠ κλπ.

Πίνακας Α.4.5: Θεωρητική πυκνότητα και Χωρητικότητα κατά οικισμό

Οικισμός / τμήμα	Μόνιμος πληθυσμός 2011 (κατ.)	Θεωρητική πυκνότητα "d" (κατ./Ha)	Χωρητικότητα "c" (κατ.)
Ίασμος	2.586	91	3.422
Γαλήνη	289	74	647
Διαλαμπή	469	83	1.020
Ιππικό	37	70	40
Κοππερό	810	87	879
Μελίταινα	15	70	40
Μωσαϊκό	193	76	532
Αμβροσία	432	61	962
Παλλάδιο & Μικρό Παλλάδιο και μεταξύ τους επέκταση	334	77	766
Σάλπη	470	74	1.320
Γλυκονέρι	68	20	131
Πολύαρνο	0	-	-
Ταγγαίο	0	-	-
ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΙΑΣΜΟΥ	5.703		9.758
Αμαξάδες	1.195	68	1.237
Ανω Αμαξάδες	563	77	396
Κατσικά	0	-	-
Μοναχοί	15	78	88
ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΑΜΑΞΑΔΩΝ	1.773		1.722
Σώστης	712	74	1.285

Οικισμός / τμήμα		Μόνιμος πληθυσμός 2011 (κατ.)	Θεωρητική πυκνότητα "d" (κατ./Ha)	Χωρητικότητα "c" (κατ.)
Αγίασμα		326	75	213
Ασώματοι		712	77	670
Διχάλα		0	-	-
Δύμη		403	71	217
Θάμνα		513	76	394
Ρίζωμα		287	81	326
Φωλέα		264	80	172
Κερασιά		8	105	149
Ληνός		411	80	436
Μέγα Πιστό		886	81	767
Μίσχος	Μίσχος	729	83	661
	Ορφανό		88	110
	Πετρωτό		88	109
	Χαμηλό		87	232
Πολύανθο		712	73	947
Κρυστάλλη		9	105	68
Τρίκορφο		16	105	24
ΣΥΝΟΛΟ Δ.Ε. ΣΩΣΤΗ		5.988		6.782
ΣΥΝΟΛΟ		13.464		18.262

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Επισημάνσεις:

1. Στον πίνακα δε μετέχουν οι εγκαταλελειμμένοι οικισμοί και το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (ΔΠΘ).
2. Ο πληθυσμός για το σύνολο του Δήμου δεν ταυτίζεται με εκείνον της απογραφής (υπολείπεται κατά 346 άτομα) καθώς δεν μετέχει σ' αυτόν το ΔΠΘ.
3. Οι προκύπτουσες θεωρητικές πυκνότητες κρίνονται αποδεκτές με βάση τα πολεοδομικά πρότυπα 2004 (ΦΕΚ 285Δ), λαμβανομένου υπόψη ότι οι επιμέρους παράμετροι που περιλαμβάνονται για τον υπολογισμό τους, καθώς και ο ορισμός της σημασίας του καθενός με βάση την ανωτέρω Υ.Α., στοχεύουν στη χρήση τους κατά τη φάση του σχεδιασμού (Γ1 φάση) και όχι της παρούσας ανάλυσης.

Από τα ανωτέρω προκύπτει σημαντική (θεωρητική) επάρκεια οικιστικής γης δεδομένου ότι εκτιμάται υπολειπόμενη χωρητικότητα της τάξης των 4.798 κατοίκων. Από αυστηρά υπολογιστική (και μόνο) οπτική φαίνεται -παρά τις επισφάλειες του τρόπου υπολογισμού που αναφέρθηκαν παραπάνω- να υπάρχει ανάγκη επεκτάσεων, σε οικισμούς μόνο των ΔΕ Αμαξάδων και Σώστη, ήτοι στους Άνω Αμαξάδες, Αγίασμα, Ασώματοι, Δύμη, Θάμνα, Φωλέα, Μίσχος και Μέγα Πιστό.

Σε κάθε περίπτωση, η ανάγκη ένταξης περιοχών σε καθεστώς πολεοδόμησης, πέραν του ελέγχου ισοζυγίου προσφοράς (διαθέσιμη οικιστική γη) και ζήτησης (εκτίμηση αύξησης πληθυσμού), μπορεί να επηρεάζεται και από άλλους παράγοντες όπως:

- Ο πολεοδομικός εξορθολογισμός / εξυγίανση περιοχών με συστηματική εκτός σχεδίου δόμηση, που αποσκοπεί στην όσο το δυνατόν πιο έγκαιρη εξασφάλιση γης για κοινωφελείς εξυπηρετήσεις, κοινόχρηστους χώρους, ορθολογική χάραξη οδικού δικτύου και κάλυψη από λοιπά δίκτυα τεχνικής υποδομής.
- Η αξιοποίηση δημόσιων / δημοτικών εκτάσεων, που μπορούν να διατεθούν για οικιστικούς (π.χ. ανάπτυξη προγραμμάτων κοινωνικής κατοικίας) ή άλλους σκοπούς (χωροθέτηση κοινωφελών λειτουργιών, παραγωγικών δραστηριοτήτων κλπ.).
- Η σε υψηλό βαθμό έλλειψη αδόμητων οικοπέδων.
- Ο εξορθολογισμός υφιστάμενων ορίων, που αποσκοπεί στην βελτίωση της λειτουργικότητας και στην καλύτερη προσαρμογή στο περιβάλλον τους.
- Η παρουσία θεσμικών ή γεωφυσικών παραγόντων (ανάγλυφο, γεωλογία, προστατευόμενες περιοχές, ζώνες διασφάλισης από κινδύνους κ.ο.κ.), που περιορίζουν (έως και αποκλείουν) ενδεχόμενες χωρικές επιλογές.
- Η συνεκτίμηση προβλέψεων παρελθοντικών σχεδιασμών.
- Οι κατευθύνσεις υπερκείμενων χωρικών σχεδιασμών.
- Η ανάγκη ισόρροπης χωρικής ανάπτυξης και ενδοδημοτικής εδαφικής συνοχής.

Τέλος, όπως ήδη αναφέρθηκε και προβλέπεται από τις ισχύουσες προδιαγραφές, στη φάση της πρότασης η Χωρητικότητα των οικισμών θα επανεκτιμηθεί, με βάση τις προτάσεις της μελέτης και τις προβλέψεις για το έτος-στόχο. Στο πλαίσιο αυτό, πλέον του προγραμματικού πληθυσμού (αντί του πληθυσμού απογραφής) θα τεθούν και βελτιωμένοι δείκτες σε επιμέρους παραμέτρους (όπως το ποσοστό κοινοχρήστων, τα τ.μ. υποδομών / κάτοικο κλπ.), με γνώμονα την αναβάθμιση του οικιστικού περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

A4.2.2 Λειτουργική δομή, πολεοδομικές ενότητες, κέντρα-γειτονιές

Το οικιστικό δίκτυο της περιοχής μελέτης στηρίζεται σε ένα μονοκεντρικό μοντέλο ανάπτυξης στο οποίο τη θέση του βασικού οικισμού καταλαμβάνει ο Ίασμος που σήμερα αποτελεί, με βάση τις εξυπηρετήσεις που παρέχει, οικιστικό κέντρο 4^{ου} επιπέδου με κάποιες εξυπηρετήσεις να εμπίπτουν στο 3^ο επίπεδο. Στον οικισμό

συγκεντρώνεται το σύνολο των διοικητικών υπηρεσιών και εξυπηρετήσεων του δήμου, κάτι που τον καθιστά διοικητικό, οικονομικό αλλά και αγροτικό κέντρο. Σε τούτο σημαντική συμβολή είχε και έχει (παρά τα όποια προβλήματα μπορεί να επιφέρει) η ανέκαθεν ύπαρξη της άλλοτε Ε.Ο. (ήδη επαρχιακής), που διασχίζει τον οικισμό, αλλά και η ύπαρξη Σιδηροδρομικής σύνδεσης, η προβλεπόμενη αναβάθμιση της οποίας θα ενδυναμώσει έτι περαιτέρω το ρόλο του οικισμού, τόσο εντός του δήμου, όσο και ευρύτερα. Βεβαίως, θεμελιώδους σημασίας παράμετρος για την περαιτέρω ανάπτυξη του ρόλου του οικισμού κατέχει και η γεινίαση του με την Εγνατία οδό με την ύπαρξη του σχετικού ανισόπεδου κόμβου, η οποία αναβαθμίζει τον οικισμό σημαντικά, ανάγοντάς τον σε δυνητικό κέντρο πολλαπλών τομεακών μορφών ανάπτυξης, ως αποτέλεσμα της βελτίωσης της διασύνδεσής του με τα μεγάλα αστικά κέντρα όχι μόνο της Κομοτηνής και της Ξάνθης, αλλά και της Θεσσαλονίκης ακόμη.

Τον Ίασμο πλαισιώνουν οι οικισμοί των Αμαξάδων και του Σώστη, που ως έδρες των αντίστοιχων ΔΕ κατατάσσονται ως οικιστικά κέντρα 5^{ου} επιπέδου τα οποία έπονται σημαντικά σε κοινωφελείς υποδομές και εξυπηρετήσεις από τον Ίασμο, διατηρώντας ωστόσο σημαντικά πληθυσμιακά μεγέθη. Το οικιστικό δίκτυο του δήμου ολοκληρώνεται από όλους τους υπόλοιπους οικισμούς των οποίων η εξάρτηση πρωτίστως από τον Ίασμο και συμπληρωματικά για τις ΔΕ Αμαξάδων και Σώστη από τους ομώνυμους οικισμούς έδρες των αντίστοιχων ΔΕ, είναι κάτι παραπάνω από εμφανές.

Το ισχύον ΓΠΣ (2010) της ΔΕ Ιάσμου, με βάση την απόφαση έγκρισής του, οργάνωσε τους οικισμούς του τέως Δήμου Ιάσμου σε τρεις χωρικές λειτουργικές ενότητες (Χ.Ε.Ο.) με στόχο -όπως αναφέρει- την καλύτερη δυνατή λειτουργική δομή μεταξύ των οικισμών. Η πρόταση βασίστηκε σε γεωμορφολογικά στοιχεία της περιοχής (ορεινές, ημιορεινές και πεδινές περιοχές, ποτάμια κλπ.), σε συνάρτηση με την ύπαρξη των δύο μεγάλων οδικών αξόνων (Εγνατία οδός, Εθνική οδός), του π. Κομψάτου αλλά και των αποστάσεων και συσχετισμών μεταξύ των οικισμών.

Η πρώτη χωρική ενότητα (Ενότητα Α) συντίθεται από τους οικισμούς Ίασμος και Κοπτερό οι οποίοι βρίσκονται βόρεια της Εγνατίας Οδού, στις υπώρειες του ορεινού όγκου της Ροδόπης.

Η δεύτερη χωρική ενότητα (Ενότητα Β) περιλαμβάνει τους οικισμούς του κάμπου. Λόγω της μεγάλης έκτασης του κάμπου του Ιάσμου και της ύπαρξης του ποταμού Κομψάτου, έγινε διάκριση της ενότητας αυτής σε τρεις υποενότητες:

- Η υποενότητα Βα βρίσκεται νότια της Εγνατίας Οδού, δυτικά του ποταμού Κομψάτου και σε αυτήν περιλαμβάνονται οι οικισμοί Γαλήνη, Διαλαμπή και Μωσαϊκό.

- Η υποενότητα Ββ βρίσκεται νότια της Εγνατίας Οδού, ανατολικά του ποταμού Κομψάτου, διασχίζεται εν μέρει από την Εθνική οδό Κομοτηνής - Ξάνθης (μέσω Πόρτο Λάγους) και περιλαμβάνει την Αμβροσία, το Παλλάδιο και το Μικρό Παλλάδιο.
- Η υποενότητα Βγ βρίσκεται, ομοίως με την Ββ, νότια της Εγνατίας Οδού, ανατολικά του ποταμού Κομψάτου, διασχίζεται από την Εθνική οδό Κομοτηνής - Ξάνθης (μέσω Πόρτο Λάγους) και περιλαμβάνει την Σάλπη και το Γλυκονέρι.

Τέλος, ορίσθηκε και τρίτη χωρική ενότητα (Ενότητα Γ), η οποία αφορά τους ορεινούς οικισμούς του δήμου και συγκεκριμένα το Ιππικό, τη Μελίταινα, το Πολύαρνο και το Ταγγαίο.

Βασικός στόχος της οργάνωσης των ανωτέρω Χωρικών Ενοτήτων είναι η επίτευξη συμπληρωματικότητας των κοινωφελών, κοινόχρηστων και κεντρικών λειτουργιών μεταξύ των οικισμών κάθε ενότητας.

Στο ΓΠΣ δεν προσδιορίζονται ρητά Πολεοδομικές Ενότητες. Ωστόσο γίνεται αναφορά ότι κάθε οικισμός αποτελεί οργανική οικιστική ενότητα, με εξαίρεση τους οικισμούς Παλλάδιο και Μικρό Παλλάδιο οι οποίοι από κοινού και με την μεταξύ τους προτεινόμενη επέκταση, συνιστούν μία ενότητα.

Δεδομένου ότι στο ν.2508/97 διατυπώνεται¹¹² ότι: «*Η πολεοδόμηση γίνεται κατά οργανικές πολεοδομικές ενότητες, το μέγεθος και τα όρια των οποίων καθορίζονται με το ΓΠΣ....*» δύναται να συμπεράνουμε ότι ο όρος «*οργανική οικιστική ενότητα*» ταυτίζεται με τον όρο Πολεοδομική Ενότητα.

Για τους ορεινούς οικισμούς (Ιππικό, Πολύαρνο, Ταγγαίο και Μελίταινα) το ισχύον ΓΠΣ δεν προχωρά σε παραπάνω πολεοδομική οργάνωσή τους παρά μόνο προτείνει την οριοθέτησή τους.

Για τις ανωτέρω πολεοδομικές ενότητες προτάθηκε η εκπόνηση πολεοδομικών μελετών για την αναβάθμιση – αναζωογόνηση των οικιστικών υποδοχέων στο σύνολο των οικισμών Ιάσμου, Κοπτερού, Αμβροσίας, Σάλπης, Παλλάδιου-Μικρού Παλλάδιου και μεταξύ τους επέκταση, ενώ για τους οικισμούς Γαλήνης, Διαλαμπής, Μωσαϊκού και Γλυκονερίου προτάθηκε η εκπόνηση πολεοδομικής μελέτης μόνο στον κεντρικό πυρήνα τους.

Για τους λοιπούς οικισμούς της Δ.Ε. Αμαξάδων και Σώστη λόγω απουσίας ανάλογου με την ΔΕ Ιάσμου σχεδιασμού, δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες Πολεοδομικές Ενότητες.

¹¹² Άρθρο 4 παρ. 6

Το ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου δεν προσδιορίζει ρητά κέντρα ή επιμέρους γειτονιές των οικισμών. Ωστόσο, με τον καθορισμό χρήσεων γης για κάθε οικισμό προτείνονται χρήσεις και περιοχές Πολεοδομικού Κέντρου οι οποίες αντιστοιχούν σε ικανοποιητικό βαθμό στα πραγματικά κέντρα των οικισμών καθώς περιλαμβάνουν σημαντικό αριθμό κοινόχρηστων, κοινωφελών χρήσεων αλλά και το μεγαλύτερο μέρος των ιδιωτικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων των οικισμών, στοιχεία τα οποία επιβεβαιώθηκαν από την καταγραφή της παρούσας μελέτης.

Για τις ΔΕ Αμαξάδων και Σώστη που δεν υπάρχει εγκεκριμένο ΓΠΣ ή ΣΧΟΟΑΠ δεν υπάρχει εισροή ανάλογης πληροφορίας όπως στη ΔΕ Ιάσμου.

Ωστόσο μπορούν να αναφερθούν τα εξής:

Στο συγκρότημα των οικισμών των Αμαξάδων (Άνω Αμαξάδες, Αμαξάδες/Πελεκητή) δεν φαίνεται να εντοπίζεται κάποιο σαφές υφιστάμενο κέντρο οικισμού, όπως τούτο συναντάται σε συνήθεις αγροτικούς οικισμούς, με την ανάπτυξη ιδιωτικών ή και κοινωφελών δραστηριοτήτων γύρω από ένα κοινόχρηστο χώρο που συνήθως είναι η κεντρική πλατεία του οικισμού και η οποία κείται, τις περισσότερες φορές, κεντροβαρικά σ' αυτόν. Για το συγκρότημα των Αμαξάδων θα μπορούσε ενδεχομένως να θεωρηθεί κέντρο οικισμού, η ευρύτερη περιοχή του γηπέδου ποδοσφαίρου μαζί με την περιοχή του οδικού άξονα που κείται ανατολικά του γηπέδου, η οποία συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος των ιδιωτικών, κοινωφελών και κοινόχρηστων χρήσεων.

Στους οικισμούς της Δ.Ε. Σώστη, η εικόνα ως προς την παρουσία των κέντρων οικισμών είναι παρόμοια με αυτή των Αμαξάδων. Σχεδόν σε όλους, το όποιο κέντρο τους αναπτύσσεται πλησίον ή επί των κεντρικών οδικών αξόνων, που διέρχονται από αυτούς. Συγκεκριμένα, επί του πρωτεύοντος επαρχιακού δικτύου Ξάνθης – Κομοτηνής για τον Πολύανθο και επί του επαρχιακού δικτύου Κομοτηνής – Σύμβολου – Πολύανθου για όλους τους υπόλοιπους οικισμούς. Εκατέρωθεν των οδικών αυτών αξόνων ή και σε μικρή απόσταση από αυτούς, συγκεντρώνεται ο μεγαλύτερος αριθμός κοινόχρηστων, κοινωφελών χρήσεων και επαγγελματικών δραστηριοτήτων.

A.4.2.3 Καταγραφή – ανάλυση χρήσεων γης

Στην παρούσα ενότητα αναλύονται τόσο οι θεσμοθετημένες χρήσεις γης των οικισμών (όπου υφίστανται), όσο και οι διαπιστώσεις από την επιτόπια καταγραφή που διενεργήθηκε την περίοδο 2022-2023. Η ανάλυση αφορά στις λεγόμενες «εκτατικές» χρήσεις γης, δηλαδή τις εν γένει χρήσεις της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, δεδομένου ότι οι χρήσεις «ειδικού προορισμού» (κοινωφελείς, διοικητικές κ.λπ.), βάσει προδιαγραφών περιλαμβάνονται σε διακριτή ενότητα (A.4.2.5.).

Στο παρόν κεφάλαιο επιλέχθηκε να πραγματοποιηθεί πρωτίστως η ανάλυση των εκτατικών χρήσεων της Δ.Ε. Ιάσμου καθώς τούτες διέπονται από το εγκεκριμένο, με την υπ' αριθμ. 54893/5733/27-09-2010 απόφαση Γενικού Γραμματέα (ΦΕΚ 493ΑΑΠ/2010), ΓΠΣ (τ.) Δήμου Ιάσμου. Στη συνέχεια πραγματοποιείται ανάλυση των λοιπών οικισμών του Δήμου Ιάσμου και συγκεκριμένα των οικισμών των Δ.Ε. Αμαξάδων και Σώστη. Οι τελευταίοι δεν διέπονται από κάποιο ανάλογο με τη Δ.Ε. Ιάσμου επίπεδο σχεδιασμού, με κάποιους οικισμούς (τρεις στο σύνολο) να διέπονται μόνο από τμήματα σχεδίου Διανομής Συνοικισμού του Υπουργείου Γεωργίας ή μικρής έκτασης εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια.

A.4.2.3.1. «Εκτατικές» Χρήσεις Δ.Ε. Ιάσμου

Η εγκριτική απόφαση του ΓΠΣ Δ.Ε. Ιάσμου προσδιόρισε δύο ζώνες γενικών χρήσεων γης σύμφωνα με το Π.Δ. 23-02-1987 (ΦΕΚ 166Δ/1987), και συγκεκριμένα:

- Γενική κατοικία, σε όλους τους οικισμούς, κατά το άρθρο 3 («Περιεχόμενα γενικής κατοικία»), με επιμέρους αποκλίσεις.
Συγκεκριμένα: α) Τέθηκε περιορισμός στον αριθμό κλινών των ξενοδοχείων εντός των οικισμών από τις 100 κλίνες που επιτρέπει το Π.Δ. 23-02-1987 σε 50, β) απαγορεύθηκε η χρήση των εστιατορίων και των αναψυκτήριων ώστε αυτά να χωροθετούνται μόνο στα κέντρα των οικισμών, γ) εξαιρέθηκαν νέες εγκαταστάσεις επαγγελματικών εργαστηρίων χαμηλής όχλησης¹¹³, δ) Ορίστηκε ότι νέα πρατήρια καυσίμων δύναται να εγκατασταθούν στα όρια των οικισμών (τα υφιστάμενα πρατήρια καυσίμων, διατηρούνται στη θέση τους).
- Πολεοδομικό Κέντρο του άρθρου 4 («Περιεχόμενο πολεοδομικού κέντρου – κεντρικής λειτουργίας πόλης – τοπικού κέντρου συνοικίας – γειτονιάς»). Γίνεται διάκριση των επιτρεπόμενων χρήσεων της ανωτέρω κατηγορίας για τον οικισμό του Ιάσμου και τους υπόλοιπους οικισμούς.
 - Συγκεκριμένα για τον Ιάσμο από τις προβλεπόμενες ειδικές χρήσεις γης του άρθρου εξαιρούνται τα πρατήρια καυσίμων¹¹⁴, οι εγκαταστάσεις μέσων μαζικής μεταφοράς και από τα επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης οι κάτωθι συγκεκριμένες δραστηριότητες:
 - Αλουμινοκατασκευών – σιδηροκατασκευών

¹¹³ Το ΓΠΣ προβλέπει την εγκατάσταση των επαγγελματικών εργαστηρίων χαμηλής όχλησης στον Εμπορευματικό Σταθμό και στο ΒΙΟ.ΠΑ.

¹¹⁴ Τα υφιστάμενα πρατήρια καυσίμων διατηρούνται στην θέση τους.

- Κατασκευών επίπλων και κουφωμάτων
 - Επισκευών μηχανημάτων
 - Σχιστήρια μαρμάρων
 - Εργοστάσια κατασκευής και εμπορίας επαγγελματικών και οικιακών ψυγείων
 - Φανοποιεία – βαφεία – βιοτεχνίες φανοποιίας
 - Ηλεκτρολογεία αυτοκινήτων
 - Επισκευών αυτοκινήτων και μοτοποδηλάτων
 - Κατασκευών ειδών εκ τσιμεντοπλακών
 - Επισκευών εξαρτίσεων
 - Βιοτεχνιών σαπυνοποιίας ελαίου
- ο Για τους υπόλοιπους οικισμούς: Γαλήνη, Διαλαμπή, Κοπτερό, Μωσαϊκό, Αμβροσία, Μικρό Παλλάδιο – Παλλάδιο, Σάλπη και Γλυκονέρι από τις προβλεπόμενες ειδικές χρήσεις γης του άρθρου 4 εξαιρούνται τα πρατήρια καυσίμων¹¹⁵, τα πολυκαταστήματα - υπεραγορές, όλα τα επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης και οι εγκαταστάσεις μέσωσιν μαζικής μεταφοράς.

Με το ΓΠΣ εγκρίθηκαν επεκτάσεις οικισμών στους οικισμούς Ιάσμου, Κοπτερού, Παλλάδιου και Σάλπης. Σε όλες τις επεκτάσεις προβλέπεται ως χρήση γης η Γενική Κατοικία (με τους περιορισμούς / αποκλίσεις, που αναφέρθηκαν παραπάνω).

Για τον οικισμό του Ιάσμου προβλέπεται επέκταση σε πέντε περιοχές γύρωθεν του οικισμού, και συγκεκριμένα:

- Δυτικά του οικισμού και βόρεια της σιδηροδρομικής γραμμής σε έκταση -κατά βάση αδόμητη- περί των 135 στρεμμάτων η οποία διασχίζεται από δύο ρέματα.
- Νοτιοδυτικά του οικισμού, βόρεια του ΒΙΟΠΑ και νότια της σιδηροδρομικής γραμμής σε αδόμητη έκταση περί των 55 στρεμμάτων.
- Νότια του οικισμού, ανατολικά του ΒΙΟΠΑ, με έντονα σημάδια δόμησης, έκτασης περί των 25 στρεμμάτων.
- Ανατολικά του οικισμού και νότια της σιδηροδρομικής γραμμής, με λίγα σημάδια δόμησης, έκτασης περί των 30 στρεμμάτων.
- Ανατολικά του οικισμού και βόρεια της σιδηροδρομικής γραμμής, με λίγα σημάδια δόμησης, έκτασης περί των 126 στρέμματα.

Για τον οικισμό του Κοπτερού προβλέπεται επέκταση σε τρεις περιοχές γύρωθεν του οικισμού. Συγκεκριμένα σε τμήμα βορειοδυτικά του οικισμού συνολικής

¹¹⁵ Τα υφιστάμενα πρατήρια καυσίμων διατηρούνται στην θέση τους.

έκτασης περί τα 73 στρέμματα η οποία είναι κυρίως αδόμητη και διασχίζεται από ρέμα, σε μικρό τμήμα νοτιοδυτικά του οικισμού έκτασης περί των 2 στρεμμάτων και σε τμήμα νοτιοανατολικά του οικισμού με σημάδια δόμησης (σε τμήμα αυτού στα νότια) έκτασης περί 46,4 στρέμματα η οποία διασχίζεται από το ίδιο ρέμα με την πιο πάνω βορειοδυτική περιοχή.

Η επέκταση της Σάλπης προσδιορίστηκε σε αδόμητη έκταση περίπου 81 στρεμμάτων στα νοτιοανατολικά του οικισμού, για την οποία τέθηκε ως πρόβλεψη υλοποίησης η εκπόνηση τοπικού ρυμοτομικού (του άρθρου 26 του ν. 1337/1983 όπως ισχύει) με στόχο τη στέγαση αθίγγανων, βάσει στεγαστικού προγράμματος.

Για τον οικισμό του Παλλάδιου, η επέκταση εκτείνεται σε καλλιεργήσιμη γη μεταξύ των οικισμών Παλλάδιο και Μικρό Παλλάδιο και έχει έκταση περί τα 65 στρέμματα.

Για την αποτύπωση της πραγματικής κατάστασης των οικισμών της Δ.Ε. Ιάσμου, διενεργήθηκε -κατόπιν αυτοψίας- καταγραφή των υφιστάμενων χρήσεων γης, με εκτίμηση της επικρατούσας χρήσης κάθε κτιρίου/οικοπέδου που αφορούσε το σύνολο των εντός σχεδίου ή εντός ορίου οικισμού περιοχών.

Από την επιτόπια καταγραφή διαπιστώνεται πως εντός του οικισμού Ιάσμου αναπτύσσεται το μεγαλύτερο μέρος των επαγγελματικών δραστηριοτήτων της Δ.Ε. Ιάσμου. Συγκεκριμένα επί του πρωτεύοντος επαρχιακού δικτύου Κομοτηνής - Ξάνθης, αναπτύσσονται ποικίλες επαγγελματικές δραστηριότητες με πύκνωση τους κεντροβαρικά του οικισμού. Οι χρήσεις αυτές αφορούν κυρίως καταστήματα και γραφεία και στην πλειοψηφία των περιπτώσεων υφίσταται μίξη χρήσεων γης των επαγγελματικών δραστηριοτήτων με κατοικία.

Στους λοιπούς οικισμούς της Δ.Ε. Ιάσμου κυριαρχεί (σχεδόν αποκλειστικά) η κατοικία με πολύ λίγες επαγγελματικές χρήσεις εστίασης, καταστημάτων και γραφείων τοπικού χαρακτήρα. Συγκεκριμένα από την επιτόπια καταγραφή, πέραν των κατοικιών και των αγροτικών συνεταιριστικών αποθηκών διαπιστώθηκε η παρουσία των κάτωθι:

- Κοπτερό: Εργαστήριο αλουμινίων, συνεργείο αυτοκινήτων (μαζί με κατοικία), πρατήριο καυσίμων, έξι καταστήματα¹¹⁶.
- Διαλαμπή: Δύο πρατήρια καυσίμων και τρία καταστήματα.
- Μωσαϊκό: Ένα πρατήριο καυσίμων και τρία καταστήματα.
- Γαλήνη: Ένα πρατήριο καυσίμων, μία επιχείρηση υπηρεσιών ασφαλείας, τέσσερα καταστήματα και ένα συνεργείο αυτοκινήτων.

¹¹⁶ Με τον όρο καταστήματα νοούνται κυρίως δραστηριότητες λιανικού εμπορίου και εστίασης.

- Αμβροσία: Τρία καταστήματα και ένα συνεργείο αυτοκινήτων (εκτός ορίων οικισμού αλλά σε εγγύτητα από τον οικισμό).
- Παλλάδιο-Μικρό Παλλάδιο: Ένα κατάστημα πώλησης ελαστικών αυτοκινήτων, δύο πρατήρια καυσίμων και τρία καταστήματα.
- Σάλπη: Δύο καταστήματα.
- Γλυκονέρι: Χρήση κυρίως κατοικίας αλλά και χώροι για Γεωργικές Εκμεταλλεύσεις (Γ.Ε.) στα τετράγωνα 24, 22, 21, 19, 20, 25, 26, 27, 31 και εμπορίου στο 11 που προβλέφθηκαν, από την προγενέστερη του ΓΠΣ, ΠΜ.

Για τους ορεινούς οικισμούς της Δ.Ε. Ιάσμου, Ιππικό, Πολύαρνο, Ταγγαίο και Μελίταινα, προβλέπονται από το ΓΠΣ χρήσεις Γενικής Κατοικίας (με τους περιορισμούς / αποκλίσεις, που αναφέρθηκαν παραπάνω). Στην υφιστάμενη κατάσταση, οι οικισμοί Πολύαρνο, Ταγγαίο και Μελίταινα έχουν εγκαταλειφθεί ενώ ο οικισμός του Ιππικού διαθέτει ελάχιστο και διαρκώς μειούμενο πληθυσμό ο οποίος κατά κανόνα διαμένει σε αυτόν εποχιακά απασχολούμενος στην κτηνοτροφική ή δασοκομική δραστηριότητα.

A.4.2.3.2. «Εκτατικές» Χρήσεις Δ.Ε. Αμαξάδων & Σώστου

Στους οικισμούς των Δ.Ε. Αμαξάδων & Σώστου δεν έχουν καθορισθεί επιτρεπόμενες χρήσεις από τις αποφάσεις οριοθέτησής τους ή άλλη ειδική διοικητική πράξη. Αντ' αυτού, με το άρθρο 16, του ΠΔ 59/2018 (ΦΕΚ 114Α/2018) ορίστηκε γενικευμένα ότι «στις περιοχές εντός των ορίων οριοθετημένων, με ισχύουσα διοικητική πράξη, οικισμών με πληθυσμό μικρότερο από 2.000 κατοίκους στους οποίους δεν έχει ολοκληρωθεί πολεοδομικός σχεδιασμός και ο καθορισμός χρήσεων γης, επιτρέπονται μεταβατικά και έως τη θεσμοθέτηση του πολεοδομικού σχεδίου τους...» οι χρήσεις που προβλέπει το άρθρο αυτό και που ουσιαστικά αποτελεί «εξευγενισμένη» εκδοχή της Γενικής Κατοικίας, του άρθρου 3 του ίδιου Διατάγματος.

Στην παραπάνω κατηγορία εμπίπτουν όλοι οι οικισμοί των Δ.Ε. Αμαξάδων και Σώστη με εξαίρεση τους ορεινούς οικισμούς της Δ.Ε. Σώστη, Κερασιά, Κρυστάλλη και Τρίκορφο ενώ για τον παραδοσιακό οικισμό του Μίσχου οι επιτρεπόμενες χρήσεις καθορίστηκαν με το αρθ. 4 του ΠΔ της 19-10-1978 (ΦΕΚ 594Δ) σύμφωνα με το οποίο επιτρέπεται η ανέγερση κτιρίων κατοικίας, κοινής ωφέλειας και κοινωνικού εξοπλισμού. Εντός του ορίου απαγορεύεται η εγκατάσταση βιοτεχνιών και

βιομηχανιών ή άλλων χρήσεων υψηλής όχλησης ενώ για την εγκατάσταση κάθε άλλης χρήσης εκτός κατοικίας, ως προς τη θέση εντός του οικισμού, επιβάλλεται η προέγκριση της αρμόδιας επιτροπής Αρχιτεκτονικού Ελέγχου στο στάδιο των προσχεδίων της υποβαλλόμενης μελέτης.

Η Δ.Ε. Σώστη απαρτίζεται από δεκαπέντε (15) οικισμούς (Σώστης, Πολύανθο, Ληνό, Μέγα Πιστό, Μίσχος, Ασώματοι, Ρίζωμα, Θάμνα, Αγίασμα, Δύμη, Φωλέα, Διχάλα, Κερασιά, Κρυστάλλη και Τρίκορφο). Η Δ.Ε. –όπως αναφέρθηκε- δεν διέπεται από κάποιο ανάλογο με την Δ.Ε. Ιάσμου επίπεδο σχεδιασμού και κατά συνέπεια οι «εκτακτικές» χρήσεις των οικισμών προκύπτουν από την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης.

Ο Σώστης ως έδρα του πρώην ομώνυμου καποδιστριακού δήμου συγκεντρώνει μεγάλο αριθμό επαγγελματικών δραστηριοτήτων. Εντός ορίων του αναπτύσσονται δεκατέσσερα (14) καταστήματα εξυπηρέτησης αναγκών των κατοίκων με αμιγή αλλά και μικτό (με κατοικία) χαρακτήρα. Επίσης υφίσταται ένα εργαστήριο αλουμινοκατασκευών ενώ ιδιαίτερη περίπτωση για τον οικισμό αποτελεί η παρουσία καθορισμένου χώρου λαϊκής αγοράς. Για το χώρο της λαϊκής αγοράς έχουν κατασκευαστεί σκέπαστρα κι έχει οριοθετηθεί ο χώρος, στον οποίο δραστηριοποιείται ο κάθε παραγωγός για την πώληση των προϊόντων του.

Στους λοιπούς οικισμούς της Δ.Ε. Σώστη κυριαρχεί (σχεδόν αποκλειστικά) η κατοικία με πολύ λίγες επαγγελματικές χρήσεις εστίασης, καταστημάτων και γραφείων τοπικού χαρακτήρα στους κεντρικούς οδικούς άξονες των οικισμών. Συγκεκριμένα από την επιτόπια καταγραφή, πέραν των κατοικιών και των αγροτικών συνεταιριστικών αποθηκών διαπιστώθηκε η παρουσία των κάτωθι:

- Πολύανθος: 12 καταστήματα, ένα εργαστήριο σιδηροκατασκευών, ένα εργαστήριο ξυλουργικών εργασιών και τρία συνεργεία αυτοκινήτων.
- Ληνός: Δύο καταστήματα.
- Μέγα Πιστό: Επτά καταστήματα, ένα εργαστήριο αλουμινοκατασκευών, ένα συνεργείο και ένα φαρμακείο.
- Μίσχος¹¹⁷: Τρεις χώροι εστίασης, έξι καταστήματα και ένα συνεργείο γεωργικών μηχανημάτων.
- Ασώματοι: Δύο επαγγελματικοί χώροι εξυπηρέτησης κατοίκων, έξι καταστήματα κι ένα φαρμακείο.

¹¹⁷ Καταγράφονται σημειακές επαγγελματικές χρήσεις που εντοπίστηκαν στον παραδοσιακό οικισμό του Μίσχου και στον «δορυφόρο» αυτού, Χαμηλό. Ενώ οι άλλοι δύο «δορυφόροι» του Μίσχου, Πετρωτό και Ορφανό, περιλαμβάνουν αποκλειστικά χρήσεις κατοικίας.

- Ρίζωμα: Δύο καταστήματα και μία επιχείρηση εμπορίας ζωοτροφών.
- Θάμνα: Οκτώ καταστήματα και ένα δοκιμαστήριο αντλιών πετρελαίου.
- Αγίασμα: Τρία καταστήματα.
- Δύμη: Εννέα καταστήματα και ένα φαρμακείο.
- Φωλέα: Τέσσερα καταστήματα.

Οι ορεινοί οικισμοί της Δ.Ε. Σώστη, Διχάλα, Κερασιά, Κρυστάλλη και Τρίκορφο είτε έχουν εγκαταλειφθεί (Διχάλα και Κερασιά) είτε διατηρούν πληθυσμό, ο οποίος κυμαίνεται σε μονοψήφια νούμερα (Κρυστάλλη και Τρίκορφο) και κατά κανόνα διαμένει σε αυτόν εποχιακά, απασχολούμενος στην κτηνοτροφική ή δασοκομική δραστηριότητα.

Η Δ.Ε. Αμαξιάδων απαρτίζεται από τέσσερις οικισμούς, τους: Αμαξιάδες\Πελεκητή, Άνω Αμαξιάδες, Μοναχούς και Κατσίκια οι οποίοι είναι οριοθετημένοι με απόφαση Νομάρχη και κύρια χρήση γης την κατοικία. Οι οικισμοί των Αμαξιάδων και Άνω Αμαξιάδων βρίσκονται σε εγγύτητα μεταξύ τους και συγκεντρώνουν αποκλειστικά το σύνολο των επαγγελματικών δραστηριοτήτων της Δ.Ε. καθώς οι οικισμοί της Κατσίκας και των Μοναχών είναι ορεινοί οικισμοί με τον πρώτο να έχει εγκαταλειφθεί και τον τελευταίο να τείνει προς εγκατάλειψη.

Ο οικισμός των Αμαξιάδων διέπεται στο νότιο τμήμα του από σχέδιο Διανομής Συνοικισμού, συνεπώς οι «εκτατικές» χρήσεις που προκύπτουν απορρέουν από την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης που διενεργήθηκε στα πλαίσια της παρούσας. Οι χρήσεις που εντοπίζονται, πέραν της κατοικίας, αφορούν κυρίως σε πέντε καταστήματα, τέσσερα γραφεία σε συνδυασμό με κατοικία, έντεκα καταστήματα σε συνδυασμό με κατοικία, ένα πρατήριο καυσίμων, δύο συνεργεία αυτοκινήτων και ένα φυτώριο.

A.4.2.4 Φυσιογνωμία οικιστικού χώρου / ρυμοτομία, πυκνότητα κατοίκησης

Στους περισσότερους οικιστικούς υποδοχείς¹¹⁸ του Δήμου ο οικιστικός χώρος δεν προέκυψε από εφαρμογή πολεοδομικού σχεδιασμού επί χάρτου, αλλά αποτελεί προϊόν κοινωνικοοικονομικών διεργασιών μακράς χρονικής περιόδου συγκρότησής τους, που ώθησαν σε διαδικασίες αυθόρμητης διαμόρφωσης, ως αποτέλεσμα επιρροής διαφόρων παραγόντων. Τέτοιοι παράγοντες μπορεί να ήταν το ανάγλυφο και τα όποια λοιπά χαρακτηριστικά του διαθέσιμου ή επιλεγέντος χώρου, ο

¹¹⁸ Όλοι οι οικισμοί του Δήμου είναι προϋφιστάμενοι του 1923.

παράγοντας της ανάγκης ασφάλειας, οι διαπροσωπικές και άλλες σχέσεις των οικιστών, οι ανάγκες επικοινωνίας και κυκλοφορίας μιας κοινωνίας με έντονα παραδοσιακά χαρακτηριστικά κλπ. Με βάση τα πιο πάνω δεν τίθεται θέμα κατάταξης χαρακτηριστικών "ρυμοτομίας" των οικισμών, αλλά μόνο αναγνώρισης του υφιστάμενου, αυθόρμητα διαμορφωμένου σε μεγάλο βαθμό¹¹⁹, ιστού και πλέγματος κοινοχρήστων, όπως αυτός προέκυψε διαχρονικά στις δεδομένες εκάστοτε συνθήκες και περιστάσεις.

Κοινά χαρακτηριστικά της φυσιογνωμίας, σχεδόν για το σύνολο των οικιστικών υποδοχέων, είναι:

- ο πυκνός και προσαρμοσμένος στα δεδομένα του εδάφους αυθόρμητα διαμορφωμένος οικιστικός ιστός,
- τα ακανόνιστα, μεγάλα ή ατελή πολλές φορές οικοδομικά τετράγωνα, στα οποία εσωκλείονται ομοίως ακανόνιστες ιδιοκτησίες κάποιες εκ των οποίων έχουν πρόσβαση από αδιέξοδους οδούς ή ακόμη και διαμέσου άλλων ιδιοκτησιών,
- η ανάδειξη σε κεντρική οδό, στο εντός οικισμού τμήμα, της οδού πρόσβασης,
- το στενό (έως ανεπαρκές) λοιπό εσωτερικό οδικό δίκτυο, «φιδοειδούς» μορφής.
- η απουσία σημαντικών κοινόχρηστων χώρων πέραν των οδών και της τυχόν παρεμβάτιας ζώνης,
- η σημαίνουσα και προσεγμένη παρουσία χώρων λατρείας και η συχνή παρεμβολή κοιμητηρίων εντός του οικιστικού ιστού (ενίοτε σε κεντρικές θέσεις).

Εξαίρεση στην παραπάνω φυσιογνωμία αποτελούν τα τμήματα ορισμένων οικισμών που έχουν αναπτυχθεί ως αποτέλεσμα διανομής οικοπέδων του Υπ. Γεωργίας (σε Αμαξάδες, Αμβροσία, Ίασμο, Πολύανθο, Σώστη), καθώς και οι οικισμοί Γλυκονέρι και Παλλάδιο που έχουν σχέδιο πόλης, αλλά σε κάποιο βαθμό και η Διαλαμπή που παρότι στερείται σχεδίου η μορφή του οικισμού παρουσιάζει σε μεγάλο βαθμό εικόνα που θα μπορούσε να είναι αποτέλεσμα σχεδίου πόλης.

Από τα παραπάνω σχέδια αυτό του Γλυκονερίου, καναβοειδούς μορφής, δείχνει ότι σεβάστηκε την προηγούμενη (αυτού) διανομή και δεν έθιξε το υφιστάμενο δίκτυο κοινοχρήστων, τουλάχιστον για το τμήμα που έχει υλοποιηθεί καθώς μεγάλο μέρος του σχεδίου δεν έχει ακόμη εφαρμοσθεί. Αντίθετα το σχέδιο του Παλλαδίου,

¹¹⁹ Σε κάποιους οικισμούς εντοπίζονται τμήματα διανομών του υπουργείου γεωργίας που συνέβαλαν στην τελική διαμόρφωση του συνόλου του οικιστικού ιστού.

προσαρμοσμένο σε σημαντικό βαθμό στην προϋπάρχουσα υλοποιημένη (στο κέντρο του) κατάσταση, επιχείρησε να θίξει ιδιοκτησίες, προκειμένου να επιτύχει τη διάνοιξη νέων οδών με στόχο την αποφυγή πολύ μεγάλων οικοδομικών τετραγώνων και τυφλών οικοπέδων, με συνέπεια όμως μέχρι σήμερα να μην έχει εφαρμοσθεί.

Οι υπόλοιποι οικισμοί με βάση τόσο την υφιστάμενη κατάσταση του οικιστικού ιστού όσο και την οριοθέτησή τους παρουσιάζονται συνεκτικοί με λίγες αραιοδομημένες ή αδόμητες εκτάσεις παρότι κάποιοι από αυτούς διασχίζονται από ρέματα, τα οποία όμως -σε σημαντικό βαθμό- έχουν αντικατασταθεί από τεχνικά (διευθετήσεις ή δίκτυο ομβρίων) δίνοντας τη δυνατότητα ενσωμάτωσής τους στον υφιστάμενο αστικό ιστό, αποδίδοντας τελικά στο σύνολο του οικισμού ομαλά σχήματα.

Δεν λείπουν όμως και κάποιοι οικισμοί που παρουσιάζουν ιδιαίτερα ακανόνιστα σχήματα. Συγκεκριμένα, χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Σάλπης που αναπτύσσεται γραμμικά επί της κεντρικής οδού που τη διασχίζει, σε ένα μήκος που ξεπερνά τα 2χλμ. με μέσο πλάτος που δεν ξεπερνά τα 250μ. (ειδικά ως προς την υλοποιημένη κατάσταση), η περίπτωση της Αμβροσίας που γύρω από τον υπάρχον κεντρικό πυρήνα αναπτύσσεται σε τρεις διευθύνσεις (βορρά, νότο και δύση) λόγω και των υπάρχουσών διανομών, δημιουργώντας την εικόνα ενός κέντρου με τρεις ημιάξονες και τέλος η περίπτωση των Ασωμάτων η οποία αποτελείται, εν τοις πράγμασι, από δύο «γειτονιές» τη νότια που καλείται και Μουσινοχώρι και παλαιότερα απογράφονταν με το Μίσχο, και τη βόρεια. Ο δύο αυτές «γειτονιές» οι οποίες διαχωρίζονται από ρέμα, ενώθηκαν οικιστικά με την οριοθέτηση του οικισμού ως ενιαίο σύνολο, με τη συμπερίληψη μικρού και στενού τμήματος γης που υπάρχει μεταξύ τους, δημιουργώντας ένα σχετικά μεγάλο μήκος οικισμού στη διεύθυνση βορρά – νότου που φθάνει τα 1100μ.

Πλέον των ανωτέρω, σχεδόν σε όλους τους οικισμούς (εξαιρουμένου του Γλυκονερίου) είναι χαρακτηριστική η πυκνότητα κτισμάτων (για κύρια ή βοηθητική χρήση), ενώ σε πολλούς από αυτούς ομοίως χαρακτηριστική είναι η συμπερίληψη καλλιεργούμενων εκτάσεων εντός των ορίων τους¹²⁰ ενώ σε άλλους, ακόμη και η παρεμβολή τους στον οικιστικό ιστό.

Οι οικισμοί που απαρτίζουν το Δήμο εμφανίζουν ποικίλους βαθμούς πυκνότητας.

¹²⁰ Εκτάσεων δηλαδή που μέχρι σήμερα δεν απώλεσαν την προηγούμενη χρήση τους παρότι ο χαρακτήρας τους από την οριοθέτηση του οικισμού και μετά είναι οικοπεδικός.

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται οι brutto πυκνότητες οίκησης στους οικισμούς του Δήμου. Από τον πίνακα έχουν εξαιρεθεί οι μηδενικοί πληθυσμιακά οικισμοί, στους οποίους το πληθυσμιακό μέγεθός τους καθιστά το σχετικό υπολογισμό άνευ νοήματος.

Πίνακας Α.4.6: Πυκνότητα οίκησης κατά οικισμό (brutto)

Οικισμοί	Πληθυσμός απογραφής 2011 (κατ.)	Έκταση (Ha)	Πυκνότητα (κατ./Ha)
Δημοτική Ενότητα Ιάσμου			
Ίασμος	2586	72.7	36
Γαλήνη	289	31.4	9
Διαλαμπή	469	44.1	11
Ίππικό	37	2.7	14
Κοπτερό	810	24.5	33
Μελίταινα	15	2.7	6
Μωσαϊκό	193	25.1	8
Αμβροσία	432	58.9	7
Μικρό Παλλάδιο	60	3.5	17
Παλλάδιο	274	37.3	7
Σάλπη	470	61.6	8
Γλυκονέρι	68	28.5	2
Δημοτική Ενότητα Αμαζάδων			
Αμαζάδες	1195	43.2	28
Άνω Αμαζάδες	563	11.4	50
Μοναχοί	15	5.0	3
Δημοτική Ενότητα Σώστη			
Σώστης	712	57.8	12
Αγίασμα	326	9.5	34
Ασώματοι	712	29.1	25
Δύμη	403	10.2	40
Θάμνα	513	17.3	30
Ρίζωμα	287	13.5	21
Φωλέα	264	7.1	37
Κερασιά	8	6.3	1

Οικισμοί	Πληθυσμός απογραφής 2011 (κατ.)	Έκταση (Ha)	Πυκνότητα (κατ./Ha)
Ληνός	411	18.3	23
Μέγα Πιστό	886	31.5	28
Μίσχος	729	26.6	17
Ορφανό		4.2	
Πετρωτό		4.1	
Χαμηλό		8.9	
Σύνολο Μίσχος		43.8	
Πολύανθο		712	
Κρυστάλλη	9	2.9	3
Τρίκορφο	16	1.0	16

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

Όπως προκύπτει από τον πίνακα όλοι οι οικισμοί εμφανίζουν "μικτή" (brutto) πυκνότητα οίκησης συμβατή με οικισμούς 5ου επιπέδου¹²¹, η οποία δεν ξεπερνά τους 100 κατοίκους / εκτάριο, με μικρότερη (1 κατ./Ha) στην Κερασιά και υψηλότερη (50 κατ./Ha) στους Α. Αμαξάδες¹²².

Σε κάθε περίπτωση όμως και παρόλο που καταγράφεται εμφανής τάση πυκνής παρουσίας οικισμών κατά μήκος των οδικών αξόνων, σε συνολική θεώρηση, το σχετικά μικρό μέγεθος των οικισμών σε σύγκριση με την ευρύτητα του χώρου της όλης επικράτειας του Δήμου επιτρέπουν την εκτίμηση ότι, ασχέτως τοπικών συγκεντρώσεων, η μέση πυκνότητα κατοίκησης στο σύνολο της περιοχής του Δήμου είναι πολύ χαμηλή (4 κατ./Ha).

A.4.2.5 Κοινόχρηστοι χώροι και κοινωνική υποδομή, δίκτυα κινητικότητας - ποδηλατόδρομοι

Στην παρούσα ενότητα περιλαμβάνονται πληροφορίες για την υφιστάμενη κοινόχρηστη και κοινωνική υποδομή, με παράλληλες αναφορές, ειδικά για τη Δ.Ε. Ιάσμου, σε σχετικές μη υλοποιημένες προβλέψεις και τυχόν άλλες διαφοροποιήσεις

¹²¹ "Απλά χωριά" κατά τα πολεοδομικά σταθερότυπα (2004).

¹²² Σημειώνεται ότι η πραγματική (netto) πυκνότητα κατά τόπους είναι υψηλότερη.

του σχεδιασμού οι οποίες προέρχονται από το θεσμοθετημένο ΓΠΣ (Ν. 2508/97) της εν λόγω Δ.Ε.

Η ανάλυση της κοινωνικής υποδομής θα πραγματοποιηθεί, για λόγους πληρέστερης αντίληψης, για κάθε οικισμό κάθε Δ.Ε. χωριστά.

Για κάθε οικισμό ελέγχεται η πληρότητα των υπαρχουσών ή προτεινόμενων από το ΓΠΣ κοινωνικών υποδομών, με βάση την κατάταξή του στο οικιστικό δίκτυο και τις προβλεπόμενες από την ΥΑ 10788/2004 ελάχιστες αναγκαίες υποδομές, ανεξάρτητα (στην παρούσα φάση) αν αυτές είναι ανενεργές, και σε συνάρτηση (μόνο για τη ΔΕ Ιάσμου) με τους υπόλοιπους οικισμούς με τους οποίους συναποτελεί ενιαία Χωρική Ενότητα σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΓΠΣ.

Οι οικισμοί του Δήμου στο σύνολό τους κατατάσσονται στο 5^ο επίπεδο εκτός του Ιάσμου που αποτελεί οικισμό 4^{ου} επιπέδου.

Οι ελάχιστες αναγκαίες υποδομές οικισμών 5^{ου} επιπέδου είναι: Νηπιαγωγείο, Δημοτικό Σχολείο, Βρεφικός σταθμός, Ανοιχτοί χώροι άθλησης.

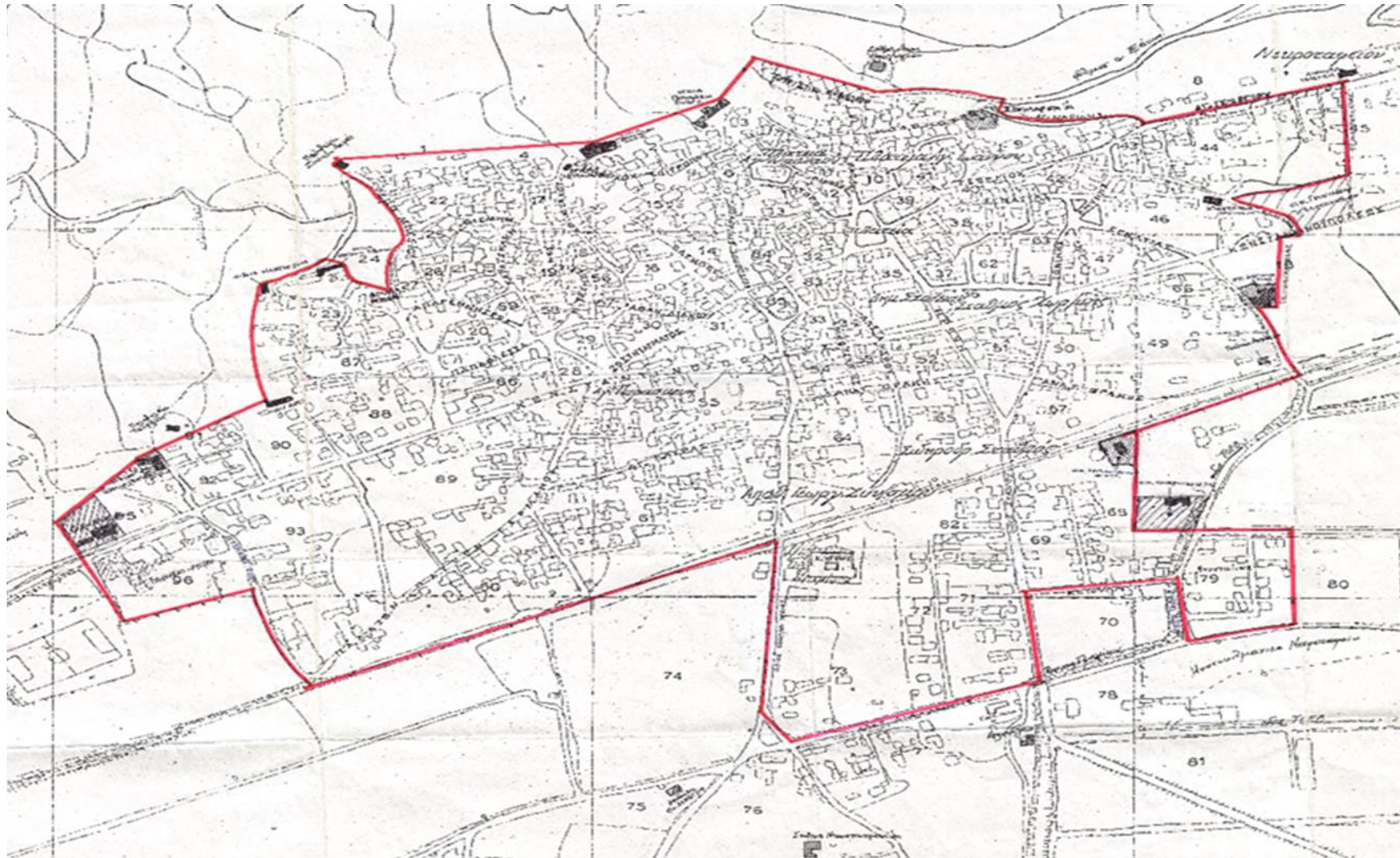
Αντίστοιχα, οι ελάχιστες αναγκαίες υποδομές οικισμών 4^{ου} επιπέδου (κεφαλοχώρι), επιπλέον των ανωτέρω περιλαμβάνουν Γυμνάσιο, Λύκειο, Περιφερειακό Ιατρείο, Βιβλιοθήκη-κέντρο νεότητας, Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων και Ταχυδρομείο, ενώ εφόσον είναι και έδρα ΟΤΑ (όπως στην περίπτωση του Ιάσμου) προβλέπονται ακόμη διοικητικές και οικονομικές υπηρεσίες (Δημοτικές υπηρεσίες και επιχειρήσεις, Αστυνομικό Τμήμα, Πυροσβεστική Υπηρεσία, γραφεία κοινωφελών οργανισμών, υποκαταστήματα τραπεζών).

A.4.2.5.1 Κοινόχρηστοι χώροι – Κοινωφελείς χώροι Δ.Ε. Ιάσμου

Ίασμος (οικισμός 4^{ου} επιπέδου)

*Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από καταγραφή
υφιστάμενης κατάστασης)*

Για τον εντοπισμό της θέσης των ανωτέρω χώρων γίνονται αναφορές εκτός των άλλων και στα (άτυπα) ΟΤ που απεικονίζονται στον παρακάτω χάρτη καθορισμού του ορίου του προϋφιστάμενου οικισμού (Εικόνα Α.4.1.).

Εικόνα Α.4.1: Τοπογραφικό διάγραμμα καθορισμού ορίων του προϋφιστάμενου του έτους 1923 οικισμού Ιάσμου Ν. Ροδότης πληθυσμού άνω των 2.000 κατοίκων (συνδημοσιευμένο διάγραμμα της υπ. αριθμ' 384/08-04-1996 απόφασης Νομάρχη, ΦΕΚ 417Δ/1996

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (πέραν του οδικού δικτύου) αφορούν σε τέσσερις διαμορφωμένες πλατείες, δύο παιδικές χαρές, χώρους και νησίδες πρασίνου. Συγκεκριμένα:

- Κεντρική Πλατεία του οικισμού, τριγωνικής μορφής, βόρεια του ΟΤ 35.
- Πλατεία Ηρώων τριγωνικής μορφής, δυτικά του ΟΤ 67.
- Πλατεία επί του πρωτεύοντος επαρχιακού δικτύου Κομοτηνής-Ξάνθης (μέσω Ιάσμου), στο ΟΤ 36.
- Πλατεία στα βόρεια του ΟΤ 13, απέναντι από την εκκλησία του Αγ. Νικολάου.
- Παιδική χαρά στη νοτιοδυτική πλευρά του ΟΤ 92.
- Παιδική χαρά στο ΟΤ 70.
- Χώρος Πρασίνου, στο δυτικό μέρος του ΟΤ 20 με διαμορφωμένη βρύση στο εσωτερικό του.
- Μικρός ελεύθερος χώρος νοτιοδυτικά του ΟΤ 14.
- Νησίδες Πρασίνου τριγωνικής μορφής μεταξύ των ΟΤ 42, 46, 47, 63.

Κοινοφελείς χώροι

Ο μονοκεντρικός χαρακτήρας του Δήμου Ιάσμου αντικατοπτρίζεται απόλυτα στο σύνολο των κοινωνικών υποδομών του οικισμού Ιάσμου, καθώς αποτελεί το διοικητικό, οικονομικό, αγροτικό και πνευματικό κέντρο του Δήμου, αφού εκεί συγκεντρώνονται όλες οι κοινωνικές υποδομές που εξυπηρετούν τις ανάγκες του συνόλου των πολιτών του Δήμου.

Στον τομέα της εκπαίδευσης ο οικισμός του Ιάσμου διαθέτει όλες τις δομές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι σχολικές δομές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που υφίστανται στον οικισμό Ιάσμου αφορούν σε¹²³:

- Νηπιαγωγείο
 - Με τμήματα προνηπίων και νηπίων και σύνολο 36 μαθητών κατά τη σχολική περίοδο 2020-2021.

¹²³ Σύμφωνα με τα έγγραφα με α.π. Φ.3.1/3678/22-06-2022 και Φ.3.2/3017/27-06-2022 των Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ροδόπης αντίστοιχα.

- Στεγάζεται σε ανεξάρτητο κτίριο (λυόμενο ή προκάτ) εντός του οικοπέδου του παλαιού Δημοτικού σχολείου (ΟΤ 35).
- Δημοτικό Σχολείο (το οποίο δεν λειτουργεί) και Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο¹²⁴ στο ΟΤ 35.
- Διαπολιτισμικό Δημοτικό Σχολείο
 - Με ένα τμήμα Α' τάξης 17 μαθητών, ένα τμήμα Β' τάξης 12 μαθητών, ένα τμήμα Γ' τάξης 7 μαθητών, ένα τμήμα Δ' τάξης 13 μαθητών, ένα τμήμα Ε' τάξης 13 μαθητών και δύο τμήματα ΣΤ' τάξης 27 μαθητών, τη σχολική περίοδο 2020-2021.
 - Στεγάζεται σε διακριτό χώρο όμορο του χώρου Γυμνασίου - Λυκείου (ΟΤ 96).
- Γυμνάσιο Ιάσμου
 - Πρωινού κύκλου με 7 τμήματα και συνολικό αριθμό 168 μαθητών, για τη σχολική περίοδο 2021-2022.
 - Στεγάζεται σε διακριτό κτίριο εντός του χώρου όπου υφίσταται και το Λύκειο (ΟΤ 96).
- Γενικό Ενιαίο Λύκειο Ιάσμου
 - Πρωινού κύκλου, με 8 τμήματα και συνολικό αριθμό 123 μαθητών για τη σχολική περίοδο 2021-2022.
 - Στεγάζεται σε διακριτό κτίριο εντός του χώρου που υφίσταται και το Γυμνάσιο (ΟΤ 96).

Σημειώνεται ότι οι ανωτέρω δομές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αποτελούν τις μοναδικές που υπάρχουν στο Δήμο και κατά συνέπεια εξυπηρετούν τις ανάγκες όλων των μαθητών του Δήμου.

Εντοπίζονται ανάγκες - ελλείψεις δομών¹²⁵ για κοινή χρήση κι από τα δύο συναυλιζόμενα σχολεία σε γυμναστήριο (υπάρχει αλλά δεν λειτουργεί), αίθουσα εκδηλώσεων/πολλαπλών χρήσεων και εργαστήριο πληροφορικής, ενώ ως μελλοντική ανάγκη εκτιμάται η δημιουργία σχολικής βιβλιοθήκης στον αύλειο χώρο των σχολικών μονάδων.

Στον τομέα της πρόνοιας, στον οικισμό λειτουργεί παιδικός σταθμός (ΟΤ64) και Κέντρο Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΟΤ 37) οι οποίοι αποτελούν τις μοναδικές συγκεκριμένες δομές πρόνοιας σε όλο το Δήμο¹²⁶. Επιπρόσθετα, εντός του οικισμού

¹²⁴ Δεν χορηγήθηκαν στοιχεία για το μαθητικό δυναμικό του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου.

¹²⁵ Σύμφωνα με το έγγραφο με α.π. Φ.3.2/3017/27-06-2022 της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ροδόπης.

¹²⁶ Στο σύνολο του Δήμου, εντοπίζονται κτιριακές μονάδες ΚΑΠΗ στους οικισμούς Αμαξάδων και Σώστη και παιδικού σταθμού στον οικισμό Φωλέας, οι οποίες όμως δεν λειτουργούν.

λειτουργεί «Βοήθεια στο Σπίτι» και δομή σίτισης¹²⁷ ενώ στο παρελθόν (μέχρι το 2019) λειτουργούσε και Κοινωνικό Φροντιστήριο.

Εικόνα 4.2: Πρόσοψη Διαπολιτισμικού Δημοτικού Σχολείου

Εικόνα 4.3: Κτηριακό συγκρότημα Γυμνασίου - Λυκείου

Πηγή: Ίδια λήψη

Στον τομέα της περιθαλψης υφίσταται Κέντρο Υγείας (ΟΤ 73) του οποίου ο καθορισμός του χώρου και οι όροι δόμησης εγκρίθηκαν με το Π.Δ. της 16-04-1984 (ΦΕΚ 333Δ/1984). Τέλος στο νότιο άκρο του οικισμού, εκτός των ορίων του, σε επαφή με τον πυροσβεστικό σταθμό υφίσταται χώρος αγροτικού κτηνιατρείου. Και οι δύο ανωτέρω υποδομές καλύπτουν ανάγκες όλων των οικισμών του Δήμου.

Στις αθλητικές υποδομές του οικισμού συμπεριλαμβάνεται ένα γήπεδο ποδοσφαίρου με κερκίδες ενώ βόρεια του λειτουργεί και γήπεδο ποδοσφαίρου 5x5 (δυτικά του ΟΤ 96).

Σημειώνεται ότι αθλητικές υποδομές δύο ανοιχτών γηπέδων μπάσκετ φιλοξενούν και οι εγκαταστάσεις Γυμνασίου – Λυκείου, ενώ παραπλεύρως του Γυμνασίου υπάρχει κλειστό γυμναστήριο το οποίο δε λειτουργεί λόγω στατικών προβλημάτων.

Πολιτιστικές εγκαταστάσεις εντοπίζονται διάσπαρτες εντός του κεντρικού τμήματος του οικισμού με εξαίρεση το Πνευματικό Κέντρο που βρίσκεται νότια του Κέντρου Υγείας (ΟΤ 73). Οι υπόλοιπες πολιτιστικές δομές αφορούν στο Μουσείο Αγροτικής και Πολιτιστικής κληρονομιάς (στα νότια του ΟΤ 3), δύο πολιτιστικούς συλλόγους στα ΟΤ 11 & 35, δυτικά του Ιερού Ναού Αγίου Ιωάννου και δυτικά του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου αντίστοιχα, με το δεύτερο να λειτουργεί σε μισθωμένο χώρο.

Οι χώροι λατρείας του οικισμού έχουν ως εξής:

¹²⁷ <https://iasmos.gr/>

- Ιερός Ναός Αγίας Παρασκευής (ΟΤ 55) επί του κεντρικού οδικού άξονα (Επ.Ο) που διασχίζει τον οικισμό.
- Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου (ΟΤ 12).
- Ιερός Ναός Τιμίου Προδρόμου (ΟΤ 11).
- Παρεκκλήσι Αγίας Μαρίας (ΟΤ 9) στα βορειοανατολικά επί του ορίου του προϋφιστάμενου οικισμού.
- Ιερό Μουσουλμανικό Τέμενος (ΟΤ 84).

Εικόνα 4.4. Πρόσωση Ιερού Ναού Τιμίου Προδρόμου

Εικόνα 4.5. Πρόσωση Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου

Πηγή: Ίδια λήψη

Τέλος, δεν υπάρχει συγκεκριμένος χώρος για τη λειτουργία του Μουσικοφιλολογικού Συλλόγου του οποίου οι ανάγκες καλύπτονται στο χώρο του διαπολιτισμικού σχολείου.

Στις δομές διοίκησης του οικισμού εντοπίζεται:

- Δημαρχείο (ΟΤ 67) για το οποίο προβλέπεται η μεταφορά του στο χώρο του Παλιού Δημοτικού (ΟΤ 35). Το υπάρχον σήμερα κτίριο θα συνεχίσει να αποτελεί δομή διοίκησης καθώς θα φιλοξενεί κάποιες από τις υπηρεσίες του δήμου.
- Αστυνομικό Τμήμα και Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης¹²⁸ (ΟΤ 52).
- Πυροσβεστικό Κλιμάκιο¹²⁹ στα νότια, εκτός ορίων οικισμού και σε επαφή με αυτό.
- Υποκατάστημα ΟΤΕ (ΟΤ 50).
- ΚΕΠ (ΟΤ 37).
- Γραφείο ΤΟΕΒ (ΟΤ 38).

¹²⁸ Τόσο το Τμήμα Συνοριακής Φύλαξης όσο και το Αστυνομικό Τμήμα στεγάζονται σε παραχωρημένο δημοτικό κτίριο το μεν πρώτο δωρεάν το δε δεύτερο με μίσθωμα.

¹²⁹ Αντίστοιχα και το Πυροσβεστικό Κλιμάκιο στεγάζεται σε παραχωρημένο κατά χρήση χώρο.

- Δασονομείο δυτικά του οικισμού επί της Επ.Ο. απέναντι από το γήπεδο ποδοσφαίρου.

Εικόνα 4.6: Δημαρχείο Δήμου Ιάσμου (Πηγή: Ϊδία λήψη)

Οι ιδιαίτερες χρήσεις που αποτυπώνονται στον οικισμό συνοψίζονται στα δύο υπάρχοντα κοιμητήρια, βορειοανατολικά και νοτιοανατολικά αυτού και σε επαφή με τα όρια του προϋφιστάμενου οικισμού¹³⁰.

Εντός του οικισμού εντοπίζεται (ανενεργός) χώρος Μέσων Μαζικής Μεταφοράς (ΜΜΜ) και συγκεκριμένα Σιδηροδρομικός Σταθμός ο οποίος καταλαμβάνει σημαντική έκταση (στα νότια των ΟΤ 65 και 67) διαιρώντας τον οικισμό σε δύο τμήματα βόρεια και νότια αυτού¹³¹.

¹³⁰ Για τα κοιμητήρια του Ιάσμου αναφέρεται στην εγκριτική απόφαση του ΓΠΣ ότι «...σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ΠΔ 1128/80 επιβάλλεται έλεγχος δόμησης και ειδικότερα απαγόρευση αυτής στις περιοχές των υφιστάμενων κοιμητηρίων, τα οποία πρέπει να απέχουν τουλάχιστον 250μ από το άκρο του εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως και των επεκτάσεών του, 100 μ από μεμονωμένες κατοικίες, 100μ από φρέατα και 50μ από πηγές πόσιμου νερού. Η ανωτέρω απόσταση μετά από την ειδική μελέτη δύναται να μειωθεί στα 20 μέτρα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 29 του Ν. 2508/97 (ΦΕΚ 124/Α/13-6-97) με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου με τη γνώμη του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου, μείωση η οποία ισχύει για τον οικισμό του Ιάσμου, σύμφωνα με την απόφαση 46/2009 του Νομαρχιακού Συμβουλίου Ροδόπης, μετά από τη γνώμη του Δημοτικού Συμβουλίου Ιάσμου και την κατάθεση του φακέλου με τα προβλεπόμενα δικαιολογητικά από το άρθρο 2 της Υ.Α. 26882/5769/98 (ΦΕΚ 838/Δ/23-10-98).....».

¹³¹ Σημειώνεται ότι προβλέπεται η μεταφορά της σιδηροδρομικής γραμμής νοτιότερα προκειμένου να παρακαμφθεί ο οικισμός του Ιάσμου.

Τέλος, δεν υπάρχει ιδιόκτητος χώρος για τα ΚΤΕΛ (υπεραστική συγκοινωνία) τα οποία στεγάζονται σε μισθωμένο ισόγειο οικοδομής (ΟΤ 51) με πρόσωπο επί του κεντρικού οδικού άξονα που διασχίζει τον οικισμό (Επ.Ο).

Κοινόχρηστες και Κοινοφελείς χρήσεις (από ΓΠΣ)

Κοινόχρηστοι χώροι

Γίνεται αναφορά σε πέντε υπάρχουσες πλατείες, οι οποίες δεν απεικονίζονται στους αντίστοιχους χάρτες. Αντίστοιχα προτείνονται 1 πάρκο πόλης, 3 παιδικές χαρές καθώς και νησίδες πρασίνου που ομοίως, κάποιες από αυτές (πχ πάρκο πόλης), δεν απεικονίζονται ούτε ενδεικτικά στους χάρτες.

Κοινοφελείς χώροι

Δομές εκπαίδευσης: Ως προς την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η μελέτη του ΓΠΣ καταγράφει 1 υπάρχον νηπιαγωγείο και 3 υπάρχοντα δημοτικά σχολεία δηλ. όσα εντοπίστηκαν και σήμερα ως υπάρχουσες κτιριακές υποδομές.

Ως προς την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, καταγράφει 1 υπάρχον γυμνάσιο και 1 επαγγελματικό λύκειο και προτείνει την δημιουργία άλλου ένα γυμνασίου (το οποίο δεν υλοποιήθηκε μέχρι σήμερα) και ενός λυκείου το οποίο υλοποιήθηκε εντός του ίδιου χώρου που υπήρχε το παλιό επαγγελματικό λύκειο και το οποίο έπαψε να λειτουργεί. Σημειώνεται ότι όλα τα ανωτέρω δεν επισημαίνονται με σαφήνεια στους αντίστοιχους χάρτες της μελέτης προκειμένου να καθίσταται σαφές σε ποια θέση θα υλοποιηθεί το νέο γυμνάσιο και που είναι το υπάρχον. Τέλος, όπως προκύπτει από σχετική ενημέρωση που λάβαμε από την αρμόδια υπηρεσία δεν αναφέρονται επιπλέον ανάγκες για δημιουργία νέων σχολικών μονάδων¹³².

Δομές πρόνοιας και περίθαλψης: Καταγράφονται ως υπάρχουσες οι ίδιες που καταγράφηκαν και σήμερα ενώ προτείνεται η δημιουργία συμβουλευτικού σταθμού προστασίας μητρότητας και βρεφών και εγκαταστάσεις βραχείας νοσηλείας στο υπάρχον Κέντρο Υγείας, κάτι που έτσι κι αλλιώς, ειδικά για το δεύτερο, προβλέπεται να υπάρχει για τα Κέντρα Υγείας από την ίδρυσή τους.

Δομές αθλητικών εγκαταστάσεων: Καταγράφονται ως υπάρχουσες οι εγκαταστάσεις 1 γηπέδου ποδοσφαίρου, 1 γηπέδου βόλεϊ και 1 γηπέδου μπάσκετ. Προτείνονται νέοι χώροι 1 στίβου 400μ, 1 κολυμβητηρίου και 1 γηπέδου μικτής χρήσης

¹³² Σύμφωνα με το έγγραφο με α.π. Φ.3.2/3017/27-06-2022 της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ροδόπης.

αθλοπαιδιών. Ωστόσο, κατόπιν σχετικής διερεύνησης, δεν φαίνεται να επιβεβαιώνεται η ύπαρξη, τότε, διακριτών εγκαταστάσεων γηπέδων βόλει και μπάσκετ. Ίσως με την καταγραφή να υπονοούνται κάποιες τέτοιες εγκαταστάσεις που υπήρχαν ή κατασκευάζονταν εντός των σχολικών συγκροτημάτων οι οποίες όμως αποτελούν διαμορφώσεις του αύλειου χώρου τους και στοχεύουν να καλύψουν σχολικές και μόνο ανάγκες.

Τέλος, οι προτεινόμενες νέες εγκαταστάσεις αποτελούν προφανώς εξυπηρετήσεις επιπέδου ΟΤΑ καθώς στοχεύουν να εξυπηρετήσουν το σύνολο του πληθυσμού του δήμου.

Επιπλέον πρόβλημα αποτελεί η μη σαφής διάκριση της απεικόνισης υπαρχουσών και προτεινόμενων μονάδων στους χάρτες, προκειμένου να καταστεί σαφές σε πιο χώρο προβλέφθηκε να υλοποιηθούν οι νέες υποδομές έτσι ώστε να είναι σαφές κι ο τρόπος υλοποίησής τους, αν δηλαδή γίνουν σε δημοτικές εκτάσεις ή αν θα απαιτηθούν απαλλοτριώσεις ιδιωτικών εκτάσεων. Τέλος, αναντιστοιχία μεταξύ του λεκτικού του ΦΕΚ της έγκρισης και των συν-δημοσιευμένων σε αυτό χαρτών αποτελεί και η απεικόνιση στους χάρτες «κλειστού σχολικού γυμναστηρίου» στην θέση βόρεια του υπάρχοντος γηπέδου ποδοσφαίρου (νυν γήπεδο 5Χ5), εκτός του σχολικού συγκροτήματος, κάτι που δεν προβλέπεται στους αντίστοιχους πίνακες κοινωνικού εξοπλισμού.

Δομές πολιτιστικών εγκαταστάσεων: Καταγράφονται ως υπάρχουσες δομές 1 πολιτιστικός σύλλογος, 1 λαογραφικό μουσείο, 1 εκθεσιακός χώρος στο διατηρητέο σπίτι Παπαγιάννη¹³³, η φιλαρμονική σχολή και 1 τέμενος το οποίο απεικονίζεται μεν στο χάρτη αλλά δεν αναφέρεται στο λεκτικό του ΦΕΚ του ΓΠΣ. Δεν καταγράφονται οι υπάρχοντες ναοί και το πνευματικό κέντρο. Προτείνεται 1 κινηματογράφος. Οι απεικονίσεις πολλών από τους ανωτέρω χώρους στο χάρτη είναι αρκετά προβληματικές ως προς τη θέση τους.

Δομές διοίκησης & ιδιαίτερων χρήσεων δεν εξετάζονται από το ΓΠΣ για κανένα οικισμό της Δ.Ε. Ιάσμου.

Από τη σύνθεση των δεδομένων της υφιστάμενης κατάστασης και των προτεινόμενων με το ΓΠΣ νέων υποδομών, φαίνεται ότι ο οικισμός με βάση την κατάταξή του στο οικιστικό δίκτυο (οικισμός 4^{ου} επιπέδου σύμφωνα με την ΥΑ 10788/2004) δεν παρουσιάζει έλλειμα στις αναγκαίες ελάχιστες κοινωνικές υποδομές, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα. Αντιθέτως, διαθέτει επιπλέον κοινωνικές

¹³³ Τα διατηρητέα που θεσμοθετήθηκαν στον οικισμό είναι το κτίριο-οικόπεδο Παπαβασιλείου και Λειβαδά.

υποδομές, πέραν των απολύτως αναγκαίων (κέντρο υγείας, δασονομείο). Σημαντικές ελλείψεις όμως καταγράφονται σε υλοποιημένους κοινοχρήστους χώρους, πέραν του οδικού δικτύου.

*Διαφορές χρήσεων γης της υφιστάμενης κατάστασης με το
ισχύον ΓΠΣ*

Από τον έλεγχο των χρήσεων γης που καταγράφηκαν για τις ανάγκες της παρούσας, σε σχέση με αυτές που αποδίδει ο σχεδιασμός του ΓΠΣ με βάση το χάρτη (1:5.000) και την απόφαση έγκρισης, εντοπίστηκε πλήθος διαφορών που αποτελούν αστοχίες του ΓΠΣ και παρουσιάζονται στον πίνακα Α.4.7 που ακολουθεί.

Πίνακας Α.4.7: Διαφορές χρήσεων γης¹³⁴ μεταξύ της υφιστάμενης κατάστασης και του
ισχύοντος ΓΠΣ

Θέση	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
ΟΤ 12	Πολιτισμός	Κατοικία
Ανατολική πλευρά του ΟΤ 9	Γενική Κατοικία	Εκκλησία
Σε τμήμα του ΟΤ 73	Γενική Κατοικία	Κέντρο Υγείας
ΟΤ 13	Πρόνοια	Κατοικία
Σε τμήμα του ΟΤ 73	Γενική Κατοικία	Πνευματικό Κέντρο
ΟΤ 16	Πολιτισμός και Πρόνοια	Κατοικία
ΟΤ 51	Διοίκηση	Κατοικία
ΟΤ 65	Πολιτισμός	Κατοικία
Σε τμήμα του ΟΤ 3	Γενική Κατοικία	Μουσείο
Γενική Κατοικία του ΟΤ 92	Γενική Κατοικία	Παιδική Χαρά
Βόρεια του Γηπέδου Ποδοσφαίρου (εκτός ορίων)	Γενική Κατοικία	Διοίκηση (Δασονομείο)

¹³⁴ Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το ΠΔ της 23-2-1987 (ΦΕΚ 166Δ) το περιεχόμενο της χρήσης της γενικής κατοικίας περιελάμβανε αθλητικές και πολιτιστικές εγκαταστάσεις, κτίρια κοινωνικής πρόνοιας, θρησκευτικούς χώρους, κτίρια εκπαίδευσης, χωρίς όμως να αποσαφινίζει αν αυτές αφορούν την ιδιωτική πρωτοβουλία ή και δημόσιες υποδομές. Σε κάθε περίπτωση το ΓΠΣ δεν καταγράφει αναλυτικά τις κοινωνικές υποδομές με αποτέλεσμα να παρεισφρέουν αστοχίες στην πρόταση που διαμορφώνει. Προς τούτο στον πίνακα καταγράφονται αναλυτικά όλες ανεξαιρέτως οι διαφοροποιήσεις που εντοπίστηκαν.

Θέση	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Βόρεια του Γηπέδου Ποδοσφαίρου	Κλειστό Σχολικό Γυμναστήριο	Γήπεδο Ποδοσφαίρου (5x5)
ΟΤ 52	Διοίκηση	Κατοικία
ΟΤ 51	Διοίκηση	Κατοικία
ΟΤ 11	Βιοτεχνία, Εργαστήρια και Αποθήκες	Πολιτιστικός Σύλλογος
Ανατολικά του Πυροσβεστικού Κλιμάκιου (εκτός ορίων)	Κοιμητήρια	Κατοικία
ΟΤ 53	Πολιτισμός	Κατοικία
ΟΤ 35	Δημοτικό Σχολείο	Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο
Νότια του Πυροσβεστικού Κλιμάκιου (εκτός ορίων)	Γενική Κατοικία	Αγροτικό Κτηνιατρείο
Σε τμήμα του ΟΤ 70	Γενική Κατοικία	Παιδική χαρά

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Κοπτερό (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε δύο διαμορφωμένες πλατείες, δύο παιδικές χαρές και μία νησίδα πρασίνου. Συγκεκριμένα:

- Κεντρική Πλατεία επί του κεντρικού οδικού άξονα, κεντροβαρικά του οικισμού, στα νότια του μουσουλμανικού τεμένους.
- Πλατεία επί του κεντρικού οδικού άξονα του οικισμού, στα δυτικά της κεντρικής πλατείας, σε απόσταση 110 μέτρων.
- Παιδική χαρά, στο σημείο συμβολής του κεντρικού οδικού άξονα με το ρέμα που διασχίζει τον οικισμό.
- Παιδική χαρά, στο ανατολικό τμήμα του οικισμού.
- Νησίδα πρασίνου, τριγωνικού σχήματος, στο δυτικό τμήμα του οικισμού.

Κοινωφελείς χώροι

Στον τομέα της εκπαίδευσης, το Κοπτερό διαθέτει αποκλειστικά δομές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, και συγκεκριμένα:

- Νηπιαγωγείο
 - Διαθέτει δύο τμήματα προνηπίων και νηπίων συνόλου 17 μαθητών.
 - Εντοπίζεται κεντροβαρικά του οικισμού επί του κεντρικού οδικού άξονα, δυτικά της Κεντρικής Πλατείας.
- Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο
 - Εντοπίζεται στον ίδιο χώρο με το Νηπιαγωγείο

Αθλητικές υποδομές, δεν υφίστανται εντός ορίων οικισμού. Οι μόνες υποδομές αθλητισμού βρίσκονται σε απόσταση 250 μέτρων νότια, εκτός ορίων, και αφορούν γήπεδα ποδοσφαίρου και μπάσκετ.

Ως προς τις πολιτιστικές υποδομές, στον οικισμό υφίσταται μόνο ένα μουσουλμανικό τέμενος, κεντροβαρικά, βόρεια του χώρου πλατείας.

Οι ιδιαίτερες χρήσεις περιορίζονται στο κοιμητήριο του οικισμού, που εντοπίζεται νοτιοανατολικά, εκτός ορίων, σε απόσταση 200 μέτρων.

Εντός ορίων οικισμού δεν υφίστανται κοινωφελείς χρήσεις, πρόνοιας, περίθαλψης και διοίκησης.

Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από ΓΠΣ)

Κοινόχρηστοι χώροι

Καταγράφονται, ως μοναδικές υφιστάμενες δομές του οικισμού, μία πλατεία και μία παιδική χαρά. Ως νέες προτείνονται, ένα πάρκο οικισμού και νησίδες πρασίνου, η θέση των οποίων δεν προσδιορίζεται ούτε ενδεικτικά.

Κοινωφελείς χώροι

Δομές εκπαίδευσης: Καταγράφονται οι υφιστάμενες υποδομές του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού Σχολείου. Όσον αφορά το Δημοτικό Σχολείο, αυτό απεικονίζεται στα νότια της κεντρικής οδού, σε διαφορετική θέση από την υφιστάμενη.

Δομές αθλητικών εγκαταστάσεων: Καταγράφεται, ως υπάρχουσα, η εγκατάσταση του γηπέδου ποδοσφαίρου, ενώ δεν αναφέρεται το γήπεδο μπάσκετ. Σε νέες αθλητικές εγκαταστάσεις προτείνεται γήπεδο μικτής χρήσης αθλοπαιδιών, χωρίς ωστόσο να προσδιορίζεται κάποια ενδεικτική θέση για την χωροθέτησή του.

Δομές πολιτιστικών εγκαταστάσεων: Καταγράφεται το μουσουλμανικό τέμενος του οικισμού και προτείνεται πνευματικό κέντρο, χωρίς ωστόσο να απεικονίζεται -έστω και ενδεικτικά- η θέση του.

Όσον αφορά τις δομές πρόνοιας και περίθαλψης, δεν καταγράφεται κάποια υφιστάμενη δομή, ούτε υπάρχει πρόταση για δημιουργία νέας.

Από τη σύνθεση των δεδομένων της υφιστάμενης κατάστασης και των προτεινόμενων με το ΓΠΣ νέων υποδομών, φαίνεται καταρχάς να μην υπάρχει έλλειμα των αναγκαίων ελάχιστων κοινωνικών υποδομών αφού και σε επίπεδο δομών πρόνοιας ο οικισμός εξυπηρετείται από τον οικισμό του Ιάσμου με το οποίο συναποτελούν τη χωρική ενότητα Α.

*Διαφορές χρήσεων γης της υφιστάμενης κατάστασης με το
ισχύον ΓΠΣ*

Από τον έλεγχο των χρήσεων γης που καταγράφηκαν για τις ανάγκες της παρούσας σε σχέση με αυτές που αποδίδει ο σχεδιασμός του ΓΠΣ με βάση το χάρτη (1:5.000) εντοπίστηκαν διαφορές που αποτελούν αστοχίες του ΓΠΣ και παρουσιάζονται στον πίνακα Α.4.8 που ακολουθεί.

Πίνακας Α.8: Διαφορές χρήσεων γης μεταξύ της υφιστάμενης κατάστασης και του ισχύοντος ΓΠΣ για τον οικισμό Κοπτερού

Θέση	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Χώρος Νηπιαγωγείου και Δημοτικού Σχολείου	Νηπιαγωγείο	Νηπιαγωγείο και Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο
Συμβολή του κεντρικού οδικού άξονα με το ρέμα που διασχίζει τον οικισμό	Γενική Κατοικία	Παιδική Χαρά
Βορειοανατολικό τμήμα του οικισμού	Γενική Κατοικία	Παιδική Χαρά
Νότια του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού Σχολείου	Δημοτικό Σχολείο	Κατοικία
Δυτικό τμήμα του οικισμού	Γενική Κατοικία	Νησίδα Πρασίνου

Θέση	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Νότια του οικισμού, εκτός των ορίων του	Δεν εντοπίζεται	Γήπεδο Μπάσκετ

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Γαλήνη (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Σημειώνεται ότι για τον οικισμό δεν λήφθηκε υπόψη από το ΓΠΣ η απόφ. ΔΠΠ & Τ 5377/27-10-1998 (ΦΕΚ 200Δ/26-3-1999) που διεύρυνε το όριό του.

Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε μία διαμορφωμένη πλατεία, δύο παιδικές χαρές και μία νησίδα πρασίνου. Συγκεκριμένα:

- Κεντρική Πλατεία, κεντροβαρικά, επί του κεντρικού οδικού άξονα.
- Παιδική χαρά δυτικά της κεντρικής πλατείας, επί του κεντρικού οδικού άξονα.
- Παιδική χαρά στο νοτιοανατολικό τμήμα του οικισμού.
- Νησίδα Πρασίνου, νότια της κεντρικής πλατείας.

Κοινωφελείς χώροι

Στον τομέα της εκπαίδευσης, η μόνη δομή που υφίσταται είναι το διαθέσιο Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο, που ωστόσο σήμερα δεν λειτουργεί. Βρίσκεται στα δυτικά του κεντρικού οδικού άξονα και περικλείεται από έντονη δένδροφύτευση.

Αθλητικές υποδομές, δεν υφίστανται εντός των ορίων του οικισμού. Η μόνη υποδομή αθλητισμού βρίσκεται σε απόσταση περί των 50 μέτρων βόρεια του οικισμού, εκτός ορίων, και αφορά σε γήπεδο ποδοσφαίρου.

Ως προς τις πολιτιστικές υποδομές, υφίσταται μόνο το μουσουλμανικό τέμενος στο νοτιοανατολικό τμήμα του οικισμού, βόρεια της παιδικής χαράς.

Οι ιδιαίτερες χρήσεις αφορούν τα δύο κοιμητήρια εκτός των ορίων του οικισμού. Το πρώτο εντοπίζεται βόρεια σε απόσταση περί των 50 μέτρων, ενώ το δεύτερο νότια σε απόσταση περί των 280 μέτρων.

Στην υφιστάμενη κατάσταση δεν εντοπίζονται κοινωφελείς υποδομές πρόνοιας, περίθαλψης και διοίκησης.

Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από ΓΠΣ)

Κοινόχρηστοι χώροι

Καταγράφονται 3 ελεύθεροι χώροι (πλατείες) ως υφιστάμενες δομές σε χώρους που υφίσταται σήμερα η κεντρική πλατεία και δύο παιδικές χαρές. Επιπλέον, προτείνονται μία παιδική χαρά και νησίδες πρασίνου, χωρίς ωστόσο να απεικονίζονται -έστω και ενδεικτικά- οι θέσεις τους.

Κοινωφελείς χώροι

Δομές εκπαίδευσης: Καταγράφεται η υφιστάμενη ανενεργή δομή του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου.

Δομές αθλητικών εγκαταστάσεων: Δεν καταγράφεται το γήπεδο ποδοσφαίρου που εντοπίζεται εκτός ορίων του οικισμού, ενώ δεν γίνεται πρόταση και για κάποια νέα αθλητική υποδομή.

Δομές πολιτιστικών εγκαταστάσεων: Καταγράφεται το μουσουλμανικό τέμενος του οικισμού.

Όσον αφορά τις δομές πρόνοιας και περίθαλψης, δεν καταγράφονται κάποιες υφιστάμενες δομές, ούτε προτείνονται νέες.

Από τη σύνθεση των δεδομένων της υφιστάμενης κατάστασης και των προτεινόμενων με το ΓΠΣ νέων υποδομών, φαίνεται καταρχάς να συνεχίζει να υπάρχει έλλειμα των αναγκαίων ελάχιστων κοινωνικών υποδομών, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα, σε υποδομές πρόνοιας και εκπαίδευσης (Νηπιαγωγείο), καθώς οι εν λόγω χώροι δεν καλύπτονται ούτε στο επίπεδο της Χωρικής Ενότητας Βα στην οποία εντάσσεται οικισμός.

Διαφορές χρήσεων γης της υφιστάμενης κατάστασης με το ισχύον ΓΠΣ

Από τον έλεγχο των χρήσεων γης που καταγράφηκαν για τις ανάγκες της παρούσας σε σχέση με αυτές που αποδίδει ο σχεδιασμός του ΓΠΣ με βάση το χάρτη (1:5.000) εντοπίστηκαν διαφορές που αποτελούν αστοχίες του ΓΠΣ και παρουσιάζονται στον πίνακα Α.4.9 που ακολουθεί.

Πίνακας Α.4.9: Διαφορές χρήσεων γης μεταξύ της υφιστάμενης κατάστασης και του ισχύοντος ΓΠΣ για τον οικισμό Γαλήνης

Θέση	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Νησίδα Πρασίνου νότια της Κεντρικής Πλατείας	Γενική Κατοικία	Χώρος Πρασίνου (νησίδα)
Παιδική χαρά, στο νοτιοανατολικό τμήμα του οικισμού.	Κοινόχρηστος Χώρος	Παιδική χαρά και Αποθήκη
Βόρεια του οικισμού, εκτός των ορίων του	Δεν εντοπίζεται	Γήπεδο Ποδοσφαίρου

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Διαλαμπή (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε δύο διαμορφωμένες πλατείες, δύο παιδικές χαρές και αρκετούς μικρούς κοινόχρηστους χώρους (Κ.Χ.)\νησίδες πρασίνου. Συγκεκριμένα:

- Κεντρική Πλατεία επί του κεντρικού οδικού άξονα, κεντροβαρικά του οικισμού, νότια του μουσουλμανικού τεμένους.
- Πλατεία τριγωνικής μορφής, νότια της κεντρική πλατείας.
- Κ.Χ. επί του κεντρικού οδικού άξονα, νότια της κεντρικής πλατείας, όμορη σε κατοικίες.
- Κ.Χ. στο δυτικό τμήμα του οικισμού, τριγωνικής μορφής.
- Παιδική χαρά στο νοτιοδυτικό τμήμα του οικισμού, όμορη σε κατοικία
- Παιδική χαρά, βόρεια του οικισμού, εκτός των ορίων του.
- Άλλοι μικρότεροι Κ.Χ.\νησίδες πρασίνου (3) στα ανατολικά του οικισμού.

Κοινωφελείς χώροι

Στον τομέα της εκπαίδευσης, υφίστανται Νηπιαγωγείο και Δημοτικό Σχολείο στο βόρειο τμήμα του οικισμού, σε επαφή με το όριο του, τα οποία ωστόσο δεν λειτουργούν.

Αθλητικές υποδομές, δεν υφίστανται εντός ορίων. Η μόνη υποδομή αθλητισμού βρίσκεται νοτιοδυτικά του οικισμού και αφορά σε γήπεδο ποδοσφαίρου.

Ως προς τις πολιτιστικές υποδομές, στο κεντρικό τμήμα του οικισμού, υφίστανται ο Ιερός Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης (νοτιοδυτικά της Πλατείας) και το Μουσουλμανικό Τέμενος (επί του κεντρικού οδικού άξονα του οικισμού). Στους χώρους λατρείας εντάσσεται και το Παρεκκλήσι της Αγίας Μαρίνας, που βρίσκεται εκτός ορίων, βορειοδυτικά του παλαιού Δημοτικού Σχολείου.

Στις ιδιαίτερες χρήσεις περιλαμβάνεται το κοιμητήριο του οικισμού που εντοπίζεται στα βόρεια του, εκτός ορίων, σε απόσταση περί των 480 μέτρων.

Στην υφιστάμενη κατάσταση δεν εντοπίζονται κοινωφελείς υποδομές πρόνοιας, περίθαλψης και διοίκησης.

Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από ΓΠΣ)

Κοινόχρηστοι χώροι

Καταγράφονται τέσσερις υφιστάμενες πλατείες και προτείνεται η δημιουργία μίας παιδικής χαράς και νησίδων πρασίνου. Στον χάρτη απεικονίζονται συνολικά πέντε ελεύθεροι χώροι, σε χώρους που υφίστανται σήμερα οι πλατείες, οι Κ.Χ. και η παιδική χαρά στα δυτικά του οικισμού.

Κοινωφελείς χώροι

Δομές εκπαίδευσης: Καταγράφονται οι υφιστάμενες δομές του Νηπιαγωγείου (σε αναστολή) και του Δημοτικού Σχολείου. Επιπλέον, προτείνεται η επαναλειτουργία του Νηπιαγωγείου και η δημιουργία ενός νέου τριθέσιου Γυμνασίου τριών τμημάτων, χωρίς να προσδιορίζεται η θέση του.

Αθλητικές υποδομές: Δεν καταγράφεται το γήπεδο ποδοσφαίρου που εντοπίζεται εκτός ορίων οικισμού, ενώ προτείνεται, χωρίς να απεικονίζεται στο χάρτη, νέα δομή στίβου 400 μέτρων.

Δομές πολιτιστικών εγκαταστάσεων: Καταγράφονται ως υφιστάμενες δομές ένα μουσουλμανικό τέμενος, μία εκκλησία (Ιερός Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης) και μία αίθουσα τελετών. Ταυτόχρονα προτείνεται η δημιουργία πνευματικού κέντρου, χωρίς να απεικονίζεται -έστω και ενδεικτικά- η θέση του.

Δομές πρόνοιας και περίθαλψης: Δεν καταγράφεται κάποια υφιστάμενη δομή, ούτε υπάρχει πρόταση για δημιουργία νέας. Ωστόσο στον χάρτη απεικονίζεται μια δομή πρόνοιας νότια της πλατείας.

Από τη σύνθεση των δεδομένων της υφιστάμενης κατάστασης και των προτεινόμενων με το ΓΠΣ νέων υποδομών, φαίνεται καταρχάς να συνεχίζει να υπάρχει έλλειμα των αναγκαίων ελάχιστων κοινωνικών υποδομών, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα, σε υποδομές πρόνοιας τόσο στον οικισμό όσο και στην ευρύτερη Χωρική Ενότητα Βα στην οποία εντάσσεται.

*Διαφορές χρήσεων γης της υφιστάμενης κατάστασης με το
ισχύον ΓΠΣ*

Από τον έλεγχο των χρήσεων γης που καταγράφηκαν για τις ανάγκες της παρούσας σε σχέση με αυτές που αποδίδει ο σχεδιασμός του ΓΠΣ με βάση το χάρτη (1:5.000) εντοπίστηκαν διαφορές που αποτελούν αστοχίες του ΓΠΣ και παρουσιάζονται στον πίνακα Α.4.10 που ακολουθεί.

Πίνακας Α.4.10: Διαφορές χρήσεων γης μεταξύ της υφιστάμενης κατάστασης και του
ισχύοντος ΓΠΣ για τον οικισμό Διαλαμπή.

Θέση	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Ανατολικό τμήμα του οικισμού	Γενική Κατοικία	Νησίδες Πρασίνου
Νότια της Πλατείας	Πρόνοια	Κατοικία
Νοτιοδυτικά του οικισμού, εκτός των ορίων του	Δεν εντοπίζεται	Γήπεδο Ποδοσφαίρου
Βόρεια του οικισμού, εκτός των ορίων του	Δεν εντοπίζεται	Παιδική Χαρά
Βόρεια του οικισμού, εκτός των ορίων του	Δεν εντοπίζεται	Παρεκκλήσι Αγίας Μαρίνας
Βόρεια του οικισμού, εκτός των ορίων του	Δεν εντοπίζεται	Κοιμητήρια

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Μωσαϊκό (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

*Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από καταγραφή
υφιστάμενης κατάστασης)*

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε δύο διαμορφωμένες πλατείες και μία παιδική χαρά. Συγκεκριμένα:

- Κεντρική Πλατεία επί του κεντρικού οδικού δικτύου, νοτιοδυτικά του οικισμού.
- Πλατεία επί του κεντρικού οδικού δικτύου, στο ανατολικό τμήμα του οικισμού.
- Παιδική Χαρά, απέναντι της κεντρικής πλατείας.

Κοινωφελείς χώροι

Στον τομέα της εκπαίδευσης, εντός του οικισμού υφίστανται Δημοτικό Σχολείο (στο νοτιοδυτικό τμήμα) και Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο (στο βόρειο τμήμα), τα οποία ωστόσο δεν λειτουργούν.

Η μοναδική πολιτιστική υποδομή του οικισμού είναι ένας χώρος λατρείας (Ιερός Ναός Αγίου Σπυρίδωνος) στα βορειοανατολικά της κεντρικής πλατείας.

Στις ιδιαίτερες χρήσεις περιλαμβάνονται τα δύο κοιμητήρια του οικισμού. Το πρώτο εντοπίζεται βόρεια, εκτός ορίων, σε απόσταση περί των 200 μέτρων, ενώ το δεύτερο εντός ορίων, σε επαφή με το ανατολικό όριο του οικισμού.

Στην υφιστάμενη κατάσταση δεν εντοπίζονται κοινωφελείς υποδομές αθλητισμού, πρόνοιας, περίθαλψης και διοίκησης.

Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από ΓΠΣ)

Κοινόχρηστοι χώροι

Καταγράφονται οι δύο πλατείες του οικισμού που εντοπίζονται και σήμερα, ενώ δεν γίνεται αναφορά στην υφιστάμενη παιδική χαρά. Ως νέες δομές προτείνονται νησίδες πρασίνου, χωρίς να προσδιορίζεται η θέση τους.

Κοινοφελείς χώροι

Δομές εκπαίδευσης: Η μόνη υφιστάμενη δομή εκπαίδευσης που καταγράφεται είναι το Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο.

Δομές αθλητικών εγκαταστάσεων: Ως υπάρχουσα υποδομή καταγράφεται ένας χώρος άθλησης στα ανατολικά της κεντρικής πλατείας, ο οποίος από την καταγραφή δεν αναγνωρίστηκε ως τέτοιος, καθώς εντός του περιλαμβάνει κτίριο που ομοιάζει με κατοικία ή κάτι συναφές.

Δομές πολιτιστικών εγκαταστάσεων: Καταγράφεται ο χώρος λατρείας του Ιερού Ναού Αγίου Σπυριδωνος.

Όσον αφορά τις δομές πρόνοιας και περίθαλψης, δεν καταγράφονται ούτε προτείνονται τέτοιες.

Από τη σύνθεση των δεδομένων της υφιστάμενης κατάστασης και των προτεινόμενων με το ΓΠΣ νέων υποδομών, φαίνεται καταρχάς να συνεχίζει να υπάρχει έλλειμα των αναγκαίων ελάχιστων κοινωνικών υποδομών, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα, σε υποδομές πρόνοιας, εκπαίδευσης (Νηπιαγωγείου) και αθλητισμού, εκ των οποίων μόνο το Νηπιαγωγείο θα μπορούσε να εξυπηρετηθεί από τον οικισμό της Διαλαμπής όπου υφίσταται σχετική κτιριακή (ανενεργή) δομή κι ο οποίος εντάσσεται στην ίδια Χωρική Ενότητα (Βα) με το Μωσαϊκό.

Διαφορές χρήσεων γης της υφιστάμενης κατάστασης με το ισχύον ΓΠΣ

Από τον έλεγχο των χρήσεων γης που καταγράφηκαν για τις ανάγκες της παρούσας σε σχέση με αυτές που αποδίδει ο σχεδιασμός του ΓΠΣ με βάση το χάρτη (1:5.000) εντοπίστηκαν διαφορές που αποτελούν αστοχίες του ΓΠΣ και παρουσιάζονται στον πίνακα Α.4.11 που ακολουθεί.

Πίνακας Α.4.11: Διαφορές χρήσεων γης μεταξύ της υφιστάμενης κατάστασης και του ισχύοντος ΓΠΣ για τον οικισμό Μωσαϊκό.

Θέση	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Χώρος του Δημοτικού Μειονοτικού Σχολείου	Γενική Κατοικία	Δημοτικό Μειονοτικό Σχολείο

Θέση	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Νοτιοδυτικό τμήμα του οικισμού, επί του ορίου του	Γενική Κατοικία	Δημοτικό Σχολείο
Απέναντι από το Δημοτικό Μειονοτικό Σχολείο	Δημοτικό Σχολείο	Κατοικία
Ανατολικά και όμορο της κεντρικής πλατείας	Γήπεδο Μπάσκετ	Κατοικία
Δυτικά της κεντρικής πλατείας	Γενική Κατοικία	Παιδική Χαρά

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Αμβροσία (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε τρεις διαμορφωμένες πλατείες, μία παιδική χαρά, πέντε χώρους πρασίνου και μία νησίδα πρασίνου. Συγκεκριμένα:

- Κεντρική Πλατεία στο ΟΤ 33 η οποία συμπληρώνεται από την παρακείμενη Πλατεία (οικόπεδο 109 του ΟΤ 26).
- Πλατεία στο ΟΤ 18.
- Κ.Χ. δυτικά του μουσουλμανικού τεμένους σε επαφή μ' αυτό.
- Κ.Χ. νότια του μουσουλμανικού τεμένους, όμορο με κατοικίες.
- Κ.Χ. στα βόρεια του ΟΤ 43.
- Παιδική χαρά στο οικόπεδο 73 του ΟΤ 15.
- Χώρος πρασίνου στα βορειοανατολικά του ΟΤ 26 και νότια του ΟΤ 24.
- Χώρος πρασίνου στο ΟΤ 30.
- Νησίδα πρασίνου δυτικά του μουσουλμανικού τεμένους.

Κοινωφελείς χώροι

Σχετικά με τις υποδομές εκπαίδευσης, εντοπίζεται ένα διθέσιο Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο (βόρεια του μουσουλμανικού τεμένους σε επαφή μ' αυτό) και ένα παλαιό Δημοτικό Σχολείο (στο ΟΤ 19).

Στον τομέα της περίθαλψης, ο οικισμός διαθέτει περιφερειακό ιατρείο στο οικόπεδο 148 του ΟΤ 36.

Αθλητικές υποδομές, δεν υφίστανται εντός των ορίων του οικισμού. Η μόνη αθλητική υποδομή εντοπίζεται στα νοτιοδυτικά του οικισμού, σε απόσταση 240 μέτρων και αφορά σε γήπεδο ποδοσφαίρου. Αξίζει να αναφερθεί ότι εντός του αύλειου χώρου του παλαιού Δημοτικού Σχολείου, υφίσταται γήπεδο μπάσκετ που εξυπηρετεί ανάγκες του σχολείου.

Στις πολιτιστικές υποδομές περιλαμβάνονται δύο χώροι λατρείας και ένας πολιτιστικός σύλλογος. Συγκεκριμένα:

- Ιερός Ναός του Αγίου Γεωργίου στο ΟΤ 32.
- Ιερό Μουσουλμανικό Τέμενος στα νότια του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου.
- Πολιτιστικός σύλλογος γυναικών ο οποίος στεγάζεται σε διακριτό κτίριο στο χώρο του παλαιού Δημοτικού Σχολείου (πιθανά παλαιό νηπιαγωγείο).

Η μόνη δομή διοίκησης του οικισμού είναι το παλαιό κοινοτικό κατάστημα στο οικόπεδο 148 του ΟΤ 36.

Στις ιδιαίτερες χρήσεις περιλαμβάνονται τα δύο κοιμητήρια που βρίσκονται εκτός ορίων. Το πρώτο εντοπίζεται βόρεια σε απόσταση περί των 350 μέτρων, ενώ το δεύτερο, που αποτελείται από δύο τμήματα τα οποία χωρίζονται από αγροτικό δρόμο, νότια και δυτικά σε απόσταση περί των 120 μέτρων.

Στην υφιστάμενη κατάσταση δεν εντοπίζονται κοινωφελείς υποδομές πρόνοιας στον οικισμό.

Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από ΓΠΣ)

Κοινόχρηστοι χώροι

Γίνεται αναφορά σε δύο υπάρχουσες πλατείες και προτείνονται ως νέες υποδομές μία παιδική χαρά και νησίδες πρασίνου. Από τον συν-δημοσιευμένο χάρτη προκύπτει η θέση συνολικά τεσσάρων ελευθέρων χώρων, χωρίς περαιτέρω εξειδίκευση της χρήσης τους.

Κοινοφελείς χώροι

Δομές εκπαίδευσης: Καταγράφεται μόνο το ένα Δημοτικό Σχολείο, ενώ δεν καταγράφεται, ούτε προτείνεται, κάποια επιπλέον δομή εκπαίδευσης στον οικισμό.

Δομές αθλητικών εγκαταστάσεων: Δεν καταγράφεται το γήπεδο ποδοσφαίρου που υφίσταται εκτός ορίων οικισμού, ούτε προτείνεται κάποια νέα δομή αθλητισμού.

Δομές πρόνοιας και περίθαλψης: Καταγράφεται το υφιστάμενο αγροτικό περιφερειακό ιατρείο (το οποίο απεικονίζεται ως δομή πρόνοιας στους χάρτες) και προτείνεται η δημιουργία συμβουλευτικού σταθμού προστασίας μητρότητας και βρεφών και εγκαταστάσεις βραχείας νοσηλείας στο ήδη υπάρχον Περιφερειακό Ιατρείο.

Δομές πολιτιστικών εγκαταστάσεων: Καταγράφονται δύο πολιτιστικοί σύλλογοι γυναικών, μία εκκλησία και ένα κοινοτικό κατάστημα (παρά το γεγονός ότι αποτελεί υποδομή διοίκησης η οποία απεικονίζεται και ως διοίκηση στους χάρτες). Στις υφιστάμενες πολιτιστικές δομές δεν καταγράφεται το μουσουλμανικό τέμενος του οικισμού, ενώ προτείνεται ένας χώρος πολλαπλών χρήσεων.

Από τη σύνθεση των δεδομένων της υφιστάμενης κατάστασης και των προτεινόμενων με το ΓΠΣ νέων υποδομών, φαίνεται να συνεχίζει να υπάρχει έλλειμα των αναγκαίων ελάχιστων κοινωνικών υποδομών, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα, σε υποδομές πρόνοιας και εκπαίδευσης (νηπιαγωγείο). Ωστόσο, ως προς το Νηπιαγωγείο θα μπορούσε ο οικισμός να εξυπηρετηθεί από το Παλλάδιο όπου υφίσταται σχετική κτιριακή δομή, καθώς οι δύο αυτοί οικισμοί συναποτελούν τη Χωρική Ενότητα (Ββ) σύμφωνα με το ΓΠΣ.

Αντίστοιχα η έλλειψη των υποδομών πρόνοιας δύναται να ικανοποιηθεί, ομοίως στο Παλλάδιο, στο χώρο που προβλέπεται εκεί για την ανέγερση κτιρίων κοινής ωφέλειας.

Διαφορές χρήσεων γης της υφιστάμενης κατάστασης με το ισχύον ΓΠΣ

Από τον έλεγχο των χρήσεων γης που καταγράφηκαν για τις ανάγκες της παρούσας σε σχέση με αυτές που αποδίδει ο σχεδιασμός του ΓΠΣ, με βάση το χάρτη (1:5.000) και την αντίστοιχη απόφαση έγκρισης, εντοπίστηκαν διαφορές που αποτελούν αστοχίες του ΓΠΣ και παρουσιάζονται στον πίνακα Α.4.12 που ακολουθεί.

Πίνακας Α.4.12: Διαφορές χρήσεων γης μεταξύ της υφιστάμενης κατάστασης και του ισχύοντος ΓΠΣ για τον οικισμό του Αμβροσία

Θέση	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Οικόπεδο 73 του ΟΤ 15	Γενική Κατοικία	Παιδική Χαρά
ΟΤ 30	Γενική Κατοικία	Χώρος Πρασίνου
Οικόπεδο 148 του ΟΤ 36	Περιφερειακό Ιατρείο & Πρόνοια	Περιφερειακό Ιατρείο
ΟΤ 19	Πολιτισμός	Δημοτικό Σχολείο, Πολιτισμός και Γήπεδο Μπάσκετ
Βόρεια του ΟΤ 43	Γενική Κατοικία	Πλατεία
Νότια του μουσουλμανικού τεμένους	Γενική Κατοικία	Πλατεία
Δυτικά του μουσουλμανικού τεμένους	Γενική Κατοικία	Κ.Χ.
Δυτικά του μουσουλμανικού τεμένους	Γενική Κατοικία	Νησίδα πρασίνου
Νοτιοδυτικά του οικισμού, εκτός των ορίων του	Δεν εντοπίζεται	Γήπεδο Ποδοσφαίρου

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Παλλάδιο – Μικρό Παλλάδιο (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε μία διαμορφωμένη πλατεία, μία παιδική χαρά, μία νησίδα πρασίνου και τρεις αδιαμόρφωτους κοινόχρηστους χώρους. Συγκεκριμένα:

- Κεντρική πλατεία, μικρού μεγέθους, στα δυτικά του κεντρικού οδικού άξονα του οικισμού.
- Παιδική χαρά στο βόρειο τμήμα του οικισμού, στα δυτικά του κεντρικού οδικού άξονα.
- Νησίδα πρασίνου βορειοανατολικά της παιδικής χαράς, που εξυπηρετεί την κυκλοφοριακή λειτουργία.

- Τρεις κοινόχρηστοι χώροι κλιμακώμενου μεγέθους, στα ανατολικά του οικισμού που θεσμοθετήθηκαν από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο αλλά δεν έχουν διαμορφωθεί:
 - Μικρός κοινόχρηστος χώρος, τριγωνικής μορφής, κοντά στα όρια του οικισμού.
 - Μεσαίου μεγέθους κοινόχρηστος χώρος ανατολικά του Ιερού Ναού Προφήτου Ηλία.
 - Μεγάλος κοινόχρηστος χώρος στο βορειοανατολικό τμήμα του οικισμού.

Εικόνα 4.7. Κεντρική πλατεία οικισμού Παλλάδιου επί του κεντρικού οδικού άξονα του οικισμού (Πηγή: Ίδια λήψη)

Κοινοφελείς χώροι

Στον τομέα της εκπαίδευσης, εντός του οικισμού υφίστανται κτηριακές υποδομές ανενεργού Νηπιαγωγείου το οποίο φιλοξενεί σήμερα πολιτιστικό σύλλογο, επί του κεντρικού οδικού άξονα, Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου (στον ίδιο χώρο με το ανενεργό Νηπιαγωγείο) και Δημοτικού Σχολείου (απέναντι από τα μουσουλμανικά κοιμητήρια/ατέμενος). Καμία από τις παραπάνω μονάδες δεν βρίσκεται σε λειτουργία.

Αθλητικές υποδομές, δεν έχουν υλοποιηθεί στον οικισμό. Ωστόσο από το ρυμοτομικό σχέδιο έχει καθοριστεί χώρος για γήπεδο ποδοσφαίρου στο νοτιοανατολικό άκρο του. Σημειώνεται όμως ότι σε μικρό τμήμα του θεωρητικού περιγράμματος του διαθέσιμου χώρου εισέρχεται χώρος κοιμητηρίων του οικισμού.

Όσον αφορά τις πολιτιστικές υποδομές, στον οικισμό υφίστανται δύο χώροι λατρείας και ένας πολιτιστικός σύλλογος. Συγκεκριμένα:

- Ιερός Ναός Προφήτου Ηλία, στα ανατολικά του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου.
- Ιερό Μουσουλμανικό Τέμενος, εντός των μουσουλμανικών κοιμητηρίων.
- Πολιτιστικός λαογραφικός σύλλογος γυναικών Παλλαδίου, εντός του χώρου του ανενεργού Νηπιαγωγείου

Στις ιδιαίτερες χρήσεις του οικισμού περιλαμβάνονται τα δύο κοιμητήριά του. Το μουσουλμανικό εντοπίζεται στο βόρειο τμήμα του οικισμού και το χριστιανικό στο νοτιοανατολικό με ένα μικρό τμήμα του να κείται εντός του ρυμοτομικού σχεδίου.

Στον οικισμό δεν εντοπίζονται κοινωφελείς υποδομές πρόνοιας, περίθαλψης και διοίκησης. Ωστόσο από το ρυμοτομικό σχέδιο έχει θεσπιστεί χώρος για ανέγερση κτιρίων κοινής ωφέλειας στο βορειοδυτικό τμήμα του, χωρίς όμως να εξειδικεύεται η χρήση του.

Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από ΓΠΣ)

Κοινόχρηστοι χώροι

Καταγράφονται ως υφιστάμενες δομές η πλατεία και η παιδική χαρά του οικισμού και προτείνεται η δημιουργία νησίδων πρασίνου για τις οποίες δεν προσδιορίζεται -έστω και ενδεικτικά- η θέση τους.

Κοινωφελείς χώροι

Δομές εκπαίδευσης: Καταγράφονται ως υπάρχουσες δομές τα δυο Δημοτικά Σχολεία (το ένα μειονοτικό) του οικισμού, για τα οποία αναφέρεται ότι η λειτουργία του ενός εκ των δύο έχει ανασταλεί. Ομοίως ως ανενεργό καταγράφεται το υφιστάμενο Νηπιαγωγείο του οικισμού για το οποίο προτείνεται η επαναλειτουργία του. Στον αντίστοιχο χάρτη που συνοδεύει το ΓΠΣ απεικονίζονται μόνο τα δύο Δημοτικά Σχολεία, με τη θέση του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου να διαφέρει σε σχέση με την υφιστάμενη.

Δομές πολιτιστικών εγκαταστάσεων: Καταγράφονται οι υφιστάμενοι χώροι λατρείας του οικισμού (ο Ιερός Ναός Προφήτου Ηλία και το Ιερό μουσουλμανικό τέμενος), η απεικόνιση των οποίων είναι λανθασμένη. Επιπλέον από το χάρτη προκύπτει η θέση ενός χώρου πολιτισμού, ο οποίος απεικονίζεται εντός του χώρου του Δημοτικού Σχολείου αλλά δεν καταγράφεται ως δομή στο λεκτικό του ΦΕΚ.

Δομές αθλητικών εγκαταστάσεων: Δεν καταγράφεται υφιστάμενη υποδομή αθλητισμού, ούτε προτείνεται η δημιουργία νέας. Ωστόσο στον αντίστοιχο χάρτη απεικονίζεται ένα γήπεδο μπάσκετ εντός του χώρου του Δημοτικού Σχολείου, το οποίο όμως αποτελεί διαμόρφωση του αύλειου χώρου του σχολείου και στοχεύει αποκλειστικά στην εξυπηρέτηση των χρηστών του σχολείου.

Όσον αφορά τις δομές πρόνοιας και περίθαλψης, δεν καταγράφονται υφιστάμενες δομές, ούτε προτείνονται νέες.

Από τη σύνθεση των δεδομένων της υφιστάμενης κατάστασης, της Πολεοδομικής Μελέτης και των προτεινόμενων με το ΓΠΣ νέων υποδομών, φαίνεται να συνεχίζει να υπάρχει έλλειμμα των αναγκαίων ελάχιστων κοινωνικών υποδομών, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα, σε υποδομές πρόνοιας. Ωστόσο η έλλειψη αυτή δύναται να ικανοποιηθεί στον χώρο που προβλέπεται για ανέγερση κτιρίων κοινής ωφέλειας. Τέλος, από το ρυμοτομικό σχέδιο έχει θεσμοθετηθεί χώρος γηπέδου, ο οποίος ωστόσο δεν έχει υλοποιηθεί.

*Διαφορές χρήσεων γης της υφιστάμενης κατάστασης με το
εγκεκριμένο σχέδιο και το ισχύον ΓΠΣ*

Από τον έλεγχο των χρήσεων γης που καταγράφηκαν για τις ανάγκες της παρούσας, σε σχέση με αυτές που αποδίδει ο σχεδιασμός του ΓΠΣ με βάση το χάρτη (1:5.000) και την αντίστοιχη απόφαση έγκρισης εντοπίστηκαν διαφορές που αποτελούν αστοχίες του ΓΠΣ και παρουσιάζονται στον πίνακα Α.4.13 που ακολουθεί.

Πίνακας Α.4.13: Διαφορές χρήσεων γης μεταξύ της υφιστάμενης κατάστασης και του
ισχύοντος ΓΠΣ για τους οικισμούς Παλλάδιο – Μικρό Παλλάδιο

Θέση	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο του οικισμού	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Χώρος του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου	Εκκλησία, Πολιτισμός & Γήπεδο Μπάσκετ	Σχολείο	Ανενεργό νηπιαγωγείο στο οποίο στεγάζεται Πολιτιστικός Σύλλογος. Επίσης Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο ¹³⁵

¹³⁵ Στο ακίνητο υπάρχει και γήπεδο μπάσκετ το οποίο αποτελεί διαμόρφωση του αύλειου χώρου του σχολείου που εξυπηρετεί μόνο τις ανάγκες του σχολείου, δηλ. δεν πρόκειται για χώρο αθλητισμού που καλύπτει ανάγκες του συνόλου του οικισμού.

Θέση	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο του οικισμού	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Χώρος Ιερού Ναού Προφήτου Ηλία	Γενική Κατοικία	Εκκλησία	Εκκλησία
Απέναντι από την κεντρική πλατεία του οικισμού	Δημοτικό Σχολείο	Δεν προσδιορίζεται κάποια συγκεκριμένη κοινόχρηστη ή κοινωνική υποδομή	Αδόμητη έκταση (που ομοιάζει ωστόσο με κοινόχρηστο χώρο)
Νοτιοανατολικά από το Παλαιό Δημοτικό Σχολείο	Μουσουλμανικό Τέμενος	Δεν προσδιορίζεται ρητά, αλλά προφανώς αφορά κατοικία	Κατοικία
Απέναντι από το Παλαιό Δημοτικό Σχολείο	Γενική Κατοικία	Τέμενος	Κοιμητήρια και Τέμενος
Νοτιοανατολικό άκρο του οικισμού	Γενική Κατοικία & Κοιμητήρια	Γήπεδο	Αδιαμόρφωτη επιφάνεια και κατά τμήμα του Κοιμητήρια
Δυτικά των χριστιανικών κοιμητηρίων (τριγωνική νησίδα)	Γενική Κατοικία	Μικρός Κοινόχρηστος χώρος	Αδιαμόρφωτη έκταση
Ανατολικά του Ιερού Ναού Προφήτου Ηλία	Γενική Κατοικία	Μεσαίου μεγέθους Κοινόχρηστος χώρος	Αδιαμόρφωτη έκταση
Ανατολικό τμήμα του οικισμού	Γενική Κατοικία	Μεγάλος Κοινόχρηστος χώρος	Αδιαμόρφωτη έκταση
Βορειοανατολικά της παιδικής χαράς	Γενική Κατοικία	Κοινόχρηστος χώρος	Νησίδα Πρασίνου
Βόρειο τμήμα οικισμού	Γενική Κατοικία	Χώρος για ανέγερση κτιρίων κοινής ωφέλειας	Αδόμητη έκταση

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Σάλη (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε δύο διαμορφωμένες πλατείες, μία παιδική χαρά, δύο χώρους πρασίνου και έναν αδιαμόρφωτο κοινόχρηστο χώρο. Συγκεκριμένα:

- Πλατεία στο βόρειο τμήμα του οικισμού, επί του κεντρικού οδικού άξονα, στα ανατολικά του πρώην κοινοτικού καταστήματος.
- Παιδική χαρά στο βόρειο τμήμα του οικισμού, νότια του Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου
- Κ.Χ., τριγωνικής γεωμετρίας, στο νότιο τμήμα του οικισμού εντός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, στα δυτικά του κεντρικού οδικού άξονα.
- Αδιαμόρφωτος κοινόχρηστος χώρος εντός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου στα νοτιοδυτικά του ανωτέρω Κ.Χ.
- Χώρος πρασίνου, στο ανατολικό τμήμα του εγκεκριμένου σχεδίου του οικισμού, εντός του οποίου υφίσταται το Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο.
- Άγνωστης προέλευσης χώρος πρασίνου πυκνής βλάστησης, στο αδόμητο τμήμα του οικισμού, νότια του (ανενεργού) Διδακτηρίου.

Κοινοφελείς χώροι

Στον τομέα της εκπαίδευσης, υφίστανται κτιριακές υποδομές δύο σχολείων. Συγκεκριμένα:

- Διδακτήριο σε θέση που προβλέφθηκε από την υπ' αριθ. 38214/28-02-1978 (ΦΕΚ 230Δ) απόφαση Νομάρχης, απέναντι από την παιδική χαρά.
- Διθέσιο Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο στο ανατολικό τμήμα του εγκεκριμένου σχεδίου, εντός του χώρου πρασίνου

Εκ των παραπάνω δομών μόνο το Διθέσιο Μειονοτικό Σχολείο φαίνεται να λειτουργεί.

Αθλητικές υποδομές, δεν υφίστανται εντός ορίων του οικισμού. Η μόνη υποδομή αθλητισμού βρίσκεται, εκτός ορίων, στα νοτιοανατολικά, σε απόσταση περί των 150 μέτρων και αφορά σε γήπεδο ποδοσφαίρου. Η θέση του έχει εγκριθεί με την υπ' αριθ. ΤΠΠΕ 462/10-06-1986 απόφαση Νομάρχης (ΦΕΚ 855Δ/1986).

Όσον αφορά τις πολιτιστικές υποδομές, εντός του οικισμού υφίστανται ο Ιερός Ναός Αγίου Αθανασίου και δύο πολιτιστικοί σύλλογοι που εντοπίζονται στα βόρεια του κεντρικού οδικού άξονα, νοτιοδυτικά του Ναού Αγίου Αθανασίου ο ένας και δυτικά της κοινότητας ο άλλος.

Εικόνα 4.8. Πρόσοψη Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου (Πηγή: Ίδια λήψη)

Η μοναδική δομή διοίκησης του οικισμού είναι το παλαιό κοινοτικό κατάστημα, που εντοπίζεται επί της κεντρικής οδού, μεταξύ της πλατείας και του πολιτιστικού συλλόγου.

Οι ιδιαίτερες χρήσεις περιορίζονται στα κοιμητήρια που εντοπίζονται, εκτός ορίων, στα δυτικά του οικισμού και σε επαφή μ' αυτόν.

Στον οικισμό δεν εντοπίζονται κοινωφελείς υποδομές πρόνοιας και περίθαλψης.

Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από ΓΠΣ)

Κοινόχρηστοι χώροι

Καταγράφονται ως υφιστάμενες δομές μία πλατεία και μία παιδική χαρά και προτείνεται η δημιουργία νησίδων πρασίνου. Στον αντίστοιχο χάρτη δεν απεικονίζεται η θέση κανενός εκ των παραπάνω χώρων.

Κοινοφελείς χώροι

Δομές εκπαίδευσης: Καταγράφεται ένα Δημοτικό Σχολείο, χωρίς να προσδιορίζεται ποιο από τα δύο υφιστάμενα αφορά. Ως νέα υποδομή προτείνεται ένα διθέσιο Νηπιαγωγείο, χωρίς να προσδιορίζεται ενδεικτική θέση για τη χωροθέτησή του.

Δομές αθλητικών εγκαταστάσεων: Δεν καταγράφεται καμία υφιστάμενη υποδομή αθλητισμού, ενώ προτείνεται ως νέα υποδομή ένα γήπεδο μικτής χρήσης αθλοπαιδιών, χωρίς να απεικονίζεται -έστω και ενδεικτικά- η θέση του.

Δομές πολιτιστικών εγκαταστάσεων: Ως υφιστάμενες υποδομές καταγράφονται ο πολιτιστικός σύλλογος, η εκκλησία (Αγίου Αθανασίου) και το παλαιό κοινοτικό κατάστημα παρά το γεγονός ότι αποτελεί υποδομή διοίκησης. Παράλληλα προτείνεται η δημιουργία ενός χώρου πολλαπλών χρήσεων, χωρίς να απεικονίζεται στους χάρτες ενδεικτική θέση για την χωροθέτησή του.

Όσον αφορά τις δομές πρόνοιας και περίθαλψης, δεν καταγράφονται, ούτε προτείνονται τέτοιες.

Από τη σύνθεση των δεδομένων της υφιστάμενης κατάστασης και των προτεινόμενων με το ΓΠΣ νέων υποδομών, φαίνεται καταρχάς να συνεχίζει να υπάρχει έλλειμα των αναγκαίων ελάχιστων κοινωνικών υποδομών, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα, σε υποδομές πρόνοιας.

Διαφορές χρήσεων γης της υφιστάμενης κατάστασης με το εγκεκριμένο σχέδιο και το ισχύον ΓΠΣ

Από τον έλεγχο των χρήσεων γης που καταγράφηκαν για τις ανάγκες της παρούσας σε σχέση με αυτές που αποδίδει ο σχεδιασμός του ΓΠΣ με βάση το χάρτη (1:5.000) και την αντίστοιχη απόφαση έγκρισης, εντοπίστηκαν διαφορές που αποτελούν αστοχίες του ΓΠΣ και παρουσιάζονται στον πίνακα Α.4.14 που ακολουθεί.

Πίνακας Α.4.14: Διαφορές χρήσεων γης μεταξύ της υφιστάμενης κατάστασης και του ισχύοντος ΓΠΣ για τον οικισμό Σάλπης

Θέση	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο του οικισμού	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Χώρος Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου	Γενική Κατοικία	Χώρος πρασίνου	Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο & Χώρος πρασίνου

Θέση	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο του οικισμού	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Κ.Χ. επί του κεντρικού οδικού άξονα	Γενική Κατοικία	Χώρος πρασίνου	Κ.Χ.\Χώρος πρασίνου
Πέριξ του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου	Γενική Κατοικία	Χώρος πρασίνου	Αδιαμόρφωτη έκταση
Ανατολικά του πρώην κοινοτικού καταστήματος	Γενική Κατοικία	-	Πλατεία
Δυτικά του πρώην κοινοτικού καταστήματος	Γενική Κατοικία	-	Πολιτιστικός Σύλλογος
Νότια του Ιερού Ναού Αγίου Αθανασίου	Γενική Κατοικία και Κεντρικές Χρήσεις	-	Παιδική Χαρά
Αδόμητο τμήμα στο κέντρο του οικισμού νότια του διδακτηρίου	Γενική Κατοικία	-	Πιθανά εγκαταλελειμμένος χώρος που δασώθηκε με φυσικό τρόπο

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Γλυκονέρι (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Μία ιδιάζουσα περίπτωση για το σχεδιασμό της Δ.Ε. Ιάσμου, αποτελεί το Γλυκονέρι. Το ΓΠΣ εξετάζει τον οικισμό αλλά δεν φαίνεται να λαμβάνει υπόψη τη Πολεοδομική Μελέτη που είχε ήδη εγκριθεί. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα το όριο του οικισμού κατά το ΓΠΣ να διαφέρει από το όριο του εγκεκριμένου σχεδίου της ΠΜ και συνεπώς να υπάρχουν τμήματα του οικισμού που ενώ περιλαμβάνονται στην ΠΜ, δεν περιλήφθηκαν και κατά συνέπεια δεν μελετήθηκαν με το ΓΠΣ.

Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις από ΠΜ & καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης

Κοινόχρηστοι χώροι

Με την Πολεοδομική Μελέτη Γλυκονερίου χωροθετήθηκαν οι παρακάτω κοινόχρηστοι χώροι:

- Πλατεία – Κ.Χ. στο τετράγωνο 10.
- Παιδική χαρά – Κ.Χ. στο τετράγωνο 41.
- Κ.Χ. στο τετράγωνο 3.
- Κ.Χ. – Πλατεία – Δημοτικό Σχολείο στο τετράγωνο 5.
- Κ.Χ. στο οικόπεδο 2 του τετραγώνου 13.
- Κ.Χ. στο ανατολικό τμήμα του τετραγώνου 15^α.
- Κ.Χ. στο τετράγωνο 37.
- Κ.Χ. στο τετράγωνο 38.
- Κ.Χ. στο τετράγωνο 39.
- Κ.Χ. στο τετράγωνο 23.
- Κ.Χ. & Χώρος για Αθλητικές εγκαταστάσεις στο τετράγωνο 43.
- Επτά Κ.Χ. εκατέρωθεν του κεντρικού οδικού άξονα της Ε.Ο.
- Δύο Κ.Χ. στα βόρεια και ανατολικά του ΟΤ 36
- Κ.Χ. στα ανατολικά του ΟΤ 32

Από τους παραπάνω κοινόχρηστους χώρους, οι μόνοι που έχουν, σε κάποιο βαθμό, υλοποιηθεί είναι ο χώρος πλατείας στο ΟΤ 10, ο κοινόχρηστος χώρος στο ΟΤ 5 (χωρίς βεβαίως να έχει αναπτυχθεί και σχολείου εντός αυτού) και ο κοινόχρηστος χώρος στο ΟΤ 3 που έχει διαμορφωθεί ως χώρος πλατείας.

Κοινοφελείς χώροι

Αντίστοιχα με την ΠΜ χωροθετήθηκαν οι εξής κοινοφελείς χώροι (σε παρένθεση όσοι είναι υλοποιημένοι):

- Δημοτικό Σχολείο στο τετράγωνο 4 (υλοποιημένο αλλά ανενεργό) και στο τετράγωνο 5.
- Παιδικός σταθμός στο οικόπεδο 01 του τετραγώνου 13.
- Κτηνιατρείο στο οικόπεδο 03 του τετραγώνου 13.
- Αγροτικό Ιατρείο στο οικόπεδο 03 του ΟΤ 9 (υλοποιημένο το οποίο φιλοξενεί πολιτιστικό σύλλογο γυναικών).
- Κοινότητα στο οικόπεδο 02 του ΟΤ 9.
- Πολιτιστικές Χρήσεις στο οικόπεδο 5 του ΟΤ 9.
- Πολιτιστικές χρήσεις, στο δυτικό τμήμα του τετραγώνου 15^α.
- Αθλητικές εγκαταστάσεις στο τετράγωνο 43 & 44 (υλοποιημένο γήπεδο μόνο στο 44).

- Εκκλησία, στο τετράγωνο 12 (υλοποιημένη).

Σημειώνεται ότι από τα δυτικά των τετραγώνων 20, 22 και 24 διέρχεται η Ε.Ο.2 η οποία προφανώς αγνόησε την ύπαρξη του σχεδίου και των συγκεκριμένων θεσμοθετημένων χώρων. Κατά συνέπεια απαιτείται να υπάρξει η αναγκαία τροποποίηση ρυμοτομίας για την προσαρμογή του σχεδίου στην υφιστάμενη κατάσταση.

Στις ιδιαίτερες χρήσεις περιλαμβάνεται το κοιμητήριο το οποίο βρίσκεται νοτιοανατολικά του οικισμού, σε επαφή με τα όριά του.

Κοινόχρηστες και Κοινωφελείς χρήσεις (από ΓΠΣ)

Κοινόχρηστοι χώροι

Κοινόχρηστοι χώροι: Καταγράφονται ως υφιστάμενες δομές μία πλατεία και μία παιδική χαρά και προτείνεται η δημιουργία νησίδων πρασίνου. Στον αντίστοιχο χάρτη απεικονίζεται η θέση ενός επιπλέον κοινόχρηστου χώρου, ο οποίος ωστόσο δεν καταγράφεται στον πίνακα του ΦΕΚ.

Κοινωφελείς χώροι

Δομές εκπαίδευσης: Καταγράφεται η υποδομή του Δημοτικού Σχολείου (η λειτουργία του οποίου έχει ανασταλεί) και δεν προτείνεται κάποια νέα δομή εκπαίδευσης.

Δομές αθλητικών εγκαταστάσεων: Καταγράφεται, ως υφιστάμενη υποδομή, το γήπεδο ποδοσφαίρου (παρότι δεν απεικονίζεται στους χάρτες) και δεν προτείνεται η δημιουργία κάποιας νέας. Επιπλέον στο χάρτη του ΓΠΣ εντοπίζεται η θέση γηπέδου μπάσκετ εντός του χώρου του Δημοτικού Σχολείου.

Δομές πολιτιστικών εγκαταστάσεων: Ως υφιστάμενες δομές καταγράφονται ο πολιτιστικός σύλλογος και ο Ιερός Ναός Αγίου Παύλου.

Δομές υγείας και πρόνοιας: Στις υφιστάμενες δομές καταγράφεται «ένα εξεταστήριο του Αγροτικού Ιατρείου Σάλπης». Εκτιμούμε εννοώντας το αγροτικό Ιατρείο Γλυκονερίου.

Από τη σύνθεση των δεδομένων της υφιστάμενης κατάστασης, της Πολεοδομικής Μελέτης και των προτεινόμενων με το ΓΠΣ υποδομών, προκύπτει ότι

έχουν προβλεφθεί όλοι οι χώροι που απαιτούνται για την κατηγορία του οικισμού αλλά και αρκετοί επιπλέον (πχ. Κτηνιατρείο, Αγροτικό Ιατρείο, Πολιτιστικές χρήσεις, διοίκηση κλπ). Όσον αφορά το νηπιαγωγείο, ο οικισμός μπορεί να εξυπηρετηθεί από τον γειτονικό οικισμό της Σάλπης στον οποίο προτείνεται με το ΓΠΣ νέα σχετική υποδομή, αφού οι δύο (αυτοί) οικισμοί συνθέτουν από κοινού τη Χωρική Ενότητα Βγ .

Είναι δε χαρακτηριστικό ότι ως ο μόνος οικισμός που δημιουργήθηκε εξ αρχής με σχέδιο πόλης, διαθέτει (τουλάχιστον επί χάρτου) την καλύτερη αναλογία κοινόχρηστων προς οικοδομήσιμων χώρων, μεταξύ των οικισμών του Δήμου.

*Διαφορές χρήσεων γης της υφιστάμενης κατάστασης με το
εγκεκριμένο σχέδιο και το ισχύον ΓΠΣ*

Από τον έλεγχο των χρήσεων γης που καταγράφηκαν για τις ανάγκες της παρούσας σε σχέση με αυτές που αποδίδει ο σχεδιασμός του ΓΠΣ με βάση το χάρτη (1:5.000) και την αντίστοιχη απόφαση έγκρισης, εντοπίστηκαν διαφορές που αποτελούν αστοχίες του ΓΠΣ και παρουσιάζονται στον πίνακα Α.4.15 που ακολουθεί. Η σύγκριση εστιάζει μόνο στα σημεία που μελέτησε το ΓΠΣ με τα αντίστοιχα που υπήρχαν στην προγενέστερη ΠΜ.

Πίνακας Α.4.15: Διαφορές χρήσεων γης μεταξύ της υφιστάμενης κατάστασης και του
ισχύοντος ΓΠΣ για τον οικισμό Γλυκονερίου

Θέση	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο του οικισμού	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Οικόπεδο 03 του ΟΤ 9	Πολιτισμός	Αγροτικό Ιατρείο	Αγροτικό Ιατρείο & Πολιτιστικός Σύλλογος
Οικόπεδο 02 του ΟΤ 9	Κεντρικές Χρήσεις	Κοινότητα	Αδόμητη έκταση
Οικόπεδο 05 του ΟΤ 9	Κεντρικές Χρήσεις	Πολιτιστικές Χρήσεις	Αδόμητη έκταση
Οικόπεδο 01 του τετραγώνου 13	Γενική Κατοικία & Κεντρικές Χρήσεις\ Τοπικό Κέντρο Πόλης	Παιδικός Σταθμός	Αδόμητη έκταση
Οικόπεδο 02 του τετραγώνου 13	Γενική Κατοικία & Κεντρικές Χρήσεις\ Τοπικό Κέντρο Πόλης	Κοινόχρηστος χώρος	Αδιαμόρφωτη έκταση
Οικόπεδο 03 του τετραγώνου 13	Γενική Κατοικία & Κεντρικές Χρήσεις\ Τοπικό Κέντρο Πόλης	Κτηνιατρείο	Αδόμητη έκταση

Θέση	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο του οικισμού	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Τετράγωνο 15α	Γενική Κατοικία & Κεντρικές Χρήσεις\ Τοπικό Κέντρο Πόλης	Πολιτιστικές Χρήσεις και Κοινόχρηστος χώρος	Αδόμητη και Αδιαμόρφωτη έκταση
Τετράγωνο 5	Κεντρικές Χρήσεις\ Τοπικό Κέντρο Πόλης και προτεινόμενος χώρος πρασίνου	Δημοτικό Σχολείο, Πλατεία και Κ.Χ.	Κ.Χ. – Χώρος Πρασίνου
Τετράγωνο 4	Δημοτικό Σχολείο και Γήπεδο Μπάσκετ	Δημοτικό Σχολείο	Δημοτικό Σχολείο

Πηγή: Ίδια επεξεργασία

Ορεινοί οικισμοί Δ.Ε. Ιάσμου (οικισμοί 5^{ου} επιπέδου)

Στους ορεινούς οικισμούς της Δ.Ε. Ιάσμου (Ιππικό, Ταγγαίο, Πολύαρνο και Μελίταινα) πέραν του υποτυπώδους οδικού δικτύου δεν υφίστανται άλλες κοινόχρηστες ή κοινωφελείς χρήσεις γης.

Επισημαίνεται ότι το ΓΠΣ δεν προχώρησε σε αναλυτική χαρτογραφική απεικόνιση των οικισμών αυτών (απεικονίζονται σχηματικά μόνο στον ευρύτερο χάρτη Π.2), ενώ από τους συνδημοσιευμένους πίνακες προκύπτει ότι προβλέπονται σε αυτούς μόνο κοινόχρηστοι χώροι 300τ.μ. στον κάθε έναν.

A.4.2.5.2 Κοινόχρηστοι χώροι – Κοινωφελείς χώροι Δ.Ε. Αμαξάδων

Αμαξάδες – Άνω Αμαξάδες (οικισμοί 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε δύο πλατείες, η μία με διαμορφωμένη παιδική χαρά, δύο παιδικές χαρές, δύο χώρους πρασίνου και νησίδες πρασίνου. Συγκεκριμένα:

- Στους Αμαξάδες
 - Πλατεία με διαμορφωμένη παιδική χαρά, στο βόρειο τμήμα του ΟΤ 4.
 - Παιδική χαρά με διαμορφωμένο κίосκι στο εσωτερικό της, βόρεια του ΟΤ 1 νότια από το Μικό Δημοτικό σχολείο.

- Χώρος πρασίνου, στο νοτιοανατολικό άκρο του οικισμού, όμορο με οικοπέδο κατοικίας.
- Χώρος πρασίνου, στο νοτιοανατολικό άκρο του οικισμού, εκτός ορίων και σε επαφή μ' αυτό.
- Δύο νησίδες πρασίνου, στα δυτικά όρια του οικισμού, νότια του γηπέδου.
- Νησίδα πρασίνου, επί του κεντρικού οδικού άξονα, στο βόρειο τμήμα του οικισμού, βόρεια από το τέμενος.
- Στους Άνω Αμαξάδες
 - Πλατεία, εκτός ορίων, στα νοτιοανατολικά του οικισμού.
 - Παιδική χαρά, τριγωνικής μορφής, εκτός ορίων, στα δυτικά του οικισμού, σε απόσταση περί των 80 μέτρων.

Κοινοφελείς χώροι

Στον τομέα της εκπαίδευσης, το συγκρότημα των δύο οικισμών διαθέτει τις παρακάτω υποδομές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης¹³⁶:

- Νηπιαγωγείο Αμαξάδων
 - Με τμήματα προνηπίων και νηπίων με συνολικό αριθμό 32 μαθητών τη σχολική περίοδο 2020-2021
 - Στεγάζεται σε ανεξάρτητο κτίριο εντός του οικοπέδου του Δημοτικού Σχολείου Αμαξάδων στο ΟΤ 3.
- Δημοτικό Σχολείο Αμαξάδων
 - Με ένα τμήμα Β' τάξης τριών μαθητών, ένα τμήμα Γ' τάξης ενός μαθητή, ένα τμήμα Δ' τάξης με ένα μαθητή, ένα τμήμα ΣΤ' τάξης με ένα μαθητή, τη σχολική περίοδο 2020-2021.
 - Στεγάζεται σε ανεξάρτητο κτίριο εντός του οικοπέδου του Νηπιαγωγείου Αμαξάδων στο ΟΤ 3.
- Τετραθέσιο Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο Αμαξάδων.
 - Εντοπίζεται στα βόρεια της Παιδικής Χαράς των Αμαξάδων, νότια του τεμένους.
- Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο Άνω Αμαξάδων
 - Εντοπίζεται στα κεντροανατολικά του οικισμού των Άνω Αμαξάδων.

¹³⁶ Σύμφωνα με το έγγραφο με α.π. Φ.3.1/3678/22-06-2022 της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ροδόπης.

Εικόνα 4.9: Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο, στον οικισμό Άνω Αμαξάδων (Πηγή: Ίδια λήψη)

Στον τομέα της πρόνοιας, εντοπίζεται μόνο η δομή «Βοήθεια στο Σπίτι» η οποία στεγάζεται σε ιδιόκτητο κτήριο, στα νότια του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου Αμαξάδων.

Όλες οι αθλητικές υποδομές εντοπίζονται στον οικισμό των Αμαξάδων και συγκεκριμένα σε χώρο στα δυτικά του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου, εντός του οποίου υφίσταται γήπεδο ποδοσφαίρου με κερκίδες, γήπεδο μπάσκετ, γήπεδο βόλεϊ.

Στις πολιτιστικές υποδομές του οικισμού, περιλαμβάνονται:

- Ο Ιερός Ναός Αγίας Παρασκευής στο οικόπεδο 65 του ΟΤ 18
- Το Ιερό Μουσουλμανικό Τέμενος Αμαξάδων στα βόρεια του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου.
- Το Ιερό Μουσουλμανικό Τέμενος Άνω Αμαξάδων στα νοτιοδυτικά της πλατείας (Μεγάλο τμήμα του υφίσταται σε περιοχή εκτός ορίων οικισμού).
- Εντευκτήριο – χώρος εκδηλώσεων στο οικόπεδο 114 του ΟΤ 10

Μοναδική δομή διοίκησης, αποτελεί το κοινοτικό κατάστημα του οικισμού Αμαξάδων στο οικόπεδο 35 του ΟΤ 14.

Στις ιδιαίτερες χρήσεις περιλαμβάνονται τα κοιμητήρια που υφίστανται εκτός των ορίων. Τα δύο κοιμητήρια του οικισμού των Αμαξάδων εφάπτονται το ένα στα ανατολικά και το άλλο στα δυτικά όριά του, ενώ τα κοιμητήρια των Άνω Αμαξάδων βρίσκονται νότια του οικισμού σε απόσταση περί των 45 μέτρων.

Από την καταγραφή δεν προέκυψε η ύπαρξη υφιστάμενης διακριτής δομής περίθαλψης στους οικισμούς.

Με βάση τα ανωτέρω, καταγράφεται έλλειμα των αναγκαίων ελάχιστων κοινωνικών υποδομών, σε υποδομές πρόνοιας.

Ορεινοί οικισμοί Δ.Ε. Αμαξάδων (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Στους ορεινούς οικισμούς της Δ.Ε. Αμαξάδων (Κατσικά και Μοναχοί) πέραν του υποτυπώδους οδικού δικτύου δεν υφίστανται άλλες κοινόχρηστες ή κοινωφελείς χρήσεις γης.

A.4.2.5.3 Κοινόχρηστοι χώροι – Κοινωφελείς χώροι Δ.Ε. Σώστη

Σώστης (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε πλατείες, παιδικές χαρές, χώρους πρασίνου και νησίδες πρασίνου και συγκεκριμένα:

- Κεντρική Πλατεία, κεντροβαρικά του οικισμού, ανατολικά από το Δημοτικό Σχολείο.
- Πλατεία στο νοτιοανατολικό τμήμα του οικισμού, στο ΟΤ 4.
- Δύο διαμορφωμένοι χώροι πλατείας που λειτουργούν συμπληρωματικά, στα ΟΤ 7 και 8.
- Μικρή παιδική χαρά στο βορειοδυτικό τμήμα του οικισμού.
- Μικρή παιδική χαρά στο βόρειο τμήμα του οικισμού.
- Χώροι πρασίνου με μικρή παιδική χαρά και χώρο στάθμευσης εκατέρωθεν του διευθετημένου ρέματος, κεντροβαρικά του οικισμού επί της κεντρικής οδού.
- Χώρος πρασίνου με κίосκι, στο βορειοδυτικό τμήμα του οικισμού, παράλληλα με ρέμα ελεύθερης ροής που διασχίζει το δυτικό τμήμα του οικισμού.
- Χώρος πρασίνου, στο βόρειο τμήμα του οικισμού, εκατέρωθεν κεντρικού οδικού άξονα και παράλληλα με ρέμα ελεύθερης ροής.
- Νησίδα πρασίνου στην είσοδο του οικισμού, βόρεια του διαμορφωμένου χώρου λαϊκής αγοράς.
- Νησίδα πρασίνου στο βορειοανατολικό άκρο του οικισμού επί του κεντρικού οδικού άξονα
- Σημαντικός ελεύθερος χώρος λαϊκής αγοράς στο νότιο όριο του οικισμού.

Κοινοφελείς χώροι

Στον τομέα της εκπαίδευσης, στον οικισμό υφίστανται οι παρακάτω δομές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης¹³⁷:

- Νηπιαγωγείο
 - Με τμήματα προνηπίων και νηπίων και σύνολο 10 μαθητών κατά τη σχολική περίοδο 2020-2021.
 - Στεγάζεται σε ανεξάρτητο κτίριο εντός του οικοπέδου του Δημοτικού σχολείου δυτικά της κεντρική πλατείας.
- Δημοτικό Σχολείο
 - Με ένα τμήμα Α' τάξης τριών μαθητών, ένα τμήμα Γ' τάξης δύο μαθητών, ένα τμήμα Δ' τάξης πέντε μαθητών, ένα τμήμα Ε' τάξης επτά μαθητών και ένα τμήμα ΣΤ' τάξης επτά μαθητών κατά τη σχολική περίοδο 2020-2021.
 - Στεγάζεται σε ανεξάρτητο κτίριο εντός του οικοπέδου του Νηπιαγωγείου δυτικά της κεντρικής πλατείας
- Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο, κεντροβαρικά του οικισμού, επί του κεντρικού οδικού άξονα του οικισμού απέναντι από τα κοιμητήρια.

Στον τομέα της πρόνοιας, στον οικισμό υφίσταται κτιριακή υποδομή Κέντρου Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων, η οποία δεν λειτουργεί. Επιπλέον, εντός του Περιφερειακού Ιατρείου του οικισμού, στεγάζεται δομή «Βοήθεια στο Σπίτι».

Μοναδική δομή περίθαλψης του οικισμού αποτελεί το Περιφερειακό Ιατρείο που εντοπίζεται απέναντι από το ΚΑΠΗ.

Στον τομέα του αθλητισμού εντοπίζεται γήπεδο ποδοσφαίρου νοτιοανατολικά του οικισμού, εκτός ορίων, σε απόσταση 430 μέτρων.

Οι πολιτιστικές εγκαταστάσεις του οικισμού αφορούν τους δύο χώρους λατρείας του:

- Ιερός Ναός Αγίου Γεωργίου βόρεια της Κεντρικής Πλατείας
- Ιερό Μουσουλμανικό Τέμενος, νότια του οικισμού (εκτός ορίων) και εντός κοιμητηρίων.

Στις δομές διοίκησης του οικισμού περιλαμβάνονται τα κάτωθι:

¹³⁷ Σύμφωνα με το έγγραφο προς την ομάδα μελέτης με α.π. Φ.3.1/3678/22-06-2022 της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ροδόπης.

- Κοινοτικό κατάστημα στο οποίο σήμερα στεγάζεται το ΚΕΠ, κεντροβαρικά του οικισμού, στα δυτικά του διευθετημένου ρέματος.
- Παλαιό κτίριο ΚΕΠ στα νότια του χώρου του Νηπιαγωγείου και του Δημοτικού Σχολείου.
- Χώρος στάθμευσης οχημάτων Δήμου στα δυτικά του Περιφερειακού Ιατρείου.

Εικόνα 4.10: Πρόσοψη Κοινοτικού καταστήματος (τ. Δημαρχιακού Μεγάρου) (Πηγή: Ίδια λήψη)

Οι ιδιαίτερες χρήσεις που αποτυπώνονται στον οικισμό συνοψίζονται στα τρία υπάρχοντα κοιμητήρια εκτός των ορίων του. Τα δύο εντοπίζονται στα ανατολικά του, επί της Επ. Οδού, σε απόσταση περί των 90 και 150 μέτρων αντίστοιχα και το τρίτο στα νότια, απέναντι από μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο, σε επαφή με το όριο του οικισμού.

Με βάση τα ανωτέρω, παρά την ύπαρξη υποδομών πρόνοιας δεν διατίθεται χώρος βρεφονηπιακού σταθμού με αποτέλεσμα να καταγράφεται έλλειμμα στη συγκεκριμένη υποδομή.

Πολύανθος (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε μία πλατεία, μία παιδική χαρά, επτά χώρους πρασίνου και έναν ελεύθερο χώρο. Συγκεκριμένα:

- Πλατεία επί του κεντρικού οδικού άξονα.
- Μικρός ελεύθερος χώρος σε επαφή με το δυτικό όριο του οικισμού, δυτικά του μειονοτικού δημοτικού σχολείου.
- Παιδική Χαρά στα ανατολικά της Πλατείας.
- Χώρος πρασίνου στο βορειοδυτικό τμήμα του οικισμού.
- Δύο χώροι πρασίνου, εκατέρωθεν οδικού άξονα και ρέματος στα δυτικά του οικισμού, βόρεια του μειονοτικού δημοτικού σχολείου.
- Τέσσερις αδιαμόρφωτοι χώροι πρασίνου στα ΟΤ 18, 20, 24 και 36.

Κοινοφελείς χώροι

Στον τομέα της εκπαίδευσης, στον οικισμό υφίστανται οι παρακάτω δομές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης:

- Δημοτικό Σχολείο (ανεργό) στο οικόπεδο 22 του ΟΤ 5.
- Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο στο δυτικό άκρο του οικισμού, επί της παλαιάς Ε.Ο.

Στον τομέα της περίθαλψης υφίσταται Περιφερειακό Ιατρείο στον χώρο του κοινοτικού καταστήματος του οικισμού, στα βόρεια του μουσουλμανικού τεμένους.

Οι αθλητικές υποδομές συγκεντρώνονται στην περιοχή του ΟΤ 30 και αφορούν σε γήπεδα ποδοσφαίρου και μπάσκετ.

Οι πολιτιστικές εγκαταστάσεις αφορούν τους δύο χώρους λατρείας του οικισμού:

- Ιερός Ναός Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στο οικόπεδο 39 του ΟΤ 10.
- Ιερό Μουσουλμανικό Τέμενος στα νότια του Περιφερειακού Ιατρείου.

Μοναδική δομή διοίκησης του οικισμού είναι το κοινοτικό κατάστημα που εντοπίζεται βόρεια του μουσουλμανικού τεμένους.

Στις ιδιαίτερες χρήσεις του οικισμού περιλαμβάνονται τα δυο κοιμητήρια. Το πρώτο (χριστιανικό) εντός ορίων, στο ΟΤ 28, ενώ το δεύτερο (μουσουλμανικό) εκτός ορίων, στα νοτιοανατολικά του οικισμού και σε απόσταση περί των 70 μέτρων.

Δεν εντοπίζονται υποδομές πρόνοιας.

Από τη καταγραφή των δεδομένων της υφιστάμενης κατάστασης, φαίνεται να υπάρχει έλλειμα των αναγκαίων ελάχιστων κοινωνικών υποδομών, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα, σε υποδομές πρόνοιας και εκπαίδευσης (νηπιαγωγείο).

Ληνός (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε μία παιδική χαρά και ένα ελεύθερο χώρο. Συγκεκριμένα:

- Παιδική χαρά, βορειοδυτικά, παράλληλα με ρέμα ελεύθερης ροής που διασχίζει τον οικισμό.
- Μικρός ελεύθερος χώρος επί του κεντρικού οδικού άξονα του οικισμού, δυτικά του τεμένους.

Κοινοφελείς χώροι

Στον τομέα της εκπαίδευσης, η μόνη δομή που υφίσταται στον οικισμό είναι το διθέσιο Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο απέναντι από το τέμενος.

Όσον αφορά τις αθλητικές υποδομές, στα βορειοανατολικά της παιδικής χαράς, υφίσταται γήπεδο μπάσκετ σε κακή κατάσταση, ενώ νότια του οικισμού, εκτός ορίων, εντοπίζεται γήπεδο ποδοσφαίρου, σε απόσταση περί των 120 μέτρων.

Η μοναδική πολιτιστική εγκατάσταση είναι το μουσουλμανικό τέμενος απέναντι από το Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο. Εκτός του οικισμού, ανατολικά, εντοπίζεται εξωκλήσι (Ευαγγελιστή Μάρκου).

Οι ιδιαίτερες χρήσεις του οικισμού αποτελούν τα κοιμητήρια. Ο οικισμός εξυπηρετείται από δύο κοιμητήρια εκ των οποίων, ένα υφίσταται εντός των ορίων, στα

ανατολικά του μουσουλμανικού τεμένους και ένα εκτός των ορίων, στα νότια του οικισμού και σε απόσταση περί των 25 μέτρων.

Στην υφιστάμενη κατάσταση δεν εντοπίζονται κοινωφελείς υποδομές πρόνοιας, περίθαλψης και διοίκησης.

Από τα ανωτέρω παρατηρείται έλλειμα κοινωνικών υποδομών σε πρόνοια-και εκπαίδευση (νηπιαγωγείο).

Μέγα Πιστό (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε ένα αδιαμόρφωτο ελεύθερο χώρο, μια πλατεία, παιδικές χαρές και νησίδες πρασίνου. Συγκεκριμένα:

- Αδιαμόρφωτος ελεύθερος χώρος συνοδευόμενος με παιδική χαρά ανατολικά του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου.
- Μικρή κεντρική πλατεία, τριγωνικής μορφής ανατολικά του Αγροτικού Ιατρείου.
- Μικρή παιδική χαρά στα δυτικά της κεντρικής πλατείας.
- Νησίδες πρασίνου διάσπαρτα στο οικισμό.

Κοινωφελείς χώροι

Οι δομές εκπαίδευσης που υφίστανται στον οικισμό αφορούν στο Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο και νηπιαγωγείο στα δυτικά του ρέματος και επί της κεντρικής οδού.

Στον τομέα της περίθαλψης, η μοναδική υποδομή (πρόχειρης κατασκευής) που υφίσταται στον οικισμό είναι το Αγροτικό Ιατρείο στα δυτικά της κεντρικής πλατείας.

Αθλητικές υποδομές δεν υφίστανται εντός ορίων οικισμού. Οι αθλητικές υποδομές του οικισμού βρίσκονται εκτός των ορίων του και αφορούν σε γήπεδο ποδοσφαίρου (νότια σε απόσταση 130 μέτρων) και σε γήπεδο μπάσκετ (νοτιοανατολικά σε απόσταση 100 μέτρων).

Οι πολιτιστικές εγκαταστάσεις του οικισμού είναι το μουσουλμανικό τέμενος στα δυτικά του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου και ο Πολιτιστικός Σύλλογος (στεγάζεται σε μισθωμένο κτίριο) στα βορειοανατολικά της κεντρικής πλατείας.

Οι ιδιαίτερες χρήσεις αποτελούν τα κοιμητήρια του οικισμού τα οποία αναπτύσσονται εκατέρωθεν του δευτερεύοντος επαρχιακού δικτύου Κομοτηνής – Σύμβολα – Πολύανθος, νότια, σε απόσταση περί των 70 μέτρων.

Στην υφιστάμενη κατάσταση δεν εντοπίζονται κοινωφελείς υποδομές πρόνοιας και διοίκησης.

Από τη καταγραφή των δεδομένων της υφιστάμενης κατάστασης, εντοπίζεται έλλειμμα των αναγκαίων ελάχιστων κοινωνικών υποδομών σε υποδομές πρόνοιας.

Μίσχος¹³⁸ (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε πλατείες, παιδικές χαρές, ελεύθερους χώρους και νησίδες.

Συγκεκριμένα:

- Κεντρική Πλατεία στο δυτικό όριο του οικισμού, βόρεια και δυτικά του γηπέδου ποδοσφαίρου του Μίσχου.
- Χώρος πρασίνου απέναντι από την ανωτέρω πλατεία που λειτουργεί συμπληρωματικά μ' αυτήν.
- Μικρή παιδική χαρά επί κεντρικού οδικού άξονα στο βορειοανατολικό τμήμα του Μίσχου.
- Αδιαμόρφωτος ελεύθερος χώρος στα δυτικά της παιδικής χαράς του Μίσχου.
- Μικρός ελεύθερος χώρος στο νοτιοανατολικό άκρο του Μίσχου.
- Νησίδα τριγωνικής μορφής επί της κεντρικής οδού στο Χαμηλό.
- Μικρή παιδική χαρά στα ανατολικά της τριγωνικής νησίδας στο Χαμηλό.

Κοινωφελείς χώροι

Στον τομέα της εκπαίδευσης, η μόνη δομή που υφίσταται στους οικισμούς είναι το Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο του Μίσχου, που εντοπίζεται στα ανατολικά της Κεντρικής Πλατείας, επί του κεντρικού οδικού άξονα.

Στον τομέα της περίθαλψης υφίσταται Αγροτικό Ιατρείο στον χώρο της κεντρικής πλατείας.

¹³⁸ Συμπεριλαμβάνονται και οι «δορυφόροι» του οικισμού, Πετρωτό, Χαμηλό και Ορφανό.

Οι αθλητικές υποδομές του οικισμού περιλαμβάνουν ένα γήπεδο ποδοσφαίρου και ένα γήπεδο μπάσκετ, στα νοτιοανατολικά της κεντρικής πλατείας του Μίσχου.

Στις πολιτιστικές εγκαταστάσεις του οικισμού περιλαμβάνονται τα εξής:

- Ιερό Μουσουλμανικό Τέμενος Μίσχου δυτικά της κεντρικής πλατείας.
- Ιερό Μουσουλμανικό Τέμενος Πετρωτού.
- Πολιτιστικός σύλλογος Μίσχου (στεγάζεται σε διακριτό κτίριο εντός του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου).

Στις ιδιαίτερες χρήσεις περιλαμβάνονται τα κοιμητήρια. Ένα κοιμητήριο εντοπίζεται εντός του οικισμού του Μίσχου, στα δυτικά του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου, ενώ δύο κοιμητήρια εντοπίζονται εκτός ορίων, σε περιοχές ανατολικά του Μίσχου και νότια του Πετρωτού.

Στην υφιστάμενη κατάσταση δεν εντοπίζονται κοινωφελείς υποδομές πρόνοιας και διοίκησης.

Με βάση τα ανωτέρω καταγράφεται έλλειμα κοινωνικών υποδομών, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα, σε υποδομές πρόνοιας και εκπαίδευσης (νηπιαγωγείο).

Ασώματοι (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε μία πλατεία, παιδικές χαρές, χώρους πρασίνου, Κ.Χ. και νησίδες πρασίνου. Συγκεκριμένα:

- Κεντρική Πλατεία στο νότιο τμήμα του οικισμού (Μουσινόχωρι) επί του κεντρικού οδικού άξονα.
- Παιδική χαρά στο βόρειο τμήμα του οικισμού, εκτός ορίων, ανατολικά του γηπέδου.
- Μικρή παιδική χαρά στο βόρειο τμήμα του οικισμού, ανατολικά του σχολείου.
- Χώρος πρασίνου -στο νοτιοδυτικό τμήμα του οικισμού-, απέναντι από το κοινοτικό κατάστημα.
- Χώρος πρασίνου μεγάλης έκτασης, εκτός ορίων, νότια του οικισμού, στο εσωτερικό του οποίου υπάρχει και γήπεδο μπάσκετ.
- Μικροί Κ.Χ. και νησίδες πρασίνου διάσπαρτα στο νότιο τμήμα του οικισμού.

Κοινωφελείς χώροι

Στον τομέα της εκπαίδευσης, στον οικισμό υφίστανται οι παρακάτω δομές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης¹³⁹:

- Νηπιαγωγείο
 - Με τμήματα προνηπίων και νηπίων συνολικού αριθμού 13 μαθητών κατά τη σχολική περίοδο 2020-2021.
 - Βρίσκεται στο νότιο όριο του οικισμού, το οποίο το τέμνει σε δύο τμήματα.
- Δημοτικό Σχολείο (δεν λειτουργεί) στο δυτικό άκρο του βόρειου τμήματος του οικισμού, απέναντι από την παιδική χαρά, το οποίο επίσης τέμνεται από το όριο του οικισμού.
- Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο, βόρεια της κεντρικής πλατείας, στο νότιο τμήμα του οικισμού (Μουσινοχώρι).

Από την αρμόδια Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ροδόπης κρίνεται απαραίτητη η ανέγερση ενός σύγχρονου Νηπιαγωγείου εντός του αύλειου χώρου του παλαιού Δημοτικού Σχολείου Ασωμάτων στο οποίο σήμερα λειτουργεί το υπάρχον Νηπιαγωγείο Ασωμάτων¹⁴⁰.

Στον τομέα της περίθαλψης υφίσταται Περιφερειακό Ιατρείο επί του κεντρικού οδικού άξονα του οικισμού, απέναντι από το Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο.

Αθλητικές υποδομές, δεν υφίστανται εντός ορίων οικισμού. Οι αθλητικές υποδομές εντοπίζονται όλες εκτός ορίων και αφορούν σ' ένα γήπεδο ποδοσφαίρου και δύο γήπεδα μπάσκετ. Το γήπεδο ποδοσφαίρου βρίσκεται στα βορειοδυτικά του οικισμού σε απόσταση περί των 80 μέτρων. Το ένα εκ των δύο γηπέδων μπάσκετ, βρίσκεται νότια του οικισμού εντός του μεγάλου χώρου πρασίνου, ενώ το δεύτερο δυτικά του οικισμού, βόρεια του παλαιού Δημοτικού Σχολείου.

Στις πολιτιστικές εγκαταστάσεις, περιλαμβάνεται ένας ανοιχτός χώρος εκδηλώσεων στα βορειοδυτικά του οικισμού και ένας πολιτιστικός σύλλογος σε επαφή με το δυτικό όριο του οικισμού (στεγάζεται σε διακριτό κτίριο εντός του παλαιού Δημοτικού Σχολείου). Επιπλέον όσον αφορά τους χώρους λατρείας, εντός ορίων οικισμού, υφίστανται ο Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου στα δυτικά της κεντρικής πλατείας και ο Ιερός Ναός Αγίου Γεωργίου νότια του Περιφερειακού Ιατρείου, ενώ εκτός ορίων, στα δυτικά του παλαιού Δημοτικού Σχολείου υφίσταται το Ιερό Μουσουλμανικό Τέμενος.

¹³⁹ Σύμφωνα με το έγγραφο με α.π. Φ.3.1/3678/22-06-2022 της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ροδόπης.

¹⁴⁰ Έγγραφο με α.π. Φ.3.1/3678/22-06-2022.

Στις δομές διοίκησης του οικισμού περιλαμβάνονται το κοινοτικό κατάστημα (στα βορειοδυτικά του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου), ο παλιός Αστυνομικός Σταθμός (νότια του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου) και το κτίριο του ΟΤΕ (βορειοανατολικά του Περιφερειακού Ιατρείου).

Οι ιδιαίτερες χρήσεις του οικισμού αφορούν στα δύο κοιμητήρια του. Βρίσκονται εκτός των ορίων του οικισμού, ένα στα δυτικά, σε απόσταση περί των 100 μέτρων και ένα στα νότια, σε απόσταση περί των 150 μέτρων.

Στην υφιστάμενη κατάσταση δεν εντοπίζονται κοινωφελείς υποδομές πρόνοιας.

Από τη ανωτέρω καταγραφή εντοπίζεται έλλειμα των αναγκαίων κοινωνικών υποδομών πρόνοιας.

Ρίζωμα (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε δύο παιδικές χαρές, ένα χώρο πρασίνου και νησίδες πρασίνου. Συγκεκριμένα:

- Παιδική χαρά, τριγωνικής μορφής, στο ανατολικό τμήμα του οικισμού, επί της κεντρικής οδού του οικισμού. Ουσιαστικά πρόκειται για νησίδα η οποία «εξελίχθηκε» σε παιδική χαρά.
- Παιδική χαρά, εκτός ορίων, στα δυτικά του οικισμού παράλληλα με ρέμα ελεύθερης ροής.
- Χώρος πρασίνου στο δυτικό άκρο του οικισμού, που αναπτύσσεται παράλληλα με διευθετημένο τμήμα ρέματος που διασχίζει τον οικισμό.
- Δύο νησίδες πρασίνου.

Κοινωφελείς χώροι

Στον τομέα της εκπαίδευσης υφίσταται Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο κεντροβαρικά του οικισμού με πρόσωπο στην κεντρική οδό.

Αθλητικές υποδομές, δεν υφίστανται εντός ορίων οικισμού. Η μόνη αθλητική υποδομή βρίσκεται στα δυτικά του, εκτός ορίων και αφορά σ' ένα γήπεδο μπάσκετ (κακής ποιότητας).

Μοναδική πολιτιστική εγκατάσταση αποτελεί το Μουσουλμανικό Τέμενος.

Στην υφιστάμενη κατάσταση δεν εντοπίζονται κοινωφελείς υποδομές πρόνοιας, περίθαλψης, διοίκησης και ιδιαίτερων χρήσεων.

Ο οικισμός παρουσιάζει πλήθος ελλείψεων υποδομών και προφανώς υποστηρίζεται από τους όμορους προς αυτόν.

Θάμνα (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε μία διαμορφωμένη πλατεία, μία παιδική χαρά, και διάσπαρτους χώρους και νησίδες πρασίνου.

Κοινωφελείς χώροι

Εκπαίδευση: Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο.

Περίθαλψη: Αγροτικό Ιατρείο.

Αθλητικές υποδομές: Μικρό γήπεδο ποδοσφαίρου και γήπεδο μπάσκετ.

Πολιτιστική εγκατάσταση: Μουσουλμανικό Τέμενος εντός των κοιμητηρίων του οικισμού.

Ιδιαίτερες χρήσεις: Δύο κοιμητήρια. Το ένα στο κέντρο του οικισμού, ενώ το άλλο εκτός ορίων, νότια του οικισμού σε μικρή απόσταση.

Στην υφιστάμενη κατάσταση δεν εντοπίζονται κοινωφελείς υποδομές πρόνοιας και διοίκησης.

Ο οικισμός καταγράφει βασικές ελλείψεις στις αναγκαίες υποδομές πρόνοιας και εκπαίδευσης (νηπιαγωγείο).

Αγίασμα (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) αφορούν σε μια διαμορφωμένη πλατεία και νησίδες πρασίνου.

Κοινοφελείς χώροι

Εκπαίδευση: Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο.

Πολιτιστική εγκατάσταση: Μουσουλμανικό Τέμενος εντός των κοιμητηρίων.

Διοίκηση: Παλιό κοινοτικό κατάστημα (το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως μνημείο με την ΥΠΠΟ/ΔΙ/ΛΑΠ/Γ/4155/47396 - ΦΕΚ 1250Β/2000).

Οι ιδιαίτερες χρήσεις εντός του οικισμού, συνοψίζονται στο κοιμητήριο το οποίο βρίσκεται νότια του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου. Ένα επιπλέον κοιμητήριο υφίσταται στα ανατολικά, εκτός ορίου οικισμού, σε επαφή μ' αυτό.

Στην υφιστάμενη κατάσταση δεν εντοπίζονται κοινοφελείς υποδομές πρόνοιας, περίθαλψης και αθλητισμού.

Ο οικισμός καταγράφει βασικές ελλείψεις στις αναγκαίες υποδομές πρόνοιας, εκπαίδευσης και αθλητισμού.

Δύμη (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστοι χώροι

Οι κοινόχρηστοι χώροι του οικισμού (εκτός του οδικού δικτύου) είναι ελάχιστοι και αφορούν σε δύο μικρούς ελεύθερους χώρους στα νότια.

Κοινοφελείς χώροι

Εκπαίδευση: Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο.

Πολιτιστική εγκατάσταση: Μουσουλμανικό Τέμενος κεντροβαρικά του οικισμού.

Ιδιαίτερες χρήσεις: Κοιμητήριο του οικισμού στα νότια, εκτός ορίων σε επαφή μ' αυτό.

Στην υφιστάμενη κατάσταση δεν εντοπίζονται κοινοφελείς υποδομές πρόνοιας, περίθαλψης, αθλητισμού και διοίκησης (εξαιρουμένου του Γραφείου ΕΛΤΑ).

Ο οικισμός καταγράφει βασικές ελλείψεις στις αναγκαίες υποδομές πρόνοιας, εκπαίδευσης και αθλητισμού.

Φωλέα (οικισμός 5^{ου} επιπέδου)

Κοινόχρηστοι χώροι

Μοναδικό κοινόχρηστο χώρο αποτελεί μία παιδική χαρά στα νοτιοδυτικά του οικισμού.

Κοινοφελείς χώροι

Εκπαίδευση: Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο.

Πρόνοια: Υφίσταται ανεξάρτητο κτίριο εντός του χώρου του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου που αφορά στον Παιδικό Σταθμό του οικισμού, ο οποίος όμως δεν λειτουργεί.

Αθλητικές υποδομές: Γήπεδο ποδοσφαίρου εκτός του οικισμού, στα βορειοδυτικά.

Πολιτιστική εγκατάσταση: Μουσουλμανικό Τέμενος δυτικά του Μειονοτικού Δημοτικού Σχολείου.

Ιδιαίτερες χρήσεις: Κοιμητήριο στα νοτιοδυτικά, εκτός ορίων, σε μικρή απόσταση από τον οικισμό.

Στην υφιστάμενη κατάσταση δεν εντοπίζονται κοινοφελείς υποδομές περίθαλψης και διοίκησης.

Ο οικισμός καταγράφει βασικές ελλείψεις στις αναγκαίες υποδομές εκπαίδευσης (νηπιαγωγείο).

Ορεινοί οικισμοί Δ.Ε. Σώστη (οικισμοί 5^{ου} επιπέδου)

Στους ορεινούς οικισμούς της Δ.Ε. Σώστη (Διχάλα, Κερασιά, Κρυστάλλη, Τρίκορφο) πέραν του υποτυπώδους οδικού δικτύου δεν υφίστανται άλλες κοινόχρηστες ή κοινωφελείς χρήσεις γης¹⁴¹.

A.4.2.5.4 Δίκτυα κινητικότητας – ποδηλατόδρομοι

Στα δίκτυα κινητικότητας εμπίπτουν παρεμβάσεις στο χώρο που αποσκοπούν στην μείωση των μετακινήσεων εντός του αστικού ιστού με Ι.Χ. οχήματα και την προώθηση εναλλακτικών μέσων μεταφοράς, όπως Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (ΜΜΜ), την πεζοπορία, το ποδήλατο, τα μέσα μικροκινητικότητας κ.λπ.

Τα μεγέθη των οικισμών του Δήμου Ιάσμου δεν προκαλούν ανάγκη για εφαρμογή δικτύου ενδοοικιστικών ΜΜΜ (για την υπεραστική συγκοινωνία βλέπε Α.4.3.1.). Κατά την επιτόπια καταγραφή δεν διαπιστώθηκε δίκτυο πεζοδρόμων ή ποδηλατοδρόμων. Συνεπώς, η πεζή μετακίνηση εντός των οικισμών είναι η μόνη εναλλακτική (πλην του Ι.Χ.). Με βάση το μέγεθος του κάθε οικισμού, η πεζή μετακίνηση καλύπτει πλήρως τις ανάγκες τους σε κινητικότητα. Ωστόσο οι υποδομές για την μετακίνηση αυτή είναι ελλιπείς καθώς σε όλους τους οικισμούς η παρουσία πεζοδρομίων για την κίνηση των πεζών είναι περιορισμένη έως ανύπαρκτη. Τα πεζοδρόμια, όπου υπάρχουν, αναπτύσσονται κυρίως επί των κεντρικών οδικών αξόνων των οικισμών και των λοιπών κοινοχρήστων χώρων και ακόμα και στις περιπτώσεις που αυτά δεν καταλαμβάνονται από την επαγγελματική δραστηριότητα που αναπτύσσεται, κρίνονται ως μικρού πλάτους για την ικανοποιητική εξυπηρέτηση των πεζών.

A.4.2.6 Πολεοδομική, πολιτιστική και αρχιτεκτονική κληρονομιά

Το σχετικά περιορισμένο «ωφέλιμο» μέγεθος του Δήμου, ως απόρροια του γεγονότος της ύπαρξης στα βόρεια ενός δύσβατου μέχρι σήμερα ορεινού όγκου, που καταλαμβάνει το 60% του Δήμου και νότια της λίμνη Βιστωνίδας με τις -πέριξ αυτής- ζώνες προστασίας και την αξιόλογη καλλιεργήσιμη γη, περιόρισαν σημαντικά και

¹⁴¹ Στην Κερασιά ως έδρα παλιάς Κοινότητας εκτιμάται ότι υπάρχει κοινοτικό κατάστημα.

διαχρονικά την ανθρώπινη οικιστική δραστηριότητα κυρίως σε μια γραμμική ανάπτυξη στις υπώρειες του ορεινού όγκου της Ροδόπης.

Οι αυθόρμητα διαμορφωμένοι πολεοδομικοί ιστοί που αναπτύχθηκαν στους περισσότερους οικισμούς του Δήμου ως απόρροια του γεγονότος ότι στο σύνολό τους είναι προϋφιστάμενοι του 1923, εμφανίζουν αρκετές ομοιότητες (όπως ήδη αναφέρθηκε παραπάνω στην ενότητα Α4.2.4) ως προς την πολεοδομική κληρονομιά και εύλογες «εσωτερικές» διαφοροποιήσεις (δηλ. εντός του κάθε οικισμού) στην πολιτιστική κληρονομιά, ως λογική απόρροια της παρουσίας και συνύπαρξης δύο διαφορετικών θρησκείων και κατά συνέπεια δύο διαφορετικών -σε κάποια βαθμό- πολιτισμών.

Οι ανωτέρω πολεοδομικοί ιστοί των οικισμών αποτελούν βασικά υλικά στοιχεία του αποθέματος της τοπικής πολεοδομικής κληρονομιάς, η οποία στη συγκεκριμένη περιοχή έχει διατηρηθεί αναλλοίωτη μέχρι σήμερα, καθώς δεν υπήρξε λόγος διαφοροποίησής της από κάποιας άλλης μορφής σχεδιασμό ή από ιδιαίτερες συνθήκες (πχ φυσικές καταστροφές, μετεγκατάσταση οικισμού κλπ) που να επέβαλαν κάτι τέτοιο. Ακόμη και οι διανομές του υπουργείου γεωργίας που πραγματοποιήθηκαν σε περιορισμένα συνήθως τμήματα και σε κάποιους μόνο οικισμούς, δεν άλλαξαν ουσιαστικά την γενικότερη εικόνα αυτών. Απόκλιση από το παραπάνω κανόνα παρατηρούμε μόνο στον οικισμό του Γλυκονερίου ο οποίος παρουσιάζει αμιγή εικόνα προσφυγικού οικισμού διανομής.

Περαιτέρω ο οικισμός του Μίσχου έχει χαρακτηριστεί παραδοσιακός ενώ και οι οικιστικές συγκεντρώσεις του Ορφανού, Χαμηλού και Πετρωτού που τον περιβάλλουν αντιμετωπίζονται από την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης, ως προς τους εφαρμοζόμενους όρους δόμησης, ομοίως, ως παραδοσιακοί.

Επιπλέον, σύμφωνα τις διατάξεις του ΠΔ της 24-4-1985 βάσει του οποίου καθορίστηκαν όρια και όροι και περιορισμοί δόμησης για κάθε οικισμό, αναγνωρίστηκε ότι οι οικισμοί Σάλπη, Αμβροσία της ΔΕ Ιάσμου και Αγίασμα, Δύμη, Ληνός της ΔΕ Σώστη φέρουν χαρακτηριστικά που οδήγησαν την αρμόδια υπηρεσία να τους εντάξει από πολεοδομική και αρχιτεκτονική άποψη στην κατηγορία «ενδιαφέροντες». Επισημαίνεται μάλιστα ότι η Σάλπη, μεταγενέστερα, εκτιμήθηκε ως οικισμός με αξιόλογη αρχιτεκτονική φυσιογνωμία αλλά δεν έχει εξεταστεί ακόμα ο τυχόν χαρακτηρισμός της ως παραδοσιακός¹⁴².

¹⁴² Σύμφωνα με το έγγραφό α.π. 3563/10-08-2022 του Τμήματος Παραδοσιακών Οικισμών και Διατηρητέων Κτιρίων προς την ομάδα μελέτης.

Πέραν της πολεοδομικής και οικιστικής κληρονομιάς, η περιοχή μελέτης (μέσα ή κοντά στους οικισμούς) είναι ιδιαίτερα πλούσια¹⁴³ σε υλικά και άυλα κατάλοιπα του ιστορικού παρελθόντος, όπως π.χ. τεχνικά έργα κοινής εξυπηρέτησης, ενεργά και μη κατάλοιπα θρησκευτικών εγκαταστάσεων ιστορικής περιόδου, προϊστορικές τούμπες και οικισμούς, ταφικούς τύμβους και τάφους Ρωμαϊκών και Υστερορωμαϊκών χρόνων, φρούρια, φρουριακούς περίβολους και καστροπολιτείες, τμήματα αρχαίας Εγνατίας οδού, Μνημεία και Διατηρητέα κτίρια. Για τα περισσότερα εκ των ανωτέρω υπάρχουν χαρακτηρισμοί αναγνώρισης και υπαγωγής αυτών στην προστασία της οικείας νομοθεσίας.

Στο Δήμο τηρούνται παραδόσεις της ιδιαίτερης άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου, όπως η γιορτή του Προφήτη Ηλία στον Ίασμο, το Φεστιβάλ Κερασιού στους Ασώματους, η γιορτή της Κ. Δευτέρας στην Αμβροσία, η γιορτή του Σεκέρ Μπαϊράμ – Ραμαζάν Μπαϊράμ καθώς και το Κουρμπάν Μπαϊράμ, τα οποία ως ομαδικά πανηγύρια ευρείας συμμετοχής έχουν χωρική διάσταση που ικανοποιείται σε διάφορους ελεύθερους χώρους όπως ο ιδιαίτερος χώρος που βρίσκεται στους Ασώματους δίπλα από το γήπεδο. Σημαντική στις ανωτέρω δράσεις είναι η συμβολή των τοπικών πολιτιστικών συλλόγων.

Ως προς τον τύπο της αρχιτεκτονικής του κτιριακού αποθέματος, στην πλειονότητα των οικισμών¹⁴⁴ επικρατούν κυρίως ισόγειες κατασκευές αρκετές από τις οποίες με υλικά προηγούμενων περιόδων (πλίνθους) και ακολουθούν τα χαμηλά διώροφα, ενώ δεν απουσιάζουν και οι διώροφες κατασκευές με πιο σύγχρονα υλικά (πχ. οπλισμένο σκυρόδεμα) χωρίς (οι τελευταίες) να φέρουν ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά. Η οικοδόμηση γίνεται με απλά μέσα και λιτό εξοπλισμό. Η κατασκευή στα παλιότερα κτίρια ακολουθεί την τυπική διζωνική διαρρύθμιση σειράς δωματίων με χαρακτηριστικό χαγιάτι (υπόστεγο στον όροφο ή υπόστυλη προέκταση της αυλής). Κύριο δομικό υλικό ήταν οι ωμόπλινθοι ενώ σήμερα κυριαρχεί το οπλισμένο σκυρόδεμα και σπανιότερα συναντώνται λιθόκτιστες κατασκευές¹⁴⁵. Τα μουσουλμανικά σπίτια ξεχωρίζουν εύκολα από τους ψηλούς λευκούς αυλόγυρους, που περιφρουρούν την εσωστρέφεια της οικογένειας και αποτελούν χαρακτηριστικό στοιχείο της παράδοσής τους.

¹⁴³ Βλέπε σχετικά υποκεφάλαιο Α.3.4β, κεφαλαίου Α.3.

¹⁴⁴ Εξαιρούνται οι ορεινοί οικισμοί οι οποίοι βαίνουν προς εγκατάληψη και εκεί που υπάρχουν κτιριακές υποδομές όπου πλέον διαβιεί μικρός αριθμός κατοίκων οι κατασκευές είναι απλές και καλύπτουν ανάγκες στέγασης και ενασχόλησης των διαβιούντων κυρίως με την κτηνοτροφία.

¹⁴⁵ <http://www.patridamou.gr/?p=1020>

Ειδικά στον Ίασμο και συγκεκριμένα στο βόρειο τμήμα αυτού εντοπίζονται δύο κτίρια που κηρύχθηκαν διατηρητέα (βλ. Κεφ. Α3.4β) και άλλα που προτείνονται για διατήρηση.

Πίνακας Α.4.16: Κατάλογος υπό διατήρηση κτιρίων στον οικισμό Ιάσμου

<i>Κωδικός αρμόδιας υπηρεσίας για τα υπό διατήρηση κτίρια</i>	<i>Διεύθυνση</i>	<i>Ιδιοκτήτης</i>
41036	Αγίου Γεωργίου	Ιδιώτης
41037	Επιλήρχου Επιτρόπου	Ιδιώτης
41038	Πλατεία Αγίου Νικολάου (Καμπαναριό)	Ναός Αγίου Νικολάου
41039	Καραϊσκάκη (κρήνη)	Κοινότητα
41040	Αγίου Νικολάου (κρήνη)	Κοινότητα
41041	Επιλήρχου Επιτρόπου	Κοινότητα
41042	Αθανασίου Διάκου	Ιδιώτης
41043	Αθανασίου Διάκου	Ιδιώτης
41044	Κολοκοτρώνη	Ιδιώτες
41045	-	Ιδιώτης
41046	Πλατεία Ηρώου	Κοινότητα
41047	Κεντρική Πλατεία	Ιδιώτης

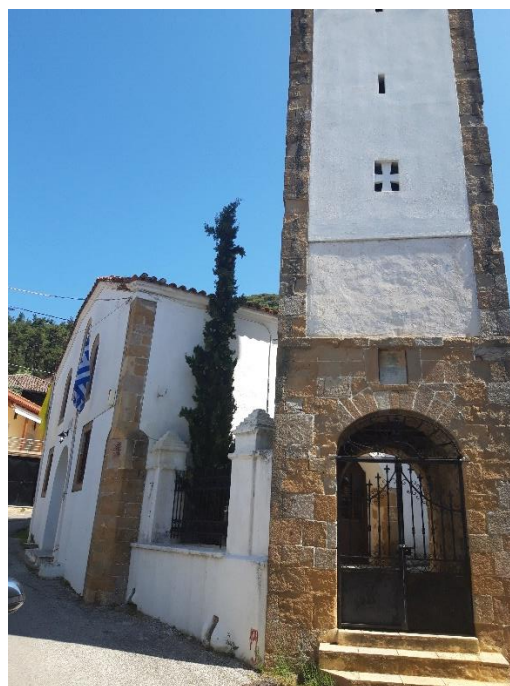
Κατά την καταγραφή και αναγνώριση του οικισμού από την ομάδα μελέτης εντοπίσθηκαν κτίρια παλαιότερα και πρόσφατα με ενδιαφέρουσα αρχιτεκτονική.

Εικόνα 4.11: Ίασμος-Διατηρητέο Παπαβασιλείου (300 ετών) (πηγή: Ίδια λήψη)

Εικόνα 4.12: Ίασμος-Παλιό Δημοτικό Σχολείο (πηγή: Ίδια λήψη)

Εικόνα 4.13: Ίασμος-Εκκλησία Τιμίου Προδρόμου (πηγή: Ίδια λήψη)

Εικόνα 4.14: Ίασμος-Κτίριο Σιδηροδρομικού Σταθμού (πηγή: ίδια λήψη)

Εικόνα 4.15: Ίασμος-Δημαρχείο (πηγή: ίδια λήψη)

Εικόνα 4.16: Ίασμος-Μουσείου Αγροτικής και Πολιτιστικής κληρονομιάς (πηγή: Ίδια λήψη)

Εικόνα 4.17: Ίασμος-Καμπαναριό Αγ. Νικολάου

Εικόνα 4.18: Ίασμος-Σύγχρονο κτίριο ενδιαφέρουσας αρχιτεκτονικής

(πηγή: Ίδια λήψη)

Εικόνα 4.19: Ίασμος-Εμβληματικός πλάτανος και στο βάθος το Μουσείο Αγροτικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Εικόνα 4.20: Ίασμος-Παλιό αξιόλογο κτίσμα

Εικόνα 4.21: Ίασμος-Παλιό αξιόλογο κτίσμα (πιθανά προς διατήρηση)

Εικόνα 4.22: Ίασμος-Κρήνη (προς διατήρηση) και εμβληματικός πλάτανος

(πηγή: ίδια λήψη)

Ο Ίασμος ως οικισμός της καπνοπαραγωγικής ζώνης της Θράκης¹⁴⁶, γνώρισε οικονομική ακμή τον 19ο αι. με αποτέλεσμα την ανέγερση αρχοντικών και μεγάλων σπιτιών με αστικό ύφος. Την περίοδο εκείνη επικρατούσαν τα μετωπικά χαγιάτια με σαχνισιά (=κλειστούς εξώστες) στις άκρες τους, που προβάλλονταν στον δρόμο πάνω από τον αυλόγυρο, δείγματα της παραδοσιακής θρακικής αρχιτεκτονικής.

Ωστόσο η εικόνα που αποπνέει και σήμερα ο οικισμός και ιδιαίτερα το βόρειο τμήμα αυτού, κρίνεται ως πολλά υποσχόμενη, καθώς περιλαμβάνει σημαντικά και αξιόλογα στοιχεία και χαρακτηριστικά τα οποία εύλογα οδήγησαν τη μελέτη του ΓΠΣ στη διατύπωση πρότασης εκπόνησης μελέτης ανάπλασης, η οποία εφόσον συνταχθεί και υλοποιηθεί θα καταστήσει τον οικισμό ιδιαίτερα ελκυστικό και επισκέψιμο, συμβάλλοντας μαζί και με όλους τους υπόλοιπους σημαντικούς πόρους που διαθέτει ο Δήμος στην ανάπτυξη ενός τομέα που μέχρι σήμερα δεν αποτέλεσε πεδίο ουσιαστικής ενασχόλησης του τοπικού πληθυσμού.

¹⁴⁶ Πηγή: Γ. Κίζης, "ΘΡΑΚΗ", Ελληνική Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική, τ. 8, Μακεδονία Β' - Θράκη, Μέλισσα, Αθήνα 1991.

A.4.2.7 Σημαντικοί Φυσικοί χώροι, κήποι-καλλιέργειες, φυτεύσεις οδών, υδατορέματα

Όλοι οι οικισμοί του Δήμου, βρίσκονται σε άμεση επαφή με το φυσικό χώρο και το τοπίο. Σε αρκετές περιπτώσεις ο φυσικός χώρος (κυρίως με την μορφή ρεμάτων και της εντός ή εκατέρωθεν αυτών βλάστησης) εισδύει στον οικιστικό χώρο δημιουργώντας μιας μορφής συνύπαρξη ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος η οποία ωστόσο δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλη.

Κύρια χαρακτηριστικά της διείσδυσης του φυσικού χώρου είναι η συνύπαρξη με υδατορέματα, στις παρυφές ή και μέσα στην έκτασή τους η οποία δημιουργεί επιμήκεις ζώνες (συνήθως πυκνής) βλάστησης, αλλά και η αδιάσπαστη συνέχιση της παρουσίας της γεωργικής γης, των κηπευτικών και δενδρωδών καλλιεργειών σε αδόμητα οικόπεδα ή ακόμη και σε αυλές δομημένων.

Ειδικότερα κατά οικισμό παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- ❖ **Ίασμος:** Ο οικισμός παρουσιάζει πυκνή δόμηση με αποτέλεσμα η παρουσία φυσικού πρασίνου να είναι περιορισμένη. Περισσότερα φυσικά στοιχεία συναντώνται στις βόρειες παρυφές του όπου γειτνιάζει με τον ορεινό όγκο και με ρέματα που καταλήγουν εντός του αλλά και νοτιότερα εκατέρωθεν της σιδηροδρομικής γραμμής. Κατά τα λοιπά εντοπίζονται λίγες καλλιεργήσιμες εκτάσεις στο τμήμα νότια της επαρχιακής οδού.

Στον οικισμό καταλήγουν πέντε ρέματα, τρία εκ των οποίων έχουν διευθετηθεί ενώ όλα εισερχόμενα στον οικισμό παραλαμβάνονται από τα αντίστοιχα δίκτυα ομβρίων που έχουν κατασκευασθεί, με συνέπεια να μην αναπτύσσεται καμιάς μορφής βλάστηση στην πορεία τους εντός του οικισμού.

Φυτεύσεις οδών δεν παρατηρούνται.

- ❖ **Γαλήνη:** Οικισμός με πυκνή δόμηση στο κέντρο του και σημαντικές αδόμητες εκτάσεις (περί του 40%) στην περιφέρειά του, οι οποίες διατηρούν την προηγούμενη χρήση τους (γεωργική γη). Δεν εντοπίζονται άλλοι σημαντικοί φυσικοί χώροι εξαιρουμένου του αξιόλογου πρασίνου που περιβάλλει το ακίνητο του σχολείου.

Δεν εντοπίζονται άξιες λόγου αστικές φυτεύσεις επί της κεντρικής οδού του οικισμού.

- Στα ανατολικά του και σε απόσταση μικρότερη των 100μ. διέρχεται ο ποταμός Κομφάτος ενώ δυτικό όριό του αποτελεί ένα αρδευτικό κανάλι που παρουσιάζει έντονη φυσική βλάστηση στα νοτιοδυτικά.
- ❖ **Μωσαϊκό:** Ο οικισμός αναπτύσσεται γύρω από ένα-δύο καλλιεργήσιμα κληροτεμάχια αλλά και περιβάλλεται (εντός των ορίων του) από άλλα. Φυσική βλάστηση εντοπίζεται σε κάποιες αδόμητες ιδιοκτησίες που προφανώς έχουν αφεθεί. Νοτιοανατολικά γεινιάζει με τον ποταμό Κομφάτο σε σχετικά μικρή απόσταση.
 - ❖ **Αμβροσία:** Στα δυτικά και νότια του οικισμού συμπεριλαμβάνονται εκτάσεις που διατηρούν την προηγούμενη χρήση τους (γεωργική γη). Σημαντικοί φυσικοί χώροι, ρέματα και φυτεύσεις οδών δεν εντοπίζονται εντός του.
 - ❖ **Παλλάδιο-Μικρό Παλλάδιο:** Παρά την ύπαρξη ρυμοτομικού σχεδίου μεγάλο μέρος αυτού διατηρεί χρήση γεωργικής γης. Στα ανατολικά εντοπίζεται ρέμα που εισέρχεται στον οικισμό και φέρει πυκνή βλάστηση. Αντίστοιχα και από το δυτικό όριο του σχεδίου διέρχεται εφαπτομενικά ρέμα με ανάλογα χαρακτηριστικά.
 - ❖ **Σάλπη:** Παρατηρούνται εκτάσεις γεωργικής γης κυρίως στα ανατολικά όπου εντοπίζεται περιοχή (ένα κληροτεμάχιο) με φυσική βλάστηση. Η ύπαρξη αρδευτικού καναλιού στα νοτιοανατολικά οδήγησε στην ανάπτυξη γραμμικής βλάστησης. Βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τη λίμνη Βιστωνίδα με «μεταβατικές» χέρσες εκτάσεις της λίμνης.
 - ❖ **Γλυκονέρι:** Παρά την ύπαρξη ρυμοτομικού σχεδίου μεγάλο μέρος αυτού διατηρεί χρήση γεωργικής γης. Βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τη λίμνη Βιστωνίδα.
 - ❖ **Διαλαμπή:** Παρατηρούνται εκτάσεις γεωργικής γης στα βόρεια και ανατολικά κυρίως. Συνορεύει προς όλες του τις κατευθύνσεις με αρδευτικά κανάλια εκ των οποίων ένα διασχίζει το ανατολικό του τμήμα. Όπως και το Γλυκονέρι βρίσκεται πλησίον της λίμνης Βιστωνίδας γεινιάζοντας με «μεταβατικές» χέρσες εκτάσεις της λίμνης.
 - ❖ **Κοπτερό:** Ο οικισμός παρουσιάζει φυσικά στοιχεία εντός των δομημένων οικοπέδων με την μορφή αύλειου χώρου κατοικιών και δενδροφυτεύσεων. Βόρεια του οικισμού υπάρχει δάσος, ενώ νότια, ανατολικά και δυτικά συνορεύει με γεωργική γη. Κοντά στα όρια του οικισμού προς τη δύση και το νότο υπάρχουν αρκετές αδόμητες επιφάνειες που διατηρούν χρήση γεωργικής γης. Ο οικισμός συνορεύει με τρία ρέματα ανοικτής ροής στο βόρειο τμήμα του, ένα εκ των οποίων διασχίζει κάθετα τον οικισμό στο δυτικό τμήμα του, το οποίο λόγω του πλάτους του κρίνεται επιτακτική από το ισχύον ΓΠΣ η οριοθέτηση και διευθέτηση του.

- ❖ Ρίζωμα: Παρατηρούνται διάσπαρτες εκτάσεις γεωργικής γης ενώ ρέμα με την ανάλογη φυσική βλάστηση διασχίζει τον οικισμό στη διεύθυνση βορρά- νότου.
- ❖ Αμαξάδες-Άνω Αμαξάδες: Οι οικισμοί εμφανίζουν πυκνή δόμηση, με λίγες αδόμητες εκτάσεις, που διατηρούν χρήση γεωργικής γης να εντοπίζονται στις παρυφές τους. Γειτνιάζουν με τρία ρέματα, ένα εκ των οποίων (διευθετημένο εν μέρει) αποτελεί το φυσικό όριο μεταξύ Αμαξάδων και Άνω Αμαξάδων και συνοδεύεται από έντονη παρόχθια βλάστηση. Στο βόρειο τμήμα τους σχεδόν εφάπτονται της δασικής έκτασης του ορεινού όγκου.
- ❖ Πολύανθο: Ο οικισμός γειτνιάζει στο βόρειο τμήμα του με δάσος, ενώ στα δυτικά του βρίσκεται, σε σχετικά μικρή απόσταση, ο ποταμός Κομψάτος. Εντός του οικισμού, περιοχές με βλάστηση παρατηρούνται στο ανατολικό του τμήμα, πλησίον της σιδηροδρομικής γραμμής, ενώ το δυτικό τμήμα του διασχίζεται από διευθετημένο ρέμα.
- ❖ Σώστης: Ο οικισμός διασχίζεται από δύο ρέματα, ένα εκ των οποίων έχει διευθετηθεί εν μέρει. Στα βόρεια γειτνιάζει με δάσος, ενώ στα δυτικά, νότια και ανατολικά περιβάλλεται από καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Εντός του οικισμού, εντοπίζονται αδόμητες εκτάσεις οι οποίες έχουν διατηρήσει χρήση γεωργικής γης.
- ❖ Ληνός: Διασχίζεται από δυο ρέματα με ανάλογη φυσική βλάστηση, γειτνιάζει με δάσος του ορεινού όγκου (στα βόρεια) και συμπεριλαμβάνει εκτάσεις γεωργικής γης στις περιοχές του ορίου του.
- ❖ Μέγα Πιστό: Ο οικισμός διασχίζεται από δύο ρέματα, γύρω από τα οποία εμφανίζεται πυκνή βλάστηση, ενώ ένα επιπλέον ρέμα υφίσταται επί του βορειανατολικού του ορίου. Εντός των ορίων, κυρίως στα νοτιοανατολικά και βόρεια τμήματα, εντοπίζονται καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Στα νότια και ανατολικά, ο οικισμός περιβάλλεται από γεωργική γη, ενώ στα βόρεια και δυτικά από δασικές εκτάσεις.
- ❖ Μίσχος- Πετρωτό-Ορφανό-Χαμηλό: Στα βόρεια το σύμπλεγμα των τριών πρώτων οικισμών γειτνιάζει με τις δασικές εκτάσεις του ορεινού όγκου, ενώ πέραν όλων, στις υπόλοιπες κυρίως διευθύνσεις, υφίστανται εκτάσεις γεωργικής γης. Συνολικά εντοπίζονται τρία ρέματα, ένα εκ των οποίων διασχίζει το Μίσχο (διευθετημένο στο μεγαλύτερο τμήμα του εντός του οικισμού), ενώ τα υπόλοιπα αποτελούν φυσικά όρια μεταξύ του Μίσχου, και των οικιστικών περιοχών Πετρωτό και Ορφανό. Ειδικά αυτό που βρίσκεται μεταξύ Μίσχου και Πετρωτού περιβάλλεται από σημαντική δασική έκταση.
- ❖ Θάμνα: Αξιόλογοι φυσικοί χώροι εντοπίζονται κυρίως εκτός των ορίων του οικισμού. Ανατολικά και δυτικά ο οικισμός γειτνιάζει με ρέματα ένα εκ των οποίων

(το ανατολικό) είναι διευθετημένο εν μέρει και διέρχεται εντός των ορίων του οικισμού). Ο οικισμός περιβάλλεται από καλλιεργήσιμες εκτάσεις στις τρεις διευθύνσεις: ανατολικά, δυτικά και νότια ενώ βόρεια βρίσκεται σε επαφή με δάσος. Εντός του οικισμού, βόρεια και νοτιοδυτικά, εντοπίζονται αδόμητες εκτάσεις στις οποίες έχει διατηρηθεί χρήση γεωργικής γης.

- ❖ **Αγίασμα:** Από τα δυτικά όρια του οικισμού διέρχεται ρέμα, γύρω από το οποίο αναπτύσσεται έντονη βλάστηση. Στα νότια και ανατολικά του οικισμού εντοπίζονται γεωργικές εκτάσεις/καλλιέργειες, ενώ στα βόρεια υφίστανται δασικές εκτάσεις του ορεινού όγκου.
- ❖ **Λύμη:** Ο οικισμός διασχίζεται από ρέμα που στο μεγαλύτερο τμήμα του έχει διευθετηθεί. Στα βόρεια του συνορεύει με δάσος, ενώ κατά τις υπόλοιπες διευθύνσεις περιβάλλεται από γεωργικές εκτάσεις. Εντός του αστικού ιστού της δεν εντοπίζονται σημαντικοί φυσικοί χώροι. Λίγες εκτάσεις γεωργικού χαρακτήρα εντοπίζονται βορειοανατολικά οι οποίες γειτνιάζουν με κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις.
- ❖ **Φωλέα:** Ο οικισμός περιβάλλεται στις διευθύνσεις ανατολής, δύσης και νότου, σε σχετικά μικρή απόσταση, με ρέματα τα οποία συμβάλλουν στα νότιά του και φέρουν έντονη βλάστηση η οποία ωστόσο δεν εισέρχεται εντός του. Στα βόρεια εκτός των ορίων του αναπτύσσονται αγροτεμάχια ενώ και σε μεγάλο μέρος του ανατολικού, εντός ορίων τμήματος του, υφίσταται σημαντικός αριθμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
- ❖ **Ορεινοί οικισμοί** (Κερασιά, Διχάλα, Κρυστάλλη, Μελίταινα, Τρίκορφο, Πολύαρνο, Ταγγαίο, Ιππικό, Κατσικά και Μοναχοί): Με δεδομένο ότι οι περισσότεροι στερούνται ορίου, όλοι περικλείονται από πλούσια δασική έκταση η οποία εισέρχεται και εντός τους¹⁴⁷, δεν έχουν συγκροτημένο αστικό ιστό, αναπτύσσουν ελάχιστη δόμηση¹⁴⁸, διατρέχονται ή γειτνιάζουν με ρέματα και συμπεριλαμβάνουν αγροτικές εκτάσεις.

A.4.2.8 Θεσμικό πλαίσιο πολεοδομικού σχεδιασμού και δόμησης / Περιγραφή πλαισίου, τρόπου και βαθμού εφαρμογής.

Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο δόμησης, όπως προκύπτει από τα ισχύοντα δεδομένα για κάθε οικισμό, ανάλογα με το πολεοδομικό του καθεστώς, καταγράφεται πιο κάτω στον Πίνακα Α.4.17.

¹⁴⁷ Εξαιρούνται οι τρεις οριοθετημένοι Κατσικά, Μοναχοί και Διχάλα.

¹⁴⁸ Εξαιρέση αποτελεί το Ιππικό όπου εντοπίζεται ικανοποιητική δόμηση.

Προηγουμένως είναι αναγκαίο να αναφερθούν τα εξής που αφορούν τη ΔΕ Ιάσμου: Με την έγκριση του ΓΠΣ στη Δ.Ε. Ιάσμου, θεσμοθέτηθηκαν Μέσοι Συντελεστές Δόμησης (ΜΣΔ) για όλους τους οικισμούς της. Στην απόφαση έγκρισής του περιλήφθηκε ρητή διάταξη, με βάση την οποία προβλέπεται για τους οικισμούς που προτείνονται για πολεοδόμηση (Ιασμος, Κοπτερό, Αμβροσία, Παλλάδιο - Μικρό Παλλάδιο και μεταξύ τους επέκταση, και Σάλπη), να μην ισχύσουν τούτοι μέχρι την έγκριση της αντίστοιχης πολεοδομικής μελέτης.

Οι οικισμοί Γαλήνη, Διαλαμπή, Μωσαϊκό και Γλυκονέρι προτάθηκαν για πολεοδομικές μελέτες μόνο στον κεντρικό πυρήνα τους. Η ρύθμιση αυτή σε συνάρτηση με την μεταβατική ισχύ των ΜΣΔ δημιουργεί προβλήματα αφενός ως προς το πως μπορεί να πολεοδομηθεί τμήμα του οικισμού όταν αυτό –με βάση την απεικόνιση στους χάρτες του ΓΠΣ- τέμνει υφιστάμενα οικοδομικά τετράγωνα, ιδιοκτησίες μέχρι και κτίρια, αφετέρου αν μπορεί τούτη να εφαρμοσθεί, καθώς τυχόν προσπάθεια εφαρμογής θα έθετε τους οικισμούς σε δύο «ταχύτητες» δόμησης, ένα για το προβληματικό όπως αναφέρθηκε κεντρικό τμήμα για το οποίο θα ισχύουν οι προϊσχύσαντες όροι δόμησης και ένα για το υπόλοιπο στο οποίο θα ισχύουν οι προϊσχύσαντες όροι δόμησης παράλληλα όμως με το ΜΣΔ¹⁴⁹.

Επιπλέον, για το οικισμό του Γλυκονερίου, το ΓΠΣ δεν έλαβε υπόψη του την εγκεκριμένη προϋπάρχουσα πολεοδομική μελέτη, κάτι που έχει ως αποτέλεσμα οι ρυθμίσεις που εγκρίθηκαν να αφορούν μόνο το κεντρικό τμήμα του οικισμού (δηλ. το τμήμα της αρχικής διανομής χωρίς ούτε τις συμπληρωματικές διανομές που βρίσκονται ανατολικά και δυτικά αυτής) και κατά συνέπεια να χρήζουν επανατοποθέτησης/επανεξέτασης στο σύνολό τους. Έτσι στην περίπτωση του Γλυκονερίου οι διατυπώσεις περί του ΜΣΔ και του ισχύοντος σήμερα ΣΔ είναι ακόμη πιο προβληματικές.

Με βάση τα ανωτέρω, ο πίνακας που ακολουθεί περιλαμβάνει για τους οικισμούς Ιάσμου, Κοπτερού, Αμβροσίας, Παλλάδιου, Μικρού Παλλάδιου και Σάλπης της Δ.Ε. Ιάσμου τους προϊσχύσαντες του ΓΠΣ Συντελεστές Δόμησης (Σ.Δ.).

Για τους οικισμούς της Γαλήνης, Διαλαμπής, Μωσαϊκού, κρίνουμε ως βέλτιστο ότι εφαρμόζονται οι προϊσχύσαντες του ΓΠΣ Συντελεστές Δόμησης (Σ.Δ.), για το σύνολο της επιφάνειάς τους, παράλληλα όμως με τον ΜΣΔ.

Αντίστοιχα, για τον οικισμό του Γλυκονερίου, κρίνουμε ως βέλτιστο ότι εφαρμόζονται οι προϊσχύσαντες του ΓΠΣ Συντελεστές Δόμησης (Σ.Δ.), για το σύνολο της επιφάνειάς

¹⁴⁹ Στις περιοχές που έχουν ΣΔ και στη συνέχεια ορίζεται ΜΣΔ από ΓΠΣ, αλλά δεν έχει ολοκληρωθεί πολεοδομική μελέτη έγκρισης ή αναθεώρησης σε εφαρμογή του ΓΠΣ, εφαρμόζεται ο ΣΔ που αποδίδει την μικρότερη δομήσιμη επιφάνεια.

του, οι οποίοι όμως ισχύουν συνδυαστικά με τον ΜΣΔ μόνο για το τμήμα του οικισμού (αρχική διανομή) που μελετήθηκε από το ΓΠΣ.

Για τους υπόλοιπους οικισμούς της Δ.Ε. (ορεινοί οικισμοί) τίθενται εκ παραλλήλου τόσο οι προϊσχύσαντες του ΓΠΣ ΣΔ όσο και οι ΜΣΔ που προσδιορίστηκαν με το ΓΠΣ, καθώς τούτοι εφαρμόζονται αναλόγως της δόμησης που αποδίδουν.

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΦΕΚ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ		ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΜΒΑΔΟ (ΚΑΝΟΝΑΣ/ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ)		ΠΡΟΣΩΠΟ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ/ΟΡΟΦΟΙ
Δ.Ε. Ιάσμου									
ΑΜΒΡΟΣΙΑ (Οριοθετημένος)	ΤΠΠΕ/2976/2-09-1990 ΠΔ/04-11-2011	599/Δ/23-10-1990 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)		1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)	Εντός του ρυμοτομημένου τμήματος	300	* για οικόπεδα ≤ 500 τμ: 10μ για οικόπεδα > 500 τμ: 15μ.	7.5
						Εκτός ρυμοτομικού σχεδίου/Εντός οριοθέτησης	800		
ΓΑΛΗΝΗ (Οριοθετημένος)	ΤΠΠΕ 604/17-06-1993 ΠΔ/04-11-2011	200/Δ/26-03-1999 289/ΑΑΠ/04-11-2-11	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)		1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)	600		* για οικόπεδα ≤ 500 τμ: 10μ για οικόπεδα > 500 τμ: 15μ.	7.5
	54893/5733/27-09-2010	493/ΑΑΠ/19-11-2010			ΜΣΔ: 0.66				
	2006/08-5-1989	332/Δ/01-06-1989	Τομέας I	70%	Σ.Δ.: 0.7	300		14	5μ. +2μ.(στέγη)

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΦΕΚ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ		ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ		ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΜΒΑΔΟ (ΚΑΝΟΝΑΣ/ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ)	ΠΡΟΣΩΠΟ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ/ΟΡΟΦΟΙ	
			Τομέας II		0-100: 1.4	max 400 τμ				
ΓΛΥΚΟΝΕΡΙ ¹⁵⁰ (Οριοθετημένος)					100-200: 0.8		max 400 τμ			7.5μ.+2μ.(στέγη)
					200-300: 0.6					
			Τομέας III	60%	Σ.Δ.: 0.8 (max. 600τμ)			500	15	
	54893/5733/27-09-2010	493/ΑΑΠ/19-11-2010			ΜΣΔ: 0.70 ¹⁵¹					
ΔΙΑΛΑΜΠΗ (Οριοθετημένος)		212/Δ/18-03-1986 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για		1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ	500	*	7.5		

¹⁵⁰ Στο ΓΠΣ (ΦΕΚ 449ΑΑΠ/2010) δεν λαμβάνεται υπόψη η έγκριση της πολεοδομικής μελέτης του οικισμού Γλυκονερίου, ενώ σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, τα όρια του οικισμού διαφέρουν από αυτά που απεικονίζονται στη μελέτη του ΓΠΣ (ΦΕΚ 332Δ/1989).

¹⁵¹ Μόνο για το κεντρικό τμήμα του οικισμού, ήτοι την περιοχή της αρχικής διανομής, (δηλ. όχι τις συμπληρωματικές διανομές και τις περιοχές που προέκυψαν με την ΠΜ, καθώς αυτήν αναγνώρισε μόνο και μελέτησε το ΓΠΣ)

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΦΕΚ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΜΒΑΔΟ (ΚΑΝΟΝΑΣ/ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ)	ΠΡΟΣΩΠΟ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ/ΟΡΟΦΟΙ
	ΤΠΠΕ/οικ. 334/24-01-1986 ΠΔ/04-11-2011		οικόπεδα < 200 τμ 70%)	2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)		για οικόπεδα ≤ 500 τμ: 10μ για οικόπεδα > 500 τμ: 15μ.	
	54893/5733/27- 09-2010	493/ΑΑΠ/19-11-2010		ΜΣΔ: 0.80			
ΙΑΣΜΟΣ (Προϋφιστάμενος με όριο)	ΠΔ/02-03-1981	138/Δ/13-03-1981	60% Για σύστημα πτερύγων 70% Για συνεχές σύστημα	0.8 με max 400τμ Για οικόπεδα ≤ 100τμ, ο συντελεστής δόμησης 1.6 Για οικόπεδα ≤ 200τμ, ο συντελεστής δόμησης 1.2 Για οικόπεδα ≤ 300τμ, ο συντελεστής δόμησης 1.0	2000 (παρεκκλίσεις: οικόπεδα που έχουν κατά την 13-03-1981 ελάχιστο Εμβαδόν: 300 τμ , οικόπεδα που έχουν κατά την 25-07-1979 ελάχιστο Εμβαδόν: 150 τμ, οικόπεδα με τις διαστάσεις και εμβαδόν που έχουν κατά την 02-07-1968)		7.5/2

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΦΕΚ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΜΒΑΔΟ (ΚΑΝΟΝΑΣ/ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ)	ΠΡΟΣΩΠΟ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ/ΟΡΟΦΟΙ
ΙΠΠΙΚΟ ΜΕΛΙΤΑΙΝΑ ΠΟΛΥΑΡΝΟ ΤΑΓΓΑΙΟ (Προϋφιστάμενοι χωρίς όριο)	ΠΔ/02-03-1981	138/Δ/13-03-1981	60% Για σύστημα πτερύγων 70% Για συνεχές σύστημα	0.8 με max 400τμ Για οικόπεδα ≤ 100τμ, ο συντελεστής δόμησης 1.6 Για οικόπεδα ≤ 200τμ, ο συντελεστής δόμησης 1.2 Για οικόπεδα ≤ 300τμ, ο συντελεστής δόμησης 1.0	2000 (παρεκκλίσεις: οικόπεδα που έχουν κατά την 13-03-1981 ελάχιστο Εμβαδόν: 300 τμ , οικόπεδα που έχουν κατά την 25-07-1979 ελάχιστο Εμβαδόν: 150 τμ, οικόπεδα με τις διαστάσεις και εμβαδόν που έχουν κατά την 02-07-1968)		7.5/2
	54893/5733/27-09-2010	493/ΑΑΠ/19-11-2010		Μ.Σ.Δ. 0.5			
ΜΙΚΡΟ ΠΑΛΛΑΔΙΟ (Προϋφιστάμενος χωρίς όριο)	ΠΔ/02-03-1981	138/Δ/13-03-1981	60% Για σύστημα πτερύγων 70% Για συνεχές σύστημα	0.8 με max 400τμ Για οικόπεδα ≤ 100τμ, ο συντελεστής δόμησης 1.6 Για οικόπεδα ≤ 200τμ, ο συντελεστής δόμησης 1.2 Για οικόπεδα ≤ 300τμ, ο συντελεστής δόμησης 1.0	2000 (παρεκκλίσεις: οικόπεδα που έχουν κατά την 13-03-1981 ελάχιστο Εμβαδόν: 300 τμ , οικόπεδα που έχουν κατά την 25-07-1979 ελάχιστο Εμβαδόν: 150 τμ, οικόπεδα με τις διαστάσεις και εμβαδόν που έχουν κατά την 02-07-1968)		7.5/2
ΚΟΠΤΕΡΟ (Οριοθετημένος)		943/Δ/12-08-1993 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για	1. Για οικόπεδα < 700 τμ:	600	*	7.5

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΦΕΚ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΜΒΑΔΟ (ΚΑΝΟΝΑΣ/ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ)	ΠΡΟΣΩΠΟ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ/ΟΡΟΦΟΙ
	ΤΠΠΕ 605/15-06-1993 ΠΔ/04-11-2011		οικόπεδα < 200 τμ 70%)	240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)		για οικόπεδα ≤ 500 τμ: 10μ για οικόπεδα > 500 τμ: 15μ.	
ΜΩΣΑΪΚΟ (Οριοθετημένος)	ΤΠΠΕ 603/17-06-1993 ΠΔ/04-11-2011	943/Δ/12-08-1993 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)	1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)	600	* για οικόπεδα ≤ 500 τμ: 10μ για οικόπεδα > 500 τμ: 15μ.	7.5
	54893/5733/27-09-2010	493/ΑΑΠ/19-11-2010		ΜΣΔ: 0.66			
ΠΑΛΛΑΔΙΟ (Μη οριοθετημένος με εγκεκριμένο σχέδιο)	ΑΝΡ 4224/16-02-1971	53/Δ/06-03-1971	50%	ΣΔ 1,0: προκύπτει έμμεσα από τη συσχέτιση του ΠΚ και του μέγιστου ύψους/ορόφων ¹⁵²	500 (200)	15 (10)	8.5/2
	54893/5733/27-09-2010	493/ΑΑΠ/19-11-2010		Μ.Σ.Δ.: 0.88			

¹⁵² Πληροφορία από την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης Κομοτηνής,

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΦΕΚ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΜΒΑΔΟ (ΚΑΝΟΝΑΣ/ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ)	ΠΡΟΣΩΠΟ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ/ΟΡΟΦΟΙ
ΣΑΛΠΗ (Οριοθετημένος)	ΤΠΠΕ οικ. 2469 ΠΔ/04-11-2011	725/Δ/19-07-1994 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)	1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)	Συνεκτικό τμήμα οικισμού: 300	*	7.5
					Μη πυκνοδομημένη περιοχή: 600		
Δ.Ε. Σώστη							
ΑΓΙΑΣΜΑ (Οριοθετημένος)	ΤΠΠΕ 4350/08- 12-1992 ΠΔ/04-11-2011	1365/Δ/31-12-1992 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)	1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0) ΜΣΔ:	600	*	7.5
ΑΣΩΜΑΤΟΙ (Οριοθετημένος)	οικ./4349/02-10- 1992 ΠΔ/04-11-2011	1090/Δ/22-10-1992 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)	1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)	500	*	7.5

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΦΕΚ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΜΒΑΔΟ (ΚΑΝΟΝΑΣ/ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ)	ΠΡΟΣΩΠΟ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ/ΟΡΟΦΟΙ
ΔΙΧΑΛΑ (Οριοθετημένος)	ΤΠΠΕ 4316/08-12-1992 ΠΔ/04-11-2011	1366/Δ/31-12-1992 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)	1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)	300	* για οικόπεδα ≤ 500 τμ: 10μ για οικόπεδα > 500 τμ: 15μ.	7.5
ΔΥΜΗ (Οριοθετημένος)	οικ. 4348/02-10-1992 ΠΔ/04-11-2011	1090/Δ/22-10-1992 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)	1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)	500	* για οικόπεδα ≤ 500 τμ: 10μ για οικόπεδα > 500 τμ: 15μ.	7.5
ΘΑΜΝΑ (Οριοθετημένος)	ΤΠΠΕ οικ. 2338/05-06-1995 ΠΔ/04-11-2011	453/Δ/28-06-1995 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)	1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)	600	* για οικόπεδα ≤ 500 τμ: 10μ για οικόπεδα > 500 τμ: 15μ.	7.5

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΦΕΚ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΜΒΑΔΟ (ΚΑΝΟΝΑΣ/ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ)	ΠΡΟΣΩΠΟ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ/ΟΡΟΦΟΙ
ΚΕΡΑΣΙΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ ΤΡΙΚΟΡΦΟ (Προϋφιστάμενοι χωρίς όριο)	ΠΔ/02-03-1981	138/Δ/13-03-1981	60% Για σύστημα πτερύγων 70% Για συνεχές σύστημα	0.8 με max 400μ Για οικόπεδα ≤ 100μ, ο συντελεστής δόμησης 1.6 Για οικόπεδα ≤ 200μ, ο συντελεστής δόμησης 1.2 Για οικόπεδα ≤ 300μ, ο συντελεστής δόμησης 1.0	2000 (παρεκκλίσεις: οικόπεδα που έχουν κατά την 13-03-1981 ελάχιστο Εμβαδόν: 300 τμ, οικόπεδα που έχουν κατά την 25-07-1979 ελάχιστο Εμβαδόν: 150 τμ, οικόπεδα με τις διαστάσεις και εμβαδόν που έχουν κατά την 02-07-1968)		7.5/2
ΛΗΝΟΣ (Οριοθετημένος)	ΔΠΠ & Τ 1483/14-04-1997 ΠΔ/04-11-2011	394/Δ/20-05-1997 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)	1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)	300	*	για οικόπεδα ≤ 500 τμ: 10μ για οικόπεδα > 500 τμ: 15μ.
ΜΕΓΑ ΠΙΣΤΟ (Οριοθετημένος)	ΤΠΠΕ 1268/27-03-1995 ΠΔ/04-11-2011	276/Δ/03-05-1995 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)	1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)	300	*	για οικόπεδα ≤ 500 τμ: 10μ για οικόπεδα > 500 τμ: 15μ.

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΦΕΚ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΜΒΑΔΟ (ΚΑΝΟΝΑΣ/ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ)	ΠΡΟΣΩΠΟ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ/ΟΡΟΦΟΙ
ΜΙΣΧΟΣ ¹⁵³ (Παραδοσιακός χωρίς όρια) ΟΡΦΑΝΟ, ΧΑΜΗΛΟ, ΠΕΤΡΩΤΟ	ΠΔ/19/10/1978	594/Δ/13-11-1978	50%	0.50	2000 (300)	25 (12)	7/2 (+ στέγη)
ΠΟΛΥΑΝΘΟΣ (Οριοθετημένος)	ΔΠΠ&Τ 276/26-01-1999 ΠΔ/04-11-2011	158/Δ/11-03-1999 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)	1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)	300	* για οικόπεδα ≤ 500 τμ: 10μ για οικόπεδα > 500 τμ: 15μ.	7.5
ΡΙΖΩΜΑ (Οριοθετημένος)	ΤΠΠΕ οικ. 2339/05-06-1995 ΠΔ/04-11-2011	453/Δ/28-06-1995 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)	1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)	600	* για οικόπεδα ≤ 500 τμ: 10μ για οικόπεδα > 500 τμ: 15μ.	7.5

¹⁵³ -Οι τρεις οικιστικές συγκεντρώσεις (Ορφανό, Χαμηλό και Πετρωτό) δομούνται με το ίδιο καθεστώς που ισχύει και στο Μίσχο.
-Κατά παρέκκλιση θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα, τα οικόπεδα με τις διαστάσεις και το εμβαδόν τα οποία είχαν κατά τη 2^α Ιουλίου 1968.

ΟΙΚΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΦΕΚ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΚΑΛΥΨΗΣ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΔΟΜΗΣΗΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΜΒΑΔΟ (ΚΑΝΟΝΑΣ/ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ)	ΠΡΟΣΩΠΟ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΥΨΟΣ/ΟΡΟΦΟΙ
ΣΩΣΤΗΣ (Οριοθετημένος)	ΑΝΡ ΔΠΠ&Τ 2791/1-07-1996 ΠΔ/04-11-2011	790/Δ/30-07-1996 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)	1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)	500	*	για οικόπεδα ≤ 500 τμ: 10μ για οικόπεδα > 500 τμ: 15μ.
ΦΩΛΕΑ (Οριοθετημένος)	ΤΠΠΕ 5489/08-12-1992 ΠΔ/04-11-2011	1366/Δ/31-12-1992 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)	1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)	300	*	για οικόπεδα ≤ 500 τμ: 10μ για οικόπεδα > 500 τμ: 15μ.
Δ.Ε. Αμαζιάδων							
ΑΜΑΞΑΔΕΣ ΑΝΩ ΑΜΑΞΑΔΕΣ ΚΑΤΣΙΚΑ ΜΟΝΑΧΟΙ (Οριοθετημένοι)	ΤΠΠΕ/16-04-1992 ΠΔ/04-11-2011	449/Δ/18-05-1992 289/ΑΑΠ/04-11-2011	60% (ειδικά για οικόπεδα < 200 τμ 70%)	1. Για οικόπεδα < 700 τμ: 240τμ 2. Για οικόπεδα ≥ 700 τμ: 400τμ (ειδικά για οικόπεδα< 200τμ: ΣΔ= 1.0)	300	*	για οικόπεδα ≤ 500 τμ: 10μ για οικόπεδα > 500 τμ: 15μ.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

* Η απαίτηση στο ελάχιστο πρόσωπο αφορά σε γήπεδα που δημιουργήθηκαν μετά τις 4-11-2011 (ΦΕΚ 289ΑΑΠ)

Όπως προκύπτει από τον ανωτέρω πίνακα, τα δεδομένα του πολεοδομικού σχεδιασμού είναι ιδιαίτερα σύνθετα για τους 33 οικισμούς του Δήμου Ιάσμου.

Συγκεκριμένα, εξαιρουμένων των οικισμών Παλλάδιου, Γλυκονερίου που έχουν εγκεκριμένο σχέδιο και του Μίσχου που είναι παραδοσιακός, και διέπονται από το δικό τους, ο καθένας, θεσμικό πλαίσιο δόμησης (ΦΕΚ 53Δ/1971 ο πρώτος, ΦΕΚ 332Δ/1989 ο δεύτερος¹⁵⁴ και ΦΕΚ 594Δ/1978 ο τρίτος¹⁵⁵), οι υπόλοιποι οικισμοί εντάσσονται σε δύο κατηγορίες:

- αυτής των οικισμών <2000 (21 οικισμοί¹⁵⁶) που διέπονται από το ΠΔ 24-4-1985 (ΦΕΚ 181Δ) όπως ισχύει, σε συνδυασμό όμως με το ΜΣΔ που θεσμοθετήθηκε με το ΓΠΣ μόνο για τους οικισμούς της Δ.Ε. Ιάσμου οι οποίοι δεν προτείνονται για πολεοδόμηση. Ειδικά οι οικισμοί της ΔΕ Ιάσμου που προτείνονται για πολεοδόμηση (Κοπτερό, Αμβροσία, Σάλπη), μέχρι την έγκριση της αντίστοιχης πολεοδομικής τους μελέτης, διέπονται μόνο από το ΠΔ 24-4-1985 (ΦΕΚ 181Δ) όπως ισχύει.
- τους οριοθετημένους ή όχι -ως προϋφιστάμενους- (9 οικισμοί¹⁵⁷) που διέπονται από το ΠΔ της 2-3-1981 (ΦΕΚ 138Δ) όπως ισχύει, σε συνδυασμό με το ΜΣΔ που θεσμοθετήθηκε με το ΓΠΣ μόνο για τους οικισμούς της Δ.Ε. Ιάσμου που δεν προτείνονται για πολεοδόμηση, ήτοι Ιππικό, Ταγγαίο, Πολύαρνο, Μελίταινα για τους οποίους -ομοίως- ισχύει εκ παραλλήλου κι ο ΜΣΔ.

Όπως αναφέρθηκε, εγκεκριμένος πολεοδομικός σχεδιασμός (σχέδιο πόλης) στο σύνολο οικισμού έχει επιβληθεί σε δύο οικισμούς του Δήμου¹⁵⁸ και ειδικότερα στο:

Παλλάδιο

Το εγκεκριμένο σχέδιο του οικισμού, με την Απ. Νομάρχη Ροδόπης 4224/16-2-1971 (ΦΕΚ 53Δ/6-3-1971), περιλαμβάνει την προϋπάρχουσα υλοποιημένη κατάσταση του οικισμού καθώς και μια ζώνη πέριξ αυτής.

Στην περιοχή του υφιστάμενου υλοποιημένου οικισμού χαράχθηκαν ΟΤ χωρίς προκήπια με εξαίρεση όσα είχαν πρόσωπο επί της κεντρικής οδού (δευτερεύον εθνικό

¹⁵⁴ Για το Γλυκονέρι με βάση όσα εκτιμήθηκαν παραπάνω ισχύει σε τμήμα του και ο ΜΣΔ.

¹⁵⁵ Το ίδιο πλαίσιο δόμησης εφαρμόζεται και για τους δορυφόρους του Μίσχου Χαμηλό, Πετρωτό, Ορφανό.

¹⁵⁶ Αμαξάδες, Άνω Αμαξάδες, Κοπτερό, Αμβροσία, Γαλήνη, Μωσαϊκό, Διαλαμπή, Σάλπη, Πολύανθος, Ληνός, Σώστης, Μέγα Πιστό, Ασώματοι, Θάμνα, Ρίζωμα, Αγιάσμα, Δύμη, Φωλέα, Κατσικά, Μοναχοί, Διχάλα.

¹⁵⁷ Ίασμος, Ιππικό, Πολύαρνο, Ταγγαίο, Μελίταινα, Μικρό Παλλάδιο, Τρίκορφος, Κρυστάλλη, Κερασιά

¹⁵⁸ Τα πλήρη στοιχεία των σχετικών διοικητικών πράξεων και για τους δύο οικισμούς εκτίθενται αναλυτικά στην ενότητα Α.4.1.1.2

δίκτυο) για τα οποία επιβλήθηκε προκήπιο στη συγκεκριμένη πλευρά. Ομοίως για τα υπόλοιπα ΟΤ που χαράχθηκαν περίξ του υλοποιημένου οικισμού προβλέφθηκαν προκήπια.

Με το ανωτέρω σχέδιο, είναι αντιληπτό ότι επιχειρήθηκε να χαραχθεί ρυμοτομία με στόχο την διάνοιξη κάποιων οδών, αφενός για να υπάρξει εξορθολογισμός του μεγέθους των «υλοποιημένων» ΟΤ, αφετέρου, και το κυριότερο, να αποφευχθούν οι τυφλές ιδιοκτησίες.

Το ανωτέρω σχέδιο τόσο σε επίπεδο εφαρμογής των γραμμών ρυμοτομίας στο έδαφος όσο και σε επίπεδο ανάπτυξης δόμησης πέραν του κεντρικού τμήματος που προϋπήρχε, δεν εφαρμόσθηκε μέχρι σήμερα.

Γλυκονέρι

Το εγκεκριμένο σχέδιο του οικισμού, με την Απ. Νομάρχη Ροδόπης 2006/8-5-1989 ΦΕΚ 332Δ/1-6-1989, στηρίχθηκε στις προϋπάρχουσες διανομές του 1967 ως 1974, καθώς και την οριοθέτηση του οικισμού που έγινε με την Α.Ν.Ρ. ΤΠΠΕ 1894/22-4-1986 (ΦΕΚ 617Δ/25-7-1986) και συντάχθηκε προκειμένου να πολεοδομηθεί η έκταση μεταξύ των διανομών (αρχική και συμπληρωματικών), να αναθεωρηθεί τμήμα του σχεδίου των διανομών, να καθορισθούν κοινόχρηστες, κοινωφελείς χρήσεις καθώς και ο πολεοδομικός κανονισμός με τον προσδιορισμό τριών τομέων δόμησης.

Η ανωτέρω ρυμοτομία -πέραν του κεντρικού τμήματος που προϋπήρχε με βάση τη αρχική διανομή- δεν εφαρμόσθηκε μέχρι σήμερα.

Επιπλέον, εντοπίζεται τμήμα του σχεδίου στα δυτικά του οικισμού να εμπίπτει επί της (νέας) Ε.Ο. 2 (δευτερεύον εθνικό δίκτυο).

Μίσχος

Ο οικισμός έχει χαρακτηριστεί με το ΠΔ της 19-10-1978 (ΦΕΚ 594Δ/13-11-1978) ως παραδοσιακός χωρίς να έχει θεσμοθετηθεί κανενός είδους σχέδιο ή όριο συμπεριλαμβανομένου του ορίου Κεντρικής περιοχής.

Στους 21 οριοθετημένους αλλά μη πολεοδομημένους οικισμούς

Στους οικισμούς Αμαξάδες, Άνω Αμαξάδες, Κοπτερό, Αμβροσία, Γαλήνη, Μωσαϊκό, Διαλαμπή, Σάλπη, Πολύανθος, Ληνός, Σώστης, Μέγα Πιστό, Ασώματοι, Θάμνα, Ρίζωμα, Αγιάσμα, Δύμη, Φωλέα, Κατσικά, Μοναχοί, Διχάλα, κάμποι εκ των οποίων περιλαμβάνουν τμήματα διανομών (Αμαξάδες, Αμβροσία, Πολύανθος, Σώστης) ή θύλακα εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου (Σάλπη), ως ενεργή "νόμιμη

πόλη" εξακολουθεί να είναι αυτή που καθόρισε το εγκριθέν όριο¹⁵⁹, μέσα στο οποίο και εφαρμόζονται οι όροι δόμησης που επέβαλαν οι σχετικές ειδικές επιμέρους ρυθμίσεις για κάθε οικισμό, οι γενικές ρυθμίσεις του αντίστοιχου θεσμικού πλαισίου (ΠΔ της 24-4-1985, ΦΕΚ 181Δ/3-5-1985, όπως ισχύει σήμερα) και το ισχύον ΓΠΣ. Η εντός ορίου περιοχή που δεν είναι ενταγμένη σε σχέδιο (διανομή ή θύλακα ρυμοτομικού σχεδίου), μπορεί να δομείται ως εντός οικισμού με βάση την ύπαρξη των ήδη δημιουργηθέντων μέχρι την οριοθέτηση κοινοχρήστων, χωρίς πρακτική δυνατότητα νόμιμης πύκνωσης αυτού του δικτύου¹⁶⁰. Επομένως δεν είναι παράδοξο το ότι σε κάποιους από αυτούς τους οικισμούς η δόμηση εμφανίζεται σχετικά πυκνή στη ζώνη του αρχικού τους πυρήνα ή στις ζώνες του προϋφιστάμενου της οριοθέτησης οδικού δικτύου (κατά περίπτωση) και σαφώς αραιότερη, έως απύσχα, στη λοιπή οριοθετημένη περιοχή τους.

Στους 8 μη οριοθετημένους και 1 οριοθετημένο με το ΠΔ της 2-3-1981 (ΦΕΚ 138Δ) οικισμούς

Ο μοναδικός οριοθετημένος -ως προϋφιστάμενος- οικισμός είναι αυτός του Ιάσμου ο οποίος διέπεται από τις διατάξεις του ΠΔ της 2-3-1981, με εφαρμογή των όρων και περιορισμών που έχουν επιβληθεί για οικισμούς προ του 1923. Ομοίως, οι προϋφιστάμενοι οικισμοί του Δήμου που δεν είναι οριοθετημένοι (Ιππικό, Ταγγαίο, Πολύαρνο, Μελίταινα, Κρυστάλλη, Κερασιά, Τρίκορφο και Μικρό Παλλάδιο) διέπονται από τις ίδιες διατάξεις (ΠΔ της 2-3-1981)¹⁶¹, στα υφιστάμενα, περιορισμένα εκ των πραγμάτων, περιγράμματά τους (όπως αυτά προσδιορίζονται από τις εγκρίσεις οικοδομικών αδειών κατόπιν αυτοψιών των αρμόδιων υπηρεσιών), με εφαρμογή των όρων και περιορισμών που έχουν επιβληθεί για οικισμούς προ του 1923.

Τέλος, δεδομένης της θεσμοθέτησης του ΓΠΣ στη ΔΕ Ιάσμου με βάση το οποίο προτάθηκαν μέσοι συντελεστές δόμησης για όλους τους οικισμούς της ΔΕ Ιάσμου αλλά και επεκτάσεις σε τέσσερις από αυτούς (Ιάσμος, Κοππερό, Σάλπη και Παλλάδιο-Μικρό Παλλάδιο) δεν υπήρξαν μέχρι σήμερα βήματα υλοποίησης των επεκτάσεων με την έγκριση κάποιας πολεοδομικής μελέτης. Ως προς τους ΜΣΔ, για τους υπόλοιπους οικισμούς που δεν προτάθηκαν για πολεοδόμηση, ισχύουν όσα αναφέρθηκαν στην αρχή της ενότητας.

¹⁵⁹ Τα δεδομένα σχετικά με τις οριοθετήσεις των οικισμών, εκτίθενται αναλυτικά στις ενότητες Α.4.1.1.2. και Α.4.1.1.3.

¹⁶⁰ Ακόμη και η περιορισμένη και υπό όρους δυνατότητα σημειακής δημιουργίας κοινοχρήστων που παρείχε το άρθρο 6 του ΠΔ της 24-4-1985 κρίθηκε μη επιτρεπτή, ως μη συμβατή με το Σύνταγμα (Απόφαση ΣτΕ 1828/2008 - Τμήμα Ε).

¹⁶¹ Όπως αναφέρθηκε παραπάνω για τους οικισμούς της ΔΕ Ιάσμου (Ιππικό, Ταγγαίο, Πολύαρνο, Μελίταινα), που δεν πολεοδομούνται, ισχύουν εκ παραλλήλου και οι ΜΣΔ.

Βαθμός εφαρμογής

Σχετικά με το βαθμό εφαρμογής των καθορισθέντων όρων και περιορισμών δόμησης, σε όλους τους οικισμούς του Δήμου (με εγκεκριμένο σχέδιο ή διανομή, με καθορισμένο όριο οικισμού < 2000, με καθορισμένο ή όχι όριο προϋφιστάμενου), η μακροσκοπική θεώρηση από την επιτόπια αναγνώριση και καταγραφή δεδομένων, και με βάση την κλίμακα της μελέτης, επιτρέπει την εκτίμηση ότι, σε γενικές γραμμές, σε επίπεδο βασικών επιλογών (σεβασμός κοινοχρήστων, υλοποιούμενος συντελεστής δόμησης και πραγματοποιούμενη κάλυψη) δεν υπήρξαν σημαντικές αποκλίσεις από τα πρότυπα που επιδιώκουν οι ισχύουσες διατάξεις.

A.4.3 Βασικές Τεχνικές Υποδομές

A.4.3.1 Βασικά τεχνικά δίκτυα επικοινωνίας και μεταφορών (οδικά, σιδηροδρομικά, λιμενικά, αερομεταφορών)

Τα βασικά δίκτυα επικοινωνίας και μεταφορών παρουσιάστηκαν αναλυτικά στις αντίστοιχες ενότητες του κεφαλαίου Α3. Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα υφιστάμενα τεχνικά δίκτυα σε επίπεδο οικισμών και η σχέση των υπερτοπικών υποδομών με αυτούς.

A.4.3.1.1 Οδικό δίκτυο – Συγκοινωνία

Ίασμος

Το οδικό δίκτυο του οικισμού του Ίασμου διαμορφώθηκε στον πυκνοδομημένο πυρήνα του οικισμού (βόρεια της σιδηροδρομικής γραμμής), βάσει των αναγκών που δημιουργήθηκαν διαχρονικά από την οικιστική εξέλιξη. Η μορφή του δικτύου στο πυκνοδομημένο τμήμα του οικισμού είναι ακανόνιστη, ενώ στο τμήμα του οικισμού νότια της σιδηροδρομικής γραμμής, το οδικό δίκτυο εμφανίζει βελτιωμένα μορφολογικά και γεωμετρικά χαρακτηριστικά. Η Εθνική Οδός Κομοτηνής – Ξάνθης αποτελεί το σημαντικότερο οδικό άξονα που διασχίζει κατά μήκος τον οικισμό του Ίασμου. Μετά την ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού, οι κυκλοφοριακοί φόρτοι της Ε.Ο. Κομοτηνής – Ξάνθης ελαχιστοποιήθηκαν, με αποτέλεσμα η οδός να εξυπηρετεί ενδοδημοτικές ή τοπικού χαρακτήρα μετακινήσεις. Σημαντικοί οδοί στο νότιο τμήμα του οικισμού είναι η οδός Ηρώων και η οδός Διαλαμπής, αμφοτέρες κάθετες στην Ε.Ο.. Η οδός Διαλαμπής παρουσιάζει ασυνέχεια στην συμβολή της με την σιδηροδρομική γραμμή στην περιοχή του Κέντρου Υγείας, ενώ μέσω αυτής συνδέεται ο οικισμός του Ίασμου με τον Α/Κ στην Εγνατία οδό. Το οδικό δίκτυο του οικισμού είναι ασφαλτοστρωμένο, η ποιότητα του κρίνεται καλή ωστόσο σε πολλά σημεία του χρειάζεται συντήρηση ο ασφαλοτάτητας.

Γαλήνη

Η δημοτική οδός που συνδέει τους οικισμούς Ίασμου – Γαλήνης – Μωσαϊκού, διέρχεται εντός του οικισμού της Γαλήνης, αποτελώντας το βασικό το οδικό δίκτυο του οικισμού. Οι υπόλοιπες οδοί του οικισμού, που αποτελούν το δευτερεύον οδικό δίκτυο

του, συνδέονται στο σύνολο τους με την προαναφερόμενη βασική οδό. Το δευτερεύον οδικό δίκτυο έχει ακανόνιστη μορφή, ενώ αποτελείται από ασφαλτοστρωμένα, τσιμεντοστρωμένα ή χωμάτινα τμήματα. Η ποιότητα του οδικού δικτύου κρίνεται μέτρια, καθώς παρατηρούνται φθορές σε αρκετά σημεία του.

Διαλαμπή

Η συνέχεια της οδού σύνδεσης του οικισμού Διαλαμπής με το δημοτικό οδικό δίκτυο (αποτελεί και σύνδεση με τον Α/Κ στην Εγνατία Οδό), αποτελεί το βασικό οδικό δίκτυο του οικισμού. Η συγκεκριμένη οδός διασχίζει κάθετα τον οικισμό και σε αυτήν συνδέεται το δευτερεύον οδικό δίκτυο, το οποίο στο νοτιοδυτικό τμήμα του οικισμού παρουσιάζει ορθολογική μορφή, σε αντίθεση με το υπόλοιπο τμήμα του οικισμού όπου η μορφή του είναι ακανόνιστη. Το οδικό δίκτυο του οικισμού είναι ασφαλτοστρωμένο και η ποιότητα του κρίνεται καλή.

Ιππικό

Το οδικό δίκτυο του οικισμού είναι υποτυπώδες, αποτελούμενο από χωμάτινες οδούς.

Κοπτερό

Το βασικό οδικό δίκτυο του οικισμού αποτελείται από το τμήμα της Ε.Ο. Κομοτηνής – Ξάνθης εντός του οικιστικού ιστού και της οδού που συνδέει την κεντρική πλατεία του οικισμού με τους ισόπεδους κόμβους επί της προαναφερόμενης Ε.Ο.. Το δευτερεύον οδικό δίκτυο του οικισμού, έχει ακανόνιστη μορφή, ενώ αποτελείται από ασφαλτοστρωμένα, τσιμεντοστρωμένα ή χωμάτινα τμήματα. Η ποιότητα του οδικού δικτύου κρίνεται μέτρια, καθώς παρατηρούνται φθορές σε αρκετά σημεία του.

Μελίταινα

Το οδικό δίκτυο του οικισμού είναι υποτυπώδες, αποτελούμενο από την χωμάτινη οδό πρόσβασης στον οικισμό.

Μωσαϊκό

Το βασικό οδικό δίκτυο του οικισμού περιλαμβάνει την συνέχεια της οδού πρόσβασης στον οικισμό μέσω του οικισμού της Γαλήνης. Η οδός είναι ασφαλτοστρωμένη και διασχίζει τον οικισμό κάθετα ερχόμενη από ανατολικά. Το δευτερεύον οδικό δίκτυο του οικισμού διαρθρώνεται γύρω από την βασική οδό

αποτελούμενο από τσιμεντοστρωμένες και χωμάτινες οδούς. Η ποιότητα του οδικού δικτύου κρίνεται μέτρια.

Πολύαρνο

Το οδικό δίκτυο του οικισμού είναι υποτυπώδες, αποτελούμενο από την χωμάτινη οδό πρόσβασης στον οικισμό, η οποία χρήζει συντήρησης λόγω εκτεταμένων φθορών του οδοστρώματος.

Ταγγαίο

Το οδικό δίκτυο του οικισμού είναι υποτυπώδες, αποτελούμενο από την χωμάτινη οδό πρόσβασης στον οικισμό.

Αμβροσία

Στον οικισμό της Αμβροσίας το βασικό οδικό δίκτυο περιλαμβάνει τα τμήματα της συνέχειας της οδού που συνδέει τον οικισμό με το Πολύανθο και περιλαμβάνουν τους κλάδους της, που διασχίζουν τον οικισμό μέχρι την έξοδο τους προς τους οικισμούς Μωσαϊκό και Αίγειρο. Επίσης στο βασικό οδικό δίκτυο του οικισμού περιλαμβάνεται και η οδός διασύνδεσης των παραπάνω κλάδων. Το δευτερεύον οδικό δίκτυο του οικισμού διαρθρώνεται περιμετρικά των προαναφερόμενων κλάδων, παρουσιάζοντας ορθολογική μορφή στο βόρειο και νότιο τμήμα του οικιστικού ιστού. Η ποιότητα του οδικού δικτύου συνολικά κρίνεται ικανοποιητική.

Παλλάδιο – Μικρό Παλλάδιο

Η κεντρική οδός η οποία αποτελεί τμήμα του δευτερεύοντος εθνικού δικτύου (παλαιά Ε.Ο.2) διασχίζει κάθετα τον οικισμό του Παλλαδίου αποτελεί το βασικό οδικό άξονα του οικισμού, στον οποίο συνδέεται το δευτερεύον οδικό δίκτυο. Το δευτερεύον οδικό δίκτυο εμφανίζει γεωμετρική κανονικότητα και ικανοποιητική πυκνότητα στο δυτικό τμήμα του οικισμού. Στο ανατολικό τμήμα αντιθέτως, τα γεωμετρικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά του δικτύου χρήζουν βελτίωσης.

Στο Μικρό Παλλάδιο ο οικισμός διασχίζεται από την βασική οδό πρόσβασης στον οικισμό, πάνω στην οποία «κουμπώνουν» ακτινωτά τρεις οδοί που αποτελούν το δευτερεύον οδικό δίκτυο του οικισμού.

Σάλπη

Το οδικό δίκτυο Σάλπης αποτελείται από την βασική οδό που διέρχεται κατά μήκος του οικισμού, στην οποία συνδέεται το δευτερεύον οδικό δίκτυο, το οποίο αποτελείται από κάθετους δρόμους στη βασική οδό. Στο ανατολικό όριο του οικισμού διέρχεται περιφερειακά, οδός που συνδέει το βόρειο με το νότιο τμήμα του οικισμού.

Γλυκονέρι

Το οδικό δίκτυο του Γλυκονερίου εμφανίζεται απόλυτα ορθολογικό, λόγω του ιπποδάμειου πολεοδομικού σχεδίου του οικισμού. Η βασική οδός πρόσβασης (τμήμα του δευτερεύοντος εθνικού δικτύου -παλαιά Ε.Ο.2) στον οικισμό μέσω Σάλπης αποτελεί τον κορμό του οδικού δικτύου, πάνω στην οποία καταλήγουν οι οδοί που αποτελούν το δευτερεύον οδικό δίκτυο. Η διάρθρωση και η ποιότητα του οδικού δικτύου Γλυκονερίου κρίνονται καλές.

Σώστης

Το βασικό οδικό δίκτυο παρουσιάζει ακτινωτή μορφή με κέντρο την περιοχή της λαϊκής αγοράς. Το τμήμα της επαρχιακής οδού Κομοτηνής – Πολύανθου εντός του οικισμού αποτελεί τη βασική συλλεκτήρια οδό, η οποία διασχίζει κάθετα τον οικισμό. Το υπόλοιπο δευτερεύον οδικό δίκτυο του οικισμού έχει ακανόνιστη μορφή. Η ποιότητα του οδικού δικτύου κρίνεται μέτρια, καθώς παρατηρούνται φθορές σε αρκετά σημεία του.

Αγίασμα

Το τμήμα της επαρχιακής οδού Κομοτηνής – Πολύανθου εντός του οικισμού αποτελεί τη βασική οδό, η οποία διασχίζει κάθετα τον οικισμό. Το δευτερεύον οδικό δίκτυο είναι πυκνό, ακανόνιστης μορφής και αποτελείται κυρίως από οδούς μικρής διατομής.

Ασώματοι

Στους Ασώματους το βασικό οδικό δίκτυο αποτελείται από το τμήμα της επαρχιακής οδού Κομοτηνή – Ασώματοι – Κερασιά εντός του οικισμού, το οποίο τον διασχίζει κάθετα και αποτελεί την συνδετήρια οδό μεταξύ των διακριτών τμημάτων Ασωμάτων – Μουσινοχωρίου. Το δευτερεύον οδικό δίκτυο του οικισμού διαρθρώνεται ακανόνιστα, ενώ αποτελείται από ασφαλτοστρωμένα, τσιμεντοστρωμένα ή χωμάτινα

τμήματα. Η ποιότητα του οδικού δικτύου κρίνεται μέτρια, καθώς παρατηρούνται φθορές σε αρκετά σημεία του.

Δύμη

Το βασικό οδικό δίκτυο αποτελείται από το τμήμα της επαρχιακής οδού Κομοτηνής – Σύμβολα - Πολύανθου εντός του οικισμού (από τα κοιμητήρια μέχρι την έξοδο του οικισμού προς Αγίασμα). Το δευτερεύον οδικό δίκτυο είναι πυκνό με ακανόνιστη μορφή. Οι διατομές των οδών είναι μικρές με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν πεζοδρόμια στο μεγαλύτερο μέρος του. Αποτελείται από ασφαλτοστρωμένα και τσιμεντοστρωμένα τμήματα και η ποιότητα του κρίνεται καλή.

Θάμνα

Το βασικό οδικό δίκτυο αποτελείται από το τμήμα της επαρχιακής οδού Κομοτηνής – Συμβόλων - Πολύανθου εντός του οικισμού, η οποία εισέρχεται από την ανατολική είσοδο του οικισμού, κατευθύνεται νότια μέχρι την έξοδο της στο νοτιοδυτικό τμήμα του οικισμού. Το δευτερεύον οδικό δίκτυο είναι πυκνό με ακανόνιστη μορφή, ενώ η ποιότητα του κρίνεται μέτρια.

Ριζώμα

Ο οικισμός του Ριζώματος διατρέχεται κάθετα από την επαρχιακή οδό Κομοτηνής – Πολύανθου, η οποία αποτελεί το βασικό οδικό άξονα του οικισμού, στον οποίο συνδέονται οι οδοί που αποτελούν το δευτερεύον οδικό δίκτυο. Η ποιότητα του οδικού δικτύου του οικισμού κρίνεται μέτρια.

Φωλεά

Το τμήμα της επαρχιακής οδού Κομοτηνής – Πολύανθου, που διχοτομεί κάθετα τον οικισμό αποτελεί το βασικό οδικό δίκτυο του οικισμού. Οι δευτερεύουσες οδοί του οικισμού συνδέονται κάθετα στην βασική οδό.

Ληνός

Το βασικό οδικό δίκτυο του οικισμού αποτελείται από την κεντρική οδό, η οποία ως συνέχεια της επαρχιακής οδού Κομοτηνής – Πολύανθου διασχίζει κατά μήκος τον οικισμό και τους τρεις παράλληλες κάθετες στην προαναφερόμενη οδό που καταλήγουν στην εθνική οδό Κομοτηνής Ξάνθης. Το δευτερεύον οδικό δίκτυο του οικισμού διαρθρώνεται περιμετρικά των προαναφερόμενων οδών, αποτελούμενο από

ασφαλτοστρωμένα, τσιμεντοστρωμένα ή χωμάτινα τμήματα. Η ποιότητα του οδικού δικτύου κρίνεται μέτρια, καθώς παρατηρούνται φθορές σε αρκετά σημεία του.

Μέγα Πιστό

Στον οικισμό του Μεγάλου Πιστού το βασικό οδικό δίκτυο αποτελείται από:

- την συνέχεια της δημοτικής οδού Πετρωτού – Πιστού, μέχρι το αγροτικό ιατρείο
- την κάθετη οδό από τις βορειοδυτικές παραφές του οικισμού, μέχρι την συμβολή της στην επαρχιακή οδό Κομοτηνής – Πολυάνθου
- την κάθετη οδό από τον κυκλικό κόμβο στην παιδική χαρά, μέχρι την έξοδο της στο νότιο τμήμα του οικισμού.

Το δευτερεύον οδικό δίκτυο του οικισμού διαρθρώνεται περιμετρικά των προαναφερόμενων κλάδων, με ακανόνιστη μορφή και αποτελείται κυρίως από οδούς μικρής διατομής.

Πολύανθος

Το εντός οικιστικής περιοχής τμήμα της Εθνικής Οδού Κομοτηνής – Ξάνθης αποτελεί τη κύρια οδική αρτηρία του οικισμού. Το βασικό οδικό δίκτυο του οικισμού αποτελείται από την οδό που συνδέει την προαναφερόμενη αρτηρία με την δημοτική οδό προς Αμβροσία, καθώς και το βόρειο τμήμα της μέχρι την περιοχή του κοινοτικού καταστήματος. Τμήμα του βασικού οδικού δικτύου αποτελεί και η οδός από το κοινοτικό κατάστημα που κινείται περιφερειακά στο βόρειο τμήμα και στη συνέχεια κατευθύνεται νότια ώσπου να συναντήσει την Ε.Ο. Κομοτηνής – Ξάνθης, στο ανατολικό τμήμα του οικισμού. Βασικό οδικό δίκτυο του οικισμού αποτελούν και οι απευθείας συνδέσεις των παραπάνω οδών μεταξύ τους. Το υπόλοιπο οδικό δίκτυο του οικισμού αποτελεί το δευτερεύον οδικό δίκτυο, το οποίο παρουσιάζει ακανόνιστη μορφή στο βόρειο τμήμα του οικισμού (βόρεια της Ε.Ο. Κομοτηνής – Ξάνθης), ενώ εμφανίζεται ορθολογικά διαρθρωμένο στο νότιο τμήμα του οικισμού. Η ποιότητα του οδικού δικτύου συνολικά κρίνεται καλή αν και σε κάποια σημεία του απαιτείται συντήρηση λόγω φθορών που παρουσιάζει.

Αμαξάδες - Άνω Αμαξάδες

Στους Αμαξάδες το βασικό οδικό δίκτυο αποτελείται από:

- την οδό που συνδέει το κέντρο του οικισμού με την Ε.Ο. Κομοτηνής – Ξάνθης και η συνέχεια της από το τέμενος μέχρι τα κοιμητήρια.

- Οι οδοί περιμετρικά του γηπέδου και η διαγώνια οδός από το γήπεδο μέχρι τη συμβολής της με την Ε.Ο. Κομοτηνής – Ξάνθης.
- Η οδός που συνδέει τους Αμαξάδες με τους Άνω Αμαξάδες.

Το υπόλοιπο οδικό δίκτυο στον οικισμό έχει ακανόνιστη μορφή, αποτελούμενο από μικρής διατομής οδούς.

Οι Άνω Αμαξάδες έχουν ως βασική οδό, την ερχόμενη οδό από τους Αμαξάδες, η οποία διασχίζει το νότιο τμήμα του οικισμού μέχρι τα όρια του στην έξοδο προς Σούνιο.

Μοναχοί

Το οδικό δίκτυο του οικισμού είναι υποτυπώδες, αποτελούμενο από χωμάτινες οδούς.

Κατσίκια

Το οδικό δίκτυο του οικισμού αποτελείται από μη ασφαλτοστρωμένες αγροτικές οδούς της περιοχής.

Κερασιά

Το οδικό δίκτυο του οικισμού αποτελείται από δύο κλάδους χωμάτινης οδού.

Μίσχος - Ορφανό – Πετρωτό - Χαμηλό

Το οδικό δίκτυο των οικισμών Μίσχου, Ορφανού, Πετρωτού και Χαμηλού λόγω της μικρής απόστασης μεταξύ τους προσεγγίζεται στην παρούσα ανάλυση σε μία ενότητα. Το βασικό οδικό δίκτυο της ενότητας αποτελείται από τις οδούς διασύνδεσης των παραπάνω οικισμών, ενώ το δευτερεύον δίκτυο περιλαμβάνει τις υπόλοιπες οδούς των οικισμών. Το δευτερεύον οδικό δίκτυο παρουσιάζει σε όλους τους οικισμούς έχει ακανόνιστη μορφή αποτελούμενο κυρίως από μικρής διατομής οδούς. Η ποιότητα του οδικού δικτύου κρίνεται μέτρια, καθώς παρατηρούνται φθορές σε αρκετά σημεία του.

Τρίκορφο

Το οδικό δίκτυο του οικισμού είναι υποτυπώδες, αποτελούμενο από την χωμάτινη οδό πρόσβασης στον οικισμό.

Κρυστάλλη

Το οδικό δίκτυο του οικισμού είναι υποτυπώδες, αποτελούμενο από την χωμάτινη οδό πρόσβασης στον οικισμό.

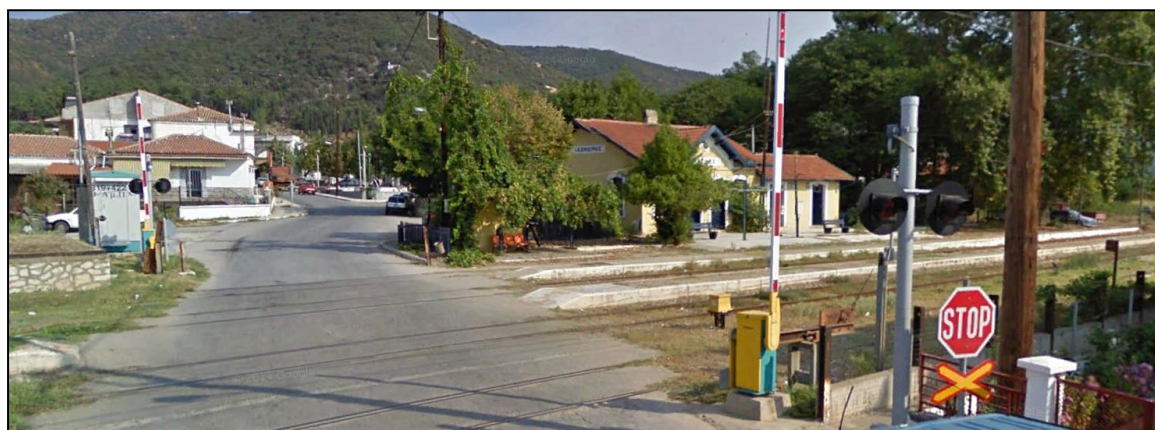
Μέσα Μαζικής Μεταφοράς

Μετακινήσεις με τη χρήση μέσων μαζικής μεταφοράς πραγματοποιούνται από το ΚΤΕΛ Κομοτηνής. Η συχνότητα των δρομολογίων καλύπτει σε μεγάλο βαθμό τις απαιτούμενες ανάγκες, ωστόσο τα σαββατοκύριακα τα δρομολόγια είναι εμφανώς μειωμένα. Για κάποιους από τους μικρότερους οικισμούς του δήμου δεν προσφέρεται καμία συγκοινωνιακή σύνδεση.

A.4.3.1.2 Σιδηροδρομικό δίκτυο

Υποδομές του σιδηροδρομικού δικτύου υφίστανται εντός των οικισμών Ιάσμου και Πολύανθου. Οι υποδομές αφορούν τους σιδηροδρομικούς σταθμούς εντός των παραπάνω οικισμών, τις σιδηροδρομικές γραμμές και τους αντίστοιχους ισόπεδους κόμβους αυτών.

Πιο συγκεκριμένα, στον οικισμό του Ιάσμου ο σιδηροδρομικός σταθμός είναι χωροθετημένος στη συμβολή της οδού Ηρώων με την σιδηροδρομική γραμμή, όπου και υπάρχει ισόπεδος φυλασσόμενος κόμβος. Η σιδηροδρομική γραμμή διανύει απόσταση 500 μέτρων περίπου εντός του οικιστικού ιστού. Στην απόσταση αυτή υπάρχει μόνο ο προαναφερόμενος ισόπεδος κόμβος.

Εικόνα A4.23: Η περιοχή του σιδηροδρομικού σταθμού Ιάσμου (πηγή: Ίδια λήψη)

Στον οικισμό του Πολύανθου ο σιδηροδρομικός σταθμός είναι χωροθετημένος στην συμβολή της σιδηροδρομικής γραμμής με το ανατολικό όριο του οικισμού. Στον Σ.Σ. Πολύανθου σύμφωνα με το ΦΕΚ9/ΑΑΠ/2015 έχουν χαρακτηριστεί ως νεώτερα μνημεία τα κελύφη των παρακάτω κτιρίων:

- Κτίριο επιβατών
- Οίκημα ομάδος και υπαρχιεργάτου
- Σιδηρά υδαταποθήκη

Η σιδηροδρομική γραμμή διανύει απόσταση 400 μέτρων περίπου εντός του οικιστικού ιστού. Ισόπεδος φυλασσόμενος κόμβος υπάρχει στη συμβολή της σιδηροδρομικής γραμμής με την κεντρική οδό που συνδέει το κέντρο του οικισμού με την νότια είσοδο του.

Εικόνα Α4.24: Η περιοχή του ισόπεδου κόμβου Πολύανθου (πηγή: Ίδια λήψη)

A.4.3.1.3 Λιμενικές υποδομές

Δεν εντοπίζονται λιμενικές υποδομές στο οικιστικό δίκτυο του δήμου Ιάσμου.

A.4.3.1.4 Υποδομές αερομεταφορών

Δεν εντοπίζονται υποδομές αερομεταφορών στο οικιστικό δίκτυο του δήμου Ιάσμου.

A.4.3.1.5 Ηλεκτροδότηση

Η ηλεκτροδότηση των οικισμών του δήμου διενεργείται ομαλά, μέσω βασικής γραμμής Μέσης Τάσης η οποία διακλαδώνεται ώστε να καλύπτει το σύνολο των οικισμών του δήμου. Τα δίκτυα Μέσης και Χαμηλής Τάσης είναι εναέρια στο σύνολο τους.

A.4.3.1.6 Τηλεπικοινωνίες

Στον τομέα των υποδομών τηλεπικοινωνιών παρουσιάζεται σημαντική ταχύτητα εκσυγχρονισμού των δικτύων κορμού και μετατροπής των κυκλωμάτων σε ψηφιακά ενώ υπάρχουν σύγχρονες υποδομές οπτικών ινών και ασύρματων ζεύξεων. Προβλήματα εντοπίζονται στον εκσυγχρονισμό των δικτύων πρόσβασης και στην εισαγωγή των ευρυζωνικών δικτύων ειδικότερα στους μικρότερους οικισμούς του δήμου. Σε κάποιους από τους μικρούς οικισμούς δεν υπάρχει συνδεσιμότητα και οι τηλεπικοινωνιακές ανάγκες καλύπτονται αποκλειστικά από κινητή τηλεφωνία.

A.4.3.1.7 Σημεία φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων

Στο Δήμο Ιάσμου δεν λειτουργούν σημεία φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων. Σύμφωνα με το Σχέδιο Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (ΣΦΗΟ) Δήμου Ιάσμου, εντός των οικισμών του δήμου προτείνονται «13 σημεία (γεωγραφικές θέσεις) δίνοντας 19 διεπαφές (πρίζες) για εξυπηρέτηση Η/Ο, εκ των οποίων μία είναι για ΤΑΞΙ, μία για ΑΜΕΑ, μία για Οχήματα Φορτοεκφόρτωσης και οι υπόλοιπες (16) για ΙΧ».

Πίνακας 4.18: Προτεινόμενα σημεία φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων στο Δήμο Ιάσμου

Α/Α	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	Χ	Υ	ΕΙΔΟΣ Η/Ο	ΑΡ. ΦΟΡΤΙΣΤΩΝ	ΑΡ. ΔΙΕΠΑΦΩΝ	ΙΣΧΥΣ
1	ΙΑΣΜΟΣ - ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ	599504.1	4553221.6	ΙΧ	1	2	2Χ22kW
2	ΙΑΣΜΟΣ - ΑΣΤΙΚΗ ΝΗΣΙΔΑ	599352.3	4553453.8	ΤΑΞΙ, ΙΧ	1	2	2Χ22kW
3	ΙΑΣΜΟΣ ΠΛΗΣΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ	599297.5	4552970.5	ΑΜΕΑ, ΙΧ	1	2	2Χ22kW
4	ΙΑΣΜΟΣ - ΠΛΗΣΙΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ & ΓΗΠΕΔΟΥ	598644.1	4552986.8	ΙΧ	1	2	2Χ22kW
5	ΑΜΒΡΟΣΙΑ – ΠΛΗΣΙΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ	603456.1	4549000.8	ΙΧ	1	1	22kW
6	ΔΙΑΠΛΑΜΠΗ - ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΛΑΤΕΙΑ	596372.9	4549141.8	ΙΧ	1	1	22kW
7	ΣΑΛΠΗ	600191	4544881.4	ΙΧ	1	1	22kW

8	ΑΜΑΞΑΔΕΣ - ΕΞΩ ΑΠΟ ΠΑΡΚΑΚΙ	589287.5	4552926.6	ΙΧ	1	1	22kW
9	ΑΜΑΞΑΔΕΣ - ΕΞΩ ΑΠΟ ΓΗΠΕΔΟ	589235.3	4553072.5	ΙΧ	1	1	22kW
10	ΠΟΛΥΑΝΘΟ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ	602551.3	4553428.6	ΙΧ	1	2	2Χ22kW
11	ΣΩΣΤΗΣ - ΑΣΤΙΚΗ ΝΗΣΙΔΑ - ΡΟΛΟΙ	607177.2	4554078.7	ΙΧ	1	2	2Χ22kW
12	ΜΕΓΑΛΟ ΠΙΣΤΟ - ΤΡΙΓΩΝΙΚΗ ΥΠΕΡΥΨΩΜΕΝΗ ΝΗΣΙΔΑ	608875.1	4555550	ΦΟΡΤΟΕΚΦ ΟΡΤΩΣΗ	1	1	22kW
13	ΑΣΩΜΑΤΟΙ - ΤΡΙΓΩΝΙΚΗ ΝΗΣΙΔΑ ΠΛΗΣΙΟΝ ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΥ	612358.8	4556180	ΙΧ	1	1	22kW

Πηγή: Σχέδιο Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (ΣΦΗΟ) Δήμου Ιάσμου

A.4.3.2 Άλλες ειδικές τεχνικές υποδομές (ύδρευση, αποχέτευση, απορρίμματα εντός οικιστικών υποδοχέων)

A.4.3.2.1 Ύδρευση

Το σύνολο των οικισμών του δήμου διαθέτουν λειτουργικό σύστημα ύδρευσης. Ως υλικό κατασκευής των σωληνώσεων ύδρευσης είναι ο αμίαντος, γεγονός που καθιστά αναγκαία την αντικατάστασή τους για λόγους προστασίας της δημόσιας υγείας.

A.4.3.2.2 Αποχέτευση ακαθάρτων – ομβρίων

Αποχέτευση ακαθάρτων

Στο σύνολο των οικισμών της περιοχής μελέτης η διάθεση των υγρών αποβλήτων γίνεται σε οικιακούς βόθρους. Διαπιστώθηκε ότι στη συντριπτική τους πλειοψηφία χρησιμοποιούνται απορροφητικοί βόθροι οι οποίοι επιβαρύνουν τον υδροφόρο ορίζοντα της περιοχής.

Υπό κατασκευή βρίσκεται η Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων Ιάσμου (η θέση της ΕΕΛ βρίσκεται δυτικά του ποταμού Κομφάτου) η οποία θα εξυπηρετεί τους οικισμούς Ιάσμο, Κοππερό και Διαλαμπή. Τα αποχετευτικά δίκτυα στους παραπάνω

οικισμούς αναμένεται να ολοκληρωθούν για την σύνδεση των οικισμών με τη νέα ΕΕΛ. Οι οικισμοί Ιάσμου και Κοπτερού θα συνδεθούν με την ΕΕΛ μέσω αποχετευτικών αγωγών φυσικής ροής, ενώ για την Διαλαμπή, η οποία βρίσκεται σε χαμηλότερο υπόμετρο το δίκτυο αποχέτευσης έχει προγραμματιστεί να γίνει με το σύστημα vacuum (υπό πίεση).

Δίκτυα όμβριων

Οι οικισμοί του δήμου δεν καλύπτονται επαρκώς από δίκτυα συλλογής των όμβριων υδάτων. Σε ορισμένους οικισμούς έχουν κατασκευαστεί δίκτυα που καλύπτουν κυρίως τα κεντρικά τμήματα των οικισμών. Δίκτυα για την συλλογή των όμβριων υδάτων διαθέτουν οι οικισμοί:

- Ιάσμος
- Αμαξάδες
- Άνω Αμαξάδες
- Μέγα Πιστό
- Κοπτερό
- Πολύανθος
- Σώστης
- Ασώματοι
- Θάμνα
- Αγίασμα
- Δύμη

Τα δίκτυα όμβριων στους παραπάνω οικισμούς καλύπτουν μικρά τμήματα αυτών και χρειάζονται επέκταση. Οι υπόλοιποι οικισμοί του Δήμου δεν διαθέτουν δίκτυα συλλογής όμβριων υδάτων.

A.4.3.2.3 Απορρίμματα

Η διαχείριση των απορριμμάτων στο δήμο Ιάσμου πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ΠΕΣΔΑ Αν Μακεδονίας – Θράκης, το οποίο κυρώθηκε με την ΚΥΑ Αριθμ. οικ. 61076/5267 – ΦΕΚ4123Β/21.12.2016 και παρουσιάστηκε αναλυτικά σε προηγούμενο κεφάλαιο της παρούσας.

Σύμμεικτα απορρίμματα

Ο Δήμος Ιάσμου διαθέτει πράσινους κάδους για τα σύμμεικτα απορρίμματα στο σύνολο οικισμών του σημερινού Καλλικρατικού Δήμου Ιάσμου.

Ο δήμος ξεκίνησε την άνοιξη του 2023 την τοποθέτηση ημιυπόγειων κάδων σε οικισμούς του στα πλαίσια του έργου «ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΙΜΩΝ ΥΛΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΙΑΣΜΟΥ», που χρηματοδοτείται από το Πράσινο Ταμείο.

Ανακύκλωση απορρίμματα

Από το 2016 εφαρμόζεται στο Δήμο Ιάσμου το πρόγραμμα ανακύκλωσης με το δίκτυο των μπλε κάδων. Στο δίκτυο των μπλε κάδων συλλέγονται απόβλητα συσκευασίας από πλαστικό, γυαλί, χαρτί/χαρτόνι και μέταλλα. Επίσης στο δήμο εφαρμόζεται το πρόγραμμα διαλογής στην πηγή για το παραγόμενο ρεύμα γυαλιού με την τοποθέτηση μπλε κωδώνων. Στους οικισμούς του δήμου έχουν τοποθετηθεί 186 μπλε κάδοι του προγράμματος ανακύκλωσης και 8 μπλε κώδωνοι για το πρόγραμμα διαλογής γυαλιού.

A.4.3.3 Τεχνικές υποδομές ασφάλειας – προστασίας από φυσικούς κινδύνους

Η περιοχή του δήμου Ιάσμου αντιμετωπίζει τον αυξημένο κίνδυνο εμφάνισης ακραίων καιρικών φαινομένων λόγω της κλιματικής αλλαγής. Τα τελευταία χρόνια στην επικράτεια του δήμου καταγράφηκαν πλημμύρες και ανεμοστρόβιλοι με αυξημένη συχνότητα. Στους οικισμούς του δήμου, οι υλοποιημένες υποδομές προστασίας από φυσικούς κινδύνους αφορούν αντιπλημμυρικά έργα σε υφιστάμενα ρέματα και χείμαρρους. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι ανεπτυγμένες τεχνικές υποδομές στους οικισμούς του δήμου.

Τεχνικές υποδομές ασφαλείας

Οι ανεπτυγμένες υποδομές ασφαλείας για την προστασία από φυσικούς κινδύνους στους οικισμούς του Δήμου Ιάσμου αφορούν κυρίως την αντιπλημμυρική προστασία τους.

Σώσης

Τον οικισμό διαρρέουν κάθετα 2 ρέματα με κατεύθυνση από βορρά προς νότο. Στο κεντρικό τμήμα του οικισμού, βόρεια της περιοχής της λαϊκής αγοράς, έχει πραγματοποιηθεί έργο αντιπλημμυρικής προστασίας μεταξύ των υφιστάμενων γεφυρών.

Εικόνα Α4.25: Αντιπλημμυρική προστασία στον οικισμό Σώστη (πηγή: ίδια λήψη)

Ασώματοι

Στους Ασώματους έχουν υλοποιηθεί παρεμβάσεις αντιπλημμυρικής προστασίας σε τμήματα κατά μήκος του ρέματος που διαρρέει τον οικισμό

Εικόνα Α4.26: Αντιπλημμυρική προστασία στον οικισμό Ασωμάτων (πηγή: ίδια λήψη)

Δύμη

Στον οικισμό της Δύμης έχουν υλοποιηθεί παρεμβάσεις αντιπλημμυρικής προστασίας του οικισμού με την κατασκευή τοιχίων κατά μήκος του διερχόμενου ρέματος εντός της οικιστικής περιοχής.

Εικόνα Α4.27: Αντιπλημμυρική προστασία στον οικισμό Δύμη (πηγή: Ίδια λήψη)

Ίασμος

Στον Ίασμο με την Απ.2854/ΦΕΚ762Δ/2006 καθορίστηκαν οι οριογραμμές των ρεμάτων Αγ. Νικολάου και Αγ. Γεωργίου. Επίσης έχει ολοκληρωθεί το έργο κατασκευής φραγμάτων συγκράτησης φερτών στην κοίτη του κεντρικού χείμαρρου του οικισμού Ιάσμου, με πολλαπλά οφέλη και το οποίο στοχεύει:

- στην προστασία του οικισμού και των πολιτών από πλημμυρικά φαινόμενα
- στον εμπλουτισμό του υπογείου υδροφορέα
- στηρίζει την αγροτική οικονομία μέσω της άμεσης υδροληψίας.

Το έργο, περιλαμβάνει δύο φράγματα συγκράτησης φερτών υλών και στερέωση της κοίτης, στην κοίτη του κεντρικού χείμαρρου του οικισμού. Το πρώτο φράγμα έχει υπέργειο ύψος 2,6 μέτρα, μήκος 21 μέτρα και δυνατότητα συγκράτησης 2.500 κυβικών μέτρων φερτών υλών ενώ το δεύτερο με υπέργειο ύψος 3,5 μέτρων, μήκους 24,50 μέτρων και δυνατότητα συγκράτησης 2.450 κυβικών μέτρων φερτών υλών.

Εικόνα Α4.28: Αντιπλημμυρική προστασία στον οικισμό Ιάσμου (πηγή: Ίδια λήψη)

Ρίζωμα

Στο Ρίζωμα έχουν πραγματοποιηθεί αντιπλημμυρικές παρεμβάσεις σε τμήματα του ρέματος που διαρρέει κεντρικά τον οικισμό.

Εικόνα Α4.29: Αντιπλημμυρική προστασία στον οικισμό Ριζώματος (πηγή: Ίδια λήψη)

Μέγα Πιστό

Στο Μέγα Πιστό έχει πραγματοποιηθεί οριοθέτηση (Απ.3794/ΦΕΚ942/2006) του ρέματος και έχουν κατασκευαστεί αντιπλημμυρικά πλέγματα (συρματοκιβώτια) σε τμήματα του ρέματος εντός του οικισμού. Επίσης έχουν υλοποιηθεί αντιπλημμυρικές παρεμβάσεις σε τμήματα το ρέματος στο ανατολικό τμήμα του οικισμού.

Εικόνα Α4.30: Αντιπλημμυρική προστασία στον οικισμό Μεγάλου Πιστού(πηγή: ίδια λήψη)

Μίσχος

Στον Μίσχο έχουν ολοκληρωθεί έργα αντιπλημμυρικής προστασίας εντός του οικιστικού ιστού.

Εικόνα Α4.31: Αντιπλημμυρική προστασία στον οικισμό Μίσχου (πηγή: ίδια λήψη)

Πολύανθος

Στον οικισμό του Πολύανθου έχουν υλοποιηθεί παρεμβάσεις αντιπλημμυρικής προστασίας εντός του οικιστικού ιστού.

Εικόνα Α4.32: Αντιπλημμυρική προστασία στον οικισμό Πολύανθου (πηγή: Ίδια λήψη)

Κοπτερό

Στο Κοπτερό έχουν πραγματοποιηθεί παρεμβάσεις αντιπλημμυρικής προστασίας κατά μήκος του ρέματος δυτικά της οικιστικής περιοχής, που περιλαμβάνουν πλέγματα (συρματοκιβώτια) και αντιπλημμυρικά τεχνικά έργα.

Εικόνα Α4.33: Αντιπλημμυρική προστασία στον οικισμό Κοπτερού (πηγή: Ίδια λήψη)

Αμαξάδες – Άνω Αμαξάδες

Στους Αμαξάδες με την Απ.2379/ΦΕΚ268Δ/2009 καθορίστηκαν οι οριογραμμές του ρέματος στη θέση Παλιοί Στάβλοι. Τα υλοποιημένα έργα αντιπλημμυρικής προστασίας εντοπίζονται στον χείμαρρο μεταξύ των οικισμών Αμαξάδων και Άνω Αμαξάδων και περιλαμβάνουν διευθέτηση της κοίτης του με την κατασκευή συρματοκιβωτίων κατά μήκος της.

Εικόνα Α4.34: Αντιπλημμυρική προστασία μεταξύ Αμαξάδων και Άνω Αμαξάδων (πηγή: ίδια λήψη)

Θάμνα

Στα Θάμνα έχουν υλοποιηθεί αντιπλημμυρικά έργα κατά μήκος του ρέματος στην ανατολική πλευρά του οικισμού.

Εικόνα Α4.35: Αντιπλημμυρική προστασία στον οικισμό Θάμνων (πηγή: ίδια λήψη)

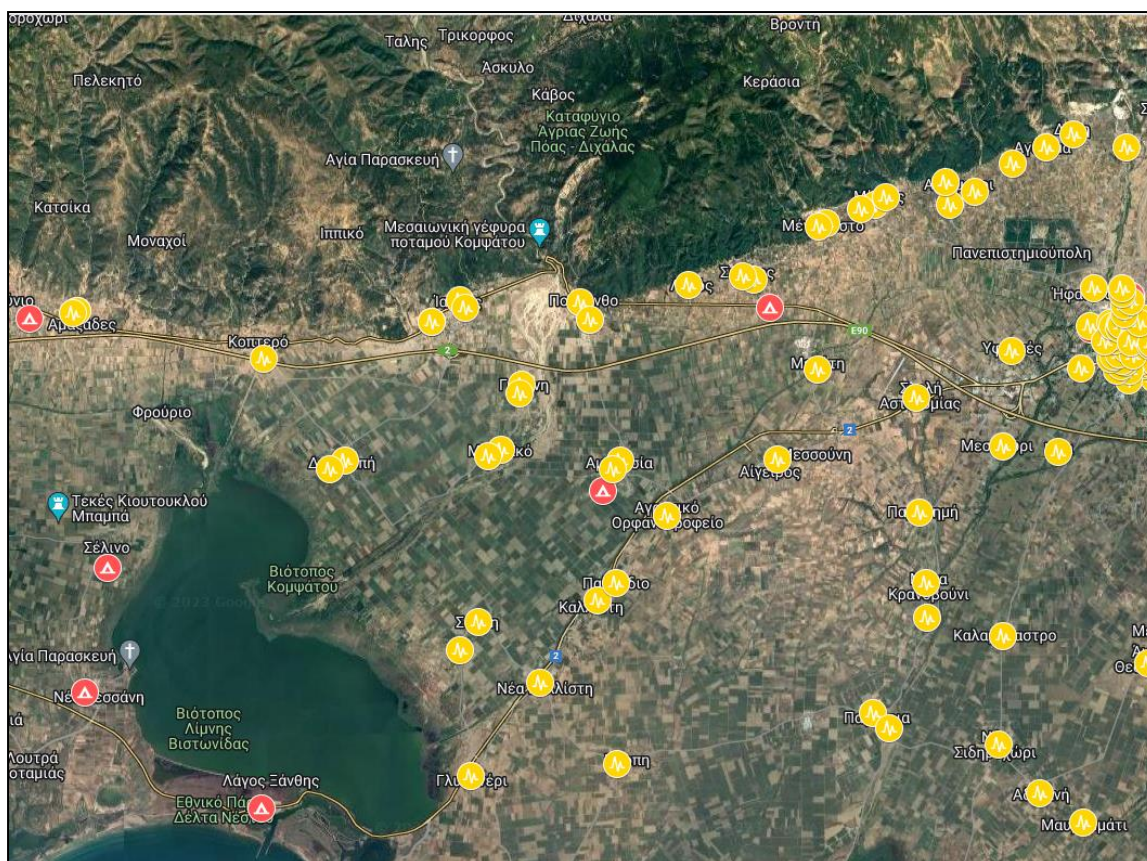
Σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών

Για την περιοχή του Δήμου Ιάσμου ισχύει το εθνικό σχέδιο «Ξενοκράτης» (ΦΕΚ423Β/2003) και τα Ειδικά Σχέδια Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών που έχουν εκπονηθεί από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας του Υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας:

- 5η Έκδοση (2023) του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών Εξ Αιτίας Δασικών Πυρκαγιών με την κωδική ονομασία «ΙΟΛΑΟΣ 2».
- 2η Έκδοση (2022) του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Σεισμών με την κωδική ονομασία «ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ 2»
- 2η Έκδοση (2022) του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Πλημμυρικών Φαινομένων με την κωδική ονομασία «ΔΑΡΔΑΝΟΣ 2»
- 2η Έκδοση (2022) του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Χιονοπτώσεων και Παγετού με την κωδική ονομασία «ΒΟΡΕΑΣ 2»
- 4η Έκδοση (2022) Ειδικού Σχεδίου Διαχείρισης Ανθρωπίνων Απωλειών.
- 1 η Έκδοση (2022) του Γενικού Σχεδίου Αντιμετώπισης Ατυχημάτων κατά τη Μεταφορά και τη Διανομή Φυσικού Αερίου

Σε εξειδίκευση των παραπάνω Σχεδίων η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης εκπόνησε τα παρακάτω σχέδια:

- Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών και Άμεσης/Βραχείας Διαχείρισης των Συνεπειών από την Εκδήλωση Πλημμυρικών Φαινομένων «ΔΑΡΔΑΝΟΣ»
- Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξ αιτίας Δασικών Πυρκαγιών με την κωδική ονομασία «ΙΟΛΑΟΣ»
- Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών από την εκδήλωση Σεισμών με την κωδική ονομασία «ΕΓΚΕΛΑΔΟΣ»
- Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών από την εκδήλωση Χιονοπτώσεων με την κωδική ονομασία «ΒΟΡΕΑΣ»

Εικόνα Α4.36: Χώροι καταυλισμού και καταφυγής πληθυσμού στην περιοχή μελέτης
(πηγή: Δ/ση Πολιτικής Προστασίας)

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία οι δήμοι είναι υπεύθυνοι για την σύνταξη ειδικότερων σχεδίων αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών στην επικράτεια τους. Ειδικότερα οι δήμοι μεριμνούν για την σύνταξη σχεδίων αντιμετώπισης:

- Εκδήλωσης Σεισμών
- Εκδήλωσης Δασικών πυρκαγιών
- Εκδήλωσης Χιονοπτώσεων - Παγετού
- Εκδήλωσης Πλημμυρικών φαινομένων

Στην περιοχή του Δήμου Ιάσμου δεν έχουν εκπονηθεί αντίστοιχα σχέδια αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών, με εξαίρεση το Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών (έκδοση 2020, ΑΔΑ: ΨΡΗΘΩΡΧ-21Θ) με την κωδική ονομασία «Ιόλαος». Με το Σχέδιο επιδιώκεται η άμεση και συντονισμένη απόκριση των εμπλεκόμενων Φορέων σε Τοπικό επίπεδο:

- για την υποστήριξη του έργου του Πυροσβεστικού Σώματος στην καταστολή των δασικών πυρκαγιών
- για την αποτελεσματική αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών εξαιτίας δασικών πυρκαγιών και την άμεση διαχείριση των συνεπειών τους, δράσεις που αποβλέπουν

στην προστασία της ζωής, της υγείας και της περιουσίας των πολιτών, καθώς και στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, των πλουτοπαραγωγικών πηγών και των υποδομών της χώρας

Με βάση το ΠΔ 575/1980, ο Δήμος Ιάσμου δεν ανήκει στις ιδιαίτερα επικίνδυνες περιοχές της χώρας για την εκδήλωση πυρκαγιών σε δάση και δασικές εκτάσεις.

Το Σχέδιο καθορίζει την οργάνωση της πυρασφάλειας, το συντονισμό μεταξύ των αρμόδιων φορέων σε περίπτωση συμβάντος και την ενδεδειγμένη αντιμετώπιση. Οι προβλέψεις του Σχεδίου δεν έχουν χωρική εξειδίκευση και περιλαμβάνουν τα παρακάτω βασικά σημεία:

- Ο Δήμος Ιάσμου ως φορέας πολιτικής προστασίας (αρθ. 3 του Ν.3013/2002 όπως ισχύει), μετά την εκδήλωση δασικών πυρκαγιών κινητοποιεί και δρομολογεί δράσεις εντός της χωρικής αρμοδιότητάς του που αποβλέπουν στην εκπλήρωση του σκοπού της πολιτικής προστασίας που συνδέεται κατά κύριο λόγο με την προστασία της ζωής και της περιουσίας των πολιτών από καταστροφές, στη διαχείριση των συνεπειών σε υποδομές αρμοδιότητάς του, καθώς και την υποστήριξη του έργου του Πυροσβεστικού Σώματος στην καταστολή των δασικών πυρκαγιών που διενεργείται υπό την ευθύνη, τον έλεγχο και τον συντονισμό του.
- Εξειδικεύονται οι προπαρασκευαστικές δράσεις οι οποίες περιλαμβάνουν, ορισμό υπευθύνων του Γραφείου Πολιτικής Προστασίας, επικαιροποίηση του Σχεδίου και του αντίστοιχου μνημονίου ενεργειών, συντήρηση εξοπλισμού και μέσων καταστολής πυρκαγιών, κατάρτιση μνημονίων συνεργασίας με ιδιωτικούς φορείς, ενημέρωση του κοινού, σύσταση επιτροπών καταγραφής ζημιών, προπαρασκευαστική σύγκληση του Συντονιστικού Τοπικού Οργάνου, Συμμετοχή στο Συντονιστικό Όργανο Πολιτικής Προστασίας της Περιφερειακής Ενότητας Ροδόπης και τη διενέργεια άσκησης Πολιτικής Προστασίας για την εκπαίδευση του προσωπικού και την αξιολόγηση της επιχειρησιακής ετοιμότητας των υπηρεσιών του Δήμου.
- Προβλέπεται πριν την έναρξη της αντιπυρικής περιόδου η σύγκληση του Συντονιστικού Τοπικού Οργάνου (ΣΤΟ) με σκοπό, την ετοιμότητα του δυναμικού και μέσων για διάθεση προς υποβοήθηση του έργου του Πυροσβεστικού Σώματος, τα μέτρα πρόληψης και ετοιμότητας κατά τις ημέρες υψηλής επικινδυνότητας, τη διασφάλιση της επικοινωνίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και οργάνων, τον σχεδιασμό υλοποίησης της δράσης της οργανωμένης απομάκρυνσης πολιτών, την αξιοποίηση των Εθελοντικών Οργανώσεων Πολιτικής Προστασίας και την εκτέλεση προγραμμάτων προληπτικού καθαρισμού της βλάστησης.
- Καθορίζονται οι Δράσεις αυξημένης ετοιμότητας του Δήμου Ιάσμου για τις περιοχές που το επόμενο 24-ωρο είναι μεγάλη η επικινδυνότητα εκδήλωσης και εξάπλωσης δασικών πυρκαγιών.

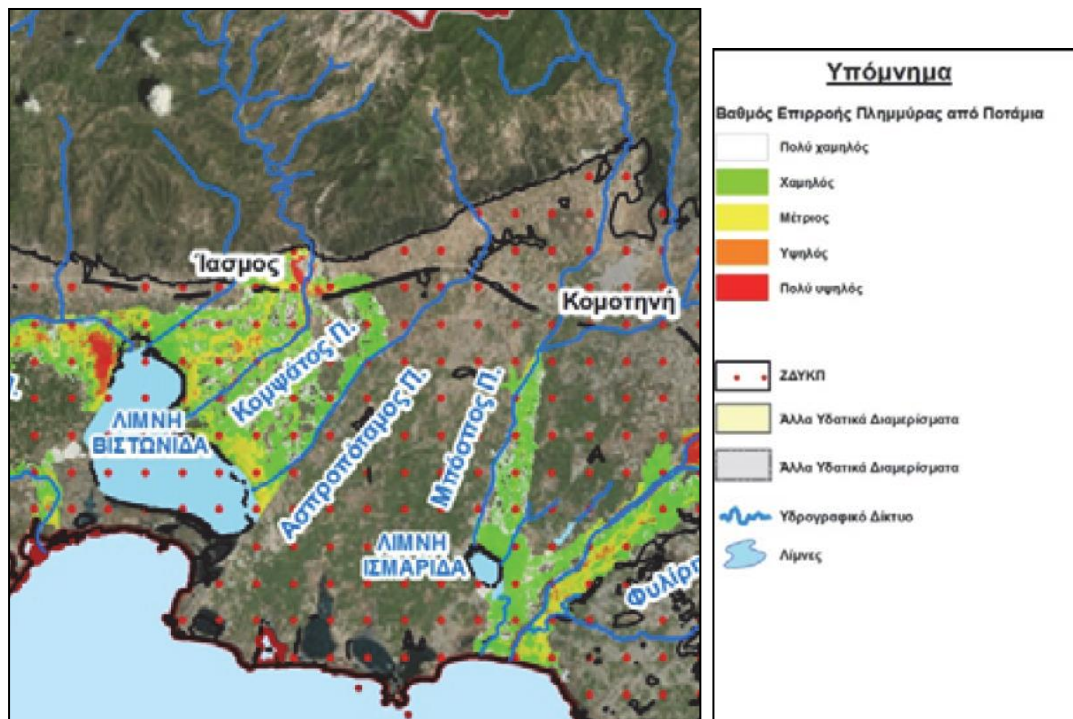
- Καθορίζονται οι Δράσεις του Δήμου Ιάσμου στην αντιμετώπιση κινδύνων λόγω δασικών πυρκαγιών μετά την εκδήλωσή τους, καθώς και στην άμεση/βραχεία διαχείριση συνεπειών των πυρκαγιών.
- Εξειδικεύονται οι ενέργειες κατά την Σύγκληση Συντονιστικών Τοπικών Οργάνων του Δήμου Ιάσμου (Σ.Τ.Ο.) μετά την εκδήλωση δασικής πυρκαγιάς, για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών και την άμεση/βραχεία διαχείριση των συνεπειών.

Διευκρινίζεται ότι η έκδοση απόφασης κήρυξης της περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας δεν αποτελεί προϋπόθεση ενεργοποίησης και εφαρμογής του Σχεδίου. Επιπλέον καθορίζεται ότι ο Δήμαρχος Ιάσμου κινητοποιεί δια του Γραφείου Πολιτικής Προστασίας του Δήμου, το επιχειρησιακά εμπλεκόμενο δυναμικό και τα μέσα πολιτικής προστασίας του Δήμου, προκειμένου να δρομολογήσουν δράσεις που συνδέονται με λήψη απόφασης για την οργανωμένη - προληπτική απομάκρυνση πολιτών, κατόπιν σχετικής εισήγησης από τον εκάστοτε Επικεφαλής Αξιωματικό του Πυροσβεστικού Σώματος, ο οποίος ενεργεί σε τοπικό επίπεδο ως συντονιστής του πυροσβεστικού έργου, καθώς και την κάλυψη των στοιχειωδών αναγκών των πολιτών που έχουν προληπτικά απομακρυνθεί με οργανωμένο τρόπο σε ασφαλή χώρο. Επισημαίνεται ότι η εκτέλεση έργων αντιπυρικής προστασίας αποτελεί ευθύνη του οικείου δήμου και δεν υπάρχουν σχετικές προβλέψεις στο Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξ αιτίας Δασικών Πυρκαγιών.

Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνου Πλημμύρας

Με την Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΓρΕΓΥ/41394/334 - (ΦΕΚ2688B/2018), εγκρίθηκε το Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Θράκης (EL12) (εκτός της Λεκάνης Απορροής Ποταμού Έβρου) και η αντίστοιχη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Τμήματα της περιοχής του Δήμου Ιάσμου εντάσσονται σε Ζώνες Δυνητικά Υψηλού και πολύ Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας (ΖΔΥΚΠ) του οικείου Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνου Πλημμύρας (ΦΕΚ2688B/2018), όπως φαίνεται και στην παρακάτω εικόνα. Για την αντιμετώπιση των πλημμυρικών φαινομένων στο δήμο ισχύουν τα προβλεπόμενα στο «Σχέδιο αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και άμεση/βραχεία διαχείριση των συνεπειών από εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων», με την κωδική ονομασία Δαρδανός. Ωστόσο λόγω διαπιστωμένων φαινομένων εντός των οικισμών, έχουν ξεκινήσει διαδικασίες εκπόνησης αντιπλημμυρικών μελετών καθώς και η κατασκευή των σχετικών έργων. Για την μείωση του κινδύνου επανεμφάνισης των φαινομένων και την απαλοιφή

πιθανών αρνητικών επιπτώσεων από το γεγονός αυτό, απαιτείται η επιτάχυνση της ολοκλήρωσης του σχεδιασμού και των έργων, αντιμετώπισης τους.

Εικόνα Α4.37: Χάρτης βαθμού επιρροής πλημμύρας (T = 50 έτη)
(πηγή: Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνου Πλημμύρας)

A.5 – ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

A.5.1 Στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης

Ο όρος "βιώσιμη ανάπτυξη" πρωτοεμφανίστηκε στη δεκαετία του '80 και η χρήση του συστηματοποιήθηκε στη δεκαετία του '90. Ήδη από την εμφάνισή του, γνώρισε πλήθος ορισμών και κατ' επέκταση ερμηνειών. Σύμφωνα με το επίσημο γλωσσάριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

*"Η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης αναφέρεται σε μορφή αναπτυξιακής πολιτικής η οποία επιδιώκει να ικανοποιήσει τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές ανάγκες της κοινωνίας κατά τρόπο που να εξασφαλίζει τη βραχυπρόθεσμη, μεσοπρόθεσμη και, κυρίως, τη μακροπρόθεσμη ευημερία. Βασίζεται στην παραδοχή ότι η ανάπτυξη πρέπει να ανταποκρίνεται στις σημερινές ανάγκες χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ευημερία των επόμενων γενεών. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι δημιουργούνται οι συνθήκες για μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη με ταυτόχρονη εξασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος."*¹⁶²

Σε διεθνή κλίμακα, τον Αύγουστο του 2015, οι ηγέτες των Ηνωμένων Εθνών ενέκριναν ομόφωνα την Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, που περιλαμβάνει την επίτευξη των ακόλουθων 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)^{163,164,165}:

1. Μηδενική φτώχεια

Τερματισμός της φτώχειας σε όλες τις μορφές της, παντού.

2. Μηδενική πείνα

Τερματισμός της πείνας, επίτευξη επισιτιστικής ασφάλειας και βελτίωση της διατροφής, καθώς και προώθηση της αειφόρου γεωργίας.

3. Καλή υγεία και ευημερία

Διασφάλιση υγιούς ζωής και προώθηση της καλής υγείας για όλους και για όλες τις ηλικίες.

4. Ποιοτική εκπαίδευση

Διασφάλιση της ελεύθερης, ισότιμης και ποιοτικής εκπαίδευσης, με προαγωγή των ευκαιριών για δια βίου μάθηση.

5. Ισότητα των φύλων

Επίτευξη ισότητας των φύλων και ενδυνάμωση όλων των γυναικών και των κοριτσιών.

¹⁶² https://ec.europa.eu/regional_policy/el/policy/what/glossary/s/sustainable-development.

¹⁶³ <https://unric.org/el>

¹⁶⁴ <http://hellenicplatform.org/oi-17-stoxoi/>

¹⁶⁵ Οι 17 στόχοι αναλύονται σε 169 υποστόχους (βλέπε https://gslegal.gov.gr/?page_id=5506), η παράθεση των οποίων εκφεύγει του αντικειμένου της παρούσης.

6. Καθαρό νερό και αποχέτευση

Διασφάλιση της πρόσβασης σε ύδρευση και αποχέτευση για όλους.

7. Φτηνή και καθαρή ενέργεια

Διασφάλιση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, αξιόπιστες, βιώσιμες και σύγχρονες μορφές ενέργειας για όλους.

8. Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη

Προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικής ανάπτυξης, της απασχόλησης και της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους.

9. Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές

Δημιουργία ευέλικτων υποδομών, προώθηση της βιώσιμης εκβιομηχάνισης και προώθηση της καινοτομίας.

10. Λιγότερες ανισότητες

Μείωση των ανισοτήτων εντός των χωρών, αλλά και μεταξύ αυτών.

11. Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες

Διασφάλιση πόλεων χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλείς, διαλλακτικές και βιώσιμες.

12. Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή

Διασφάλιση προτύπων βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής.

13. Δράση για το κλίμα

Ανάληψη επείγουσας δράσης για την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος και των επιπτώσεων της.

14. Ζωή στο νερό

Διατήρηση και αιφόρος χρήση των ωκεανών, των θαλασσών και των θαλάσσιων πόρων.

15. Ζωή στη στεριά

Βιώσιμη διαχείριση των δασών, καταπολέμηση της απερίημωσης, την ανάσχεση και αντιστροφή της υποβάθμισης του εδάφους, ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας.

16. Ειρήνη, δικαιοσύνη και ισχυροί θεσμοί

Προώθηση δίκαιων, ειρηνικών και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών

17. Συνεργασία για τους στόχους

Αναζωογόνηση της παγκόσμιας συνεργασίας για την αιφόρο ανάπτυξη

Οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, είναι όλοι εξίσου σημαντικοί και δεν τίθενται σε αξιολογική κατάταξη. Εξ αυτών κάποιοι έχουν περισσότερη και άλλοι λιγότερη αμεσότητα συσχέτισης με το χωρικό σχεδιασμό. Σε κάθε περίπτωση, όμως, θα πρέπει ο σχεδιασμός -ανεξαρτήτως επιπέδου- ακόμα και αν δε μπορεί να τους υπηρετήσει άμεσα, τότε να μην περιέχει ρυθμίσεις που αντιτίθενται σε αυτούς.

Στο ελληνικό σύστημα χωρικού σχεδιασμού η ανάπτυξη με βιώσιμους όρους εισήχθη ως ρητή απαίτηση στα τέλη της δεκαετίας του '90 και επαναπροσδιορίστηκε

με τον Ν.4447/2016 (παρ.1, α.1, ΦΕΚ 241Α/2016), όπως ισχύει μετά την ψήφιση του Ν.4759/2020 (ΦΕΚ 245Α/2020), ο οποίος ορίζει ότι βιώσιμη ανάπτυξη είναι:

"...η ανάπτυξη που συνθέτει και σταθμίζει κοινωνικούς, οικονομικούς και περιβαλλοντικούς στόχους με σκοπό την:

αα) επίτευξη διατηρήσιμης οικονομικής ανάπτυξης με τη δημιουργία ισχυρής παραγωγικής βάσης και έμφαση στην καινοτομία και την αύξηση της απασχόλησης.

ββ) εδαφική και κοινωνική συνοχή, δίκαιη κατανομή πόρων και άρση των αποκλεισμών.

γγ) προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, της βιοποικιλότητας, του τοπίου και την αειφόρο χρήση των φυσικών πόρων." (Ν.4447/2016, άρθρο 1, παρ.1α)

Επισημαίνεται ότι η διατύπωση αυτής της διάταξης δεν περιέχει διευκρινιστική δήλωση περί αξιολογικής ή μη διάστασης στη σειρά της απαρίθμησης των στόχων ή πρόσδοσης ειδικού αυξημένου βάρους σε κάποιους στόχους επιτρέποντας το καταρχήν συμπέρασμα ότι, κατά την εφαρμογή της, όλοι οι επιμέρους σκοποί (κοινωνικοί, οικονομικοί, περιβαλλοντικοί) είναι εξίσου σημαντικοί.

Κατ' επέκταση του ανωτέρω ορισμού, ως βιώσιμη χωρική ανάπτυξη ορίζονται: "οι χωρικές, εδαφικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και αυτές που σχετίζονται με την ορθολογική οργάνωση του χώρου." (Ν.4447/2016, άρθρο 1, παρ.1β)

Παράλληλα, με το ΠΔ 90/2018 "Αρμόδια διοικητικά όργανα, διαδικασίες και προθεσμίες έγκρισης, αναθεώρησης και τροποποίησης των πλαισίων και σχεδίων του συστήματος χωρικού σχεδιασμού του ν. 4447/2016 (Α' 241), καθώς και ειδικότερο περιεχόμενο αυτών." (ΦΕΚ 162Α/2018) εισήχθησαν δύο επιπλέον ορισμοί που εξειδικεύουν και οριοθετούν τους ως άνω όρους "Για τις ανάγκες σύνταξης, ερμηνείας και εφαρμογής από τη Διοίκηση και τους πολίτες των εγκρινόμενων πλαισίων και σχεδίων" (άρθρο 2):

α) Χωρική οργάνωση: είναι η συγκροτημένη και συντονισμένη προσπάθεια κατανομής των ανθρωπογενών και φυσικών δραστηριοτήτων στο χώρο με στόχο τη βιώσιμη και ισορροπημένη συνύπαρξή τους.

β) Χωρική ανάπτυξη: είναι η διαδικασία μετασχηματισμού του χώρου μιας επικράτειας μέσω της επέμβασης και επέκτασης των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων σε όλες τις χωρικές διαστάσεις, δηλ. κοινωνικο-οικονομική, φυσική/ οικιστική, γεωγραφική και γεωπολιτική, πολιτιστική, και περιβαλλοντική. Υπό αυτή την έννοια, ο όρος χωρική ανάπτυξη, περιλαμβάνει συγκεκριμένες επιλογές και στόχους μεταξύ άλλων για τη δημιουργία οικιστικών συνόλων, περιοχών παραγωγικών δραστηριοτήτων, δικτύων υποδομής αλλά και τη διατύπωση πολιτικών προώθησης για κάθε άλλη ανθρώπινη παρέμβαση που μετασχηματίζει το χώρο."

A.5.2 Κατευθύνσεις Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδιασμού

A.5.2.1 Γενικά

Σύμφωνα με τον Ν.4447/2016 "Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 241Α/2016), όπως ισχύει μετά την ψήφιση του Ν.4759/2020 "Εκσυγχρονισμός της Χωροταξικής και Πολεοδομικής Νομοθεσίας και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 245Α/2020), τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια ανήκουν στο δεύτερο επίπεδο του Χωροταξικού Σχεδιασμού (άρθρο 2) και αποτελούν σύνολα κειμένων, χαρτών ή και διαγραμμάτων, με τα οποία παρέχονται κατευθύνσεις χωρικής ανάπτυξης και οργάνωσης σε περιφερειακό επίπεδο και, όπου απαιτείται, ρυθμίσεις, ιδίως, για (άρθρο 6, παρ.1):

- α) την αποτίμηση, ανάδειξη και αξιοποίηση των ιδιαίτερων αναπτυξιακών και γενικότερα χωρικών χαρακτηριστικών κάθε Περιφέρειας για την ισότιμη ένταξή της στον εθνικό, ενωσιακό και διεθνή χώρο,
- β) τη χωρική διάρθρωση των βασικών παραγωγικών τομέων και κλάδων,
- γ) τη χωρική διάρθρωση των περιφερειακών δικτύων μεταφορών και της λοιπής τεχνικής υποδομής περιφερειακού ενδιαφέροντος,
- δ) τη διάρθρωση του περιφερειακού χώρου (πρότυπο χωρικής οργάνωσης), καθώς και τη χωρική οργάνωση και δομή του οικιστικού δικτύου,
- ε) την οικιστική ανάπτυξη και ανασυγκρότηση του αστικού χώρου,
- στ) την ανάδειξη, προβολή και προστασία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και του οικιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος κάθε Περιφέρειας,
- ζ) τον προσδιορισμό ενεργών παρεμβάσεων και προγραμμάτων χωροταξικού και αστικού χαρακτήρα, όπως ιδίως οι Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ) και τα Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) των άρθρων 11 και 12 του ν. 2742/1999 (Α' 207),
- η) την προστασία του πολιτιστικού και φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου."

Τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια "δεσμεύονται από τις ρυθμίσεις και εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις των Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων, τις οποίες συντονίζουν, εξειδικεύουν και συμπληρώνουν σε επίπεδο Περιφέρειας, καθώς και τροποποιούν, μόνον εάν παρέχεται ρητώς η δυνατότητα αυτή από το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο. Κατά την κατάρτισή τους λαμβάνονται υπόψη η Εθνική Χωρική Στρατηγική, το περιφερειακό πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα, τα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης, το Εθνικό Σχέδιο Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή, το οικείο περιφερειακό σχέδιο

προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή, το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, τα Πλαίσια Διαχείρισης Εκτάκτων Αναγκών, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου" (άρθρο 6, παρ.5).

Παράλληλα, σύμφωνα με την παρ.3 του άρθρου 6, του ειρημένου Νόμου, τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια "περιλαμβάνουν σε ειδικό Παράρτημα, που συνοδεύεται από κείμενα και διαγράμματα κατάλληλης κλίμακας, κατευθύνσεις ανά δήμο που αφορούν ιδίως:

- α) στη χωροταξική και αναπτυξιακή φυσιογνωμία του δήμου και των επιμέρους δημοτικών ενοτήτων,
- β) στη διάρθρωση και δομή του οικιστικού δικτύου και την οικιστική ανάπτυξη,
- γ) στην προστασία και ανάδειξη του φυσικού, πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος,
- δ) στα υπερτοπικά/διαδημοτικά δίκτυα υποδομής,
- ε) στη χωρική οργάνωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων ή άλλων χρήσεων στον μη αστικό, ιδίως, χώρο,
- στ) στις χρήσεις γης και τους όρους δόμησης,
- ζ) στην προστασία, διαχείριση και τον σχεδιασμό του τοπίου,
- η) στη βιώσιμη αξιοποίηση του ενεργειακού δυναμικού των περιφερειών, με προτεραιότητα στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας."

Σε κάθε περίπτωση ορίζεται ότι "τα Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια που εγκρίνονται σε κάθε Περιφέρεια πρέπει να εναρμονίζονται με τις αντίστοιχες κατευθύνσεις, ανά δήμο ή δημοτική ενότητα, του οικείου Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου" (άρθρο 6, παρ.3).¹⁶⁶

A.5.2.2 Δομή ισχύοντος Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου ΑΜΘ

Το ισχύον Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/68605/1092/12-10-2018 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 248 ΑΑΠ/2018, ΠΧΠ-ΑΜΘ 2018 εφεξής χάριν συντομίας) αντικαθιστώντας το προϊσχύσαν Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 1471Β/9-10-2003), το οποίο ρητά καταργεί (άρθρο 21). Διαρθρώνεται σε έξι (6) κεφάλαια, με συνολικά εικοσιένα (21) άρθρα και συνοδεύεται από ένα (1) Παράρτημα και πέντε (5) χάρτες, όπως παρουσιάζεται στη συνέχεια (επισημαίνεται ότι οι πιο άμεσες κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης δίνονται στο

¹⁶⁶ Σχετικά με την έλλειψη του εν λόγω παραρτήματος στο ισχύον Περιφερειακό Πλαίσιο για την περιοχή μελέτης, βλέπε ενότητα Α.5.2.3.

Κεφάλαιο Δ' και συγκεκριμένα στα άρθρα 9 έως 17, που κάθε ένα καλύπτει διαφορετικούς τομείς του σχεδιασμού).

- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α: ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ
 - Άρθρο 1: Σκοπός και στόχοι
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β: ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΗ, ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΧΩΡΟ
 - Άρθρο 2: Χωροταξική ένταξη της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης στα ευρύτερα χωρικά σύνολα
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ: ΠΡΟΤΥΠΟ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
 - Άρθρο 3: Αναπτυξιακή προοπτική και εξέλιξη της Περιφέρειας
 - Άρθρο 4: Αρχές οργάνωσης του χωρικού πρότυπου
 - Άρθρο 5: Βασικοί άξονες και πόλοι ανάπτυξης / Πύλες του δικτύου μεταφορών και διαμετακομιστικά κέντρα εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας
 - Άρθρο 6: Ευρύτερες χωρικές ενότητες
 - Άρθρο 7: Σημειακές παραγωγικές δραστηριότητες εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας
 - Άρθρο 8: Φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι διεθνούς εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας / Δίκτυα συνδυασμένης ανάδειξης
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ: ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
 - Άρθρο 9: Διάρθρωση και ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου
 - Άρθρο 10: Χωρική οργάνωση και ανάπτυξη του παράκτιου, ορεινού και νησιωτικού χώρου
 - Άρθρο 11: Χωρικός προσδιορισμός των βιώσιμων αναπτυξιακών ενοτήτων
 - Άρθρο 12: Χωρική διάρθρωση των βασικών δικτύων μεταφορικής υποδομής
 - Άρθρο 13: Χωρική διάρθρωση των βασικών δικτύων τεχνικής υποδομής
 - Άρθρο 14: Χωρική διάρθρωση, εξειδίκευση και συμπληρωματικότητα των παραγωγικών δραστηριοτήτων
 - Άρθρο 15: Βασικές προτεραιότητες για την προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς
 - Άρθρο 16: Κατευθύνσεις στρατηγικής για το Τοπίο
 - Άρθρο 17: Καθορισμός περιοχών για την εφαρμογή ΠΕΧΠ και ΣΟΑΠ
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ
 - Άρθρο 18: Πρόγραμμα Δράσης
- ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΧΠ-ΑΜΘ

- Άρθρο 19: Όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος
- Άρθρο 20: Σύστημα παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του Σχεδίου
- Άρθρο 21: Τελικές - Μεταβατικές Διατάξεις
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Εξειδίκευση κατευθύνσεων στο «Τόξο υγροβιότοπων και αρχαιολογικών χώρων»
- ΧΑΡΤΕΣ
 - Χάρτης Π.1: Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης
 - Χάρτης Π.2α: Χωροταξική Οργάνωση Περιφέρειας
 - Χάρτης Π.2β: Οικιστικό Δίκτυο - Διοικητικός και Κοινωνικός Εξοπλισμός - Μεταφορές
 - Χάρτης Π.2γ: Δίκτυα και Μονάδες Τεχνικής Υποδομής
 - Χάρτης Π.2δ: Περιβάλλον, Πολιτιστική Κληρονομιά και Τοπίο

A.5.2.3 Κατευθύνσεις ισχύοντος Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου ΑΜΘ

Το ΠΧΠ-ΑΜΘ 2018 περιέχει αρκετές προβλέψεις και κατευθύνσεις για την περιοχή μελέτης καθορίζοντας το γενικό πλαίσιο εντός του οποίου πρέπει να κινηθεί ο σχεδιασμός τοπικού επιπέδου. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τον Ν.4447/2016 (άρθρο 6, παρ.3), τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια προβλέπεται να συνοδεύονται από ειδικό παράρτημα, με σαφείς χωρικές κατευθύνσεις ανά Δήμο, αλλά και διαγράμματα κατάλληλης (προφανώς μεγαλύτερης) κλίμακας (βλέπε ενότητα Α.5.2.1). Η διάταξη αυτή, δεν έχει εφαρμοστεί στο ΠΧΠ-ΑΜΘ 2018, παρόλο που ίσχυε ήδη κατά το χρόνο έγκρισής του. Το γεγονός αυτό οδηγεί στην ανάγκη συστηματικής και εκτεταμένης παράθεσης των προβλέψεων και κατευθύνσεων του Πλαισίου για την περιοχή μελέτης, ώστε να αντιμετωπιστεί η εν λόγω έλλειψη.

Ακολουθεί η -κατά άρθρο- περιγραφή και οι κατευθύνσεις του ΠΧΠ-ΑΜΘ 2018 που αφορούν (άμεσα ή έμμεσα) στην περιοχή μελέτης. Όπου κρίνεται απαραίτητο: α) παρατίθενται αυτολεξεί σχετικά αποσπάσματα της εγκριτικής απόφασης (παράγραφοι σε εσοχή και με πλάγια γραφή) και β) καταγράφονται επισημάνσεις και σχόλια (ως βάση ενδεχόμενης ανάδρασης).

Άρθρο 1: Σκοπός και στόχοι

Το άρθρο 1 αναφέρεται στη γενική στοχοθεσία του ΠΧΠ-ΑΜΘ 2018 και ως εκ τούτου δεν περιλαμβάνει εξειδικευμένες κατευθύνσεις για την περιοχή μελέτης.

Άρθρο 2: Χωροταξική ένταξη της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης στα ευρύτερα χωρικά σύνολα

Το άρθρο 2 αναφέρεται αφενός στην χωροταξική ένταξη της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης στα ευρύτερα χωρικά σύνολα, αφετέρου στις γενικές κατευθύνσεις του Πλαισίου για την ενίσχυση της θέσης της Περιφέρειας στο διεθνή χώρο (ενότητα Α), στον εθνικό χώρο (ενότητα Β) και στο ευρύτερο πλέγμα μεταφορών (ενότητα Γ)¹⁶⁷. Ως εκ τούτου δεν περιλαμβάνει εξειδικευμένες κατευθύνσεις για την περιοχή μελέτης.

Άρθρο 3: Αναπτυξιακή προοπτική και εξέλιξη της Περιφέρειας

Το άρθρο 3 αναφέρεται στο προβλεπόμενο αναπτυξιακό πρότυπο της Περιφέρειας και στις γενικές κατευθύνσεις, ενώ περιέχει και εκτιμήσεις για την πληθυσμιακή εξέλιξη, την εξέλιξη της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ), την εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ και την εξέλιξη των δεικτών απασχόλησης και ανεργίας. Ως εκ τούτου δεν περιλαμβάνει εξειδικευμένες κατευθύνσεις για την περιοχή μελέτης. Ωστόσο, μεταξύ των γενικών κατευθύνσεων, εντοπίζονται ορισμένες που σχετίζονται με τα χαρακτηριστικά της περιοχής μελέτης (όπως εξειδικεύονται στα επόμενα άρθρα):

- Ανασυγκρότηση του πρωτογενή τομέα, με μείωση της εξάρτησης από τις επιδοτήσεις, αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας και τη διασύνδεση με τον δευτερογενή τομέα με σκοπό την παραγωγή και εμπορία προϊόντων αυξημένης προστιθέμενης αξίας. Προώθηση της πολυκαλλιέργειας στη γεωργία, αύξηση της απασχόλησης και της παραγωγικότητας στην κτηνοτροφία και περαιτέρω αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων ως προς την αλιεία.
- Βιώσιμη εκμετάλλευση του ορυκτού πλούτου, με ανασυγκρότηση και βελτιστοποίηση των μεθόδων εξόρυξης του κύριου κλάδου της Περιφέρειας, αυτού του μαρμάρου, και παράλληλη βελτίωση της αποτελεσματικότητας στο επίπεδο της προστασίας και αποκατάστασης του περιβάλλοντος και του τοπίου. Οι μεταλλευτικές δραστηριότητες που εμφανίζονται ως μελλοντικό παραγωγικό δυναμικό υποστηρίζονται με την προϋπόθεση περιβαλλοντικά συμβατών όρων αλλά και εφόσον βρίσκονται σε συμφωνία με την αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής.

¹⁶⁷ Αναφορές σχετικά με την ένταξη της Περιφέρειας στον εθνικό και το διεθνή χώρο έχουν ενσωματωθεί στην ενότητα Α.1.3.1, του κεφαλαίου Α.1.

- Ανασυγκρότηση του δευτερογενή τομέα - μετασχηματισμός σε σημαντικό βιομηχανικό πόλο, με αναγνώριση κλάδων διασύνδεσης με τον πρωτογενή τομέα, περιφερειακής εξειδίκευσης και εξαγωγικού χαρακτήρα.
- Αξιοποίηση ενεργειακών πόρων και δυναμικού, με στροφή σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που θα μεγιστοποιούν τα οφέλη των ενεργειακών πηγών, υποδομών και δικτύων, αξιοποιώντας τις πιθανές συνέργειες σε όλα τα επίπεδα και με την ενεργό ένταξη της Περιφέρειας στα διεθνή ενεργειακά δίκτυα. Αξιοποιείται ιδιαίτερα η γεωθερμία, το φυσικό αέριο και η βιομάζα για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος παράλληλα με την κάλυψη αναγκών θέρμανσης.
- Ανασυγκρότηση του δευτερογενή τομέα - μετασχηματισμός σε σημαντικό βιομηχανικό πόλο, με αναγνώριση κλάδων διασύνδεσης με τον πρωτογενή τομέα, περιφερειακής εξειδίκευσης και εξαγωγικού χαρακτήρα.
- Ανάπτυξη του διαμετακομιστικού εμπορίου, με ενίσχυση των εμπορευματικών υποδομών (λιμένες Αλεξανδρούπολης και Καβάλας, άξονας Αλεξανδρούπολη - Ορμένιο, αξιοποίηση Εγνατίας Οδού και κάθετων αξόνων). Ανάπτυξη της εξωστρέφειας του πρωτογενή και του δευτερογενή τομέα και διασύνδεση με ευρύτερες αγορές.
- Ανάπτυξη του τουρισμού με στροφή στην ποιότητα, με μεγέθυνση του γενικού τουριστικού προϊόντος σε συνδυασμό με τη στροφή στον ποιοτικό και θεματικά διαφοροποιημένο τουρισμό, τόνωση του υφιστάμενου τουριστικού ρεύματος από την ανατολική και νοτιοανατολική Ευρώπη και την Τουρκία, την προώθηση ειδικών μορφών ήπιου και εναλλακτικού τουρισμού και την αναθέρμανση του εσωτερικού τουρισμού και κοινωνικού τουρισμού. Προωθείται η δημιουργία ενιαίας τουριστικής ταυτότητας με αναφορά στο ενδογενές δυναμικό και τις φυσικές, πολιτισμικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες κάθε χωρικής ενότητας. Η προώθηση του κλασικού τουρισμού συνεπάγεται την αναβάθμισή του σε ένα προϊόν με ποιοτικά χαρακτηριστικά και την ένταξή του σε ένα πολυκεντρικό και πολυθεματικό δίκτυο. Κρίσιμη παράμετρος είναι η ανάπτυξη του «πράσινου» τουρισμού, με προστασία και αειφορική διαχείριση του περιβάλλοντος.
- Εισαγωγή της καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα ως προϋπόθεση για την απορρόφηση του μέγιστου ποσοστού διαθέσιμων πόρων, την ενεργοποίηση του λανθάνοντος παραγωγικού δυναμικού και τη στροφή στην ενδογενή ανάπτυξη με δικτυώσεις και αλληλοτροφοδότηση ανάμεσα στους κλάδους.
- Βελτίωση της ποιότητας ζωής, με συγκράτηση του πληθυσμού και αναβάθμιση υποδομών, δημόσιων χώρων, οικιστικού αποθέματος και παρεχόμενων υπηρεσιών στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Άρθρο 4: Αρχές οργάνωσης του χωρικού πρότυπου

Το άρθρο 4 αναφέρεται στις βασικές αρχές προβλεπόμενης χωρικής οργάνωσης της Περιφέρειας (μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η στοχευμένη

ανάπτυξη του ορεινού χώρου, η άμβλυση των ανισοτήτων, η ενίσχυση της προσπελασιμότητας των οικιστικών κέντρων, η αξιοποίηση και στοχευμένη ανάπτυξη των μεταφορικών υποδομών κλπ.) και περιγράφει τη δομή του προτύπου χωρικής ανάπτυξης, που αρθρώνεται βάσει ενός πλέγματος κλιμακωμένων αναπτυξιακών αξόνων (παραδοσιακός εγκάρσιος, ισχυροποιούμενοι κάθετοι, δευτερεύοντες περιφερειακοί κλπ. άξονες), στους κόμβους του οποίου αναπτύσσονται οι λιμενικές πύλες και οι (αναλόγως κλιμακωμένοι) πόλοι ανάπτυξης (κεντρικά και περιφερειακά οικιστικά κέντρα σημαντικού μεγέθους).

Από το χάρτη Π.1 του ΠΧΠ προκύπτει ότι (ο χάρτης έχει παρατεθεί στην ενότητα Α.1.3.1, του κεφαλαίου Α.1 και απόσπασμά του παρατίθεται στο τέλος της παρούσας ενότητας – "συν-δημοσιευμένοι χάρτες"):

- Το Δήμο διασχίζει στη διεύθυνση Ανατολή-Δύση ο Πρωτεύων Εθνικής Εμβέλειας Χερσαίος Άξονας Ανάπτυξης και ο Αγωγός Φυσικού Αερίου
- Ορίζεται ο οικισμός του Ιάσμου ως Δευτερεύων Περιφερειακός πόλος
- Προωθείται η υλοποίηση του ΒΙΟΠΑ που είχε θεσμοθετηθεί με το ΓΠΣ (ΦΕΚ 493 ΑΑΠ/19-11-2010) του τέως Δ. Ιάσμου.
- Εντοπίζονται σε σημαντικό μέρος του δήμου (κυρίως στην κοιλάδα του Κομφάτου και το Εθνικό Πάρκο) Ευρείες Ζώνες και Στοιχεία Φυσικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Τοπίου.
- Ορίζεται ολόκληρος ο Δήμος ως (ανεξάρτητη) Βιώσιμη Αναπτυξιακή Ενότητα.
- Στην έκταση του Δήμου οριοθετούνται επιμέρους (αλλά και επάλληλες) Χωρικές Ενότητες Ανάπτυξης Δραστηριοτήτων:
 - Έντονης Γεωργικής Ανάπτυξης στις νότιες πεδινές εκτάσεις του
 - Κτηνοτροφίας, στο σύνολό του
 - Δασοκομίας - Υλοτομίας, στη ανατολική ζώνη του (περιοχή Πατίκιου Όρους)
 - Συνδυασμένης οικο-ανάπτυξης στις ημιορεινές περιοχές και κοιλάδες στα βόρειά του
 - Παράκτιας οικο-ανάπτυξης σε μια μικρή ζώνη στα νότια (παραλίμνιες περιοχές και λίμνη Βιστωνίδα)
 - Μεταποιητικής δραστηριότητας, που εντοπίζεται στην ενότητα κατά μήκος του άξονα Ιάσμου – Κομοτηνής – Σαπών - Αλεξανδρούπολης.

Παράλληλα στην αμέσως όμορη περιοχή (στα νότια), ορίζεται το λιμάνι του Πόρτο Λάγος ως Λιμένας Εθνικής Σημασίας.

Άρθρο 5: Βασικοί άξονες και πόλοι ανάπτυξης / Πύλες του δικτύου μεταφορών και διαμετακομιστικά κέντρα εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας

Το άρθρο 5 αναφέρεται αναλυτικά στα χαρακτηριστικά των αξόνων και των πόλων ανάπτυξης του προτύπου χωρικής ανάπτυξης. Η περιοχή μελέτης διασχίζεται από τον Κύριο διαμήκη αναπτυξιακό άξονα Ανατολής – Δύσης ενώ το νότιο τμήμα της εμπίπτει εντός του Άξονα Οικοανάπτυξης με τίτλο: “Τόξο Υγροβιότοπων και Αρχαιολογικών Χώρων”. Παράλληλα γεινιάζει εξ ανατολών με την Κομοτηνή η οποία ορίζεται ως Πρωτεύων Εθνικός Πόλος διαπεριφερειακής ακτινοβολίας με διεθνή ρόλο και οικιστικό κέντρο 2^{ου} επιπέδου και με το Δευτερεύων αναπτυξιακό άξονα Κομοτηνή - Νυμφαία και εκ δυσμάς με την Ξάνθη η οποία ορίζεται ως Δευτερεύων Εθνικός Πόλος διαπεριφερειακής ακτινοβολίας και οικιστικό κέντρο 3^{ου} επιπέδου.

Τέλος ο Ίασμος ως έδρα του Δήμου και κέντρο Αναπτυξιακής Ενότητας ορίζεται ως Δευτερεύων Περιφερειακός πόλος.

- Κύριος διαμήκης αναπτυξιακός άξονας Ανατολής - Δύσης. Ο διαμήκης άξονας Ανατολής - Δύσης αναγνωρίζεται ως κύριος αναπτυξιακός άξονας διαπεριφερειακής εμβέλειας με εθνικά και διευρωπαϊκά χαρακτηριστικά και σημασία. Ορίζεται ως κύριος εθνικός αναπτυξιακός άξονας και προβλέπεται η ενίσχυσή του ώστε να λειτουργήσει ως συστατικό στοιχείο προώθησης τόσο της εσωτερικής συνοχής της Περιφέρειας όσο και της εξωστρέφειάς της.
- Τόξο Υγροβιότοπων και Αρχαιολογικών Χώρων: Ενισχύεται η πρόβλεψη για τη συγκρότηση ενός τόξου κατά μήκος του παράκτιου χώρου της Περιφέρειας. Το Τόξο αναπτύσσεται κατά μήκος του παράκτιου χώρου της Περιφέρειας και οργανώνεται γύρω από ένα δίκτυο οδικών αξόνων, μέρος του οποίου δημιουργείται εξ' αρχής (Αβδηρα – Εράσμιο, Μαρώνεια – Πετρωτά – Μάκρη), με ιδιαίτερη μεταχείριση του φυσικό και πολιτισμικού τοπίου. Περιλαμβάνει το Εθνικό Πάρκο ΑΜΘ και επεκτείνεται μέχρι και τον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας Ζώνης.

Γεινιάσεις:

- Πρωτεύοντες Εθνικοί Πόλοι διεθνούς και διαπεριφερειακής εμβέλειας. Η Κομοτηνή ορίζεται ως Πρωτεύων Εθνικός Πόλος διαπεριφερειακής ακτινοβολίας με διεθνή ρόλο. Στην προοπτική αυτή συντελούν η κεντροβαρική σχέση με την Περιφέρεια θέση της πάνω στον οδικό άξονα της Εγνατίας Οδού, οι δυνατότητες εύκολης διασύνδεσης με τα λιμάνια και τα αεροδρόμια της Αλεξανδρούπολης και της Καβάλας και η διαρκώς βελτιούμενη σύνδεση με την Βουλγαρία μέσω Νυμφαίας, σε συνδυασμό με τα Πανεπιστημιακά και Ερευνητικά Ιδρύματα που διαθέτει. Η βελτίωση της θέσης της Κομοτηνής σε σχέση με τις όμορες χώρες προϋποθέτει την ενίσχυση της οδικής σύνδεσης Κομοτηνής – Νυμφαίας και τη διερεύνηση της σκοπιμότητας αντίστοιχης σιδηροδρομικής σύνδεσης με τη Βουλγαρία

- Δευτερεύων αναπτυξιακός άξονας Κομοτηνή - Νυμφαία. Ο αναπτυξιακός άξονας, κατά μήκος του οδικού δικτύου, ενισχύει τη θέση της Κομοτηνής, αυξάνοντας την προσπελασιμότητα και τη διασύνδεσή της με τις χώρες της ΝΑ Ευρώπης. Ορίζεται ως δευτερεύων εθνικός αναπτυξιακός άξονας με διεθνή προσανατολισμό.
- Δευτερεύοντες Εθνικοί Πόλοι διαπεριφερειακής εμβέλειας. Η Ξάνθη ορίζεται ως Δευτερεύων Εθνικός Πόλος διαπεριφερειακής εμβέλειας. Στην προοπτική αυτή συντελούν η καλή διασύνδεση με τα χερσαία μεταφορικά δίκτυα μέσω της Εγνατίας Οδού και του σιδηροδρομικού δικτύου και η καλή πρόσβαση στο αεροδρόμιο της Χρυσούπολης και στα λιμάνια της Καβάλας, σε συνδυασμό με τα Πανεπιστημιακά και Ερευνητικά Ιδρύματα που διαθέτει. Η προοπτική της δημιουργίας του κάθετου άξονα Ξάνθης - Εχίνου - Ριονδίν διασφαλίζει τον διασυνοριακό ρόλο της πόλης.

Άρθρο 6: Ευρύτερες χωρικές ενότητες

Το άρθρο 6 αναφέρεται στον εντοπισμό και οριοθέτηση εννέα ευρύτερων χωρικών ενότητων με ομοιογενή χαρακτηριστικά ως προς την αναπτυξιακή τους φυσιογνωμία, οι οποίες δεν περιορίζονται από διοικητικά όρια και κατά περίπτωση μπορεί να αλληλεπικαλύπτονται. Συγκεκριμένα οριοθετούνται οι ακόλουθες χωρικές ενότητες: i) έντονης γεωργικής ανάπτυξης, ii) ανάπτυξης κτηνοτροφίας, iii) ανάπτυξης δασοκομίας-υλοτομίας, iv) συνδυασμένης οικοανάπτυξης, v) παράκτιας οικοανάπτυξης, vi) τουρισμού – παραθερισμού, vii) μεταποιητικής δραστηριότητας, viii) εξορμητικής δραστηριότητας, ix) ανάπτυξης ενέργειας από ΑΠΕ. Για τις ενότητες αυτές προσδιορίζεται ο ρόλος τους στο συνολικό αναπτυξιακό / παραγωγικό πρότυπο της Περιφέρειας και δίνονται ορισμένες στρατηγικές κατευθύνσεις.

Στην περιοχή μελέτης εντοπίζονται και οριοθετούνται Χωρικές Ενότητες, Έντονης Γεωργικής Ανάπτυξης (στην πεδινή περιοχή), Ανάπτυξης Κτηνοτροφίας (στο σύνολο της περιοχής μελέτης), Δασοκομίας-Υλοτομίας (στην ανατολική ορεινή περιοχή μελέτης), Συνδυασμένης Οικο-ανάπτυξης (στην ορεινή περιοχή), Παράκτιας Οικο-ανάπτυξης (νότια στη περιοχή της λίμνης Βιστωνίδας) και Μεταποιητικής Δραστηριότητας (κατά μήκος του άξονα της Εγνατίας οδού). Για τις ζώνες αυτές ορίζονται τα εξής:

1. Χωρικές ενότητες έντονης γεωργικής ανάπτυξης: Οι χωρικές ενότητες έντονης γεωργικής ανάπτυξης καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος των πεδινών εκτάσεων της Περιφέρειας και χαρακτηρίζονται από αρδευόμενες καλλιέργειες, είτε με μόνιμα αρδευτικά δίκτυα είτε με γεωτρήσεις. Πρόκειται για τις πεδινές περιοχές της Δράμας, του κάμπου Φιλίππων, του Κάτω Νευροκοπίου και της περιοχής των Ποταμών, των παρυφών του Παγγαίου Όρους και του κάμπου Ελευθερών, της Χρυσούπολης, της Ξάνθης, της περιοχής Κομοτηνής-Σαπών, της παραλιακής περιοχής Μεσημβρίας - Δίκκελων, της Αλεξανδρούπολης, της περιοχής κατά μήκος του ποταμού Έβρου και της

ευρείας περιοχής του Βόρειου Έβρου. Οι ενότητες αυτές συγκεντρώνουν μια ευρεία βάση παραγωγικού δυναμικού γύρω από το οποίο οργανώνονται τα δίκτυα αλληλοσυμπλήρωσης των δραστηριοτήτων του αγροτοδιατροφικού συμπλέγματος. Προωθείται η διαφύλαξη της παραγωγικής γεωργικής γης ως φυσικού πόρου μείζονος αναπτυξιακής σημασίας, η παραγωγική αναδιάρθρωση με την προώθηση της πολυκαλλιέργειας και η εισαγωγή προσαρμοσμένων περιβαλλοντικά μεθόδων διαχείρισης με τη χρήση ειδικών μεθόδων άρδευσης. Εντός των ενοτήτων αυτών προωθείται κατά προτεραιότητα και η αναζήτηση περιοχών που θα χαρακτηριστούν ως Γεωργική Γη Υψηλής Παραγωγικότητας (ΓΓΥΠ). Ενισχύεται η θερμοκηπιακή εκμετάλλευση του γεωθερμικού δυναμικού στις πεδινές περιοχές της Χρυσούπολης, Ξάνθης, Κομοτηνής, Αλεξανδρούπολης - Φερών.

2. Χωρικές ενότητες ανάπτυξης κτηνοτροφίας: Οι ενότητες αυτές, στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές (δευτερευόντως και σε ορισμένες πεδινές) υποστηρίζουν το ενδογενές αναπτυξιακό δυναμικό της Περιφέρειας. Εντοπίζονται εντός των Δήμων Δράμας, Προσοτσάνης, Τοπείρου, Μύκης, Ιάσμου, Αρριανών, Σουφλίου, Διδυμότειχου και στη ΔΕ Φερών. Ενισχύεται η εκτατική κτηνοτροφία, η προώθηση της καθετοποίησης της παραγωγής, η ολοκληρωμένη διαχείριση των βοσκοτόπων, η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών πιέσεων από τα απόβλητα των εγκαταστάσεων και ο καθορισμός περιοχών στοχευμένης ανάπτυξης της κτηνοτροφίας με τη δημιουργία ή τον εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων μεταποίησης.

3. Χωρικές ενότητες ανάπτυξης δασοκομίας-υλοτομίας: Εντοπίζονται στον ορεινό χώρο της περιφέρειας, σε σημαντικό μέρος του Εθνικού Πάρκου Οροσειράς Ροδόπης (ΕΠΟΡ), τμήμα του Φαλακρού Όρους, το Παπίκιο Όρος στην Ανατολική Ροδόπη και οι ημιορεινές / λοφώδεις περιοχές στα όρια των ΠΕ Έβρου και Ροδόπης. Ο ρόλος των χωρικών ενοτήτων δασοκομίας – υλοτομίας είναι συμπληρωματικός και αφορά στην ενίσχυση περιοχών με δυσμενή αναπτυξιακά χαρακτηριστικά με στόχο την εξισορρόπηση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων. Προωθείται η ολοκληρωμένη, αειφορική διαχείριση των δασικών οικοσυστημάτων με κύριους άξονες την περαιτέρω ενίσχυση της δασοκομίας και της υλοτομίας (περιλαμβανομένης της πιστοποίησης των δασικών προϊόντων που προέρχονται από προστατευόμενες περιοχές) και τον καθορισμό ενός πλαισίου ορθολογικής άσκησης της κτηνοτροφίας (ιδίως μέσω του ορισμού ορεινών βοσκοτόπων). Προωθείται η δημιουργία και ενίσχυση οικότουριστικών υποδομών και η σύνδεση με την τοπική παραγωγή προϊόντων του πρωτογενούς τομέα.

4. Χωρικές ενότητες συνδυασμένης οικοανάπτυξης: Η συνδυασμένη οικοανάπτυξη αφορά ένα πλέγμα λειτουργιών που σχετίζονται κατά κύριο λόγο με τον πρωτογενή τομέα, εμπλέκουν όμως και άλλους τομείς σε ένα κοινό πρότυπο, περιλαμβάνοντας: την ήπια, εναλλακτική και οικολογικά προσανατολισμένη γεωργία, την κτηνοτροφία, την ήπια μεταποίηση, τη συσκευασία και πιστοποίηση της παραγωγής, τη διαχείριση και αειφορική εκμετάλλευση των δασών, τον αγροτουρισμό και λοιπές μορφές εναλλακτικού τουρισμού.

Στο χερσαίο χώρο οι χωρικές αυτές ενότητες περιλαμβάνουν ημιορεινές περιοχές και κοιλάδες κατά μήκος του άνω ρου του Νέστου, μικρότερες κοιλάδες ποταμών και ρεμάτων, περιοχές στους πρόποδες του Παγγαίου και του Φαλακρού Όρους, καθώς και σε δευτερεύοντες ορεινούς και λοφώδεις σχηματισμούς. Στο νησιωτικό χώρο περιλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος των μη πεδινών περιοχών της Θάσου και της Σαμοθράκης. Ιδιαίτερη περίπτωση αποτελεί η ορεινή περιοχή των ΠΕ Ξάνθης και Ροδόπης που χαρακτηρίζεται από τις καλλιέργειες καπνού («μπασμάς»). Ο ρόλος των χωρικών ενότητων συνδυασμένης οικοανάπτυξης είναι συμπληρωματικός και αφορά στην ενίσχυση περιοχών με δυσμενή αναπτυξιακά χαρακτηριστικά με στόχο την εξισορρόπηση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων. Διευρύνεται η βάση των παραγωγικών δραστηριοτήτων και ενισχύεται η συμπληρωματικότητά τους. Ενισχύεται η εκτατική κτηνοτροφία, οι καλλιέργειες με πολλαπλή χρησιμότητα και η ανάπτυξη μονάδων για τη μεταποίηση και τυποποίηση των προϊόντων. Διαφυλάσσεται η συνεκτικότητα της αγροτικής γης και η συνέχεια των οικοτόπων και φυσικών σχηματισμών με περιορισμό των διάσπαρτων δραστηριοτήτων. Μικροί υδροηλεκτρικοί σταθμοί μπορούν να αξιοποιήσουν το σημαντικό υδατικό δυναμικό.

5. Χωρικές ενότητες παράκτιας οικοανάπτυξης: Πρόκειται για τις παράκτιες περιοχές των Εθνικών Πάρκων ΑΜΘ και Δέλτα Έβρου. Ενισχύεται ο οικοτουρισμός με σημαντικό περιορισμό της διάσπαρτης δόμησης (οργάνωση των τουριστικών δραστηριοτήτων μέσα στους υφιστάμενους θύλακες και εντός ή πλησίον των οικισμών) και εξασφαλίζονται κάθετες οδικές συνδέσεις σε επιλεγμένες θέσεις του παραλιακού μετώπου. Εκσυγχρονίζονται και ενισχύονται οι υδατοκαλλιέργειες και η κτηνοτροφία με είδη που συμβάλλουν στην ορθή διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος (όπως τα βουβάλια). Βελτιώνεται η χημική και οικολογική κατάσταση των οικοσυστημάτων και λαμβάνονται μέτρα για την αντιμετώπιση της διάβρωσης με φιλικά προς το περιβάλλον μέσα.

6. Χωρικές ενότητες μεταποιητικής δραστηριότητας: Οι χωρικές ενότητες στις οποίες κυριαρχεί η μεταποιητική δραστηριότητα αναπτύσσονται κατά μήκος βασικών οδικών αξόνων, με σημαντικές κατά τόπους πυκνώσεις γύρω από τα μεγάλα αστικά κέντρα, είτε σε

θεσμοθετημένους υποδοχείς είτε σε άτυπες βιομηχανικές συγκεντρώσεις. Έχουν κατά βάση αξονικό χαρακτήρα. Αναγνωρίζονται τέσσερις ενότητες: η ενότητα κατά μήκος του άξονα της παλιάς εθνικής οδού Καβάλας - Ξάνθης, η ενότητα κατά μήκος του άξονα Καβάλας - Δράμας - Προσοτσάνης, η ενότητα κατά μήκος του άξονα Ιάσμου - Κομοτηνής - Σαπών - Αλεξανδρούπολης και η ενότητα Βόρειου Έβρου. Προωθείται η ενίσχυση και κατά τόπους εξυγίανση των συγκεντρώσεων (με χρήση των εργαλείων του ν. 3982/2011) για την αναβάθμιση των ήδη υφιστάμενων υποδοχέων και την ένταξη των άτυπων συγκεντρώσεων σε οργανωμένους υποδοχείς) και η διασύνδεση των δραστηριοτήτων με άλλους τομείς, στους οποίους η Περιφέρεια κατέχει -ή μπορεί να αποκτήσει- συγκριτικό πλεονέκτημα: με τον πρωτογενή τομέα (αγροτοβιομηχανικές

μονάδες) και τον κλάδο της εξόρυξης μαρμάρου, με στόχο την ενίσχυση της καθετοποίησης της παραγωγής, καθώς και με τον ερευνητικό τομέα (και ιδίως το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο) με στόχο την προώθηση της καινοτομίας.

Άρθρο 7: Σημειακές παραγωγικές δραστηριότητες εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας

Το άρθρο 7 αναφέρεται στις κατευθύνσεις για τη χωροθέτηση σημειακών παραγωγικών δραστηριοτήτων εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας, για τη μεγιστοποίηση της πολλαπλασιαστικής τους αξίας και την αποφυγή συγκρούσεων με άλλες χρήσεις. Συγκεκριμένα αναφέρεται: i) στις σημειακές δραστηριότητες ανάπτυξης μεταποιητικής δραστηριότητας, ii) στις δυνατότητες υποδοχής μεγάλων τουριστικών επενδύσεων, iii) στους ενεργειακούς πόρους, iv) στις σημειακές δραστηριότητες ανάπτυξης εξορυκτικής δραστηριότητας, v) στις σημειακές δραστηριότητες ανάπτυξης εμπορευματικών κέντρων, διαμετακομιστικού εμπορίου – χονδρεμπορίου.

Για την περιοχή μελέτης δεν υπάρχουν άμεσες αναφορές για "Σημειακές παραγωγικές δραστηριότητες εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας" και "ενεργειακών πόρων". Διατυπώνονται ωστόσο γενικές αναφορές, κάποιες από τις οποίες φαίνεται να αφορούν την περιοχή μελέτης, οι οποίες εξειδικεύονται και συγκεκριμενοποιούνται στο άρθρ. 14.

Σημειακές δραστηριότητες ανάπτυξης μεταποιητικής δραστηριότητας. Για τις Βιομηχανικές Περιοχές και τα Βιοτεχνικά Πάρκα που διαθέτει η Περιφέρεια, ή προγραμματίζονται, στρατηγική επιλογή αποτελεί η διαφοροποίηση της πολιτικής εγκατάστασης της μεταποίησης προς ένα βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης του τομέα, με ενίσχυση της χωροθέτησης σε οργανωμένους υποδοχείς (ιδίως όσον αφορά στις μεγάλες βιομηχανικές μονάδες) σε βάρος της διάσπαρτης χωροθέτησης, σύμφωνα με τις χωρικές ενότητες του άρθρου 6 και τις ειδικότερες κατευθύνσεις του άρθρου 14 του παρόντος. Για την αύξηση του ενδιαφέροντος εγκατάστασης και μετεγκατάστασης εντός των οργανωμένων υποδοχέων, εξετάζεται η περαιτέρω ενίσχυση των σχετικών κινήτρων για τις επιχειρήσεις.

3. Ενεργειακοί πόροι

(...)

Ως προς τα δίκτυα και τις υποδομές φυσικού αερίου, προωθείται η υλοποίηση των επενδύσεων που αφορούν τόσο στην κατασκευή των μεγάλων αγωγών φυσικού αερίου, σε επίπεδο διακρατικών συμφωνιών, όσο και στη δημιουργία τερματικών σταθμών εκφόρτωσης, αποθήκευσης και αεριοποίησης υγροποιημένου φυσικού αερίου. Η χωροθέτηση τους σταθμίζεται με αυστηρά κριτήρια ως προς τον περιορισμό

των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του άρθρου 14 του παρόντος.

Ως προς τη γεωθερμία και στην κύρια προβλεπόμενη χρήση, της αξιοποίησης της για την ανάπτυξη θερμοκηπιακών καλλιέργειών, αυτή προτείνεται να οργανωθεί σε ζώνες ανάπτυξης των θερμοκηπιακών εκμεταλλεύσεων, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του άρθρου 14 του παρόντος. Εντός αυτών των ζωνών προβλέπεται επίσης η ανάπτυξη θερμοκηπίων με χρήση άλλων ενεργειακών υποδομών (δίκτυο φυσικού αερίου, εκμετάλλευση βιομάζας).

Άρθρο 8: Φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι διεθνούς εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας / Δίκτυα συνδυασμένης ανάδειξης

Το άρθρο 8 αναφέρεται στην προώθηση "συγκρότησης ενός ευρύτατου δικτύου συνδυασμένης ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της Περιφέρειας, ως πλαίσιο και προϋπόθεση για την προστασία και ολοκληρωμένη διαχείριση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου, καθώς και για την ανάληψη των επιμέρους δράσεων αποκατάστασης, ανάπλασης και διαχείρισης τοπίων, φυσικών στοιχείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων". Στο πλαίσιο αυτό: α) αναγνωρίζονται και ομαδοποιούνται τα μεμονωμένα στοιχεία φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και τα τοπία ιδιαίτερης σημασίας και β) οργανώνονται δίκτυα χωρικών ενοτήτων συνδυασμένης ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, με γενικές κατευθύνσεις την προστασία μέσω της ανάδειξης, τη συγκρότηση φυσικών και πολιτιστικών πόρων σε ενιαία χωρικά σύνολα, τη λειτουργική προσπελασιμότητα και επισκεψιμότητα και την ενιαία αντίληψη χωρικών ενοτήτων του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.

Οι αναφορές στην περιοχή μελέτης (συνεπικουρούμενες και από το συνδημοσιευμένο χάρτη Π.2δ) έχουν ως εξής¹⁶⁸:

A) Μεμονωμένα στοιχεία φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς – τοπία ιδιαίτερης φυσικής σημασίας

- Φυσικοί πόροι διεθνούς σημασίας:
 - Η Λίμνη Βιστωνίδα και παρακείμενη λιμνοθάλασσα
- Φυσικοί πόροι ευρωπαϊκής σημασίας:
 - Οι περιοχές του δικτύου Natura 2000 (με τους ειδικότερους μεμονωμένους φυσικούς πόρους που εντοπίζονται εντός αυτών), οι οποίες καλύπτουν εκτάσεις του Δήμου Ιάσμου, ήτοι οι περιοχές:

¹⁶⁸ Αναλυτικότερα στοιχεία για τους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους εμπεριέχονται στις οικείες ενότητες του Κεφαλαίου Α.3.

- GR1130007 και GR1130009 ("Ποταμός Κομφάτος - Νέα Κοίτη" και "Λίμνες & Λιμνοθάλασσες της Θράκης – Ευρύτερη Περιοχή & Παράκτια ζώνη), με έκταση 468,52Ha και 28621,85Ha αντίστοιχα, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως Ειδικές Ζώνες Διαχείρισης – ΕΖΔ
 - GR1130010 και GR1130012 ("Λίμνες Βιστωνίδα, Ισμαρίδα – Λιμνοθάλασσες Πόρτο Λάγος, Αλυκή Πτελέα, Ξηρολίμνη, Καρατζά" και "Κοιλιάδα Κομφάτου"), με έκταση 17707,9Ha και 16502,28 Ha αντίστοιχα, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως Ζώνες Ειδικής Προστασίας – ΖΕΠ
- Φυσικοί πόροι εθνικής σημασίας
Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης (τμήμα του οποίου εμπίπτει εντός του Δήμου Ιάσμου).
 - Φυσικοί πόροι περιφερειακής σημασίας
Οι λοιποί μεμονωμένοι φυσικοί πόροι (στην κατηγορία αυτή μπορεί να εννοηθεί ότι εντάσσονται π.χ. τα Θρακικά Μετέωρα κλπ.)
 - Χωρικές ενότητες τοπίων διεθνούς σημασίας
(δεν αναγνωρίζονται εντός της περιοχής μελέτης)
 - Χωρικές ενότητες τοπίων εθνικής σημασίας
(δεν αναγνωρίζονται εντός της περιοχής μελέτης)
 - Χωρικές ενότητες τοπίων περιφερειακής σημασίας
Ορεινοί Οικισμοί Ροδόπης, Λίμνη Βιστωνίδα, λίμνες και λιμνοθάλασσες και παραλίμνιοι οικισμοί
 - Αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία διεθνούς σημασίας
(δεν αναγνωρίζονται εντός της περιοχής μελέτης)
 - Αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία εθνικής και περιφερειακής σημασίας
Οι λοιποί σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι, προϊστορικά μνημεία και ευρήματα, βυζαντινά, οθωμανικά μνημεία και μοναστήρια (στην κατηγορία αυτή μπορεί να εννοηθεί ότι εντάσσονται όλοι οι χαρακτηρισμένοι πολιτιστικοί πόροι του Δήμου).
 - Ιστορικοί τόποι και παραδοσιακά σύνολα
Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται οι χαρακτηρισμένοι ιστορικοί τόποι, οι κηρυγμένοι παραδοσιακοί οικισμοί, τα σημαντικότερα οικιστικά σύνολα και τοπία ιδιαίτερης πολιτιστικής αξίας της περιφέρειας. Σε αυτή τη κατηγορία εμπίπτει ο παραδοσιακός οικισμός Μίσχος, ο οποίος αποτελεί έναν από τους 36 κηρυγμένους και προστατευμένους οικισμούς εντός της Περιφέρειας.

Β) Δίκτυα χωρικών ενότητων συνδυασμένης ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων

- Συγκροτείται και ενισχύεται το Τόξο Υγροβιότοπων και Αρχαιολογικών Χώρων (περίπτωση “1”), που αναπτύσσεται κατά μήκος του παράκτιου χώρου της Περιφέρειας, περιλαμβάνει το Εθνικό Πάρκο ΑΜΘ και επεκτείνεται ανατολικά μέχρι και τον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας Ζώνης. Υπό μία ευρεία θεώρηση το Τόξο περιλαμβάνει και το νησιωτικό χώρο της Θάσου και της Σαμοθράκης. Τα κυριότερα στοιχεία συγκρότησης είναι:

α) Οι υγρότοποι του ποταμού Νέστου, της λίμνης Βιστωνίδας, και οι λιμνοθάλασσες έως τη λίμνη Ισμαρίδα, παράλληλα με τον αρχαιολογικό χώρο των Αβδήρων.

β) Οι λιμνοθάλασσες και η λίμνη Μητρικού οι αρχαιολογικοί χώροι των Δικαίων παρ' Άβδηρα, η αρχαία Στρώμη, η αρχαία Μαρώνεια και η αρχαία Ζώνη. Στο τμήμα Μαρώνειας – Ζώνης το Τόξο ταυτίζεται με, και συμπληρώνει, το Ευρωπαϊκό Μονοπάτι Ε6.

- Συγκροτούνται και ενισχύονται Πολιτιστικές Διαδρομές της Εγνατίας Οδού (περίπτωση “4”), που αναπτύσσεται με κεντρικό ενοποιητικό άξονα το «ίχνος» της αρχαίας Εγνατίας. Η διαδρομή συγκροτείται από επιμέρους συνδέσεις, όπου αρθρώνονται μνημεία, τοπότητα, αρχαιολογικοί χώροι, τόποι ενδιαφέροντος, περιοχές αξιόλογου τοπίου και πολιτιστικές υποδομές, δημιουργώντας άξονες διαφορετικών ιστορικών περιόδων.

Στην κατηγορία αυτή εμπίπτουν τα «ίχνη» της αρχαίας Εγνατίας που εντοπίζονται ανατολικά του οικισμού του Ιάσμου.

- Συγκρότηση συμπληρωματικών δικτύων και διαδρομών (περίπτωση “5”) που θα προστατεύουν, μέσω της ανάδειξής τους, σημαντικούς φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους της Περιφέρειας, καθώς και δικτυακά οργανωμένες πολιτιστικές εκδηλώσεις: Δίκτυα περιβαλλοντικού / φυσιολατρικού χαρακτήρα τοπικής ή ευρύτερης εμβέλειας. Πολιτιστικές διαδρομές αρχαιολογικού ενδιαφέροντος και δίκτυα μουσείων, αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και παραδοσιακών οικισμών. Δίκτυο θρησκευτικών και βυζαντινών μνημείων και χώρων. Δρομολόγιο ΟΣΕ. Δίκτυα διαδρομών οινοτουρισμού.

Στην κατηγορία αυτή θα μπορούσαν να βοηθούν διαδρομές σύνδεσης των ορεινών οικισμών μεταξύ τους, με άλλα αξιόλογα στοιχεία του περιβάλλοντος (πχ. Θρακικά μετέωρα) αλλά και με τη νότια πεδινή περιοχή μελέτης.

Άρθρο 9: Διάρθρωση και ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου

Το άρθρο 9 αναφέρεται στη διάρθρωση και ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου της Περιφέρειας με γνώμονες: α) τη συγκρότηση ενός ισόρροπου και διαφοροποιημένου δικτύου πόλων, β) τη συγκρότηση λειτουργικών αναπτυξιακών ενότητων γ) την εσωτερική συγκρότηση του αναπτυξιακού και χωρικού προτύπου της Περιφέρειας και δ) την απόδοση συγκεκριμένων ρόλων σε κάθε οικιστικό κέντρο, με απώτερο στόχο τη διάχυση των ωφελειών στο σύνολο της Περιφέρειας.

Στον πίνακα 5 του ΠΧΠ-ΑΜΘ 2018 οι οικισμοί κατατάσσονται σε κλίμακα οκτώ (8) επιπέδων, όπου η θέση του καθενός καθορίζεται σύμφωνα με τον ρόλο του ως προς τις διοικητικές και κοινωνικές υποδομές, τις παρεχόμενες υπηρεσίες, τις αναπτυξιακές του προοπτικές, τη δυναμική και τη γενικότερη «βαρύτητα» που κατέχει στην ιεραρχία του οικιστικού δικτύου. Στην περιοχή μελέτης:

- Ο Ίασμος κατατάσσεται στο 6ο ενισχυμένο επίπεδο και αναλαμβάνει ρόλο Δευτερεύοντος Περιφερειακού Πόλου. Παράλληλα:

... αναλαμβάνει ρόλο κέντρου αναπτυξιακής ενότητας με πολλαπλό χαρακτήρα (έντονης γεωργικής ανάπτυξης, μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, οικοανάπτυξης, εναλλακτικού τουρισμού).

Οι ειδικότερες κατευθύνσεις του Πλαισίου για τους Δευτερεύοντες Περιφερειακούς Πόλους, έχουν ως εξής:

- Όσον αφορά στον κοινωνικό εξοπλισμό, στις έδρες των αναπτυξιακών ενότητων, όπου δεν διατίθεται ανάλογη υποδομή και δεν προκύπτει συμπληρωματικότητα μέσω σύνδεσης με άλλους οικισμούς, απαιτείται η δημιουργία Κέντρου Υγείας.
- Όσον αφορά στον διοικητικό εξοπλισμό, σε όλες τις έδρες των Καλλικράτειων Δήμων, όπου δεν διατίθεται ανάλογη υποδομή, απαιτείται να δημιουργηθούν τα νέα διοικητικά κέντρα.
- Οι οικισμοί Αμαξάδες και Σώσης κατατάσσονται στο 7ο επίπεδο, ως έδρες Δημοτικών Ενοτήτων (πρώην Καποδιστριακών ΟΤΑ).
 - Στους οικισμούς 7ου επιπέδου, εκεί όπου δεν διατίθεται ανάλογη υποδομή, ανάλογα και με την εγγύτητα άλλων υποδομών, απαιτείται η δημιουργία Περιφερειακού Ιατρείου.
- Όλοι οι λοιποί οικισμοί κατατάσσονται στο 8ο (και χαμηλότερο) επίπεδο της κλίμακας.

Άρθρο 10: Χωρική οργάνωση και ανάπτυξη του παράκτιου, ορεινού και νησιωτικού χώρου

Το άρθρο 10 αναφέρεται σε ευρύτερες ανθρωπογεωγραφικές ενότητες, οι οποίες προσδιορίζονται στη βάση γεωμορφολογικών, οικολογικών, παραγωγικών και

πολιτισμικών χαρακτηριστικών που οργανώνουν την πολυπαραγοντική ταυτότητα επιμέρους χωρικών ενοτήτων. Διακρίνονται τέσσερις (4) κύριες κατηγορίες χώρου: α) παράκτιος χώρος, β) πεδινός - ημιορεινός αγροτικός χώρος, γ) ορεινός χώρος και δ) νησιωτικός χώρος, με κατευθύνσεις που εξειδικεύονται για κάθε συγκεκριμένη περιοχή της Περιφέρειας.

Ο Δήμος Ιάσμου λόγω του ανάγλυφου του εντάσσεται και στις τρεις χερσαίες κατηγορίες χώρου.

Όσον αφορά τον παράκτιο χώρο, ο Δήμος εμπίπτει στην 2^η γενική χωρική κατηγορία στην οποία εμπίπτουν οι παραλιακές ζώνες που εντάσσονται στο Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών και περιλαμβάνουν το Εθνικό Πάρκο ΑΜΘ και το Εθνικό Πάρκο Δέλτα Έβρου. Πρόκειται για χωρικές ενότητες παράκτιας οικοανάπτυξης του άρθρου 6 του ΠΧΠ-ΑΜΘ 2018. Προωθούνται εξειδικευμένες παρεμβάσεις προστασίας και ανάδειξης. Ιδίως για την περιοχή του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ, βασική επιλογή αποτελεί η ενεργοποίηση του «Τόξου υγροβιότοπων και αρχαιολογικών χώρων». Προβλέπεται η:

- Προστασία, διαχείριση και ανάδειξη του οικοσυστήματος καθώς και ανάταξη της οικολογικής ποιότητας.
- Αξιοποίηση των εκάστοτε τοπικών πόρων για την ανάπτυξη ειδικών εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Αξιοποίηση των λιμνοθαλασσών ως τουριστικών πόρων με έμφαση στον ήπιο περιηγητικό και αλιευτικό τουρισμό.
- Ανάπτυξη των τουριστικών εγκαταστάσεων στους υφιστάμενους θύλακες. Οργάνωση εντός των οικισμών ή σε μέγιστη απόσταση 500μ. από τα όρια των οικισμών, σε συνάρτηση με τα προβλεπόμενα στις διαβαθμισμένες ζώνες προστασίας των Εθνικών Πάρκων.
- Οδική εξυπηρέτηση με προσβάσεις κάθετες προς την παραλία και σε επιλεγμένες θέσεις και σύνδεση των οικισμών μέσω του εσωτερικού οδικού δικτύου
- Στήριξη γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων φιλικών προς το περιβάλλον και μείωση της νιτρορύπανσης γεωργικής προέλευσης
- Υδατοκαλλιέργειες στις περιοχές των λιμνοθαλασσών με φυσικές μεθόδους και διαχείριση των λιμνοθαλασσών με στόχο τη διατήρηση της υγείας και της φυσικής παραγωγικότητας τους. Βελτίωση των διαδικασιών καθετοποίησης (τυποποίησης) και εξωστρέφειας της παραγωγής.
- Αντιμετώπιση με φιλικά προς το περιβάλλον μέσα της διάβρωσης στις περιοχές των λιμνοθαλασσών.
- Οργανωτική και λειτουργική υποστήριξη των Φορέων Διαχείρισης.

Επιπλέον προβλέπονται αναλυτικές κατευθύνσεις για την οργάνωση του «Τόξου υγροβιότοπων και αρχαιολογικών χώρων». Συγκεκριμένα για την περιοχή του

Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ (ΕΠΑΜΘ) τμήμα του οποίου εμπίπτει στην περιοχή μελέτης, αναφέρεται ότι:

Κύριος στόχος για την περιοχή του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ είναι η ανάδειξη της ως σημαντικού πόλου ήπιας τουριστικής ανάπτυξης ευρύτερης ακτινοβολίας, με άξονα την ανάπτυξη δραστηριοτήτων τουρισμού φύσης - υπαίθρου. Δίδονται οι παρακάτω κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης:

- Σε όλο το μήκος της ακτής η χρήση των παράλιων είναι ελεύθερη για πλάτος τουλάχιστον 50μ. από το χειμέριο κύμα. Επιτρέπονται οι οργανωμένες πλαζ για κολύμβηση με μη μόνιμες υποδομές, με ελεύθερη είσοδο για το κοινό. Στη ζώνη αυτή δίνεται η δυνατότητα δημιουργίας μικρών λυόμενων αναψυκτήριων τα οποία απομακρύνονται μετά το πέρας της θερινής περιόδου.
- Οι περιοχές με δυνατότητα ανάπτυξης τουριστικών εγκαταστάσεων προσδιορίζονται τόσο στις ζώνες οικοανάπτυξης Γ1 του ΕΠΑΜΘ εντός μίας ευρύτερης ζώνης ήδη υφιστάμενων εσωτερικών οικισμών, σε μέγιστη απόσταση έως 500μ. από τα όρια των οικισμών, όσο και εντός των ζωνών οικοανάπτυξης Γ2 του ΕΠΑΜΘ, σύμφωνα με τους όρους και περιορισμούς του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου. Η ανάπτυξη οργανωμένων τουριστικών υποδοχέων προσδιορίζεται εντός των ζωνών οικοανάπτυξης Γ2 του ΕΠΑΜΘ.
- Δίδεται κατεύθυνση καθορισμού των όρων δόμησης των τουριστικών εγκαταστάσεων από την Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) του νέου π.δ., σε συνάρτηση με τα προβλεπόμενα στις διαβαθμισμένες ζώνες προστασίας του Εθνικού Πάρκου.

Οι ανωτέρω κατευθύνσεις εξειδικεύονται στις επιμέρους ζώνες ως εξής:

3.1. Για το τμήμα από την παραλία Ίμερου έως το Πόρτο Λάγος

- Η βασική κυκλοφορία οχημάτων στο τμήμα από την παραλία Ίμερου έως το Φανάρι κατευθύνεται μέσω του υφιστάμενου εσωτερικού επαρχιακού δρόμου (Ίμερος-Μέση - Αρωγή - Φανάρι) με δυνατότητα βελτίωσης του και σύνδεσης του από τον οικισμό της Μέσης με τον άξονα Πόρτο Λάγος - Κομοτηνή. Η πρόσβαση στην παραλία γίνεται μέσω κάθετων διαδρομών.
- Στην παραλιακή ζώνη από Φανάρι έως Παραλία Μεσης δίνεται η δυνατότητα βελτίωσης του υφιστάμενου παραθαλάσσιου διαδρόμου ήπιας κυκλοφορίας, για την πρόσβαση στην παραλία, με οργανωμένους χώρους στάθμευσης, σε απόσταση τουλάχιστον 100μ. από τον αιγιαλό, χωρίς την ανάπτυξη σημαντικών τεχνικών έργων τα οποία επηρεάζουν υφιστάμενους υγροτοπικούς σχηματισμούς. Ειδική μέριμνα πρέπει να υπάρξει στη θέση διέλευσης της διαδρομής πάνω από το κανάλι σύνδεσης της λιμνοθάλασσας «Καρατζά» με τη θάλασσα. Μετά τον οικισμό Παραλία Μέσης προτείνεται η κατάργηση της υφιστάμενης παραθαλάσσιας διαδρομής και η αποκατάσταση του φυσικού τοπίου.
- Ο οικισμός Φανάρι αναγνωρίζεται ως τοπικός τουριστικός πόλος με περιορισμένη δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης τουριστικών εγκαταστάσεων. Ως υποδοχέας

ανάπτυξης νέων τουριστικών εγκαταστάσεων ορίζεται η περιοχή της Αρωγής και κυρίως η ζώνη (ζώνη οικοανάπτυξης Γ2 του ΕΠΑΜΘ) γύρω από τον υφιστάμενο οικισμό.

- Διατηρείται η προβλεπόμενη από το ΦΕΚ 686/Δ/2002 ΠΕΡΠΟ στην περιοχή της Αρωγής.
- Στο Πόρτο Λάγος, απαιτείται η ανάδειξη της ιδιαιτερότητας της φυσιογνωμίας του, που συνδέεται με την ιστορικότητα του παραθαλάσσιου μετώπου, τη βιοποικιλότητα της περιοχής και την παραγωγή υδατοκαλλιεργειών. Η δυνατότητα για την ανάπτυξη νέων τουριστικών εγκαταστάσεων είναι περιορισμένη. Ενθαρρύνεται η δημιουργία ξενώνων σε υφιστάμενα αξιόλογα κτίρια του οικισμού.
- Προωθείται η συγκρότηση σε τουριστικό δίκτυο των οικισμών Αρωγή, Φανάρι και Πόρτο Λάγος, με έμφαση στην ανάδειξη των ιδιαίτερων αξιόλογων χαρακτηριστικών και της μεγάλης σημασίας του ΕΠΑΜΘ.
- Προτείνεται η επαναλειτουργία του κάμπινγκ στο Φανάρι ως οικοτουριστική κατασκήνωση, αξιοποιώντας το αξιόλογο κτιριακό συγκρότημα που διαθέτει με την πλέον σύγχρονη έννοια του βιοκλιματικού σχεδιασμού, αλλά και την ευνοϊκή του θέση σε επαφή με τη λιμνοθάλασσα Ξηρολίμνη (Α' ζώνη προστασίας) στην κατεύθυνση της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης, της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της αειφορικής χρήσης των φυσικών πόρων.

3.2. Για το τμήμα από το Πόρτο Λάγος έως τις εκβολές του ποταμού Νέστου

- Η βασική κυκλοφορία οχημάτων στο τμήμα από το Πόρτο Λάγος έως το Νέο Εράσμιο θα πρέπει να γίνεται με βελτίωση του υφιστάμενου εσωτερικού επαρχιακού δρόμου και προσθήκη νέου τμήματος Βελόνη – Μάγγανα (Νέα Κεσσάνη - Λουτρά Ποταμιάς - Μάνδρα - Βελόνη - Μάγγανα - Νέο Εράσμιο). Η πρόσβαση στην παραλία να γίνεται μέσω κάθετων διαδρομών στις θέσεις προς Παραλία Μάνδρας, Σκάλα Αβδήρων, Ερωδός, Παραλία Μαγγάνων, Παραλία Νέου Ερασμίου, Δασοχώρι - «Φωνή της Αμερικής».
- Στην παραλιακή ζώνη από Παραλία Μάνδρας έως Σκάλα Αβδήρων διατηρείται ο υφιστάμενος παραθαλάσσιος δρόμος, με δυνατότητα βελτίωσης του με οργανωμένους χώρους στάθμευσης. Ειδικά στην Παραλία Μάνδρας δίδεται κατεύθυνση διάνοιξης νέου εσωτερικού δρόμου σε απόσταση περί τα 150μ. προς τον υφιστάμενο, και μετατροπή του υφιστάμενου παραθαλάσσιου δρόμου σε πεζόδρομο - ποδηλατοδρόμο.
- Στην ευρύτερη περιοχή προβλέπεται η προστασία και ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων και ειδικά του «Πολύστουλου» Αβδήρων.
- Δυνατότητα τουριστικής ανάπτυξης προβλέπεται γύρω από τους υφιστάμενους εσωτερικούς οικισμούς (Ποταμιά, Λουτρά Ποταμιάς, Μάνδρα, Βελόνη, Μάγγανα, Αβδηρα, Νέο Εράσμιο, Μυρωδάτο), καθώς και στις παραλίες Σκάλας Αβδήρων και Μάνδρας, σε ζώνες μέγιστου πλάτους από 600μ. έως 200μ. (ζώνες οικοανάπτυξης Γ2 του ΕΠΑΜΘ), ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες και τα πορίσματα της ΕΠΜ του νέου Π.Δ. Στην περιοχή από Σκάλα Αβδήρων έως παραλία Αγίου Ιωάννη Αβδήρων δίνεται

η δυνατότητα δημιουργίας οργανωμένων κατασκηνώσεων, με εξαίρεση τις θέσεις αρχαιολογικών χώρων.

• Στην έκταση των εγκαταστάσεων της πρώην «Φωνής Αμερικής» επιτρέπονται εγκαταστάσεις για τη δημιουργία Περιβαλλοντικού Κέντρου για την εκπαίδευση και ενημέρωση του κοινού, τουριστικές εγκαταστάσεις κύριων και μη κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων, εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής (π.χ. συνεδριακά κέντρα) και αθλητικές εγκαταστάσεις.....

Όσον αφορά τον πεδινό – ημιορεινό αγροτικό χώρο αναγνωρίζονται πέντε γενικές χωρικές κατηγορίες: α) Περιοχές εκτατικής και εντατικής γεωργίας, β) Περιοχές τεχνητών αλίπεδων, γ) Θέσεις αγροτικών και ημιαστικών οικισμών, δ) Ενδιάμεσοι αγροτικοί χώροι – λοφώδεις εκτάσεις και ε) Ενδιάμεσο «αγροτο-οικιστικό συνεχές».

Το Πλαίσιο για τις προαναφερθείσες χωρικές κατηγορίες προβλέπει:

1. Περιοχές εκτατικής και εντατικής γεωργίας: Πρόκειται για τις χωρικές ενότητες έντονης γεωργικής ανάπτυξης του άρθρου 6. Προωθείται η παραγωγική αναδιάρθρωση της γεωργίας με διαφοροποίηση της γεωργικής παραγωγής και εισαγωγή της γεωθερμίας, όπου είναι δυνατόν. Ταυτόχρονα αποτελεί στόχο η διαφύλαξη της παραγωγικής γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας και η εισαγωγή προσαρμοσμένων περιβαλλοντικά μεθόδων διαχείρισης με τη χρήση ειδικών μεθόδων άρδευσης, τη χρήση φυτοφαρμάκων κ.λπ.

2. Περιοχές τεχνητών αλίπεδων: Πρόκειται για περιοχές στα όρια υδροτοπικών σχηματισμών και παραθαλάσσιων ζωνών, όπου τα εγχειροβελτιωτικά έργα έχουν οδηγήσει στη δημιουργία χέρσων εκτάσεων ή εκτάσεων χαμηλής παραγωγικότητας. Προωθείται η παραγωγική αναδιάρθρωση με εισαγωγή κατάλληλων μορφών καλλιέργειας και χρήση προσαρμοσμένων περιβαλλοντικά μεθόδων διαχείρισης και η, κατά περίπτωση, εξέταση της δυνατότητας επαναπόδοσης μέρος των εκτάσεων αυτών στον φυσικό περιβάλλον στο πλαίσιο της διαχείρισης και βελτίωσης των υδροτόπων (επαναπλημμύρισμα, υγρά δάση, καλαμιώνες κ.λπ.)

3. Θέσεις αγροτικών και ημιαστικών οικισμών: Πρόκειται για μεσαίους οικισμούς με πύκνωση στα κεντρικά τμήματα και αραίωση προς τα εξωτερικά όρια. Προωθείται η δημιουργία περιφερειακών ζωνών γύρω από τους υφιστάμενους οικισμούς, προορισμένων καταρχήν για κάλυψη λειτουργικών αναγκών σε συνδυασμό με ζώνες πρασίνου. Ταυτόχρονα δίδεται η κατεύθυνση βελτίωσης του οικιστικού περιβάλλοντος με εξειδικευμένες αναπλάσεις τοπικού επιπέδου. Για τις οικιστικές επεκτάσεις λαμβάνεται υπόψη η πληθυσμιακή δυναμική και το υφιστάμενο οικιστικό απόθεμα και αποφεύγεται κατά το δυνατό η επέκταση σε ΓΓ'ΥΠ.

4. Ενδιάμεσοι αγροτικοί χώροι - λοφώδεις εκτάσεις: Πρόκειται για περιοχές που καλύπτουν μεγάλο μέρος των χωρικών ενότητων συνδυασμένης οικοανάπτυξης, με μικτό χαρακτήρα χρήσεων γης και παραγωγικών δραστηριοτήτων. Προωθείται η ορθολογική αξιοποίηση των βοσκοτόπων μέσω της απογραφής και οριοθέτησης λιβαδιών και η ενίσχυση των καλλιεργειών που λειτουργούν συμπληρωματικά προς την κτηνοτροφία, καθώς και όσων αποτελούν μέρος του παραδοσιακού παραγωγικού προτύπου. Ταυτόχρονα αποτελεί στόχο η διαφύλαξη της

συνεκτικότητας της αγροτικής γης και της συνέχειας οικοτόπων και των φυσικών σχηματισμών με περιορισμό των διάσπαρτων δραστηριοτήτων.

5. Ενδιάμεσο «αγροτο-οικιστικό συνεχές»: Πρόκειται για συγκεντρώσεις βιομηχανικών και βιοτεχνικών χρήσεων, χρήσεων υπερτοπικού εμπορίου και εκθέσεων, καθώς και οικιστικών χρήσεων κατά μήκος των οδικών αξόνων. Προωθείται η οργάνωση των χρήσεων σε συνεκτικές ζώνες και ο περιορισμός της εξάπλωσης τους με περιορισμό της κατάτμησης και του μετασχηματισμού του αγροτικού χώρου, σε συνδυασμό με ποιοτική αναβάθμιση του περιβάλλοντος. Για τις οικιστικές επεκτάσεις πρέπει να τεκμηριώνεται η πληθυσμιακή δυναμική και να διασφαλίζεται κατά το δυνατόν η συνέχεια της αγροτικής γης και των φυσικών οικοτόπων.

Ο Δήμος Ιάσμου εμπίπτει στην πρώτη και δεύτερη γενική κατηγορία όσον αφορά την πεδινή νότια ζώνη του. Ενδεχομένως θα μπορούσε, για τυπικούς λόγους, να ειπωθεί ότι εμπίπτει και στην τέταρτη κατηγορία για την ημιορεινή του περιοχή η οποία όμως είναι στο μεγαλύτερο μέρος της ασυνεχής (εξαιρείται η κοιλάδα του π. Κομφάτου) και κυρίως με λίγες και διάσπαρτες αγροτικές εκτάσεις.

Όσον αφορά τον ορεινό χώρο ο Δήμος Ιάσμου εντάσσεται κατά το βόρειο τμήμα του σ' αυτόν και αναγνωρίζεται ως υποενότητα του ορεινού όγκου που έχει χαρακτηριστεί «Ανατολική Ροδόπη» για την οποία:

Συγκρατείται και ενισχύεται ο πληθυσμός μέσω της διεύρυνσης της βάσης των παραγωγικών δραστηριοτήτων και της ενίσχυσης της μεταξύ τους συμπληρωματικότητας. Ενισχύεται η αγροτική ανάπτυξη στη βάση ειδικών και εναλλακτικών προϊόντων και προωθείται η ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία. Προωθείται η εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης της κτηνοτροφίας. Για τις δύο υποενότητες της περιοχής προωθείται:

(α) ο εναλλακτικός ορεινός τουρισμός στο Πατίκιο Όρος και

(β) η ανάπτυξη των ΑΠΕ στα Αρριανά.

Γενικότερα για τον ορεινό χώρο οι κατευθύνσεις που δίνονται από το ΠΧΠ-ΑΜΘ 2018 είναι οι εξής:

Βασικές στρατηγικές κατευθύνσεις για τον ορεινό χώρο είναι η ανάδειξη της μοναδικής ταυτότητας της κάθε περιοχής, η αξιοποίηση των παραγωγικών δυνατοτήτων της στην κατεύθυνση της αειφορικής διαχείρισης των φυσικών πόρων και της οικοανάπτυξης και η βελτίωση της προσβασιμότητας των οικισμών.

- *Προωθείται η εκπόνηση των σχεδίων διαχείρισης της κτηνοτροφίας για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας, καθώς και των σχεδίων διαχείρισης των δασών για την ορθολογική ανάπτυξη της υλοτομίας.*
- *Επίσης επιδιώκεται η πιστοποίηση χαρακτηριστικών προϊόντων όπως ο καπνός ανατολικού τύπου («μπασμάς») για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας των καλλιεργειών στις ορεινές περιοχές.*
- *Προωθείται η ανάπτυξη ειδικού - εναλλακτικού τουρισμού ήπιας μορφής, κατά προτεραιότητα εντός των υφιστάμενων οικισμών ή δασικών χωριών, τόσο για λόγους*

βιωσιμότητας των τουριστικών επενδύσεων, όσο και για την ενίσχυση της βιωσιμότητας των οικισμών.

- Αναζητούνται κίνητρα για την κατασκευή ξενώνων και την αποκατάσταση -επανάχρηση υφιστάμενων αξιόλογων κτιρίων, ιδιαίτερα στους παραδοσιακούς και εγκαταλειμμένους οικισμούς.
- Για τη διασύνδεση του εναλλακτικού τουρισμού και του φυσικού περιβάλλοντος προωθείται η δημιουργία κέντρων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης καθώς και η ενίσχυση των κέντρων ενημέρωσης, με εισαγωγή νέων - καινοτόμων τεχνικών, σε επιλεγμένους οικισμούς, που αποτελούν τις βασικές διόδους προς τις περιοχές ενδιαφέροντος (...).
- Για την προστασία και ανάδειξη του ιδιαίτερου ορεινού αγροτικού τοπίου της Περιφέρειας, προωθείται η αναγνώριση περιοχών ως «Υψηλής Φυσικής Αξίας». Στόχος είναι η ένταξη τους σε ειδικό καθεστώς διαχείρισης που θα επιτρέψει τη στήριξη των παραδοσιακών αγροτικών δραστηριοτήτων που συμβάλλουν στην αγροτική βιοποικιλότητα.

Άρθρο 11: Χωρικός προσδιορισμός των βιώσιμων αναπτυξιακών ενοτήτων

Το άρθρο 11 αναφέρεται στον καθορισμό έξι (6) γενικών αναπτυξιακών ενοτήτων (που ταυτίζονται με τις ισάριθμες Περιφερειακές Ενότητες της Π-ΑΜΘ), εντός των οποίων προσδιορίζονται είκοσι (20) συνολικά βιώσιμες και λειτουργικές Αναπτυξιακές Ενότητες (Αν.Ε.), στο πλαίσιο της βέλτιστης συναρμογής του αναπτυξιακού προτύπου με τις διοικητικές ενότητες της Περιφέρειας, με στόχο την οργάνωση της ανάπτυξης της ενδοχώρας της Περιφέρειας, για την εξισορρόπηση των ανισοτήτων. Εντός των Αν.Ε. σχηματίζεται ένα δίκτυο αστικών κέντρων και οικισμών, σχετιζόμενων με τη χωρική οργάνωση των παραγωγικών δραστηριοτήτων.

Σύμφωνα με τον οικείο πίνακα 6 του ΠΧΠ-ΑΜΘ 2018 ολόκληρη η περιοχή μελέτης προσδιορίζεται ως ανεξάρτητη βιώσιμη Αναπτυξιακή Ενότητα (α/α 13), με κέντρο τον Ίασμο, ο αναπτυξιακός χαρακτήρας της οποίας ορίζεται ως εξής: "Ενότητα με πολλαπλό αναπτυξιακό χαρακτήρα. Αποτελεί ενότητα ανάπτυξης της κτηνοτροφίας, που περιλαμβάνει περιοχές έντονης γεωργικής ανάπτυξης, παράκτιας οικοανάπτυξης, συνδυασμένης οικοανάπτυξης, δασοπονίας-υλοτομίας και μεταποιητικής δραστηριότητας".

Άρθρο 12: Χωρική διάρθρωση των βασικών δικτύων μεταφορικής υποδομής

Το άρθρο 12 αναφέρεται στις στρατηγικές κατευθύνσεις και προτεραιότητες της χωρικής διάρθρωσης των βασικών δικτύων μεταφορικής υποδομής και κατ' επέκταση στις επιμέρους κατευθύνσεις ανά βασική κατηγορία μεταφορών: α) οδικό δίκτυο, β)

σιδηροδρομικό δίκτυο, γ) θαλάσσιες μεταφορές, δ) αεροπορικές μεταφορές. Για την περιοχή μελέτης αναφέρονται τα εξής:

▪ **A. Οδικό δίκτυο**

Διευρωπαϊκό / διαπεριφερειακό δίκτυο: Το διευρωπαϊκό / διαπεριφερειακό οδικό δίκτυο της Περιφέρειας περιλαμβάνει:

- την Εγνατία Οδό (μέρος του κύριου διευρωπαϊκού οδικού δικτύου), τμήμα της οποίας διασχίζει την περιοχή μελέτης στον άξονα Ανατολή – Δύση
- τον κάθετο άξονα Κομοτηνή - Νυμφαία (μέρος του εκτεταμένου διευρωπαϊκού δικτύου)

Πρωτεύον περιφερειακό δίκτυο: Το πρωτεύον περιφερειακό οδικό δίκτυο περιλαμβάνει την Παλαιά εθνική οδό Θεσσαλονίκη – Καβάλα – Ξάνθη – Πόρτο Λάγος – Κομοτηνή – Σάπες – Αλεξανδρούπολη-Φέρες (Ε.Ο.2) και την Παλαιά εθνική οδό Ξάνθης – Κομοτηνής μέσω Ιάσμου. Προωθείται η βελτίωση της παλαιάς εθνικής οδού (Ε.Ο.2) στο τμήμα Κομοτηνή – Πόρτο Λάγος.

Δευτερεύον περιφερειακό δίκτυο: Το δευτερεύον περιφερειακό οδικό δίκτυο περιλαμβάνει τις υπόλοιπες οδούς που δεν ανήκουν στην παραπάνω κατηγορία¹⁶⁹, αλλά συμπληρώνουν το κύκλωμα των κύριων ενδοπεριφερειακών συνδέσεων στο πλαίσιο του προτύπου χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας.

- Προωθούνται παρεμβάσεις για την αναβάθμιση του δευτερεύοντος περιφερειακού οδικού δικτύου, καθώς επίσης και σημειακές βελτιώσεις για τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας και την αύξηση της οδικής ασφάλειας στο σύνολο της Περιφέρειας.
 - Ιδιαίτερα ενισχύονται υποδομές προσβασιμότητας σε απομονωμένες περιοχές και βελτιώνεται και επεκτείνεται το αγροτικό και δασικό οδικό δίκτυο για την εξυπηρέτηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων της υπαίθρου.
- **B. Σιδηροδρομικό δίκτυο**

Για την ανάληψη νέου ρόλου από τον σιδηρόδρομο, προωθείται η υλοποίηση σημαντικών έργων βελτίωσης - αναβάθμισης του σιδηροδρομικού δικτύου καθώς και η δημιουργία νέων συνδέσεων με στρατηγική στόχευση και προτεραιοποίηση. Προβλέπονται (μεταξύ άλλων):

- Η αναβάθμιση και ηλεκτροκίνηση της υφιστάμενης σιδηροδρομικής γραμμής Αλεξανδρούπολης - Θεσσαλονίκης.
- Οι συνδέσεις του σιδηροδρομικού δικτύου με τις περιοχές όπου αναπτύσσονται ΒΙΠΕ-ΒΙΟΠΑ
- Δρομολόγηση της διαδικασίας δημιουργίας νέας σύνδεσης υψηλής ταχύτητας: Θεσσαλονίκη - Αμφίπολη /Ν. Ζίχνη - Καβάλα - Τοξότες (Αλεξανδρούπολη).

¹⁶⁹ Εννοεί το πρωτεύον περιφερειακό δίκτυο που αφορά σε περιφερειακές οδούς και παρακάμψεις μεγάλων αστικών κέντρων, συνδέσεις στοιχείων ενδιαφέροντος με την Εγνατία Οδό, αναβαθμίσεις σημείων εισόδου – εξόδου της Περιφέρειας και τη Χώρας κλπ.

- η ανάπτυξη προαστιακής σιδηροδρομικής σύνδεσης μεταξύ των πόλεων της Περιφέρειας, κατά προτεραιότητα μεταξύ Ξάνθης, Κομοτηνής και Αλεξανδρούπολης.
- Γ. Θαλάσσιες Μεταφορές
 Προωθείται κατά προτεραιότητα η ανάδειξη του νέου ρόλου των βασικών λιμένων, Αλεξανδρούπολης και Καβάλας, η βελτίωση των λιμενικών υποδομών και η διασύνδεση τους με τα λοιπά μεταφορικά δίκτυα. Και οι δύο αναλαμβάνουν εθνικό και διεθνή προσανατολισμό ως διεθνή διαμετακομιστικά - εμπορευματικά κέντρα, κέντρα συνδυασμένων μεταφορών και διεθνείς πύλες για τον τουρισμό, με λειτουργίες εμπορευματικού και επιβατικού λιμένα, κρουαζιέρας, ιχθυόσκαλας - αλιευτικού καταφύγιου, μαρίνας σκαφών αναψυχής και έδρας ναυταθλητικών δραστηριοτήτων. Οι δύο λιμένες λειτουργούν με συνέργεια και συμπληρωματικότητα δημιουργώντας διάδρομο πολυτροπικών μεταφορών για τη σύνδεση των λιμένων του Βορειοανατολικού Αιγαίου με τους λιμένες του Εύξεινου Πόντου και τον Δούναβη, προσφέροντας έτσι μια εναλλακτική διαδρομή προς τα στενά του Βοσπόρου.
- Δ. Αεροπορικές Μεταφορές
 Τα διεθνή αεροδρόμια Αλεξανδρούπολης και Καβάλας ορίζονται ως Κύριοι Διεθνείς Αερολιμένες. Προωθούνται κατά προτεραιότητα οι συνδέσεις με το σιδηροδρομικό δίκτυο και, κατ' επέκταση, με τα λιμάνια των δύο πόλεων. Για το αεροδρόμιο της Χρυσούπολης προωθείται η βελτίωση της συνδετήριας οδού και του ανισόπεδου κόμβου με την Εγνατία Οδό και η σύνδεση με την Καβάλα και την Ξάνθη μέσω κατάλληλων ανταποκρίσεων με τα ΜΜΜ. Διερευνάται η δυνατότητας ανάπτυξης εμπορευματικών αερομεταφορών (cargo) στους δύο αερολιμένες, για τη μεταφορά ευαίσθητων προϊόντων.

Είναι προφανείς οι θετικές -ως παράπλευρες- επιπτώσεις που θα υπάρξουν για το Δ. Ιάσμου από την βελτίωση-ανάπτυξη όλων των παραπάνω υποδομών.

Άρθρο 13: Χωρική διάρθρωση των βασικών δικτύων τεχνικής υποδομής

Το άρθρο 13 αναφέρεται σε κατευθύνσεις για τη χωρική διάρθρωση των δικτύων τεχνικής υποδομής. Από τις γενικές κατευθύνσεις και το σχετικό συνδημοσιευμένο χάρτη Π.2γ προκύπτουν τα εξής που αφορούν (και) την περιοχή μελέτης:

- Α. Υποδομές ενέργειας:
 - > Ενεργός ένταξη της Περιφέρειας στα διεθνή ενεργειακά δίκτυα, τόσο στο επίπεδο των αγωγών φυσικού αερίου, όσο και στο πλαίσιο των διασυνδέσεων με τα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας των όμορων χωρών.

- > Αξιοποίηση των πολλαπλών ενεργειακών πηγών της Περιφέρειας στο πλαίσιο υποστήριξης της ανάπτυξης άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων, με την ενίσχυση των συνεργείων στο παραγωγικό πεδίο.
- > Ανάπτυξη ποιοτικών, αξιόπιστων και οικονομικά προσιτών ενεργειακών υπηρεσιών, ως μέσο ενίσχυσης της χωρικής και κοινωνικής συνοχής.
- > Ανάπτυξη όλων των ενεργειακών πηγών, συμπεριλαμβανομένων ιδίως των ΑΠΕ, με γνώμονα την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και του τοπίου της Περιφέρειας.
- > Ανάλυση οριζόντιων, ποιοτικού χαρακτήρα, δράσεων, που αφορούν στην ενίσχυση της συμβολής των τοπικών φορέων σε προγράμματα μείωσης της κατανάλωσης και αύξησης της ενεργειακής απόδοσης.
- > Προωθείται η ολοκλήρωση του συνόλου των έργων ανάπτυξης του βασικού συστήματος των 400kV για την εξασφάλιση ικανοποιητικών επιπέδων τάσης, ακόμη και σε περιπτώσεις διαταραχών και τη βελτίωση της ικανότητας υποδοχής- μεταφοράς της παραγόμενης ισχύος από τις μονάδες ΑΠΕ.
- > Προωθείται στρατηγικά η ανάπτυξη των δικτύων φυσικού αερίου. Ολοκληρώνεται η κατασκευή των μεγάλων αγωγών, που προωθείται στο επίπεδο διακρατικών συμφωνιών.
- > Προωθείται η αξιοποίηση μέσω της ανάπτυξης ΑΠΕ του σημαντικού αιολικού δυναμικού της Περιφέρειας, καθώς και των υδατικών πόρων και των γεωθερμικών πεδίων.
- > Αξιοποιείται η Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ 1 του ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ), με φέρουσα ικανότητα 538 τυπικές ανεμογεννήτριες -ενδεικτικής παραγωγικής ισχύος 1.076 MW, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του άρθρου 14.

Επισήμανση: Η περιοχή μελέτης δεν εντάσσεται στην ΠΑΠ1, αλλά η παρουσία σημαντικού και εκμεταλλεύσιμου αιολικού δυναμικού καταδεικνύεται από τα υπό αδειοδότηση ή αιτούμενα είκοσι δύο (22) αιολικά πάρκα

- > Προώθηση της υλοποίησης μικρών υδροηλεκτρικών έργων (ΜΥΗΕ) για την κάλυψη τοπικών αναγκών ύδρευσης και άρδευσης, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των Σχεδίων Διαχείρισης Υδατικών Διαμερισμάτων Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Επισήμανση: Στην περιοχή μελέτης προγραμματίζεται Υ/Η σταθμός <15MW (βλ. χάρτη Π2.γ)

- > Η αξιοποίηση των πλούσιων γεωθερμικών πεδίων σε περιφερειακό επίπεδο (έχουν εντοπισθεί μέχρι σήμερα δέκα γεωθερμικά πεδία) αξιολογείται ότι συνιστά σημαντική προοπτική για την Περιφέρεια, ανάλογα με τις εναλλακτικές δυνατότητες που υπάρχουν και με βάση τη συγκρότηση και σταδιακή

υλοποίηση ενός συνολικού στρατηγικού σχεδιασμού. Στόχοι είναι η διαφύλαξη της βιωσιμότητας του πόρου, η αποτελεσματικότητα καθώς και η συμβατότητα-συμπληρωματικότητα με άλλες χρήσεις, το περιβάλλον και το τοπίο. Η στρατηγική αξιοποίησης της γεωθερμίας στον πρωτογενή τομέα στοχεύει στη δημιουργία συνεταιριστικών δικτύων δημοτικού και διαδημοτικού επιπέδου. Παράλληλα, προωθείται η αξιοποίηση της γεωθερμίας για την ανάπτυξη δικτύων τηλεθέρμανσης των οικισμών.

Επισήμανση:

α)Γεωθερμικό πεδίο εντοπίζεται στα νοτιοδυτικά της περιοχής μελέτης περιλαμβάνοντας μικρό τμήμα του δήμου.

β)Προκαλεί εντύπωση η απουσία κατευθύνσεων (στο άρθρο αυτό) σε σχέση με τη χωροθέτηση νέων φωτοβολταϊκών μονάδων παραγωγής ενέργειας (κατευθύνσεις υπάρχουν στο άρθρο 14). Ωστόσο στο χάρτη Π2.γ απεικονίζεται εντός της περιοχής μελέτης θέση προγραμματιζόμενης εγκατάστασης >2MW.

- Β. Υποδομές τηλεπικοινωνιών:
 - > Διευρύνεται η γεωγραφική κάλυψη ευρυζωνικών δικτύων στις ακάλυπτες ενδότερες περιοχές του ορεινού χώρου και της υπαίθρου της Περιφέρειας («λευκές περιοχές»). Επιπλέον, αξιοποιείται η τοπική ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα, που διαθέτει σημαντικούς πυρήνες εξειδίκευσης στον τομέα των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και μπορεί να αποτελέσει μοχλό διάδοσης των καινοτομιών σε όλο το φάσμα της τοπικής οικονομίας και των επιχειρήσεων. Ενισχύονται οι δεσμοί μεταξύ επιχειρηματικού και ερευνητικού τομέα με την υποστήριξη της περιφερειακής διοίκησης.
 - > Ορίζεται ως κύρια στόχευση βραχυπρόθεσμης προοπτικής η ενίσχυση της προσφοράς δημόσιου ψηφιακού περιεχομένου (εφαρμογές / υπηρεσίες και ανοικτά δεδομένα) αποκλειστικά περιφερειακού ενδιαφέροντος, με στόχο την ολοκληρωμένη υποστήριξη του πλέγματος των παρεμβάσεων που δρομολογεί η Περιφέρεια, με έμφαση στον πολιτιστικό τουρισμό, την εξυπηρέτηση των επισκεπτών, την ανοικτή πρόσβαση δημόσιων δεδομένων και συστήματα «έξυπνων πόλεων».
- Γ1. Υποδομές ύδρευσης:
 - > Υιοθετούνται οι κατευθύνσεις για το πόσιμο νερό, όπως καταγράφονται στα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών, Υδατικών

- Διαμερισμάτων Ανατολικής Μακεδονίας (ΥΔ 11) και Θράκης (ΥΔ 12), όπως ισχύουν.
- > Προωθείται η σταδιακή μείωση της ύδρευσης από γεωτρήσεις, επομένως προωθούνται έργα που εξασφαλίζουν την παροχή πόσιμου ύδατος από επιφανειακές πηγές παροχής.
 - > Προβλέπεται η σταδιακή αντικατάσταση των τμημάτων δικτύων που περιλαμβάνουν αμιαντοσωλήνες, καθώς και τα συνοδευτικά έργα ποιοτικού ελέγχου και μετρήσεων, ενώ σημαντικός παράμετρος θεωρείται και η ελάττωση των απωλειών ύδατος κατά τη μεταφορά του, λόγω τεχνικών προβλημάτων των δικτύων.
 - > Διερευνάται η ανεύρεση νέων υδάτινων πόρων, για την ενίσχυση των δικτύων.
 - > Εξετάζεται η αντικατάσταση τμημάτων των δικτύων ύδρευσης σε μικρότερους οικισμούς.
- Γ2. Υποδομές αποχέτευσης:
- > Προβλέπεται η κατάλληλη επεξεργασία των υγρών αποβλήτων σύμφωνα με τις κοινοτικές οδηγίες.
 - > Απαραίτητος θεωρείται ο εξοπλισμός με πλήρες αποχετευτικό δίκτυο και Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) κάθε οικισμού με πληθυσμό άνω των 2.000 κατοίκων σύμφωνα με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ
- Επισήμανση: Ήδη βρίσκεται σε φάση υλοποίησης η Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) στην περιοχή του οικισμού Ιάσμου η οποία θα εξυπηρετήσει επίσης τους οικισμούς του Κοπτερού και της Διαλαμπής.
- > Στους μικρότερους οικισμούς διερευνάται η σταδιακή δημιουργία αποχετευτικών δικτύων, ώστε να εξαλειφθεί το φαινόμενο της εξυπηρέτησης με το σύστημα των βόθρων.
- Δ1. Διαχείριση Υδάτων:
- > Η διαχείριση των υδάτων ακολουθεί τις κατευθύνσεις που προβλέπονται στα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών, Υδατικών Διαμερισμάτων Ανατολικής Μακεδονίας (ΥΔ 11) και Θράκης (ΥΔ 12), όπως ισχύουν.
- Δ2. Υποδομές άρδευσης:
- > Ολοκληρώνονται, σταδιακά κατά περιοχές, οι τεχνικές υποδομές άρδευσης σε τοπικό επίπεδο.

- > Σε επιμέρους περιοχές προβλέπονται φράγματα για τη βελτίωση των συνθηκών διαχείρισης των υδάτων προς άρδευση. Προτεραιότητα αποτελεί η ολοκλήρωση όλων των τεχνικών έργων ταμίευσης υδάτων, ενώ και η κατασκευή των αρδευτικών δικτύων προωθείται σε περιοχές όπου υπάρχουν ή προβλέπεται να κατασκευαστούν ταμιευτήρες για την αξιοποίηση των συλλεγόμενων υδάτων.

Επισήμανση: Από το χάρτη Π.2γ προκύπτει προγραμματιζόμενη δημιουργία ταμιευτήρα/φράγματος εντός της περιοχής μελέτης (π. Κομψάτο) για αρδευτική χρήση.

- > Σε κάθε περίπτωση λαμβάνονται υπόψη τόσο η οικολογική παροχή για τους ποταμούς όσο και οι σωρευτικές επιπτώσεις στα φαινόμενα διάβρωσης.

➤ Δ3. Υποδομές αντιπλημμυρικής προστασίας:

- > Σε πρώτη προτεραιότητα παραμένουν οι Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας: Οι χαμηλές ζώνες του ποταμού Κομψάτου, Ασπροτόταμου και οι παράχθιες εκτάσεις της Λίμνης Βιστωνίδας στην πεδιάδα Ξάνθης – Κομοτηνής.
- > Προωθείται η έναρξη των προγραμματισμένων διερευνήσεων ως προς τους τρόπους προσαρμογής της Περιφέρειας στην κλιματική αλλαγή συνολικά.
- > Υιοθετούνται οι κατευθύνσεις των Σχεδίων Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Ανατολικής Μακεδονίας, Θράκης και Ποταμού Έβρου, όπως ισχύουν.

➤ Δ4. Διάβρωση ακτών

- > Προωθούνται κατά προτεραιότητα παρεμβάσεις για την προστασία από τη διάβρωση των ακτών:

Παραλιακή ζώνη Αλεξανδρούπολης: μέτρα αντιστήριξης του παραλιακού μετώπου. - Ακτή Ραψάνης: έργα προστασίας και τοπικών διαμορφώσεων για την αποτροπή της κατάρρευσης έργων στην ακτή από διάβρωση και υποσκαφή. - Παραλιακή ζώνη από Νέα Πέραμο έως παραλία Οφρυνίου: έργα προστασίας της ακτής με εφαρμογή ήπιων τεχνικών ελέγχου της διάβρωσης. - Παραλιακή ζώνη του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ: έργα για τις λουρονησίδες που χωρίζουν τις λιμνοθάλασσες από τη θάλασσα. - Ποταμός Έβρος (περιοχή Δέλτα): έργα δημιουργίας αναβαθμών για την παρεμπόδιση της διόδου νερού προς τη θάλασσα.

Ανάλογες παρεμβάσεις προωθούνται για το Δέλτα του ποταμού Νέστου και για τη λιμνοθάλασσα Βιστωνίδα.

- Δ5. Υποδομές για τα στερεά απόβλητα:
 - > Υιοθετείται το ολοκληρωμένο σχέδιο του οικείου Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ), όπως ισχύει.

Επισήμανση: Το 2020 εγκρίθηκε αναμόρφωση του (υπερκειμένου) Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου 39/31-8-2020, ΦΕΚ 185Α/2020), στο οποίο τίθενται αναβαθμισμένοι γενικοί και ειδικότεροι στόχοι σε σχέση με τη διαχείριση των αποβλήτων. Πρόσφατα (Απρίλιος 2023) εγκρίθηκαν τροποποιήσεις του εγκεκριμένου ΕΣΔΑ/2020 (Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου 5/18-4-2023, ΦΕΚ 94Α/2023), "προκειμένου να καταστεί ευχερέστερη η εφαρμογή του, να διευκολυνθεί η χρηματοδότηση των απαιτούμενων έργων και να εξασφαλισθεί παράλληλα μεγαλύτερος βαθμός ευελιξίας στη διαχείριση αστικών αποβλήτων". Κατά συνέπεια αναμένεται ανάλογη προώθηση ενεργειών, τυχόν προκυπτουσών αναγκαίων προσαρμογών του ΠΕΣΔΑ/ΑΜΘ.

- > Προβλέπεται η δημιουργία Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (χάρτης Π.2γ), πλησίον του Ιάσμου¹⁷⁰.

Άρθρο 14: Χωρική διάρθρωση, εξειδίκευση και συμπληρωματικότητα των παραγωγικών δραστηριοτήτων

Το άρθρο 14 αναφέρεται στη χωρική έκφραση των παραγωγικών δραστηριοτήτων κατά τομέα ή κλάδο και σε κανόνες ανάπτυξης αυτών, παρέχει δε τις περισσότερες άμεσες κατευθύνσεις για το σχεδιασμό του φυσικού χώρου (εξειδικεύοντας γενικές κατευθύνσεις και προβλέψεις των προηγούμενων άρθρων). Αρθρώνεται σε έξι (6) βασικές ενότητες: α) περιοχές ανάπτυξης πρωτογενούς τομέα, β) περιοχές ανάπτυξης εξορυκτικών δραστηριοτήτων, γ) περιοχές ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων του δευτερογενούς τομέα, δ) βασικές μονάδες ενέργειας, ε) περιοχές ανάπτυξης τουρισμού και στ) εμπόριο¹⁷¹. Οι κατευθύνσεις που σχετίζονται (άμεσα ή έμμεσα) με την περιοχή μελέτης κατά τομέα / κλάδο, όπως προκύπτουν από το λεκτικό της εγκριτικής απόφασης και τον οικείο συνδημοσιευμένο χάρτη Π.2α, έχουν ως εξής:

Α. Περιοχές ανάπτυξης πρωτογενούς τομέα

- *Γεωργία.*
Για να επιτευχθούν οι στόχοι της αναδιάρθρωσης του υφιστάμενου παραγωγικού προτύπου με την προώθηση της πολυκαλλιέργειας και καλλιεργειών προσανατολισμένων στις διεθνείς αγορές ή στην υποκατάσταση των εισαγωγών, βασική προτεραιότητα αποτελεί η στροφή στις εντατικές, δυναμικές και βιολογικές

¹⁷⁰ Κάτι το οποίο δεν επιβεβαιώνεται από το αντίστοιχο ΠΕΣΔΑ.

¹⁷¹ Οι βασικές ενότητες δε χαρακτηρίζονται από τον ίδιο βαθμό εξειδίκευσης καθώς φερ' ειπείν η ενότητα του Τουρισμού εξειδικεύεται σε υποενότητες, περιπτώσεις και υποπεριπτώσεις, ενώ εκείνη του Εμπορίου εξειδικεύεται ελάχιστα.

καλλιέργειες, καθώς και η χρήση καινοτόμων πρακτικών μέσω και της γεωθερμίας.

Ειδικότερα:

- Διαφυλάσσεται και προστατεύεται η γεωργική γη μεσο-μακροπρόθεσμα μέσω του οριστικού καθορισμού περιοχών ως Γεωργικής Γης Υψηλής Παραγωγικότητας.
- Στηρίζεται η μεταποίηση, τυποποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων στο πλαίσιο της συμπλήρωσης του αγροτοδιατροφικού συμπλέγματος.
- Διαφυλάσσονται και ενισχύονται οι καλλιέργειες με τοπικά χαρακτηριστικά, όπως οι αμπελώνες στην περιοχή της ΠΕ Δράμας και των παρυφών του Παγγαίου, ελαιώνες, εκτάσεις με οπωροφόρα δέντρα κ.λπ.
- Επεκτείνονται περαιτέρω σε νέες ζώνες οι εκτάσεις με αρδευτικά δίκτυα και εκσυγχρονίζονται παλαιά δίκτυα άρδευσης (κατά προτεραιότητα εντός των χωρικών ενότητων έντονης γεωργικής ανάπτυξης), λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθύνσεις των Σχεδίων Διαχείρισης Υδατικών Πόρων.
- Συνεχίζονται οι αγροτικοί αναδασμοί κατά περίπτωση, σε σχέση και με την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών, τα λοιπά εγγειοβελτιωτικά έργα και τις λειτουργικές απαιτήσεις των νέων ειδών. Οι αναδασμοί λαμβάνουν υπόψη το φυσικό περιβάλλον και διατηρούνται οι υφιστάμενοι φυτοφράκτες ή δημιουργούνται νέοι με σχετική πρόβλεψη.
- Αξιοποιείται η γεωθερμία για την ανάπτυξη θερμοκηπιακών καλλιεργειών.
- Αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της έρευνας, όπως ο εδαφολογικός χάρτης για τη βελτιστοποίηση των τεχνικών και πρακτικών καλλιέργειας.
- Αποκαθίστανται οικολογικά απαξιωμένοι αγροί λόγω αστοχιών στις διαδικασίες επέκτασης των γεωργικών εκτάσεων εις βάρος φυσικών οικοτόπων (κατά προτεραιότητα εντός των χωρικών ενότητων παράκτιας οικοανάπτυξης).
- Προστατεύονται, ενισχύονται και επεκτείνονται οι περιοχές και προϊόντα ΠΟΠ (Προϊόντα Ονομασίας Προέλευσης) και ΠΓΕ (Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης).
- Εφαρμόζονται προγράμματα δράσης και παρακολούθησης για τη μείωση της νιτρορρύπανσης γεωργικής προέλευσης στις περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως ευπρόσβλητες σε νιτρορρύπανση.
- Στις χωρικές ενότητες έντονης γεωργικής ανάπτυξης προωθείται κατά προτεραιότητα ο καθορισμός περιοχών ΓΓΥΠ και δίδεται η κατεύθυνση αποκλειστικής χωροθέτησης δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων που έχουν άμεση συνάφεια με την αγροτική δραστηριότητα δηλαδή όσων εμπíπτουν στην έννοια της αγροτικής εκμετάλλευσης όπως ορίζεται στον ν. 3874/2010.
- Στις χωρικές ενότητες παράκτιας οικοανάπτυξης προωθείται η εισαγωγή της βιολογικής καλλιέργειας, κατά προτεραιότητα σε επιλεγμένους θύλακες, σε συνδυασμό με την ανάγκη προστασίας του υδροφόρου ορίζοντα και των επιφανειακών υδάτων σε περιοχές υγροτόπων.

- Στις αγροτικές περιοχές, εκτός των ενοτήτων έντονης γεωργικής ανάπτυξης, δίδεται η κατεύθυνση διαφύλαξης της συνεκτικότητας της αγροτικής γης και της συνέχειας των οικοτόπων και των φυσικών σχηματισμών με περιορισμό των διάσπαρτων δραστηριοτήτων και συγκέντρωση τους περιφερειακά των υφιστάμενων οικισμών ή εντός οργανωμένων υποδοχέων.
- **Κτηνοτροφία.**

Ενισχύεται η απασχόληση και η παραγωγικότητα μέσω του εξορθολογισμού του προτύπου ανάπτυξης της κτηνοτροφίας. Βασικές προτεραιότητες είναι η επίλυση των προβλημάτων διαχείρισης των βοσκοτόπων, η αντιμετώπιση των κατά τόπους περιβαλλοντικών πιέσεων από την άσκηση της δραστηριότητας, η ενίσχυση της μεταποίησης και τυποποίησης προϊόντων, καθώς και η παραγωγή προϊόντων ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ). Σε αυτό το πλαίσιο:

 - Προωθείται η εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης της κτηνοτροφίας και η θεσμοθέτηση ζωνών ελεγχόμενης και εναλλασσόμενης βόσκησης. Ιδιαίτερα στις προστατευόμενες και στις δασικές περιοχές τα μέτρα διαχείρισης της βόσκησης εντάσσονται στα οικεία Σχέδια Διαχείρισης.
 - Η εκτατική κτηνοτροφία προωθείται στις χωρικές ενότητες έντονης γεωργικής ανάπτυξης, κτηνοτροφίας, δασοκομίας-υλοτομίας, συνδυασμένης και παράκτιας οικοανάπτυξης.
 - Η εντατική κτηνοτροφία προωθείται κυρίως στις χωρικές ενότητες ανάπτυξης κτηνοτροφίας του άρθρου 6. Πέραν των γενικών όρων και περιορισμών του ν. 4056/2012, συστήνεται ο περιορισμός του μεγέθους και η χωρική διασπορά (αποφυγή μεγάλων συγκεντρώσεων) των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων εντατικής μορφής.

Επισήμανση: Στις ΧΕ ανάπτυξης κτηνοτροφίας (όπως εντοπίζεται και στην περιοχή μελέτης) προωθείται τόσο η εκτατική όσο και η εντατική κτηνοτροφία.
- Σε όλες τις χωρικές ενότητες προωθείται ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, με στόχο να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα από την άσκηση της δραστηριότητας και κυρίως τη διαχείριση των αποβλήτων τους. Επέκταση υφιστάμενων μονάδων επιτρέπεται μόνο εφόσον συνδυάζεται με μέτρα εκσυγχρονισμού και βελτιωμένης διαχείρισης αποβλήτων της εγκατάστασης. Σε περίπτωση που, από την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4056/2012, δεν είναι δυνατή η αδειοδότηση λειτουργίας εγκαταστάσεων στη σημερινή τους θέση, η μετεγκατάσταση τους συστήνεται να γίνεται εντός του πλησιέστερου κτηνοτροφικού πάρκου (εφόσον έχει οριστεί).
- Προωθείται η παροχή ενισχύσεων για τη δημιουργία ή τον εκσυγχρονισμό μικρών και μεσαίων εγκαταστάσεων μεταποίησης κτηνοτροφικών προϊόντων, με προτεραιότητα στις χωρικές ενότητες ανάπτυξης κτηνοτροφίας.
- Προωθείται η δημιουργία εκτατικών κτηνοτροφικών πάρκων, με στόχο την ενίσχυση της συμπληρωματικότητας γεωργίας - κτηνοτροφίας. Ως περιοχές αναζήτησης για

τη χωροθέτηση κτηνοτροφικών πάρκων ορίζονται οι χωρικές ενότητες ανάπτυξης κτηνοτροφίας. Ως εργαλείο υλοποίησης, κρίνεται σκόπιμο να εξεταστεί η χωροθέτηση ΠΟΑΠΔ, με δυνατότητες καθετοποίησης της παραγωγής. Στην οργάνωση τέτοιων πάρκων λαμβάνεται υπόψη η μεταδοτικότητα των ζωνοδύων της περιοχής.

- Στις χωρικές ενότητες παράκτιας οικοανάπτυξης προωθείται η ενίσχυση ειδών που συμβάλλουν στην ορθή διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, όπως τα βουβάλια.
- **Αλιεία.**

Δίδεται προτεραιότητα στην προστασία των αλιευτικών πεδίων σε σχέση με άλλες δραστηριότητες που ασκούνται στο θαλάσσιο χώρο, όπως οι θαλάσσιες μεταφορές και η εξόρυξη υδρογονανθράκων, λαμβάνοντας υπόψη ειδικότερες διατάξεις που θα προκύψουν από τα προεδρικά διατάγματα χαρακτηρισμού των περιοχών δικτύων Natura 2000 σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6 του ν. 3937/2011. Αντίστοιχα, διερευνώνται τυχόν θετικές συνέργειες, όπως η πιθανότητα χρήσης των θαλάσσιων ΑΠΕ ως τεχνητοί ύφαλοι για την αύξηση των ιχθυοαποθεμάτων.
- **Υδατοκαλλιέργειες**

Όσον αφορά στις θαλάσσιες υδατοκαλλιέργειες, δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης της οστρακοκαλλιέργειας (σε συνέχεια της υφιστάμενης δραστηριότητας) εμφανίζουν τμήματα των περιοχών «Στρυμωνικός Κόλπος Σερρών-Καβάλας» (στην ακτογραμμή του Παγγαίου), «Ηρακλείσα-Νέα Πέραμος Καβάλας» (στις βραχώδεις ακτές γύρω από τη Νέα Πέραμο, εξωτερικά του κόλπου), «Αγίασμα-Κεραμωτή-Εράσμιο Καβάλας-Ξάνθη» (στις παράκτιες ζώνες των λιμνοθαλασσών της Κεραμωτής) και «Βιστωνικός Κόλπος Ξάνθης Ροδόπης» (στην ακτογραμμή του Βιστωνικού κόλπου).

Προωθείται για τις περιοχές αυτές ο καθορισμός Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ) στην κατεύθυνση κοινών εγκαταστάσεων υποστηρικτικών δομών και συσκευασίας σε βέλτιστο χώρο για τις εκμεταλλεύσεις και τις λοιπές χρήσεις του παράκτιου χώρου.
- Όσον αφορά στις υδατοκαλλιέργειες λιμνοθαλασσών, με μεθόδους εκτατικής - φυσικής διαχείρισης των αλιευμάτων, στόχος είναι αφενός η καλύτερη οργάνωση της δραστηριότητας και αφετέρου η αύξηση της αναγνωρισιμότητας και η βελτίωση της προώθησης των προϊόντων της υδατοκαλλιέργειας. Εξετάζεται το ενδεχόμενο δημιουργίας ΠΟΑΥ στις περιοχές των λιμνοθαλασσών, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι χερσαίες μονάδες συσκευασίας - μεταποίησης, αποθήκευσης υλικών και μηχανημάτων κ.λπ. Ειδικά για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που επηρεάζουν τόσο την παραγωγικότητα όσο και την οικολογική κατάσταση των λιμνοθαλασσών της Περιφέρειας εξετάζεται η δυνατότητα δημιουργίας τεχνητών υδροβιότοπων (καλαμιώνων) για την προηγούμενη απορρύπανση των εισρεομένων υδάτων εντός των λιμνοθαλασσών.

- Όσον αφορά στην υδατοκαλλιέργεια γλυκών υδάτων, η δραστηριότητα ενισχύεται και εξετάζεται η δυνατότητα οργάνωσης μικρών ΠΟΑΥ σε περιοχές σημαντικών συγκεντρώσεων μονάδων, όπως στην ευρύτερη περιοχή της Δράμας, αλλά και στους ποταμούς του Βόρειου Έβρου. Ενθαρρύνεται η χρήση της γεωθερμίας για κάποιους τύπους υδατοκαλλιέργειας (π.χ. εκτροφή χελιών). Ενθαρρύνονται οι δυνατότητες εναλλακτικού τουρισμού, συμπεριλαμβανομένου και του αλιευτικού, στις περιοχές των λιμνοθαλασσών ή των εσωτερικών υδάτων, χωρίς διατάραξη της παραγωγικής ικανότητας τους.
- Χάρτης Π.2α: Ζώνη αναζήτησης ΠΟΑΥ (Περιοχής Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών) νότια στη λίμνη Βιστωνίδα.
- **Δασική εκμετάλλευση**
 Η ανάπτυξη της δασοπονίας (δασοκομία, υλοτομία, μελισσοκομία) αποτελεί βασικό πυλώνα ενίσχυσης των ορεινών περιοχών της Περιφέρειας.
 - Βασική προτεραιότητα αποτελεί η επίλυση των προβλημάτων που σχετίζονται με το θεσμικό πλαίσιο διαχείρισης και ιδίως η ρύθμιση της δασικής διαχείρισης σε σχέση με τη δραστηριότητα της κτηνοτροφίας.
 - Για την ενίσχυση της δασοκομίας και της υλοτομίας προωθείται η δημιουργία και ο εκσυγχρονισμός μονάδων μεταποίησης δασικών προϊόντων, η πιστοποίηση των δασικών προϊόντων που προέρχονται από προστατευόμενες περιοχές και η βελτίωση της οργάνωσης για τη διάθεση των προϊόντων της υλοτομίας, ούτως ώστε να γίνεται διάκριση μεταξύ των ποιοτικών προϊόντων και των καυσόξυλων.
 - Ενισχύονται οι σχετικές υποδομές προσπέλασης και διαχείρισης των δασικών περιοχών.
- **Θερμοκηπιακές εκμεταλλεύσεις**
 Η περιοχή μελέτης περιλαμβάνεται κατά ένα μικρό τμήμα της στα νοτιοδυτικά σε εκείνες όπου αναζητούνται ζώνες ανάπτυξης των θερμοκηπιακών εκμεταλλεύσεων (Ζώνες ΖΑ σύμφωνα με το χάρτη Π2.α). Στις γενικές κατευθύνσεις περιλαμβάνονται:
 - Η αναζήτηση ζωνών ανάπτυξης των θερμοκηπιακών εκμεταλλεύσεων σε άμεση σχέση με τα γεωθερμικά πεδία για τη διευκόλυνση και οργάνωση της δραστηριότητας, λαμβάνοντας υπόψη υφιστάμενες δραστηριότητες, καθώς και η διαφύλαξη της υφιστάμενης παραγωγικότητας των γεωργικών εδαφών και των πραγματοποιημένων και προγραμματιζόμενων επενδύσεων σε γεωργικά έργα. Εντός της γεωργικής γης αναζητούνται κατά προτεραιότητα δραστηριότητες συναφείς με τη γεωργική δραστηριότητα.
 - Προωθείται, η ένταξη των θερμοκηπιακών εκμεταλλεύσεων στα πλαίσια της πολυκαλλιέργειας.
 - Η χωροθέτηση και λειτουργία μεμονωμένων μονάδων σχετίζεται με την ανάπτυξη και άλλων ενεργειακών υποδομών. Η χωροθέτηση νέων μεμονωμένων μονάδων γίνεται κατά προτεραιότητα εκτός ΓΓΥΠ, εκτός και αν απουσιάζουν τεκμηριωμένα εναλλακτικές δυνατότητες.

Β) Περιοχές ανάπτυξης εξορυκτικών δραστηριοτήτων

Η ενότητα αφορά στη λατομική δραστηριότητα, τη μεταλλευτική δραστηριότητα και την εξόρυξη υδρογονανθράκων, που εντοπίζονται κυρίως στις αντίστοιχες χωρικές ενότητες του άρθρου 6 (στις οποίες δεν περιλαμβάνεται ο Δήμος Ιάσμου). Ως εκ τούτου δεν υπάρχουν συγκεκριμένες κατευθύνσεις για την περιοχή μελέτης. Οι γενικές κατευθύνσεις είναι ότι:

- Από τον υποκείμενο σχεδιασμό θεσπίζονται συγκεκριμένοι χωρικοί περιορισμοί σε σχέση με την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου.
- Η δυνατότητα ανάπτυξης μεταλλευτικών δραστηριοτήτων που εμφανίζονται ως μελλοντικό παραγωγικό δυναμικό εξετάζεται λαμβάνοντας υπόψη τα βασικά της χαρακτηριστικά και τις συναρτώμενες με αυτά επιπτώσεις στο αναπτυξιακό και χωρικό πρότυπο και τη φυσική και πολιτιστική κληρονομιά της ευρύτερης περιοχής εγκατάστασης.
- Κατά την έγκριση ή αναθεώρηση του υποκείμενου χωρικού σχεδιασμού ως εργαλείου επίλυσης των συγκρούσεων χρήσεων γης θα πρέπει να εξετάζεται η δυνατότητα αξιοποίησης των κοιτασμάτων ορυκτών πρώτων υλών, σύμφωνα με τα παρακάτω κριτήρια:
 - Βασικό κριτήριο για τη χωροθέτηση νέων περιοχών μεταλλευτικών δραστηριοτήτων συνιστά η συμβολή τους στο ισοζύγιο μεταξύ προστασίας του περιβάλλοντος και ανάπτυξης.
 - Προτεραιότητα έχουν οι δραστηριότητες που έχουν μεγαλύτερη σημασία για το κατά περίπτωση τοπικό παραγωγικό σύστημα.
 - Η εξόρυξη αποτελεί δραστηριότητα που αφορά στην ευρύτερη -και όχι μόνο την άμεση-περιοχή του κάθε έργου και δεν αντιμετωπίζεται ως μια μεμονωμένη δραστηριότητα. Η χωροθέτηση των μεταλλευτικών δραστηριοτήτων πρέπει να διασφαλίζει τη δυνατότητα διενέργειας εξορυκτικών εργασιών και μεταφοράς των προϊόντων τους, λαμβάνοντας υπόψη ότι η θέση τους στον χώρο δεν μπορεί να μεταβληθεί, μαζί με τους δημόσιους μεταλλευτικούς χώρους, τις παραχωρήσεις μεταλλείων και τις θέσεις βιομηχανικών ορυκτών.
 - Η εκμετάλλευση των ορυκτών πρώτων υλών οδηγεί σε ορατό αποτύπωμα κατά τη διάρκεια της εκμετάλλευσης, και το αποτύπωμα αυτό πρέπει να μειώνεται σημαντικά μετά το πέρας αυτής με την εφαρμογή των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνολογιών.
 - Η εξόρυξη μπορεί να αποτελέσει μια δραστηριότητα επικίνδυνη για το περιβάλλον και για αυτό το λόγο συνδέεται με δέσμευση για τη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων ασφαλείας και προστασίας του περιβάλλοντος, που προβλέπει τόσο η ευρωπαϊκή όσο και η ελληνική νομοθεσία.

Με αυτά τα δεδομένα, οι δραστηριότητες που θέτουν συνολικότερα ζητήματα ως προς την αναπτυξιακή φυσιογνωμία περιοχών και δημιουργούν ζήτημα ευρύτερων περιβαλλοντικών επιπτώσεων θα πρέπει να αποκλείονται.

Γ) Περιοχές ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων του δευτερογενούς τομέα

Για την περιοχή μελέτης ισχύουν οι κάτωθι γενικές κατευθύνσεις του Πλαισίου:

- Προωθείται η ενίσχυση της οργανωμένης χωροθέτησης και η περιβαλλοντική εξυγίανση και λειτουργική αναβάθμιση των υφιστάμενων συγκεντρώσεων, με βέλτιστη αξιοποίηση των υφιστάμενων υποδοχέων και δημιουργία των απαραίτητων υποδομών. Προκρίνεται συνολικά η ενδυνάμωση των υφιστάμενων βιομηχανικών περιοχών, με την ένταξη τους στο καθεστώς των Επιχειρηματικών Πάρκων (ΕΠ) του ν. 3982/2011, ώστε να δοθούν αυξημένες δυνατότητες για τη συμπληρωματική ανάπτυξη δραστηριοτήτων του τριτογενούς τομέα που μπορούν να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στις μεταποιητικές μονάδες.
- Αξιοποιείται η δυνατότητα θέσπισης «ενδιάμεσων», μη πολεοδομούμενων, υποδοχέων (ΕΠ Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης -ΕΠΕΒΟ) για τις περιοχές που δεν διαθέτουν τη δυναμική ανάπτυξης ΕΠ άλλων τύπων.
- Όσον αφορά ιδιαίτερα στον στόχο ενίσχυσης της συμπληρωματικότητας του δευτερογενούς με τον πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας προωθείται η θεσμοθέτηση οργανωμένων υποδοχέων δραστηριοτήτων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων στις περιοχές του Διδυμότειχου, της Δράμας, της Καβάλας και του Σουφλίου, η υλοποίηση των ΒΙΟΠΑ που έχουν θεσμοθετηθεί από τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού στους Δήμους Ιάσμου και Καλαμπακίου, η δημιουργία ΒΙΟΠΑ στην περιοχή του Κάτω Νευροκοπίου, καθώς και η οργάνωση ΠΟΑΠΔ στον Δήμο Παγγαίου και στον Δήμο Νέστου.
- Για τις χωρικές ενότητες μεταποιητικής δραστηριότητας του άρθρου 6 δίδονται οι εξής εξειδικευμένες κατευθύνσεις:
3. Περιοχή κατά μήκος του άξονα Ιάσμου - Κομοτηνής- Σαπών - Αλεξανδρούπολης:
Χαρακτηριστικό της περιοχής είναι η ύπαρξη δύο μεγάλων αλλά εν πολλοίς αναξιοποίητων ΒΙΠΕ, οι οποίες απαιτείται να ενισχυθούν ώστε να προσελκύσουν δραστηριότητες που θα υποστηρίξουν καθοριστικά τον προβλεπόμενο ρόλο των δύο σημαντικών αστικών κέντρων. Ειδικότερα: Δημιουργείται ΒΙΟΠΑ στην περιοχή του Ιάσμου, ως ΕΠ Τύπου Γ.
- Υπόλοιπες περιοχές εκτός των χωρικών ενοτήτων μεταποιητικής δραστηριότητας. Στις χωρικές ενότητες έντονης γεωργικής ανάπτυξης προωθείται η εγκατάσταση μόνο αγροτοβιομηχανικών μονάδων. Στον παράκτιο χώρο αποφεύγεται η εκτός σχεδίου δόμηση βιομηχανικών εγκαταστάσεων. Στον ορεινό χώρο προωθείται η εγκατάσταση μικρών μονάδων επεξεργασίας και τυποποίησης τοπικών προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, συναφών με τον χαρακτήρα κάθε χωρικής ενότητας.

Δ) Βασικές μονάδες ενέργειας

- Η εγκατάσταση νέων ή η ανανέωση λειτουργίας υφιστάμενων ΜΥΗΕ, προϋποθέτει διαδικασίες καθορισμού της φέρουσας ικανότητας των ρεμάτων, σε εναρμόνιση με τα Σχέδια Διαχείρισης Υδατικών Πόρων.
- Όσον αφορά στις χωρικές ενότητες ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, σε μεγάλα τμήματα της ΠΑΠ 1, αναδεικνύεται ως κρίσιμο το ζήτημα της προστασίας της ορνιθοπανίδας και ειδικά των απειλούμενων και προστατευόμενων με διεθνείς συνθήκες αρπακτικών πουλιών.

Επισημάνση: Η περιοχή μελέτης δεν εμπίπτει στην ΠΑΠ-1 του ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ και κατά συνέπεια ούτε σε αντίστοιχη χωρική ενότητα.

- Όσον αφορά στην εγκατάσταση Φ/Β συστημάτων προωθείται η ενθάρρυνση της εγκατάστασης σε οργανωμένους υποδοχείς με εφαρμογή ειδικών κινήτρων για την αξιοποίηση αργούντων εκτάσεων, η ενθάρρυνση της εγκατάστασης σε κτίρια, στο πλαίσιο ενεργειακής αναβάθμισης των κελυφών, καθώς και ο ορισμός από τον υποκείμενο σχεδιασμό συγκεκριμένων ζωνών καταλληλότητας για την ανάπτυξη των Φ/Β λαμβάνοντας υπόψη τις υφιστάμενες συγκεντρώσεις και τους περιορισμούς που προκύπτουν από την κείμενη νομοθεσία. Ιδιαίτερα για τη γεωργική γη θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και τα προγραμματιζόμενα εγχειροβελτιωτικά έργα. Μέχρι τον καθορισμό αυτών των ζωνών, αποτρέπεται η περαιτέρω χωροθέτηση εντός της γεωργικής γης, καθώς και εντός των Εθνικών Πάρκων.

Ε) Περιοχές ανάπτυξης τουρισμού

Γενικές κατευθύνσεις

- Στρατηγικός στόχος για την ανάπτυξη του τουρισμού είναι η συγκρότηση ενιαίας τουριστικής ταυτότητας και η προώθηση της αειφόρου και ισόρροπης ανάπτυξης του τουρισμού σε συνδυασμό με το υπόλοιπο ενδογενές δυναμικό σύμφωνα με τις φυσικές, πολιτιστικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες κάθε χωρικής ενότητας.
- Στον παράκτιο και τον νησιωτικό χώρο, βασικό ρόλο διαδραματίζουν οι χωρικές ενότητες τουρισμού παραθερισμού του άρθρου 6, ως κύριοι υποδοχείς της τουριστικής ανάπτυξης, οι οποίες συμπληρώνονται από τις περιοχές παράκτιας οικοανάπτυξης και τη Σαμοθράκη, όπου ενθαρρύνεται η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
- Στον ορεινό χώρο, προωθείται η ανάπτυξη ειδικού - εναλλακτικού τουρισμού σε επιλεγμένες περιοχές, αξιοποιώντας τα κατά τόπους συγκριτικά πλεονεκτήματα.
- Το συνολικό πρότυπο χωρικής ανάπτυξης του τουρισμού στην Περιφέρεια συμπληρώνεται από την οργάνωση των τριών τόξων οικοανάπτυξης και των επιμέρους δικτύων φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος του άρθρου 8.
- Στο σύνολο της Περιφέρειας, επιδιώκεται η βελτίωση των συνδέσεων μεταξύ των επιμέρους τουριστικών περιοχών και προορισμών, χωρίς όμως να δημιουργούνται νέοι συνεχείς διαμπερείς άξονες. Σε αυτό το πλαίσιο, το υφιστάμενο πρότυπο οργάνωσης

των προσβάσεων στις περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος μέσω κάθετων συνδέσεων στην Εγνατία Οδό διατηρείται, τόσο για την παράκτια ζώνη, όσο και για τις ορεινές περιοχές, μέσω των αντίστοιχων αστικών κέντρων.

- Παράλληλα, προωθείται ο περιορισμός της διάσπαρτης δόμησης τουριστικών εγκαταστάσεων μέσω της θεσμοθέτησης ζωνών τουρισμού - αναψυχής και της χωροθέτησης οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη τον χαρακτήρα και τη χωρητικότητα της κάθε περιοχής.

Ειδικές κατευθύνσεις

- (2.3) Περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού
 - Περιλαμβάνονται οι εκτάσεις του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ και οι εκτάσεις του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Έβρου. Στις περιοχές αυτές αναπτύσσεται «τουρισμός φύσης» και προωθούνται ειδικές δράσεις ανάδειξης τους ως πόλων ανάπτυξης τουρισμού φύσης ευρύτερης ακτινοβολίας. Οι περιοχές του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ εντάσσονται στο «Τόξο υγροβιότοπων και αρχαιολογικών χώρων» με δυνατότητες ανάπτυξης τουρισμού φύσης-υπαίθρου. Οι όροι και περιορισμοί δόμησης και οι επιτρεπόμενες χρήσεις και δραστηριότητες εντός του Πάρκου καθορίζονται με την ΚΥΑ 44549/2008 (ΦΕΚ 497/Δ/2008), στην οποία ορίζονται περιοχές με δυνατότητα οργανωμένης ανάπτυξης χρήσεων τουρισμού -παραθερισμού.
 - (4) Ορεινός χώρος
 - Βασική στρατηγική κατεύθυνση για τον ορεινό χώρο είναι η ανάδειξη της μοναδικής ταυτότητας της κάθε περιοχής και η αξιοποίηση των παραγωγικών δυνατοτήτων της στην κατεύθυνση της αειφορικής διαχείρισης των φυσικών πόρων και της οικοανάπτυξης, με περιθώρια ανάπτυξης ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού.
Οι περιοχές οι οποίες αναγνωρίζονται ως διακριτές ενότητες ανάπτυξης ειδικού - εναλλακτικού τουρισμού είναι:
.....
.....Η περιοχή του Πατίκιου Όρους του Δήμου Ιάσμου η οποία συνδυάζει τις ιδιαιτερότητες του οικοσυστήματος με το θρησκευτικό (μοναστηριακό) παρελθόν της περιοχής.
 - Προτεραιότητες είναι:
 - Η δημιουργία ολοκληρωμένων δικτύων διαβαθμισμένων διαδρομών οι οποίες θα συνδυάζουν την ανάδειξη του μοναδικού φυσικού πλούτου και των ιδιαίτερων στοιχείων πολιτισμού της περιοχής. Προωθείται η δημιουργία του «δρόμου του καπνού», σε συνδυασμό με την πιστοποίηση του καπνού ανατολικού τύπου («μπασμάς») και τη δημιουργία μουσείου για την ανάδειξη της δραστηριότητας στην περιοχή του ΕΠΟΡ και της Ανατολικής Ροδόπης.
 - Η ανάδειξη οικισμών ως τοπικά κέντρα ανάπτυξης, σε σχέση και με τις τοπικές παραγωγικές δραστηριότητες των περιοχών.

- Η ανάδειξη, σήμανση και ψηφιακή χαρτογράφηση βασικών μονοπατιών και διαδρομών όπως το ίχνος του Ευρωπαϊκού μονοπατιού E6 που διατρέχει και διασυνδέει το σύνολο του ορεινού όγκου της Ροδόπης και αποτελεί τουριστικό πόρο μεγάλης εμβέλειας.

Επισημάνση: Η περιοχή μελέτης διασχίζεται από το Ευρωπαϊκό μονοπάτι E6 στην περιοχή του ορεινού όγκου.

- Η αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων ορεινών οικισμών που παρουσιάζουν αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον με τη μετατροπή κτιρίων σε καταλύματα.
- Προωθείται η δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων κατά προτεραιότητα εντός των υφιστάμενων οικισμών, καθώς και σε μια ζώνη πλάτους 500μ. από τα όρια τους στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται σχετικός κορεσμός.
- Ενθαρρύνεται η παροχή κινήτρων για την αποκατάσταση - επανάχρηση υφιστάμενων αξιόλογων κτιρίων, ιδιαίτερα στους παραδοσιακούς και εγκαταλελειμένους οικισμούς.
- Χάρτης Π.2α: Ολόκληρο το βορειοανατολικό ορεινό τμήμα του Δήμου εντάσσεται σε (διακριτή) ζώνη Γ.2 με γενικό τίτλο: "Περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού" και εξειδίκευση: "Περιοχές εναλλακτικού τουρισμού".

- (5.) Υπόλοιπες περιοχές

Στις υπόλοιπες περιοχές της Περιφέρειας προτεραιότητα αποτελεί η ανάπτυξη του τουρισμού φύσης - υπαίθρου (αγροτουρισμού και οικοτουρισμού), του πολιτισμικού, του χειμερινού τουρισμού, καθώς και άλλων μορφών που ευνοούνται σε επιμέρους περιοχές ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.

- (6.) Ειδικές μορφές τουρισμού

.....
Ειδικότερα προωθούνται:

- Η ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού, με την ενίσχυση των δυνατοτήτων για εξειδικευμένες αθλητικές εκδηλώσεις με την αντίστοιχη ξενοδοχειακή υποδομή σε ορεινές, παραθαλάσσιες και παραλίμνιες περιοχές.
- Η ανάπτυξη τουρισμού φύσης - υπαίθρου, μέσω της οριοθέτησης περιοχών οικοανάπτυξης σε σημαντικούς φυσικούς πόρους ή τοπία της Περιφέρειας, σε συνδυασμό με ειδικές μορφές τουρισμού.
- Η οργάνωση δικτύων και διαδρομών φυσιολατρικού, αρχαιολογικού, θρησκευτικού και ιαματικού τουρισμού με τη δημιουργία και βελτίωση των υποδομών, τη διαχείριση και ανάταξη του φυσικού περιβάλλοντος, την ολοκλήρωση των ανασκαφών, την ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων και θρησκευτικών μνημείων.
- (7.) Σε ό,τι αφορά στους όρους της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές, δίδονται οι εξής κατευθύνσεις:
 - Περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού: αύξηση της ελάχιστης απαιτούμενης επιφάνειας γηπέδου σε δεκαπέντε (15) στρέμματα και

θέσπιση μέγιστης πυκνότητας 8, 9 και 10 κλινών/στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων, αντιστοίχως. Υιοθέτηση της κατεύθυνσης αυτής και στην περίπτωση επέκτασης υφιστάμενου καταλύματος, πλην της περίπτωσης τυχόν συμπλήρωσης αυτού με ειδικές τουριστικές υποδομές εκτός αν αυτό αποκλείεται από ειδικές διατάξεις.

ΣΤ) Εμπόριο

Για τις συγκεντρώσεις που αφορούν κυρίως σε υπερτοπικό εμπόριο, χονδρεμπόριο, εκθέσεις και εμπορικά κέντρα λιανικού εμπορίου, στις περιμετρικές ζώνες των σημαντικών αστικών κέντρων, δίδεται κατεύθυνση αντιμετώπισης τους από τον υποκείμενο σχεδιασμό στο πλαίσιο της συνεκτικότερης σχέσης αστικού και περιαστικού περιβάλλοντος. Σε αυτό το πλαίσιο υποστηρίζεται η δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων όπως στην περίπτωση της πρότασης δημιουργίας εμπορευματικού σταθμού αυτοκινήτων υπερτοπικής σημασίας στον Δήμο Ιάσμου.

Άρθρο 15: Βασικές προτεραιότητες για την προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς

Το άρθρο 15 αναφέρεται στις βασικές προτεραιότητες για την ανάδειξη τόσο του φυσικού περιβάλλοντος, όσο και της πολιτιστικής κληρονομιάς και αρθρώνεται αναλόγως σε δύο βασικές ενότητες. Δεδομένων των χαρακτηριστικών της περιοχής μελέτης, αρκετές από τις προτεραιότητες / γενικές κατευθύνσεις αναφέρονται (και) σε αυτήν.

Α) Κατευθύνσεις για την προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος

▪ 1. Γενικές ρυθμίσεις για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Υιοθετούνται οι κατευθύνσεις της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα (2014-2029) και του πενταετούς Σχεδίου Δράσης (υπουργική απόφαση 40332/8-9-2014), οι προβλέψεις των ν. 3937/2011 και ν. 4519/2018, καθώς και της κοινής υπουργικής απόφασης 50743 (ΦΕΚ Β' 4432 15/12/2017). Γενικές κατευθύνσεις για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αποτελούν:

- Η διατήρηση και η αύξηση, όπου αυτό μπορεί να επιτευχθεί, της επιφάνειας των προστατευόμενων περιοχών (π.χ. οικότοποι προτεραιότητας). Η ποσοτική διατήρηση θα πρέπει να επιτευχθεί ταυτόχρονα με την επίτευξη του ποιοτικού στόχου για καλή οικολογική κατάσταση του συνόλου των περιοχών.
- Η διασφάλιση της οικολογικής συνέχειας των προστατευόμενων περιοχών και η αποφυγή περαιτέρω κατακερματισμού τους από έργα ή υποδομές. Η διατήρηση υφιστάμενων οικολογικών διαδρόμων και παράλληλα η εξασφάλιση νέων, που θα συνδέουν το δίκτυο των προστατευόμενων περιοχών.

- Η ένταξη της έννοιας του «περιβαλλοντικού ισοδύναμου» προκειμένου για Στρατηγικές Επενδύσεις που επηρεάζουν προστατευόμενες περιοχές και η αποκατάσταση οικοσυστημάτων που έχουν υποβαθμιστεί από ανθρωπογενείς δραστηριότητες.
- Για την προστασία και διαχείριση των περιοχών που ανήκουν στο Εθνικό Σύστημα Διοίκησης και Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΕΣΔΔΠΠ) προβλέπεται η έκδοση Προεδρικών Διαταγμάτων μετά την εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών και η κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης και η εφαρμογή τους.
- Όσον αφορά τα Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ), απαιτείται η εκπόνηση ειδικών μελετών διαχείρισης εάν κριθεί απαραίτητο με έργα π.χ. αναβάθμισης και αποκατάστασης υγροτοπικών εκτάσεων, δημιουργία ζωνών φυσικής βλάστησης, κ.ά.
- **2. Διαχείριση Δασών.**
 - Προωθείται η εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων διαχείρισης και συνολικής αναβάθμισης των παραγωγικών διαδικασιών λαμβάνοντας υπόψη την προστασία του περιβάλλοντος και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
 - Προωθείται η βελτίωση του συστήματος εκμετάλλευσης των δασών όσον αφορά στην οργάνωση της συγκομιδής ξύλου καθώς και ο εκσυγχρονισμός της δασικής διαχείρισης, ιδιαίτερα στις περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές.
 - Προωθείται η εκπόνηση Σχεδίων Διαχείρισης για τα δάση και δασικές περιοχές του δικτύου Natura 2000 και δίδεται έμφαση και στις παραγωγικές διαδικασίες που αφορούν τα μη ξυλώδη δασικά προϊόντα (π.χ. μελισσοκομία, συλλογή μανιταριών και βοτάνων - φαρμακευτικών φυτών).
- **3. Διαχείριση κτηνοτροφίας.**
 - Προωθούνται Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης όπου αποτυπώνονται οι βοσκήσιμες γαίες, προσδιορίζεται η βοσκοϊκανότητα κάθε περιοχής και ρυθμίζονται οι όροι χρήσης των γαίων (κοινή υπουργική απόφαση 1058/71977, ΦΕΚ Β' 2331/07-07-2017).
 - Προτεραιότητα δίδεται στις χωρικές ενότητες ανάπτυξης κτηνοτροφίας, στις προστατευόμενες περιοχές καθώς και σε χωρικές ενότητες του ορεινού χώρου που χαρακτηρίζονται από την ταυτόχρονη παρουσία εκτατικής κτηνοτροφίας και δασοπονικών δραστηριοτήτων.
 - Στις προστατευόμενες περιοχές (ΖΕΠ ή/και ΕΖΔ) η διαχείριση της κτηνοτροφίας ενσωματώνεται στο συνολικό σχεδιασμό και στα Σχέδια Διαχείρισης, καθώς έχει άμεση επίδραση στα προστατευτέα αντικείμενα.
- **4. Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.**

Για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής προωθείται η εκπόνηση Περιφερειακού Σχεδίου Προσαρμογής.

- Για τις περιοχές γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, βασικός στόχος είναι η αειφορική διαχείριση του εδάφους, των υδατικών πόρων και της βιοποικιλότητας στα γεωργικά οικοσυστήματα και τους βοσκότοπους με κατάλληλη προσαρμογή των καλλιεργητικών τεχνικών. Προωθείται η εκπόνηση Προγράμματος Αειφόρου Αγροτικής Ανάπτυξης σε επίπεδο Περιφέρειας, για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τη διαχείριση κινδύνων από φυσικές καταστροφές.
- Για τις δασικές περιοχές προβλέπεται η διασφάλιση της βιοποικιλότητας των δασικών οικοσυστημάτων καθώς και ο περιορισμός των πυρκαγιών.
- Για τις παράκτιες ζώνες προβλέπεται ο καθορισμός ζωνών επικινδυνότητας ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής και την τρωτότητα αυτών.
- 5. Προστασία μικρών υγροτόπων.
 - Αναγκαία κρίνεται η απογραφή και οριοθέτηση των ηπειρωτικών υγροτόπων της Περιφέρειας, η εκπόνηση μελετών για την αποκατάσταση υγροτόπων που αντιμετωπίζουν προβλήματα υποβάθμισης και η ένταξη όλων των φυσικών και τεχνητών υγροτόπων στον υποκείμενο σχεδιασμό ως Περιοχές Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ).
 - Προωθείται η απογραφή των υγροτόπων με επιφάνεια μεγαλύτερη των 80 στρεμμάτων και η απαγόρευση της άμεσης ή έμμεσης αποστράγγισης και της μερικής ή ολικής επιχωμάτωσης τους σε περίπτωση που αυτοί δεν εντάσσονται σε καθεστώς προστασίας, καθώς και η οριοθέτηση της «κρίσιμης παράκτιας ζώνης», των χρήσεων γης και των όρων και περιορισμών δόμησης (άρθρο 20, ν. 3937/2011).
- 6. Προστασία παραλίμνιων περιοχών.

Τα λιμναία υδάτινα συστήματα της Περιφέρειας ορίζονται στα δύο Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών για τα Υδατικά Διαμερίσματα 11 και 12 ενώ σε αυτά είναι σκόπιμο να περιληφθεί και η λιμνοθάλασσα της Βιστωνίδας, η οποία αντιμετωπίζει αυξημένο κίνδυνο εξαιτίας των προσχώσεων.

 - Προωθείται ο σχεδιασμός σε επίπεδο υδρολογικής λεκάνης των φυσικών ή τεχνητών λιμνών και ο καθορισμός επιμέρους υποπεριοχών / ζωνών ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά της παρόχθιας ζώνης και της ευρύτερης περιοχής της λεκάνης απορροής.
 - Στόχοι είναι η προστασία των λιμνών και των φυσικών συστημάτων της κάθε λεκάνης απορροής από τη ρύπανση, ο καθορισμός των κατάλληλων περιβαλλοντικών υποδομών, ο έλεγχος των απολήψεων ύδατος και η αντιμετώπιση κινδύνων από φυσικές καταστροφές και μορφολογικές αλλοιώσεις, η ρύθμιση των χρήσεων γης, η ανάδειξη του τοπίου και των φυσικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών και η διατύπωση κατευθύνσεων χωρικής

οργάνωσης και ανάπτυξης των επιμέρους δραστηριοτήτων. Άμεση προτεραιότητα για την Περιφέρεια είναι η ολοκληρωμένη διαχείριση της λιμνοθάλασσας Βιστωνίδας σε επίπεδο υδρολογικής λεκάνης.

B) Κατευθύνσεις για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς

Το ΠΧΠ προωθεί την εφαρμογή προγράμματος στοχευμένων χωρικών δράσεων, οι οποίες θα προστατεύουν, ενεργοποιούν και αναδεικνύουν τις οργανικές διασυνδέσεις φυσικού περιβάλλοντος, ιστορίας και πολιτισμού, τοπίου, παραγωγικών δραστηριοτήτων και οικιστικού δικτύου. Οι γενικές κατευθύνσεις για την πολιτιστική κληρονομιά της Περιφέρειας είναι:

- Ολοκληρωμένη ανάπτυξη και διαχείριση των πολιτιστικών πόρων που βασίζεται σε ενδογενείς παράγοντες, συνδέεται με την κοινωνικο-οικονομική ζωή κάθε τόπου, αποτελεί πηγή απασχόλησης και συμβάλλει στην άνοδο του επιπέδου διαβίωσης.
- Ενίσχυση και δημιουργία διακρατικών, διαπεριφερειακών, διαδημοτικών δικτύων και ένταξη σε εθνικά και διεθνή δίκτυα.
- Ενσωμάτωση πολιτιστικών πόρων σε πολυθεματικά δίκτυα - Δημιουργία δικτύων που συνδέουν φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους, αρχαιολογικούς και ιστορικούς χώρους, τα οικιστικά κέντρα, τους κυκλοφοριακούς άξονες, με συνδέσεις με τη σύγχρονη κοινωνική, πολιτιστική, οικονομική και παραγωγική δραστηριότητα.
- Σύζευξη με τον αναπτυξιακό προγραμματισμό της Περιφέρειας.
- Σύνδεση πολιτισμού με τον τουρισμό, ιδιαίτερα με τις ήπιες μορφές του (οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, αρχαιολογικός τουρισμός), και ένταξη πολιτιστικών δικτύων σε τουριστικά προγράμματα - ο πολιτισμός ως αναπτυξιακός πόρος.
- Σύνδεση του πολιτισμού με την εκπαίδευση (εκπαιδευτικά προγράμματα, βιβλιοθήκες, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση) και κυρίως με το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.
- Σύνδεση του πολιτισμού με τις νέες τεχνολογίες, ανάπτυξη ψηφιακών πολιτιστικών προϊόντων και εφαρμογών.
- Διαχείριση των πόρων με ισόρροπο και ισότιμο γεωγραφικά τρόπο που στοχεύει στην άρση τυχόν χωρικών ανισοτήτων.
- Ανάδειξη της πολυπολιτισμικής φυσιογνωμίας στο σύνολο της Περιφέρειας - Δημιουργία προϋποθέσεων για την άρση κοινωνικών ανισοτήτων με την ομαλή ένταξη ευάλωτων και ειδικών πληθυσμιακών ομάδων στο πολιτισμικό και κοινωνικό περιβάλλον.

Άρθρο 16: Κατευθύνσεις στρατηγικής για το Τοπίο

Στο άρθρο 16 εντοπίζονται για κάθε αναγνωρισμένο τοπίο της Περιφέρειας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, φυσικά και πολιτιστικά στοιχεία του και η δυναμική του, καταγράφονται οι πιέσεις που δέχεται και δίνονται στρατηγικές κατευθύνσεις για τη διαχείριση και αντιμετώπιση των πιέσεων αλλά και την ανάδειξη του (σχετικός ο χάρτης Π.2δ).

Τμήματα του συνόλου του Δήμου Ιάσμου (στα νότια και στα βόρεια) αναγνωρίζονται ως Τοπίο Περιφερειακής Αξίας καθώς αποτελούν τμήματα:

α) Στα νότια της περιοχής μελέτης,

της Ζώνης κάμπου Ξάνθης – Κομοτηνής (Πόρτο Λάγος, Λίμνη Βιστωνίδα και λιμνοθάλασσες), για την οποία προωθούνται τα εξής:

- Προωθείται η οργάνωση και ο σχεδιασμός των περιοχών τουρισμού και αναψυχής των δήμων Αβδήρων, Ιάσμου και Μαρώνειας – Σαπών.
- Ενσωμάτωση περιβαλλοντικών πρακτικών στην γεωργία.
- Διατήρηση του ιστορικού μοτίβου (κάθετος δρόμος, οικισμός, λιμνοθάλασσα, αγροτική γη) με αποφυγή εγκατάστασης θερμοκηπίων και φωτοβολταϊκών γύρω από τις λιμνοθάλασσες και απαγόρευση διάνοιξης νέων δρόμων στη λεπτή λωρίδα γης του παραλιακού μετώπου.
- Ένταξη στις ρυθμίσεις για το «Τόξο υδροβιότοπων και αρχαιολογικών χώρων».

β) Στα βορειοδυτικά της περιοχής μελέτης,

της περιοχής με τίτλο "Ζώνη ορεινού όγκου Ροδόπης: Ορεινοί οικισμοί Ροδόπης"), για την οποία προωθούνται τα εξής:

- Προωθείται η ενιαία ρύθμιση του χώρου στην περιοχή του Δήμου Μύκης¹⁷².
- Αναγνώριση περιοχών του ιδιαίτερου ορεινού αγροτικού τοπίου ως «Υψηλής Φυσικής Αξίας».
- Πιστοποίηση χαρακτηριστικών προϊόντων όπως ο καπνός ανατολικού τύπου («μπασμάς»).
- Συστηματική εφαρμογή του Ολοκληρωμένου Προγράμματος Βιώσιμης Ανάπτυξης Οροσειράς Ροδόπης (ΟΠΒΑΟΡ).
- Σύνδεση με άλλα τοπία σε δίκτυο διαδρομών οικοτουριστικού ενδιαφέροντος.

Άρθρο 17: Καθορισμός περιοχών για την εφαρμογή ΠΕΧΠ και ΣΟΑΠ

Το άρθρο 17 αναφέρεται σε προτεινόμενες Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ), του άρθρου 11, του Ν.2742/1999 (ΦΕΚ 207Α/1999), οι οποίες ορίζονται ως περιοχές που παρουσιάζουν ιδιαίτερα ή κρίσιμα προβλήματα χωρικής

¹⁷² Με βάση το χάρτη Π2δ, τμήμα της περιοχής εμπίπτει στην περιοχή μελέτης.

ανάπτυξης, τα οποία απαιτούν ειδικό σχεδιασμό και ρυθμίσεις, καθώς και σε περιοχές για εκπόνηση Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ), του άρθρου 12, του ίδιου Νόμου, που αφορούν εκτάσεις οι οποίες παρουσιάζουν κρίσιμα και σύνθετα προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής.

Τμήμα του Δήμου Ιάσμου στα νότια, εντάσσεται στο Εθνικό Πάρκο ΑΜΘ, το οποίο με τη σειρά του εμπίπτει εξ ολοκλήρου στο «Τόξο Υγροβιότοπων και Αρχαιολογικών Χώρων» το οποίο προτείνεται ως ΠΕΧΠ για την οποία αναφέρονται τα εξής:

1. Παράκτιος χώρος – Τόξο Υγροβιότοπων και Αρχαιολογικών Χώρων :

Περιλαμβάνει το σύνολο του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ (από τις εκβολές του ποταμού Νέστου έως το λιμάνι του Ίμερου) και τις παράκτιες ζώνες από το λιμάνι του Ίμερου έως και τον αρχαιολογικό χώρο της αρχαίας Ζώνης μέχρι τα όρια της αναπτυσσόμενης τουριστικά περιοχής στα δυτικά της Αλεξανδρούπολης, στο δυτικό άκρο της παραλίας Δικέλλων.

Πρωτεύεται η ενιαία θεώρηση για τον συντονισμό του υποκείμενου σχεδιασμού χωροταξικού και περιβαλλοντικού σχεδιασμού, καθώς και των επιμέρους αναπτυξιακών παρεμβάσεων, θέτοντας την ένταξη της περιοχής σε ΠΕΧΠ και την εκπόνηση των σχετικών μελετών σε πρώτη προτεραιότητα.

Γενικοί στόχοι για το σύνολο της περιοχής είναι:

- Η ενίσχυση και εξασφάλιση της βιωσιμότητας της τουριστικής ανάπτυξης στον παράκτιο χώρο της Περιφέρειας μέσω του εμπλουτισμού και της διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος και της αποτροπής φαινομένων απαξίωσης των τουριστικών πόρων λόγω υπερκορεσμού ή/και υποβάθμισης της ποιότητας των τουριστικών περιοχών.
- Η προστασία των ευαίσθητων περιβαλλοντικών πόρων και η διαφύλαξη της οικολογικής ακεραιότητας των περιοχών (ιδίως των υγροτοπικών οικοσυστημάτων) από τις πιέσεις οικιστικής/τουριστικής/παραθεριστικής ανάπτυξης με τη διοχέτευση της ζήτησης σε συγκεκριμένους θύλακες, με διαφοροποιημένα χαρακτηριστικά ανάλογα με τη φέρουσα ικανότητα κάθε επιμέρους ζώνης.
- Η συνδυασμένη προστασία και ανάδειξη των πλούσιων φυσικών και πολιτιστικών πόρων και του τοπίου – που αναγνωρίζονται ως σημαντικό αναπτυξιακό πλεονέκτημα της Περιφέρειας – με τη δημιουργία των κατάλληλων δικτυώσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται ήπιες παρεμβάσεις σύνδεσης των επιμέρους ζωνών.
- Η ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα, με τη διαφύλαξη των καλλιεργούμενων εκτάσεων και τη στήριξη φιλοπεριβαλλοντικών πρακτικών της γεωργίας, τις ιχθυοκαλλιέργειες και την αλιεία.

- Για την χωρική οργάνωση και ανάπτυξη επιμέρους περιοχών, μπορούν να καταρτιστούν Ειδικά Χωρικά Σχέδια (ΕΧΣ) του ν.4447/2016.

Άρθρο 18: Πρόγραμμα Δράσης

Το άρθρο 18 αναφέρεται στον προγραμματισμό των προτεινόμενων έργων και παρεμβάσεων που εφαρμόζουν το ΠΧΠ-ΑΜΘ 2018 με τη διατύπωση του Προγράμματος Δράσης, το οποίο αρθρώνεται σε έξι (6) Θεματικές Κατηγορίες και σε επιμέρους υποκατηγορίες, στις οποίες κατηγοριοποιούνται οι προτάσεις. Χρονικά το πρόγραμμα διακρίνεται σε μεσοπρόθεσμες δράσεις (αφορούν στην περίοδο 2015-2020) και σε μακροπρόθεσμες (για την περίοδο 2021-2031), ενώ εκτιμάται και το κόστος αυτών. Παρακάτω αναφέρονται μόνο τα έργα και οι παρεμβάσεις που αφορούν (και) στην περιοχή μελέτης.

- Θεματική Κατηγορία 1: Αστική οικιστική και χωρική ανάπτυξη
 - Αναβάθμιση οικιστικού περιβάλλοντος
 - Αναπλάσεις (τμημάτων οικιστικών κέντρων, παραλιακών μετώπων σε περιοχές τουριστικής ανάπτυξης και Β' κατοικίας) [μακροπρόθεσμα]
 - Προστασία και ανάδειξη παραδοσιακών οικισμών [μακροπρόθεσμα]
 - Σχεδιασμός και οργάνωση του χώρου
 - Βελτίωση του χωρικού σχεδιασμού (εκπόνηση ΤΧΣ, ολοκλήρωση ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ) [μεσοπρόθεσμα]
 - Ολοκλήρωση κτηματολογίου [μακροπρόθεσμα]
 - Σχεδιασμός και υλοποίηση πολυτομεακών / ολοκληρωμένων παρεμβάσεων σε κρίσιμες περιοχές (ΠΕΧΠ) [μεσοπρόθεσμα]
 - Ανάπτυξη κοινωνικών δομών και υποδομών
 - Διοικητικές υπηρεσίες [μεσοπρόθεσμα]
 - Κοινωνικές υποδομές [εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
- Θεματική Κατηγορία 2: Φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον - Τοπίο
 - Φυσικό περιβάλλον
 - Εφαρμογή μέτρων Σχεδίων Διαχείρισης Υδατικών Διαμερισμάτων [εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]

- Σχέδια διαχείρισης, μέτρα προστασίας και δράσεις αναβάθμισης στις περιοχές προστασίας (Εθνικά Πάρκα και υπόλοιπες περιοχές Natura)
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
- Προστασία από φυσικές καταστροφές (αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής και αντιπλημμυρική προστασία)
[μεσοπρόθεσμα]
- Πολιτιστική κληρονομιά
 - Ανάπλαση και ανάδειξη σημαντικών αρχαιολογικών χώρων
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
 - Προστασία και αποκατάσταση μνημείων και ιστορικών συνόλων
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
- Τοπίο
 - Μέτρα και δράσεις αποκατάστασης λατομείων
[μακροπρόθεσμα]
- Συνδυασμένη ανάδειξη και προστασία φυσικών και πολιτιστικών πόρων
 - Σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων για τη συγκρότηση των δικτύων συνδυασμένης προστασίας και ανάδειξης (Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις)
[μεσοπρόθεσμα]
 - Ανάδειξη του ευρωπαϊκού περιπατητικού μονοπατιού E6
[μεσοπρόθεσμα]
- Θεματική Κατηγορία 3: Ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων
 - Πρωτογενής Τομέας
 - Υλοποίηση βασικών υποδομών (αρδευτικά δίκτυα, αναδασμοί, κ.λπ.)
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
 - Ανάπτυξη οργανωμένων υποδοχέων (κτηνοτροφικά πάρκα, ΠΟΑΥ)
[μακροπρόθεσμα]
 - Εκπόνηση μελετών και σχεδίων διαχείρισης
[μεσοπρόθεσμα]
 - Δράσεις ενίσχυσης πρωτογενούς τομέα
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
 - Δευτερογενής Τομέας
 - Ανάπτυξη οργανωμένων υποδοχέων (ΕΠ ν. 3982/ 2011, ΒΙΟΠΑ, ΠΟΑΠΔ)
[μακροπρόθεσμα]
 - Δράσεις ενίσχυσης (μεταποίηση τοπικών προϊόντων, εκσυγχρονισμός και μετεγκατάσταση μονάδων κλπ)
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
 - Τριτογενής Τομέας

- Υποδομές και υπηρεσίες έρευνας και εκπαίδευσης
[μεσοπρόθεσμα]
 - Υποδομές και υπηρεσίες επιχειρηματικότητας και καινοτομίας
[μεσοπρόθεσμα]
 - Δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας
[μεσοπρόθεσμα]
 - Ενίσχυση υπηρεσιών εθνικής - διεθνούς εμβέλειας και διασυνοριακής συνεργασίας
[μεσοπρόθεσμα]
 - Δράσεις ενίσχυσης τουρισμού (εκπόνηση στρατηγικής μελέτης, προώθηση αστικού τουρισμού και τουρ. υπηρεσιών, λοιπές δράσεις προβολής)
[μεσοπρόθεσμα]
 - Ανάπτυξη οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ, ΠΕΡΠΟ)
[μακροπρόθεσμα]
- Θεματική Κατηγορία 4: Τεχνικές υποδομές
 - Μεταφορές
 - Υλοποίηση υπερτοπικών (διευρωπαϊκών / διαπεριφερειακών) μεταφορικών υποδομών και δικτύων
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
 - Ενίσχυση της προσπελασιμότητας σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
 - Περιβαλλοντικές Υποδομές
 - Ολοκλήρωση υποδομών διαχείρισης αστικών λυμάτων
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
 - Ολοκλήρωση δικτύων ύδρευσης οικισμών και υποδομών διαχείρισης πόσιμου ύδατος
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
 - Υλοποίηση Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ)
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
 - Ενέργεια - Τηλεπικοινωνίες
 - Επέκταση του δικτύου φυσικού αερίου μέσης και χαμηλής πίεσης
[μεσοπρόθεσμα]
 - Ανάπτυξη βασικών υποδομών και εφαρμογών για την αξιοποίηση της γεωθερμίας σε αστικές, αγροτικές και βιομηχανικές περιοχές
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
 - Εκπόνηση σχεδίων και μελετών
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
 - Δημιουργία κέντρου έρευνας για την ανάπτυξη των εφαρμογών ενέργειας στην Περιφέρεια

[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]

- Δράσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων κτιρίων
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
- Ολοκλήρωση έργων ανάπτυξης τηλεπικοινωνιών και ευρυζωνικής πρόσβασης
[μεσοπρόθεσμα]

Επισήμανση: Στη Θεματική Κατηγορία "4" υπάρχουν σφάλματα στον καταμερισμό των προϋπολογιζόμενων ποσών, καθώς σε επτά (7) παρεμβάσεις το συνολικό ποσό (της 4ης στήλης), αντί να επιμερίζεται μεταξύ μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης περιόδου (5η και 6η στήλη αντίστοιχα), αναπαράγεται αυτούσιο και στις δύο αυτές στήλες. Τα σφάλματα αυτά οδηγούν και σε εσφαλμένη άθροιση των προϋπολογιζόμενων ποσών για έκαστη περίοδο.

- **Θεματική Κατηγορία 5: Διασυνοριακή διαπεριφερειακή συνεργασία**
 - *Ενίσχυση της καλής γειτονίας και αντιμετώπιση προκλήσεων και κοινών προβλημάτων*
 - Προγράμματα εδαφικής συνεργασίας (πολιτισμού, περιβάλλοντος, εναλλακτικού τουρισμού, τοπικών δραστηριοτήτων, δημόσιας υγείας και έρευνας)
[μεσοπρόθεσμα]
 - Κοινά προγράμματα διαχείρισης του ορεινού χώρου
[μεσοπρόθεσμα]
 - Ορθές πρακτικές στον τομέα της αειφορικής διαχείρισης του αγροτικού χώρου
[μεσοπρόθεσμα]
- **Θεματική Κατηγορία 6: Δράσεις στήριξης και ανάπτυξης του πληθυσμού**
 - *Προώθηση της απασχόλησης, της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας*
 - Εκπαίδευση - κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
 - Βελτίωση πρόσβασης μειονεκτούντων ατόμων και περιθωριοποιημένων ομάδων στην αγορά εργασίας
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
 - Βελτίωση της πρόσβασης ευάλωτων ομάδων πληθυσμού σε υπηρεσίες υγείας – πρόνοιας
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
 - Πρόληψη και αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]
 - Ενίσχυση κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικών επιχειρήσεων
[εν μέρει μεσοπρόθεσμα / εν μέρει μακροπρόθεσμα]

Άρθρο 19: Όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος

Το άρθρο 19 αναφέρεται σε όρους, περιορισμούς και γενικές κατευθύνσεις που έχουν ως στόχο την ενσωμάτωση του περιβαλλοντικού παράγοντα στο σχεδιασμό και κατ' επέκταση την προστασία και διαχείριση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και έχουν ήδη ενσωματωθεί στα καθ' ύλην αντίστοιχα άρθρα του Πλαισίου. Για λόγους πληρότητας μνημονεύονται στη συνέχεια (ανεξαρτήτως χωρικής ή μη έκφρασης).

- 1. Κατά το σχεδιασμό των έργων και δράσεων που αφορούν την υλοποίηση του Σχεδίου, να λαμβάνονται υπόψη:
 - 1.1. Η διασφάλιση κατά το δυνατόν των φυσικών διεργασιών, η αποδοτικότητα των φυσικών πόρων, η ισορροπία και η εξέλιξη των οικοσυστημάτων καθώς και η διατήρηση της ποικιλομορφίας, ιδιαιτερότητας ή μοναδικότητας τους.
 - 1.2. Η απορρέουσα από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία υποχρέωση της χώρας για την προστασία και διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας (διατήρηση και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων, των οικοτόπων και των πληθυσμών των ειδών.
 - 1.3. Η αρχή της πρόληψης.
 - 1.4. Οι κατευθύνσεις, όροι και περιορισμοί των θεσμοθετημένων γενικών και ειδικών χωροταξικών σχεδίων, όπως εκάστοτε ισχύουν.
 - 1.5. Οι κατευθύνσεις, όροι και περιορισμοί που επιβάλλονται από τις διατάξεις προστασίας και διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών.
- 2. Για την υλοποίηση των έργων και δράσεων που αφορούν το Σχέδιο σε προστατευόμενες περιοχές, όπως περιοχές του δικτύου *Natura 2000*, στο στάδιο της τελικής αξιολόγησης των προτάσεων να λαμβάνονται υπόψη τα εξής:
 - 2.1. Τα οικολογικά χαρακτηριστικά της εκάστοτε περιοχής και η συμβατότητα των στόχων διατήρησης και διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών με τα προτεινόμενα έργα ή δράσεις του Σχεδίου.
 - 2.2. Οι όροι και περιορισμοί που προβλέπονται από τις ισχύουσες κανονιστικές διατάξεις προστασίας και διαχείρισης.
- 3. Για την προστασία της βιοποικιλότητας, των φυσικών οικοτόπων και της άγριας χλωρίδας και πανίδας να τηρούνται τα ακόλουθα:
 - 3.1. Στους μηχανισμούς εφαρμογής του Σχεδίου θα πρέπει να ενσωματωθούν κατάλληλα κριτήρια επιλογής προτάσεων τα οποία να περιλαμβάνουν σαφείς απαιτήσεις ως προς τη συμβατότητα της αξιολογούμενης πρότασης με την διατήρηση της βιοποικιλότητας στην περιοχή ανάπτυξης της. Επίσης να δίνεται προτεραιότητα στην προώθηση εκείνων των δράσεων που ενισχύουν την προστασία και ανάδειξη φυσικών ενδιαιτημάτων.

- 3.2. *Ιδιαίτερη προσοχή να δίνεται στην ελαχιστοποίηση της κατάληψης αδόμητου χώρου για την επέκταση ή ανάπτυξη νέων οικιστικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων, η οποία θα πρέπει να γίνεται κατόπιν επαρκούς τεκμηρίωσης και με συνεκτίμηση των χωρικών και περιβαλλοντικών δεδομένων σε επίπεδο Χωρικής Ενότητας και Δήμου.*
- 3.3. *Να αξιοποιείται η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων των έργων και δραστηριοτήτων του Σχεδίου για την:*
 - 3.3.1. *Αποφυγή ή κατά το δυνατόν μείωση επιπτώσεων σε φυσικές περιοχές, περιοχές του δικτύου Natura 2000 και βιότοπους.*
 - 3.3.2. *Εφαρμογή των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών, όπου υφίστανται, προκειμένου να ελαχιστοποιείται η προκαλούμενη περιβαλλοντική υποβάθμιση.*
 - 3.3.3. *Ενθάρρυνση εφαρμογής συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης.*
 - 3.3.4. *Εξειδίκευση και αποτελεσματική εφαρμογή των γενικών απαιτήσεων της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας για την προστασία των περιοχών του δικτύου Natura 2000.*
- 4. *Στο σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων και δράσεων του Σχεδίου θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή. Κατ' ελάχιστον θα πρέπει να εξασφαλίζεται συμβατότητα των έργων με το εθνικό και τα τοπικά σχέδια μείωσης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και τον εθνικό ενεργειακό σχεδιασμό, καθώς και με το εθνικό σχέδιο προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή (αρ. 42 και 45 του ν. 4414/2016) και τα αντίστοιχα περιφερειακά σχέδια προσαρμογής (αρ. 43 του ν. 4414/2016).*
- 5. *Για την προστασία των εδαφών και την αποφυγή απώλειας, ρύπανσης ή υποβάθμισης τους, θα πρέπει:*
 - 5.1. *Στο πλαίσιο των υποκείμενων επιπέδων σχεδιασμού, καθώς και κατά την υλοποίηση και περιβαλλοντική αδειοδότηση μεμονωμένων έργων, να λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα για την αποτροπή της επιβάρυνσης του εδάφους.*
 - 5.2. *Να ενθαρρύνεται η υλοποίηση έργων σε κατάλληλες περιοχές, με γνώμονα την αξιοποίηση κατά το δυνατόν υποβαθμισμένων περιοχών και εδαφών αντί παραγωγικών εδαφών, αποφεύγοντας κατά το δυνατόν τη χωροθέτηση έργων σε περιοχές με μοναδικό χαρακτήρα τοπίου (λόγω της ποικιλίας του φυσικού ανάγλυφου που παρουσιάζουν) και με μεγάλη αισθητική αξία (λόγω του αξιόλογου βαθμού φυσικότητας).*
- 6. *Για θέματα που αφορούν στη διαχείριση των στερεών ή/και επικίνδυνων αποβλήτων θα πρέπει:*
 - 6.1. *Οι δράσεις του Σχεδίου για τη διαχείριση στερεών αποβλήτων να αφορούν κατά προτεραιότητα την υλοποίηση του οικείου Περιφερειακού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων, όπως εκάστοτε ισχύει, ενθαρρύνοντας επιπρόσθετα κατά το δυνατόν*

- παρεμβάσεις μείωσης της παραγωγής αποβλήτων, ανάκτησης, ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης.
- 6.2. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στη μείωση και στην ορθή διαχείριση των αποβλήτων του κλάδου της κτηνοτροφίας, με τον εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων μονάδων και τη χωροθέτηση νέων μόνο αφού διασφαλιστεί η ορθή διαχείριση των αποβλήτων τους.
 - 6.4. Κατά την ωρίμανση του σχεδιασμού έργων και δραστηριοτήτων, καθώς και κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής τους αδειοδότησης, θα πρέπει να ενθαρρύνονται οι καθαρές τεχνολογίες, οι σύγχρονες πρακτικές μείωσης των αποβλήτων, καθώς και μέθοδοι που διασφαλίζουν την αποτροπή διαρροής επικινδύνων αποβλήτων, ελαιωδών ουσιών, αλάτων ή άλλων ρύπων στο έδαφος.
- 7. Για θέματα που αφορούν στη διαχείριση των υγρών αποβλήτων θα πρέπει:
 - 7.1. Να προωθηθεί κατά προτεραιότητα η αποπεράτωση και άμεση λειτουργία όλων των Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ), σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ και της κοινής υπουργικής απόφασης 5673/400/1997 (Β' 192).
 - 7.2. Να προωθηθεί κατά προτεραιότητα η ολοκλήρωση των δικτύων αποχέτευσης όλων των οικισμών και να ληφθεί μέριμνα για τη διαχείριση λυμάτων οικισμών με ι.π.<2000 κατοίκων.
 - 7.3. Να προωθηθούν κατάλληλα έργα και δράσεις με στόχο την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων, σύμφωνα με την ισχύουσα σχετική νομοθεσία.
 - 8. Για την προστασία και αξιοποίηση του δασικού πλούτου, θα πρέπει να ακολουθούνται οι εξής κατευθύνσεις:
 - 8.1. Η αξιοποίηση του δασικού αποθέματος θα πρέπει να στηρίζεται στις προβλέψεις των διαχειριστικών μελετών μετά από σχετική επικαιροποίησή τους.
 - 8.2. Να ολοκληρωθεί η σύνταξη και κύρωση των δασικών χαρτών με στόχο την σαφέστερη εφαρμογή του χωροταξικού σχεδιασμού, ώστε να αποσαφηνίζεται το πλαίσιο χωροθέτησης έργων και δραστηριοτήτων.
 - 8.3. Να προωθηθεί η εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης της κτηνοτροφίας και η θεσμοθέτηση ζωνών ελεγχόμενης βόσκησης. Ιδιαίτερα στις προστατευόμενες και στις δασικές περιοχές τα μέτρα διαχείρισης της βόσκησης θα πρέπει να εντάσσονται στα οικεία Σχέδια Διαχείρισης, καθώς η κτηνοτροφία επιδρά άμεσα στα προστατευτέα αντικείμενα και η συνέχιση της, υπό ορθή διαχείριση, μπορεί να συμβάλλει θετικά στην επίτευξη των διαχειριστικών στόχων της κάθε περιοχής.
 - 9. Για την ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων, θα πρέπει να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:
 - 9.1. Για όλα τα Υδατικά Διαμερίσματα του πεδίου εφαρμογής του Σχεδίου καθώς και εκείνων που επηρεάζουν αυτό, οποιοδήποτε έργο αξιοποίησης υδατικών

- πόρων, συμπεριλαμβανομένων και των μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση του υδάτινου περιβάλλοντος, θα πρέπει να είναι συμβατό με τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής.
- 9.2. Η εφαρμογή του Σχεδίου θα πρέπει να εναρμονίζεται με τα σχέδια διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας σε εφαρμογή της Οδηγίας 2007/60.
 - 9.3. Θα πρέπει να αποδίδεται προτεραιότητα στις δράσεις, κατευθύνσεις και έργα του Σχεδίου που αφορούν στην κάλυψη των υδρευτικών αναγκών του πληθυσμού, όπου εντοπίζονται προβλήματα επάρκειας και ποιότητας. Η ανάπτυξη των σχετικών υποδομών έχει προτεραιότητα σε σχέση με άλλες δράσεις αξιοποίησης των υδάτων. Επιπλέον θα πρέπει να διασφαλίζονται οι απαιτούμενες ποσότητες αρδευτικού νερού για τη λειτουργία των υφιστάμενων και προγραμματισμένων συλλογικών συστημάτων άρδευσης, των μεγάλων υδροηλεκτρικών φραγμάτων καθώς και των παραγωγικών αναγκών σε νερό βιομηχανικών και βιοτεχνικών εγκαταστάσεων.
 - 9.4. Κατά τον σχεδιασμό των αντιπλημμυρικών έργων στην περιοχή εφαρμογής του Σχεδίου θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο ενιαίος χαρακτήρας των ρεμάτων, η κατά το δυνατόν προστασία της φυσικότητας τους και η αξιοποίησή τους ως φυσικό στοιχείο μέσα στις πόλεις ή στους οικισμούς.
- 10. Για την ορθολογική αξιοποίηση των ορυκτών πόρων και την παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος θα πρέπει:
 - 10.1. Να επιταχυνθεί ο καθορισμός ειδικών ζωνών εκμετάλλευσης αδρανών υλικών για την ορθολογικότερη εκμετάλλευση και την οικονομία των κοιτασμάτων, προβλέποντας εξαρχής μέτρα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.
 - 10.2. Να ενθαρρύνεται ο τεχνολογικός εκσυγχρονισμός και η εφαρμογή των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών των μονάδων παραγωγικής αξιοποίησης των ορυκτών πρώτων υλών με στόχο τη βελτίωση των αποδόσεων, την προστασία των πόρων, τη μείωση των επιπτώσεων στους αποδέκτες και την εν γένει επίτευξη βιώσιμων συνθηκών αναπαραγωγής σε οικονομικούς – κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς όρους.
 - 11. Για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, θα πρέπει να διασφαλίζεται εκ των προτέρων ότι οι δράσεις εφαρμογής του Σχεδίου δεν θα ενέχουν κινδύνους για την υποβάθμιση θέσεων και ευρημάτων πολιτιστικού, ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος. Επιπλέον στο πλαίσιο των μηχανισμών εφαρμογής του Σχεδίου θα πρέπει:
 - 11.1. Να λαμβάνονται υπόψη οι ισχύουσες διατάξεις για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς.
 - 11.2. Να αξιοποιούνται οι δυνατότητες που παρέχουν οι δράσεις του Σχεδίου για την ανάδειξη της πολιτιστικής και περιβαλλοντικής φυσιογνωμίας κάθε περιοχής.
 - 12. Για την προστασία του τοπίου θα πρέπει:

- 12.1. Κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων και δράσεων του Σχεδίου, να διασφαλίζεται κατά το δυνατόν το τοπίο και οι συνιστώσες που το απαρτίζουν και να λαμβάνονται μέτρα αποκατάστασης του τοπίου, όπου αυτό απαιτείται.
- 12.2. Στις μελέτες διαχείρισης και αποκατάστασης τοπίων να δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα σε όλες τις παραμέτρους του φυσικού περιβάλλοντος μέσω της ενεργοποίησης των μηχανισμών του ν. 3937/2011 για τη βιοποικιλότητα.
- 13. Για την προστασία του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας θα πρέπει:
 - 13.1. Να ενθαρρύνεται η εφαρμογή συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης σε παραγωγικές μονάδες και έργα υποδομής.
 - 13.2. Να παρακολουθούνται τα επίπεδα επιβάρυνσης του ατμοσφαιρικού και του ακουστικού περιβάλλοντος, τουλάχιστον στις μεγάλες πόλεις της Περιφέρειας, και να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα όταν τα επίπεδα αυτά προσεγγίζουν τις οριακές τιμές.
 - 13.3. Στο πλαίσιο των δράσεων εφαρμογής του Σχεδίου, θα πρέπει να εξετάζονται οι πιθανότητες ατυχημάτων με επίπτωση στο περιβάλλον και να εφαρμόζονται κατάλληλα μέτρα πρόληψης και διαχείρισής τους.
- 14. Στο πλαίσιο των υποκείμενων επιπέδων σχεδιασμού, είναι αναγκαία η άμεση προώθηση των διαδικασιών για τον καθορισμό και την οριοθέτηση των υποδοχέων των διαφόρων παραγωγικών δραστηριοτήτων.
- 15. Στο πλαίσιο των Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται ως προτεραιότητες η αύξηση των ανοικτών, ελεύθερων και δημόσιων χώρων, η ανάδειξη του αξιόλογου οικιστικού αποθέματος και της ιστορικής κληρονομιάς, η βιώσιμη κινητικότητα του πληθυσμού και η ελαχιστοποίηση κινδύνων πολιτικής προστασίας.
- 16. Καθίστανται υποχρεωτικά τα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος που προτείνονται στη ΣΜΠΕ, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τα παραπάνω.

Άρθρο 20: Σύστημα παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του Σχεδίου

Το άρθρο 20 αναφέρεται σε σύστημα παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του Σχεδίου, προσδιορίζοντας την αρμόδια υπηρεσία, την σκοπιμότητα και τη μεθοδολογία αυτού (σύνταξη εκθέσεων, καταγραφή δεικτών, χρονική πορεία παρακολούθησης κλπ.).

Άρθρο 21: Τελικές - Μεταβατικές Διατάξεις

Το άρθρο 21 αναφέρεται στις τελικές και μεταβατικές διατάξεις του Πλαισίου και συγκεκριμένα ορίζεται ότι:

- 1. Οι τυχόν αντιφάσεις ή αποκλίσεις του παρόντος περιφερειακού χωροταξικού πλαισίου σε σχέση με τα υπερκείμενα εν ισχύ Γενικά και Ειδικά Χωροταξικά Πλαίσια, οι οποίες δεν αποτελούν εξειδικεύσεις/συμπληρώσεις αυτών, ισχύουν υπό τον όρο ενσωμάτωσης τους στα Πλαίσια.
- 2. Με τη δημοσίευση της παρούσας καταργείται η υπουργική απόφαση με αριθμό 29310 (ΦΕΚ Β' 1471/ 2003)¹⁷³
- 3. Η παρούσα ισχύει από την ημερομηνία της δημοσίευσής της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.¹⁷⁴

Παράρτημα: Εξειδίκευση κατευθύνσεων στο «Τόξο υδροβιότοπων και αρχαιολογικών χώρων»

Το Παράρτημα αναφέρεται σε εξειδικευμένες κατευθύνσεις στις επιμέρους παράκτιες ενότητες του οριζόμενου ως "Τόξου υδροβιότοπων και αρχαιολογικών χώρων". Η περιοχή μελέτης εφάπτεται με την περιοχή του Πόρτου Λάγους για την οποία δίνονται οι ακόλουθες κατευθύνσεις¹⁷⁵:

- Στο Πόρτο Λάγος, απαιτείται η ανάδειξη της ιδιαιτερότητας της φυσιογνωμίας του, που συνδέεται με την ιστορικότητα του παραθαλάσσιου μετώπου, τη βιοποικιλότητα της περιοχής και την παραγωγή υδατοκαλλιεργειών. Η δυνατότητα για την ανάπτυξη νέων τουριστικών εγκαταστάσεων είναι περιορισμένη. Ενθαρρύνεται η δημιουργία ξενώνων σε υφιστάμενα αξιόλογα κτίρια του οικισμού.
- Προωθείται η συγκρότηση σε τουριστικό δίκτυο των οικισμών Αρωγή, Φανάρι και Πόρτο Λάγος, με έμφαση στην ανάδειξη των ιδιαίτερων αξιόλογων χαρακτηριστικών και της μεγάλης σημασίας του ΕΠΑΜΘ.

Τέλος, παρά τη ρητή απαίτηση του Ν.4447/2016 (άρθρο 6, παρ.3) ότι τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια πρέπει να περιλαμβάνουν σε ειδικό Παράρτημα, που συνοδεύεται από κείμενα και διαγράμματα κατάλληλης κλίμακας, κατευθύνσεις

¹⁷³ Πρόκειται για το προγενέστερο Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ)

¹⁷⁴ Ήτοι από 12-10-2018.

¹⁷⁵ Οι οποίες στην περίπτωση που μας επηρεάζουν, πρέπει να ληφθούν υπόψη και να υπάρξει συνεργασία με τον όμορο Δ. Αβδήρων.

ανά δήμο, όπως ήδη αναφέρθηκε, δεν υφίσταται τέτοιο παράρτημα στο ΠΧΠ-ΑΜΘ 2018.

Συνδημοσιευμένοι χάρτες

Όπως αναφέρθηκε στην ενότητα Α.5.2.2 η εγκριτική απόφαση συνοδεύεται από πέντε (5) χάρτες. Εξ αυτών ο Χάρτης Π.1: Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης, δίνει τις γενικές κατευθύνσεις του Πλαισίου ενώ οι υπόλοιποι τέσσερις εξειδικεύουν θεματικά το χωρικό πρότυπο. Ελλείπει του προβλεπόμενου ειδικού παραρτήματος με τις κατευθύνσεις ανά δήμο και συμπληρωματικά όσων αναφέρθηκαν ανωτέρω, κρίνεται αναγκαία η παράθεση αποσπασμάτων των συνδημοσιευμένων χαρτών, με την αντίστοιχη περιγραφή κατευθύνσεων, προβλέψεων και προτάσεων για το Δήμο Ιάσμου.

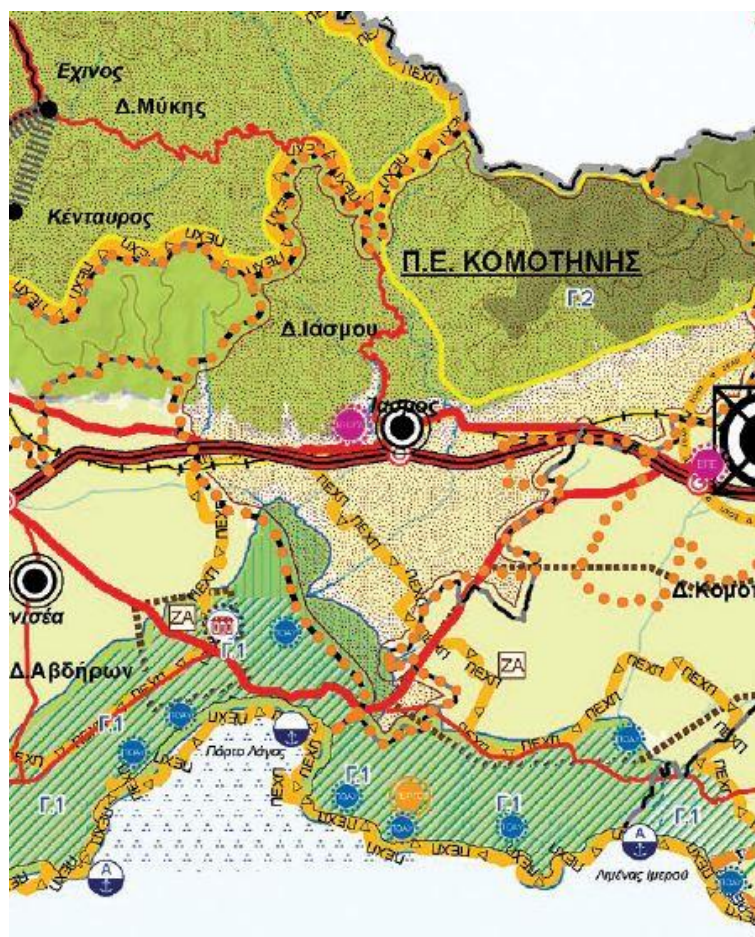
Εικόνα Α.5.1: Απόσπασμα Χάρτη Π.1 "Πρότυπο χωρικής ανάπτυξης"
(πηγή: ΠΧΠ-ΑΜΘ, ΦΕΚ 248 ΑΑΠ/2018)

Στο χάρτη Π.1: "Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης":

- Ολόκληρη η περιοχή μελέτης εντάσσεται σε ενιαία Βιώσιμη Αναπτυξιακή Ενότητα (γραμμικό σύμβολο με πορτοκαλί κουκίδες), με έδρα τον Ίασμο ο οποίος ορίζεται

ως δευτερεύον περιφερειακός πόλος κι οποίος αποτελεί διοικητική έδρα του ομώνυμου Δήμου.

- Η περιοχή μελέτης εντάσσεται σε πέντε "Ευρύτερες χωρικές ενότητες ανάπτυξης δραστηριοτήτων":
 - > "Έντονης Γεωργικής Ανάπτυξης" (ανοιχτό λαχανί, συμπαγές, επιφανειακό), στο νότιο μισό της (πεδινές εκτάσεις).
 - > "Κτηνοτροφίας" (επιφανειακό σύμβολο με καφέ κουκίδες), στο σύνολό της.
 - > "Δασοκομίας-Υλοτομίας" (χακί, συμπαγές, επιφανειακό σύμβολο) στην βορειοανατολική ζώνη της (περιοχή Παπίκιου Όρους)
 - > "Συνδυασμένης οικοανάπτυξης" (πράσινο, συμπαγές, επιφανειακό σύμβολο), στο μεγαλύτερο μέρος της βορειοδυτικής ζώνης.
 - > "Παράκτιας οικοανάπτυξης" (σκούρο πράσινο, συμπαγές, επιφανειακό σύμβολο), σε μικρή επιφάνεια στα νότια (λίμνη Βιστωνίδα και παραλίμνιες περιοχές).
- Ο οριζόντιος άξονας της Εγνατίας Οδού χαρακτηρίζεται ως "Πρωτεύων Χερσαίος Άξονας Ανάπτυξης Εθνικής Εμβέλειας".
- Σημαντικού μεγέθους εκτάσεις χαρακτηρίζονται "Ευρείες Ζώνες Φυσικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Τοπίου" (πράσινη, πλάγια γραμμοσκίαση) και επισημαίνεται ένα "Στοιχείο Φυσικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Τοπίου" κεντροβαρικά της έκτασης του Δήμου (ερυθρό αστέρι εγγεγραμμένο σε πράσινο κύκλο).
- Απεικονίζεται "Οργανωμένος Υποδοχέας Βιομηχανίας – Βιοτεχνίας" (ροζ χρώματος γράμμα «Β» εντός λευκού χρώματος τετραγώνου) πλησίον του Ιάσμου.
- Παράλληλα με τον οδικό άξονα της Εγνατίας οδού απεικονίζονται τα ενεργειακά δίκτυα Ηλεκτρικής Ενέργειας (>400KV) (γκρι γραμμικός συμβολισμός με διαδοχικές τελείες ιδίου χρώματος) και ο Αγωγός Φυσικού Αερίου (μωβ γραμμικός συμβολισμός με διαδοχικές τελείες ιδίου χρώματος).

Εικόνα Α.5.2: Απόσπασμα Χάρτη Π.2α "Χωροταξική Οργάνωση Περιφέρειας" (πηγή: ΠΧΠ-ΑΜΘ, ΦΕΚ 248 ΑΑΠ/2018)

Στο χάρτη Π.2α: "Χωροταξική Οργάνωση Περιφέρειας":

Εκτός των "Ευρύτερων χωρικών ενότητων ανάπτυξης δραστηριοτήτων" στις οποίες εντάσσεται ο Δήμος και αναφέρθηκαν και στον παραπάνω χάρτη, απεικονίζονται επιπλέον τα εξής:

- Τμήμα της περιοχής μελέτης (Ανατολικός Ορεινός Όγκος - Πατίκιο Όρος) προσδιορίζεται ως "Ευρεία Ζώνη Ανάπτυξης Δραστηριοτήτων" του "Τριτογενούς Τομέα – Τουρισμός" (κίτρινο περίγραμμα), με τον ιδιαίτερο χαρακτηρισμό "Γ.2: Περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού – Περιοχές εναλλακτικού τουρισμού".
- Τμήμα της περιοχής μελέτης (Λίμνη Βιστωνίδα και παραλίμνιες εκτάσεις) προτείνεται να ενταχθεί σε Περιοχή Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ)
- Εικονίζεται οδικός άξονας σύνδεσης του Ιάσμου με τον γειτονικό Δήμο Μύκης καταλήγοντας στον οικισμό Εχίνο, που χαρακτηρίζεται "Οδικό δίκτυο δευτερεύον ενδοπεριφερειακής σημασίας".
- Δυτικά του Ιάσμου συμβολίζεται προτεινόμενη «Μονάδα Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων», δευτερογενούς τομέα ΒΙΟΠΑ (ροζ βαφή κύκλου με διαδοχικές

τελείες περιμετρικά του κύκλου ίδιου χρώματος και αναγραφή εντός του της λέξης «ΒΙΟΠΑ» με λευκά γράμματα).

- Το Σιδηροδρομικό Δίκτυο της Περιφέρειας, δευτερεύον ηλεκτροκίνητο, που διατρέχει οριζόντια τον Δήμο (κίτρινος γραμμικός συμβολισμός σε συνδυασμό με μαύρο γραμμικό συμβολισμό και διαδοχικές μαύρες κάθετες γραμμές).

Εικόνα Α.5.3: Απόσπασμα Χάρτη Π.2β
 "Οικιστικό Δίκτυο - Διοικητικός και Κοινωνικός Εξοπλισμός Μεταφορές"
 (πηγή: ΠΧΠ-ΑΜΘ, ΦΕΚ 248 ΑΑΠ/2018)

Στο χάρτη Π.2β: "Οικιστικό Δίκτυο - Διοικητικός και Κοινωνικός Εξοπλισμός – Μεταφορές":

- Απεικονίζεται το οικιστικό δίκτυο με απόδοση ιδιαίτερου ρόλου στην έδρα του Καλλικράτειου Δήμου, Ίασμο που ιεραρχείται στο οικιστικό δίκτυο ως οικισμός 6^{ου} επιπέδου. Εντός του χάρτη εικονίζονται και οι έδρες των Καποδιστριακών Δήμων Αμαξάδες και Σώστη ως οικισμοί 7^{ου} επιπέδου ενώ οι υπόλοιποι οικισμοί του Δήμου χαρακτηρίζονται ως οικισμοί 8^{ου} επιπέδου. Αναγνωρίζεται επίσης η

Ιεράρχηση Οικισμών με βάση τον πληθυσμό, σύμφωνα με τα δημοσιοποιημένα στοιχεία απογραφής Πληθυσμού για το έτος 2011 της ΕΛΣΤΑΤ. Σύμφωνα με τον χάρτη, ο Ίασμος διαθέτει πληθυσμό μεταξύ 2.000-5.000 κατοίκων, ενώ όλοι οι υπόλοιποι οικισμοί εμπίπτουν στην κατηγορία μικρότερων των 2.000 κατοίκων. (Ερυθρός κύκλος για τον Ίασμο και μαύρος κύκλος για τους λοιπούς οικισμούς, ωστόσο παρατηρείται αναντιστοιχία στον τρόπο απεικόνισης των οικισμών 7^{ου} ή και 8^{ου} επιπέδου εντός του χάρτη με το αντίστοιχο επεξηγηματικό υπόμνημα).

- Αναγνωρίζεται για τον οικισμό του Ιάσμου η εξωτερική Λειτουργική Εξάρτηση από την Ξάνθη και την Κομοτηνή ως οικισμός μεταξύ κέντρων Αναπτυξιακών Ενοτήτων (γραμμικός συμβολισμός με διαδοχικά τετράγωνα πράσινου χρώματος)
- Αναγνωρίζεται η Λειτουργική Εξάρτηση των οικισμών Αμαξάδων και Σώστη (έδρες Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου) από τον Ίασμο (γραμμικός συμβολισμός με διαδοχικά τετράγωνα χρώματος πράσινου χωρίς εσωτερική βαφή)
- Απεικονίζεται, στο πλαίσιο της μεταφορικής υποδομής, η ιεράρχηση του οδικού δικτύου του Δήμου. Συγκεκριμένα εντοπίζονται τα υφιστάμενα οδικά δίκτυα της Εγνατίας Οδού (Ε90) που χαρακτηρίζονται από το ΠΧΠ ως Κύριο Διευρωπαϊκό Δίκτυο (γραμμικό σύμβολο στο οποίο εναλλάσσονται κόκκινες και μαύρες γραμμές -ενιαίο) και η Παλαιά Εθνική Οδός Θεσσαλονίκη – Καβάλα – Ξάνθη – Πόρτο Λάγος – Κομοτηνή – Σάπες – Αλεξανδρούπολη, η οποία χαρακτηρίζεται ως Οδικό Δίκτυο Πρωτεύον Ενδοπεριφερειακής Σημασίας (γραμμικό σύμβολο παχιάς κόκκινης γραμμής).

Επιπλέον προτείνονται (υπό την έννοια τόσο της αναβάθμισης όσο και της νέας χάραξης) Πρωτεύοντα (γραμμικό σύμβολο παχιάς κόκκινης διακεκομμένης γραμμής) και Δευτερεύοντα (γραμμικό σύμβολο λεπτής κόκκινης διακεκομμένης γραμμής) οδικά δίκτυα Ενδοπεριφερειακής Σημασίας μεταξύ Ξάνθης – Ιάσμου – Κομοτηνής και Ιάσμου – Εχίνου αντίστοιχα.

- Αναγνωρίζεται η παρουσία ενός Κέντρου Υγείας στον Ίασμο (Γκρι κουτί με μαύρα τα γράμματα «ΚΥ», με λευκό κουτί από κάτω του που περιέχει τον αριθμό 1).

Εικόνα Α.5.4: Απόσπασμα Χάρτη Π.2γ "Δίκτυα και Μονάδες Τεχνικής Υποδομής"
(πηγή: ΠΧΠ-ΑΜΘ, ΦΕΚ 248 ΑΑΠ/2018)

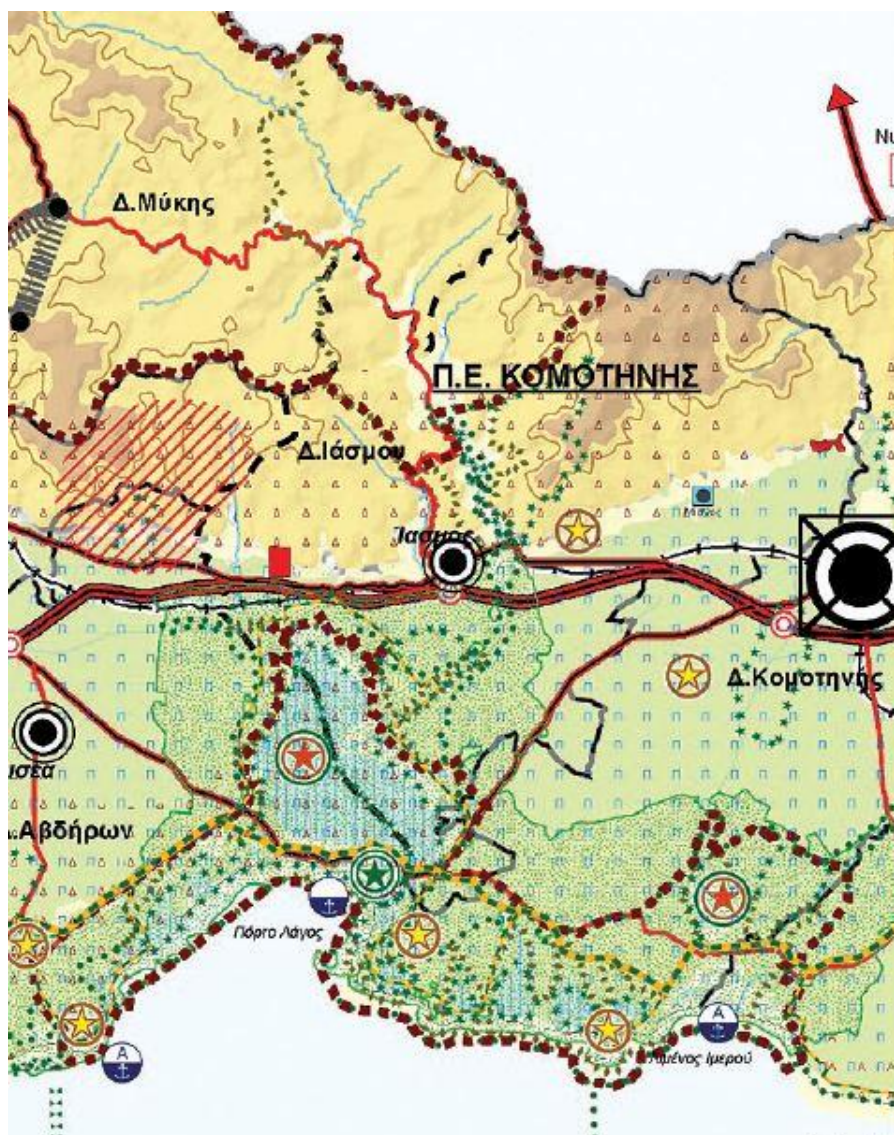
Στο χάρτη Π.2γ: "Δίκτυα και Μονάδες Τεχνικής Υποδομής":

- Προτείνεται η δημιουργία Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) στον Ίασμο -ήδη υπό εξέλιξη (κύκλος χρώματος σκούρο μπορντώ με διαδοχικές τελείες περιμετρικά του κύκλου ίδιου χρώματος και αναγραφή εντός του της λέξης «ΕΕΛ» με λευκά γράμματα).
- Προτείνεται η δημιουργία ΣΜΑ¹⁷⁶ στον Ίασμο (κύκλος χρώματος σκούρο μπορντώ με διαδοχικές τελείες περιμετρικά του κύκλου ίδιου χρώματος και αναγραφή εντός του της λέξης «ΣΜΑ» με λευκά γράμματα).
- Προγραμματίζεται η δημιουργία Φράγματος/Ταμιευτήρα για αρδευτική χρήση στον ποταμό Κομψάτο (κύκλος λευκού και άσπρου χρώματος, με διακεκομμένες

¹⁷⁶ Σημειώνεται ότι από το ΠΕΣΔΑ δεν προκύπτει χωροθέτηση θέσης ΣΜΑ στην περιοχή του Δ. Ιάσμου.

γραμμές περιμετρικά του κύκλου μπλε χρώματος και αναγραφή εντός του γράμματος «Α» με λευκά γράμματα).

- Εικονίζεται ως προγραμματιζόμενη υποδομή υδροηλεκτρικός σταθμός <15MW (ερυθρός κύκλος με διακεκομμένη γραμμή και εντός του σημειακό σύμβολο κεραυνού και την αναγραφή από κάτω των γραμμάτων με κόκκινα γράμματα «Υ/Η»), στα βορειοανατολικά όρια του Δήμου Ιάσμου (με Κομοτηνή).
- Εικονίζεται ως προγραμματιζόμενη υποδομή Φωτοβολταϊκών > 2MW (ερυθρός κύκλος με διακεκομμένη γραμμή και εντός του σημειακό σύμβολο κεραυνού και την αναγραφή από κάτω των γραμμάτων με κόκκινα γράμματα «Φ/Β») στον αγροτικό χώρο ανάμεσα στους οικισμούς Κοπτερού και Αμαξάδων.
- Εικονίζεται Βεβαιωμένο Γεωθερμικό Πεδίο στα νοτιοανατολικά όρια του Δήμου (κυρίως εντός του Δ. Κομοτηνής) και συγκεκριμένα πλησίον των οικισμών Παλλαδίου και Γλυκονερίου (καφέ γραμμικό περίγραμμα που φέρει εντός του κόκκινο κύκλο που περιλαμβάνει κλάσμα με αριθμητή το «Ο» και παρονομαστή τα γράμματα «ΓΕΩ»).
- Εικονίζονται στοιχεία τεχνικής υποδομής και συγκεκριμένα:
 - α) γραμμές ηλεκτρικής ενέργειας (400KV με βιολετί χρώμα – παχύ γραμμικό σύμβολο και 150KV με βιολετί χρώμα – λεπτό γραμμικό σύμβολο) και
 - β) αγωγοί καυσίμων (TAP με λαχανί χρώμα - γραμμικό σύμβολο, IGI με βεραμάν χρώμα - γραμμικό σύμβολο, ΕΣΜΦΑ με μουσταρδί χρώμα - γραμμικό σύμβολο), χωρίς διάκριση μεταξύ υφιστάμενων, προγραμματιζόμενων, προτεινόμενων).

Εικόνα Α.5.5: Απόσπασμα Χάρτη Π.2δ "Περιβάλλον, Πολιτιστική Κληρονομιά και Τοπίο" (πηγή: ΠΧΠ-ΑΜΘ, ΦΕΚ 248 ΑΑΠ/2018)

Στο χάρτη Π.2δ: "Περιβάλλον, Πολιτιστική Κληρονομιά και Τοπίο":

- Ολόκληρη η πεδινή έκταση του Δήμου εντάσσεται στις «Ευρείες Ζώνες Ανάπτυξης Δραστηριοτήτων» και συγκεκριμένα στις ζώνες «Έντονης Γεωργικής Ανάπτυξης» (εκατακτικός συμβολισμός ανοιχτού πράσινου χρώματος).
- Μεγάλο τμήμα του ορεινού όγκου της περιοχής μελέτης εντάσσεται σε «Ζώνες Εκτεθειμένες σε Κινδύνους» και συγκεκριμένα με "Υψηλό κίνδυνο λόγω Διάβρωσης" (επιφανειακό σύμβολο με επαναλαμβανόμενα καφέ "Δ").
- Ολόκληρη η πεδινή έκταση του Δήμου εντάσσεται σε «Ζώνες Εκτεθειμένες σε Κινδύνους» και συγκεκριμένα σε ζώνη "Δυνητικά υψηλού κινδύνου Πλημμύρας" (επιφανειακό σύμβολο με επαναλαμβανόμενα μπλε "Π").
- Η Λίμνη Βιστωνίδα στο σύνολο της εντάσσεται σε δύο «Ζώνες Εκτεθειμένες σε Κινδύνους» και συγκεκριμένα σε ζώνη "Υψηλού κινδύνου λόγω Διάβρωσης"

- (επιφανειακό σύμβολο με επαναλαμβανόμενα καφέ “Δ”) και Δυνητικά υψηλού κινδύνου Πλημμύρας” (επιφανειακό σύμβολο με επαναλαμβανόμενα μπλε “Π”).
- Σε τμήματα μεταξύ του ορεινού όγκου και της πεδινής περιοχής του Δήμου εντοπίζονται «Ζώνες Εκτεθειμένες σε Κινδύνους» και συγκεκριμένα “Αποτεφρωμένες Εκτάσεις” (γκρι επιφανειακός συμβολισμός).
 - Τμήμα του δυτικού ορεινού όγκου της περιοχής μελέτης, αλλά και η λίμνη Βιστωνίδα με τις παραλίμνιες περιοχές της αναγνωρίζονται ως Τοπία Περιφερειακής Αξίας (γραμμικό σύμβολο στενής διακεκομμένης, καφέ γραμμής).
 - Εικονίζεται Καταφύγιο Άγριας Ζωής (γραμμικό σύμβολο με πράσινους αστερίσκους).
 - Η Λίμνη Βιστωνίδα στο σύνολο της εντάσσεται στο “Δευτερεύον Δίκτυο Φυσικού και Πολιτιστικού Περιβάλλοντος” (κίτρινο γραμμικός συμβολισμός σε συνδυασμό με πράσινο διακεκομμένο γραμμικό συμβολισμό).
 - Απεικονίζονται οι περιοχές που εμπίπτουν στο Δίκτυο Natura 2000. Εντός της περιοχής μελέτης εμπίπτουν δύο περιοχές που χαρακτηρίζονται ως «Ειδικές Ζώνες Διατήρησης» (πράσινος γραμμικός συμβολισμός με διακεκομμένες πράσινες τελείες) και δύο «Ζώνες Ειδικής Προστασίας» (λαδί γραμμικός συμβολισμός με διακεκομμένους λαδί ρόμβους).
 - Το μεγαλύτερο τμήμα της πεδινής περιοχής του Δήμου (όλη η πεδινή έκταση της Δημοτικής Ενότητας Ιάσμου και τμήματα της πεδινής έκτασης των Δημοτικών Ενοτήτων Αμαξάδων και Σώστου) εμπίπτουν εντός της περιοχής «Φυσικής Κληρονομιάς» και συγκεκριμένα στα “Εθνικά Πάρκα” (πράσινος εκτατικός συμβολισμός με επαναλαμβανόμενες πράσινες τελείες).
 - Η λίμνη Βιστωνίδα εντάσσεται στην κατηγορία: «Άλλα τοπόσημα τουριστικού φυσικού/πολιτιστικού περιβάλλοντος” (σύμβολο πορτοκαλί αστερίσκου εντός δύο κύκλων πράσινου και καφέ χρώματος).
 - Εικονίζονται στοιχεία της «Πολιτιστικής Κληρονομιάς» που εμπίπτουν στα «Δίκτυα Φυσικού και Πολιτιστικού Περιβάλλοντος» και συγκεκριμένα διάφοροι «Κηρυγμένοι Αρχαιολογικοί Χώροι και Μνημεία», πλησίον του οικισμού Πολύανθος (σύμβολο κίτρινου αστερίσκου εντός κύκλου καφέ χρώματος) και ο “Παραδοσιακός Οικισμός” του Μίσχου (σύμβολο μαύρου “solid” κύκλου εντός κυανού τετράγωνου περιγράμματος).
 - Εικονίζονται εντός της περιοχής μελέτης «Περιοχές με Συγκέντρωση Δραστηριοτήτων που επηρεάζουν το Τοπίο» και συγκεκριμένα τρεις “Εκτεταμένες Περιοχές Επιφανειακής Εξόρυξης” (κόκκινος επιφανειακός συμβολισμός), που αναφέρονται σε λατομικές περιοχές Αμαξάδων, Δύμης και Φωλέας.

A.5.3 Επισκόπηση ΠΕΠ και Επιχειρησιακού ΟΤΑ

A.5.3.1 Επισκόπηση Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΠΕΠ)

Οι στόχοι των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλέπε και υποκεφάλαιο A.5.4), υλοποιούνται μέσα από τα Εταιρικά Σύμφωνα (ΕΣΠΑ) και κατ' επέκταση τα επιχειρησιακά προγράμματα¹⁷⁷. Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα είναι πολυετή με συγκεκριμένη περίοδο προγραμματισμού και συνδέονται με τομείς ή/και συγκεκριμένες γεωγραφικές περιφέρειες σε διεθνές, εθνικό ή τοπικό επίπεδο (βλέπε και ενότητα A.5.4.2).

Το τρέχον έτος (2023) είναι το τελευταίο κατά το οποίο δύνανται να χρηματοδοτούνται ενταγμένες πράξεις στο ισχύον Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης 2014-2020. Επιπλέον, σχετικά πρόσφατα, (τον Σεπτέμβριο του 2022), εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το διάδοχο ΠΕΠ της Περιφέρειας ΑΜΘ για την προγραμματική περίοδο 2021-2027. Κατά συνέπεια κρίνεται σκόπιμη η επισκόπηση αμφοτέρων.

Επισκόπηση Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΜΘ 2014-2020

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 2014 – 2020 εγκρίθηκε στις 18-12-2014 με την C(2014) 10174 final απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και είναι ένα εκ των 13 Περιφερειακών Προγραμμάτων υλοποίησης του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020. Η αρχική Συγχρηματοδοτούμενη Δημόσια Δαπάνη (ΣΔΔ) του ΕΠ ΠΑΜΘ ανήλθε σε 507.739.340 € εκ των οποίων 441.171.009 € αφορούν σε πόρους του ΕΤΠΑ και 66.568.331 € αφορούν σε πόρους του ΕΚΤ.¹⁷⁸

Η τρέχουσα έκδοση είναι η 6.0, μετά την 4η αναθεώρηση που συντάχθηκε σε συνέχεια των 56390/03-06-2020 οδηγιών και των 57724/24-5-2021 συμπληρωματικών οδηγιών αναθεώρησης 2021 της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την αντιμετώπιση των αρνητικών συνεπειών της πανδημίας της COVID-19.¹⁷⁹

Το όραμα του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης είναι: "*Η ανασυγκρότηση του παραγωγικού*

¹⁷⁷ <https://www.espa.gr/el/Pages/staticOperationalProgrammes.aspx>.

¹⁷⁸ ΠΕΠ-ΑΜΘ: "Ετήσια και τελική έκθεση υλοποίησης για τον στόχο Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση" στο https://www.espa.gr/el/library/PEP_AMTH_Implementation_report_2015.pdf.

¹⁷⁹ <https://www.eydamth.gr/index.php/extras/to-programma>.

προτύπου της Περιφέρειας ώστε, να μετασηματιστεί σε τουριστικό προορισμό αριστείας και σημαντικό βιομηχανικό πόλο, αξιοποιώντας το συγκριτικό της πλεονέκτημα στο αγροδιατροφικό σύμπλεγμα, το πλούσιο ενδογενές της δυναμικό, τη γεωγραφική της θέση και προωθώντας την κοινωνική συνοχή με την κινητοποίηση υφισταμένων αλλά και νέων κοινωνικών συλλογικοτήτων". Για την επίτευξη του ανωτέρω οράματος προσδιορίστηκαν οι εξής βασικοί στόχοι (οι οποίοι προδιέγραψαν τους μετέπειτα Άξονες Προτεραιοτήτων):¹⁸⁰

- ◆ Διεύρυνση της οικονομικής δραστηριότητας.
- ◆ Αύξηση της απασχόλησης.
- ◆ Ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.
- ◆ Βελτίωση της ελκυστικότητας της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης ως τόπο κατοικίας και παραγωγής.

Αναγνωρίστηκε, ωστόσο, ότι οι διαθέσιμοι πόροι της περιόδου 2014-2020, που αναλογούν στο ΠΕΠ ΑΜΘ, δεν επαρκούν για την πλήρη επίτευξη του συνόλου των ανωτέρω γενικών στόχων και επομένως προσδιορίστηκαν και ειδικοί στόχοι υψηλής προτεραιότητας, η προώθηση των οποίων συμβάλλει στην πολιτική συνοχής της Κοινότητας. Οι επιλεγμένοι αυτοί στόχοι υψηλής προτεραιότητας περιλαμβάνουν τη(ν):

- Αντιμετώπιση της ανεργίας και της φτώχειας μέσω της επιχειρηματικότητας και μέσω της ένταξης μειονεκτικών ομάδων στην αγορά εργασίας.
- Αύξηση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής αγροτικής οικονομίας μέσω της ανάπτυξης του αγροδιατροφικού τομέα, και της ανταγωνιστικότητας της εγχώριας βιομηχανίας μέσα από την ενσωμάτωση τεχνολογίας, καινοτομίας και την ένταξη σε αλυσίδες αξίας και συνεργατικά σχήματα,
- Ενίσχυση της εξωστρέφειας του τριτογενή τομέα με βελτίωση της ποιότητας της τουριστικής προσφοράς.
- Βελτίωση της ποιότητας ζωής και βελτίωση της ικανότητας υποδομών & δομών να στηρίζουν μακροπρόθεσμα την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, με έμφαση:
 - στην ενέργεια (γεωθερμία, βιομάζα),
 - στις μεταφορές (διασύνδεση Εγνατίας, αναβάθμιση οδικών υποδομών),
 - στην υγεία (βελτίωση αποδοτικότητας, κάλυψη υποεξυπηρετούμενων πληθυσμών),
 - στην εκπαίδευση (βελτίωση μορφωτικού επιπέδου, μείωση σχολικής διαρροής),
 - στις ψηφιακές υπηρεσίες.

¹⁸⁰ "Σύνοψη Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης 2014-2020" στο https://www.espa.gr/elibrary/Summary_OP_AnatMakedonia_Thraki.pdf.

- Προώθηση της ισόρροπης ανάπτυξης της ΠΑΜΘ.
- Προστασία του Περιβάλλοντος (αντιμετώπιση πλημμυρών, διαχείριση στερεών αποβλήτων, υδατικών πόρων και προστατευόμενων περιοχών).

Για την υλοποίηση των στόχων και την κατανομή των πόρων το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα διαρθρώνεται σε τέσσερις (4) Άξονες Προτεραιότητας οι οποίοι με τη σειρά τους περιλαμβάνουν χρηματοδοτούμενες Δράσεις. Η πλήρης παράθεση του συνόλου των σχετικών στοιχείων εκφεύγει του αντικειμένου της παρούσας επισκόπησης. Ενδεικτικές Δράσεις κατά Άξονα Προτεραιότητας αποτελούν οι εξής¹⁸¹:

1ος Άξονας Προτεραιότητας: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας

- Επιχειρηματικές επενδύσεις σε έρευνα και καινοτομία για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών.
- Δράσεις δημόσιων ερευνητικών φορέων για την προώθηση των ερευνητικών τους αποτελεσμάτων, δράσεις μεταφοράς τεχνολογίας προς επιχειρήσεις, επιδεικτικά έργα από ερευνητικούς φορείς.
- Ψηφιοποίηση πολιτιστικού περιεχομένου και δημόσιων δεδομένων, δράσεις ανοιχτής πρόσβασης δημόσιων δεδομένων και συστήματα αλληλεπίδρασης των Δήμων και άλλων δημόσιων φορέων με τους δημότες και επισκέπτες.
- Δημιουργία θερμοκοιτίδων επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας και ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων επιχειρήσεων έντασης γνώσης και καινοτομίας για την ίδρυση και αρχική λειτουργία τους.
- Ενίσχυση επιχειρήσεων για την εισαγωγή βασικών τεχνολογιών γενικής εφαρμογής και διεργασιικών, οργανωτικών ή προωθητικών καινοτομιών, καθώς και τη βελτίωση ενεργειακής απόδοσης και την αξιοποίηση των ΑΠΕ, της γεωθερμίας και της βιομάζας.
- Δημιουργία Δικτύων ή/και Συστάδων Καινοτομίας και δράσεις συνεργασίας των τομέων τουρισμού-πολιτισμού με κλάδους που επηρεάζουν άμεσα το τουριστικό προϊόν (εστίαση, μεταφορές, εμπόριο, μεταποίηση).

2ος Άξονας Προτεραιότητας: Βελτίωση της ελκυστικότητας της Περιφέρειας ως τόπου εγκατάστασης επιχειρήσεων και ατόμων

- Υποδομές για την αξιοποίηση της γεωθερμίας σε αστικές, αγροτικές και βιομηχανικές χρήσεις.

¹⁸¹ <https://www.espa.gr/el/Pages/staticOPAnatMacedoniaThraki.aspx>.

- Παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης δημοσίων κτιρίων στην εκπαίδευση, την υγεία, τη δημόσια διοίκηση και τις δημόσιες υποδομές.
- Έργα αντιπλημμυρικής προστασίας, έργα αποκατάστασης / προστασίας από τη διάβρωση στην παράκτια ζώνη, έργα σεισμικής θωράκισης κατασκευών και δράσεις πολιτικής προστασίας (εξοπλισμοί, συστήματα, κ.α.)
- Δράσεις ανακύκλωσης όπως προμήθεια εξοπλισμού προεπεξεργασίας στερεών αποβλήτων και κομποστοποίησης, απορριμματοφόρων, κάδων ανακύκλωσης.
- Αναβάθμιση δικτύων ύδρευσης για την αντιμετώπιση των διαρροών, δράσεις εξοικονόμησης ύδατος, επεξεργασίας υγρών λυμάτων (ΕΕΛ) και δικτύων αποχέτευσης.
- Έργα προστασίας, αποκατάστασης και ανάδειξης μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και στοιχείων της παραδοσιακής πολιτιστικής κληρονομιάς, έργα ανάδειξης, προβολής, και βελτίωσης της επισκεψιμότητας ιστορικών τόπων, εθνικών πάρκων, τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλους.
- Σύνταξη και εφαρμογή σχεδίων διαχείρισης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000, δράσεις προσέλκυσης επισκεπτών σε προστατευόμενες περιοχές, έργα πράσινων υποδομών και οικολογικών διαδρόμων και δράσεις ενίσχυσης της προσαρμοστικότητας των οικοσυστημάτων στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.
- Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την αντιμετώπιση πολλαπλών προκλήσεων σε αστικές περιοχές και εκπόνηση τοπικών και ειδικών χωρικών σχεδίων για την αντιμετώπιση προβλημάτων συγκρούσεων γης στον αστικό ή εξωαστικό χώρο.
- Κατασκευή / αναβάθμιση κάθετων αξόνων Εγνατίας Οδού και δημιουργία κόμβων διασυνδεδεμένων πολυτροπικών μεταφορών.
- Διασύνδεση του οδικού δικτύου με χώρους οικονομικού, πολιτιστικού και τουριστικού ενδιαφέροντος και με άλλες υποδομές μεταφορών και βελτίωση των χαρακτηριστικών του οδικού δικτύου με έμφαση σε ορεινές και νησιωτικές περιοχές.
- Κατασκευή δικτύων φυσικού αερίου μέσης και χαμηλής πίεσης.

3ος Άξονας Προτεραιότητας: Υποδομές Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού και Ενίσχυσης Κοινωνικής Συνοχής

- Ανάπτυξη νέων ή αναβάθμιση υφισταμένων υποδομών Υγείας και υποδομών Κοινωνικής Φροντίδας και εξειδικευμένη εκπαίδευση λειτουργών υγείας/κοινωνικής φροντίδας στις νέες δομές.
- Ανάπτυξη νέων ή αναβάθμιση υφισταμένων υποδομών εκπαίδευσης και δράσεις για τον περιορισμό της σχολικής διαρροής.

4ος Άξονας Προτεραιότητας: Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων και Κοινωνική Συνοχή

- Ολοκληρωμένες Δράσεις προώθησης της απασχόλησης κατ' αποκλειστικότητα σε τομείς της περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης όπως προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων απασχολούμενων, προγράμματα νέων επιχειρηματιών και αυτοαπασχολούμενων.
- Προγράμματα υποστήριξης και ενίσχυσης της τοπικής απασχόλησης αξιοποιώντας τη δυναμικότητα των τομέων τουρισμού και πολιτισμού και ενέργειες σε συμβουλευτική, κατάρτιση, δικτύωση, κλπ. ανέργων.
- Δράσεις επαγγελματικού προσανατολισμού και επαναπροσανατολισμού, προώθησης στην απασχόληση, στοχευμένα προγράμματα επιμόρφωσης / κατάρτισης και παροχή υπηρεσιών φροντίδας παιδιών.
- Ανάπτυξη / αναβάθμιση κοινωνικών δομών (όπως κέντρα ημέρας, κινητές μονάδες, κέντρα ευπαθών ομάδων, γραφεία διαμεσολάβησης, δημιουργική απασχόληση παιδιών, ενισχυτική διδασκαλία, κ.α.)
- Δράσεις προαγωγής της γενικής υγείας των ομάδων στόχου όπως προληπτική ιατρική και διαχείριση χρόνιων παθήσεων καθώς και παρεμβάσεις πρόληψης/διαχείρισης έναντι παραγόντων κινδύνου για τη δημόσια υγεία όπως επιδημιολογική προστασία, δράσεις δημόσιας υγείας στους τομείς παιδείας, εργασίας, μεταναστών, ειδικών ομάδων πληθυσμού, ευπαθών ομάδων πληθυσμού, κ.α.
- Δημιουργία και στήριξη της λειτουργίας κοινωνικών επιχειρήσεων.

Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, για την περίοδο 2014-2020 ακολουθούν τον κανόνα "n+3", δηλαδή δύνανται να χρηματοδοτούν ενταγμένες πράξεις μέχρι και 3 χρόνια μετά την ονομαστική ολοκλήρωση της περιόδου αναφοράς (ήτοι μέχρι το τέλος του 2023). Ως Διαχειριστική Αρχή (δηλαδή η υπηρεσία που έχει

την αρμοδιότητα και την ευθύνη για τη διαχείριση του ΠΕΠ), έχει οριστεί η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΥΔΕΠ) Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης (α.7, Μέρους Ι, Ν.4314/2014 και ΥΑ 32674/ΕΥΘΥ330/23-3-2015, ΦΕΚ 714Β/2015).¹⁸²

Επισημαίνεται ότι η παρούσα μελέτη έχει ενταχθεί στο ΠΕΠ-ΑΜΘ 2014-2020 με την με α.π. 2384/23-05-2019 (ΑΔΑ: 6Ε4Ε7ΛΒ-ΚΞΣ) Απόφαση ένταξης του Περιφερειάρχη ΑΜΘ [η οποία τροποποιήθηκε με την με α.π. 4072/13-07-2022 (ΑΔΑ: 99ΝΙ7ΛΒ-Υ6Β) όμοια] και έχει λάβει κωδικό ΟΠΣ 5041434. Συγκεκριμένα, εντάσσεται στη Δράση "Τοπικά και ειδικά χωρικά σχέδια" (με κωδικό 6ε.14.1) του 2ου Άξονα Προτεραιότητας "Βελτίωση της Ελκυστικότητας της Περιφέρειας ως Τόπου Εγκατάστασης Επιχειρήσεων και Ατόμων"¹⁸³.

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται οι Ενταγμένες Πράξεις του ΠΕΠ-ΑΜΘ που αφορούν στην περιοχή μελέτης, με αναφορά στον Άξονα Προτεραιότητας, τη Δράση που υπάγεται, το δικαιούχο και τον προϋπολογισμό της κάθε μίας.

Πίνακας Α.5.1: Ενταγμένες Πράξεις στο ΠΕΠ-ΑΜΘ 2014-2020 που αφορούν στο Δήμο Ιάσμου

α/α	Α.Π.	Κωδικός & Τίτλος Δράσης	Τίτλος Πράξης	Δικαιούχος	Προϋπολογισμός
1	1ος	3α.4.2. «Ενίσχυση για την ίδρυση επιχειρήσεων, κατά προτεραιότητα σε τομές της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης»	Ίδρυση μεταποιητικής επιχείρησης με σκοπό την οικονομική αξιοποίηση νέας επιχειρηματικής ιδέας μέσω της μετατροπής της σε εμπορευματικά προϊόντα και υπηρεσίες	Ιδιώτες	149.212
2	1ος	3α.4.2. «Ενίσχυση για την ίδρυση επιχειρήσεων, κατά προτεραιότητα σε τομές της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης»	Ίδρυση επιχείρησης παροχής υπηρεσιών θραύσης η ξεφλούδισματος ξηρών καρπών	Ιδιώτες	117.218,5
3	2ος	3β.5-6.1 «Ενίσχυση για τον εκσυγχρονισμό-αναβάθμιση υφιστάμενων επιχειρήσεων, κατά προτεραιότητα σε τομείς της Περιφερειακής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης»	Εκσυγχρονισμός της μονάδας παραγωγής αδρανών υλικών	Ιδιώτες	433.076,25

¹⁸² <https://www.eydamth.gr/index.php/epamth>.

¹⁸³ Αναλυτικότερα, σύμφωνα με την οικεία πρόσκληση με κωδικό ΑΜΘ41 και Α.Π. 3821/1-11-2017 (ΑΔΑ ΩΛ5Β7ΛΒ-ΩΗΞ) η εν λόγω Δράση αφορά στον Θεματικό Στόχο "Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων - ΚΩΔ. 06" (βλέπε και υποκεφάλαιο 5.4) και την Επενδυτική Προτεραιότητα "Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, την ανάπτυξη των πόλεων, την αναζωογόνηση και την απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την προώθηση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου - ΚΩΔ. 6ε", με Ειδικό Στόχο "Βελτίωση της ελκυστικότητας των αστικών κέντρων" – ΚΩΔ. 14

α/α	Α.Π.	Κωδικός & Τίτλος Δράσης	Τίτλος Πράξης	Δικαιούχος	Προϋπολογισμός
4	2ος	6β.11.1 «Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων, ώστε να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ένωσης και να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις»	Αντικατάσταση Δικτύου Ύδρευσης στον οικισμό Διαλαμπής	Δήμος Ιάσμου	110.069,87
5	2ος	6ε.14.1 «Τοπικά και Ειδικά Χωρικά Σχέδια»	Τοπικό Χωρικό Σχέδιο Δήμου Ιάσμου	Δήμος Ιάσμου	309.465,25
6	2ος	4γ.8.1. «Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης»	Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίου παλαιού δημοτικού σχολείου (Αλλαγή χρήσης σε Δημαρχείο) Ιάσμου Ν. Ροδόπης	Δήμος Ιάσμου	706.549,70
7	2ος	7β.16.1. Ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτευόντων κόμβων με τις υποδομές ΔΕΔ-Μ, περιλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων	Ανακατασκευή επαρχιακής οδού Ν. Ροδόπης τμήμα από Κοππερό έως Ίασμο (ΧΘ 6500 έως 11000)	ΠΑΜΘ	5.096.981,82
8	4ος	9ii.23Α.1 «Κοινωνικοοικονομικής ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά»	Επιχορήγηση Δήμου Ιάσμου για τη λειτουργία Κέντρου Κοινότητας, Δήμου Ιάσμου	Δήμος Ιάσμου	371.557,37
9	4ος	9iv.24.2 «Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας»	Δομή Σίτισης Δήμου Ιάσμου	Κέντρο Προσχολικής Αγωγής & Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δήμου Ιάσμου	191.100

Πηγή: Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΜΘ 2014-2020
(Κατάλογος εντάξεων 10-10-2022 και ίδια επεξεργασία)

Επισημάνσεις: 1. Στον πίνακα δεν καταγράφονται πράξεις που αφορούν σε ενίσχυση επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας COVID-19.

2. Συντομώσεις:

Α.Π.: Άξονας Προτεραιότητας

ΠΑΜΘ: Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης

Επισκόπηση Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος ΑΜΘ 2021-2027

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» για την περίοδο 2021-2027 εγκρίθηκε στις 5-9-2022 με την C(2022) 6510 Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και είναι ένα εκ των 13 Περιφερειακών Προγραμμάτων υλοποίησης του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027. Ο συνολικός προϋπολογισμός του ανέρχεται σε 639,1εκ. € με συμμετοχή πόρων από

το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+. Το όραμα του ΠΕΠ ΑΜΘ 2021-2027 διαμορφώθηκε στη βάση των αναπτυξιακών αναγκών και των προκλήσεων που καλείται να αντιμετωπίσει η Περιφέρεια, προκειμένου η ΠΑΜΘ να καταστεί: Πύλη Ανάπτυξης, Πόλος Αξίας και Πρότυπο Κοινωνικής Παρέμβασης. Ειδικότερα¹⁸⁴:

- ♦ Πύλη Ανάπτυξης: Μέσω της αξιοποίησης της γεωγραφικής θέσης και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων σε φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους. Προτεραιότητα είναι η ολοκλήρωση κρίσιμων υποδομών που συνδέουν την ΠΑΜΘ με τα εθνικά και διεθνή δίκτυα μεταφορών, ενέργειας και τηλεπικοινωνιών και ενισχύουν τη γεωστρατηγική της θέσης. Παράλληλα, δημιουργούν ευνοϊκό και ανταγωνιστικό περιβάλλον ικανό να προσελκύσει ανθρώπινο δυναμικό, επενδύσεις και επισκέπτες συμβάλλοντας στην ανάπτυξη.
- ♦ Πόλος Αξίας: Μέσω της ενίσχυσης και διεύρυνσης της παραγωγικής βάσης επενδύοντας στην Έρευνα και Καινοτομία, κατά προτεραιότητα σε τομείς που υποδεικνύει η RIS3¹⁸⁵. Έμφαση δίνεται στη διαμόρφωση ενός βιώσιμου παραγωγικού υποδείγματος το οποίο συγκροτούν, ο τουρισμός, ο πολιτισμός, το περιβάλλον και η αγροδιατροφή. Επίσης, η επένδυση σε καθαρές μορφές ενέργειας και η μετάβαση στην κυκλική οικονομία, την πράσινη και γαλάζια επιχειρηματικότητα αποτελούν προτεραιότητες της ΠΑΜΘ.
- ♦ Πρότυπο Κοινωνικής Παρέμβασης: Μέσω πρωτοβουλιών ενίσχυσης της απασχόλησης σε τομείς, περιοχές και πληθυσμό, που παρουσιάζουν ιδιαίτερη υστέρηση ή χαρακτηριστικά. Έμφαση δίνεται στην αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού σε τομείς Έρευνας, Καινοτομίας και ψηφιακών δεξιοτήτων, στη διεύρυνση υφιστάμενων κοινωνικών δομών και υπηρεσιών, αλλά και στη δημιουργία καινοτόμων λύσεων, για τις περιοχές και τους πληθυσμούς που

¹⁸⁴ <https://www.eydamth.gr/index.php/pp-2021-2027/to-programma-2021-2027>

¹⁸⁵ Η Στρατηγική Έρευνας και Τεχνολογίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation - RIS3) είναι μια ολοκληρωμένη ατζέντα οικονομικού μετασχηματισμού, προσαρμοσμένη στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής, η οποία:

- επικεντρώνει την πολιτική υποστήριξη και τις επενδύσεις σε εθνικές/περιφερειακές προτεραιότητες – κλειδιά, προκλήσεις και ανάγκες για μια ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση,
- οικοδομεί πάνω στα δυνατά σημεία και συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας/περιφέρειας και το δυναμικό για αριστεία,
- υποστηρίζει την τεχνολογική καινοτομία και την καινοτομία τη βασισμένη στη πράξη και στοχεύει στην τόνωση των ιδιωτικών επενδύσεων,
- διασφαλίζει την πλήρη συμμετοχή των εταίρων (stakeholders) και ενθαρρύνει την καινοτομία και τον πειραματισμό,
- βασίζεται σε τεκμήρια και περιλαμβάνει ένα στέρεο σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Στην Ελλάδα εκπονήθηκαν μία εθνική και 13 περιφερειακές στρατηγικές έρευνας και καινοτομίας για την έξυπνη εξειδίκευση. Η εθνική εκπονήθηκε από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων ενώ κάθε Περιφέρεια ήταν υπεύθυνη για την εκπόνηση της δικής της στρατηγικής. Συντονιστικό ρόλο στη συνολική διαδικασία είχε η Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού και Αξιολόγησης (ΕΥΣΣΑ) του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού. Για την ΠΑΜΘ η τελική (9η) έκδοση της “Περιφερειακής Στρατηγικής Καινοτομίας Έξυπνης Εξειδίκευσης” εκδόθηκε τον Απρίλιο του 2015.

παρουσιάζουν υστέρηση και ανισότητες, και τέλος, στην καταπολέμηση διακρίσεων, την προώθηση ίσων ευκαιριών, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την ενδυνάμωση του εκπαιδευτικού και υγειονομικού συστήματος.

Για την περίοδο 2021-2027 οι πολιτικές της ΕΕ θα καθοδηγούνται από πέντε κύριους Στόχους Πολιτικής (ΣΠ)¹⁸⁶, οι οποίοι καθοδηγούν αναλογικά τους υποκείμενους προγραμματισμούς. Οι κύριες στρατηγικές κατευθύνσεις της ΠΑΜΘ ανά ΣΠ διαμορφώνονται ως κάτωθι:

ΣΠ 1 (μια εξυπνότερη Ευρώπη)

- Επαναπροσδιορισμός του παραγωγικού προτύπου, έμφαση σε καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες σε τομείς προτεραιότητας της στρατηγικής RIS3.
- Βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος με στήριξη και ενδυνάμωση των ΜΜΕ.
- Στήριξη - ενίσχυση των ερευνητικών υποδομών.
- Ενδυνάμωση της έρευνας και σύνδεσή της με την παραγωγή, ιδιαίτερα σε τομείς που η Περιφέρεια εμφανίζει πλεονέκτημα και προώθηση συμπράξεων ερευνητικών δομών με επιχειρήσεις.
- Ανάπτυξη υποδομών δικτύων 5G πρωτίστως σε περιοχές επιχειρηματικής δραστηριότητας και διεύρυνση της ευρυζωνικής κάλυψης στις ορεινές και αγροτικές περιοχές για την άμβλυνση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και την άρση της απομόνωσης των απομακρυσμένων περιοχών.
- Διεύρυνση-ενδυνάμωση δημόσιων ψηφιακών υπηρεσιών σε κατοίκους, επιχειρήσεις και επισκέπτες.

ΣΠ 2 (μια πιο πράσινη χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα & ανθεκτική Ευρώπη)

- Αξιοποίηση του υφιστάμενου δυναμικού ΑΠΕ και κυρίως της γεωθερμίας, μείωση της εξάρτησης από συμβατικές πηγές ενέργειας.
- Εξοικονόμηση ενέργειας στο κτιριακό δυναμικό και στο δημόσιο χώρο.
- Προώθηση της ορθολογικής και βιώσιμης διαχείρισης των υδάτινων πόρων και εξασφάλιση επαρκούς ποσότητας και ποιότητας πόσιμου νερού.
- Βελτίωση της αποδοτικής χρήσης των πόρων και προώθηση της ολοκληρωμένης διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων.

¹⁸⁶ Βλέπε σχετικά και ενότητα Α.5.4.2

- Διατήρηση, προστασία και ανάδειξη του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.
- Πρόληψη κινδύνων, ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών και προστασία των κατοίκων και των οικοσυστημάτων από την κλιματική αλλαγή.

ΣΠ 3 (μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη)

- Ένταξη στα ευρύτερα διεθνή δίκτυα μεταφορών με τη συνέχιση της κατασκευής του διευρωπαϊκού οδικού δικτύου.
- Βελτίωση του ενδοπεριφερειακού οδικού δικτύου και ενίσχυση της προσπελασιμότητας των απομακρυσμένων περιοχών.
- Ενίσχυση της ασφαλούς και γρήγορης μετακίνησης κατοίκων, επισκεπτών και μεταφοράς προϊόντων.
- Ενίσχυση των ακτοπλοϊκών μεταφορών και βελτίωση των λιμενικών υποδομών.

ΣΠ 4 (μια πιο κοινωνική Ευρώπη)

μέσω του ΕΤΠΑ

- Εξασφάλιση ποιοτικών μονάδων για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης.
- Ενίσχυση των υποδομών κοινωνικής πρόνοιας και των δομών στήριξης ευπαθών και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.
- Ενίσχυση του συστήματος δημόσιας υγείας με τη δημιουργία σύγχρονων υποδομών για όλους.
- Ενίσχυση του τουρισμού, δημιουργία νέας τουριστικής ταυτότητας, υιοθέτηση της διαδικασίας - μηχανισμού DMO¹⁸⁷, ενδυνάμωση της θέσης στον διεθνή τουριστικό χάρτη.
- Ανάδειξη του πολιτιστικού πλούτου και των σύγχρονων μορφών πολιτισμού, σύνδεση με την τοπική παραγωγή, για τον εμπλουτισμό και την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος.

μέσω του ΕΚΤ+

¹⁸⁷ Οι Οργανισμοί Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού – ΟΔΠΠ (Destination Management Organizations - DMO) θεσμοθετήθηκαν με το Ν.4875/2021 (ΦΕΚ 250Α/2021). Προορίζονται να εξυπηρετήσουν ποικιλία σκοπών σχετικών με τους τουριστικούς προορισμούς, όπως η υποστήριξη του οικείου ΟΤΑ για θέματα προβολής και προώθησης ενός τουριστικού προϊόντος, η εκπόνηση σχεδίου βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και διαχείρισης του προορισμού, ο σχεδιασμός της στρατηγικής μάρκετινγκ του προορισμού, η δημιουργία τοπικών σημάτων ποιότητας, η ανάπτυξη ερευνητικού έργου σε σημαντικά θέματα του τουρισμού κλπ. Βάσει του άρθρου 4 του Ν.4875/2021, ως ΟΔΠΠ δύνανται να λειτουργήσουν και οι Αναπτυξιακοί Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης του άρθρου 2 του Ν.4674/2020 (ΦΕΚ 53Α), οι Αναπτυξιακές Ανώνυμες Εταιρείες που έχουν συσταθεί από τους ΟΤΑ και οι υφιστάμενες (κατά τη δημοσίευση του Ν.4875/2021) αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με εταίρους ΟΤΑ.

- Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και προώθηση της δια βίου μάθησης, της αναβάθμισης δεξιοτήτων και της εξειδίκευσης του ανθρώπινου δυναμικού κατά προτεραιότητα σε επιχειρηματικές, ψηφιακές δεξιότητες και σε τομείς της RIS3, ιδίως των μακροχρόνια ανέργων, των νέων, των γυναικών και άλλων μειονεκτουσών ομάδων πληθυσμού (Ρομά, μετανάστες, Άτομα με Αναπηρίες, άτομα με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό και μορφωτικό επίπεδο) και ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας.
- Προώθηση ίσης πρόσβασης στην εκπαίδευση και κατάρτιση ιδίως για μειονεκτούσες ομάδες, για το σύνολο των βαθμίδων, και αποτροπή της πρόωρης εγκατάλειψης με έμφαση στην παιδική φροντίδα
- Ενίσχυση των δομών και των υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας (πρωτοβάθμιας, ψυχικής, αντιμετώπιση των εξαρτήσεων), με έμφαση στην αποϊδρυματοποίηση και τη μακροχρόνια φροντίδα
- Στήριξη μειονεκτικών ομάδων πληθυσμού μέσα από ένα σύνθετο δίκτυο δομών και υπηρεσιών για την καταπολέμηση της φτώχειας, των διακρίσεων, του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής

ΣΠ 5 (μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της)

- Ανάδειξη της τοπικότητας ως βασικής συνιστώσας της Περιφερειακής στρατηγικής για την προώθηση της ολοκληρωμένης ανάπτυξης και τον περιορισμό των ανισοτήτων.
- Συνέχιση και διεύρυνση της εφαρμογής πολιτικών ΒΑΑ στα 5 αστικά κέντρα της Περιφέρειας
- Ολοκλήρωση της πολυεπίπεδης παρέμβασης που αφορά την ΟΧΕ της Εγνατίας
- Αντιμετώπιση των προβλημάτων των απομακρυσμένων και μειονεκτικών περιοχών μέσω της αξιοποίησης του μηχανισμού των ΟΧΕ.

Για την κάλυψη των αναπτυξιακών αναγκών και την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της ΠΑΜΘ σχεδιάστηκε το ΠΕΠ ΑΜΘ 2021-2027 στη βάση 6 Προτεραιοτήτων (πέραν της Τεχνικής Βοήθειας) σε αντιστοίχιση με τους ανωτέρω στόχους, ως εξής:

1. Προώθηση Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας
2. Βιώσιμη διαχείριση πόρων και υποδομών
3. Βελτίωση της συνδεσιμότητας της ΠΑΜΘ
- 4Α. Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής (ΕΤΠΑ)
- 4Β. Κοινωνική Ενσωμάτωση και αντιμετώπιση της φτώχειας (ΕΚΤ+)

5. Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη στην Περιφέρεια ΑΜΘ

Κάθε μια εκ των Προτεραιοτήτων περιλαμβάνει Ειδικούς Στόχους με την ακόλουθη διάρθρωση (εντός παρένθεσης το Ταμείο από το οποίο αντλείται χρηματοδότηση για κάθε Ειδικό Στόχο).

Προτεραιότητα 1. Προώθηση επιχειρηματικότητας και καινοτομίας

- RSO1.1. Ανάπτυξη και ενίσχυση των ικανοτήτων έρευνας και καινοτομίας και αξιοποίηση των προηγμένων τεχνολογιών (ΕΤΠΑ)
- RSO1.2. Αξιοποίηση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις εταιρείες, τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις δημόσιες αρχές (ΕΤΠΑ)
- RSO1.3. Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, μεταξύ άλλων μέσω παραγωγικών επενδύσεων (ΕΤΠΑ)

Προτεραιότητα 2. Βιώσιμη διαχείριση πόρων και υποδομών

- RSO2.1. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (ΕΤΠΑ)
- RSO2.2. Προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σύμφωνα με την οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας(ΕΕ) 2018/2001[1] συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων βιωσιμότητας που καθορίζονται σε αυτήν (ΕΤΠΑ)
- RSO2.4. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα (ΕΤΠΑ)
- RSO2.5. Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού (ΕΤΠΑ)

Προτεραιότητα 3. Βελτίωση της συνδεσιμότητας της ΠΑΜΘ

- RSO3.1. Ανάπτυξη ανθεκτικού στην κλιματική αλλαγή, έξυπνου, ασφαλούς, βιώσιμου και διατροφικού ΔΕΔ-Μ (ΕΤΠΑ)
- RSO3.2. Ανάπτυξη και ενίσχυση βιώσιμης, ανθεκτικής στην κλιματική αλλαγή, έξυπνης και διατροφικής εθνικής, περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας, με καλύτερη πρόσβαση στο ΔΕΔ-Μ και διασυνοριακή κινητικότητα (ΕΤΠΑ)

Προτεραιότητα 4Α. Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής

- RSO4.2. Βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης προσβάσιμων υποδομών, συμπεριλαμβανομένων της ενίσχυσης της

- ανθεκτικότητας της εξ αποστάσεως και της διαδικτυακής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΤΠΑ)
- RSO4.5. Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην υγειονομική περίθαλψη και ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγείας, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης, και προώθηση της μετάβασης από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα που βασίζεται σε επίπεδο οικογένειας και τοπικής κοινότητας (ΕΤΠΑ)
 - RSO4.6. Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία (ΕΤΠΑ)

Προτεραιότητα 4B. Κοινωνική Ενσωμάτωση και αντιμετώπιση της φτώχειας

- ESO4.1. Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και μέτρα ενεργοποίησης για όλα τα άτομα που αναζητούν εργασία, συγκεκριμένα, τους νέους, ιδίως μέσω της υλοποίησης των εγγυήσεων για τη νεολαία, τους μακροχρόνια ανέργους και τις μειονεκτούσες ομάδες στην αγορά εργασίας, και για τα οικονομικά αδρανή άτομα, καθώς και μέσω της προώθησης της αυτοαπασχόλησης και της κοινωνικής οικονομίας (ΕΚΤ+)
- ESO4.4. Προώθηση της προσαρμογής των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στην αλλαγή, της ενεργητικής και υγιούς γήρανσης, καθώς και ενός υγιούς και καλά προσαρμοσμένου περιβάλλοντος εργασίας που αντιμετωπίζει τους κινδύνους για την υγεία (ΕΚΤ+)
- ESO4.6. Προώθηση της ίσης πρόσβασης σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση και κατάρτιση και της ολοκλήρωσής τους, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες, από την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα έως τη γενική και επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και την εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων, συμπεριλαμβανομένης της διευκόλυνσης της μαθησιακής κινητικότητας για όλους και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες (ΕΚΤ+)
- ESO4.9. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης υπηκόων τρίτων χωρών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών (ΕΚΤ+)
- ESO4.10. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά (ΕΚΤ+)
- ESO4.11. Ενίσχυση της ισότιμης και έγκαιρης πρόσβασης σε ποιοτικές, βιώσιμες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών που προάγουν την πρόσβαση σε στέγαση και φροντίδα με επίκεντρο τον άνθρωπο, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης· εκσυγχρονισμός των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της

πρόσβασης στην κοινωνική προστασία, με ειδική έμφαση στα παιδιά και στις μειονεκτούσες ομάδες· βελτίωση της προσβασιμότητας, μεταξύ άλλων για τα άτομα με αναπηρίες, της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης και των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψης. (ΕΚΤ+)

- ESO4.12. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, συμπεριλαμβανομένων των απόρων και των παιδιών (ΕΚΤ+)

Προτεραιότητα 5. Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη στην Περιφέρεια ΑΜΘ

- RSO5.1. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές (ΕΤΠΑ)
- RSO5.2. Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής τοπικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας σε περιοχές πλην των αστικών (ΕΤΠΑ)

Πέραν των Προτεραιοτήτων και των Ειδικών Στόχων η διάρθρωση του ΠΕΠ ΑΜΘ 2021-2027 ολοκληρώνεται με την πρόβλεψη για υλοποίηση μεγάλου αριθμού Δράσεων. Η παρούσα έκδοση του ΠΕΠ είναι η 1.2 και ακολουθείται ο κανόνας “n+2”, συνεπώς δύνανται να χρηματοδοτούνται ενταγμένες πράξεις έως και δύο έτη μετά τη λήξη της προγραμματικής περιόδου, δηλαδή έως τις 31-12-2029. Ως Διαχειριστική Αρχή (δηλαδή η υπηρεσία που έχει την αρμοδιότητα και την ευθύνη για τη διαχείριση του ΠΕΠ), έχει οριστεί η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΥΔΕΠ) Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης (άρθρο 7 του Ν. 4914/2022, ΦΕΚ 61Α/2022).

Βάσει του υφιστάμενου σχεδιασμού, οι πρώτες προσκλήσεις για την υποβολή προτάσεων προγραμματίζονταν για το Δεκέμβριο του 2022 καλύπτοντας τη χρονική περίοδο έως τον Απρίλιο του 2023¹⁸⁸. Μέχρι σήμερα έχουν αναρτηθεί εννέα προσκλήσεις από τις οποίες μόνο οι κάτωθι αφορούν άμεσα ή έμμεσα (και) την περιοχή μελέτης.

¹⁸⁸ <https://www.eydamth.gr/index.php/pp-2021-2027/energopoiisi-programmatos/programmatismos-prosklisewn-2127>.

- Προτεραιότητα 4A – Δράση RSO4.2.γ «Δημιουργία, επέκταση και εκσυγχρονισμός ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης», υπ' αριθμ. 686/ΑΜΘ01¹⁸⁹

Με τη χρηματοδότηση της εν λόγω δράσης προβλέπεται να καλυφθούν διαπιστωμένες εκπαιδευτικές ανάγκες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε κτιριακό δυναμικό και προμήθειας εξοπλισμού. Ειδικότερα, και σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ Τομέα Παιδείας και ειδικότερα της Γενικής Γραμματείας Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης προτεραιότητα δίνεται στην α) φυσική προσβασιμότητα ΑμεΑ στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, β) στην αναβάθμιση υφιστάμενων κτιριακών υποδομών για την αύξηση της δυναμικότητας και την κάλυψη των αναγκών λόγω αύξησης του αριθμού των φοιτητών και γ) στην αναβάθμιση εξοπλισμού στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Στο πλαίσιο της υλοποίησης πράξεων θα λαμβάνεται υπόψη το επίπεδο ωριμότητας των έργων. Η δράση έχει εκτιμηθεί ότι συμμορφώνονται με την Αρχή "μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης" σύμφωνα με το προοίμιο 10 του ΚΚΔ 2021/1060. Με τη χρηματοδότησή της προβλέπεται να καλυφθούν διαπιστωμένες εκπαιδευτικές ανάγκες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε κτιριακό δυναμικό και ειδικότερα στη φάση αυτή η ολοκλήρωση συνεχιζόμενων έργων (phased).

- Προτεραιότητα 4B – Δράση RSO4.11.α «Πρώθηση και υποστήριξη παιδιών για την ένταξη τους στην προσχολική εκπαίδευση καθώς και για τη πρόσβαση παιδιών σχολικής ηλικίας, εφήβων κα ατόμων με αναπηρία, σε υπηρεσίες δημιουργικής απασχόλησης (νέα εναρμόνιση)», υπ' αριθμ. 906/ΑΜΘ02¹⁹⁰

Η δράση αφορά:

A. στην παροχή θέσεων φροντίδας παιδιών βρεφικής ηλικίας και προσχολικής ηλικίας έως την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση και στην παροχή θέσεων φροντίδας παιδιών βρεφικής και προσχολικής ηλικίας από 8 μηνών έως την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση και παιδιών με αναπηρία από 2,5 ετών έως 6,5 ετών σε αντίστοιχες δομές φροντίδας (Βρεφικούς, Βρεφονηπιακούς και Παιδικούς Σταθμούς, Βρεφονηπιακούς Σταθμούς Ολοκληρωμένης Φροντίδας), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπ' αρ. 77094/1.08.2022 Κοινή Υπουργική Απόφαση (B'4094) και στο εκάστοτε ισχύον θεσμικό πλαίσιο

B. στην παροχή θέσεων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών σχολικής ηλικίας από 5 έως 12 ετών και παιδιών της ίδιας ηλικίας με ελαφράς μορφής κινητικές ή αισθητηριακές αναπηρίες, σε Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.), και στην παροχή θέσεων φροντίδας παιδιών, εφήβων και ατόμων

¹⁸⁹ https://www.eydamth.gr/images/site_2017/ArticleID_563/Prosklisi_686_AMTH01_V1_0.pdf

¹⁹⁰ https://www.eydamth.gr/images/site_2017/ArticleID_564/Prosklisi_906_AMTH02_V1_0.pdf

με κάθε είδους κινητική, νοητική, αναπτυξιακή ή αισθητηριακή αναπηρία, σε Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και Ατόμων με Αναπηρία (Κ.Δ.Α.Π.Α.μεΑ.), σε αντίστοιχες δομές φροντίδας (Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.), Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών και Ατόμων με Αναπηρία (Κ.Δ.Α.Π.Α.μεΑ.)) σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπ'αρ.77094/1.08.2022 Κοινή Υπουργική Απόφαση (Β'4094) και στο εκάστοτε ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

Η παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών των πεδίων Α και Β πραγματοποιείται με την παροχή «αξίας τοποθέτησης» (voucher) στους νόμιμους εκπροσώπους (αιτούντες) των ωφελούμενων ατόμων, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην ανωτέρω Κοινή Υπουργική Απόφαση. Η πράξη αφορά στον ετήσιο κύκλο 2022-2023 και αντιστοιχεί στο οικείο σχολικό έτος, μέγιστης διάρκειας 11 μηνών, δηλαδή από την 1η Σεπτεμβρίου 2022 έως την 31η Ιουλίου του 2023. Ο προϋπολογισμός της πράξης ανέρχεται σε 11.766.666 ευρώ (σύνολο συγχ/νου επιλέξιμου, ως άθροισμα της στήλης 2 των πινάκων του αρ. 13 της ΚΥΑ)

Η πράξη αποτελείται από δύο (2) Υποέργα, στα οποία αντιστοιχούν οι υπηρεσίες των πεδίων Α και Β ανωτέρω, με τον εξής προϋπολογισμό:

- Υποέργο 1: 7.648.333 Ευρώ (συγχ/νο επιλέξιμο, στήλη 2 του Πίνακα 1 του αρ. 13 της ΚΥΑ)
- Υποέργο 2: 4.118.333 Ευρώ (συγχ/νο επιλέξιμο, στήλη 2 του Πίνακα 2 του αρ. 13 της ΚΥΑ)

Η επιλεξιμότητα δαπανών για τα 2 Υποέργα (και για την πράξη στο σύνολό της) αφορά δαπάνες για «αξίες τοποθέτησης» που αντιστοιχούν στην παροχή υπηρεσιών στο προαναφερόμενο χρονικό διάστημα του ενδεκάμηνου κύκλου, ήτοι: από την 1η Σεπτεμβρίου 2022 και έως την 31η Ιουλίου 2023.

- Προτεραιότητα 2 - Δράση RSO2.4.β «Ενίσχυση υποδομών πολιτικής προστασίας για πρόληψη και διαχείριση κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα», υπ' αριθμ. 1066/ΑΜΘ04¹⁹¹

Η δράση αφορά στην ενίσχυση υποδομών πολιτικής προστασίας για την πρόληψη και διαχείριση κινδύνων που συνδέονται με το κλίμα, σε συμφωνία με ολοκληρωμένα προγράμματα αντιμετώπισης καταστροφών και κινδύνων όπως το σχέδιο «ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ». Η παρούσα πρόσκληση σύμφωνα με τις προβλέψεις του Σχεδίου Δράσης του ΕΠ της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 2014 – 2020, όπως ισχύει κατά το χρόνο της εξειδίκευσης, αφορά συγκεκριμένα στη χρηματοδότηση της Β Φάσης υλοποίησης του κάτωθι συνεχιζόμενου έργου του Επιχειρησιακού Προγράμματος και συγκεκριμένα της πράξης: "Προμήθεια Εξοπλισμού

¹⁹¹ https://www.eydamth.gr/images/site_2017/ArticleID_570/Prosklisi_1066_AMTH04_V1_0.pdf

Πρόληψης και Διαχείρισης Κινδύνων και Καταστροφών Μηχανήματα Γεωτεχνικών Έργων και Πυροσβεστικά Οχήματα" (MIS 5069590).

- Προτεραιότητα 4Α - Δράση RSO4.6.δ «Δράσεις προβολής τουριστικών πόρων και θεματικών μορφών τουρισμού», υπ' αριθμ. 1236/ΑΜΘ08¹⁹²

Η πρόσκληση αφορά σε δράσεις προβολής τουριστικών πόρων και θεματικού τουρισμού και εν γένει της ΑΜΘ ως συνολικού τουριστικού προορισμού στη λογική διαδικασιών και δράσεων διαχείρισης προορισμού προβολής τουριστικών πόρων και θεματικού τουρισμού και εν γένει της ΑΜΘ ως συνολικού τουριστικού προορισμού στη λογική διαδικασιών και δράσεων διαχείρισης προορισμού. Με την υλοποίηση της Δράσης, θα δοθεί έμφαση στη συστηματική επικοινωνία της αξίας των πολιτιστικών αγαθών, στα οποία προγραμματίζονται παρεμβάσεις, προς το ευρύ κοινό, συμπεριλαμβανομένου και του μη ελληνόφωνου με άμεσο και κατανοητό τρόπο. Τέτοιες ενέργειες μπορεί ενδεικτικά να περιλαμβάνουν, ανά Πράξη και ως υποέργα αυτής: σήμανση, ερμηνευτικές πινακίδες, ενημερωτικό υλικό (π.χ. οδηγούς, φυλλάδια, και σε γραφή Braille), οπτικοακουστικό υλικό, εκπαιδευτικές δράσεις, δράσεις επικοινωνίας, προβολής και δημοσιότητας (π.χ. ημερίδες, συνέδρια) κλπ., αξιοποιώντας, όπου είναι εφικτό, τη χρήση και των νέων τεχνολογιών. Για την προβολή των μνημείων και γενικότερα του πολιτιστικού αποθέματος θα δίνεται βαρύτητα στη συμβολή τους στην τοπική οικονομία και κοινωνία. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Σχεδίου Δράσης του ΕΠ της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 2014 – 2020, όπως ισχύει κατά το χρόνο της εξειδίκευσης, η παρούσα πρόσκληση αφορά, ενδεικτικά, στη χρηματοδότηση της κάτωθι συνεχιζόμενης πράξης :

- ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ (ΟΠΣ 5042070)

- Προτεραιότητα 2 - Δράση RSO2.1.α «Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε δημόσια /δημοτικά κτίρια περιφερειακής και τοπικής αρμοδιότητας», υπ' αριθμ. 1215/ΑΜΘ06¹⁹³

Η δράση αφορά σε έργα που έχουν χαρακτηριστεί ως τμηματοποιημένα και αποσκοπεί στην ενεργειακή αναβάθμιση, εξοικονόμηση ενέργειας και προσθήκη βιοκλιματικών χαρακτηριστικών σε κτίρια με χαμηλή ενεργειακή κλάση, που ανήκουν σε περιφερειακούς / τοπικούς δημόσιους φορείς. Ενδεικτικά και όχι περιοριστικά οι αναβαθμίσεις θα αφορούν: αξιοποίηση ΑΠΕ, προσθήκη μόνωσης, αντικατάσταση κουφωμάτων και ενεργειακών υαλοπινάκων, αντικατάσταση συστημάτων καυστήρα/λέβητα/σωληνώσεων που επιτρέπει την χρήση ΑΠΕ, αντλίες θερμότητας, σύστημα θέρμανσης με Φυσικό Αέριο, παθητικά ηλιακά συστήματα, αντικατάσταση παλαιών

¹⁹² https://www.eydamth.gr/images/site_2017/ArticleID_572/Prosklisi_1236_AMTH08_V1_0.pdf

¹⁹³ https://www.eydamth.gr/images/site_2017/ArticleID_573/Prosklisi_1215_AMTH06_V1_0.pdf

κλιματιστικών κ.α. Δύναται επίσης να αφορούν, δράσεις όπως κατασκευή εγκατάστασης ταυτόχρονης παραγωγής ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας υψηλής αποδοτικότητας, κατασκευή εγκατάστασης εκμετάλλευσης της παραγόμενης θερμικής ενέργειας από ΣΗΘΥΑ ή/και ΑΠΕ για παραγωγή ψύξης, άλλες δράσεις προώθησης της αυτοπαραγωγής από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) όπως ο ενεργειακός συμψηφισμός (net metering) ή ο εικονικός ενεργειακός συμψηφισμός (virtual net metering). Για τα δημόσια κτίρια θα επιλεγούν πράξεις οι οποίες:

- Έχουν μεγάλη ενεργειακή κατανάλωση.
- Επιτυγχάνουν το μεγαλύτερο δυνατό επίπεδο εξοικονόμησης ενέργειας.
- Έχουν ωριμότητα υλοποίησης.

Κατά την αξιολόγηση και ένταξη των σχετικών πράξεων της Δράσης εξετάζεται ότι καλύπτεται η απαίτηση η ενεργειακή αναβάθμιση του/των κτιρίου/ων κατά τουλάχιστον 2 βαθμίδες (με ελάχιστο στόχο επίτευξης την κατηγορία Β) και η μείωση κατά τουλάχιστον 30% των εκπομπών CO₂, όπως προκύπτει με βάση την εκτίμηση του 1ου Πιστοποιητικού Ενεργειακής Απόδοσης.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Σχεδίου Δράσης του ΕΠ της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης 2014 – 2020, όπως ισχύει κατά το χρόνο της εξειδίκευσης, η παρούσα πρόσκληση αφορά, ενδεικτικά, στη χρηματοδότηση των κάτωθι συνεχιζόμενων έργων:

- ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ ΓΕΝΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΠΕ ΔΡΑΜΑΣ (ΟΠΣ 503753)
- ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΕΠΑΛ ΔΗΜΟΥ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ (ΟΠΣ 5056303)
- ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΔΗΜΟΥ ΝΕΣΤΟΥ (ΟΠΣ 5056558)
- ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ 1ου ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ ΚΑΙ 2ου ΕΠΑΛ (ΟΠΣ 5056566)

- Προτεραιότητα 3 - Δράση RSO3.2.α «Παρεμβάσεις βελτίωσης της οδικής ασφάλειας και της προσβασιμότητας των πολιτών», υπ' αριθμ. 646/ΑΜΘ09¹⁹⁴

Στο πλαίσιο της δράσης επιδιώκεται η ενίσχυση της οδικής ασφάλειας στην Περιφέρεια και της ενδοπεριφερειακής κινητικότητας λαμβάνοντας υπόψη τα υφιστάμενα προβλήματα προσβασιμότητας. Προβλέπονται δράσεις αναβάθμισης/ βελτίωσης του εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου της Περιφέρειας.

Η επιδιωκόμενη ενίσχυση της οδικής ασφάλειας στην Περιφέρεια, θα είναι σε συμφωνία με το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Οδική Ασφάλεια 2021-2030

¹⁹⁴ https://www.eydamth.gr/images/site_2017/ArticleID_576/Prosklisi_646_AMTH09_V1_0.pdf

και την Περιφερειακή Εξειδίκευση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Μεταφορών.

Προβλέπονται παρεμβάσεις (έργα) βελτίωσης - αναβάθμισης του υφιστάμενου Εθνικού και Επαρχιακού Οδικού Δικτύου με στόχο τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας, που προκύπτουν ιεραρχημένα από τις αντίστοιχες Μελέτες που εκπονούνται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες και συνθέτουν ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα παρεμβάσεων βελτίωσης της Οδικής Ασφάλειας σε επίπεδο, κατ' ελάχιστο, Περιφερειακής Ενότητας της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, όπως ενδεικτικά το Περιφερειακό Σχέδιο για την Οδική Ασφάλεια.

Στο Πρόγραμμα «Ανατολική Μακεδονία, Θράκη» για την Π.Π.2021-2027 προβλέπονται δράσεις ενεργητικής οδικής ασφάλειας όπως:

- βελτίωση χάραξης του εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου,
- βελτίωση οδοστρώματος,
- διαπλατύνσεις,

αλλά και δράσεις παθητικής οδικής ασφάλειας, όπως:

- συστήματα καταγραφής ταχύτητας,
- βελτίωση σήμανσης και φωτισμού στα επικίνδυνα σημεία του εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου.

Στο πλαίσιο της οδικής ασφάλειας εντάσσεται και η διαχείριση της μείωσης ταχύτητας κυκλοφορίας των οχημάτων που δύναται να επιτευχθεί, ιδίως σε σημεία υψηλού κινδύνου:

- με τεχνικές παρεμβάσεις στο οδικό δίκτυο, με σημειακές αλλαγές των υλικών στο οδόστρωμα,
- με αλλαγές στη οριζοντιογραφία οδών, με κυκλικούς κόμβους, κυκλικές νησίδες, κλπ.

Επιπρόσθετα η δράση αποσκοπεί στην ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής κινητικότητας, στη βελτίωση της σύνδεσης της ενδοχώρας με τα αστικά κέντρα, στη βελτίωση της προσβασιμότητας σε σημαντικούς τουριστικούς και πολιτιστικούς προορισμούς της ΑΜΘ. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπονται δράσεις αναβάθμισης/βελτίωσης του εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου της Περιφέρειας.

A.5.3.2 Επισκόπηση Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Ιάσμου

Με τα άρθρα 203-207 του Νόμου 3463/2006 ("Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων", ΦΕΚ 114Α/2006), θεσπίστηκε για πρώτη φορά, η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ. Στη συνέχεια, με τα άρθρα 63, 75, 225 και 266 του Ν.3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης, ΦΕΚ 87Α/2010) καθορίστηκαν οι διαδικασίες, τα όργανα εκτέλεσης, επικύρωσης και

ελέγχου των επιχειρησιακών προγραμμάτων των νέων Καλλικρατικών Δήμων. Οι ειρημένοι Νόμοι ακολουθήθηκαν από την έκδοση των αναγκαίων και προβλεπόμενων εφαρμοστικών διοικητικών πράξεων¹⁹⁵.

Το πιο πρόσφατο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) του Δήμου Ιάσμου αφορά στην περίοδο 2012-2014. Όπως αναφέρεται στο προοίμιό του:

«Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης του Δήμου τόσο από την πλευρά της τοπικής οικονομίας και του εξωτερικού περιβάλλοντος όσο και από την πλευρά της εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου ως οργανισμού. Στην πλήρη του ανάπτυξη δεν αποτελεί μόνο πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και πρόγραμμα για τη βελτίωση της παραγωγικότητας και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών των δημοτικών υπηρεσιών καθώς και των φορέων που εποπτεύονται από τον Δήμο.

Γενικοί στόχοι ενός Επιχειρησιακού Σχεδίου είναι:

- A) Η προώθηση της τοπικής ανάπτυξης*
- B) Η ανάπτυξη του εσωτερικού περιβάλλοντος (ως οργανισμού)*
- Γ) Η ανάπτυξη των συνεργασιών του ΟΤΑ με άλλους φορείς.*

Γενικός κανόνας της συγκεκριμένης μελέτης είναι η όσο το δυνατό κατανοητή δομή και γραφή, αποφεύγοντας εξειδικευμένη στο μέτρο του δυνατού ορολογία, ώστε να προσφέρει τη δυνατότητα σε κάθε ενδιαφερόμενο να διατυπώσει προτάσεις βελτίωσης».

Επιπλέον επισημαίνεται ότι: «.....σημαντικό ρόλο στην εκπόνηση της συγκεκριμένης μελέτης κατείχε το Επιχειρησιακό Σχέδιο του Δήμου Σώστου (2008) κυρίως σε ότι αφορά στον Στρατηγικό Σχεδιασμό. Στην ουσία το παρόν κείμενο αποτελεί επικαιροποίησή του και ενσωμάτωση των νέων δεδομένων του νέου πλέον Δήμου Ιάσμου...».

¹⁹⁵ Συγκεκριμένα, με την Υπουργική Απόφαση 18183/2-4-2007 (ΦΕΚ 534B/2007 και 759B/2007) "Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' Βαθμού", η οποία τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση 45038/8-8-2007 (ΦΕΚ 1613B/2007) καθορίστηκε η δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ, ενώ με το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 "Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού" (ΦΕΚ 221A/2007) καθορίστηκε (τότε) η διαδικασία κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων. Μετά τον Ν.3852/2010 εκδόθηκε η Υπουργική Απόφαση 5694/3-2-2011 (ΦΕΚ382B/2011) με την οποία επήλθαν τροποποιήσεις για την προσαρμογή της αρχικής ΥΑ του 2007 στα δεδομένα του νέου θεσμικού πλαισίου. Το 2014, με την Υπουργική Απόφαση 41179/23-10-2014 (ΦΕΚ 2970B/4-11-2014) καθορίστηκε το περιεχόμενο, η δομή και ο τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ Α' βαθμού, για τη δημοτική περίοδο 2014-2019.

Για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων πραγματοποιήθηκε ανάλυση και αξιολόγηση των ακόλουθων δεδομένων:

- Πληθυσμιακά χαρακτηριστικά
- Μορφολογία εδάφους
- Φυσικό περιβάλλον
- Ιστορικά στοιχεία
- Αξιοθέατα
- Πολιτισμός
- Οικονομική δραστηριότητα στην περιοχή του Ο.Τ.Α.
- Υποδομές Διοικητικής υποστήριξης
- Υπάρχον προσωπικό
- Κοινωνικές υποδομές – υποδομές εκπαίδευσης
- Συγχώνευση νομικών προσώπων
- Οδικό δίκτυο – υποδομές συγκοινωνιών – υποδομές ύδρευσης αποχέτευσης

Ακολούθησε συνοπτική περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου και των Νομικών του προσώπων, ως οργανιστών, με βάση:

- Το Ανθρώπινο δυναμικό
- Τα Τακτικά έσοδα συνενωθέντων ΟΤΑ ετών 2009-2010
- Τη Βασική κατεύθυνση και προτάσεις για τη δημιουργία υπηρεσιών και τη στελέχωση του

Το ΕΠ ολοκληρώνει την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης με την αξιολόγηση της κατάστασης του Δήμου και τον εντοπισμό των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης:

- Αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής
- Ανάλυση SWOT

Από την ανάλυση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης αξίζει να αναφερθούν συνοπτικά οι ακόλουθες επισημάνσεις του ΕΠ για κάποια σημαντικά επιμέρους ζητήματα, οι οποίες σε σημαντικό βαθμό εκτιμάται πως εξακολουθούν να είναι επίκαιρες:

- το φυσικό περιβάλλον αποτελεί τον πιο σημαντικό και δυναμικό πόρο της περιοχής μελέτης.
- Η προτεινόμενη αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος αποτελεί επιλογή στρατηγικού χαρακτήρα και μπορεί να συμβάλλει τα μέγιστα στη γενικότερη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής.

- Η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (πχ Λίμνη Βιστωνίδα, Παπίκιο όρος, αγροτουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός, Θρακικά Μετέωρα κλπ) θα μπορούσε να βοηθήσει στην ανάδειξη του πολύπλευρου χαρακτήρα του Δήμου.
 - Ο πρωτογενής τομέας αποτελεί τον κύριο τομέα οικονομικής δραστηριότητας, με έμφαση στη γεωργία και την κτηνοτροφία (που λειτουργεί και συμπληρωματικά της γεωργίας), ο οποίος ακολουθεί φθίνουσα πορεία.
 - Σημαντική παρουσία της κτηνοτροφίας η οποία ασκείται κυρίως στον ορεινό όγκο και η οποία αποτελεί σημαντικό οικονομικό πόρο αλλά με τον τρόπο που ασκείται συμβάλλει σημαντικά στην υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος.
 - Η ανεργία ως συνέπεια της έλλειψης ενδιαφέροντος ενασχόλησης με τον πρωτογενή τομέα και το ρεύμα μετακίνησης του εργατικού δυναμικού προς τα μεγάλα αστικά κέντρα καθώς στην περιοχή μελέτης δεν έχουν αναπτυχθεί επαρκώς ο δευτερογενής και τριτογενής τομέας οι οποίοι θα μπορούσαν να προσφέρουν νέες θέσεις εργασίας.
 - Παρατηρείται έλλειψη σε διοικητικές κτιριακές υποδομές (ανάγκη για νέο Δημαρχείο) οι οποίες κρίνονται απαραίτητες για την κάλυψη των αναγκών.
 - Υφίσταται έντονη ανάγκη για πρόσθετο προσωπικό που θα ενισχύσει τις δημοτικές υπηρεσίες.
 - Καταγράφονται ελλείψεις τεχνικών υποδομών (πχ βιολογικός καθαρισμός, δίκτυα αποχέτευσης ομβρίων, ΧΥΤΑ κλπ).
 - Καταγράφεται ελλειμματικό επαρχιακό οδικό δίκτυο για τη διασύνδεση όλων των οικισμών με την έδρα του Δήμου.
 - Παρατηρείται ανεπάρκεια υδατικών πόρων ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες λόγω των υψηλών αναγκών για άρδευση.
 - Έλλειψη υποκείμενου σχεδιασμού για τις Δημοτικές Ενότητες Σώστου και Αμαξάδων στους οποίους παρατηρούνται μη διαθέσιμοι οργανωμένοι κοινόχρηστοι χώροι και συγκρούσεις χρήσεων γης.
 - Οι περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις (αποψιλώσεις περιοχών λόγω πυρκαγιών, πλημμυρικά φαινόμενα, ανεξέλεγκτη απόθεση απορριμμάτων στις όχθες των ρεμάτων κλπ), υποβαθμίζουν την περιοχή και δυσχεραίνουν την ανάπτυξη της περιοχής.
- Ως κύρια αναπτυξιακά χαρακτηριστικά του Δήμου επισημαίνονται:
- > Η παρουσία της Λίμνης Βιστωνίδας που μπορεί να αξιοποιηθεί με ήπιες παρεμβάσεις τουριστικής ανάπτυξης αλλά και με άσκηση της αλιείας και ιχθυοκαλλιέργειας

> Ο ορεινός όγκος μπορεί να αποτελέσει πεδίο ανάπτυξης υπηρεσιών εναλλακτικού τουρισμού και αναψυχής

Η καταγραφή και αξιολόγηση των δεδομένων και χαρακτηριστικών του Δήμου οδήγησε στη διατύπωση του αναπτυξιακού οράματος για την περίοδο 2012-2014: «*Το όραμα του Δήμου Ιάσμου έγκειται στην ενίσχυση της ταυτότητας του μέσα από την δημιουργία μίας ενισχυμένης οργανωτικής δομής, οικονομικά βιώσιμης και λειτουργικά ευέλικτης, έτσι ώστε να αποκτήσει την θέση που του αναλογεί. Να γίνει ένας Δήμος φιλόξενος με ισχυρή φυσιογνωμία και παρουσία στον Νομό Ροδόπης, ένας οργανισμός δίπλα στον πολίτη και για τον πολίτη*».

Για την πραγματοποίησή του ο Στρατηγικός σχεδιασμός του Δήμου διαρθρώνεται σε τέσσερις Γενικούς – Στρατηγικούς Στόχους που αναλύονται ως εξής:

- ❖ Στρατηγικός Στόχος 1: Βελτίωση της λειτουργικότητας του Δήμου και των συνθηκών διαβίωσης και εξυπηρέτησης των δημοτών και των επισκεπτών της.
- ❖ Στρατηγικός Στόχος 2: Ενίσχυση της κοινωνικής αλληλεγγύης και ευημερίας των πολιτών.
- ❖ Στρατηγικός Στόχος 3: Προώθηση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της τοπικής οικονομίας.
- ❖ Στρατηγικός Στόχος 4: Βελτίωση διοικητικής ικανότητας του Δήμου.

Για την επίτευξη των ανωτέρω διατυπώθηκαν προτάσεις που οργανώθηκαν σε άξονες, μέτρα, ειδικούς στόχους και δράσεις όπως καταγράφονται στον πίνακα που ακολουθεί (κατά άξονα).

Α.5.2. Προτεινόμενα μέτρα, Γενικοί στόχοι και δράσεις όλων των Αξόνων

Προτεραιότητας

Αξονας Προτεραιότητας	Μέτρα	Γενικοί στόχοι	Δράσεις
Α.Π.1. Τεχνικές Υποδομές – Περιβάλλον	Μέτρο 1.1.: Υποδομές και Δίκτυα	1.1.1. Βελτίωση συνθηκών κυκλοφορίας και στάθμευσης 1.1.2. Δίκτυα ηλεκτροφωτισμού 1.1.3. Ύδρευση – Άρδευση	<ul style="list-style-type: none"> - Έργα οδοποιίας και κοινοχρήστων χώρων σε όλους τους οικισμούς του Δήμου - Κατασκευή τοιχίων αντιστήριξης. - Μελέτες αναβάθμισης υποδομών αποθήκευσης και διαχείρισης πόσιμου ύδατος - Μελέτες αντικατάστασης δικτύου ύδρευσης σε οικισμούς του Δήμου - Υλοποίηση έργου δικτύων ακαθάρτων Ιάσμου και μονάδας εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων Δήμου - Ανόρυξη γεωτρήσεων - Αντικατάσταση παλαιών δικτύων και συμπληρωματικών υποδομών (δεξαμενές) - Βελτίωση εγγειοβελτιωτικών έργων - Κατασκευή ταμιευτήρων νερού στον ορεινό όγκο - Κατασκευή φραγμάτων στους οικισμούς Κοππερό και Μίσχου - Κατασκευή λιμνοδεξαμενών στον οικισμό Μίσχου
	Μέτρο 1.2.: Οικιστικό Περιβάλλον	1.2.1. Πολεοδομικός και χωροταξικός σχεδιασμός 1.2.2. Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις Αστικής Ανάπτυξης 1.2.3. Αναπλάσεις οικισμών 1.2.4. Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων 1.2.5. Υγιεινή - Ασφάλεια δημοτών 1.2.6. Αισθητική αναβάθμιση πόλης και οικισμών 1.2.7. Περιβαλλοντικοί ευαισθητοποίηση πολιτών 1.2.8. Αναβάθμιση – Επέκταση αστικού πρασίνου 1.2.9. Βελτίωση υποδομών 1.2.10. Δράσεις προώθησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας 1.2.11. Πολιτική Προστασία	<ul style="list-style-type: none"> - Μελέτες πολεοδομικών σχεδίων - Γεωλογικές μελέτες - Έργα και μελέτες ανάπλασης και αισθητικής αναβάθμισης στους οικισμούς - Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων - Μελέτες και έργα εγκατάστασης και επεξεργασία λυμάτων - Έργα ΧΥΤΑ - Έκδοση ενημερωτικού υλικού - Έργα συντήρησης-επέκτασης πρασίνου - Μελέτες και έργα για αναβάθμιση του ορεινού όγκου και της λίμνης Βιστωνίδας και μετατροπή τους σε τουριστικό προορισμό - Αγορά εξοπλισμού πολιτικής προστασίας - Διάνοιξη αντιπυρικών ζωνών - Δράσεις προώθησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (Ανεμογεννήτριες, Φωτοβολταϊκά κ.λπ.)
	Μέτρο 1.3.: Φυσικό Περιβάλλον	1.3.1. Προστασία, διαχείριση και ανάδειξη φυσικών πόρων 1.3.2. Κοιμητήρια 1.3.3. Αγροτική – Ορεινή οδοποιία	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργία απαραίτητης υποδομής για την ανάδειξη της σπουδαιότητας του ορεινού όγκου της Ροδόπης, τα Θρακικά Μετέωρα, το Παπίκιο Όρος και την Αναστασιούπολη - Έργα συντήρησης και επέκτασης κοιμητηρίων - Έργα για την βελτίωση της αγροτικής οδοποιίας στα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου

Αξονας Προτεραιότητας	Μέτρα	Γενικοί στόχοι	Δράσεις
Α.Π.2. Κοινωνική Πολιτική – Παιδεία – Πολιτισμός – Αθλητισμός	Μέτρο 2.1.: Κοινωνική Πρόνοια και Αρωγή	2.1.1. Υποδομές προσχολικής αγωγής 2.1.2. Υποδομές υγείας – πρόνοιας 2.1.3. Ανάπτυξη του εθελοντισμού 2.1.4. Πρόγραμμα «Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών» 2.1.5. Πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι»	<ul style="list-style-type: none"> - Εκπόνηση μελέτης για την ανέγερση νέου Δημοτικού Παιδικού Σταθμού στον Ίασμο. - Προγραμματισμός ετήσιων εκδρομών και άλλων εκδηλώσεων από το ΚΑΠΗ - Μελέτη και κατασκευή νέου κτηρίου ΚΑΠΗ (δεν διευκρινίζεται που, αλλά εκτιμάται στο Ίασμο) - Έκδοση φυλλαδίων και διοργάνωση εκδηλώσεων για την προώθηση εθελοντισμού - Συμμετοχή του Δήμου σε προγράμματα πρόληψης - Λειτουργία Γραφείου Κοινωνικής Αρωγής - Προώθηση δράσεων για τις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού μέσα από διαδικασίες έρευνας - Προώθηση προγράμματος εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας - Ενίσχυση του προγράμματος βοήθεια στο σπίτι με την προώθηση καινοτόμων δράσεων (τηλεϊατρική)
	Μέτρο 2.2.: Εκπαίδευση	2.2.1. Διαχείριση σχολικών κτιρίων	<ul style="list-style-type: none"> - Έργα συντήρησης σχολικών κτιρίων σε όλους τους οικισμούς του Δήμου - Ανέγερση νέων σχολικών μονάδων - Επέκταση Γυμνασίου – Λυκείου Ίασμου - Ανέγερση 12θέσεου Δημοτικού σχολείου Ίασμου
	Μέτρο 2.3.: Πολιτισμός	2.3.1. Πολιτιστικές υποδομές 2.3.2. Ανάδειξη και προβολή της ιστορικής και πολιτιστικής ταυτότητας 2.3.3. Διοργάνωση εκδηλώσεων τοπικής και υπερτοπικής εμβέλειας και προώθηση τοπικών προϊόντων 2.3.4. Δημοτική Φιλαρμονική 2.3.5. Υποδομές σύγχρονου πολιτισμού	<ul style="list-style-type: none"> - Συνεργασία Δήμου με τους υφιστάμενους πολιτιστικούς φορείς - Ενίσχυση εθελοντισμού στις πολιτιστικές εκδηλώσεις - Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στις καθιερωμένες εκδηλώσεις που υλοποιούνται στον Δήμο - Αξιοποίηση και ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου του Παπικίου ως ένα από τα σημαντικότερα μοναστικά κέντρα της Ορθοδοξίας - Αναβάθμιση του Πνευματικού Κέντρου - Αναβάθμιση του Μουσείου Αγροτικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς - Έκδοση ιστορικού και πολιτιστικού οδηγού για το Δήμο Ίασμου - Εκδηλώσεις ανάδειξης τοπικών παραδοσιακών και αγροτικών προϊόντων - Προμήθειες και προγραμματισμός εκδηλώσεων Φιλαρμονικής - Ηχογράφηση CD με παραδοσιακή μουσική - Συντήρηση διατηρητέων κτιρίων - Δημιουργία ωδείου - Δημιουργία και λειτουργία τμημάτων εικαστικών, χορωδίας, παραδοσιακών χορών, βιβλιοθήκης, δημοτικού ωδείου - Κατασκευή νέων υποδομών πολιτισμού όπως δημοτική βιβλιοθήκη, ωδείο, χώρος υλοποίησης εκδηλώσεων

Αξονας Προτεραιότητας	Μέτρα	Γενικοί στόχοι	Δράσεις
<p>Α.Π.2. Κοινωνική Πολιτική – Παιδεία – Πολιτισμός – Αθλητισμός</p>	<p>Μέτρο 2.4.: Αθλητισμός</p>	<p>2.4.1. Κατασκευή και διαχείριση αθλητικών υποδομών 2.4.2. Ενεργοποίηση των νέων σε τοπικά δρώμενα 2.4.3. Ανάπτυξη αθλητικών δραστηριοτήτων – προώθηση μαζικού αθλητισμού</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Κατάθεση προτάσεων για την κατασκευή και την προμήθεια εξοπλισμού υπαίθριων αθλοτόπων - Συντήρηση του κλειστού γυμναστηρίου και των γηπέδων ποδοσφαίρου και μπάσκετ - Ενίσχυση ερασιτεχνικών ομάδων των αθλητικών συλλόγων των οικισμών του Δήμου - Υλοποίηση του προγράμματος Μαζικού Αθλητισμού για όλες τις κοινωνικές ομάδες (γυναίκες, παιδιά, έφηβοι, ΑΜΕΑ), με την κατάθεση προτάσεων στη ΓΓ αθλητισμού - Πρόσληψη γυμναστών
	<p>Μέτρο 3.1.: Απασχόληση και ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων</p>	<p>3.1.1. Προώθηση της διαρκούς επιμόρφωσης και της δια βίου εκπαίδευσης 3.1.2. Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Εκπαιδευτικά προγράμματα συμβουλευτικής γονέων - Υλοποίηση δράσεων στο πλαίσιο τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης - Υλοποίηση μαθημάτων ζωγραφικής και αιογραφίας
<p>Α.Π.3. Οικονομική ανάπτυξη – Απασχόληση</p>	<p>Μέτρο 3.2.: Δημοτική Επιχειρηματικότητα</p>	<p>3.2.1. Προώθηση της επιχειρηματικής, οικονομικής και βιώσιμης ανάπτυξης του Δήμου 3.2.2. Αξιοποίηση της ακίνητης και δημοτικής περιουσίας και εκμετάλλευση κοινόχρηστων χώρων</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Οικονομική εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Δήμου με τη σύσταση μονομετοχικής ανώνυμης εταιρίας με σκοπό την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας - Εκμετάλλευση δημοτικών κοινοχρήστων χώρων και ειδικότερα την εκμετάλλευση του δικαιώματος αμμοληψίας από τον ποταμό Κομφάτο
	<p>Μέτρο 3.3.: Τοπική Επιχειρηματικότητα</p>	<p>3.3.1. Δημιουργία επιχειρηματικών υποδομών 3.3.2. Ενθάρρυνση – στήριξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας 3.3.3. Προβολή – ενίσχυση της περιοχής ως τουριστικός προορισμός 3.3.4. Ποιοτική αναβάθμιση – συμμόρφωση τοπικών επιχειρήσεων 3.3.5. Μεταφορά τεχνογνωσίας και καινοτομίας 3.3.6. Αξιοποίηση τοπικών πλεονεκτημάτων και φορέων</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Προώθηση ενεργοποίησης τοπικών φορέων αναφορικά με την πιστοποίηση αγροτικών – βιολογικών προϊόντων - Αναδιάρθρωση καλλιεργειών - Παραγωγή – μεταποίηση γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων - Παραγωγή – μεταποίηση φαρμακευτικών φυτών - Οριοθέτηση και βελτιστοποίηση βοσκοτόπων - Προώθηση της βιολογικής κτηνοτροφίας - Πιστοποίηση κτηνοτροφικών προϊόντων

Αξονας Προτεραιότητας	Μέτρα	Γενικοί στόχοι	Δράσεις
Α.Π.4. Ο Δήμος ως Οργανισμός – Σχέσεις Πολιτείας και Πολίτες	Μέτρο 4.1.: Οργάνωση, διοίκηση και λειτουργία υπηρεσιών του Δήμου	4.1.1. Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας, αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του Δήμου 4.1.2. Λειτουργία δημοτικών επιχειρήσεων	<ul style="list-style-type: none"> - Τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας - Καθιέρωση συστήματος διοίκησης με στόχους και μετρήσεις της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του Δήμου (ν. 3230/2004) - Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για την προσαρμογή του συστήματος διαχείρισης έργων στις απαιτήσεις του προτύπου ΕΛΟΤ 1429 (διαχειριστική επάρκεια) - Πιστοποίηση υπηρεσιών του Δήμου με το πρότυπο ΕΛΟΤ 1429
	Μέτρο 4.2.: Οικονομική Λειτουργία και Διαχείριση	4.2.1. Αξιοποίηση δημοτικής περιουσίας 4.2.2. Βελτίωση των οικονομικών του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων	<ul style="list-style-type: none"> - Εμβαδομέτρηση των ακινήτων - Εντατικοποίηση των ελέγχων καταστημάτων - Ανάπτυξη συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης
	Μέτρο 4.3.: Ανθρώπινοι πόροι και υλικοτεχνική ή υποδομή	4.3.1. Εκπαίδευση και ανάπτυξη δεξιοτήτων του στελεχιακού δυναμικού του Δήμου 4.3.2. Ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου 4.3.3. Συντήρηση και αναβάθμιση κτιριακών και λοιπών εγκαταστάσεων του Δήμου 4.3.4. Αναβάθμιση – συμπλήρωση μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού	<ul style="list-style-type: none"> - Συμμετοχή αιρετών και υπαλλήλων σε προγράμματα επιμόρφωσης – κατάρτισης - Πρόσληψη μονίμων και συμβασιούχων υπαλλήλων για τις υπηρεσίες του Δήμου και νομικών του προσώπων - Εργασίες συντήρησης δημοτικών – κοινοτικών καταστημάτων - Εργασίες αναβάθμιση κτιριακών εγκαταστάσεων του Δήμου (Σχολικές μονάδες, πνευματικό κέντρο, αθλητικών εγκαταστάσεων κ.λπ.) - Προμήθειες αθλητικού εξοπλισμού, οχημάτων και μηχανημάτων
	Μέτρο 4.4.: Δημοτικά Διαμερίσματα	4.4.1. Ισόρροπη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη δημοτικών και τοπικών διαμερισμάτων.	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργία ιατρείων στα τοπικά διαμερίσματα - Αξιοποίηση των κλειστών παλαιών σχολικών κτιρίων στα δημοτικά διαμερίσματα - Έργα αποκατάστασης – καθαρισμού τεχνικών ομβρίων σε δρόμους οικισμών

Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Ιάσμου 2012-2014 & Ίδια επεξεργασία

Από τις ανωτέρω δράσεις, εκείνες που αφορούν στο σχεδιασμό του φυσικού χώρου θα πρέπει να επαναξιολογηθούν (δεδομένου ότι -κατά περίπτωση- κάποιες έχουν ήδη επιτευχθεί, κάποιες είναι ήδη ανεπίκαιρες, ενώ κάποιες μπορεί να έχουν καταστεί ανεφάρμοστες), ώστε να κριθεί αν θα μπορούσαν να αποτελέσουν προτάσεις και της παρούσας μελέτης, στο βαθμό βέβαια που εναρμονίζονται με τις γενικότερες κατευθύνσεις του υπερκείμενου σχεδιασμού και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

Προς την κατεύθυνση της επικαιροποίησης των σχετικών δεδομένων, παρατίθενται στη συνέχεια ομαδοποιημένα τα έργα που έχουν ενταχθεί στα τεχνικά προγράμματα της 5ετίας (2018-2022), ώστε να διαγνωστούν οι ανάγκες, αλλά και τα θέματα στα οποία δίνεται βαρύτητα από πλευράς Δήμου.

- Μελέτες και έργα που έχουν ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020»
 - Επέκταση συστήματος τηλεμετρίας και ελέγχου διαρροών για την παρακολούθηση των εγκαταστάσεων ύδρευσης
 - Αποχέτευση ακαθάρτων και εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων
 - Έργα εξοικονόμησης ενέργειας και αξιοποίησης Α.Π.Ε. στο Δημοτικό Σχολείο Σώστη
 - Έργα εξοικονόμησης ενέργειας και αξιοποίησης Α.Π.Ε. στο σχολικό συγκρότημα Γυμνασίου και Λυκείου Ιάσμου

- Μελέτες και έργα που έχουν ενταχθεί στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανατολική Μακεδονία Θράκη 2014-2020»
 - Κατασκευή Εγγειοβελτιωτικών Έργων ΠΑΜΘ, Υποέργο: Προμήθεια αγωγών άρδευσης
 - Κατασκευή Εγγειοβελτιωτικών Έργων ΠΑΜΘ, Υποέργο: Ανόρυξη έξι (6) αρδευτικών γεωτρήσεων σε οικισμούς του Δήμου Ιάσμου
 - Αντικατάσταση Δικτύου Ύδρευσης στον οικισμό Διαλαμπής
 - Τοπικό Χωρικό Σχέδιο Δήμου Ιάσμου
 - Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίου Παλιού Δημοτικού Σχολείου (Αλλαγής Χρήσης σε Δημαρχείο)

- Έργα αναβαθμίσεων, επεκτάσεων, συντηρήσεων και επισκευών ύδρευσης – άρδευσης – αποχέτευσης οικισμών
 - Εργασίες καθαρισμού τάφρων και καναλιών
 - Επισκευή συντήρηση αντλιοστασίων - γεωτρήσεων
 - Προμήθεια υλικών εκσυγχρονισμού αντλιοστασίων ύδρευσης
 - Κατασκευή αποχετευτικών αγωγών ομβρίων υδάτων στους οικισμούς του Δήμου
 - Επέκταση δικτύου ύδρευσης στους οικισμούς του Δήμου
 - Επισκευή συντήρηση υδατόπυργων του Δήμου
 - Ανόρυξη υδρευτικής γεώτρησης
 - Κατασκευή αποχετευτικών αγωγών και φρεατίων στους οικισμούς ΔΕ Σώστου
 - Συντήρηση αποκατάσταση υδρευτικής γεώτρησης Αμαξάδων
 - Προμήθεια μεταλλικής δεξαμενής ύδρευσης
 - Προμήθεια συστήματος Διαχείρισης και τιμολόγησης νερού άρδευσης
 - Κατασκευή τσιμεντένιων δεξαμενών άρδευσης
 - Προμήθεια αγωγών μεταφοράς πόσιμου ύδατος από την γεώτρηση Φωλέας στο κέντρο Διανομής
 - Υδραυλική μελέτη αντικατάστασης εξωτερικού δικτύου ύδρευσης Ασωμάτων
 - Ανόρυξη αρδευτικής γεώτρησης στην ΔΕ Σώστου
 - Καθαρισμός δεξαμενών ύδρευσης του Δήμου
 - Εργασίες διάνοιξης τάφρων Δήμου Ιάσμου

- Έργα για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας
 - Εργασίες απομάκρυνσης μπαζών και εύφλεκτων υλικών
 - Εργασίες συντήρησης δρόμων ορεινού όγκου
 - Εργασίες Διαχείρισης ΑΕΚΚ και ογκωδών αποβλήτων
 - Συντηρήσεις ιρλανδικών διαβάσεων του Δήμου Ιάσμου
 - Εργασίες αντιπλημμυρικής προστασίας
 - Εργασίες αντιπυρικής προστασίας
 - Εργασίες διαχείρισης κενών συσκευασιών φυτοφαρμάκων Δήμου Ιάσμου.

- **Διαμορφώσεις και αναπλάσεις τμημάτων οικισμών**
 - Πεζοδρομήσεις - τοποθετήσεις κρασπέδων στους οικισμούς του Δήμου
 - Διαμορφώσεις χώρων εντός Οικισμών Δήμου Ιάσμου
 - Διαμόρφωση-πλακόστρωση πεζοδρομίων εισόδου οικισμού Διαλαμπής
 - Ανάπλαση κοινόχρηστων χώρων Δήμου Ιάσμου. Υποέργο 1: "Ανάπλαση κοινοχρήστου χώρου στον οικισμό Μίσχου του Δήμου Ιάσμου"
 - Ανάπλαση κοινόχρηστων χώρων Δήμου Ιάσμου. Υποέργο 1: "Ανάπλαση κοινοχρήστου χώρου στον οικισμό Μ. Πιστό του Δήμου Ιάσμου"

- **Εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης οδικού δικτύου**
 - Αποκατάσταση φθορών Δημοτικού οδικού δικτύου
 - Εργασίες συντήρησης αγροτικών δρόμων
 - Βελτίωση αγροτικής οδοποιίας

- **Έργα επισκευής και συντήρησης σχολικών εγκαταστάσεων**
 - Προμήθεια και τοποθέτηση υλικών για την συντήρηση σχολικών εγκαταστάσεων και κτιρίων
 - Επισκευή, συντήρηση σχολικών κτιρίων & αύλειων χώρων και λοιπές δράσεις

- **Μελέτες και έργα για την ενίσχυση και συντήρηση των κοινωνικών και τεχνικών υποδομών**
 - Προμήθεια αστικού εξοπλισμού και περιφράξεων παιδικών χαρών
 - Προμήθεια αθλητικού εξοπλισμού
 - Κατασκευή νέων και αποπεράτωση υφιστάμενων γηπέδων 5x5 στον Δήμο Ιάσμου
 - Προμήθεια κάδων απορριμμάτων
 - Επέκταση δικτύων Φωτισμού Οδών - Πλατειών
 - Προμήθεια φωτιστικών σωμάτων LED
 - Εξοικονόμηση ενέργειας στο Δημοτικό φωτισμό με την προμήθεια και εγκατάσταση φωτιστικών σωμάτων LED και την προμήθεια λαμπτήρων τύπου LED
 - Προμήθεια WC υπαίθρου
 - Προμήθεια οργάνων και δαπέδων ασφαλείας παιδικών χαρών
 - Ανέγερση Δημοτικού Καταστήματος
 - Ανακαίνιση παλαιού Δημοτικού Σχολείου για επανάχρηση του ως Δημοτικού Καταστήματος
 - Προμήθεια μηχανημάτων έργου και συνοδευτικού εξοπλισμού
 - Προμήθεια και τοποθέτηση εξοπλισμού για την αναβάθμιση παιδικών χαρών των Δήμων
 - Προμήθεια εξοπλισμού και εγκατάστασης δικτύου ασύρματης διαδικτυακής πρόσβασης - WiFi4EU
 - Ημιυπόγεια συστήματα συλλογής απορριμμάτων και ανακυκλώσιμων υλικών για την αισθητική αναβάθμιση αστικού εξοπλισμού κοινόχρηστων χώρων Δήμου Ιάσμου
 - Προμήθεια απορριματοφόρων και λοιπών οχημάτων αποκομιδής και μεταφοράς απορριμμάτων και ανακυκλώσιμων υλικών
 - Κατασκευή, επισκευή, συντήρηση και εξοπλισμός εγκαταστάσεων καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς
 - "Ενεργειακή και λειτουργική αναβάθμιση Δημοτικού Παιδικού Σταθμού Δήμου Ιάσμου"
 - Παιδικές χαρές στους οικισμούς Ίασμος, Κοππερό και Ληνός του Δήμου Ιάσμου
 - Κατασκευή προστατευτικών τοιχίων στους οικισμούς του Δήμου
 - Τιμεντοστρώσεις οικισμών Δήμου Ιάσμου

- **Οικονομική στήριξη, ενίσχυση και αναβάθμιση υγειονομικών μονάδων**
 - Αποζημίωση υπερωριακής απασχόλησης μονίμων υπαλλήλων
 - Αποζημίωση υπερωριακής απασχόλησης ειδικών υπαλλήλων
 - Εργοδοτικές εισφορές υπερωριακής απασχόλησης μονίμων υπαλλήλων
 - Αμοιβή ορκωτού ελεγκτή – λογιστή
 - Σύμβαση μίσθωσης έργου του αρ.6 Ν.2527/1997
 - Προσδιορισμός του δείκτη νοσηρότητας της περιοχής
 - Εφαρμογή πιλοτικού μοντέλου πρόληψης
 - Σχεδιασμός ενεργειών επικοινωνίας για την εφαρμογή κοινών σχεδίων πολιτικής και πρόληψης υγείας
 - Προσαρμογή των τοπικών σχεδίων
 - Οδοιπορικά έξοδα και αποζημίωση μετακινούμενων υπαλλήλων
 - Διοργάνωση συνεδρίων, συναντήσεων, διαλέξεων

- Έξοδα δημοσιεύσεων
 - Προμήθεια γραφικής ύλης και λοιπά υλικά γραφείων
 - Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και ηλεκτρονικά συγκροτήματα και λογισμικά
- Σχέδια Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (ΣΦΗΟ)

Οι πηγές χρηματοδότησης των ανωτέρω ποικίλουν, μαρτυρώντας το ενδιαφέρον και την ενεργή δραστηριοποίηση του Δήμου στην αναζήτηση σχετικών δυνατοτήτων και τη διεκδίκηση χρηματοδοτήσεων. Συγκεκριμένα καταγράφονται:

- Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020
 - > Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΠΕΠ) ΑΜΘ 2014-2020
 - > Πρόγραμμα Εδαφικής Συνεργασίας Ελλάδας – Βουλγαρίας 2014-2020
- Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης του τοπικού προγράμματος CLLD-LEADER Περιφερειακών Ενοτήτων Ροδόπης και Ξάνθης (δια μέσου της Αναπτυξιακή Ροδόπης – Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ)
- Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
- Πρόγραμμα Φιλόδημος I & II (Υπ. Εσωτερικών)
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή
- Πράσινο Ταμείο (Υπ. Περιβάλλοντος)
- Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΣΑΤΑ)
- Επισκευή και Συντήρηση Σχολικών Κτιρίων
- Καλύψεις Δράσεων Πυροπροστασίας
- Πρόγραμμα «ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ»
- Πρόγραμμα «ΘΗΣΕΑΣ»
- Ίδιοι Πόροι

A.5.4 Επίκαιρες πολιτικές βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης

A.5.4.1 Επισκόπηση Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

Κατά το προϊσχύσαν του Ν.4447/2016 σύστημα χωρικού σχεδιασμού (Ν.2508/1997 και Ν.2742/1999), η χωρική διάσταση της βιώσιμης / αειφόρου ανάπτυξης, σε εθνικό επίπεδο εκφράζονταν μέσα από το Γενικό και τα Ειδικά (τομεακά) "Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης". Παρόλο που (ως προγενέστερα) οι προβλέψεις τους έχουν -κατά τεκμήριο- εξειδικευθεί ή και τροποποιηθεί/εκσυγχρονιστεί από το αναθεωρημένο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο ΑΜΘ 2018 (ΦΕΚ 248ΑΑΠ/2018), ακολουθούν σχετικές συνοπτικές αναφορές για λόγους πληρότητας.¹⁹⁶

❖ Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης

Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ) εγκρίθηκε το 2008 με την υπ' αριθμ. 6876/4871/12-6-2008 απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 128Α/3-7-2008) και εξακολουθεί να αποτελεί τη βάση αναφοράς για το συντονισμό και την εναρμόνιση των επί μέρους πολιτικών, προγραμμάτων και επενδυτικών σχεδίων που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη συνοχή και την ανάπτυξη του εθνικού χώρου, με ορίζοντα 15ετίας¹⁹⁷. Σκοπός του ΓΠΧΣΑΑ είναι ο προσδιορισμός στρατηγικών κατευθύνσεων για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και την αειφόρο οργάνωση του εθνικού χώρου, λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων την ανάγκη για: α) προώθηση της αειφόρου, ισόρροπης και σφαιρικά ανταγωνιστικής ανάπτυξης, β) κατοχύρωση της παραγωγικής και κοινωνικής συνοχής, γ) διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος και της

¹⁹⁶ Σύμφωνα με τον Ν.4447/2016 (άρθρο 6, παρ.5), τα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια εναρμονίζονται προς τις κατευθύνσεις των Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων, τις οποίες συντονίζουν, εξειδικεύουν και συμπληρώνουν σε επίπεδο Περιφέρειας, και ενδεχομένως τροποποιούν. Κατά συνέπεια, και δεδομένου ότι όλα τα ισχύοντα Ειδικά (τομεακά) Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού (για τη Βιομηχανία, τις ΑΠΕ κλπ.) είναι προγενέστερα του ΠΧΠ-ΑΜΘ 2018, παρέλκει η ανάγκη εκτεταμένης αναφοράς στις προβλέψεις τους, αφού αυτές -κατά τεκμήριο- έχουν εξειδικευθεί ή και τροποποιηθεί από το (νεότερο) Περιφερειακό Πλαίσιο.

¹⁹⁷ Πλησιάζοντας στο χρονικό ορίζοντα του Πλαισίου (Ιούνιος 2023) και καθώς εντωμεταξύ έχουν μεταβληθεί οι γενικότερες γεωπολιτικές και κοινωνικοοικονομικές συνθήκες, αναμένεται σύντομα ο εκσυγχρονισμός των χωροταξικών κατευθύνσεων εθνικού επιπέδου, που βάσει του α.3, του Ν.4447/2016 (ΦΕΚ 241Α/23-12-2016) προβλέπεται να γίνει με την έγκριση της Εθνικής Χωρικής Στρατηγικής.

πολιτιστικής κληρονομιάς στο σύνολο του εθνικού χώρου και στις επί μέρους ενότητες του και δ) για την ενίσχυση της θέσης της χώρας στο διεθνές και ευρωπαϊκό πλαίσιο. Το ΓΠΧΣΑΑ παράλληλα στοχεύει στη διαμόρφωση ενός χωρικού προτύπου ανάπτυξης, στο πλαίσιο των αρχών της αειφορίας, που θα είναι αποτέλεσμα μιας συνθετικής, ισόρροπης, θεώρησης στο χώρο, παραμέτρων που προωθούν την προστασία και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της χώρας και ενισχύουν την κοινωνική και οικονομική συνοχή και την ανταγωνιστικότητα.

Το ΓΠΧΣΑΑ περιέχει γενικές κατευθύνσεις για την χωροταξική οργάνωση και την ανάπτυξη της Χώρας, κι ως εκ τούτου δεν έχει πυκνές άμεσες αναφορές στην περιοχή μελέτης. Έμμεσες αναφορές\κατευθύνσεις που επηρεάζουν την περιοχή μελέτης αποτελούν: α) Ο ορισμός της Κομοτηνής ως Πρωτεύων περιφερειακός πόλος που μαζί με την Αλεξανδρούπολη αποτελούν αναπτυξιακό δίπολο, β) ο ορισμός της Εγνατίας Οδού ως Βόρειος Άξονας Ανάπτυξης, γ) η διατήρηση της γεωργίας και της εντατικής κτηνοτροφίας, με παράλληλη προστασία της γεωργικής γης, στις γόνιμες πεδινές περιοχές στις οποίες περιλαμβάνεται και η Θράκη, δ) η ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών σε λιμνοθάλασσες, σε λίμνες κατά τρόπο συμβατό με το ευαίσθητο περιβάλλον των περιοχών αυτών και την παραγωγική τους ικανότητα, ε) η πρόβλεψη οργανωμένων χώρων μεταποίησης κατά μήκος των αξόνων ανάπτυξης και ιδιαίτερα: (α) του άξονα Δράμας – Καβάλας – Ξάνθης – Αλεξανδρούπολης, στ) η ενθάρρυνση σε ορεινές και ημιορεινές περιοχές των πολλαπλών πρωτογενών δραστηριοτήτων, με καλλιέργειες φιλικές προς το περιβάλλον, με ενίσχυση της κτηνοτροφίας και έμφαση στα προϊόντα ποιότητας και με συνδυασμό εναλλακτικού τουρισμού.

Εικόνα Α.5.6. Περιοχές φυσικού πλούτου (Απόσπασμα Χάρτη), Πηγή: ΦΕΚ 128Α/03-07-2008

❖ Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία

Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία (ΕΠΧΣΑΑ-Β) εγκρίθηκε το 2009 με την υπ' αριθμ. 11508/18-2-2009

απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 151ΑΑΠ/13-4-2009). Σκοπός του ΕΠΧΣΑΑ-Β είναι ο μετασχηματισμός της χωρικής διάρθρωσης του εθνικής σημασίας τομέα της βιομηχανίας, προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Σύμφωνα με το ΕΠΧΣΑΑ-Β, η γενική προτεραιότητα άσκησης χωρικής πολιτικής για μεταποίηση στην Περιφερειακή Ενότητα Ροδόπης είναι μέση (κυρίως ως προγραμματική επιλογή), με την ανάγκη σχετικής αύξησης του ποσοστού των υφιστάμενων υποδοχέων βιομηχανικών δραστηριοτήτων να χαρακτηρίζεται ως «Μέση» και αντίστοιχα απόλυτης στρεμματικής αύξησης ως «Πολύ Υψηλής», αναγνωρίζεται δε πως στην Π.Ε. Ροδόπης δεν υπάρχει έντονη κλαδική φυσιογνωμία ή βάση για τη διατύπωση κλαδικών προτεραιοτήτων.

Παρότι το Χωροταξικό πρότυπο της βιομηχανίας για τον νομό Ροδόπης ορίζει ότι η μεταποιητική δραστηριότητα της περιοχής εστιάζεται κυρίως στη ζώνη Κομοτηνή – Σάπες, η περιοχή του Δήμου Ιάσμου διασχίζεται από Άξονα Εντατικοποίησης (που συνδέει τους δύο αντίστοιχους Πόλους Εντατικοποίησης της Κομοτηνής και της Ξάνθης), στον οποίο εντοπίζονται δυνατότητες ενίσχυσής της μεταποίησης (κατά μήκος της Εγνατίας Οδού).

❖ Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ) εγκρίθηκε το 2008 (ΦΕΚ 2464Β/3-12-2008), διέκρινε τον εθνικό χώρο σε τέσσερις επιμέρους βασικές κατηγορίες και εξ αυτών κατέταξε την ηπειρωτική χώρα σε Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ) και Περιοχές Αιολικής Καταλληλότητας (ΠΑΚ), με βάση το εν δυνάμει εκμεταλλεύσιμο αιολικό δυναμικό κάθε περιοχής και τα ιδιαίτερα χωροταξικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά της. Παράλληλα όρισε περιοχές αποκλεισμού, ζώνες ασυμβατότητας και κριτήρια ένταξης των αιολικών εγκαταστάσεων στο τοπίο. Τέλος διατύπωσε κριτήρια χωροθέτησης: α) εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ενέργειας από βιομάζα-βιοαέριο, με προσδιορισμό των αποστάσεων από γεινιάζουσες χρήσεις γης, δραστηριότητες και δίκτυα τεχνικής υποδομής και β) εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης ηλιακής ενέργειας.

Η έκταση του Δήμου Ιάσμου δεν εντάσσεται στις ΠΑΠ, οπότε θεωρείται ως ΠΑΚ, για τις οποίες ορίζεται ότι κατ' αρχήν δε θεωρούνται εξ αρχής αιολικά αποδοτικές και η τυχόν ενεργειακή τους αποδοτικότητα κρίνεται κατά περίπτωση από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας.

Για το ΕΠΧΣΑΑ-ΑΠΕ εκπονείται ήδη μελέτη αναθεώρησης και τον Ιούνιο του 2022 ανακοινώθηκε ότι οι σχετικές διαδικασίες προωθούνται με γοργούς ρυθμούς, με στόχο να τεθεί σε ισχύ εντός του πρώτου τετραμήνου του 2023.

❖ Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες

Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΕΠΧΣΑΑ-Υ), εγκρίθηκε το 2011 (ΦΕΚ 2505B/4-11-2011) και τροποποιήθηκε μερικώς με το άρθρο 15 της 30.12.2015 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου η οποία κυρώθηκε με το άρθρο Δεύτερο του Ν.4366/2016 (ΦΕΚ 18Α/15-2-2016). Το Πλαίσιο αφενός οριοθετεί και διαβαθμίζει υδάτινες περιοχές κατάλληλες για την οργανωμένη ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών, αφετέρου προβλέπει χερσαίες υποδομές υποστήριξης (όπως σταθμούς παραγωγής γόνου και εγκαταστάσεις συσκευασίας και παραγωγής μη μεταποιημένων αλιευτικών προϊόντων).

Από το ΕΠΧΣΑΑ-Υ προκύπτει αναφορά στον Βιστωνικό κόλπο (Δ2) - λίμνη Βιστωνίδα, τμήμα της οποίας εμπίπτει εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Ιάσμου, η οποία εντάσσεται στην κατηγορία: «περιοχές με ιδιαίτερη ευαισθησία, ως προς το φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον» με κύρια υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα την «Ιχθυοκαλλιέργεια-Οστροκαλλιέργεια-Λοιποί Υδρόβιοι Οργανισμοί». Εντός της προαναφερθείσας κατηγορίας εμπίπτουν οι ευρύτερες περιοχές ιδιαίτερης οικολογικής σημασίας και ευαισθησίας (περιοχές «Προστασίας της Φύσης» του ν. 1650/1986, περιοχές δικτύου «NATURA 2000», Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους και Θαλάσσια Πάρκα) στις οποίες δεν αποκλείεται η ίδρυση και λειτουργία μονάδων υδατοκαλλιέργειας, με ειδικούς όρους και δεσμεύσεις ως προς τον τρόπο διαχείρισης αυτών. Σ' αυτές τις περιοχές δύναται να εκσυγχρονίζονται οι υφιστάμενες μονάδες. Επιπλέον δεν αποκλείεται να επεκτείνονται οι υφιστάμενες ή και να εγκαθίστανται νέες μονάδες, με την προϋπόθεση ότι κατά την περιβαλλοντική τους αδειοδότηση, καθορίζονται ειδικοί όροι και δεσμεύσεις ως προς τον τρόπο διαχείρισής τους, που θα προσδιορίζονται με βάση τα προβλεπόμενα στις ειδικές ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στην υπαγωγή των περιοχών αυτών στο ειδικό καθεστώς προστασίας και διαχείρισής τους. Επιπλέον σημειώνεται ότι πλησίον της λίμνης, στην αμέσως όμορη εξ ανατολών περιοχή, εντοπίζεται (σύμφωνα με το συν-δημοσιευμένο χάρτη του Πλαισίου) εγκατάσταση σταθμού παραγωγής γόνου (εκκολαπτήρια).

Τέλος σημειώνουμε ότι την άνοιξη του 2022 προκηρύχθηκε ανοιχτός διαγωνισμός για την αναθεώρηση του Πλαισίου, ο οποίος ματαιώθηκε, λόγω προβλημάτων στα τεύχη του.

❖ Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό

Το αρχικό Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό (ΕΠΧΣΑΑ-Τ) εγκρίθηκε το 2009 με την υπ' αριθμ. 24208/4-6-2009 απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης (ΦΕΚ 1138B/11-6-2009). Στα τέλη του 2013 εγκρίθηκε η τροποποίηση του ΕΠΧΣΑΑ-Τ με την υπ' αριθμ. 67659/9-12-2013 όμοια απόφαση (ΦΕΚ 3155B/12-12-2013). Δύο χρόνια μετά, με την 3632/2015 απόφαση της ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣΤΕ), ακυρώθηκε η τροποποίηση του 2013 (με επίκληση λόγων μη νομιμότητας διαδικασιών), επαναφέροντας σε ισχύ το αρχικό Πλαίσιο (αυτό του 2009). Μεταγενέστερα, με την 519/2017 απόφασή του, το ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο κατήγγησε επί της ουσίας και το πρώτο ΕΠΧΣΑΑ-Τ.

Με βάση τα παραπάνω, την παρούσα χρονική στιγμή δεν υπάρχει σε ισχύ κάποιο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό. Από το 2018 έχει εκκινήσει μελέτη για την σύνταξη Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου (ΕΧΠ) για τον Τουρισμό (υπό τη νέα ορολογία του Ν.4447/2016), που όμως δεν έχει μετουσιωθεί σε έγκριση κατευθύνσεων και ρυθμίσεων .

Για λόγους αναφοράς σημειώνεται ότι από το περιεχόμενο του καταργηθέντος ΕΠΧΣΑΑ-Τ συνάγονταν ότι ο Δήμος Ιάσμου βρίσκεται μεταξύ περιοχών που κρίνονται κατάλληλες και με περιθώρια ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού (Λίμνη Βιστωνίδα – Παπίκιο Όρος). Για όλες τις περιοχές αυτής της κατηγορίας δίνονταν ορισμένες κατευθύνσεις στρατηγικού τύπου, όπως για παράδειγμα η διατήρηση, προστασία και ανάδειξη των φυσικών, ιστορικών και άλλων σημείων χώρου με "μοναδικά" χαρακτηριστικά, η αξιοποίηση των εκάστοτε τοπικών πόρων για την ανάπτυξη ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού (αγροτουρισμού, περιηγητικού, πεζοπορικού, πολιτιστικού τουρισμού) ή και η δημιουργία δικτύων μονοπατιών και διαδρομών (πχ ευρωπαϊκό μονοπάτι (Ε6), άλλα μονοπάτια ορεινού όγκου περιοχής μελέτης) περιβαλλοντικής ευαισθησίας και εκπαίδευσης κ.α.

Στον συν-δημοσιευμένο χάρτη του Πλαισίου απεικονίζονταν ολόκληρη η βόρεια Ροδόπη ως περιοχή Γ1 «Περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος με κυρίαρχες χρήσεις

άλλες από τον τουρισμό και δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού».

❖ Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τα Καταστήματα Κράτησης

Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τα Καταστήματα Κράτησης (ΕΠΧΣΑΑ-ΚΚ), εγκρίθηκε το 2001 (ΦΕΚ 1575B/28-11-2001) και αφενός καθόρισε κριτήρια χωροθέτησης νέων Καταστημάτων Κράτησης, αφετέρου προσδιόρισε τις (τότε) προγραμματικές ανάγκες (με χρονικό ορίζοντα ως το 2016) και την κατανομή αυτών στις περιφέρειες της Χώρας, χωρίς χωρικό προσδιορισμό πιθανών θέσεων. Για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης προέβλεπε τη δημιουργία 1 νέου Γενικού Καταστήματος Κράτησης σε θέση που θα προσδιορίζονταν μελλοντικά.

Το κατάστημα ήδη έχει υλοποιηθεί δυτικά του οικισμού Νικηφόρος Ν. Δράμας.

❖ Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ορυκτές Πρώτες Ύλες (μη ολοκληρωμένο)

Σύμφωνα με σχετικά δημοσιεύματα εκπονείται ΕΧΠ για τις Ορυκτές Πρώτες Ύλες (ΟΠΥ). Είναι η πρώτη φορά που θα εκπονηθεί ανάλογο Χωροταξικό σχέδιο και στόχος του θα είναι να διαμορφώσει ένα πρότυπο χωρικής οργάνωσης του κλάδου, το οποίο θα προωθεί και θα ενισχύει την ανταγωνιστικότητα και τον εμπλουτισμό στρατηγικής σημασίας πόρων, θα εναρμονίζεται με τον εθνικό στρατηγικό σχεδιασμό για την αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου, θα αναδεικνύει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας και θα προσφέρει ασφάλεια δικαίου, σε συνάρτηση με τις υφιστάμενες χρήσεις γης και στη βάση της βιώσιμης ανάπτυξης και της διατήρησης και προστασίας της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

A.5.4.2 Επίκαιρες ευρωπαϊκές πολιτικές¹⁹⁸

Η βιώσιμη ανάπτυξη βρίσκεται στον πυρήνα της Πολιτικής Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή της βασικής πολιτικής επενδύσεων της ΕΕ, που

¹⁹⁸ Η παρούσα ενότητα βασίζεται κυρίως σε στοιχεία που έχουν αντληθεί από την επίσημη ιστοσελίδα του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020 (<https://www.espa.gr>) με τις αναγκαίες επικαιροποιήσεις, βάσει ίδιας έρευνας.

στοχεύει στην αλληλεγγύη μεταξύ των Κρατών-Μελών της, στη σύγκλιση των Περιφερειών μεταξύ τους και στη μείωση των αναπτυξιακών ανισοτήτων και γενικότερα των οικονομικών, κοινωνικών και εδαφικών διαφορών τους. Για την αξιοποίηση και κατανομή των διαθέσιμων κονδυλίων καταρτίζονται για κάθε κράτος τα λεγόμενα Σύμφωνα Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ), που εκφράζουν την εκάστοτε εθνική στρατηγική. Στην Ελλάδα, ολοκληρώνεται στο τέλος αυτού του έτους (2023) το ΕΣΠΑ 2014-2020, ενώ σήμερα βρισκόμαστε στο σημείο της ενεργοποίησης των προγραμμάτων του νέου ΕΣΠΑ, δηλαδή της προγραμματικής περιόδου 2021-2027.

Το ΕΣΠΑ (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-2020 αποτέλεσε βασικό στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της χώρας με τη συνδρομή σημαντικών πόρων που προέρχονταν από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κλήθηκε να συνδράμει στην επίτευξη των εθνικών στόχων έναντι της Στρατηγικής "Ευρώπη 2020", στόχος της οποίας ήταν η προαγωγή μιας ανάπτυξης:

- έξυπνης, με αποτελεσματικότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία,
- βιώσιμης, χάρη στην αποφασιστική μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, και
- χωρίς αποκλεισμούς, με ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση της φτώχειας.

Διάδοχο του ΕΣΠΑ 2014-2020 αποτελεί το ΕΣΠΑ (Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης, υπό τη νέα ορολογία) 2021-2027, το οποίο αποτυπώνει σε μεγάλο βαθμό τις νέες προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τις νέες αναπτυξιακές προτεραιότητες της Ελλάδας για τα επόμενα χρόνια, ενώ έχουν δρομολογηθεί και έκτακτα προγράμματα ανάκαμψης από τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19.

❖ Πολιτική Συνοχής - Προγραμματική Περίοδος 2014-2020

Η οικονομική και κοινωνική συνοχή –όπως ορίζεται στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη του 1986 (Συνθήκη της ΕΕ) "*αποσκοπεί ιδιαίτερα στη μείωση του χάσματος μεταξύ των διαφόρων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών*". Η Συνθήκη της Λισσαβόνας, προσέθεσε μία ακόμα πτυχή στη συνοχή, αναφερόμενη στην "*οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή*", δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση "*στις αγροτικές περιοχές, τις ζώνες που συντελείται βιομηχανική μετάβαση και τις περιοχές που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή*

δημογραφικά προβλήματα, όπως οι υπερβόρειες περιοχές που είναι ιδιαίτερα αραιοκατοικημένες και οι νησιωτικές, διασυνοριακές και ορεινές περιοχές". Κάτω από αυτό το σκεπτικό, η πολιτική συνοχής πρέπει, πέραν της οικονομικής και κοινωνικής, να προωθεί μια πιο ισορροπημένη και βιώσιμη "χωρική ανάπτυξη" που συνιστά μια έννοια ευρύτερη από αυτήν της περιφερειακής πολιτικής.

Η πολιτική συνοχής συμβάλλει στην επίτευξη πολλών στόχων άλλων πολιτικών της ΕΕ τις οποίες συμπληρώνει (π.χ. εκπαίδευση, απασχόληση, ενέργεια, περιβάλλον, έρευνα και καινοτομία κλπ.) και παρέχει τους απαραίτητους πόρους και το κατάλληλο επενδυτικό πλαίσιο για την υλοποίηση των στόχων της εκάστοτε αναπτυξιακής Στρατηγικής της ΕΕ.

Κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020, ο συντονισμός και η συνεκτικότητα μεταξύ της Πολιτικής Συνοχής και των άλλων πολιτικών της ΕΕ που συμβάλλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη, όπως η Αγροτική Ανάπτυξη και η Αλιευτική και Θαλάσσια Πολιτική, ενισχύθηκαν με τον καθορισμό κοινών διατάξεων για τα πέντε Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ)¹⁹⁹. Ο οικείος Κανονισμός Κοινών Διατάξεων (Κανονισμός ΕΕ, Αριθ. 1303/2013) καθόρισε 11 Θεματικούς Στόχους, ώστε να υποστηριχτούν από τα ΕΔΕΤ:

1. Ενίσχυση της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας.
2. Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των Τεχνολογιών Πληροφοριών και Επικοινωνιών.
3. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και του γεωργικού τομέα και του τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.
4. Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς.
5. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων.
6. Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων.
7. Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων.
8. Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων.
9. Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της καταπολέμησης της φτώχειας και των διακρίσεων.

¹⁹⁹ Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ). (<https://ec.europa.eu>)

10. Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη δια βίου μάθηση.
11. Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας των δημόσιων αρχών και των ενδιαφερόμενων φορέων και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

Μέσω των 11 "Θεματικών Στόχων", η πολιτική συνοχής επιδιώκει να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής "Ευρώπη 2020", δηλαδή της αναπτυξιακής στρατηγικής της ΕΕ για την υλοποίηση της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης.

Η αρχιτεκτονική του ΕΣΠΑ 2014-2020 προβλέπει:

- ❖ Επτά (7) Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων για την Αγροτική Ανάπτυξη και την Αλιεία) που αφορούν ένα ή περισσότερους τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη Χώρα.
 - Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία
 - Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη
 - Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
 - Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα
 - ΕΠ Τεχνική Βοήθεια
 - Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης
 - Αλιείας και Θάλασσας
- ❖ Δεκατρία (13) Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις ισάριθμες διοικητικές Περιφέρειες της Χώρας, που περιλαμβάνουν δράσεις περιφερειακής εμβέλειας και είναι "πολυτομεακά" (δηλαδή αφορούν περισσότερους από έναν τομέα) και "πολυταμειακά" (δηλαδή αντλούν πόρους από περισσότερα από ένα ταμεία).
- ❖ Σημαντικό αριθμό προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφική Συνεργασίας (ΕΕΣ), διμερή και πολυμερή, για την ενδυνάμωση των χωρικών συνεργασιών στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, αλλά και με τρίτες χώρες, μέσω προγραμμάτων διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας.

Τα διμερή προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας στοχεύουν στο να αντιμετωπίσουν κοινές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι διασυνοριακές περιοχές, να αξιοποιήσουν τις προοπτικές ανάπτυξης και φυσικά να ενδυναμώσουν τη συνεργασία προς όφελος της αρμονικής πορείας της Ένωσης.

Η Ελλάδα συμμετέχει στα εξής:

 - Ελλάδα – Βουλγαρία 2014-2020

- Ελλάδα – Ιταλία 2014-2020
- Ελλάδα – Κύπρος 2014-2020
- Ελλάδα – Δημοκρατία Βόρειας Μακεδονίας 2014-2020
- Ελλάδα – Αλβανία 2014-2020

Τα πολυμερή Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας, στα οποία συμμετέχουν Περιφέρειες της χώρας, είναι

- Αδριατικής – Ιονίου (διακρατικό)
- MED (διακρατικό)
- MED ENI CBC (διασυνοριακό)
- Black Sea basin ENI CBC (διασυνοριακό)
- INERREG EUROPE (διαπεριφερειακό)
- Balkan Mediterranean (διακρατικό)

Κάθε Πρόγραμμα περιλαμβάνει στρατηγικές προτεραιότητες και ενδεικτικές δράσεις που διαμορφώνουν τη συνεισφορά του στην υλοποίηση των στόχων του ΕΣΠΑ και κατ' επέκταση στην υλοποίηση της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για "έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη".

❖ Νέα προγραμματική περίοδος 2021-2027

Οι πολιτικές της ΕΕ την περίοδο 2021-2027 θα καθοδηγούνται από πέντε κύριους Στόχους Πολιτικής (ΣΠ):

- ΣΠ1: Μια εξυπνότερη Ευρώπη, μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού.
- ΣΠ2: Μια πιο πράσινη, χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική Ευρώπη, μέσω της προώθησης της καθαρής και δίκαιης ενεργειακής μετάβασης, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων.
- ΣΠ3: Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων ΤΠΕ (Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών).
- ΣΠ4: Μια πιο κοινωνική Ευρώπη, μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.
- ΣΠ5: Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της, μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών.

Η εφαρμογή των ανωτέρω σε εθνικό επίπεδο θα πραγματοποιηθεί μέσα από το νέο Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027, το οποίο εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 29 Ιουλίου 2021 και αποτυπώνει τις νέες προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τις νέες αναπτυξιακές προτεραιότητες της Ελλάδας για τα επόμενα χρόνια, ως εξής:

- ΣΠ1: Για την ελληνική οικονομία κεντρικός στόχος είναι η συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας (δηλαδή της σχετικής συμμετοχής των διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών στο εθνικό προϊόν), καθώς και η στενότερη σύνδεση της παραγωγής με την τεχνολογία και την καινοτομία. Η στροφή της οικονομίας προς αυτή την κατεύθυνση θα πραγματοποιηθεί με τρόπο συμβατό με τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους της χώρας.
- ΣΠ2: Οι κύριες επιλογές πολιτικής στον τομέα της ενέργειας αφορούν στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς, την προώθηση της αυτονομίας με χρήση των ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή και συστημάτων αποθήκευσης, τη χρήση ΑΠΕ για θέρμανση/ψύξη, τη μετάβαση των νησιών σε καθαρές μορφές ενέργειας, την ενίσχυση διασυννοριακών έργων διασύνδεσης, την αναβάθμιση δικτύων μεταφοράς και διανομής, την ανάπτυξη κέντρων ενεργειακού ελέγχου και "έξυπνων" ενεργειακών συστημάτων και αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο, την προώθηση πρακτικών αλιείας χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.
- ΣΠ3: Στοχεύοντας στον οικονομικό/ψηφιακό μετασχηματισμό ενισχύεται η συνδεσιμότητα με ευρυζωνική πρόσβαση υψηλών ταχυτήτων και στηρίζεται η ανάπτυξη προσβάσιμων, υψηλής ποιότητας, πολυτροπικών, ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή, έξυπνων και βιώσιμων υποδομών και συστημάτων μεταφορών.
- ΣΠ4: Κεντρική επιδίωξη των παρεμβάσεων στον ΣΠ4 είναι μια πιο κοινωνική Ελλάδα μέσω της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και της διασφάλισης ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά.
- ΣΠ5: Οι ολοκληρωμένες χωρικές στρατηγικές με την αξιοποίηση των χωρικών εργαλείων Ολοκληρωμένων Χωρικών Επενδύσεων (ΟΧΕ) και Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤοΚ) θα εφαρμοστούν σε περιοχές που θα πληρούν κατ' ελάχιστο τα κριτήρια που θα προσδιοριστούν από τις εθνικές αρχές και θα αναφερθούν στα Προγράμματα.

Επιπλέον τέθηκε και ένας Ειδικός Στόχος για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, δηλαδή η δίκαιη αναπτυξιακή μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών, που εδράζεται, σε πέντε πυλώνες: καθαρή ενέργεια, έξυπνη αγροτική παραγωγή, βιώσιμος τουρισμός, βιοτεχνία – βιομηχανία - εμπόριο και τεχνολογία - εκπαίδευση. Οι προγραμματιζόμενες δράσεις / επενδύσεις θα είναι σε συμφωνία με τα εδαφικά σχέδια μετάβασης, τα οποία

θα παρέχουν λεπτομερή στοιχεία για τις ανάγκες οικονομικής διαφοροποίησης, απόκτησης νέων δεξιοτήτων και περιβαλλοντικής αποκατάστασης.

Η αρχιτεκτονική του νέου ΕΣΠΑ 2021-2027 περιλαμβάνει:

- ❖ Επτά (7) Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων για την Αγροτική Ανάπτυξη και την Αλιεία) που αφορούν ένα ή περισσότερους τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη Χώρα.
 - Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία
- ❖ Εννέα (9) Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (έναντι επτά του προηγούμενου ΕΣΠΑ) που αφορούν ένα ή περισσότερους τομείς και έχουν ως γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής όλη τη Χώρα. Οι κυριότερες μεταβολές σε σχέση με το παλαιότερο Σύμφωνο αφορούν την απάλειψη του Προγράμματος για την Αγροτική Ανάπτυξη, την ύπαρξη διακριτών Προγραμμάτων για τις Μεταφορές και το Περιβάλλον / Κλιματική Αλλαγή αντίστοιχα (αντί ενός ενιαίου προηγουμένως) και τη συγκρότηση Προγραμμάτων για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό, την Πολιτική Προστασία και τη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση. Συγκεκριμένα:
 - Ανταγωνιστικότητα
 - Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή
 - Ψηφιακός Μετασχηματισμός
 - Μεταφορές
 - Πολιτική Προστασία
 - Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή
 - Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση
 - Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων
 - Αλιεία, Υδατοκαλλιέργεια και Θάλασσα
- ❖ Δεκατρία (13) Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), ένα για κάθε μία από τις ισάριθμες διοικητικές Περιφέρειες της Χώρας, όπως και στο προηγούμενο ΕΣΠΑ 2014-2020.
- ❖ Έξι (6) Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας στα οποία μετέχει η Ελλάδα, εκ των οποίων τα πέντε αφορούν διαπεριφερειακή ή διασυνοριακή συνεργασία και ένα αφορά διακρατική συνεργασία. Συγκεκριμένα:
 - Ελλάδα - Ιταλία
 - Ελλάδα - Αλβανία
 - Ελλάδα - Κύπρος
 - Ελλάδα - Βόρεια Μακεδονία

- Ελλάδα - Βουλγαρία και
- Βαλκάνια - Μεσόγειος

Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός της χώρας, συμπληρώνεται με την υλοποίηση παρεμβάσεων, των οποίων η χρηματοδοτική στήριξη εξασφαλίζεται μέσω των πόρων που θα διατεθούν στο πλαίσιο της νέας Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ) 2023-2027, η οποία εγκρίθηκε στις 2 Δεκεμβρίου 2021 και τέθηκε σε εφαρμογή στις 1 Ιανουαρίου 2023. Οι 10 στόχοι της νέας Κοινής Γεωργικής Πολιτικής που έχουν καθοριστεί σε επίπεδο ΕΕ αφορούν:

- την εξασφάλιση δίκαιου εισοδήματος για τους γεωργούς,
- την αύξηση της ανταγωνιστικότητας,
- την εξισορρόπηση της ισχύος στην αλυσίδα τροφίμων,
- τη δράση για την κλιματική αλλαγή,
- την προστασία του περιβάλλοντος,
- τη διατήρηση των τοπίων και της βιοποικιλότητας,
- την ενθάρρυνση της ανανέωσης των γενεών,
- την τόνωση των αγροτικών περιοχών,
- την προστασία της υγείας και της ποιότητας των τροφίμων και
- την ενίσχυση των γνώσεων και της καινοτομίας.

Η πραγματοποίηση των ανωτέρω στόχων θα γίνει μέσω Στρατηγικών Σχεδίων Κοινής Γεωργικής Πολιτικής για κάθε χώρα της ΕΕ. Το σχετικό Σχέδιο για την Ελλάδα εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 21 Νοεμβρίου 2022 και αποσκοπεί στη βελτίωση της βιωσιμότητας των μικρών και μεσαίων εκμεταλλεύσεων οι οποίες αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της ελληνικής γεωργίας, επιδίωξη που θα επιτευχθεί μέσω της παροχής βοήθειας στοχευμένης εισοδηματικής στήριξης και πρόσθετης αναδιανεμητικής ενίσχυσης. Το ελληνικό σχέδιο αποσκοπεί επίσης στη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος της γεωργίας και στην αποτελεσματικότερη διαχείριση των φυσικών πόρων²⁰⁰.

❖ Πρόγραμμα ανάκαμψης από τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19

Στο πλαίσιο αντιμετώπισης των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19 και για την ώθηση της ευρωπαϊκής οικονομίας οι Αρχηγοί των Κρατών-Μελών και πρόσφατα και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμφώνησαν στις 21

²⁰⁰ Στοιχεία από την ιστοσελίδα: https://greece.representation.ec.europa.eu/news/koini-georgiki-politiki-egkrithike-stratigiko-shedio-tis-elladas-me-134-dis-eyro-gia-tin-pentaetia-2022-11-21_el.

Ιουλίου 2020, με βάση τη σχετική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σε ένα σημαντικότατο Πακέτο Ανάκαμψης για την περίοδο 2021-2027, το οποίο συνδυάζει το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΠΔΠ) με το νέο μέσο ανάκαμψης "Next Generation EU". Η κεντρική ιδέα του Ευρωπαϊκού πακέτου ανάκαμψης βασίζεται σε τέσσερις στόχους πολιτικής:

1. Προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της Ένωσης.
2. Ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας.
3. Μετριασμός των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης.
4. Υποστήριξη του πράσινου και ψηφιακού μετασχηματισμού.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο του νέου εργαλείου "Next Generation EU" θα εξασφαλίσει κεφάλαια για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να χρηματοδοτηθεί η προσπάθεια ανάκαμψης και προκειμένου να παράσχει στην ΕΕ τα μέσα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που έχει δημιουργήσει η πανδημία COVID-19. Κάτι τέτοιο θα επιτρέψει τη μεταφορά νέων αυξημένων πόρων σε προγράμματα όπως ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το REACT-EU, το πρόγραμμα Horizon Europe, το InvestEU, το πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, το RescEU κ.α.

Ειδικά ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility - RRF) συστάθηκε για την αντιμετώπιση της υγειονομικής / οικονομικής κρίσης και τη στήριξη της μετάβασης σε μια πράσινη και ψηφιακή οικονομία μέσω της προώθησης μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σε ανάλογες τεχνολογίες, με διαρκή αντίκτυπο στην παραγωγικότητα και την ανθεκτικότητα της οικονομίας της Ένωσης. Για την υλοποίηση, τα Κράτη-Μέλη καταρτίζουν εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αναλύοντας τις προβλεπόμενες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις και τα οποία εγκρίνονται από την Επιτροπή. Το τελικό ελληνικό σχέδιο με τίτλο "Ελλάδα 2.0" υποβλήθηκε τον Απρίλιο του 2021 και αρθρώνεται σε τέσσερις πυλώνες: α) Πράσινη Μετάβαση, β) Ψηφιακή Μετάβαση, γ) Απασχόληση, Δεξιότητες, Κοινωνική Συνοχή και δ) Ιδιωτικές Επενδύσεις και Μετασχηματισμός της Οικονομίας που συνοψίζουν 19 Άξονες²⁰¹.

Συμπληρωματικά με το Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το REACT-EU (Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe) αφορά πιο βραχυπρόθεσμες δράσεις αντιμετώπισης της κρίσης σε τομείς που χαρακτηρίζονται καίριας σημασίας για να τεθούν οι βάσεις μιας υγιούς ανάκαμψης (δημιουργία θέσεων απασχόλησης, πράσινη συμφωνία, ψηφιακή μετάβαση). Αντίστοιχα, το πρόγραμμα

²⁰¹ Στοιχεία από την ιστοσελίδα <https://greece20.gov.gr/pylwnes-aksones/>.

Horizon Europe έχει ως αντικείμενο την χρηματοδότηση δράσεων έρευνας και καινοτομίας, το πρόγραμμα InvestEU υποστηρίζει βιώσιμες επενδύσεις / καινοτόμες δράσεις / νέες θέσεις εργασίας και ο μηχανισμός RescEU αφορά σε δράσεις προστασίας των πολιτών της ΕΕ από φυσικές καταστροφές και στη διαχείριση αναδυόμενων κινδύνων.

❖ Κύριες εθνικές αναπτυξιακές στρατηγικές

Για την εκπόνηση του νέου Σχεδίου Ανάπτυξης για την ελληνική οικονομία, από τον Ιανουάριο του 2020, συγκροτήθηκε ανεξάρτητη Επιτροπή και σύμφωνα με την ενδιάμεση έκθεση που παρουσιάστηκε τον Ιούλιο του 2020 και την τελική που απεστάλη τον Νοέμβριο του 2020 οι οικονομικές και πολιτικές προτεραιότητες της χώρας προβλέπεται να είναι:

- αύξηση των επενδύσεων και των εξαγωγών ως ποσοστό του ΑΕΠ,
- ενίσχυση της μισθωτής εργασίας και η μείωση της παραοικονομίας,
- επένδυση στην εκπαίδευση και τη γνώση,
- αύξηση του μεγέθους των ελληνικών επιχειρήσεων,
- προώθηση της τεχνολογίας αιχμής, της καινοτομίας και της ψηφιοποίησης,
- επίτευξη φιλόδοξων περιβαλλοντικών στόχων,
- υποστήριξη των αδύναμων νοικοκυριών,
- ενίσχυση της βασικής έρευνας μέσω της άρσης αγκυλώσεων στα πανεπιστήμια,
- κίνητρα για ενίσχυση της καινοτομίας,
- ριζική αναβάθμιση του συστήματος κατάρτισης για ανέργους και εργαζόμενους,
- συνέχιση και εμβάθυνση της ψηφιακής μεταρρύθμισης στη δημόσια διοίκηση,
- εκσυγχρονισμός της εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες,
- αναδιάρθρωση του συστήματος υγείας με προτεραιότητα στην ψηφιοποίηση,
- ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων,
- στροφή σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με άμβλυση του κόστους μετάβασης και στήριξη των τοπικών κοινωνιών κατά την απολιγνιτοποίηση.

Παράλληλα με την επεξεργασία του Σχεδίου Ανάπτυξης για την Ελληνική οικονομία ολοκληρώθηκε και το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) για την περίοδο 2021-2025. Το ΕΠΑ θεσπίζει ένα ολοκληρωμένο σύστημα για το σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Οι αναπτυξιακοί στόχοι του ΕΠΑ 2021-2025 αναπτύσσονται σε

πέντε πυλώνες: Έξυπνη Ανάπτυξη, Πράσινη Ανάπτυξη, Κοινωνική Ανάπτυξη, Ανάπτυξη Υποδομών και Εξωστρέφεια. Τα διαλαμβανόμενα στο ΕΠΑ επίσης επηρεάζουν το σχεδιασμό ΕΣΠΑ και Προγραμμάτων επιδιώκοντας την ανάπτυξη συνεργιών και συμπληρωματικότητας. Το ΕΠΑ διαρθρώνεται σε 20 Τομεακά Προγράμματα (ανά φορέα πολιτικής), 13 Περιφερειακά Προγράμματα (ένα ανά διοικητική Περιφέρεια) καθώς και ένα Ειδικό Πρόγραμμα Φυσικών Καταστροφών.

A.6 - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ, ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ, ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ

A.6.1 Αναπτυξιακές δυνατότητες και προοπτικές

A.6.1.1 Αξιολόγηση θέσης και ρόλου ΟΤΑ και αντίστοιχων κατευθύνσεων υπερκείμενου σχεδιασμού

Η θέση και κυρίως ο ρόλος της περιοχής μελέτης στο ευρύτερο χωρικό σύστημα είναι πολύ-επίπεδος περιλαμβάνοντας τα ακόλουθα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά:

- Εντοπίζεται στο απόλυτο κέντρο της Περιφέρειας με το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό να διέρχεται εντός των ορίων της οποιαδήποτε κίνηση ή διαδικασία αναπτύσσεται στη διεύθυνση ανατολή – δύση της Π-ΑΜΘ.
- Περιλαμβάνει σημαντικής επιφάνειας και σπουδαιότητας ορεινές και πεδινές εκτάσεις, καθώς και τμήμα της λίμνης Βιστωνίδας, ευρισκόμενη παράλληλα σε επαφή με τη λιμνοθάλασσα του Πόρτου Λάγους.
- Αποτελεί πεδίο δραστηριοποίησης μεγάλου μέρους του πληθυσμού της με τον πρωτογενή τομέα με περιθώρια:
 - σημαντικής διεύρυνσης και έντασης (π.χ. εισαγωγή νέων και πιο αποδοτικών καλλιεργειών, θερμοκηπιακές εκμεταλλεύσεις με χρήση του γεινιάζοντος γεωθερμικού πεδίου, άσκηση εντατικής και εκτατικής κτηνοτροφίας με δυνατότητα καθετοποίησης της παραγωγής κλπ)
 - συμπληρωματικότητας και με άλλους κλάδους του πρωτογενούς (περαιτέρω οργανωμένη άσκηση ήδη υφιστάμενων δραστηριοτήτων όπως η υλοτομία – δασοκομία, υδατοκαλλιέργειες κλπ.)
 - πιστοποίησης ποιότητας του παραγόμενου προϊόντος
- Αποτελεί εν δυνάμει πεδίο οργανωμένης ανάπτυξης της μεταποίησης
- Αποτελεί εν δυνάμει πεδίο άσκησης δραστηριοτήτων του διαμετακομιστικού εμπορίου.
- Αποτελεί εν δυνάμει πόλο σημαντικής διεύρυνσης του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας (και κατ' επέκτασης της Χώρας) στους τομείς του εναλλακτικού τουρισμού (φυσιολατρικού, περιπατητικού, πολιτιστικού, αγρο-οικο-τουριστικού, παράκτιου οικο-τουρισμού κλπ.) για τη στήριξη των οποίων διαθέτει σημαντικό δυναμικό.

- Παράλληλα, τελεί σε σχέση ισχυρής εξάρτησης με την κοινή έδρα της περιφερειακής ενότητας αλλά και της Π-ΑΜΘ, Κομοτηνή, από την οποία, λόγω άμεσης γειτνίασης, επωφελείται ή υφίσταται (κατά περίπτωση) το αποτέλεσμα των επιλογών για πολιτικές και κατευθύνσεις, που αφορούν την πόλη και την περιοχή της. Επίσης ως καλύπτουσα τμήμα της ευρύτερης περιοχής του ορεινού όγκου της Ροδόπης με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ομοίως επωφελείται ή υφίσταται το αποτέλεσμα των επιλογών για αντίστοιχα στοχευμένες πολιτικές και κατευθύνσεις. Τέλος, αποτελεί πεδίο συνάντησης αμοιβαίας γνωριμίας και αλληλοκατανόησης πολιτισμών.

Αναλυτικά, από την επισκόπηση του ΠΧΠ-ΑΜΘ 2018 (κεφάλαιο Α.5.2.3) και τις κατευθύνσεις του για την περιοχή μελέτης εντοπίζονται τα εξής:

- Δεν έχουν συν-δημοσιευθεί στο ΦΕΚ τα προβλεπόμενα από τον Ν.4447/2016 παραρτήματα, τα οποία θα περιείχαν κατά Δήμο συγκεκριμένες και αναλυτικές κατευθύνσεις συνοδευόμενα και από χάρτες κατάλληλης κλίμακας. Δεδομένου του προγραμματισμού εκπόνησης πλήθους Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων στην Περιφέρεια ΑΜΘ, με πολύ στενά χρονικά περιθώρια εκπόνησης / έγκρισης, τα εν λόγω παραρτήματα θα πρέπει να καταρτιστούν άμεσα (αν δεν έχουν καταρτιστεί ήδη) και να δημοσιευθούν για την αποσαφήνιση των εξειδικευμένων -κατά περίπτωση- κατευθύνσεων, αλλά και για τη διευκόλυνση του υποκείμενου σχεδιασμού.
- Το Δήμο Ιάσμου διασχίζουν σημαντικές μεταφορικές και τεχνικές υποδομές\εγκαταστάσεις ενώ το νότιο τμήμα του εμπίπτει εντός του Άξονα Οικο-ανάπτυξης με τίτλο: "Τόξο Υγροβιότοπων και Αρχαιολογικών Χώρων". Επίσης στα όριά του εντοπίζονται αξιόλογες πεδινές και ορεινές εκτάσεις ενώ και η γειτνίασή του με τον Πρωτεύοντα Εθνικό Πόλο της Κομοτηνής (διαπεριφερειακής ακτινοβολίας με διεθνή ρόλο και οικιστικό κέντρο 2^{ου} επιπέδου) είναι καθοριστική. Όλα τα ανωτέρω έχουν ως αποτέλεσμα τον ορισμό του ως αυτοτελή Βιώσιμη Αναπτυξιακή Ενότητα με κέντρο τον οικισμό του Ιάσμου. Ως τέτοιος αναλαμβάνει πολλαπλό ρόλο (κτηνοτροφίας που περιλαμβάνει περιοχές έντονης γεωργικής ανάπτυξης, παράκτιας οικο-ανάπτυξης, συνδυασμένης οικο-ανάπτυξης, δασοπονίας-υλοτομίας, μεταποιητικής δραστηριότητας και εναλλακτικού τουρισμού). Ο οικισμός του Ιάσμου (έδρα του δήμου) κατατάσσεται στο 6ο ενισχυμένο επίπεδο και χαρακτηρίζεται ως Δευτερεύον Περιφερειακός πόλος, ενώ οι οικισμοί Αμαξάδες και Σώστης κατατάσσονται στο 7ο επίπεδο. Άμεσες σχέσεις

διοικητικής και λειτουργικής εξάρτησης της αναπτυξιακής ενότητας αναγνωρίζονται με την πόλη της Κομοτηνής αλλά και της Ξάνθης.

Με βάση το ρόλο του, ο Δήμος εμπίπτει κατά τμήμα του σε αντίστοιχες ευρύτερες χωρικές ενότητες ανάπτυξης δραστηριοτήτων, οι οποίες με βάση την επιφάνεια που καταλαμβάνουν εντός της περιοχής μελέτης έχουν ως εξής: Κτηνοτροφίας, έντονης γεωργικής ανάπτυξης, συνδυασμένης οικο-ανάπτυξης, δασοκομίας-υλοτομίας, παράκτιας οικο-ανάπτυξης και μεταποιητικής δραστηριότητας. Η κάθε μία αναπτύσσεται σε συγκεκριμένη χωρική υποενότητα της περιοχής μελέτης με την κτηνοτροφία να τις επικαλύπτει όλες και να δύναται να αναπτυχθεί παράλληλα ή και συμπληρωματικά με τις υπόλοιπες σε όλη την επιφάνεια του δήμου. Επιπλέον αυτών ορίζεται -για τμήμα της- ως περιοχή με περιθώρια ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού στη βορειοανατολική ορεινή περιοχή (Πατίκιο όρος).

Οι βασικές κατευθύνσεις ανάπτυξης κατά επιμέρους Χωρική Ενότητα της περιοχής μελέτης έχουν ως εξής:

Χωρική ενότητα κτηνοτροφίας: Ενισχύεται η εκτατική κτηνοτροφία, η προώθηση της καθετοποίησης της παραγωγής, η ολοκληρωμένη διαχείριση των βοσκοτόπων, η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών πιέσεων από τα απόβλητα των εγκαταστάσεων, η δημιουργία ή ο εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων μεταποίησης.

Χωρική ενότητα έντονης γεωργικής ανάπτυξης: Προωθείται η διαφύλαξη της παραγωγικής γεωργικής γης ως φυσικού πόρου μείζονος αναπτυξιακής σημασίας, η παραγωγική αναδιάρθρωση με την προώθηση της πολυκαλλιέργειας και η εισαγωγή προσαρμοσμένων περιβαλλοντικά μεθόδων διαχείρισης με τη χρήση ειδικών μεθόδων άρδευσης. Εντός της ενότητας προωθείται κατά προτεραιότητα και η αναζήτηση περιοχών που θα χαρακτηριστούν ως Γεωργική Γη Υψηλής Παραγωγικότητας (ΓΓΥΠ). Ενισχύεται η θερμοκηπιακή εκμετάλλευση του γεωθερμικού δυναμικού στις νότιες πεδινές περιοχές της μελέτης (γεωθερμικό πεδίο Λ. Μητρικού).

Χωρική ενότητα συνδυασμένης οικο-ανάπτυξης: Ο ρόλος αυτών των χωρικών ενότητων είναι συμπληρωματικός και αφορά στην ενίσχυση περιοχών με δυσμενή αναπτυξιακά χαρακτηριστικά με στόχο την εξισορρόπηση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων. Διευρύνεται η βάση των παραγωγικών δραστηριοτήτων και ενισχύεται η συμπληρωματικότητά τους. Συγκεκριμένα ενισχύεται η εκτατική κτηνοτροφία, οι καλλιέργειες με πολλαπλή χρησιμότητα

και η ανάπτυξη μονάδων για τη μεταποίηση και τυποποίηση των προϊόντων. Διαφυλάσσεται η συνεκτικότητα της αγροτικής γης και η συνέχεια των οικοτόπων και φυσικών σχηματισμών με περιορισμό των διάσπαρτων δραστηριοτήτων. Μικροί υδροηλεκτρικοί σταθμοί μπορούν να αξιοποιήσουν το σημαντικό υδατικό δυναμικό.

Χωρική ενότητα δασοκομίας-υλοτομίας: Ομοίως με την ανωτέρω και ο ρόλος των χωρικών ενότητων δασοκομίας – υλοτομίας είναι συμπληρωματικός και αφορά στην ενίσχυση περιοχών με δυσμενή αναπτυξιακά χαρακτηριστικά με στόχο την εξισορρόπηση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων. Προωθείται η ολοκληρωμένη, αειφορική διαχείριση των δασικών οικοσυστημάτων με κύριους άξονες την περαιτέρω ενίσχυση της δασοκομίας και της υλοτομίας (περιλαμβανομένης της πιστοποίησης των δασικών προϊόντων που προέρχονται από προστατευόμενες περιοχές) και τον καθορισμό ενός πλαισίου ορθολογικής άσκησης της κτηνοτροφίας (ιδίως μέσω του ορισμού ορεινών βοσκοτόπων). Προωθείται η δημιουργία και ενίσχυση οικοτουριστικών υποδομών και η σύνδεση με την τοπική παραγωγή προϊόντων του πρωτογενούς τομέα.

Χωρική ενότητα παράκτιας οικο-ανάπτυξης: Ενισχύεται ο οικο-τουρισμός με σημαντικό περιορισμό της διάσπαρτης δόμησης (οργάνωση των τουριστικών δραστηριοτήτων μέσα στους υφιστάμενους θύλακες και εντός ή πλησίον των οικισμών) και εξασφαλίζονται κάθετες οδικές συνδέσεις σε επιλεγμένες θέσεις του παραλιακού μετώπου. Εκσυγχρονίζονται και ενισχύονται οι υδατοκαλλιέργειες και η κτηνοτροφία με είδη που συμβάλλουν στην ορθή διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος (όπως τα βουβάλια). Βελτιώνεται η χημική και οικολογική κατάσταση των οικοσυστημάτων και λαμβάνονται μέτρα για την αντιμετώπιση της διάβρωσης με φιλικά προς το περιβάλλον μέσα.

Χωρική ενότητα μεταποιητικής δραστηριότητας: Προωθείται η ενίσχυση και κατά τόπους εξυγίανση των συγκεντρώσεων (με χρήση των εργαλείων του ν. 3982/2011 όπως αντικαταστάθηκε με το ν.4982/2022 και ισχύει) για την αναβάθμιση των ήδη υφιστάμενων υποδοχέων και την ένταξη των άτυπων συγκεντρώσεων σε οργανωμένους υποδοχείς) και η διασύνδεση των δραστηριοτήτων με άλλους τομείς, στους οποίους η Περιφέρεια κατέχει -ή μπορεί να αποκτήσει- συγκριτικό πλεονέκτημα: με τον πρωτογενή τομέα (αγροτοβιομηχανικές μονάδες), με στόχο την ενίσχυση της καθετοποίησης της παραγωγής, καθώς και με τον ερευνητικό τομέα (και ιδίως το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο) με στόχο την προώθηση της καινοτομίας.

Επιπλέον των ανωτέρω, ενότητες του Δήμου εντάσσονται σε περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Τέτοιες είναι οι εκτάσεις του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ κι ο ορεινός χώρος (Παπίκιο όρος). Στις πρώτες αναπτύσσεται «τουρισμός φύσης» και προωθούνται ειδικές δράσεις ανάδειξής τους ως πόλων ανάπτυξης τουρισμού φύσης ευρύτερης ακτινοβολίας, ενώ για τις δεύτερες οι οποίες συνδυάζουν τις ιδιαιτερότητες του οικοσυστήματος με το θρησκευτικό (μοναστηριακό) παρελθόν της περιοχής προωθείται η δημιουργία ολοκληρωμένων δικτύων διαβαθμισμένων διαδρομών οι οποίες θα συνδυάζουν την ανάδειξη του μοναδικού φυσικού πλούτου και των ιδιαίτερων στοιχείων πολιτισμού της περιοχής, η ανάδειξη, σήμανση και ψηφιακή χαρτογράφηση βασικών μονοπατιών και διαδρομών όπως το ίχνος του Ευρωπαϊκού μονοπατιού Ε6 που διατρέχει και διασυνδέει το σύνολο του ορεινού όγκου της Ροδόπης και αποτελεί τουριστικό πόρο μεγάλης εμβέλειας, η αξιοποίηση εγκαταλελειμμένων ορεινών οικισμών που παρουσιάζουν αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον με τη μετατροπή κτιρίων σε καταλύματα και η παροχή κινήτρων για την αποκατάσταση - επανάχρηση υφιστάμενων αξιόλογων κτιρίων, ιδιαίτερα στους παραδοσιακούς και εγκαταλελειμμένους οικισμούς.

Σχολιασμός: Οι ανωτέρω κατευθύνσεις απηχούν ικανοποιητικά το προφίλ του Δήμου και είναι εν γένει προς τη σωστή κατεύθυνση.

- Στα πλαίσια αναγνώρισης φυσικών και πολιτιστικών πόρων διεθνούς, εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας καθώς και δικτύων συνδυασμένης ανάδειξης αναγνωρίζονται πλήθος τέτοιων σημείων και δικτύων από τα οποία καταδεικνύεται ο πλούτος της πολιτιστικής κληρονομιάς και των φυσικών πόρων του Δήμου και δίνονται αλληπάλληλες κατευθύνσεις για την ανάδειξη, την προστασία και την ορθολογική διαχείριση των πόρων αυτών.

- Αναγνωρίζονται:

1. α) Φυσικοί πόροι διεθνούς σημασίας (λίμνη Βιστωνίδα με τη λιμνοθάλασσά της), β) Φυσικοί πόροι ευρωπαϊκής σημασίας (οι υπάρχουσες περιοχές natura 2000), γ) Φυσικοί πόροι εθνικής σημασίας (Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης, τμήμα του οποίου εμπίπτει εντός του Δήμου Ιάσμου), δ) Φυσικοί πόροι περιφερειακής σημασίας (οι λοιποί μεμονωμένοι φυσικοί πόροι π.χ. τα Θρακικά Μετέωρα κλπ.), ε) Χωρικές ενότητες τοπίων περιφερειακής σημασίας (Ορεινοί Οικισμοί Ροδόπης, Λίμνη Βιστωνίδα, λίμνες και λιμνοθάλασσες και

παραλίμνιοι οικισμοί), στ) Αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία εθνικής και περιφερειακής σημασίας (οι χαρακτηρισμένοι πολιτιστικοί πόροι του Δήμου), ζ) Ιστορικοί τόποι και παραδοσιακά σύνολα (ο παραδοσιακός οικισμός Μίσχος).

2. α) Συγκροτείται και ενισχύεται το Τόξο Υγροβιότοπων και Αρχαιολογικών Χώρων, που αναπτύσσεται κατά μήκος του παράκτιου χώρου της Περιφέρειας και στο οποίο εντάσσεται η λίμνη Βιστωνίδα και η λιμνοθάλασσά της, β) συγκροτούνται και ενισχύονται Πολιτιστικές Διαδρομές της Εγνατίας Οδού, που αναπτύσσεται με κεντρικό ενοποιητικό άξονα το «ίχνος» της αρχαίας Εγνατίας (περιοχή ανατολικά του οικισμού του Ιάσμου), γ) συγκροτούνται συμπληρωματικά δίκτυα και διαδρομές που θα προστατεύουν, μέσω της ανάδειξής τους, σημαντικούς φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους της Περιφέρειας, καθώς και δικτυακά οργανωμένες πολιτιστικές εκδηλώσεις: (διαδρομές σύνδεσης των ορεινών οικισμών μεταξύ τους και με άλλα αξιόλογα στοιχεία του περιβάλλοντος πχ. Θρακικά μετέωρα αλλά και με τη νότια πεδινή περιοχή μελέτης.

Στις ανωτέρω χωρικές ενότητες 1ε) οι οποίες αναγνωρίζονται ως Τοπία Περιφερειακής Αξίας προωθείται (για αυτές που βρίσκονται στα νότια της περιοχής μελέτης) η οργάνωση κι ο σχεδιασμός των περιοχών τουρισμού, η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών πρακτικών στην γεωργία, η διατήρηση του ιστορικού μοτίβου (κάθετος δρόμος, οικισμός, λιμνοθάλασσα, αγροτική γη) με αποφυγή εγκατάστασης θερμοκηπίων και φωτοβολταϊκών γύρω από τις λιμνοθάλασσες και απαγόρευση διάνοιξης νέων δρόμων στη λεπτή λωρίδα γης του παραλιακού μετώπου και η ένταξη στις ρυθμίσεις για το «Τόξο υγροβιότοπων και αρχαιολογικών χώρων», ενώ για αυτές που βρίσκονται στα ορεινά της περιοχής μελέτης η ενιαία ρύθμιση του χώρου στην περιοχή του Δήμου Μύκης-Ιάσμου, η αναγνώριση περιοχών του ιδιαίτερου ορεινού αγροτικού τοπίου ως «Υψηλής Φυσικής Αξίας», η πιστοποίηση χαρακτηριστικών προϊόντων όπως ο καπνός ανατολικού τύπου («μπασμάς»), η συστηματική εφαρμογή του Ολοκληρωμένου Προγράμματος Βιώσιμης Ανάπτυξης Οροσειράς Ροδόπης (ΟΠΒΑΟΡ) και η σύνδεση με άλλα τοπία σε δίκτυο διαδρομών οικο-τουριστικού ενδιαφέροντος.

- Αντίστοιχα στα πλαίσια ευρύτερων ανθρωπογεωγραφικών ενότητων, οι οποίες προσδιορίζονται στη βάση γεωμορφολογικών, οικολογικών, παραγωγικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών που οργανώνουν την πολύ-παραγοντική ταυτότητα των επιμέρους χωρικών ενότητων, διακρίνονται

τέσσερις (4) κύριες κατηγορίες χώρου: α) παράκτιος χώρος, β) πεδινός - ημιορεινός αγροτικός χώρος, γ) ορεινός χώρος και δ) νησιωτικός χώρος, με κατευθύνσεις που εξειδικεύονται για κάθε συγκεκριμένη περιοχή της Περιφέρειας. Ο Δήμος Ιάσμου εντάσσεται στις τρεις χερσαίες κατηγορίες χώρου. Έτσι:

Όσον αφορά τον παράκτιο χώρο: Προβλέπεται η προστασία, διαχείριση και ανάδειξη του οικοσυστήματος καθώς και ανάταξη της οικολογικής ποιότητας, η αξιοποίηση των εκάστοτε τοπικών πόρων για την ανάπτυξη ειδικών εναλλακτικών μορφών τουρισμού, η αξιοποίηση των λιμνοθαλασσών ως τουριστικών πόρων με έμφαση στον ήπιο περιηγητικό και αλιευτικό τουρισμό, η ανάπτυξη των τουριστικών εγκαταστάσεων στους υφιστάμενους θύλακες (οργάνωση εντός των οικισμών ή σε μέγιστη απόσταση 500μ. από τα όρια των οικισμών, σε συνάρτηση με τα προβλεπόμενα στις διαβαθμισμένες ζώνες προστασίας των Εθνικών Πάρκων), η οδική εξυπηρέτηση με προσβάσεις κάθετες προς την παραλία και σε επιλεγμένες θέσεις και σύνδεση των οικισμών μέσω του εσωτερικού οδικού δικτύου, η στήριξη γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων φιλικών προς το περιβάλλον και μείωση της νιτρορύπανσης γεωργικής προέλευσης, οι υδατοκαλλιέργειες στις περιοχές των λιμνοθαλασσών με φυσικές μεθόδους και διαχείριση των λιμνοθαλασσών με στόχο τη διατήρηση της υγείας και της φυσικής παραγωγικότητας τους, η βελτίωση των διαδικασιών καθετοποίησης (τυποποίησης) και εξωστρέφειας της παραγωγής, η αντιμετώπιση με φιλικά προς το περιβάλλον μέσα της διάβρωσης στις περιοχές των λιμνοθαλασσών και η οργανωτική και λειτουργική υποστήριξη των Φορέων Διαχείρισης (για αναλυτικές κατευθύνσεις βλ. πιο πάνω ενότητα 5.2.3).

Όσον αφορά την πεδινό – ημιορεινό αγροτικό χώρο ο Δήμος Ιάσμου εμπίπτει στις περιοχές: α) Εκτατικής και εντατικής γεωργίας, β) τεχνητών αλίπεδων, γ) ενδιάμεσων αγροτικών χώρων - λοφώδεις εκτάσεις:

Περιοχές εκτατικής και εντατικής γεωργίας. Προωθείται η παραγωγική αναδιάρθρωση της γεωργίας με διαφοροποίηση της γεωργικής παραγωγής και εισαγωγή της γεωθερμίας, όπου είναι δυνατόν. Ταυτόχρονα αποτελεί στόχο η διαφύλαξη της παραγωγικής γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας και η εισαγωγή προσαρμοσμένων περιβαλλοντικά μεθόδων διαχείρισης με τη χρήση ειδικών μεθόδων άρδευσης, τη χρήση φυτοφαρμάκων κ.λπ.

Περιοχές τεχνητών αλίπεδων. Προωθείται η παραγωγική αναδιάρθρωση με εισαγωγή κατάλληλων μορφών καλλιέργειας και χρήση προσαρμοσμένων περιβαλλοντικά μεθόδων διαχείρισης και η, κατά περίπτωση, εξέταση της δυνατότητας επαναπόδοσης μέρος των εκτάσεων αυτών στον φυσικό περιβάλλον στο πλαίσιο της διαχείρισης και βελτίωσης των υγροτόπων (επαναπλημμύρισμα, υγρά δάση, καλαμιώνες κ.λπ.)

Όσον αφορά τον ορεινό χώρο ο Δήμος Ιάσμου εντάσσεται κατά το βόρειο τμήμα του σ' αυτόν και αναγνωρίζεται ως υποενότητα του ορεινού όγκου που έχει χαρακτηριστεί «Ανατολική Ροδόπη» για την οποία συγκρατείται και ενισχύεται ο πληθυσμός μέσω της διεύρυνσης της βάσης των παραγωγικών δραστηριοτήτων και της ενίσχυσης της μεταξύ τους συμπληρωματικότητας. Ενισχύεται η αγροτική ανάπτυξη στη βάση ειδικών και εναλλακτικών προϊόντων και προωθείται η ορεινή και βιολογική κτηνοτροφία. Προωθείται η εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης της κτηνοτροφίας.

Ειδικότερα, προωθείται ο εναλλακτικός ορεινός τουρισμός στο Πατίκιο Όρος κατά προτεραιότητα εντός των υφιστάμενων οικισμών ή δασικών χωριών, τόσο για λόγους βιωσιμότητας των τουριστικών επενδύσεων, όσο και για την ενίσχυση της βιωσιμότητας των οικισμών. Αναζητούνται κίνητρα για την κατασκευή ξενώνων και την αποκατάσταση – επανάχρηση υφιστάμενων αξιόλογων κτιρίων, ιδιαίτερα στους παραδοσιακούς και εγκαταλειμμένους οικισμούς. Ενώ για τη διασύνδεση του εναλλακτικού τουρισμού και του φυσικού περιβάλλοντος προωθείται η δημιουργία κέντρων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης καθώς και η ενίσχυση των κέντρων ενημέρωσης, με εισαγωγή νέων - καινοτόμων τεχνικών, σε επιλεγμένους οικισμούς, που αποτελούν τις βασικές διόδους προς τις περιοχές ενδιαφέροντος.

Σχολιασμός: Όλες οι κατευθύνσεις που δίνονται είναι προφανώς προς τη σωστή κατεύθυνση καθώς υπηρετούν την ανάγκη για προστασία αλλά και την αξιοποίηση των πόρων αυτών σε ένα πλαίσιο βιώσιμης ανάπτυξης.

- Προβλέπεται η βελτίωση των μεταφορικών υποδομών σε οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο.

Συγκεκριμένα για το οδικό δίκτυο προβλέπεται η βελτίωση της παλαιάς εθνικής οδού (Ε.Ο.2) στο τμήμα Κομοτηνή – Πόρτο Λάγος και

προωθούνται παρεμβάσεις για την αναβάθμιση του δευτερεύοντος περιφερειακού οδικού δικτύου, καθώς επίσης και σημειακές βελτιώσεις για τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας και την αύξηση της οδικής ασφάλειας. Ιδιαίτερα ενισχύονται υποδομές προσβασιμότητας σε απομονωμένες περιοχές και βελτιώνεται και επεκτείνεται το αγροτικό και δασικό οδικό δίκτυο για την εξυπηρέτηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων της υπαίθρου. Ιδιαίτερα σημαντική για την άρση φραγμών στον ορεινό χώρο και την προσδοκώμενη εδαφική συνοχή της ευρύτερης περιοχής θεωρείται η προτεινόμενη από το ΠΧΠ χάραξη οδικής σύνδεσης των οικισμών Ιάσμου και Εχίνου (του Δήμου Μύκης).

Για το σιδηροδρομικό δίκτυο προβλέπεται η αναβάθμιση και ηλεκτροκίνηση της υφιστάμενης σιδηροδρομικής γραμμής Αλεξανδρούπολης – Θεσσαλονίκης, οι συνδέσεις του σιδηροδρομικού δικτύου με τις περιοχές όπου αναπτύσσονται ΒΙΠΕ-ΒΙΟΠΑ, η δρομολόγηση της διαδικασίας δημιουργίας νέας σύνδεσης υψηλής ταχύτητας: Θεσσαλονίκη - Αμφίπολη /Ν. Ζίχνη - Καβάλα - Τοξότες (Αλεξανδρούπολη) και η ανάπτυξη προαστιακής σιδηροδρομικής σύνδεσης μεταξύ των πόλεων της Περιφέρειας, κατά προτεραιότητα μεταξύ Ξάνθης, Κομοτηνής και Αλεξανδρούπολης.

Σχολιασμός: Ομοίως, αυτονόητα θετικές κρίνονται τόσο οι ανωτέρω κατευθύνσεις όσο κι αυτές που αφορούν στις υπόλοιπες τεχνικές υποδομές (ύδρευση, άρδευση, ενέργεια κλπ) που ασφαλώς συμβάλλουν στην αναπτυξιακή διαδικασία.

- Τμήμα του Δήμου Ιάσμου, στα νότια, εντάσσεται στο Εθνικό Πάρκο ΑΜΘ, το οποίο με τη σειρά του εμπίπτει εξ ολοκλήρου στο «Τόξο Υγροβιότοπων και Αρχαιολογικών Χώρων» το οποίο προτείνεται εξ ολοκλήρου ως ΠΕΧΠ.

Γενικοί στόχοι για την περιοχή μελέτης φαίνεται να αποτελούν η προστασία των ευαίσθητων περιβαλλοντικών πόρων και η διαφύλαξη της οικολογικής ακεραιότητας των περιοχών (ιδίως των υγροτοπικών οικοσυστημάτων) από τις πιέσεις οικιστικής/τουριστικής/παραθεριστικής ανάπτυξης με τη διοχέτευση της ζήτησης σε συγκεκριμένους θύλακες, με διαφοροποιημένα χαρακτηριστικά ανάλογα με τη φέρουσα ικανότητα κάθε επιμέρους ζώνης, η συνδυασμένη προστασία και ανάδειξη των πλούσιων φυσικών και πολιτιστικών πόρων και του τοπίου – που αναγνωρίζονται ως σημαντικό αναπτυξιακό πλεονέκτημα της Περιφέρειας – με τη δημιουργία των

κατάλληλων δικτυώσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται ήπιες παρεμβάσεις σύνδεσης των επιμέρους ζωνών, η ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα, με τη διαφύλαξη των καλλιεργούμενων εκτάσεων και τη στήριξη φιλοπεριβαλλοντικών πρακτικών της γεωργίας, τις ιχθυοκαλλιέργειες και την αλιεία.

Για την χωρική οργάνωση και ανάπτυξη επιμέρους περιοχών, μπορούν να καταρτιστούν Ειδικά Χωρικά Σχέδια (ΕΧΣ) του ν.4447/2016.

Σχολιασμός: Κρίνεται ως πιο αποτελεσματική η ενιαία αντιμετώπιση της ανωτέρω περιοχής ΠΕΧΠ από ενιαίο Ειδικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΕΠΣ) του ν.4759/2020 δεδομένου ότι για το εργαλείο των ΠΕΧΠ δεν έχουν εκδοθεί έως σήμερα τεχνικές προδιαγραφές εφαρμογής.

- Το πρόγραμμα δράσης του Πλαισίου προβλέπει δύο περιόδους εφαρμογής: την "μεσοπρόθεσμη" (2015-2020) και την μακροπρόθεσμη (2021-2031). Το γεγονός ότι έχει ήδη διανυθεί ο χρόνος της πρώτης περιόδου, χωρίς να είναι εμφανή τα αποτελέσματα από τις όποιες προτεινόμενες δράσεις του τέθηκαν σε τροχιά υλοποίησης, επιβεβαιώνει για άλλη μια φορά την κοινή πεποίθηση ότι το ευάλωτο σημείο κάθε σχεδιασμού τέτοιου τύπου έγκειται στην εφαρμογή.

Συμπερασματικά,

από την ολοκληρωμένη επισκόπηση του συνόλου των εξειδικευμένων κατευθύνσεων του Περιφερειακού Πλαισίου για την περιοχή μελέτης, καθίστανται προφανή το ισχυρά πλεονεκτήματα που κατέχει ο δήμος λόγω θέσης, καθώς και οι ποικίλες και πολύ-επίπεδες δυνατότητες ανάπτυξης που απορρέουν από τις προβλέψεις του υπερκείμενου σχεδιασμού, οι οποίες στοχεύουν στο ζητούμενο που είναι η βιώσιμη χωρική ανάπτυξη και οργάνωσή του. Οι δυνατότητες αυτές αφενός υποστηρίζονται από την προνομιακή θέση που κατέχει αυτός εντός της Περιφέρειας, αφετέρου δύναται να αναπτύσσονται παράλληλα ή να συμπλέκονται μεταξύ τους ή/και να συμπληρώνονται καθιστώντας τις προοπτικές ανάπτυξης του δήμου ιδιαίτερα ευοίωνες αλλά και ρεαλιστικές.

Ωστόσο οι πραγματοποίηση των προοπτικών αυτών δεν αποτελούν απόρροια μόνο της θέσης του δήμου και των κατευθύνσεων του υπερκείμενου σχεδιασμού αλλά σχετίζονται και με άλλες ενδογενείς δυνατότητες ή αδυναμίες του δήμου (βλ. και επόμενες ενότητες) οι οποίες θα παίξουν καταλυτικό ρόλο στο βαθμό επιτυχίας του επιδιωκόμενου στόχου.

Πλέον της ορεινότητας σημαντικού τμήματος και της αναμενόμενης περιορισμένης προσβασιμότητας δεν εντοπίζονται προβλήματα που να απορρέουν από τη θέση του ΟΤΑ και το ρόλο που αυτός αναλαμβάνει με βάση τον υπερκείμενο σχεδιασμό τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν τροχοπέδη στην αναπτυξιακή διαδικασία.

Από την επισκόπηση του (παλαιού αλλά όχι παρωχημένου σε πολλά σημεία του) Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου περιόδου 2012-2014 (κεφάλαιο Α.5.3.2) και τις προτεινόμενες δράσεις του για την περιοχή μελέτης εντοπίζονται τα εξής:

- Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (ΕΠ) προέβλεπε πλειάδα έργων και παρεμβάσεων τα οποία πράγματι θα μπορούσαν να αλλάξουν την εικόνα του Δήμου. Με δεδομένη όμως τη στενότητα πόρων, είναι απαραίτητη η προτεραιοποίηση των προτάσεων, προκειμένου να μην αποβεί "ευχολόγιο".
- Στη νέα προγραμματική περίοδο (2021-2027) του ΠΕΠ θα πρέπει να διεκδικηθεί μεγαλύτερο μερίδιο χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ. Ανάλογες πρέπει να είναι και οι διεκδικήσεις και από το Πρόγραμμα Ανάκαμψης "Ελλάδα 2.0". Για να γίνει αυτό απαιτείται αναγκαίο προσωπικό, σωστός προγραμματισμός, σαφής προτεραιοποίηση, διαρκής στοχοπροσήλωση, αλλά και ωρίμανση των προς ένταξη δράσεων.
- Τα τελευταία χρόνια (αν όχι τις τελευταίες δεκαετίες), το μεγαλύτερο μέρος των δαπανώμενων πόρων σε έργα αφορά στην συντήρηση, επισκευή και αποκατάσταση της λειτουργίας τεχνικών δομών, ενώ είναι συγκριτικά λίγες οι επενδύσεις σε νέες υποδομές ή σε άλλου τύπου δράσεις. Η πρακτική αυτή, παρόλο που προφανώς είναι αναγκαία για την αποκατάσταση και διατήρηση της ομαλότητας, δεν επιφέρει ανάπτυξη και δεν παράγει πολλαπλασιαστικές αξίες.
- Τα σημαντικότερα προβλήματα που καταγράφονται στο ΕΠ και παραμένουν επίκαιρα ως σήμερα έχουν ως εξής: α) η αύξηση της ανεργίας και η μετανάστευση του εργατικού δυναμικού προς τα αστικά κέντρα, καθώς και η παράλληλη εγκατάλειψη, κυρίως από τις νεότερες ηλικίες, της ενασχόλησης με τον αγροτικό τομέα, β) οι ελλείψεις τεχνικές υποδομές (βιολογικός καθαρισμός, δίκτυα αποχέτευσης κλπ), οι ελλείψεις στο οδικό δίκτυο για τη διασύνδεση όλων των οικισμών (κυρίως των ορεινών) του Δήμου με την έδρα, η διαχείριση και διάθεση των απορριμμάτων, γ) η ανεπάρκεια νερού για άρδευση τους καλοκαιρινούς μήνες, δ) η έλλειψη πολεοδομικού σχεδιασμού ιδιαίτερα στις ΔΕ Σώστη και Αμαξάδων, ε) οι περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις (ανεξέλεγκτη διάθεση απορριμμάτων εντός των ρεμάτων, πυρκαγιές κλπ) που υποβαθμίζουν το περιβάλλον και αναστέλλουν την

αναπτυξιακή διαδικασία, στ) η απουσία ανάπτυξης δραστηριοτήτων τουρισμού και ιδιαίτερα, λόγω των πόρων που διαθέτει ο δήμος, στην κατεύθυνση του εναλλακτικού τουρισμού.

Για την επίλυση των ανωτέρω προβλημάτων απαιτείται να εξασφαλιστούν έργα, που αφενός προορίζονται για την εξυπηρέτηση των κατοίκων (όπως η δημιουργία νέων τεχνικών και κοινωφελών υποδομών), αφετέρου προωθούν την απασχόληση όπως η ενημέρωση\κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού που ασχολείται στο πρωτογενή, η δημιουργία ταμιευτήρων για άρδευση, η ανάπτυξη του δευτερογενούς τομέα με στόχο πρωτίστως τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, αλλά και η ενεργοποίηση δράσεων στον τομέα του εναλλακτικού τουρισμού.

Για την ανάπτυξη του τουρισμού πρέπει, με τη βοήθεια όλου του διαθέσιμου δυναμικού, να γίνουν στοχευμένες επενδύσεις σε έργα και παρεμβάσεις σε μια σειρά από τομείς, όπως:

- > Βελτίωση οδικού δικτύου (ασφαλτοστρώσεις) κυρίως στην περιοχή του ορεινού όγκου με δημιουργία ικανοποιητικών προσβάσεων σε (εγκαταλελειμμένους ή όχι) οικισμούς και άλλα σημεία ενδιαφέροντος.
- > Βελτίωση στις λοιπές τεχνικές υποδομές με προεξέχουσες την αποχέτευση και τα απορρίμματα, όπου τυχόν αρρυθμίες μπορούν να επιφέρουν καίρια πλήγματα στη φήμη ενός τόπου.
- > Η πολύπλευρη προβολή του τόπου π.χ. συμμετοχή σε θεματικές εκθέσεις, ανάπτυξη προφίλ δήμου ως τόπος με ιδιαίτερα φυσικά και άλλα χαρακτηριστικά (λίμνη Βιστωνίδα, Θρακικά μετέωρα, παραδοσιακοί οικισμοί, αρμονική συνύπαρξη χριστιανικού και μουσουλμανικού στοιχείου, αντίστοιχες πολιτιστικές δράσεις κλπ), αλλά και μέσω της αξιοποίησης των δυνατοτήτων αδελφοποιήσεων και της συμμετοχής σε δίκτυα πόλεων ή και υπόλοιπων δικτύων και δράσεων εξωστρέφειας.
- > Η ανάπτυξη δράσεων για τη στοχευμένη "ενεργοποίηση" του απομονωμένου σήμερα βόρειου τομέα με την ανάδειξη ή εξωραϊσμό επιλεγμένων θέσεων του δήμου π.χ. αξιόλογα σημεία ορεινών οικισμών, σημεία θέας, ανάλογες θέσεις στο Παπίκιο όρος, Θρακικά μετέωρα, Γεφύρι Κομπάτου, χάραξη μονοπατιών κλπ.

Σε κάθε περίπτωση, η κατά το δυνατόν πιο άμεση υλοποίηση των κατευθύνσεων του ΠΧΠ, αρχικά με την παρούσα μελέτη και στη συνέχεια με όσα αυτή θα εξειδικεύσει και προγραμματίσει, εκτιμάται ότι θα συμβάλλει καθοριστικά στην

άμβλυνση των ανωτέρω προβλημάτων και στην επίτευξη του στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης.

A.6.1.2 Αξιολόγηση ενδογενούς ανάπτυξης: ανθρώπινο και παραγωγικό δυναμικό, απασχόληση

Ο Δήμος Ιάσμου αποτελεί έναν μικρό πληθυσμιακά δήμο αγροτικού χαρακτήρα ο οποίος έχει εισέλθει σε τροχιά μείωσης αλλά και γήρανσης των κατοίκων του. Ο πληθυσμός παραμένει κατά το μεγαλύτερο μέρος του αρκετά χαμηλού μορφωτικού επιπέδου και προσανατολισμένος στον πρωτογενή τομέα και με πολύ μικρή συμμετοχή στον δευτερογενή, ενώ ο τριτογενής καταγράφει σημαντική παρουσία μόνο στον Ίασμο που αποτελεί και τη διοικητική έδρα της περιοχής μελέτης.

Μεταβολές πληθυσμού – τάσεις

Ο πληθυσμός του Δήμου παρουσιάζει τάσεις μείωσης, ειδικά την περίοδο 2001-2011 (οι οποίες επιδεινώνονται περαιτέρω βάσει των πρώτων αποτελεσμάτων της Απογραφής του 2021) και χαμηλή πυκνότητα κατοίκησης λόγω του ορεινού ανάγλυφου που καλύπτει το μεγαλύτερο τμήμα του.

Μόνο δύο οικισμοί έχουν πληθυσμό άνω των 1.000 κατοίκων, ο Ίασμος (2.586 κάτοικοι το 2011) και οι Αμαξάδες (1.195 κάτοικοι), με πτωτική και αυξητική τάση αντίστοιχα την περίοδο 2001-2011.

Οι υπόλοιποι οικισμοί παρουσιάζουν μικρότερα πληθυσμιακά μεγέθη και οι περισσότεροι από αυτούς έχουν φθίνουσα πληθυσμιακή πορεία. Στις εξαιρέσεις ανήκει ο οικισμός των Άνω Αμαξάδων με συνέπεια η ομώνυμη Δημοτική Ενότητα να παρουσιάζει πληθυσμιακή αύξηση σε αντίθεση με τις ΔΕ Ιάσμου και Σώστη που καταγράφουν σημαντική μείωση, αν και συγκεντρώνουν από κοινού τη συντριπτική πλειονότητα των κατοίκων (41% και 46% αντίστοιχα – 87% αθροιστικά).

Οι εκτιμήσεις για τον πληθυσμό του Δήμου το έτος 2038, βάσει των υφιστάμενων ετήσιων ρυθμών μεταβολής, υποδεικνύουν πτώση του αριθμού του κατά 27% περίπου, η οποία θα αφορά κυρίως τη ΔΕ Ιάσμου (-40%) και λιγότερο τη ΔΕ Σώστη (-25%), ενώ στη ΔΕ Αμαξάδων προβλέπεται μικρή αύξηση (+7%).

Η υπεροχή του νεανικού πληθυσμού στο σύνολο του Δήμου κατά το 2001 έχει πλέον αντιστραφεί το 2011, με τις μεγαλύτερες ηλικίες να υπερτερούν αριθμητικά στις ΔΕ Ιάσμου και Σώστη.

Νοικοκυριά

Ο αριθμός των νοικοκυριών παρουσιάζει αύξηση, αλλά το μέσο μέγεθός τους μειώνεται, με τα περισσότερα εξ αυτών να διαθέτουν μόνο δύο ή τρία μέλη.

Μορφωτικό επίπεδο

Το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού εμφανίζεται πολύ χαμηλό καθώς τα 2/3 των κατοίκων έχουν τελειώσει μόνο την Υποχρεωτική εκπαίδευση και το 12% είναι αναλφάβητοι, ενώ τα ποσοστά των αποφοίτων Μέσης και Ανώτατης εκπαίδευσης αυξάνονται με πολύ αργό ρυθμό.

Μετανάστευση και εποχιακός πληθυσμός

Η καταγραφείσα μείωση του πληθυσμού του Δήμου μετά το 2001 οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μετανάστευση, η οποία παλαιότερα αφορούσε κυρίως μετακίνηση προς την Κομοτηνή, αλλά πλέον σχετίζεται με τη μετάβαση σε περιοχές εκτός Νομού.

Αριθμός απόδημων επιστρέφει εποχιακά κατά τη θερινή περίοδο, ενώ μικρής διάρκειας είναι συνήθως η παραμονή των επισκεπτών, λόγω της απουσίας υποδομών τουριστικών καταλυμάτων, και το ίδιο συμβαίνει και με τους φοιτητές οι οποίοι παρακολουθούν μαθήματα στην Πανεπιστημιούπολη Κομοτηνής, αλλά οι περισσότεροι διαμένουν στην πόλη.

Απασχόληση - επαγγέλματα

Ο αριθμός των οικονομικά ενεργών ατόμων παρουσιάζει μείωση εξαιτίας της αντίστοιχης μείωσης των απασχολούμενων. Αντίθετα, πολύ μεγάλη αύξηση σημειώνει ο αριθμός των ανέργων, κυρίως στις ΔΕ Αμαξάδων και Σώστη.

Οι 6 στους 10 απασχολούμενους εργάζονται στον πρωτογενή τομέα, ο οποίος ωστόσο παρουσιάζει κάμψη, ενώ σημαντική ποσοστιαία άνοδος καταγράφεται στον τριτογενή.

Οι περισσότεροι απασχολούμενοι στον δευτερογενή τομέα απογράφονται στον κλάδο της μεταποίησης και δευτερευόντως των κατασκευών, ενώ αυτοί του τριτογενή στους κλάδους του εμπορίου, της εστίασης και της δημόσιας διοίκησης.

Οι Εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό φτάνουν σε ποσοστό το 57% ενώ ακολουθούν οι Μισθωτοί/Ημερομίσθιοι με 30%.

Αξιολόγηση: Από τα προαναφερθέντα προκύπτει πως το ανθρώπινο δυναμικό του Δήμου συγκεντρώνεται κυρίως στους οικισμούς που αναπτύσσονται στη μεταβατική ζώνη μεταξύ του ορεινού και του πεδινού χώρου, όπου και εντοπίζεται το επίκεντρο της οικονομικής δραστηριότητας. Η εξειδίκευση του εργατικού δυναμικού της περιοχής μελέτης στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, κτηνοτροφία και δασοκομία) είναι

έντονη και δύναται να αποτελέσει τη βάση για την περαιτέρω ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό των ανωτέρω παραγωγικών κλάδων. Ωστόσο, η προοπτική αυτή υπονομεύεται από τη σταδιακή γήρανση και μείωση του πληθυσμού, η οποία εν μέρει οφείλεται στη συνεχιζόμενη μετανάστευση των νεότερων ηλικιών, αλλά και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο που βελτιώνεται με αργούς ρυθμούς. Έτσι, καθίσταται δυσχερής η υιοθέτηση νέων μεθόδων και πρακτικών που θα βοηθήσουν τον μετασχηματισμό της παραγωγικής διαδικασίας στον πρωτογενή τομέα, με αποτέλεσμα αυτός να παραμένει σε γενικές γραμμές καθηλωμένος σε πεπαλαιωμένες πρακτικές (π.χ. επιλογή του βαμβακιού ως βασικής καλλιέργειας με συνέπεια την κατανάλωση μεγάλων ποσοτήτων νερού για άρδευση) που δε συμβαδίζουν με τις σύγχρονες τάσεις στη γεωργία ή την κτηνοτροφία (π.χ. πολλές μικρές μονάδες πρόχειρης κατασκευής που συσσωρεύονται συνήθως σε πολύ μικρή απόσταση από τους οικισμούς). Παράλληλα, η αύξηση της ανεργίας και η μικρή ανάπτυξη του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα καταδεικνύουν την αδυναμία απορρόφησης εργατικού δυναμικού στις δραστηριότητες αυτές, είτε λόγω του χαμηλού μορφωτικού επιπέδου του πληθυσμού, είτε εξαιτίας του μικρού αριθμού των υφιστάμενων παραγωγικών μονάδων και τη μη ίδρυση νέων. Σημαντική παρενέργεια των ανωτέρω αποτελεί και η ελάχιστη ανάπτυξη του τουριστικού κλάδου, ο οποίος επίσης στερείται τις απαραίτητες υποδομές που θα ευνοήσουν την ανάδειξη των υφιστάμενων τουριστικών πόρων (περιβαλλοντικών, πολιτιστικών κλπ.) τόσο στις ορεινές όσο και στις πεδινές περιοχές.

A.6.1.3 Αξιολόγηση κλαδικών εξειδικεύσεων και τουριστικού δυναμικού, για τουριστικά αναπτυγμένους ΟΤΑ

Ο πρωτογενής τομέας στο Δήμο Ιάσμου παραμένει κυρίαρχος όσον αφορά την παραγωγική δραστηριότητα. Βασικοί κλάδοι αποτελούν η γεωργία και η κτηνοτροφία, με παρουσία και της δασοκομίας. Ο δευτερογενής τομέας είναι αρκετά περιορισμένος, ενώ ο τριτογενής αναπτύσσεται σταδιακά, χωρίς ωστόσο να φαίνεται πως διαθέτει σημαντική δυναμική.

Πρωτογενής τομέας

Γεωργία

- Η γεωργική δραστηριότητα εντοπίζεται στο νότιο και ανατολικό πεδινό τμήμα του Δήμου, έχοντας εντατικό χαρακτήρα και σε μεγάλο ποσοστό εντός εκτάσεων, όπου αποτελεί σχεδόν αποκλειστική χρήση.

- Τα ποσοστά αρδευόμενων εκτάσεων είναι πολύ υψηλά (άνω του 80%), λόγω της εγγύτητας της λίμνης Βιστωνίδας, των ποταμών Κομφάτου, Κόσυνθου και Ασπροπόταμου και του δικτύου αρδευτικών καναλιών και γεωτρήσεων.
- Η πλειοψηφία των καλλιεργειών είναι αροτραίες με κύρια προϊόντα το βαμβάκι, το σιτάρι, το καλαμπόκι, τα καπνά και τα ζαχαρότευτλα.
- Οι δενδρώδεις καλλιέργειες καταγράφονται κυρίως στη ΔΕ Σώστη και τα τελευταία έτη αναπτύσσονται δυναμικά με κύρια προϊόντα τα αμύγδαλα, τα φουντούκια και τα κεράσια.

Αξιολόγηση: Η παρουσία εκτεταμένων πεδινών εκτάσεων οι οποίες δύνανται να αρδεύονται κατά το μεγαλύτερο μέρος τους έχει συμβάλει στην ανάδειξη της γεωργίας ως βασικού πυλώνα παραγωγικής δραστηριότητας του πρωτογενούς τομέα στον Δήμο Ιάσμου. Η καλλιεργούμενη γη καταλαμβάνει εκτεταμένα τμήματα του πεδινού χώρου από τα οποία είναι σύνηθες να απουσιάζουν άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες (κατά κύριο λόγο στο νοτιοδυτικό τμήμα του Δήμου όπου και υπάρχουν σχετικοί περιορισμοί για τη χωροθέτηση άλλων χρήσεων βάσει του υφιστάμενου ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου). Παρά το ευνοϊκό περιβάλλον για τη γεωργική δραστηριότητα, αρνητικούς παράγοντες για την περαιτέρω ανάπτυξη της αποτελούν η μείωση του αριθμού των απασχολούμενων και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του εργατικού δυναμικού, η μη ανανέωσή του με έλευση νέων αγροτών αλλά και η αυξημένη κατανάλωση υδάτινων πόρων για τις ανάγκες άρδευσης των εντατικά καλλιεργούμενων περιοχών.

Κτηνοτροφία

- Η κτηνοτροφική δραστηριότητα λαμβάνει χώρα κυρίως στις βόρειες ορεινές και ημιορεινές περιοχές και δευτερευόντως και στις πεδινές.
- Ο αριθμός εκτρεφόμενων ζώων είναι μεγάλος (άνω των 60.000) και αφορά στην πλειοψηφία του την εκτροφή αιγοπροβάτων και σε μικρότερο βαθμό βοοειδών, είτε με τη μορφή ελεύθερης βόσκησης είτε ως εσταβλισμένη (κυρίως στις πεδινές εκτάσεις).
- Το σύνολο σχεδόν των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων είναι πρόχειρης μορφής.

Αξιολόγηση: Η κτηνοτροφία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην παραγωγική δραστηριότητα, ασκούμενη ωστόσο χωρίς επαρκείς ελέγχους με συνέπεια την υποβάθμιση του περιβάλλοντος λόγω υπερβόσκησης. Παράλληλα, η συσσώρευση κτηνοτροφικών μονάδων πλησίον των οικισμών αποτελεί σημαντική πηγή όχλησης. Εκτιμάται ότι η ανεξέλεγκτη βόσκηση μεγάλου αριθμού αιγοπροβάτων στον ορεινό χώρο έχει συμβάλει στη μείωση της δασικής βλάστησης απογυμνώνοντας μεγάλες

εκτάσεις και επιτείνοντας τα προβλήματα πλημμυρών που πλήττουν κατά καιρούς τις περιοχές χαμηλού υψομέτρου.

Δασοκομία

- Η δασοκομική δραστηριότητα ασκείται στο βόρειο τμήμα του Δήμου όπου καταγράφεται η υφιστάμενη δασική βλάστηση και με τη μορφή οργανωμένων Δασικών Συνεταιρισμών Εργασίας.

Αξιολόγηση: Η δασοκομία έχει συμπληρωματικό ρόλο στις δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα και θα μπορούσε να ενισχυθεί στα πλαίσια και των ανάλογων κατευθύνσεων του ισχύοντος Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου ΑΜΘ.

Αλιεία

- Η αλιεία δεν έχει τύχει καθόλου ανάπτυξης και ως εκ τούτου δε συμβάλλει στην τοπική οικονομία.

Αξιολόγηση: Η απουσία ανάπτυξης του κλάδου της αλιείας δε συνάδει με τις αξιόλογες υφιστάμενες δυνατότητες λόγω της επαφής με τη λίμνη Βιστωνίδα, που προσφέρεται για τη δημιουργία μονάδων υδατοκαλλιεργειών. Η μη παρουσία αντίστοιχων δραστηριοτήτων οφείλεται εν μέρει και στην απαγόρευση ίδρυσης των ανάλογων παραγωγικών εγκαταστάσεων στον εγγύς χερσαίο χώρο βάσει των ισχυουσών ρυθμίσεων του ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου, οι οποίες αυστηροποίησαν το γενικότερο θεσμικό πλαίσιο που ισχύει εντός του ΕΠΑΜΘ.

Δευτερογενής τομέας

- Οι καταγεγραμμένες μονάδες του δευτερογενούς τομέα περιλαμβάνουν περί τις 70 μεταποιητικές επιχειρήσεις, περιορισμένου κατά κανόνα μεγέθους και δυναμικότητας, με κύρια αντικείμενα την παραγωγή τροφίμων και ποτών, προϊόντων ξύλου και μεταλλικών προϊόντων.
- Αξιόλογη παρουσία έχουν οι επιχειρήσεις παραγωγής αδρανών υλικών μέσω απολήψεων των φερτών υλικών από την κοίτη του ποταμού Κομφάτου, αλλά και από τη λειτουργία ενός λατομείου στο ανατολικό άκρο του Δήμου.
- Η οικοδομική δραστηριότητα διατηρείται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, της τάξης των 24 αδειών κατά μέσο όρο ετησίως την τελευταία 10ετία, εκ των οποίων λιγότερες από τις μισές αφορούν σε νέες οικοδομές.

Αξιολόγηση: Ο δευτερογενής τομέας είναι προσανατολισμένος κυρίως στη μεταποίηση των προϊόντων της αγροτικής δραστηριότητας περιλαμβάνοντας μικρό αριθμό

παραγωγικών μονάδων. Δε φαίνεται να υφίστανται προοπτικές μακροπρόθεσμης ενίσχυσής του με εξαίρεση μεμονωμένες περιπτώσεις ίδρυσης νέων εγκαταστάσεων τα τελευταία έτη (όπως η κατασκευή ελαιοτριβείου δυτικά του Κοπτερού). Σημαντικό αποτρεπτικό παράγοντα αποτελούν οι ρυθμίσεις του ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου οι οποίες επιτρέπουν την ανέγερση βιομηχανικών – βιοτεχνικών εγκαταστάσεων μόνο σε μικρό τμήμα της Δημοτικής Ενότητας (και εφόσον συνδέονται με την επικρατούσα γεωργική χρήση) ή εναλλακτικά εντός του προτεινόμενου ΒΙΟΠΑ (μόνο, όμως, χαμηλής όχλησης) το οποίο κρίνεται μάλλον ανεπαρκές ως προς την έκτασή του και την καταλληλότητα της θέσης του για να καλύψει τυχόν ζήτηση για την ίδρυση νέων μονάδων. Τοπική ειδίκευση στον δευτερογενή τομέα καταγράφεται αναφορικά με τις μονάδες παραγωγής αδρανών υλικών, με τέσσερις εγκαταστάσεις να εδρεύουν νότια του Πολύανθου στην ανατολική όχθη του ποταμού η οποία ανήκει στη ΔΕ Σώστη. Η επιλογή της θέσης τους ερμηνεύεται από την απαγόρευση, βάσει του ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου, τόσο των βιομηχανικών – βιοτεχνικών εγκαταστάσεων εκτός του ΒΙΟΠΑ όσο και την αντίστοιχη γενική απαγόρευση απόληψης φερτών υλών σε όλη την έκταση της Δημοτικής Ενότητας. Επιπρόσθετα, η γειτνίαση με την Κομοτηνή συγκεντρώνει δραστηριότητες του δευτερογενούς τομέα (π.χ. βιοτεχνίες, συνεργεία κλπ.) στο ανατολικό άκρο του Δήμου, που δε συνδέονται απαραίτητα με τοπικά χαρακτηριστικά.

Τριτογενής τομέας

- Οι επιχειρήσεις του τριτογενούς τομέα είναι είτε δημόσιου χαρακτήρα είτε ιδιωτικού. Οι πρώτες έχουν σχέση με τη διοίκηση και λοιπές δημόσιες και δημοτικές υπηρεσίες με παρουσία κατά κύριο λόγο στην έδρα του Δήμου.
- Στις ιδιωτικές επιχειρήσεις σημαντική παρουσία καταγράφει η εμπορική δραστηριότητα, με κύρια αντικείμενα το εμπόριο τροφίμων-ποτών, ειδών παντοπωλείου, γεωργικών εφοδίων και καυσίμων, ενώ στην παροχή υπηρεσιών κυρίαρχος κλάδος είναι η εστίαση.

Αξιολόγηση: Η μείωση της διερχόμενης επιβατικής κίνησης, συνέπεια της κατασκευής της Εγνατίας Οδού έπληξε τις δραστηριότητες που ήταν συνυφασμένες με ανάλογες εξυπηρετήσεις και πλέον οι ιδιωτικές επιχειρήσεις καλύπτουν κυρίως τις τοπικές ανάγκες επικεντρωμένες στην εστίαση, το εμπόριο και τις γεωργικές δραστηριότητες. Από την άλλη μεριά, ο περιορισμός των χρονοαποστάσεων που επέφερε ο αυτοκινητόδρομος επέτρεψε την εγκατάσταση της υπεραγοράς JUMBO στον κόμβο του Ιάσμου, δηλαδή κεντροβαρικά στον νοητό άξονα Κομοτηνής - Ξάνθης, στους καταναλωτές των οποίων κυρίως απευθύνεται. Παράλληλα, η γειτνίαση με την Κομοτηνή συγκεντρώνει δραστηριότητες του τριτογενούς τομέα στο ανατολικό άκρο

του Δήμου που δε συνδέονται με τις τοπικές ανάγκες αλλά απευθύνονται στην εξυπηρέτηση του αστικού κέντρου.

Τουρισμός

- Η τουριστική δραστηριότητα στον Δήμο Ιάσμου είναι αρκετά περιορισμένη ενώ δεν υφίστανται υποδομές τουριστικών καταλυμάτων πλην μιας μη ενεργής τουριστικής μονάδας και ενός ορειβατικού καταφυγίου στην ορεινή περιοχή.
- Η παρουσία των επισκεπτών, αν και ενίοτε αρκετά έντονη σε περιόδους τοπικών εορτών και εκδηλώσεων, είναι πολύ περιορισμένης διάρκειας.
- Δεν έχει καταστεί δυνατή η εκμετάλλευση του μοναδικού φυσικού περιβάλλοντος το οποίο περιλαμβάνει ορεινές περιοχές με πλούσια βλάστηση, πεδινές εκτάσεις, την κοιλάδα του ποταμού Κομφάτου, αξιόλογους αρχαιολογικούς πόρους και τις περιοχές του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης με τη σπάνια χλωρίδα και πανίδα και την εναλλαγή ξηράς και υγρού στοιχείου.

Αξιολόγηση: Παρά τις ευίωνες προοπτικές και τους υφιστάμενους τουριστικούς πόρους (πλούσια χλωρίδα και πανίδα, ποικιλία φυσικού περιβάλλοντος, αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία), δεν έχει καταστεί δυνατή η προώθηση της τουριστικής δραστηριότητας και ειδικά των εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Ανασταλτικούς παράγοντες αποτελούν η ύπαρξη πληθώρας προστατευόμενων περιοχών με περιοριστικές ρυθμίσεις, οι δυσκολίες πρόσβασης στην ορεινή περιοχή, η μη σύνδεση των πολιτιστικών πόρων με τις οικιστικές περιοχές και άλλες μορφές τουριστικής δραστηριότητας, η ανυπαρξία τουριστικών καταλυμάτων και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του εργατικού δυναμικού.

A.6.2 Χωροταξικά δεδομένα και διαχείριση του περιβάλλοντος

A.6.2.1 Αξιολόγηση οικιστικού συστήματος, χωρικής διακυβέρνησης

Οικιστικό σύστημα

Το οικιστικό σύστημα του Δήμου Ιάσμου έχει μονοκεντρικό χαρακτήρα με την έδρα του Δήμου να συσσωρεύει τις περισσότερες αστικές εξυπηρετήσεις. Οι οικισμοί έχουν μικρό έως μεσαίο μέγεθος και συγκροτούν, λόγω της παρουσίας του ορεινού όγκου στα βόρεια και των εκτεταμένων πεδινών εκτάσεων στα νότια, τρεις διακριτές ενότητες: την ενότητα της βόρειας ορεινής περιοχής με οικισμούς οι οποίοι συγκεντρώνουν ελάχιστο πληθυσμό και βρίσκονται σε φάση εγκατάλειψης, την ενότητα των οικισμών που βρίσκονται στις υπώρειες του ορεινού όγκου και συγκεντρώνουν τη συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού και της οικονομικής δραστηριότητας και την ενότητα των οικισμών της νοτιοδυτικής πεδινής περιοχής οι οποίοι διαθέτουν ελάχιστες εξυπηρετήσεις και παρουσιάζουν σταδιακά έντονη πληθυσμιακή αποδυνάμωση.

Οικισμοί της ορεινής περιοχής: Οι 10 αυτοί οικισμοί (Μοναχοί, Κατσίκια, Ιππικό, Μελίταινα, Πολύαρνο, Ταγγαίο, Κερασιά, Τρίκορφο, Κρυστάλλη και Διχάλα) συγκεντρώνουν ελάχιστο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού παρουσιάζοντας μεγάλη χωρική διασπορά. Κάποιοι εξ αυτών έχουν στην πράξη εγκαταλειφθεί και οι υπόλοιποι κατοικούνται κυρίως εποχιακά από κτηνοτρόφους που μεταβαίνουν σε αυτούς για τη φροντίδα και τη βόσκηση του ζωικού κεφαλαίου. Τρεις εξ αυτών (Κατσίκια, Μοναχοί και Διχάλα) διαθέτουν θεσμοθετημένο όριο και στο σύνολό τους στερούνται παντελώς αστικών υποδομών, συνιστάμενοι αποκλειστικά από μικρό αριθμό κατοικιών (ή ακόμα και με απουσία αυτών) και κτηνοτροφικών μονάδων. Η παρουσία του παρθένου φυσικού περιβάλλοντος με τις ορεινές εκτάσεις, τη δασική βλάστηση, την πλούσια χλωρίδα και πανίδα, τις κοιλάδες των ποταμών και υδατορεμάτων και τα σημεία θέας και αρχαιολογικού-πολιτισμικού ενδιαφέροντος τους καθιστά πρόσφορους για την ανάπτυξη ποικίλων μορφών οικοτουριστικών δραστηριοτήτων, εφόσον βελτιωθεί σημαντικά η προσβασιμότητά τους και δημιουργηθούν οι κατάλληλες υποδομές αναψυχής και προσωρινής, έστω, διαμονής των επισκεπτών.

Οικισμοί στις υπώρειες του ορεινού όγκου: Οι εν λόγω 15 οικισμοί (Άνω Αμαξάδες, Αμαξάδες, Κοππερό, Ίασμος, Πολύανθο, Ληνός, Σώστης, Μέγα Πιστό, Μίσχος, Ασώματοι, Ρίζωμα, Θάμνα, Αγίασμα, Δύμη και Φωλέα) βρίσκονται διατεταγμένοι γραμμικά με κατεύθυνση ανατολή – δύση. Συγκεντρώνουν τη συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων του Δήμου, τις περισσότερες αστικές υποδομές και εξυπηρετήσεις και το μεγαλύτερο μέρος της οικονομικής και παραγωγικής δραστηριότητας, είτε εντός αυτών, είτε στον εγγύτερο χώρο τους, με κύριο διοικητικό κέντρο τον Ίασμο και δευτερεύοντα κέντρα τους οικισμούς Αμαξάδων και Σώστη που αποτελούν τις έδρες των ομώνυμων Δημοτικών Ενοτήτων. Ταυτόχρονα, διαθέτουν προνομιακή προσβασιμότητα στα μεταφορικά δίκτυα μέσω της Εγνατίας Οδού, της οδού Κομοτηνής – Ιάσμου – Ξάνθης και της διερχόμενης σιδηροδρομικής γραμμής, καθώς και άμεση επαφή με αξιόλογους αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία. Οι μεταξύ τους αποστάσεις είναι μεγαλύτερες για όσους βρίσκονται δυτικότερα του Ληνού (από 2,5 έως 5χλμ.) ενώ μειώνονται σημαντικά (από 1,5 έως 0,5χλμ.) για τους ανατολικότερα ευρισκόμενους. Οι οικισμοί που βρίσκονται εγγύτερα με το όριο του Δήμου Κομοτηνής και απέχουν μικρή απόσταση από την πόλη παρουσιάζουν πολύ μεγαλύτερο βαθμό εξάρτησης από αυτήν, συγκριτικά με την αντίστοιχη από τον Ίασμο. Παράλληλα, η άμεση επαφή όλων σχεδόν των οικισμών με τον ορεινό όγκο και η παρουσία μεγάλου αριθμού υδατορεμάτων που τους διασχίζουν ή διέρχονται σε μικρή απόσταση τους εκθέτουν συχνά σε πλημμυρικά φαινόμενα.

Οικισμοί στη νοτιοδυτική πεδινή περιοχή: Οι συγκεκριμένοι οικισμοί (Γαλήνη, Μωσαϊκό, Διαλαμπή, Αμβροσία, Σάλπη, Μικρό Παλλάδιο, Παλλάδιο και Γλυκονέρι) βρίσκονται διάσπαρτοι εντός των πεδινών εκτάσεων στις οποίες ασκείται εντατικά η γεωργική δραστηριότητα, με ταυτόχρονη παρουσία σε αρκετές περιπτώσεις κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων σε μικρή απόσταση. Οι πέντε από αυτούς (Γαλήνη, Μωσαϊκό, Διαλαμπή, Σάλπη και Γλυκονέρι) εντοπίζονται εντός του ΕΠΑΜΘ και οι υπόλοιποι σε άμεση επαφή με αυτό. Η μικρή εμπορική δραστηριότητα στους παρόδιους οικισμούς Παλλαδίου και Γλυκονερίου εξαλείφθηκε με την κατασκευή αρχικά της Εθνικής Οδού 2 και μεταγενέστερα της Εγνατίας Οδού, οι οποίες απορρόφησαν τη διερχόμενη κίνηση των οχημάτων. Παράλληλα, η σταδιακή απομείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα και η ύπαρξη ελάχιστων αστικών εξυπηρετήσεων, που επιβάλλει τη μετάβαση σε πιο απομακρυσμένες περιοχές (είτε στην έδρα του Δήμου είτε στην πόλη της Κομοτηνής) έχουν οδηγήσει στη σημαντική πληθυσμιακή κάμψη των οικισμών της περιοχής. Πρόσθετες δυσκολίες

δημιουργούν οι πλημμύρες του ποταμού Κομφάτου, οι οποίες δυσχεραίνουν τη διάβασή του και την επικοινωνία με τις βορειότερες περιοχές του Δήμου και έχουν προκαλέσει στο παρελθόν ζημιές στους εγγύτερα ευρισκόμενους οικισμούς.

Συμπερασματικά, και δεδομένου ότι το σύνολο των οικισμών είναι μικρού έως μεσαίου μεγέθους αλλά και λόγω της αλληλοσυμπλήρωσης των αστικών λειτουργιών που υπάρχουν κυρίως ανάμεσα στους οικισμούς με μικρή απόσταση μεταξύ τους, κρίνεται σκόπιμο η χωρική οργάνωση του Δήμου Ιάσμου να μελετηθεί στη βάση του μοντέλου «ανοικτής πόλης»²⁰².

Χωρική διακυβέρνηση

Η Χωρική Διακυβέρνηση (Territorial Governance) συνιστά στην ουσία την εφαρμογή των αρχών της Διακυβέρνησης σε γεωγραφικά προσδιορισμένες χωρικές ενότητες. Οι χωρικές αυτές ενότητες μπορούν να είναι είτε διοικητικές περιφέρειες, είτε γεωγραφικά λειτουργικές ενότητες.

Η Χωρική Διακυβέρνηση μπορεί να λάβει τη μορφή είτε της οριζόντιας Διακυβέρνησης ανάμεσα στους διάφορους δρώντες σε τοπικό επίπεδο, είτε της κάθετης Διακυβέρνησης ανάμεσα σε διαφορετικά διοικητικά επίπεδα όπως οι ΟΤΑ Α΄ βαθμού, οι ΟΤΑ Β΄ βαθμού, η Κεντρική Διοίκηση του Κράτους και τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε.. Η Χωρική Διακυβέρνηση, επίσης, μπορεί να λάβει χώρα και ανάμεσα στο συντονισμό διάφορων τομεακών πολιτικών με χωρική διάσταση όπως οι μεταφορές, το περιβάλλον, ο πολιτισμός, η ανάπτυξη και η ενέργεια.

Η κάθετη χωρική διακυβέρνηση στην περιοχή μελέτης εκπορεύεται από την κεντρική κυβέρνηση και συγκεκριμενοποιείται μέσω των τομεακών ειδικών πλαισίων χωροταξικού σχεδιασμού, καθώς και των αντίστοιχων περιφερειακών πλαισίων. Επόμενα επίπεδα στην κάθετη χωρική διακυβέρνηση αποτελούν οι ΟΤΑ Β΄ βαθμού (οικεία Περιφέρεια) και ο ΟΤΑ Α΄ βαθμού (Δήμος). Η συνεργασία μεταξύ των παραπάνω βαθμίδων άσκησης διακυβέρνησης πρέπει να είναι άρτια χωρίς να εντοπίζονται δυσλειτουργίες.

²⁰² Ο όρος «Ανοικτή Πόλη» αρχικά εισήχθη στην πολεοδομική ορολογία τη δεκαετία του 1980, διαμέσου προγράμματος μελετών του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.. Το πρόγραμμα αναφερόταν σε συστηματική πολεοδομική παρέμβαση στο σύνολο των οικισμών κάτω των 2.000 κατοίκων και είχε κεντρικό στόχο την οργάνωση συστημάτων οικισμών οι οποίοι, λόγω μεγέθους και άλλων χαρακτηριστικών τους, δεν ήταν δυνατό και επιθυμητό να λειτουργήσουν με αυτοτέλεια, ενώ ήδη διέθεταν σχέσεις αμοιβαίων αλληλοεξυπηρητήσεων. Αποσκοπούσε έτσι να συγκροτήσει χωρική οργάνωση που απέβλεπε σε ανάπτυξη/ενθάρρυνση σχέσεων μεταξύ των οικισμών εκάστοτε συστήματος, ανάλογων με εκείνων των σχέσεων μεταξύ των πολεοδομικών ενότητων μιας πόλης

Ο Δήμος Ιάσμου έχει καθοριστικό ρόλο στην άσκηση Χωρικής Διακυβέρνησης στην επικράτεια του, ιδιαίτερα μετά την εφαρμογή του Ν.3852/2010 που μεταβίβασε στους ΟΤΑ Α' βαθμού αυξημένες αρμοδιότητες αναπτυξιακού και χωροταξικού προγραμματισμού. Οι αρμοδιότητες αυτές περιλαμβάνουν την σύνταξη πενταετών επιχειρησιακών προγραμμάτων και ετήσιο πρόγραμμα δράσης. Πρέπει ωστόσο να αναφερθεί ότι το στελεχιακό δυναμικό του Δήμου που καλείται να διεξάγει τη χωρική διακυβέρνηση είναι ελλιπές σε αριθμητικό μέγεθος για να ανταπεξέλθει στις αυξημένες αρμοδιότητες, ενώ εντοπίζεται και έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού σε θέματα αναπτυξιακού και χωρικού σχεδιασμού.

Στη χωρική διακυβέρνηση της περιοχής μελέτης συμμετέχει ενεργά και η Μονάδα Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων Νέστου Βιστωνίδας και Ροδόπης, στην αρμοδιότητα της οποίας βρίσκονται οι προστατευόμενες περιοχές φυσικού περιβάλλοντος, οι οποίες καταλαμβάνουν σημαντικό ποσοστό της έκτασης του Δήμου. Συμμετέχουν επίσης και άλλοι θεσμοί, όπως ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης και τα διοικητικά δικαστήρια στα οποία καταφεύγουν πολίτες για την υπεράσπιση των εννόμων συμφερόντων τους από διοικητικές πράξεις, αλλά και οι ίδιοι οι κάτοικοι μέσω της διαδικασίας της ηλεκτρονικής διαβούλευσης πριν την έκδοση αποφάσεων της διοίκησης.

A.6.2.2 Προσφορά – ζήτηση κατοικίας και παραγωγικών υποδοχών

Η πληθυσμιακή μείωση που καταγράφεται μετά το 2001 στον Δήμο Ιάσμου, σε συνδυασμό με τον χαμηλό αριθμό οικοδομικών αδειών που αφορούν σε νέες κατοικίες (μόλις 6 για το έτος 2021) αλλά και ο μεγάλος αριθμός των κενών κατοικιών (2.015 το έτος 2011 έναντι 1.155 το 2001), καταδεικνύουν ότι η ζήτηση κατοικίας βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα. Πρόσθετη ένδειξη ίσως αποτελούν και οι προβλεπόμενες από το ισχύον ΓΠΣ επεκτάσεις των οικισμών της ΔΕ Ιάσμου, οι οποίες δεν έχουν ακόμη δρομολογηθεί. Αντίστοιχη εξέλιξη καταγράφεται στους παραγωγικούς υποδοχείς: αφενός δεν έχουν καθοριστεί ζώνες υποδοχής των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων οι οποίες ειδικά στις πεδινές περιοχές συγκεντρώνονται σε μικρή απόσταση από τους οικισμούς, αφετέρου οι προβλεπόμενοι από το ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου χώροι υποδοχής μονάδων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα -ΒΙΟΠΑ και Εμπορικό Κέντρο- δεν έχουν δημιουργηθεί, πιθανώς λόγω και του χαμηλού -προς το παρόν- ενδιαφέροντος από τις αντίστοιχες παραγωγικές επιχειρήσεις.

Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθούν, αφενός η συγκέντρωση μονάδων παραγωγής αδρανών υλικών νοτίως του Πολύανθου και αφετέρου η εγκατάσταση αριθμού βιοτεχνικών και εμπορικών επιχειρήσεων επί της οδού Κομοτηνής – Φωλέας

στο ανατολικό άκρο του Δήμου, εξελίξεις που ενδεχομένως καταδεικνύουν τάσεις μελλοντικής συσσώρευσης ανάλογων δραστηριοτήτων στις συγκεκριμένες περιοχές.

Παράλληλα, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι τμήμα της περιοχής μελέτης ήδη λειτουργεί ως μέρος της ευρύτερης περιαστικής ζώνης του γειτονικού αστικού κέντρου της Κομοτηνής, (δηλαδή της ζώνης που υποδέχεται λειτουργίες άμεσα συνυφασμένες με την παρουσία του, οι οποίες είτε μετεγκαθίστανται από αυτό είτε εξ αρχής επιλέγεται να εγκατασταθούν σε μικρή απόσταση από αυτό), ενώ επιπλέον η έδρα του Δήμου κατέχει κεντροβαρική θέση μεταξύ δύο αστικών κέντρων (Κομοτηνής και Ξάνθης) επί άξονα ισχυρής προσπελασιμότητας (Εγνατία Οδός). Τα στοιχεία αυτά αποτελούν σημαντικές εν δυνάμει παραμέτρους προσέλκυσης υπηρεσιών και επιχειρήσεων υψηλής στάθμης και υπερτοπικής εμβέλειας.

A.6.2.3 Αξιολόγηση ενδοδημοτικών μετακινήσεων – δικτύων

Ενδοδημοτικές μετακινήσεις – οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο

Ο Δήμος Ιάσμου βρίσκεται επί του άξονα μετακινήσεων ανατολής – δύσης της Περιφέρειας ΑΜΘ με αποτέλεσμα να διέρχονται από το έδαφός του κύριες συγκοινωνιακές υποδομές οδικών και σιδηροδρομικών μεταφορών. Η Εγνατία Οδός προσφέρει γρήγορη και ασφαλή σύνδεση με την υπόλοιπη Περιφέρεια, η οποία υποβοηθείται από την παρουσία της Εθνικής Οδού 2 στο νότιο τμήμα του Δήμου, αλλά και την οδό Κομοτηνής – Ιάσμου – Ξάνθης. Οι μετακινήσεις διευκολύνονται από ένα πυκνό δίκτυο επαρχιακών και δημοτικών οδών σύνδεσης των οικισμών στις υπώρειες του ορεινού όγκου με αυτούς της πεδινής περιοχής, το οποίο βρίσκεται σε αρκετά καλή κατάσταση και από την εκτέλεση επαρκούς αριθμού δρομολογίων από το ΚΤΕΛ Κομοτηνής. Προβληματικά σημεία αποτελούν το τμήμα της οδού Ιάσμος – Πολύανθο από την έδρα του Δήμου έως τον ποταμό Κομφάτο, το οποίο παρουσιάζει κακή κατάσταση οδοστρώματος και απαιτεί τη διέλευση από την παλαιά οδική γέφυρα του Πολύανθου, λόγω κατάρρευσης της νεότερης. Επιπλέον, η αυξημένη ροή υδάτων από τον ποταμό Κομφάτο δυσχεραίνει έως αποτρέπει τη διέλευση οχημάτων μέσω ιρλανδικών διαβάσεων, δυσκολεύοντας την επικοινωνία με τους νοτιότερους οικισμούς, ενώ βλάβες στο οδικό δίκτυο προκαλούνται από πλημμύρες και απόθεση φερτών υλών στα τμήματα που βρίσκονται κοντά στον ορεινό όγκο.

Οι οδικοί άξονες στην ορεινή περιοχή, αν και επαρκούς πυκνότητας, παρουσιάζουν προβλήματα λόγω κατασκευαστικών χαρακτηριστικών (χωμάτινο κατάστρωμα, μεγάλες κλίσεις, απότομες αλλαγές κατεύθυνσης, στενότητα οδοστρώματος) και απαιτούν συχνή συντήρηση για να διατηρούν τη βατότητά τους.

Αναφορικά με το σιδηροδρομικό δίκτυο, αυτό βρίσκεται σε τροχιά παρακμής καθώς οι δύο υφιστάμενοι σταθμοί σε Ίασμο και Πολύανθο δε λειτουργούν και ο αριθμός των εκτελούμενων επιβατικών δρομολογίων είναι πολύ περιορισμένος, αν και μεσοπρόθεσμα δρομολογείται η κατασκευή νέας χάραξης για την παράκαμψη των οικισμών Ιάσμου και Πολύανθου. Εναλλακτικά δίκτυα μετακινήσεων (ποδηλατόδρομοι, πεζόδρομοι) δεν υφίστανται, παρά το ότι ευνοούνται από την ύπαρξη ελάχιστων έως μηδενικών εδαφικών κλίσεων σε μεγάλο τμήμα του Δήμου, αλλά και τις περιορισμένες αποστάσεις μεταξύ των οικισμών, ειδικά στη ΔΕ Σώστη.

Δίκτυα και υποδομές ενέργειας – τηλεπικοινωνιών

Ο Δήμος Ιάσμου αποτελεί κόμβο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας λόγω της παρουσίας του υποσταθμού της ΔΕΗ στον οποίο συγκλίνουν γραμμές μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας από ανατολή και δύση. Το τοπικό δίκτυο μεταφοράς για την ηλεκτροδότηση των οικισμών και των παραγωγικών δραστηριοτήτων κρίνεται επαρκές και επεκτείνεται αναλόγως των αναγκών. Η ορεινή περιοχή πρόκειται να φιλοξενήσει σημαντικό αριθμό αιολικών πάρκων, ενώ στις πεδινές εκτάσεις έχει κατασκευαστεί ή προγραμματίζεται η δημιουργία αριθμού φωτοβολταϊκών πάρκων. Σημαντική είναι η παρουσία δύο αγωγών φυσικού αερίου, ενός που ανήκει στο Εθνικό Σύστημα Μεταφοράς και του διεθνούς αγωγού TAP, γεγονός που δημιουργεί ευμενείς προϋποθέσεις για τη μελλοντική εξυπηρέτηση οικιακών καταναλωτών ή παραγωγικών μονάδων. Αντίστοιχης εκμετάλλευσης, κυρίως για θερμοκηπιακή χρήση, δύναται να τύχει και το υφιστάμενο γεωθερμικό πεδίο που εντοπίζεται νοτιοανατολικά του Παλλαδίου και του Γλυκονερίου. Οι υποδομές τηλεπικοινωνιών εξυπηρετούν ως επί το πλείστον τις υφιστάμενες ανάγκες, με εξαίρεση την ορεινή περιοχή όπου τα επίγεια δίκτυα αλλά και οι υποδομές κινητής τηλεφωνίας δεν καλύπτουν την ούτως ή άλλως χαμηλή έως ανύπαρκτη ζήτηση λόγω της ελάχιστης παρουσίας πληθυσμού.

Δίκτυα ύδρευσης – αποχέτευσης - άρδευσης

Το σύνολο των οικισμών του Δήμου πλην αυτών της ορεινής περιοχής καλύπτεται από δίκτυα υδροδότησης, τα οποία σε μεγάλο βαθμό έχουν αντικατασταθεί. Μείζον πρόβλημα αποτελεί η ποσοτική ανεπάρκεια ύδατος κυρίως τη θερινή περίοδο, οπότε και αυξάνονται οι ανάγκες άρδευσης των γεωργικών εκτάσεων, αλλά και οι απώλειες λόγω διαρροών. Το δίκτυο αποχέτευσης αποτελείται από σηπτικές δεξαμενές και δε δύναται να καλύψει τις ανάγκες, αποτελώντας ταυτόχρονα και παράγοντα υποβάθμισης του εδάφους και των υπόγειων υδροφορέων. Η ΕΕΛ που έχει κατασκευαστεί θα εξυπηρετήσει μόνο τους οικισμούς του Ιάσμου, του Κοππερού

και της Διαλαμπής, με αποτέλεσμα να είναι επιτακτική η ανάγκη δημιουργίας ανάλογων υποδομών και σε άλλες περιοχές του Δήμου με σημαντική συγκέντρωση πληθυσμού (Αμαξάδες – Άνω Αμαξάδες, οικισμοί της ΔΕ Σώστη). Το δίκτυο άρδευσης είναι εκτεταμένο περιλαμβάνοντας αρδευτικά κανάλια για τη μεταφορά νερού στις δυτικότερες γεωργικές εκτάσεις, αλλά και μεγάλο αριθμό γεωτρήσεων που εξυπηρετούν τις αντίστοιχες στα ανατολικά. Οι μεγάλες ανάγκες άρδευσης έχουν οδηγήσει στη γενικότερη ανεπάρκεια των υδάτινων πόρων και στην πτώση της στάθμης των υπόγειων υδροφορέων, με αποτέλεσμα φαινόμενα υφαλμύρυνσης τα οποία εκδηλώνονται με μεγαλύτερη ένταση στις περιοχές των οικισμών Σάλπης και Γλυκονερίου.

A.6.2.4 Αξιολόγηση παραγόντων, καταλληλοτήτων ή περιορισμών οικιστικής ανάπτυξης και δόμησης

Η οικιστική ανάπτυξη στον Δήμο Ιάσμου επηρεάστηκε καθοριστικά από το εδαφικό ανάγλυφο το οποίο δημιουργεί δύο διακριτές υποπεριοχές, την πεδινή και την ορεινή. Η πλειοψηφία των οικισμών και του πληθυσμιακού και παραγωγικού δυναμικού εντοπίζεται στη μεταβατική ζώνη μεταξύ αυτών των δύο περιοχών, ως απόρροια και των ακόλουθων παραγόντων που επηρεάζουν / περιορίζουν την οικιστική ανάπτυξη:

- Οι δασικές εκτάσεις καταλαμβάνουν περί το 60% της συνολικής έκτασης του Δήμου, φιλοξενώντας πλούσια δασική βλάστηση και πληθώρα ειδών χλωρίδας και πανίδας και αναπτυσσόμενες εντός περιοχών με μεγάλες εδαφικές κλίσεις, οι οποίες διασχίζονται από ποταμούς και υδατορέματα, επιτρέποντας μόνον ήπιες δράσεις για την ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και την οικοτουριστική δραστηριότητα.
- Η ύπαρξη του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και η παρουσία περιοχών του Δικτύου Natura 2000 και Καταφυγίων Άγριας Ζωής έχουν ως αποτέλεσμα την επιβολή απαγορεύσεων και περιορισμών στις χρήσεις γης και τη λειτουργία ανθρωπογενών δραστηριοτήτων.
- Οι εκτεταμένες εκτάσεις γεωργικής γης, οι οποίες σε μεγάλο βαθμό διαθέτουν αναδασμό και θεωρούνται υψηλής παραγωγικότητας, αποτελούν σημαντικό πόρο για τη λειτουργία του κυρίαρχου πρωτογενούς τομέα και πρέπει να διαφυλαχθούν από τη δόμηση επιτρέποντας μόνον δραστηριότητες συναφείς με τη γεωργική χρήση.
- Η ανάπτυξη των περισσότερων οικισμών στις υπώρειες του ορεινού όγκου αποτρέπει την επέκτασή τους προς βορράν, λόγω των κλίσεων του εδάφους και της ύπαρξης πυκνής δασικής βλάστησης.

- Η πληθώρα ποταμών και υδατορεμάτων που ρέουν σε μικρή απόσταση ή και εντός οικισμών επιβάλλει επίσης περιορισμούς στην οικιστική τους επέκταση.
- Η εγκατάσταση κτηνοτροφικών μονάδων σε μικρές αποστάσεις από τις οικιστικές θέσεις λειτουργεί αποτρεπτικά, εκτός εάν προηγηθεί η απομάκρυνση αυτών και η χωροθέτησή τους σε επιλεγμένα σημεία του αγροτικού χώρου.
- Η παρουσία δύο αγωγών μεταφοράς φυσικού αερίου αλλά και εναέριων γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας θέτει επίσης περιορισμούς στην ανέγερση κτισμάτων σε συγκεκριμένες αποστάσεις, καθ' όλο το μήκος των συγκεκριμένων υποδομών.
- Οι υφιστάμενοι κηρυγμένοι αρχαιολογικοί χώροι και λοιποί χώροι πολιτισμικού ενδιαφέροντος διέπονται από περιορισμούς και απαγορεύσεις στη δόμηση, αν και οι περισσότεροι εξ αυτών βρίσκονται σε σημαντικές αποστάσεις από τους οικισμούς ή εντός γεωργικών / δασικών εκτάσεων, στις οποίες ήδη ισχύουν συναφείς περιορισμοί.
- Η ύπαρξη οικισμών σε μικρή απόσταση μεταξύ τους οι οποίοι ενίοτε έχουν ενοποιηθεί θεσμικά δύναται να ευνοήσει την οικιστική ανάπτυξη στις ενδιάμεσες γεωργικές περιοχές.

Με βάση τους ανωτέρω παράγοντες εκτιμάται πως οι προσφορότερες περιοχές για την οικιστική επέκταση είναι οι εκτάσεις πλησίον των οικισμών οι οποίοι εντοπίζονται στις παρυφές του ορεινού όγκου και συγκεντρώνουν τη συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού, με τις υπόλοιπες περιοχές του Δήμου να προσφέρονται μόνο για την αντιμετώπιση μεμονωμένων αναγκών. Παράλληλα, πέραν των προαναφερθέντων περιορισμών, για τον καθορισμό περιοχών οικιστικής ανάπτυξης που μπορεί να απαιτηθούν θα ληφθεί υπόψη και η γεωλογική διερεύνηση που διεξάγεται στα πλαίσια της παρούσας μελέτης.

A.6.2.5 Αξιολόγηση διαχείρισης, προστασίας και ανάδειξης του περιβάλλοντος

Το μεγαλύτερο μέρος του Δήμου Ιάσμου εντάσσεται σε περιοχές σημαντικής περιβαλλοντικής αξίας και σημασίας (Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης, Περιοχές του Δικτύου Natura 2000, Καταφύγια Άγριας Ζωής, δάση και δασικές εκτάσεις). Σε κάποιες εξ αυτών υπάρχουν λεπτομερείς (ΕΠΑΜΘ) και σε άλλες λιγότερο ή και καθόλου καθορισμένοι περιορισμοί και απαγορεύσεις στις επιτρεπόμενες χρήσεις γης και δραστηριότητες που δύναται να πραγματοποιηθούν εντός των ορίων τους. Ως κυριότεροι παράγοντες που επιδρούν δυσμενώς στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής μελέτης μπορούν να αναφερθούν οι ακόλουθοι:

- Η υπερβόσκηση στις ημιορεινές και ορεινές περιοχές, όπου καταγράφεται μεγάλος αριθμός αιγοπροβάτων χωρίς επαρκείς ελέγχους στην άσκηση της κτηνοτροφίας.
- Η συνεπακόλουθη της υπερβόσκησης υποβάθμιση της δασικής βλάστησης η οποία, επιδεινούμενη από πυρκαγιές σε δύσβατες περιοχές, αποδυναμώνει την ικανότητα συγκράτησης των εδαφών με συνέπεια πλημμυρικά φαινόμενα που πλήττουν οικισμούς και υποδομές αλλά και μεταφορά μεγάλων ποσοτήτων φερτών υλικών τα οποία καταλήγουν μέσω του ποταμού Κομφάτου στη λίμνη Βιστωνίδα, απειλώντας μακροπρόθεσμα με προσχώσεις το βόρειο τμήμα της.
- Η έλλειψη υποδομών αποχέτευσης στο σύνολο σχεδόν των οικισμών του Δήμου, με εξαίρεση τη λειτουργία των ΕΕΛ που θα εξυπηρετούν τους οικισμούς Ιάσμου, Κοππερού και Διαλαμπής.
- Η άντληση σημαντικών ποσοτήτων υδάτων μέσω γεωτρήσεων λόγω των αυξημένων αναγκών άρδευσης των γεωργικών εκτάσεων, με αποτέλεσμα την έλλειψη υδάτινων πόρων και την υπαλμύρυνση των υδάτινων αποθεμάτων στο νότιο τμήμα του Δήμου.
- Η ανεξέλεγκτη απόρριψη στερεών αποβλήτων σε διάφορες περιοχές, μεταξύ αυτών εκτάσεις εντός του ΕΠΑΜΘ και κοίτες υδατορεμάτων.

Οι δυνατότητες διενέργειας ελέγχων για την προστασία του περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης βασίζονται στις αρμόδιες δημοτικές, δασικές, αστυνομικές και λοιπές υπηρεσίες, οι οποίες ωστόσο αντιμετωπίζουν προβλήματα στελέχωσης και πρόσβασης ειδικά στον ορεινό χώρο. Παράλληλα, η θεσμοθέτηση επιτρεπόμενων χρήσεων γης σε μέρος μόνο της συνολικής έκτασης του Δήμου (και συγκεκριμένα της ΔΕ Ιάσμου μέσω του ισχύοντος ΓΠΣ), αλλά και η απουσία αντίστοιχων ρυθμίσεων σε προστατευόμενες περιοχές όπως αυτές του Δικτύου Natura 2000 και τα Καταφύγια Άγριας Ζωής δυσχεραίνει την πρόληψη ενεργειών που συμβάλλουν στην υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος. Προβλήματα ελέγχου υφίστανται ακόμη και εντός του ΕΠΑΜΘ, αφενός λόγω της μεγάλης έκτασής του, που περιλαμβάνει ποικιλία και πολυδιάσπαση χερσαίων και υδάτινων περιοχών και αφετέρου εξαιτίας των προβλημάτων στελέχωσης της αρμόδιας Μονάδας Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων Νέστου – Βιστωνίδα και Ροδόπης.

A.6.3 Οργάνωση οικιστικών υποδοχών και ποιότητα ζωής

A.6.3.1. Αξιολόγηση δημόσιου χώρου, και κοινωφελών εξυπηρετήσεων

Οι δημόσιοι χώροι εντός των οικισμών της περιοχής μελέτης διακρίνονται σε τρεις βασικές κατηγορίες:

- στους θεσμοθετημένους και υλοποιημένους χώρους,
- στους θεσμοθετημένους και μη υλοποιημένους χώρους και
- στους υλοποιημένους αλλά μη θεσμοθετημένους

Στη Δ.Ε. Ιάσμου ο υπάρχων μέχρι σήμερα σχεδιασμός είναι απόρροια του ισχύοντος ΓΠΣ για το σύνολο των οικισμών, συνθετικά με τα εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια (για Παλλάδιο και Γλυκονέρι καθώς και μικρό τμήμα της Σάλπης) και τα όποια τμήματα διανομών (για Ίασμο και Αμβροσία). Στους οικισμούς με εγκεκριμένα σχέδια σημαντικό μέρος των κοινόχρηστων χώρων, είτε αφορούν οδικό δίκτυο, είτε άλλους ελεύθερους χώρους, δεν έχει διαμορφωθεί. Επομένως σ' αυτούς πρέπει καταρχήν να τεθεί ως στόχος προτεραιότητας η (νομική και φυσική) απόδοση των προβλεπόμενων από το σχέδιο χώρων ειδικού προορισμού, κατά περίπτωση είτε σε κοινή χρήση, είτε για τον ειδικότερο σκοπό που προβλέπει το σχέδιο. Ομοίως, αλλά και εύλογα, δεν έχουν υλοποιηθεί σε όλους τους οικισμούς της Δ.Ε. οι προτεινόμενοι αντίστοιχοι χώροι από το ΓΠΣ, καθώς δεν έχουν καν εκπονηθεί οι, αντίστοιχα προτεινόμενες από αυτό, πολεοδομικές μελέτες.

Για όλους τους οικισμούς χωρίς σχέδιο ή τμήματα οικισμών εκτός των διανομών (οριοθετημένους ή μη) των υπολοίπων Δ.Ε. υφίστανται υλοποιημένοι, αλλά μη θεσμοθετημένοι κοινόχρηστοι / δημόσιοι χώροι, γεγονός που θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί με την ενεργοποίηση της προβλεπόμενης διαδικασίας²⁰³ κύρωσης δικτύου κοινοχρήστων, για την άρση της αβεβαιότητας και τη δημιουργία σχετικού πλαισίου κοινής αποδοχής, αναγκαίου για την περαιτέρω οικιστική τους ανάπτυξη.

Με βάση τα όσα εκτέθηκαν στις ενότητες A.4.2.5 και A.4.2.7 η επάρκεια των κοινόχρηστων χώρων στους οικισμούς της Δ.Ε. Ιάσμου όπως τούτη προκύπτει από την υφιστάμενη κατάσταση, τις υπάρχουσες ΠΜ Παλλαδίου και Γλυκονερίου και τις πιο πρόσφατες προτάσεις του ΓΠΣ, φαίνεται πολύ ικανοποιητική με τάσεις κάποιες φορές υπερβολής ενώ σε κάποιες περιπτώσεις θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και ως ανεφάρμοστη ή ουτοπική. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του προτεινόμενου πάρκου πόλης έκτασης 20 στρεμμάτων εντός του οριοθετημένου -και δομημένου στο

²⁰³ Ν.3937/2011, άρθρο 35, όπως ισχύει και ΥΑ 39608/14-09-2011 (ΦΕΚ 2200Β/2011), για την εφαρμογή του.

μεγαλύτερο μέρος του- οικισμού του Ιάσμου, ο οποίος σχεδιάστηκε με το σκεπτικό να καλύψει ανάγκες όλων των οικισμών της ΔΕ, κάτι που ελέγχεται ως προς την ορθότητα και ρεαλιστικότητά του, καθώς δεν αφορά σε κοινωφελή υποδομή. Πέραν τούτου η πραγμάτωση του θα απαιτήσει απαλλοτρίωση αντίστοιχων σημαντικών εκτάσεων και θα επιφέρει μεγάλη κοινωνική αναστάτωση²⁰⁴. Κατά συνέπεια κρίνεται αναγκαία η επανεκτίμηση – επανεξέταση των ανωτέρω αναγκών σύμφωνα και με τα νέα δεδομένα (πληθυσμιακά, αναπτυξιακά κλπ) προκειμένου να επέλθει ένας πιο εξορθολογισμένος, ρεαλιστικός και υλοποιήσιμος σχεδιασμός.

Αντίστοιχα, για τους υπόλοιπους οικισμούς των Δ.Ε. Σώστη και Αμαξιάδων, με βάση την υφιστάμενη κατάσταση, καθώς δεν υπάρχει άλλος σχεδιασμός, η διαμόρφωση και επάρκεια των κοινόχρηστων χώρων εμφανίζεται χαμηλή²⁰⁵ και το θέμα θα πρέπει να αντιμετωπιστεί στο βαθμό που το επιτρέπουν οι διαμορφωμένες ιδιαιτερότητες και δεσμεύσεις, στο πλαίσιο των όποιων επιλογών υπαγορεύσει η παρούσα μελέτη, σε κάθε επιμέρους περίπτωση, για το υποκείμενο επίπεδο πολεοδομικών παρεμβάσεων.

Ως προς τη λοιπή κοινωνική υποδομή, στην ενότητα Α.4.2.5 εκτέθηκαν τα δεδομένα και προβλήματα της υφιστάμενης κατάστασης καθώς και οι αστοχίες του ΓΠΣ για τη Δ.Ε. Ιάσμου. Επιπλέον επισημάνθηκαν ελλείμματα τόσο στους ελάχιστους αναγκαίους χώρους κοινωνικών υποδομών, όσο και στη λειτουργία ορισμένων εκ των υφιστάμενων. Σε κάθε περίπτωση, η χωροθέτηση των χρήσεων που απουσιάζουν, κατά τη φάση της διατύπωσης της πρότασης, θα λάβει υπόψη της κι αλλά δεδομένα όπως το υπάρχον πληθυσμιακό μέγεθος του οικισμού και η εκτιμώμενη εξέλιξή του στο έτος στόχο, οι τυχόν ανάλογες εξυπηρετήσεις που μπορεί να υπάρχουν ήδη σε γειτονικό οικισμό κλπ.

Στον πίνακα που ακολουθεί ελέγχεται η διαθεσιμότητα δομών της βασικής κοινωνικής υποδομής, κατά οικισμό, της περιοχής μελέτης. Επισημαίνεται ότι στον πίνακα δεν εμφανίζονται οικισμοί που δεν καταγράφουν κανένα στοιχείο κοινωνικής υποδομής.

Πίνακας Α.6.1. Διαθεσιμότητα βασικής κοινωνικής υποδομής κατά οικισμό

Οικισμός	Δ.	Νηπ.	Δ.Σχ.	Μ.Δ.Σχ.	Γ.	Λ.	Πρ.	Αθλ.	Περ.	Πολ.	Ι.Ν.	Ι.Τ.	Κοιμ.
<i>Δ.Ε. Ιάσμου</i>													
Ίασμος	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Κοπτερό	✗	✓	✗	✓	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✓	✓
Γαλήνη	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗	✓	✓
Διαλαμπή	✗	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓

²⁰⁴ Μακροσκοπικά, φαίνεται πως τα απαιτούμενα μεγέθη υπερβαίνουν τα αναμενόμενα προϊόντα γης, από την εφαρμογή του θεσμού της εισφοράς σε γη των επεκτάσεων.

²⁰⁵ Ανεπάρκεια γεωμετρικών στοιχείων οδικού δικτύου, έλλειψη χώρων πρασίνου κλπ.

Οικισμός	Δ.	Νηπ.	Δ.Σχ.	Μ.Δ.Σχ.	Γ.	Λ.	Πρ.	Αθλ.	Περ.	Πολ.	Ι.Ν.	Ι.Τ.	Κοιμ.
Μωσαϊκό	*	*	✓	✓	*	*	*	*	*	*	✓	*	✓
Αμβροσία	✓	*	✓	✓	*	*	*	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Παλλάδιο	*	✓	✓	✓	*	*	*	✓	*	✓	✓	✓	✓
Σάλπη	✓	*	✓	✓	*	*	*	✓	*	✓	✓	*	✓
Γλυκονέρι	*	*	✓	*	*	*	✓	✓	✓	✓	✓	*	✓
Δ.Ε. Αμαξάδων													
Αμαξάδες	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	✓	*	✓	✓	✓	✓
Άνω Αμαξάδες	*	*	*	✓	*	*	*	*	*	*	*	✓	✓
Δ.Ε. Σώστη													
Σώστης	✓	✓	✓	✓	*	*	✓	✓	✓	*	✓	✓	✓
Πολύανθος	✓	*	✓	✓	*	*	*	✓	✓	*	✓	✓	✓
Ληνός	*	*	*	✓	*	*	*	✓	*	*	*	✓	✓
Μέγα Πιστό	*	*	*	✓	*	*	*	✓	✓	✓	*	✓	✓
Μίσχος	*	*	*	✓	*	*	*	✓	✓	✓	*	✓	✓
Ασώματοι	✓	✓	✓	✓	*	*	*	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Ρίζωμα	*	*	*	✓	*	*	*	✓	*	*	*	✓	*
Θάμνα	*	*	*	✓	*	*	*	✓	✓	*	*	✓	✓
Αγίασμα	✓	*	*	✓	*	*	*	*	*	*	*	✓	✓
Δύμη	*	*	*	✓	*	*	*	*	*	*	*	✓	✓
Φωλέα	*	*	*	✓	*	*	✓	✓	*	*	*	✓	✓

1. Στον οικισμό του Ιάσμου λειτουργεί ένα Δημοτικό Σχολείο (Διαπολιτισμικό).
 2. Στους υπαίθριους χώρους άθλησης συγκαταλέγονται τα γήπεδα ποδοσφαίρου, οι χώροι αθλοπαιδιών κ.λπ. ακόμα και αν βρίσκονται εκτός ορίου οικισμού.
 3. Στους οικισμούς Αμβροσία, Παλλάδιο, Μίσχος και Ασώματοι λειτουργούν πολιτιστικοί σύλλογοι οι οποίοι στεγάζονται σε κτίρια σχολικών μονάδων.
 4. Στους οικισμούς Σώστη και Πολύανθος εντός των κοινοτικών καταστημάτων λειτουργεί Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) και Περιφερειακό Ιατρείο αντίστοιχα.
 5. Στον οικισμό Σώστη, στο κτίριο του περιφερειακού ιατρείου στεγάζεται και η δομή πρόνοιας «Βοήθεια στο Σπίτι»
- Στους οικισμούς Μικρό Παλλάδιο, Κατσικά, Μοναχοί, Ιππικό, Ταγγαίο, Πολύαρνο, Μελίταινα, Τρίκορφο, Διχάλα, Κρουστάλλη και Κερασέα δεν υφίσταται κανένας χώρος κοινωνικής υποδομής.

Επισημάνσεις:

Συντομείσεις

- Δ. = Διοικητικές υπηρεσίες
- Νηπ. = Νηπιαγωγείο
- Δ. Σχ. = Δημοτικό Σχολείο
- Μ. Δ. Σχ. = Μειονοτικό Δημοτικό Σχολείο
- Γ. / Λ. = Γυμνάσιο / Λύκειο
- Πρ. = Δομές πρόνοιας (πάσης φύσεως)
- Αθλ. = Χώροι άθλησης (πάσης φύσεως)
- Περ. = Χώροι περίθαλψης (Κέντρο Υγείας ή Περιφερειακό Ιατρείο)
- Πολ. = Χώροι πολιτισμού (πάσης φύσεως)
- Ι.Ν. = Χριστιανικός Ιερός Ναός
- Ι.Τ. = Μουσουλμανικό Ιερό Τέμενος
- Κοιμ. = Κοιμητήριο

Επεξηγήσεις Συμβόλων

- ✓ = Διαθέσιμη μονάδα εν ενεργεία
- ✓ = Διαθέσιμη μονάδα μη ενεργή
- ✓ = Προβλεπόμενη μονάδα από ΠΜ μη υλοποιημένη
- * = Μη διαθέσιμη μονάδα ή διαθέσιμος χώρος

Πηγή: Επιτόπια καταγραφή χρήσεων και δραστηριοτήτων

Όπως προκύπτει από τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα μόνο οι έδρες των Δ.Ε, ανάλογα με την κατάταξή τους στο οικιστικό δίκτυο, διαθέτουν πλήρη κάλυψη βασικής κοινωνικής υποδομής. Οι υπόλοιποι οικισμοί μη διαθέτοντας τη βασική κοινωνική υποδομή, αναπόφευκτα αναπτύσσουν σχέσεις αλληλεξάρτησης μεταξύ τους, σχέσεις εξάρτησης με την έδρα της Δ.Ε. στην οποία ανήκουν αλλά και με την

έδρα του Δήμου. Το ανωτέρω φαινόμενο, παρόλο που μπορεί, σε ελεγχόμενο βαθμό, να είναι ανεκτό (έως και επιθυμητό με την προϋπόθεση εύστοχης χωροταξικής οργάνωσης), θα πρέπει να αμβλυνθεί μέσα από τη διατύπωση ορθολογικών και ρεαλιστικών προτάσεων, για την πύκνωση της λειτουργίας σχετικών μονάδων και τη διασφάλιση και ενεργοποίηση κατάλληλων χώρων.

Σε κάθε περίπτωση, κατά τη διατύπωση της πρότασης θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα χαρακτηριστικά του οικιστικού πλέγματος, που περιλαμβάνει και στοιχεία μικρού ή πολύ μικρού δυναμικού, σε σχετικά μικρές αποστάσεις μεταξύ τους. Τα χαρακτηριστικά αυτά καθιστούν απαγορευτική την περίπτωση επιδίωξης προικοδότησης όλων των οικισμών, με όλες τις επιθυμητές κοινωνικές εξυπηρετήσεις, ενώ η γεινίαση επιτρέπει παραδοχή εύκολης εξυπηρέτησης έστω και με αναγκαία μετάβαση σε κοντινό σημείο παροχής. Με αυτά τα δεδομένα θα ήταν σκόπιμο και λειτουργικό η κατανομή των στοιχείων κοινωνικού εξοπλισμού να ακολουθήσει λογική διασποράς μονάδων ευρύτερης ακτίνας εξυπηρέτησης μεταξύ αλληλοεξυπηρετούμενων "κέντρων"²⁰⁶. Για τη στέγαση νέων κοινωνικών υποδομών φαίνεται εύλογο να αξιοποιηθούν τα κτίρια και οικόπεδα ανενεργών σήμερα, σχολικών κτιρίων, στο βαθμό που κρίνονται (ή μπορούν να καταστούν) κατάλληλα από στατικής άποψης, πρακτική που ήδη τείνει να εφαρμοσθεί²⁰⁷.

Σε σχέση με τις διαπιστωμένες ανάγκες που δηλώθηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες των επιμέρους τομέων κοινωνικής υποδομής οι οποίες ανταποκρίθηκαν στο σχετικό ερώτημα της ομάδας μελέτης επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: Ανέγερση σύγχρονου Νηπιαγωγείου (με υπόδειξη θέσης στο παλαιό Δημοτικό σχολείο Ασωμάτων όπου σήμερα λειτουργεί Νηπιαγωγείο).

- Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης: Αναφέρονται ανάγκες/ελλείψεις σε κλειστό γυμναστήριο²⁰⁸, αίθουσα εκδηλώσεων και εργαστήριο πληροφορικής ενώ σε δεύτερο χρόνο κρίνεται αναγκαία και η ανέγερση σχολικής βιβλιοθήκης.

Τέλος, από το ισχύον ΠΧΠ-ΑΜΘ/2018 δίνονται άμεσες κατευθύνσεις που αφορούν στην κοινωνική υποδομή, για τις οποίες επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Κέντρο Υγείας στον Ίασμο (έδρα ΟΤΑ): Υπάρχει ήδη και λειτουργεί, με ακτίνα εξυπηρέτησης ολόκληρο το Δήμο.

²⁰⁶ Για το σκοπό αυτό, στη ΔΕ Ίασμου θα ληφθούν υπόψη και οι ήδη καθορισμένες από το ισχύον ΓΠΣ χωρικές ενότητες (ομαδοποιήσεις) οικισμών.

²⁰⁷ Προβλέπεται κατόπιν στατικού ελέγχου η μεταφορά του Δημαρχείου στο παλιό δημοτικό σχολείο.

²⁰⁸ Π.χ. Κτιριακή υποδομή κλειστού γυμναστηρίου υπάρχει εντός του χώρου του σχολικού συγκροτήματος Ίασμου το οποίο όμως παρουσιάζει προβλήματα στατικότητας.

- Περιφερειακό Ιατρείο στους Αμαξάδες (έδρα ΔΕ): Δεν υπάρχει, οπότε θα πρέπει να εκτιμηθεί η αναγκαιότητα, ανάλογα και με την εγγύτητα άλλων σχετικών υποδομών.
- Περιφερειακό Ιατρείο στο Σώστη (έδρα ΔΕ): Υπάρχει και λειτουργεί, με ακτίνα εξυπηρέτησης ολόκληρη τη Δημοτική Ενότητα.

A6.3.2. Αξιολόγηση εικόνας και ποιότητας δομημένου περιβάλλοντος

Οι οικισμοί του Δήμου διατηρούσαν μέχρι το δεύτερο μισό του 20ου αιώνα, σε μεγάλο βαθμό, αδιατάρακτη την παραδοσιακή φυσιογνωμία του δομημένου περιβάλλοντος που έφεραν από το παρελθόν. Η εικόνα τους έκτοτε έχει διαφοροποιηθεί σε σημαντικό βαθμό από φαινόμενα όπως η εγκατάλειψη των χαρακτηριστικών τοπικών δομικών υλικών (πλινθοδομές) και μεθόδων με την εισαγωγή νεωτερικών τεχνολογιών (σκυροδέματος), αρχιτεκτονικής σύνθεσης και μορφολόγησης (εξώστες ποικίλων μεγεθών και διαμορφώσεων, εξωτερικές επιστρώσεις με πλακάκια) κλπ.

Τα φαινόμενα αυτά πλέον καταγράφονται στους περισσότερους οικισμούς. Από τον κανόνα αυτό εξαίρεση φαίνεται να αποτελεί ο οικισμός του Μίσχου και ενδεχομένως και της Σάλπης ενώ αξιόλογη ως γενική εικόνα είναι και η βόρεια περιοχή (ανάντι της Ε.Ο.) του οικισμού του Ιάσμου²⁰⁹.

Συγκεκριμένα, ο οικισμός του Μίσχου, χαρακτηρισμένος ως παραδοσιακός, διατηρεί σε μεγάλο βαθμό κοινά αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά κτιρίων με την πλειοψηφία τους να καλύπτονται από κεραμοσκεπή, κοινό χρωματισμό, χρήση υλικών ανάλογων του χαρακτηρισμού του (ωμοπλινθοδομή), ενώ σε κάποια σημεία υφίστανται και λιθόκτιστες περιφράξεις, διαμορφώνοντας έτσι ένα αξιόλογο οικιστικό σύνολο. Αντίστοιχα, ο οικισμός της Σάλπης, ο οποίος δεν έχει χαρακτηριστεί παραδοσιακός²¹⁰, περιλαμβάνει όμως χαρακτηριστικά τα οποία τόσο η αρμόδια υπηρεσία,²¹¹ όσο και η αυτοψία και καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης από την ομάδα μελέτης, αναγνωρίζουν ότι διαθέτει ιδιαίτερη αρχιτεκτονική. Ειδικότερα ο οικισμός αναπτύσσεται σε ένα αρκετά επίμηκες οικιστικό συνεχές το οποίο διατηρεί χαρακτηριστικά δόμησης που απέχει από τα εφαρμοζόμενα στους άλλους οικισμούς του Δήμου, περιλαμβάνοντας αποκλειστικά ισόγεια κτίσματα πολλά εκ των οποίων πλατυμέτωπα.

Με δεδομένη την εγγενή δυνατότητα του Δήμου για βαθμιαία ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα και ειδικά του τουρισμού, ο οποίος μπορεί να εδραστεί σε μια σειρά

²⁰⁹ Βλ. αναφορές στην ενότητα Α.4.2.6.

²¹⁰ Έχει χαρακτηριστεί με την απόφαση οριοθέτησής του ως «Ενδιαφέρον».

²¹¹ Τμήμα Παραδοσιακών οικισμών και Διατηρητέων κτιρίων.

φυσικών και πολιτιστικών πόρων που αυτός διαθέτει ο Δήμος, γεννάται ο προβληματισμός αν και κατά ποσό, μπορεί (πλέον) η ανάπτυξη αυτή να υποστηριχθεί και από στοιχεία γραφικότητας που θα προέλθουν εκτός από αναπλάσεις κοινόχρηστων χώρων και από το δομημένο περιβάλλον, με τον ενδεχόμενο καθορισμό και ένταξη οικισμών ή τμημάτων τους σε προστατευτικό καθεστώς "παραδοσιακών οικισμών" και τη διαμόρφωση ειδικών όρων δόμησης και αντίστοιχων μορφολογικών κανόνων.

Βεβαίως εγγενή αρνητικό παράγοντα σε σχέση με το δομημένο περιβάλλον αποτελούν τα προβλήματα ανεπάρκειας και ακαταλληλότητας των στοιχείων του οδικού ιστού και η σπανιότητα άλλων σημαντικών κοινόχρηστων. Σημειώνεται όμως ότι αυτό το αρνητικό δεδομένο ειδικά σε περίπτωση διατήρησης ή δημιουργίας παραδοσιακού περιβάλλοντος στο πλαίσιο στροφής της τοπικής οικονομίας επικουρικά και στον τουρισμό, μπορεί, ως στοιχείο "γραφικότητας", να αποτελέσει πρόσθετο πλεονέκτημα.

A.6.3.3 Αξιολόγηση κοινωφελών τεχνικών υποδομών και δικτύων

Σε προηγούμενα κεφάλαια της μελέτης παρουσιάστηκαν αναλυτικά τα στοιχεία και η αξιολόγηση των υφιστάμενων υποδομών και δικτύων τα οποία είναι λειτουργικά, αλλά χρήζουν συμπληρώσεων και βελτιώσεων. Εκτιμάται ότι η υλοποίηση των ήδη προγραμματισμένων έργων θα συμβάλλει στην καλύτερη κάλυψη των αναγκών των οικισμών του δήμου, ωστόσο θα απαιτηθεί και η υλοποίηση επιπλέον δράσεων που παρουσιάζονται ανά τομέα στη συνέχεια.

Υδρευση

Όπως προαναφέρθηκε στο κεφ. A.4.3.2.1, τα εσωτερικά δίκτυα διανομής ύδατος των οικισμών του δήμου είναι κατασκευασμένα από αμιαντοσωλήνες. Οι σωλήνες αμιάντου σχετίζονται με την εμφάνιση μιας σειράς προβλημάτων υγείας και η χρήση τους δεν ενδείκνυται. Οπότε για την προστασία της δημόσιας υγείας κρίνεται απαραίτητη η αντικατάσταση του συνόλου των σωλήνων αμιάντου από πλαστικούς (PVC) αγωγούς.

Αποχέτευση ακαθάρτων – ομβρίων

Κατά την φάση της ανάλυσης διαπιστώθηκε σημαντική υστέρηση στην ανάπτυξη υποδομών διαχείρισης των αστικών λυμάτων των οικισμών του δήμου. Η ολοκλήρωση της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων Ιάσμου και των αντίστοιχων αποχετευτικών δικτύων Ιάσμου, Διαλαμπής και Κοπτερού θα συμβάλλει στη βέλτιστη

διαχείριση των ακαθάρτων των παραπάνω οικισμών. Αποχετευτικά δίκτυα ωστόσο, πρέπει να κατασκευαστούν στο σύνολο των οικισμών και να συνδεθούν με αντίστοιχες μονάδες επεξεργασίας λυμάτων στη βάση ενός καθολικού σχεδιασμού διαχείρισης των αστικών λυμάτων του δήμου. Μέχρι την επίτευξη της ολοκληρωμένης διαχείρισης των αστικών λυμάτων, θα πρέπει να γίνει αντικατάσταση των απορροφητικών βόθρων με στεγανούς οι οποίοι δεν επιβαρύνουν τον υδροφόρο ορίζοντα της περιοχής, με προτεραιότητα στους πεδινούς οικισμούς που γειτνιάζουν με την λίμνη Βιστωνίδα.

Όσον αφορά τα δίκτυα συλλογής όμβριων υδάτων, κρίνεται αναγκαίο να επεκταθούν τα υφιστάμενα και να κατασκευαστούν νέα δίκτυα στους οικισμούς που δεν διαθέτουν.

Υποδομές αντιπλημμυρικής προστασίας

Οι ανεπτυγμένες υποδομές αντιπλημμυρικής προστασίας στους οικισμούς του δήμου προστατεύουν ικανοποιητικά τις οικιστικές περιοχές από πλημμύρες. Ιδιαίτερη μέριμνα θα πρέπει να δοθεί στη συντήρηση των υφιστάμενων έργων και στη διενέργεια καθαρισμών της κοίτης ρεμάτων και χειμάρρων από φερτά υλικά. Επίσης θα πρέπει να πραγματοποιούνται καθαρισμοί σε τακτά διαστήματα των τεχνικών έργων κατά μήκος της σιδηροδρομικής γραμμής τα οποία φράσσονται λόγω στερεοπαροχών. Ακόμη προτείνεται τακτικός καθαρισμός της περιμετρικής τάφρου Σάλπης, η οποία λειτουργεί ως αποδέκτης των ομβρίων του οικισμού, προκειμένου να αποφευχθούν πλημμυρικά φαινόμενα.

Ελλείψεις αντιπλημμυρικών έργων εντοπίζονται στους οικισμούς Αμβροσίας, Παλλαδίου και Μικρού Παλλαδίου. Προτείνεται επιπλέον η σύνταξη πράξης οριοθέτησης/διευθέτησης του ρέματος του Κοππερού στο τμήμα του εντός του οικισμού, προκειμένου να βελτιωθεί η αντιπλημμυρική προστασία της περιοχής, σύμφωνα με τις διατάξεις των Ν.880/1979, Ν.3010/2002 και του Π.Δ. 696/1974 και ανάδειξή του ως χώρου πρασίνου – αναψυχής σύμφωνα με τις προβλέψεις του ισχύοντος Γ.Π.Σ.

Απορρίμματα

Η διαχείριση των απορριμμάτων στο δήμο Ιάσμου πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ΠΕΣΔΑ Αν Μακεδονίας – Θράκης, το οποίο κυρώθηκε με την ΚΥΑ Αριθμ. οικ. 61076/5267 – ΦΕΚ4123Β/21.12.2016. Η εκπόνηση τοπικού σχεδίου διαχείρισης απορριμμάτων, σύμφωνα πάντα με τις κατευθύνσεις του περιφερειακού σχεδιασμού, θα συμβάλλει στην βέλτιστη διαχείριση των απορριμμάτων του δήμου.

Επισημαίνεται ότι μετά την πρόσφατη τροποποίηση του εγκεκριμένου ΕΣΔΑ/2020, με την Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου 5/18-4-2023 (ΦΕΚ 94Α/2023), "προκειμένου να καταστεί ευχερέστερη η εφαρμογή του, να διευκολυνθεί η χρηματοδότηση των απαιτούμενων έργων και να εξασφαλισθεί παράλληλα μεγαλύτερος βαθμός ευελιξίας στη διαχείριση αστικών αποβλήτων", ενδέχεται να ακολουθήσουν ανάλογες τροποποιήσεις και στο ΠΕΣΔΑ Αν Μακεδονίας – Θράκης.

Ηλεκτροδότηση

Το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, καλύπτει με επάρκεια τις ανάγκες ηλεκτροδότησης των οικισμών του Δήμου Ιάσμου.

Τηλεπικοινωνίες

Το τηλεπικοινωνιακό δίκτυο, καλύπτει ικανοποιητικά τις απαιτούμενες ανάγκες του πληθυσμού. Πραγματοποιούνται συνεχείς επεκτάσεις, κυρίως των ευρυζωνικών δικτύων (οπτικές ίνες), ώστε να καλυφθεί το σύνολο του δήμου με δυνατότητα συνδέσεων υψηλών ταχυτήτων.

Προβλήματα εντοπίζονται στον εκσυγχρονισμό των δικτύων πρόσβασης και στην εισαγωγή των ευρυζωνικών δικτύων ειδικότερα στους μικρότερους οικισμούς του δήμου. Σε κάποιους από τους μικρούς οικισμούς δεν υπάρχει συνδεσιμότητα και οι τηλεπικοινωνιακές ανάγκες καλύπτονται αποκλειστικά από κινητή τηλεφωνία.

Αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών

Αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο ότι για την περιοχή του δήμου Ιάσμου δεν έχουν καταρτιστεί εξειδικευμένα σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών, με εξαίρεση το Σχέδιο Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών εξαιτίας Δασικών Πυρκαγιών (έκδοση 2020, ΑΔΑ: ΨΡΗΘΩΡΧ-21Θ) με την κωδική ονομασία «Ιόλαος». Προτείνεται η άμεση κατάρτιση των σχεδίων αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών για εκδήλωση σεισμών, πλημμυρικών φαινομένων και χιονοπτώσεων - παγετού, τα οποία θα εξειδικεύσουν σε επίπεδο δήμου τα αντίστοιχα εθνικά και περιφερειακά σχέδια.

A.6.3.4 Αξιολόγηση κινητικότητας, προσβασιμότητας και δικτύων μεταφορών

Τα οδικά δίκτυα των οικισμών του δήμου διαμορφώθηκαν χωρίς σχεδιασμό, ακολουθώντας την χωρική εξάπλωση της οικιστικής ανάπτυξης. Αποτέλεσμα αυτής της διαμόρφωσης είναι η ακανόνιστη μορφή των οδικών δικτύων, με εξαίρεση κάποια τμήματα που αφορούν τις περιοχές που αναπτύχθηκαν υπό καθεστώς οργανωμένου πολεοδομικού σχεδιασμού (διατάγματα ρυμοτομίας ή διανομές οικοπέδων). Η

ακανόνιστη διάρθρωση του δικτύου δε διευκολύνει την κινητικότητα οχημάτων και πεζών, ωστόσο οι υφιστάμενες μικρές ροές διαχειρίζονται επαρκώς από το υπάρχον οδικό δίκτυο.

Στη φάση της ανάλυσης καταγράφηκε έλλειψη πεζοδρομίων και διαβάσεων πεζών σε πολλά τμήματα του οδικού δικτύου των οικισμών και έλλειψη πεζοδρόμων. Λόγω των ελλείψεων αυτών δημιουργούνται περιορισμοί στην κινητικότητα των πεζών.

Όσον αφορά τεχνικές υποδομές για την διευκόλυνση της κίνησης ΑΜΕΑ δεν εντοπίστηκαν στους οικισμούς του δήμου.

Η διέλευση της σιδηροδρομικής γραμμής εντός του οικιστικού ιστού στον Ίασμο και τον Πολύανθο, διαταράσσει την συγκοινωνιακή τους συνέχεια μη επιτρέποντας την πλήρη ενοποίηση του εσωτερικού οδικού δικτύου των οικισμών. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του Κέντρου Υγείας Ίασμου όπου η σύνδεση της υγειονομικής μονάδας με τον πυρήνα του οικισμού αποκόπτεται λόγω της διέλευσης της σιδηροδρομικής γραμμής. Ως εκ τούτου είναι επιβεβλημένη η ταχεία προώθηση της προγραμματιζόμενης σιδηροδρομικής παράκαμψης του οικισμού από Νότο (αφορά και τον οικισμό Πολύανθο).

Συνολικά για την ποιότητα του εσωτερικού δημοτικού οδικού δικτύου διαπιστώθηκε ότι:

- Τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά του, χρήζουν βελτίωσης σε αρκετά τμήματα του.
- Στους μικρούς βόρειους οικισμούς το οδικό δίκτυο είναι χωμάτινο, παρουσιάζοντας σημαντικά ζητήματα προσπελασιμότητας, ιδιαίτερα κατά τους χειμερινούς μήνες και σε περιόδους έντονων βροχοπτώσεων. Στους υπόλοιπους οικισμούς το υλικό του οδοστρώματος ποικίλει (άσφαλτος, σκυρόδεμα, χαλίκι).
- Η φθορά του τάπητα είναι εμφανής σε αρκετά τμήματα του εσωτερικού οδικού δικτύου, με αποτέλεσμα να προκαλείται καταπόνηση των οχημάτων.
- Εντοπίζονται προβλήματα που αφορούν ελλείψεις σημάτων και φωτισμού.
- Χρειάζεται κατασκευή των απαραίτητων τεχνικών έργων για την αποστράγγιση των όμβριων υδάτων και την προστασία από εισροή φερτών υλικών επί των οδών.

Προτείνεται η επιτάχυνση της υλοποίησης των προβλέψεων του εγκεκριμένου Γ.Π.Σ. Ίασμου που αφορούν:

- Προώθηση σημειακών παρεμβάσεων και ρυθμίσεων στο οδικό δίκτυο στα πλαίσια ευρύτερων πολεοδομικών παρεμβάσεων, με έμφαση στον κεντρικό

πυρήνα (πεζοδρομήσεις μικρού μήκους, κοινόχρηστοι χώροι, πλατείες κλπ) στον οικισμό της Γαλήνης, του Μωσαϊκού, της Αμβροσίας, του Παλλάδιου – Μικρού Παλλάδιου, της Σάλπης και του Γλυκονερίου.

- Συντήρηση των οδοστρωμάτων και κατασκευή πεζοδρομίων (όπου είναι εφικτό, μέσω και μονοδρομήσεων λόγω του μικρού πλάτους) των οδών των οικισμών του Ιάσμου, του Κοπτερού, της Γαλήνης, του Μωσαϊκού, της Αμβροσίας, του Παλλάδιου – Μικρού Παλλάδιου, της Σάλπης και του Γλυκονερίου.
- Οργάνωση ενός βασικού δικτύου πεζοδρόμων στους οικισμούς του Ιάσμου και του Κοπτερού
- Διαμόρφωση ενός δρόμου περιπάτου και δίκτυο ποδηλατοδρόμου που θα συνδέει το παραδοσιακό τμήμα του οικισμού του Ιάσμου με τη Ρωμαϊκή γέφυρα.

Επιπλέον προτείνεται:

- Προώθηση σημειακών παρεμβάσεων και ρυθμίσεων στο οδικό δίκτυο στα πλαίσια ευρύτερων πολεοδομικών παρεμβάσεων, με έμφαση στον κεντρικό πυρήνα (πεζοδρομήσεις μικρού μήκους, κοινόχρηστοι χώροι, πλατείες κλπ) στο σύνολο των οικισμών του δήμου
- Συντήρηση των οδοστρωμάτων και κατασκευή πεζοδρομίων (όπου είναι εφικτό, μέσω και μονοδρομήσεων λόγω του μικρού πλάτους) των οδών του συνόλου των οικισμών.
- Παρεμβάσεις βελτίωσης προσβασιμότητας των ΑΜΕΑ, σε πλατείες και κοινόχρηστους χώρους των οικισμών του δήμου.
- Διερεύνηση κυκλοφοριακής ρύθμισης με δημιουργία ισόπεδης διάβασης, επί της σιδηροδρομικής γραμμής στην περιοχή Κέντρου Υγείας Ιάσμου (μέχρι την υλοποίηση της προγραμματιζόμενης σιδηροδρομικής παράκαμψης του οικισμού).
- Βελτίωση των σημάνσεων και του φωτισμού του εσωτερικού οδικού δικτύου.

A.6.4. Αξιολόγηση θεσμοθετημένου χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού

A.6.4.1 Έλεγχος ανάγκης αναθεώρησης ή τροποποίησης για ομογενοποίηση / συντονισμό, και άμβλυση συγκρούσεων δομικού χωροταξικού χαρακτήρα

Ο θεσμοθετημένος χωροταξικός σχεδιασμός στην περιοχή μελέτης περιλαμβάνει το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο της ΔΕ Ιάσμου (τότε Δήμου) το οποίο εγκρίθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 2508/1997, με την υπ' αριθμ. 493/ΑΑΠ/19-11-2010 (ΦΕΚ 54893/5733/27-9-2010) Απόφαση της Γενικής Γραμματέα Περιφέρειας ΑΜΘ. Το ΓΠΣ καθόρισε χρήσεις γης στον εξωοικιστικό χώρο μέσω προσδιορισμού οικιστικών υποδοχέων (υφιστάμενων και νέων), Ζώνης Βιοτεχνίας (ΒΙΟΠΑ), Περιοχών Ειδικής Προστασίας (ΠΕΠ) και Περιοχών Ελέγχου και Περιορισμών Δόμησης (ΠΕΠΔ). Οι επισημάνσεις που μπορούν να γίνουν σχετικά με την ανάγκη αναθεώρησης επιμέρους ρυθμίσεων του ΓΠΣ αφορούν τα ακόλουθα σημεία:

- Ο πληθυσμός της ΔΕ Ιάσμου προβλεπόταν να ακολουθήσει αυξητική πορεία και να ανέλθει το 2020 σε 8.750 μόνιμους κατοίκους και 1.138 εποχιακούς. Η τάση αυτή δεν επαληθεύτηκε, καθώς βάσει της Απογραφής του 2021 ο μόνιμος πληθυσμός της Δημοτικής Ενότητας είναι μόλις 4.974 κάτοικοι.
- Οι χρήσεις γης που ισχύουν εντός των εκτάσεων του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης οι οποίες εμπίπτουν στη ΔΕ Ιάσμου υιοθετούνται με ακόμη μεγαλύτερους περιορισμούς στις επιμέρους ζώνες ΠΕΠ και ΠΕΠΔ του ΓΠΣ. Ειδικά στη Ζώνη ΠΕΠΔ 1 απαλείφονται α) οι Υπεραγορές, β) τα Εμπορικά Κέντρα, γ) οι Εγκαταστάσεις Χονδρικού Εμπορίου, δ) οι Βιομηχανικές – Βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, ε) τα Πρατήρια Καυσίμων, στ) τα Αιολικά Πάρκα, ζ) οι Νοσοκομειακές εγκαταστάσεις / Κλινικές και η) οι Οργανωμένοι Χώροι Διάθεσης Αδρανών Υλικών, ενώ περιορίζεται η μέγιστη δυναμικότητα των κύριων και μη κύριων Τουριστικών Καταλυμάτων και εγκαταστάσεων Ειδικής Τουριστικής Υποδομής από 500 σε 200 κλίνες και των Ξενώνων / Κατασκηνώσεων από 500 σε 100 άτομα. Παράλληλα, για το σύνολο των ζωνών ΠΕΠ και ΠΕΠΔ έχει απαλειφθεί η ρύθμιση βάσει της οποίας δύναται να πραγματοποιείται *«...η απόληψη φερτών υλών σε συγκεκριμένους χώρους από τις κοίτες και τις εκβολές ποταμών και παραποτάμιων διαπλάσεων»*.

- Οι πρόσθετοι αυτοί περιορισμοί είναι σκόπιμο να επανεξεταστούν, καθώς, αφενός έχουν παρέλθει ήδη 13 έτη από τη θεσμοθέτηση του ΓΠΣ, αφετέρου η καταγραφείσα πληθυσμιακή συρρίκνωση των οικισμών που βρίσκονται εντός του Εθνικού Πάρκου εκτιμάται ότι σε ένα βαθμό ήταν αποτέλεσμα και της αυστηροποίησης του πλαισίου για τις επιτρεπόμενες παραγωγικές δραστηριότητες. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό και με την απαγόρευση απόληψης φερτών υλών από τις κοίτες ποταμών, ενδέχεται να συνέβαλλε στη συσσώρευση μονάδων παραγωγής αδρανών υλικών εκτός των ορίων του ΓΠΣ (συγκεκριμένα, νότια του Πολύανθου), με αποτέλεσμα την υποβάθμιση του τοπίου της περιοχής. Επιπλέον, έχει μεσολαβήσει το έτος 2018 η αναθεώρηση του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου ΑΜΘ, το οποίο για τις περιοχές εντός του ΕΠΑΜΘ φαίνεται πως προκρίνει (υπό προϋποθέσεις) την ανάπτυξη τουριστικών εγκαταστάσεων εντός των οικισμών ή σε μέγιστη απόσταση 500μ. από τα όριά τους με σκοπό την προώθηση της ήπιας μορφής τουριστικής δραστηριότητας.
- Δεν έχει προχωρήσει η υλοποίηση της Ζώνης Βιοτεχνίας (ΒΙΟΠΑ), του Κέντρου Ενημέρωσης Πειραματικής Εφαρμογής και Προώθησης βιολογικών καλλιεργειών και κτηνοτροφίας (ΚΕΠΕΠ), της Ζώνης Εμπορευματικού Σταθμού Αυτοκινήτων (ΖΕΣ) και του Εμπορικού Κέντρου. Απαιτείται η επανεξέταση της αναγκαιότητας δημιουργίας τους, αν και τόσο το ΒΙΟΠΑ, όσο και η ΖΕΣ προωθούνται πλέον (ως ανάγκες) και από το αναθεωρημένο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο της Περιφέρειας ΑΜΘ.
- Ειδικά όσον αφορά στο ΒΙΟΠΑ, η ύπαρξη ιδιωτικών ιδιοκτησιών εντός των ορίων του ενδέχεται να επιφέρει περιορισμούς στη δόμηση, ενώ το μέγεθός του ενδεχομένως να είναι ανεπαρκές για την κάλυψη των αναγκών σε βιοτεχνικές μονάδες και επαγγελματικά εργαστήρια για το σύνολο του Δήμου, ειδικά εφόσον εκτιμηθεί πως είναι σκόπιμο να επιτραπεί και η λειτουργία μονάδων μέσης όχλησης (οι οποίες βάσει του ΓΠΣ απαγορεύονται τόσο στο ΒΙΟΠΑ, όσο και σε πολύ μεγάλη έκταση της ΔΕ Ιάσμου). Το μέγεθος των 50 περίπου στρεμμάτων περιορίζεται έτι περαιτέρω και από την παρουσία κατοικιών (οι οποίες βάσει μεταβατικών διατάξεων προβλέπεται να διατηρηθούν).
- Αντίστοιχα, για τη ΖΕΣ, το Εμπορικό Κέντρο και το ΚΕΠΕΠ απαιτείται να επαναξιολογηθούν οι επιπτώσεις των περιορισμών που τίθενται από την εγγύς παρουσία οδικών αξόνων, των γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος υψηλής τάσης και των αγωγών μεταφοράς φυσικού αερίου, όπως επίσης και η δυνατότητα χωροθέτησής τους στις συγκεκριμένες θέσεις υπό το πρίσμα των ζητημάτων που έχουν εγερθεί από την πρόσφατη (Φεβρουάριος 2023) Απόφαση του Συμβουλίου

- της Επικρατείας για την εκτός σχεδίου δόμηση (απαίτηση ύπαρξης προσώπου σε δρόμο χωρίς να αρκεί μόνον το ελάχιστο εμβαδό της ιδιοκτησίας).
- Δεν έχει προχωρήσει η οριοθέτηση της Περιοχής Φυσικού Κάλλους των Θρακικών Μετεώρων, κοντά στον εγκαταλελειμμένο οικισμό Αστραία.
 - Έχουν οριστεί ως Φυσικοί Βοσκότοποι διάσπαρτες εκτάσεις, τόσο στον ορεινό, όσο και στον πεδινό χώρο, χωρίς να είναι σαφές από ποια διαδικασία έχει προκύψει η χωροθέτησή τους, αλλά και πώς θα εξυπηρετήσουν τις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις που βρίσκονται σε μεγάλη απόσταση από αυτές.
 - Δεν έχει ληφθεί μέριμνα για τη μετεγκατάσταση των κτηνοτροφικών μονάδων οι οποίες συνήθως εντοπίζονται σε μεγάλες συγκεντρώσεις και σε μικρή απόσταση από τους οικισμούς.
 - Δεν έχει προχωρήσει η δημιουργία των προτεινόμενων θέσεων / υποδομών αναψυχής και οικοτουρισμού που περιλαμβάνουν, στην παραλίμνια περιοχή: α) οδό πρόσβασης στη λίμνη Βιστωνίδα, β) παρατηρητήριο πουλιών, γ) παρόχθιο μονοπάτι και δ) σκάλα επιβίβασης σε βάρκες, και στην ορεινή περιοχή α) θέσεις θέας, β) χώρους αναψυχής, γ) χώρο κατασκήνωσης στο Πολύαρνο και δ) μονοπάτια / δρόμους για πρόσβαση σε σημεία περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος
 - Έχει δημιουργηθεί Ορεινό Καταφύγιο στο Πολύαρνο αλλά η μη αναβάθμιση – ασφαλτόστρωση του δασικού οδικού δικτύου δημιουργεί δυσχέρειες πρόσβασης και αποθαρρύνει τη χρήση του Καταφυγίου από τους επισκέπτες.
 - Οι προβλεπόμενες νέες χαράξεις για την οδική παράκαμψη του Ιάσμου και του Κοπτερού δεν έχουν υλοποιηθεί και θα πρέπει να εκτιμηθεί εκ νέου η (αμφίβολη) σκοπιμότητά τους δεδομένων και των προβλημάτων που θα προκληθούν (υψηλό κόστος απαλλοτριώσεων, διαγώνιες τομές αγροτεμαχίων, διπλή διασταύρωση με τη νέα χάραξη της σιδηροδρομικής γραμμής, απαίτηση για αλλαγή χάραξης της σιδηροδρομικής γραμμής νότια του Κοπτερού) όπως και η μη υλοποιημένη οδική σύνδεση μεταξύ Διαλαμπής και Σάλπης. Ομοίως τίθεται θέμα σκοπιμότητας, μετά και την κατακόρυφη μείωση της οδικής κυκλοφορίας στην Εθνική Οδό 2 (Κομοτηνή – Ξάνθη μέσω Πόρτο Λάγους), και για την προτεινόμενη κατασκευή ανισόπεδου κόμβου για τη σύνδεση της οδού με την Αμβροσία.
 - Έχει περατωθεί σε μεγάλο βαθμό η αντικατάσταση του δικτύου ύδρευσης ενώ έχει προχωρήσει η κατασκευή της προβλεπόμενης Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) για την εξυπηρέτηση των οικισμών Ιάσμου, Κοπτερού και Διαλαμπής, αλλά σε διαφορετική θέση από την υποδειχθείσα στο ΓΠΣ.

Από τα ανωτέρω διαφαίνεται πως ο βαθμός εφαρμογής των ρυθμίσεων χωροταξικού χαρακτήρα του ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου είναι μάλλον χαμηλός, καθώς καταγράφεται η μη υλοποίηση των περισσότερων προβλέψεων που αφορούν σε μεταφορικές υποδομές, υποδομές προώθησης εναλλακτικών μορφών τουρισμού και δημιουργία ζωνών υποδοχής δραστηριοτήτων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα. Κάποιες από τις προβλεπόμενες παρεμβάσεις απαιτείται να επανεξεταστούν ως προς τη σκοπιμότητα, το μέγεθος και τη θέση τους ενώ ταυτόχρονα καθίσταται αναγκαία η αντιμετώπιση φαινομένων που αφορούν συγκρούσεις χρήσεων γης (π.χ. εγγύτητα κτηνοτροφικών μονάδων με οικισμούς), αλλά και η εκ νέου αξιολόγηση των επιτρεπόμενων χρήσεων, σε σχέση με τις αντίστοιχες που προβλέπονταν αρχικά εντός του ΕΠΑΜΘ.

Πρόσθετη απαίτηση αναθεώρησης / επανεξέτασης των επιμέρους προβλέψεων του ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου προκύπτει λόγω της αναθεώρησης του Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου (ΠΧΠ) της Περιφέρειας ΑΜΘ η οποία έλαβε χώρα το 2018 με την υπ' αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΧΩΡΣ/68605/1092/12-10-2018 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 248/ΑΑΠ/2018). Οι κατευθύνσεις που καθορίζει το ΠΧΠ για την περιοχή μελέτης αφορούν τις ακόλουθες χωρικές ενότητες²¹² (οι οποίες σε γενικές γραμμές συμπίπτουν ως προς τον χαρακτήρα τους με τις αντίστοιχες, και προγενέστερες χρονικά, ρυθμίσεις ως προς τις επιμέρους ζώνες και χρήσεις γης που ισχύουν βάσει του ΓΠΣ):

- Την πεδινή περιοχή της ΔΕ Ιάσμου, η οποία περιλαμβάνεται στις χωρικές ενότητες έντονης γεωργικής ανάπτυξης.
- Το σύνολο της ΔΕ Ιάσμου, η οποία περιλαμβάνεται στις χωρικές ενότητες ανάπτυξης κτηνοτροφίας.
- Την ορεινή περιοχή της ΔΕ Ιάσμου, η οποία περιλαμβάνεται στις χωρικές ενότητες συνδυασμένης οικοανάπτυξης.
- Την περιοχή του Εθνικού Πάρκου Ανατολικής Μακεδονίας- Θράκης εντός της ΔΕ Ιάσμου, η οποία περιλαμβάνεται στις χωρικές ενότητες παράκτιας οικοανάπτυξης.
- Την περιοχή κατά μήκος του άξονα Ιάσμος – Κομοτηνή, η οποία περιλαμβάνεται στις χωρικές ενότητες μεταποιητικής δραστηριότητας.

²¹² Εκτενέστερη παρουσίαση των οποίων έχει πραγματοποιηθεί στην ενότητα Α.5.2.3 της παρούσας μελέτης.

Προκειμένου να υπάρξει εναρμόνιση του υφιστάμενου χωροταξικού σχεδιασμού με τις ανωτέρω κατευθύνσεις θα πρέπει να προωθηθούν ενέργειες όπως:

- Η λήψη μέτρων για την ορθή οργάνωση της κτηνοτροφικής δραστηριότητας, όπως η θεσμοθέτηση οργανωμένων υποδοχέων για την εγκατάσταση (αλλά και μετεγκατάσταση από περιοχές πλησίον οικισμών) των κτηνοτροφικών μονάδων, π.χ. με τη χρήση του εργαλείου των Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ) του Ν. 2742/1999.
- Η βελτίωση της προσβασιμότητας στην ορεινή περιοχή της ΔΕ Ιάσμου μέσω της αναβάθμισης του υφιστάμενου οδικού δικτύου προωθώντας έτσι την επισκεψιμότητα και εν τέλει την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του ορεινού χώρου μεταξύ των όμορων ορεινών περιοχών της ΠΑΜΘ (περιλαμβάνοντας και την προβλεπόμενη από το ΠΧΠ κατασκευή της οδού σύνδεσης Ιάσμου και Εχίνου).
- Η επανεξέταση των απαγορεύσεων για τη δημιουργία βιοτεχνικών τουλάχιστον μονάδων στο μεγαλύτερο ποσοστό της πεδινής έκτασης της ΔΕ Ιάσμου, προκειμένου να προωθηθεί η επιζητούμενη από το ΠΧΠ καθετοποίηση της παραγωγής του πρωτογενούς τομέα (π.χ. ίδρυση μονάδων υδατοκαλλιεργειών στη λίμνη Βιστωνίδα και των εγκαταστάσεων επεξεργασίας των προϊόντων τους).
- Η επανεξέταση των αυστηρότερων ρυθμίσεων που εισήγαγε το ΓΠΣ σε σχέση με τις αντίστοιχες της ΚΥΑ του ΕΠΑΜΘ αναφορικά με τον αριθμό των κλινών και εξυπηρετούμενων ατόμων για τα κύρια και μη κύρια τουριστικά καταλύματα, τις εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής και τους ξενώνες / κατασκηνώσεις, καθώς και των κατευθύνσεων του ΠΧΠ σχετικά με την (αυξημένη σε σχέση με το ΓΠΣ, από 8 σε 15 στρέμματα) αρτιότητα των οικοπέδων όπου θα κατασκευαστούν οι σχετικές υποδομές, αλλά και της θέσπισης μέγιστης πυκνότητας κλινών/στρέμμα. Τα ανωτέρω θα πρέπει να εξεταστούν βεβαίως και υπό το πρίσμα της περιορισμένης διαθεσιμότητας κατάλληλων εκτάσεων εντός του Δήμου, καθώς το μεγαλύτερο μέρος του καταλαμβάνεται από δασικές περιοχές, προστατευόμενες περιοχές και αρδευόμενη γεωργική γη, ενώ η παρουσία μεταφορικών και ενεργειακών υποδομών και δικτύων, πλήθους ποταμών και υδατορεμάτων και περιοχών αρχαιολογικού ενδιαφέροντος επιτείνει ακόμη περισσότερο το πρόβλημα της εύρεσης διαθέσιμης γης.
- Η διατήρηση της πρόβλεψης για τη δημιουργία ΒΙΟΠΑ, καθώς η σχετική ζώνη περιλαμβάνεται τόσο στο ΓΠΣ όσο και στο αναθεωρημένο Περιφερειακό Πλαίσιο, έχοντας ωστόσο υπόψη ότι ενδεχόμενη αναθεώρηση της θέσης και έκτασής του θα πρέπει να διατηρεί τη μικρή απόσταση από το σιδηροδρομικό δίκτυο (συνεκτιμώντας και τη δρομολόγηση της νέας χάραξης της σιδηροδρομικής γραμμής μεταξύ Ιάσμου και Πολύανθου).

Τέλος, συμπληρώσεις και επικαιροποιήσεις των θεσμικών ρυθμίσεων του υφιστάμενου χωροταξικού σχεδιασμού δύνανται να προκύψουν και εξαιτίας της κατασκευής έργων υποδομής με επίδραση στις επιτρεπόμενες χρήσεις γης της εγγύς περιοχής τους, όπως η κατασκευή του αγωγού ΤΑΡ, παράλληλα με τον αγωγό του εθνικού συστήματος διανομής φυσικού αερίου (με αποτέλεσμα τη διεύρυνση των ζωνών δουλείας και των απαγορεύσεων / περιορισμών δόμησης).

A.6.4.2 Έλεγχος εφαρμογής του πολεοδομικού σχεδιασμού

*Επισημάνσεις - προβλήματα εφαρμοσιμότητας του ισχύοντος ΓΠΣ της ΔΕ
Ιάσμου.*

Στην παρούσα ενότητα παρατίθενται συγκεντρωτικά οι ρυθμίσεις εκείνες του ισχύοντος ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου που αφορούν το πολεοδομικό σκέλος της μελέτης και εκτιμάται ότι θα πρέπει να επανεξεταστούν, στα πλαίσια της μελέτης:

- α) με συνεκτίμηση των ετών που έχουν μεσολαβήσει από την έγκρισή του και την πάροδο του έτους – στόχου του,
- β) με επανόρθωση τυχόν προτάσεων που βασίστηκαν σε εσφαλμένα ή ελλιπή δεδομένα.
- γ) υπό το πρίσμα των κατευθύνσεων του νέου (μεταγενέστερου) Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΦΕΚ 248ΑΑΠ/2018), που αποτελεί τον άμεσο υπερκείμενο σχεδιασμό,

Σχετικά με την πολεοδομική οργάνωση των οικισμών:

Για τους οικισμούς Ιάσμου, Κοπτερού, Αμβροσίας, Σάλπης, Παλλάδιου - Μικρού Παλλάδιου προβλέφθηκαν επεκτάσεις και πολεοδόμηση στο σύνολό τους.

Για τους οικισμούς Γαλήνης, Διαλαμπής, Μωσαϊκού και Γλυκονερίου προτάθηκε η εκπόνηση πολεοδομικής μελέτης μόνο στον κεντρικό πυρήνα τους.

Για τους ορεινούς οικισμούς προτάθηκε η οριοθέτησή τους.

Επιπλέον, προβλέφθηκε η μη εφαρμογή των ΜΣΔ για τους οικισμούς που προβλέπεται να πολεοδομηθούν μέχρι την έγκριση της αντίστοιχης Πολεοδομικής Μελέτης (ΠΜ).

Δημιουργούνται τα κάτωθι προβλήματα:

- α. Με την έγκριση του ΓΠΣ το 2010 προσδιορίστηκαν συγκεκριμένοι και ειδικοί όροι δόμησης²¹³ για όλους τους οικισμούς της Δ.Ε. Ιάσμου. Για όλους τους οικισμούς που πολεοδομούνται υιοθετήθηκε για τη δόμηση, μέχρι την έγκριση της κάθε προτεινόμενης ΠΜ, η εφαρμογή των προϊσχυουσών τότε διατάξεων²¹⁴, ενώ δεν υπήρξε αντίστοιχη ρητή αναφορά για όσους οικισμούς ή τμήματά τους δεν πολεοδομούνται, με συνέπεια να μην είναι απολύτως σαφές αν και σ' αυτούς έχουν εφαρμογή επίσης οι προϊσχύουσες διατάξεις παράλληλα με τον ΜΣΔ που θεσπίστηκε με το ΓΠΣ ή αν ισχύει μόνο ο ΜΣΔ²¹⁵.

Ένα χρόνο αργότερα από την έγκριση του ΓΠΣ, εκδόθηκε το ΠΔ της 4-11-2011 (ΦΕΚ 289ΑΑΠ) με το οποίο τροποποιήθηκαν οι γενικοί όροι δόμησης των οικισμών κάτω των 2000 κατοίκων.

Γεννάται ο κάτωθι προβληματισμός ως προς την ισχύ των όρων δόμησης:

Με βάση τις μεταβατικές προβλέψεις του ΓΠΣ για τους οικισμούς που θα πολεοδομηθούν, δεδομένου ότι το ΓΠΣ παρέχει ειδικές διατάξεις δόμησης για τη συγκεκριμένη περιοχή μελέτης οι οποίες προέκυψαν λαμβανομένων υπόψη των γενικών όρων δόμησης που εφαρμόζονταν πανελλαδικά και ίσχυαν πριν απ' αυτό,

ισχύει άραγε η δόμηση που απορρέει από την προϊσχύουσα του ΓΠΣ νομοθεσία, ήτοι μόνο τα ΠΔ της 24-4-1985 και 14-2-1987 που ίσχυαν μέχρι τις 19-11-2010 (ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης έγκρισης του ΓΠΣ) ή ισχύουν οι όροι δόμησης που προέκυψαν και με την εφαρμογή του (μεταγενέστερου της έγκρισης του ΓΠΣ) ΠΔ της 4-11-2011 το οποίο τροποποίησε τις γενικές (και πανελλαδικές) προϊσχύουσες διατάξεις των ανωτέρω ΠΔ του 1985 και 1987;

- β. Ως συνέχεια του ανωτέρω προβληματισμού, η πρόβλεψη πολεοδόμησης μόνο των κεντρικών πυρήνων τεσσάρων οικισμών δημιουργεί σύνθετα και αξεπέραστα προβλήματα, καθώς αφενός τα όρια των δύο περιοχών που δημιουργούνται, όπως υποδεικνύονται στους χάρτες τέμνουν ιδιοκτησίες και κτίρια, αφετέρου η έγκριση του ΓΠΣ δημιούργησε δύο διαφορετικά καθεστώτα εφαρμογής του ΣΔ μεταξύ των δύο τμημάτων του κάθε οικισμού αλλά και εντός των ίδιων των οικοπέδων που τέμνονται από το ανωτέρω όριο, αφού για το κεντρικό τμήμα του οικισμού, σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη που τέθηκε για την ισχύ του ΜΣΔ, ισχύει το προϊσχύσαν ΠΔ της 24-5-1985 (ΦΕΚ 181Δ) όπως τροποποιήθηκε με το ΠΔ της 14-2-1987 (ΦΕΚ 133Δ), ενώ για το υπόλοιπο τμήμα

²¹³ Ανεξάρτητα από τυχόν αστοχίες του ΓΠΣ.

²¹⁴ ΠΔ 24-4-1985 (ΦΕΚ 181Δ) & ΠΔ 14-2-1987 (ΦΕΚ 133Δ).

²¹⁵ Το οποίο και αποτελεί άποψη της ομάδας μελέτης.

των οικισμών ισχύουν τα ίδια παραπάνω ΠΔ με την άμεση όμως και παράλληλη εφαρμογή του ΜΣΔ, με τελικώς εφαρμοζόμενο αυτό που αποδίδει μικρότερη δομήσιμη επιφάνεια στο οικόπεδο²¹⁶.

Ακόμη πιο προβληματική είναι η περίπτωση του ενός εκ των ανωτέρω τεσσάρων οικισμών (Γλυκονέρι) όπου το πρόβλημα διογκώνεται ακόμη περισσότερο σε σημείο που καθίσταται άλυτο, αφού (το ΓΠΣ) δεν έλαβε καθόλου υπόψη, τόσο τις υπάρχουσες συμπληρωματικές διανομές του οικισμού, όσο -και το κυριότερο- την προϋπάρχουσα πολεοδομική μελέτη που εγκρίθηκε με την ΑΝΡ 2006/8-5-1989 (ΦΕΚ 332Δ).

Εκτός των ανωτέρω, για το Γλυκονέρι υφίσταται το παράδοξο να διέρχεται στα δυτικά του εγκεκριμένου σχεδίου του η Ε.Ο. 2, Ξάνθης – Κομοτηνής, χωρίς να έχει προηγηθεί κάποια τροποποίηση ρυμοτομίας και πιθανά ούτε απαλλοτρίωση (εφόσον είναι ιδιωτικές) των αντίστοιχων εκτάσεων.

- γ. Πρόκειται να μειωθεί υπέρμετρα, πέραν του 50%, με την έγκριση της μελλοντικής ΠΜ, ο ισχύον σήμερα ΣΔ του οικισμού Μικρού Παλλάδιου, από τον ισχύοντα βάση του ΠΔ της 2-3-1981 (0,8 και άνω) στο 0,4 του ΓΠΣ. Η συγκεκριμένη ρύθμιση είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι ο υφιστάμενος δομημένος στο σύνολό του οικισμός αντιμετωπίζεται, αναίτια, όμοια με την αδόμητη περιοχή της επέκτασης που βρίσκεται μεταξύ του Παλλάδιου και Μικρού Παλλάδιου. Εκτιμάται ότι πρέπει να υπάρξει μέριμνα για επαναφορά του ΣΔ στα ισχύοντα μέχρι σήμερα.

Αντίστροφη και αναίτιολογητη εικόνα παρουσιάζει το Κοπτερό όπου για τον υφιστάμενο οικισμό αποδίδεται ΜΣΔ 0,71 ενώ για την αδόμητη επέκταση 0,74.

Επιπλέον, παρατηρείται το παράδοξο ή έστω ασυνήθιστο και ομοίως αναίτιολογητο (τουλάχιστον με βάση την υφιστάμενη κατάσταση), οι ΜΣΔ του υφιστάμενου οικισμού Κοπτερού (0,70), Αμβροσίας (1,0), Σάλπης (0,83) και Διαλαμπής (0,80), να είναι μεγαλύτεροι του Ιάσμου (0,66) ο οποίος είναι ο μεγαλύτερος, πιο συνεκτικός και δομημένος οικισμός της ΔΕ Ιάσμου.

Τέλος, ειδικά για το Γλυκονέρι υφίσταται και το παράδοξο να έχει εγκριθεί κατεύθυνση για πολεοδόμηση μόνο του πυρήνα του οικισμού, παρότι είχε ληφθεί υπόψη ότι προϋπήρχε η (αρχική) διανομή του Υπ. Γεωργίας (που ως γνωστόν επέχει ισχύ σχεδίου πόλης (ΝΔ 3958/1959, άρθρο 19).

²¹⁶ ή ότι προκύπτει ως απάντηση επί του ερωτήματος που τίθεται με το α.

- δ. Προτείνεται επέκταση στα βορειοανατολικά και νότια του Ιάσμου σε περιοχές που εφάπτονται με υφιστάμενα κοιμητήρια. Με βάση την ισχύουσα νομοθεσία, η ένταξη σε σχέδιο προϋποθέτει την τήρηση απόστασης τουλάχιστον 250μ. από τον εν λόγω χώρο ή τη σύνταξη ειδικής υδρογεωλογικής μελέτης προκειμένου να εξετασθεί η δυνατότητα μείωσης της ανωτέρω απόστασης. Στην απόφαση έγκρισης του ΓΠΣ μνημονεύεται η 46/2009 απόφαση Νομαρχιακού Συμβουλίου Ν. Ροδόπης περί της ισχύος της μείωσης της απόστασης αυτής στα 20μ. για το οικισμό του Ιάσμου, κάτι το οποίο ωστόσο δεν επιβεβαιώνεται από το Δήμο. Στην περίπτωση που δεν έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία μείωσης της απόστασης πολεοδόμησης από τα κοιμητήρια θα απαιτηθεί, είτε να τηρηθεί (κατά την πολεοδόμηση) η προβλεπόμενη απόσταση των 250μ. (που θα συνεπάγονταν περιορισμό της προβλεπόμενης εγκεκριμένης επέκτασης), είτε να συνταχθεί και να εγκριθεί η αντίστοιχα προβλεπόμενη υδρογεωλογική μελέτη (που θα μπορούσε να οδηγήσει σε σημαντικό περιορισμό της ανωτέρω -κατά κανόνα- απόστασης).
- ε. Με την απόφαση ΤΠΠΕ 2976/2-10-1990 (ΦΕΚ 599Δ) καθορίστηκαν τα όρια και όροι και περιορισμοί δόμησης στον οικισμό της Αμβροσίας. Σημειωτέον ο οικισμός διέπεται από σχέδια διανομής (ΑΔ1966 και ΣΔ1970) σε τμήμα του. Στην απόφαση διατυπώνονται ως προς την αρτιότητα τα εξής:
- «.....
1.Εντός των ορίων του οικισμού ισχύουν οι γενικοί όροι δόμησης που προβλέπονται από το 3-5-1985 ΠΔ (ΦΕΚ 191Δ), και αρτιότητα γηπέδου 300τμ.
2. Για το εκτός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου τμήμα (μη συνεκτικό) αρτιότητα 800τμ.
3.....»
- Παραβλέποντας το γεγονός ότι οι δύο ανωτέρω διατάξεις παρουσιάζουν συγκρουσιακά στοιχεία μεταξύ τους, αφού η παρ. 1 ορίζει αρτιότητα 300τμ για το σύνολο της οριοθέτησης χωρίς καμία αναφορά σε συνεκτικό και μη συνεκτικό ενώ στη συνέχεια η παρ. 2 αναφέρεται στο τμήμα εκτός του εγκεκριμένου σχεδίου, νοώντας προφανώς τη διανομή, αποκαλώντας το ως μη συνεκτικό, και ορίζοντας αρτιότητα 800τμ., προβληματίζει ιδιαίτερα το γεγονός ότι μ' αυτόν τον τρόπο ο πραγματικός πιο πυκνοδομημένος πυρήνας του οικισμού εντάσσεται στο μη συνεκτικό τμήμα του οικισμού και άρα στην αρτιότητα των 800τμ. Σε συνέχεια και κατ' αναλογία με τα ανωτέρω, το ΓΠΣ θεσμοθετεί ΣΔ για τη διανομή\εγκεκριμένο σχέδιο 1,0 ενώ για το εκτός διανομής τμήμα

(συμπεριλαμβάνοντας αδόμητες εκτάσεις μαζί με το πιο πυκνοδομημένο τμήμα του οικισμού) 0,5.

- στ. Στους οικισμούς για τους οποίους έχουν καθοριστεί τα όριά τους σε εφαρμογή του ΠΔ 24-4-1985 εντοπίζονται διαφορές της εφαρμογής του ορίου του οικισμού μεταξύ του ΓΠΣ και της παρούσας λόγω σφαλμάτων που έχουν παρεισφρήσει στο πρώτο. Συγκεκριμένα στον οικισμό της Γαλήνης δεν λαμβάνεται υπόψη η ΑΝΠ ΔΠΠ & Τ 5377/27-10-1998 (ΦΕΚ 200Δ/16-3-1999), σύμφωνα με την οποία επεκτάθηκε το όριο του οικισμού στα βορειοδυτικά. Στην Αμβροσία το ΓΠΣ συμπεριέλαβε εσφαλμένα στο όριο του οικισμού τρία υφιστάμενα ΟΤ στα νότια αλλά και κάποιες εκτάσεις στα νοτιοδυτικά του οικισμού. Τέλος, στον οικισμό του Μωσαϊκού κατά την εφαρμογή του ορίου δεν συμπεριέλαβε εκτάσεις στη νοτιοδυτική πλευρά του οικισμού, καθώς φαίνεται να στηρίχθηκε αποκλειστικά και μόνο στην απλή ψηφιοποίηση και μεταφορά του πολυγώνου του ορίου από τον πρωτογενή χάρτη της απόφασης οριοθέτησης, χωρίς να λάβει υπόψη ποιοτικά στοιχεία της θέσης του ορίου που εμπεριέχονται στον εν λόγω χάρτη (πχ θέση ορίου σε συνάρτηση με τα σαφώς απεικονιζόμενα κτίρια που συνεχίζουν να υπάρχουν ως σήμερα).
- ζ. Παρατίθεται στη συνέχεια (αλφαβητικά κατά οικισμό) συγκεντρωτικός πίνακας σημαντικού αριθμού διαφορών των χρήσεων γης που έχουν προκύψει μεταξύ του ΓΠΣ και της υφιστάμενης κατάστασης, η οποία (υφιστάμενη κατάσταση) στις περισσότερες περιπτώσεις ίσχυε και κατά την εκπόνηση του ΓΠΣ αλλά δεν λήφθηκε υπόψη, με συνέπεια να εντοπίζονται αστοχίες και λάθη στον καθορισμό των χρήσεων γης.

Πίνακας Α.6.2: Διαφορές χρήσεων γης

Οικισμός Δ.Ε. Ιάσμου	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο του οικισμού	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Αμβροσία	Γενική Κατοικία		Πλατεία
Αμβροσία	Γενική Κατοικία		Πλατεία
Αμβροσία	Γενική Κατοικία		Κ.Χ.
Αμβροσία	Γενική Κατοικία		Νησίδα Πρασίνου
Αμβροσία	Δεν καταγράφηκε χρήση		Γήπεδο Ποδοσφαίρου
Αμβροσία	Γενική Κατοικία		Παιδική Χαρά
Αμβροσία	Γενική Κατοικία		Χώρος Πρασίνου
Αμβροσία	Περιφερειακό Ιατρείο & Πρόνοια		Περιφερειακό Ιατρείο

Οικισμός Δ.Ε. Ιάσμου	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο του οικισμού	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Αμβροσία	Πολιτισμός		Δημοτικό Σχολείο, Πολιτισμός & Γήπεδο Μπάσκετ
Γαλήνη	Δεν καταγράφηκε χρήση		Γήπεδο Ποδοσφαίρου
Γαλήνη	Γενική Κατοικία		Χώρος Πρασίνου (Νησίδα)
Γαλήνη	Βιοτεχνία, Εργαστήρια Αποθήκες		Κτηνοτροφία
Γαλήνη	Βιοτεχνία, Εργαστήρια Αποθήκες		Ακάλυπτη Έκταση
Γαλήνη	Βιοτεχνία, Εργαστήρια Αποθήκες		Κτηνοτροφία
Γαλήνη	Κοινόχρηστος Χώρος		Παιδική Χαρά & Αποθήκη
Διαλαμπή	Πρόνοια		Κατοικία
Διαλαμπή	Γενική Κατοικία		Χώρος Πρασίνου
Διαλαμπή	Δεν καταγράφηκε χρήση		Γήπεδο Ποδοσφαίρου
Διαλαμπή	Δεν καταγράφηκε χρήση		Παιδική Χαρά
Διαλαμπή	Δεν καταγράφηκε χρήση		Παρεκκλήσι Αγίας Μαρίας
Διαλαμπή	Δεν καταγράφηκε χρήση		Κοιμητήρια
Ίασμος	Πολιτισμός		Κατοικία
Ίασμος	Γενική Κατοικία		Εκκλησία
Ίασμος	Γενική Κατοικία		Κέντρο Υγείας
Ίασμος	Πρόνοια		Κατοικία
Ίασμος	Γενική Κατοικία		Πνευματικό Κέντρο
Ίασμος	Πολιτισμός & Πρόνοια		Κατοικία
Ίασμος	Διοίκηση		Κατοικία
Ίασμος	Πολιτισμός		Κατοικία
Ίασμος	Γενική Κατοικία		Μουσείο
Ίασμος	Γενική Κατοικία		Παιδική Χαρά
Ίασμος	Γενική Κατοικία		Διοίκηση (Δασονομείο)
Ίασμος	Κλειστό Σχολικό Γυμναστήριο		Γήπεδο Ποδοσφαίρου (5x5)
Ίασμος	Διοίκηση		Κατοικία
Ίασμος	Διοίκηση		Κατοικία
Ίασμος	Βιοτεχνία, Εργαστήρια Αποθήκες		Πολιτιστικός Σύλλογος
Ίασμος	Κοιμητήρια		Κατοικία
Ίασμος	Πολιτισμός		Κατοικία
Ίασμος	Δημοτικό Σχολείο		Δημοτικό Σχολείο & Νηπιαγωγείο
Ίασμος	Γενική Κατοικία		Αγροτικό Κτηνιατρείο
Ίασμος	Γενική Κατοικία		Παιδική Χαρά

Οικισμός Δ.Ε. Ιάσμου	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο του οικισμού	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Κοπτερό	Γενική Κατοικία		Νησίδα Πρασίνου
Κοπτερό	Δεν εντοπίζεται		Γήπεδο Μπάσκετ
Κοπτερό	Νηπιαγωγείο		Νηπιαγωγείο & Δημοτικό Μ/Κο Σχολείο
Κοπτερό	Γενική Κατοικία		Παιδική Χαρά
Κοπτερό	Γενική Κατοικία		Παιδική Χαρά
Κοπτερό	Δημοτικό Σχολείο		Κατοικία
Μωσαϊκό	Γενική Κατοικία		Παιδική Χαρά
Μωσαϊκό	Γενική Κατοικία		Δημοτικό Μ/Κο Σχολείο
Μωσαϊκό	Γενική Κατοικία		Δημοτικό Σχολείο
Μωσαϊκό	Δημοτικό Σχολείο		Κατοικία
Μωσαϊκό	Γήπεδο Μπάσκετ		Κατοικία
Γλυκονέρι	Δεν καταγράφηκε χρήση	Κοινόχρηστος Χώρος	Κτηνοτροφία
Γλυκονέρι	Δεν καταγράφηκε χρήση	-	Κοιμητήρια
Γλυκονέρι	Κτηνοτροφία	Κοινόχρηστος Χώρος	Κτηνοτροφία
Γλυκονέρι	Πολιτισμός	Αγροτικό Ιατρείο	Αγροτικό Ιατρείο & Πολιτιστικός Σύλλογος
Γλυκονέρι	Κεντρικές Χρήσεις	Πολιτιστικές Χρήσεις	Αδόμητη Έκταση
Γλυκονέρι	Κεντρικές Χρήσεις/Τοπικό Κέντρο Πόλης & Γενική Κατοικία	Παιδικός Σταθμός	Αδόμητη Έκταση
Γλυκονέρι	Κεντρικές Χρήσεις/Τοπικό Κέντρο Πόλης & Γενική Κατοικία	Πολιτιστικές Χρήσεις & Κ.Χ.	Αδόμητη & Αδιαμόρφωτη Έκταση
Γλυκονέρι	Κεντρικές Χρήσεις/Τοπικό Κέντρο Πόλης & Γενική Κατοικία	Κοινόχρηστος Χώρος	Αδιαμόρφωτη Έκταση
Γλυκονέρι	Κεντρικές Χρήσεις/Τοπικό Κέντρο Πόλης & Γενική Κατοικία	Κτηνιατρείο	Αδόμητη Έκταση
Γλυκονέρι	Δημοτικό Σχολείο & Γήπεδο Μπάσκετ	Δημοτικό Σχολείο	Δημοτικό Σχολείο
Γλυκονέρι	Κεντρικές Χρήσεις	Κοινότητα	Αδόμητη Έκταση
Γλυκονέρι	Κεντρικές Χρήσεις/Τοπικό Κέντρο Πόλης & Χώρος Πρασίνου	Δημοτικό Σχολείο, Πλατεία & Κ.Χ.	Κ.Χ. - Χώρος Πρασίνου
Παλλάδιο	Γενική Κατοικία	Κοινόχρηστος Χώρος	Αδιαμόρφωτη Έκταση
Παλλάδιο	Γενική Κατοικία	Κοινόχρηστος Χώρος	Αδιαμόρφωτη Έκταση
Παλλάδιο	Γενική Κατοικία	Κοινόχρηστος Χώρος	Αδιαμόρφωτη Έκταση
Παλλάδιο	Γενική Κατοικία	Κοινόχρηστος Χώρος	Νησίδα Πρασίνου

Οικισμός Δ.Ε. Ιάσμου	Χρήση γης σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ	Χρήση γης σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο του οικισμού	Χρήση γης με βάση την υφιστάμενη κατάσταση
Παλλάδιο	Γενική Κατοικία	Χώρος για ανέγερση κτιρίων κοινής ωφέλειας	Αδόμητη Έκταση
Παλλάδιο	Εκκλησία, Πολιτισμός & Γήπεδο Μπάσκετ	Σχολείο	Ανενεργό Νηπιαγωγείο (Στεγάζεται Πολιτιστικός Σύλλογος) & Δημοτικό Μ/Κο Σχολείο
Παλλάδιο	Γενική Κατοικία	Εκκλησία	Εκκλησία
Παλλάδιο	Δημοτικό Σχολείο	Δεν προσδιορίζεται κάποια συγκεκριμένη υποδομή	Αδόμητη Έκταση
Παλλάδιο	Τέμενος	Δεν προσδιορίζεται ρητά (προφανώς κατοικία)	Κατοικία
Παλλάδιο	Γενική Κατοικία	Τέμενος	Κοιμητήρια & Τέμενος
Παλλάδιο	Βιοτεχνία, Εργαστήρια Αποθήκες	-	Χονδρεμπόριο
Παλλάδιο	Γενική Κατοικία & Κοιμητήρια	Γήπεδο	Αδόμητη Έκταση & κατά τμήμα Κοιμητήρια
Σάλπη	Γενική Κατοικία & Κεντρικές Χρήσεις	-	Παιδική Χαρά
Σάλπη	Γενική Κατοικία	-	Πολιτιστικός Σύλλογος
Σάλπη	Γενική Κατοικία	-	Πλατεία
Σάλπη	Γενική Κατοικία	-	Πιθανά εγκαταλελειμμένος χώρος που δασώθηκε με φυσικό τρόπο
Σάλπη	Γενική Κατοικία	Χώρος Πράσινου	Αδιαμόρφωτη Έκταση
Σάλπη	Γενική Κατοικία	Χώρος Πράσινου	Κοινόχρηστος Χώρος & Δημοτικό Μ/Κο Σχολείο
Σάλπη	Γενική Κατοικία	Χώρος Πράσινου	Χώρος Πράσινου

Για να αντιμετωπισθούν με ασφάλεια οι ανωτέρω αστοχίες που δημιούργησε το ΓΠΣ είναι αναγκαίο να υπάρξει λεπτομερής έλεγχος της θέσης και της χρήσης όλων των κοινωνικών υποδομών από την επιβλέπουσα υπηρεσία.

- η. Στον οικισμό της Σάλπης προβλέφθηκε έκταση 81στρ. στα νοτιοανατολικά αυτού για εφαρμογή στεγαστικού προγράμματος με τη διαδικασία του άρθρ. 26 του Ν. 1337/83 (τοπικό ρυμοτομικό), για την αποκατάσταση αθίγγανων. Καταρχάς απαιτείται να εξετασθεί αν εξακολουθεί να υπάρχει μέχρι και σήμερα η ανωτέρω αναγκαιότητα. Ακολούθως και εφόσον υφίσταται πράγματι τέτοια ανάγκη να αναζητηθεί ο κατάλληλος τρόπος υλοποίησής της, καθώς είναι ελέγξιμο κατά πόσο το άρθρο 26 του Ν.1337/1983 μπορεί να αξιοποιηθεί για την

ανάπτυξη στεγαστικών προγραμμάτων υπέρ ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (όπως οι αθίγγανοι).

Τέλος, πρέπει να ελεγχθεί αν η θέση που υποδεικνύει το ΓΠΣ είναι ορθή, καθώς η αυτοψία που διενεργήθηκε κατέγραψε υφιστάμενη περιοχή αθιγγάνων δυτικά της υποδεικνυόμενης περιοχής επέκτασης, εντός των ορίων του οικισμού, αλλά και σε δύο μικρότερες συγκεντρώσεις ακόμη πιο δυτικά, εκτός των ορίων του οικισμού και σε επαφή μ' αυτόν.

- θ. Σχετικά με τις Επιτρεπόμενες Χρήσεις Γης εντός των οικισμών, ορίζεται ότι από τη Γενική Κατοικία και τα Τοπικά Πολεοδομικά Κέντρα εξαιρούνται όλα τα επαγγελματικά εργαστήρια, προκειμένου αυτά να χωροθετηθούν στο προτεινόμενο ΒΙΟΠΑ ή στον Εμπορευματικό Σταθμό, χωρίς όμως να υπάρχει πρόνοια για ορισμένα εργαστήρια που είναι π.χ. συνυφασμένα με την καθημερινότητα των κατοίκων (π.χ. αρτοποιεία, ζαχαροπλαστεία) ή που εντάσσονται στην έννοια της "οικοτεχνίας".

Παράλληλα, η απαγόρευση της εστίασης και της αναψυχής από τη Γενική Κατοικία και η προώθησή τους στα πολεοδομικά κέντρα των οικισμών, δε φαίνεται να αναλογεί στη κλίμακα των υπό εξέταση οικισμών.

Ανάλογα ισχύουν και για την (απροσδιόριστη χωρικά) κατεύθυνση χωροθέτησης των πρατηρίων βενζίνης στα όρια των οικισμών.

- ι. Στον οικισμό του Ιάσμου, προτείνεται ανάπτυξη της παλιάς πόλης με χρήση των διατάξεων του κεφαλαίου Β του Ν.2508/1997. Ανεξάρτητα από το βαθμό ευστοχίας / καταλληλότητας της εν λόγω κατεύθυνσης πρέπει να επισημανθεί ότι σε διαδικαστικό επίπεδο, για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων προβλέπονταν (από τον ειρημένο Νόμο) η έκδοση επιπλέον δευτερογενούς νομοθεσίας (προδιαγραφές, αρμοδιότητες κλπ.), που ουδέποτε δημοσιεύθηκε. Περαιτέρω, σήμερα (μετά τις αλλαγές στο ευρύτερο θεσμικό πλαίσιο του χωρικού σχεδιασμού) προβλέπεται επιπλέον η έκδοση Προεδρικού Διατάγματος για την προσαρμογή -μεταξύ άλλων- των διατάξεων του κεφαλαίου Β "προς την ορολογία, τα επίπεδα, τα μέσα και τις διαδικασίες" του νέου συστήματος χωρικού σχεδιασμού, το οποίο επίσης δεν έχει δημοσιευθεί (παρόλο που η πρόβλεψη υπάρχει ήδη από τον Ν.4269/2014 με χρονικό ορίζοντα τους έξι μήνες και αναπαράχθηκε στον Ν.4447/2016, με το ίδιο χρονοδιάγραμμα). Κατά συνέπεια το πολεοδομικό εργαλείο των αναπλάσεων μετά την πάροδο είκοσι και πλέον ετών από την ψήφισή του παραμένει ανενεργό. Παράλληλα, επισημαίνεται ότι έχει διαπιστωθεί πως κλιμάκια της διοίκησης έχουν ενστερνιστεί την άποψη ότι

εάν μία περιοχή καθοριστεί από ΓΠΣ “περιοχή ανάπτυξης”, οι όποιες περαιτέρω επεμβάσεις στα πολεοδομικά δεδομένα της (ρυμοτομία, όροι δόμησης) επιτρέπονται μόνο στο βαθμό που προωθούνται στο πλαίσιο της αντίστοιχης τυπικής διαδικασίας. Τούτο σημαίνει ότι μέχρι την ενεργοποίηση πλαισίου διαδικασιών κατά τις διατάξεις του κεφ. Β του Ν.2508/1997, είναι πιθανό να υπάρξει “αδρανοποίηση” της δυνατότητας έστω και επιβεβλημένων τροποποιήσεων.

Πέραν όλων των ανωτέρω,

η θεσμοθέτηση του ΓΠΣ στη Δ.Ε. Ιάσμου δεν επέφερε μέχρι σήμερα, καμιάς μορφής ενεργοποίηση των πολεοδομικών ρυθμίσεων που εγκρίθηκαν με αυτό. Μ’ άλλα λόγια δεν κινήθηκε καμία διαδικασία για την πολεοδόμηση των προτεινόμενων με το ΓΠΣ οικισμών, ούτε τέθηκαν σε άμεση εφαρμογή οι προτεινόμενοι ΜΣΔ για τους οποίους προβλέφθηκε διάταξη ότι θα ισχύσουν μετά την εκπόνηση των προτεινόμενων πολεοδομικών μελετών και κατά συνέπεια δεν τίθεται θέμα ελέγχου εφαρμογής του πολεοδομικού σχεδιασμού που αυτό περιλαμβάνει.

Ομοίως, και για τον προηγούμενο του ΓΠΣ εγκεκριμένο πολεοδομικό σχεδιασμό στους δύο οικισμούς (Γλυκονέρι και Παλλάδιο), παρά την πάροδο άνω των τριών δεκαετιών για το Γλυκονέρι και άνω των πέντε για το Παλλάδιο από την έγκριση των οικείων πολεοδομικών μελετών, δεν υπήρξε -πέραν των κεντρικών τμημάτων που προϋπήρχαν- μέχρι σήμερα καμία πρόοδος²¹⁷ στην υλοποίηση των εγκριθεισών ρυθμίσεων.

Όσον αφορά τους οικισμούς για τους οποίους έχουν καθοριστεί τα όριά τους σε εφαρμογή του ΠΔ 24-4-1985 (ΦΕΚ 181Δ/1985) λεκτέα είναι τα εξής:

Εντοπίζονται (εύλογες) διαφορές της εφαρμογής του ορίου του οικισμού μεταξύ του ΓΠΣ και της παρούσας μελέτης, ήσσονος σημασίας, σχεδόν σε όλους τους οικισμούς της Δ.Ε. Ιάσμου, οι οποίες απορρέουν από εκτιμήσεις και ερμηνείες των ασαφών και κάποιες φορές λανθασμένων γραμμών που προέρχονται από τα πρωτογενή σχέδια που συνόδευαν τις αποφάσεις οριοθέτησης.

Ωστόσο σε τρεις περιπτώσεις οικισμών (Γαλήνης, Αμβροσίας και Μωσαϊκού) οι διαφορές αυτές είναι σοβαρές και αποκλίνουν σημαντικά από τα ανωτέρω εύλογα όρια που μπορεί να προέρχονται από υποκειμενικές ερμηνείες του κάθε μελετητή και οι οποίες -εν τέλει- δε δημιουργούν κανένα ουσιαστικό πρόβλημα.

Συγκεκριμένα:

²¹⁷ Αναλυτικά βλ. ενότητα Α.4.2.8

Οικισμός Γαλήνης: Στην εφαρμογή του ορίου που επιχείρησε το ΓΠΣ δεν έλαβε υπόψη την απόφαση Νομάρχη Ροδόπης ΔΠΠ & Τ 5377/27-10-1998 (ΦΕΚ 200Δ/16-3-1999), σύμφωνα με την οποία επεκτάθηκε το όριο του οικισμού με την ενσωμάτωση μικρής έκτασης στα βορειοδυτικά.

Οικισμός Αμβροσίας: Στην εφαρμογή του ορίου που επιχείρησε το ΓΠΣ συμπεριέλαβε εσφαλμένα στο όριο του οικισμού τρία υφιστάμενα ΟΤ στα νότια αλλά και κάποιες εκτάσεις στα νοτιοδυτικά του οικισμού.

Οικισμός Μωσαϊκού: Στην εφαρμογή του ορίου που επιχείρησε το ΓΠΣ δεν συμπεριέλαβε κάποιες εκτάσεις στο νοτιοδυτική πλευρά του οικισμού, καθώς τούτη φαίνεται να στηρίχθηκε αποκλειστικά και μόνο στην απλή ψηφιοποίηση και μεταφορά του πολυγώνου του ορίου από τον πρωτογενή χάρτη της απόφασης οριοθέτησης, χωρίς να ληφθούν υπόψη ποιοτικά στοιχεία της θέσης του ορίου που εμπεριέχονται στον εν λόγω χάρτη (πχ θέση ορίου σε συνάρτηση με τα σαφώς απεικονιζόμενα κτίρια που συνεχίζουν να υπάρχουν ως σήμερα).

ΔΕ Αμαξάδων και Σώστη

Στις ΔΕ Αμαξάδων και Σώστη δεν υφίσταται καμιάς μορφής πολεοδομικός σχεδιασμός, κατά συνέπεια δεν τίθεται θέμα ελέγχου εφαρμογής του.

Κλείνοντας συμπεραίνεται ότι:

- η έλλειψη ολοκληρωμένου ορθού και ρεαλιστικού πολεοδομικού σχεδιασμού, από το επίπεδο του ΤΠΣ²¹⁸ μέχρι την πλήρη ολοκλήρωση αυτού, που γίνεται με την τακτοποίηση των ιδιοκτησιών με καθεστώτα πράξης εφαρμογής ή προσκύρωσης και αναλογισμού, σε επίπεδο ολόκληρου του Δήμου, η οποία αποτελεί σοβαρό πρόβλημα πολεοδομικής ωρίμανσης των οικισμών που κρατά χαμηλά το επίπεδο διαβίωσης του πληθυσμού, μη παρέχοντας σ' αυτούς τις αναγκαίες εξυπηρετήσεις και προοπτικές,
- η μακροχρόνια υστέρηση χωρικής οργάνωσης, που παρουσιάζεται στην εξωαστική περιοχή (κυρίως στις ΔΕ Σώστη και Αμαξάδων) με την παντελή απουσία οργάνωσης των χρήσεων γης,
- η μάλλον αναίτια περαιτέρω αυστηροποίηση των ρυθμίσεων και επιτρεπόμενων χρήσεων γης στην ευρεία περιοχή της ΚΥΑ του Εθνικού Πάρκου ΑΜΘ στη ΔΕ Ιάσμου που έγιναν με το ισχύον ΓΠΣ,

²¹⁸ ή ΓΠΣ σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις και αντίστοιχες προδιαγραφές.

- η αστοχία κάποιων ρυθμίσεων (πχ. παρακάμψεις οικισμών Ιάσμου, Κοππερού, χωροθέτηση εμπορευματικού σταθμού σε περιοχή υπαρχουσών δεσμεύσεων από υφιστάμενα δίκτυα μεταφορών και δουλεία ΑΔΜΗΕ κλπ) που έγιναν με το ισχύον ΓΠΣ,
- η απροσπέλαστη ορεινή περιοχή του ΟΤΑ για την οποία μέχρι σήμερα δεν υπήρξαν σοβαρές προσπάθειες στην κατεύθυνση επίτευξης της αναγκαίας εδαφικής συνοχής.
- η μη αξιοποίηση, ανάδειξη και προβολή μέχρι σήμερα των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Δήμου, ο οποίος διαθέτει σημαντικούς και ιδιαίτερους φυσικούς και άυλους πόρους (πολύ αξιόλογο ορεινό, παραθαλάσσιο και παραλίμνιο τοπίο, αξιόλογα παραδοσιακά στοιχεία οικισμών, πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, αρμονική συνύπαρξη δύο διαφορετικών πολιτισμικά κόσμων, κλπ), δεν επέτρεψε την ανάπτυξη του τομέα του εναλλακτικού τουρισμού, παρότι διαθέτει όλα τα εχέγγυα για να το πετύχει και εφόσον η τοπική διοίκηση και κοινωνία το θέσει ως προτεραιότητα μπορεί να αντιστρέψει πλήρως το διαμορφούμενο ζοφερό περιβάλλον που τείνει να επικρατήσει με την αποψίλωση του πληθυσμού, συμβάλλοντας σημαντικά και καθοριστικά στην τοπική οικονομία,

αποτέλεσαν αναμφισβήτητα τροχοπέδη ή και φραγμό στην επιδιωκόμενη αναπτυξιακή διαδικασία με εύλογη συνέπεια τη μη δυνατότητα συγκράτησης του πληθυσμού που αναζητά πλέον την τύχη του σε άλλες περιοχές.

Κατά συνέπεια, «στοίχημα» για την παρούσα μελέτη αποτελεί η αντιστροφή της κατάστασης αυτής στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης και όσον ορίζονται από το ισχύον ΠΧΠ της ΑΜΘ. Αντίστοιχα, στοίχημα για την τοπική κοινωνία θα αποτελέσει η κατά το δυνατόν πιο ταχεία εφαρμογή του πολυ-επίπεδου σχεδιασμού που θα εγκριθεί με τις επόμενες φάσεις της μελέτης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

(Πίνακας Χωρητικότητας)

ΠΙΝΑΚΑΣ Α.4.2: Χωρητικότητα (σε κατοίκους)

Δήμος ΙΑΣΜΟΥ										
ΠΕ	ΟΙΚΙΣΜΟΣ	Πληθυσμός (κατ.)	Έκταση (Ha)	Μέσος ΣΔ	Σταθερότυπο ωφέλιμης επιφάνειας κατοικίας (μ2/κατ.)	Σταθερότυπο γης για τεχνική & κοινωνική υποδομή (μ2/κατ.)	Πυκνότητα (επιπρεπόμενη) (θωρητική) (κατ./Ha)	Βαθμός Κορεσμού	Συνολική Χωρητικότητα (κατ.)	Υπόλοιπη Χωρητικότητα (κατ.)
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
		p	ϵ	σ	κ	υ	$d=10^4\sigma/(\kappa+\sigma\upsilon)$	λ	$c = \epsilon d \lambda$	$c' = c - p$
ΠΕ 1	* Ιασμος	2,586	75.0	0.60	45	35	91	0.50	3,422	836
ΠΕ 2	Γαλήνη	289	22.0	0.40	45	23	74	0.40	647	358
ΠΕ 3	Διαλαμπή	469	30.9	0.44	45	20	83	0.40	1,020	551
ΠΕ 4	Ίππικό	37	1.9	0.35	45	15	70	0.30	40	3
ΠΕ 5	* Κοπτερό	810	25.2	0.45	45	16	87	0.40	879	69
ΠΕ 6	Μελίταινα	15	1.9	0.35	45	15	70	0.30	40	25
ΠΕ 7	Μωσαϊκό	193	17.6	0.43	45	27	76	0.40	532	339
ΠΕ 8	Αμβροσία	432	39.2	0.41	45	54	61	0.40	962	530
ΠΕ 9	* Παλλάδιο & Μικρό Παλλάδιο & μεταξύ τους επέκταση	334	33.0	0.63	45	79	77	0.30	766	432
ΠΕ 10	* Σάλπη	470	44.4	0.46	45	38	74	0.40	1,320	850
ΠΕ 11	Γλυκονέρι	68	22.3	0.54	45	425	20	0.30	131	63
ΠΕ 12	Πολύαρνο	0	-	0.50	-	-	-	-	-	-
ΠΕ 13	Ταγγαίο	0	-	0.50	-	-	-	-	-	-
Σύνολο Δημοτικής Ενότητας Ιάσμου (ΔΕ1)		5,703							9,758	4,055

ΠΕ 14	Αμαξάδες		1,195	36.3	0.34	45	15	68	0.50	1,237	42
ΠΕ 15	Άνω Αμαξάδες		563	10.2	0.36	45	5	77	0.50	396	-167
ΠΕ 16	Κατσίκια		0	-	-	-	-	-	-	-	-
ΠΕ 17	Μοναχοί		15	3.8	0.40	45	15	78	0.30	88	73
Σύνολο Δημοτικής Ενότητας Αμαξάδων (ΔΕ2)			1,773							1,722	-51
ΠΕ 18	Σώστης		712	43.3	0.43	45	30	74	0.40	1,285	573
ΠΕ 19	Αγίασμα		326	7.1	0.35	45	7	75	0.40	213	-113
ΠΕ 20	Ασώματοι		712	21.8	0.38	45	12	77	0.40	670	-42
ΠΕ 21	Διχάλα		0	3.3	0.57	45	-	-	-	-	-
ΠΕ 22	Δύμη		403	7.6	0.33	45	6	71	0.40	217	-186
ΠΕ 23	Θάμνα		513	13.0	0.36	45	8	76	0.40	394	-119
ΠΕ 24	Ρίζωμα		287	10.1	0.40	45	11	81	0.40	326	39
ΠΕ 25	Φωλέα		264	5.4	0.38	45	6	80	0.40	172	-92
ΠΕ 26	Κερασιά		8	4.7	0.56	45	15	105	0.30	149	141
ΠΕ 27	Ληγός		411	13.7	0.39	45	10	80	0.40	436	25
ΠΕ 28	Μέγα Πιστό		886	23.6	0.39	45	8	81	0.40	767	-119
ΠΕ 29	Μίσχος	Μίσχος	729	20.0	0.40	45	8	83	0.40	661	-68
		Ορφανό		3.1	0.40	45	1	88	0.40	110	110
		Πετρωτό		3.1	0.40	45	1	88	0.40	109	109
		Χαμηλό		6.7	0.40	45	3	87	0.40	232	232

ΠΕ 30	Πολύανθο		712	32.3	0.37	45	14	73	0.40	947	235
ΠΕ 31	Κρυστάλλη		9	2.2	0.56	45	15	105	0.30	68	59
ΠΕ 32	Τρίκορφο		16	0.8	0.56	45	15	105	0.30	24	8
Σύνολο Δημοτικής Ενότητας Σώστη (ΔΕ3)			5,988							6,782	794
Σύνολο Δήμου Ιάσμου			13,464							18,262	4,798

* Οικισμοί στους οποίους προτάθηκαν επεκτάσεις με το ΓΠΣ της ΔΕ Ιάσμου

Επισημάνσεις

- Κάθε οικισμός του Δήμου Ιάσμου οργανώνεται σε μία (1) Πολεοδομική Ενότητα (ΠΕ). Στην Π.Ε. του Μίσχου περιλαμβάνονται και οι δορυφόροι του Χαμηλό, Πετρωτό, Ορφανό. Για τους οικισμούς που προτάθηκαν επεκτάσεις με το ΓΠΣ περιλήφθηκαν και οι εκτάσεις αυτές.
- Η έκταση (ε) τίθεται απομειωμένη κατά το εκτιμώμενο μέρος της που αφορά στους κοινόχρηστους χώρους.
- Ο ΜΣΔ (σ) υπολογίστηκε αναλυτικά και τίθεται απομειωμένος κατά το εκτιμώμενο μέρος του που δεν αφορά στην κατοικία (επαγγελματικές χρήσεις, αγροτικές αποθήκες κλπ).
- Το σταθερότυπο κατοικίας λαμβάνεται για τους οικισμούς της ΔΕ Ιάσμου με βάση το θεσμοθετημένο ΓΠΣ και αναλόγως για τους υπόλοιπους οικισμούς των υπόλοιπων ΔΕ, χωρίς ωστόσο να ξεπερνά το όριο που θέτει η ΥΑ 10788/2004.
- Ως σταθερότυπο τεχνικής & κοινωνικής υποδομής υπολογίστηκε εκτιμήθηκε αυτό που αναλογεί στον κάθε κάτοικο με βάση την υπάρχουσα εκτιμώμενη κοινωνική και τεχνική υποδομή. Ειδικά για τους ορεινούς οικισμούς που διατηρούν πληθυσμό, εκτιμήθηκαν 15τμκ/κάτοικο που είναι πολύ κοντά σε αυτό που χρησιμοποιήθηκε και στο ισχύον ΓΠΣ.
- Ο βαθμός κορεσμού τέθηκε 0.3 για τους ορεινούς οικισμούς (που τείνουν προς εγκατάλειψη) αλλά και για το Παλλάδιο και το Γλυκονέρι στους οποίους δεν υπήρξε σχεδόν καθόλου οικιστική ανάπτυξη από την έγκριση των αντίστοιχων ΠΜ τους μέχρι σήμερα.